

בעזרת השם יתברך

התורה היא לא סתם חכמה.
היא דרך חיים.
לכן לא מספיק רק ללמוד אותה
אלא צריך לחיות אותה
ולהכניס אותה לכל פרט קטן בחיינו.

מהפרשה לחיינו

על חומש במדבר

הדברים הקטנים שאפשר ללמוד מפרשת השבוע
ולהכניס לחיינו.

ראובן (רוני) פיזנטי
מהדורה שניה, התשע"ח

מותר לצלם ולהפיץ לזיכוי הרבים

אמונה
www.faitn.co.il

הסכמת הראשון לציון הרב יצחק יוסף שליט"א

Yitzhak Yosef
The Rishon Lezion Chief Rabbi Of Israel
President of The Great Rabbinical Court

יצחק יוסף
הראשון לציון הרב הראשי לישראל
ונשיא בית הדין הרבני הגדול

כס"ד, י"ט חשוון תשע"ח, 4-194/ע"ח

דברי ברכה

הובא לפני גליונות הספר החשוב "מהפרשה לחיינו", חיזוק בעניני אמונה, שחיבר וערך האברך הנעלה, שוקד באהלה של תורה, משנתו סדורה וערוכה, עמו עוז ותושיה, יראתו קודמת לחכמתו, שמן תורק שמו, כבוד שם תפארתו, הרה"ג ראובן פיננטי שליט"א.

הנה המחבר יגע וטרח לדלות מכל פרשה ופרשה דרך חיים כיצד לנהוג, ובחכמה נבונה מצא לקחים נפלאים שאפשר ללמוד מתוך הפרשה, לחיות חיי תורה ויראה, ובפרט בענין האמונה ובטחון. וראיתי את אשר עשה בעטו עט סופר מהיר, והרחיב כיד ה' הטובה עצות וחידושים מדברי התלמוד והמדרשים, ומרבותינו ראשונים ואחרונים מה שכתבו בענין זה, והוסיף משלו ממה שחננו ה' יתברך, שבהם יוכל לעבוד עבודת הקודש, עבודה תמה וטהורה, מבלי שום פניה כלל ועיקר, והכל הוא לעשות נחת רוח לבוראנו, ולהשלים תיקון נפשנו בבוראנו לעולם הזה, וערך הכל כטוב טעם ודעת דבר דבור על אופניו, תפוחי זהב במשכיות כסף, כלשון צחה וברורה ובעזר ה' יהיה זה לתועלת וחיזוק בענין חשוב זה, ולזיכוי הרבים, ולפעלא טבא אמינא, איישר חיליה לאורייתא.

והנה במדרש (רבה פר' לט ס"א), אמר ר' יצחק משל לאחד שהיה עובר ממקום למקום וראה בירה דולקת אמר, אפשר שבירה זו בלא מנהיג וכו'. ע"ש. והביאור הפשוט הוא, שאברהם אבינו ראה עולם שצועק אנכי ה' אלוקיך, ומזה הבין שיש בורא לעולם. כי א"א אחרת. מי יצר את הטבע הנפלא. אמונה פירושה בדבר שאתה לא רואה בחוש, אבל אתה מתבונן ומאמין. והרי מתוך העולם רואים את הקב"ה. מתוך התפוח, השלחן, וכו', והרי בגדר ידיעה ולא אמונה.

ובאמת שיש אמונה ויש ידיעה. ידיעה נאמרת על דבר הנראה ונתפס, אמונה נאמרת על דבר שלא רואי ולא נתפס, דבר שלמעלה מהשגתינו. רואים מציאות הבורא מתוך העוה"ז, זה בגדר ידיעה, אני יודע שעץ זה נעשה בכח עליון, סוגי הפירות במראה ובטעם כל זה אני יודע שזה מכח עליון שטבע כן בטבע. אמנם לא ראיתי, אבל זו ידיעה. ולכך צריך אמונה.

הסמ"ג (מ"ט א), כותב, מצות עשה להאמין כי אותו שנתן לנו את התורה בהר סיני, על ידי משה רבינו, הוא ה' אלוקינו שהוציאנו ממצרים, וזהו מה שאמר בשעה שנתן את התורה (שמות כ, ב): אנכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים. ע"כ. והיינו שמהפסוק אנכי ה' אלוקיך למדים שמצורים אנו להאמין שיש מציאות ה'.

והרמב"ם (כפ"א מול' יסודי התורה ה"א) כותב, יסוד היסודות ועמוד החכמות לידע שיש שם מצוי ראשון, והוא מציא כל נמצא, וכל הנמצאים משמים וארץ ומה שביניהם לא נמצאו אלא מאמתת המצאו. ע"כ. והדגיש את המושג ידיעה. וכן מבואר בהלכה ו' שם, שידיעת דבר זה מצות עשה, נאמר אנכי ה' אלוקיך, וכל המעלה על דעתו שיש שם אלוה אחר חוץ מזה, עובר בלא תעשה שנאמר לא יהיה לך אלהים אחרים על פני, וכופר בעיקר שזהו העיקר הגדול שהכל תלוי בו.

ונודע מה שהעירו ממ"ש הרמב"ם בספר המצוות (עשין מצוה א) בזה"ל: המצוה הראשונה היא הצווי אשר צונו להאמין האלוהות, והוא שנאמין שיש שם עילה וסיבה, הוא פועל לכל הנמצאות, והוא אמרו ית' אנכי ה' אלוהיך. ע"כ. ומבואר שמצות אנכי ה' אלוקיך הוא אמונה, ואילו ביד החזקה מבואר דאנכי ה'

Yitzchak Yosef

The Rishon LeZion Chief Rabbi Of Israel
President of The Great Rabbinical Court

יצחק יוסף

הראשון לציון הרב הראשי לישראל
ונשיא בית הדין הרבני הגדול

אלוקיך הוא ידיעה. והדברים לכאורה סותרים. ומביאים שהגרי"ז שאל את הגר"ח שאלה זו, והשיב, שביד החזקה מדובר על מה שבני אדם יכולים לתפוס בשכלם, שבזה צריכים להגיע לדרגה של ידיעה, שנוכל לדעת מתוך הבריאה מציאותו יתב', מבשרי אחזה אלוה, ואילו בספר המצוות הכוונה היא בדברים שהם למעלה מהשגתנו, שבהם חייבים אנו להאמין, דלא שייך בהם ידיעה, ואין כאן סתירה.

וכיו"ב כתב במעשה רוקח על הרמב"ם, וז"ל: ולא כתב להאמין לפי שעיקר המצוה היא על ידי הידיעה האמיתית, כדרך שעשה אברהם אבינו ע"ה, ועל דרך דע את אלהי אביך ועבדהו, אשר על ידי זה תתחזק ממילא האמונה בלבו, ויחול עליו מצות היחוד והאחבה וכו', וכן עשה רבינו בתחילת מנין מצות. ע"כ. וע' להגר"ח העליר במהדורתו על ספר המצוות, ע"ש יש מי שכתב ליישב, שהמלה הערבית שהשתמש בה הרמב"ם בספר המצוות, להאמין האלהות, משמעותה ידיעה.

הגאון רבי אלחנן וסרמן בקובץ מאמרים כותב, שעצם העובדא שהתורה ניתנה לכלל ישראל, מקטנם ועד גדלם, וכל ילד בן י"ג שנה, ולדה בת י"ב שנה, נעשים חייבים בכל המצוות, כולל מצות האמונה, מדבר זה מוכח שמצוה זו היא פשוטה ביותר, שמתוך הבריאה רואים בחוש את מציאותו יתב'. כי אם היה צריך מחשבות ומחקרים לכך היאך התורה ציותה ילד בן י"ג שנה. הרי טעו בדבר פילוסופים וכו'.

ובאמת שהשכל בעצמו מחייב זאת, להבין שבדברים שהם למעלה מן שכל אנוש, אין להתבונן בהם, וכל המתבונן באלו מבזה את השכל. למה הדבר דומה, למי שנותרים לו פרח עם ריח טוב להריחו, והוא לוקח את הפרח ומניחו ליד האוזן. הוא מבזה את עצמו בזה, שתולה באוזן מה שלא יכולה. וכן מי שמביאים לו ציור נאה ולוקח הציור ומניחו אצל האף להריח, הרי א"א להריח יופי של ציור. כך מי שמתבונן בדברים שהם למעלה מהשגת השכל, מה יש למעלה וכו', בזה גופא הוא מבזה את השכל, שתולה בה מה שאין בה שום כח לידע דברים כאלה. וזה שמצינו אצל אברהם שהגיע להכרה מתוך התבוננות בבריאה. מה רבו מעשיך ה'.

ובאמת מי שמתנער מתאוות העולם הזה, ומתבונן בשכלו ממחזה שמים לרום, הארץ והימים לעומק, הוא נרגש ונדהם, כמ"ש הגאון החזון איש בריש ספרו אמונה ובטחון, והסיף: כי העולם נדמה לפניו כחידה סתומה, כמוסה ונפלאה וכו', כי העולם שלפניו נבנה בתכנית מעובדה ומחושבת מראש, וכאילו מהנדס חכם צייר לפניו את העולם בטרם נברא, ופגע בעיכובים מכריעים על כל שעל ושעל, אבל מרצו הגדול עמד לו להסיר כל המכשולים אחת לאחת. ומה נהדר המראה, ומה נפלאה תכניתו של בן האדם, איש איש בגוון מיוחד [כשם שפרצופיהם אינם דומים וכו'], וישם בפני האדם שתי מכוונות קטנות אחת בימין ואחת בשמאל, ואנו רגילים לקרוא להם עינים, כמה מן החכמה יש בעין, לא תשבע עין לראות, ואוזן לשמוע וכו'. וע"ש שתיאר את פעולות גוף האדם שזו למעשה מכונה פלאית ההולכת של שתיים, כיצד המעינים פועלות, כיצד הלב פועם עשרות שנים בלי בטריה, והדם נזרק למעלה ולקצה הרגלים בתמידות, חוש הידים, המוח, כל הדברים האלה מחזקים את האמונה, כי מי יכול לברוא דבר לפאי כזה, אם לא הבורא יתב', וזהו מבחינת מבשרי אחזה אלוה.

ולא נצרכה אלא לכרכה, שיהי רצון שחפץ ה' בידו יצלה, ויפוצו מעיינותיו חוצה, להגדיל תורה ולהאדירה, וימשך לזכות את הרבים, לאורך ימים ושנות חיים, בטוב ובנעימים.

בברכת התורה,

יצחק יוסף

הראשון לציון הרב הראשי לישראל
ונשיא בית הדין הרבני הגדול

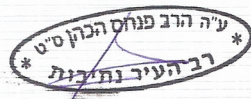

בס"ד זייר תל"ט

אכפז ברנע

אנחנו אכראו דא דספיק אפ פסול
בלבול (ז' ע"פ) דאס אכפזל לא"ת "
אזר ערב דק דאמן פ"ת"ה ד"ו
ונתן לבנו אונק נקדא דפכול
מאפ"ן אונק שער אפ ח"י דאס וס
אפ"ן עפ אפ"ן ימא אונק אונק
אפ"ן אונק ימא אפ"ן אפ"ן
ד"כ אפ"ן אפ"ן אפ"ן אפ"ן
ת"ד אפ"ן אפ"ן

ברנע
אכפז ברנע

הפכמת מחבר סדרת "בהלכה ובאגדה" הרב דוד שלום נקי שליט"א

בס"ד

כג אלול ה'תשע"ז

דברי ברכה

ראה ראיתי גליונות הספר החשוב "מהפגשה לחיינו", אשר חיבר וערך בטוב טעם ודעת, האברך היקר והחביב שוקד באוהלה של תורה, לילה כיום יאיר כחשכה כאורה, חכו ממתקים וכולו מחמדים, מוכתר במידות ובנימוסים, גן של הדסים, הרב ראובן פיזנטי שליט"א.

עברתי כמסת הפנאי בין בתרי אמרותיו, וראיתי כי כביר מצאה ידו להביא דברי חיזוק מרבותיו ז"ל, הן במדרשי אגדה, משלים ומעשיות בטוב טעם ודעת, ולהשליכם על חיינו ביום ביום. כי התורה שלנו כוללת כל הטובות שבעולם וממנה תוצאות חיים. אשריו ואשרי חלקו שזוכה להיות נמנה ממזכי הרבים, שעליהם נאמר (דניאל יב ג): "וְהַמְשֻׁכִּים יִזְהָרוּ קִזְהָר הַרְקִיעַ, וּמִקְדִּיקֵי הַרְבִּים כְּפֹקְבִים לְעֹלָם וָעֶד", כשם ששבעת כוכבי לכת נראים לנו כניצוצות קטנים, והאמת שהם פי כמה וכמה מיליונים מכל כדור הארץ, כך המזכים את הרבים ערכם גדול אצל השם יתברך.

וכאן המקום להביא מה שכתב הגאון הקדוש רבי אברהם אזולאי [נבגל "חסד לאברהם", סבו של מרו החיד"א] לבאר את המשנה באבות (פרק ג משנה י): "כל שרוח הבריות נוחה הימנו, רוח המקום נוחה הימנו", כלומר: כל שיש לבריות נחת רוח בעולם הבא מסיבתו, לפי שהוא מזכה אותם, רוח המקום נוחה הימנו. אבל מי שאומר שלום עליך נפשי ואני וביתי נעבוד את ה', ומה לי להדר ולזכות את אחרים, ומעולם לא זיכה לשום בריה מחמתו, כביכול לא נתן נחת רוח למקום, שאין חפץ ה' כי אם במי שמזכה את הבריות. עי"ש.

וכבר כתב הגאון "פלא יועץ" (ערך אסופה) במעלת אסיפת הדרושים לזכות את ישראל, וזה תוכן דבריו: כמה טובה עשו לנו בעלי אסופות רבותינו הקדושים אשר בכל דור ודור זכו וזיכו את הרבים, זכות הרבים תלויה בהם, שאלמלא הם נשתכחה תורה מישראל, ובפרט כגון אהנו דור יתום שביתומים, אשר טרדות הזמן רבו עלינו, ואין הפנאי מסכים אתנו כל כך ללמוד בשקידה כל כך כמו הראשונים ודעתנו קצרה, ואם נבוא ללמוד ספרים הרבה אין קץ, ומי הוא זה אשר תשיג ידו להיות כל הספרים נמצאים אצלו, אבל על ידי האסופות נוכל לצאת מעט ידי חובתנו. ובכל דור צריכים את ספרי האסופות, וכן יעשה כל תלמיד חכם אשר חננו ה' דעת וספרים הרבה, ישתדל להועיל לרבים בדברים הנצרכים מאוד, ויעשו אסופות כיד ה' הטובה עליהם, מי מקיצורי דינים והלכות, מי מהקדמות לדרושים, ומי מתוכחות מוסר וכדומה, כל אשר עושים, חסד גדול יחשב, ואין לך חסד גדול מזה שהוא חסד בנפש, ועושי אלה הם מזכים את הרבים וזכות הרבים תלויה בהם. ואל יחשוו ללעג השאננים שאומרים, מה הועילו אלו החכמים בתקנתם לכתוב לנו את הידוע ומפורסם בספרים, אין זה כי אם ללקט כסף וליטול את השם שהוציאו ספר. שארי להו מרייהו למדברים כן, כי לא צדקו, שבדאי הגמור יותר טובים לנו אלו הספרים של אסופות מכל חיבורי הפלפולים והחריפות, כי מה יתן ומה יוסיף לנו אלו החיבורים, רובם הם מתעפרים בעפר, אין דורש ואין מבקש וכו', אבל אלו הספרים של האסופות תועלתם מרובה כאמור, ולכן כל תלמיד חכם ירדוף אחריהם כאשר ירדוף הקורא בהרים, ויד כל ממשמשת בהם כל שעה, כי בזמן הזה הקיצור הוא טבע חריף אהוב ונחמד לכל, ואומרים דרך צחות: "ויאמר לקוצרים ה' עמכם". ומתוך כך יהיו דבריו נקראים ונזכרים ונאמרים בבתי כנסיות של תלמידי חכמים ובבתי מדרשות ויהיה מזכה את הרבים, ותענג בדשן נפשו. זהו דרך ישרה לפי דעתי למחברי חיבורים. עכ"ד.

לא נצרכה אלא לברכה, יהי רצון שיזכה הרב המחבר הי"ו להמשיך לעלות מעלה מעלה במעלות התורה וביראת שמים טהורה, ולחבר עוד חיבורים טובים ומועילים לכלל ישראל, והיה שמו כשם הגדולים אשר בארץ לגאון ולתפארת, ברבות הטובה, גם עד זקנה ושיבה, יפוצו מעיינותיו חוצה, להגדיל תורה ולהאדירה, אמן ואמן.

בברכת התורה ובהוקרה והערכה רבה

דוד שלום נקי

ראש כולל להוראה ומו"צ בעיר דימונה

מפתח הפרשיות

- 10.....פרשת במדבר**
10.....לכל יהודי תפקיד משלו
13.....יורדים מההר אל המדבר
15.....כבוד לאנשי תורה
- 19.....חג השבועות**
19.....לגלות את האור הגנוז בתורה הקדושה
24.....יגיעה ועמל בתורה
29.....האם התורה שייכת לאדם או למלאכים?
32.....מגילת רוח
35.....כל האומר דוד חטא אינו אלא טועה
- 47.....פרשת נשא**
47.....מדרך איך לשלוט על התאוות
54.....מסע אל פנימיות האישה
62.....סיבה ומסובב
64.....להתרחק מהטומאה
- 69.....פרשת בהעלותך**
69.....השקר שבתאוה
74.....דרך לענווה – לחשוב מה אכפת לנו?
81.....הכוח לשנות מציאות
84.....התלונות מושכות לחיינו תאוות
90.....סוד הפשטות בעבודת השם
95.....הלכות לשון הרע
- 104.....פרשת שלח לך**
104.....מסע לשכנוע הנפש
113.....הבחירה אם לראות את הטוב או את הרע
118.....לבטל רצונות מפני רצון השם
127.....אם כבר בוכים, אז להרוויח מזה משהו
137.....האדם קובע את המציאות
142.....הקדוש ברוך הוא רוצה לרחם עלינו
148.....סליחה ותיקון
- 153.....פרשת קרח**
153.....גם בקדושה יש קליפות רעות
160.....אסור להתחבר לרשעים
166.....הכמת נשים
182.....אהבת ישראל
190.....מספיק להתלונן!
194.....כיצד ראוי להגיב במצבי לחץ
197.....פיטום הקטורת

200	פרשת חקת
200	זאת חקת התורה ואין לנו שום תפיסה בה
208	כלים גשמיים להמראה רוחנית
213	חשוב להיות מדויקים
221	להיטהר ולהגיע אל הקודש
225	ללמוד מטעויות
229	נטילת ידיים
238	פרשת בלק
238	הבא להיטמא פותחין לו
247	להיזהר מדברים נוצצים ועל טבעיים
255	כולם בובות על חוט והשם לבדו שולט
259	להוציא את בלק ובלעם מתוכנו
266	נבואות בלעם
274	יישור מן השמיים
277	מדריך למניעת עין הרע
290	פרשת פינחס
290	רוצים שלום עכשיו!
298	לפעול לשם שמיים
302	האם להיות קיצוני זה טוב או לא?
309	פורענות מגיעה רק לאחר השבון מדויק
314	בנות צלפחד והכוח לשנות
319	פרשת מטות
319	איזון כוחות טוב ורע
328	תקשורת טובה ודיוק בפרטים הקטנים
338	מתי נקמה נחשבת לדבר טוב?
342	להיות נקיים מהשם ומישראל
345	זהירות מנדרים ושבועות
348	הכשר כלים וטבילת כלים
353	פרשת מסעי
353	להוריש את יושבי הארץ
357	מסעות החיים
361	התבודדות בעיר מקלט

הקדמה

פרשיות השבוע גדושות בסיפורים מדהימים, פירושים מאירים, מדרשים מרתקים, דברי אגדה מתוקים מדבש והרבה מסרים חשובים שקיבלנו מרבתינו הקדושים. צריך לדעת שכל אלו לא באו רק כדי לספר לנו סיפורי היסטוריה על מה שהיה פעם בתקופה שמבריאת העולם ועד כניסת בני ישראל לארץ, אלא הם באים ללמד אותנו כיצד לחיות בצורה נכונה וטובה יותר את החיים שלנו כאן ועכשיו.

כל החיים שלנו רמוזים בתוך התורה הקדושה. פרשיות השבוע מביאות לנו מסרים מהפכניים ודרכי התמודדות לחיים. הן מדריכות אותנו לעבודת המידות ומכילות מפתחות עצמתיים להמראה רוחנית והתקדמות בחיינו. אם נתבונן בין המלים בפרשה ונפנים את המסרים שהתורה מחדירה לנו, נגלה פתרונות לכל בעיות היומיום שלנו, רעיונות מופלאים ודברים מדהימים שיתאימו בדיוק לרגע הספציפי הזה בחיינו.

חשוב ללמוד את המדרשים ולהבין את פירושי התורה של המפרשים הידועים. אבל זה לא מספיק לקחת את כל זה בתור חכמה או ידע תאורטי בלבד. חשוב הרבה יותר לראות כיצד אנחנו נכנסים ומשתלבים בתוך אותם פירושים ומדרשים, כיצד אנו לומדים מכאן ומשפרים את חיינו. איך אנו יוצרים מציאות חדשה בצורה מעשית מאותם מדרשים ופירושים.

לרוב, אנשים נוטים להתייחס למדרשים כאל סיפורי מעשיות דמיוניים חס ושלום, ואם עולות קושיות מהפרשה אז חושבים שאולי חס ושלום יש טעות בתורה. אבל צריך לדעת שכאשר עולה שאלה כלשהי, דווקא שם צריך לעמוד על העניין, להתבונן ולחקור, ואז אפשר להגיע לתובנות עצומות וללמוד דברים מדהימים ונפלאים ביחס לחיינו.

השתדלנו, בסיעתא דשמיא עצומה, לנסות לקחת נקודות קטנות מתוך פרשת השבוע שלפעמים קצת מתפספסות, לפתח אותן ולנסות להתבונן כיצד ללמוד מהן ישירות לתוך החיים שלנו היום. ניסינו ללמוד מתוך השאלות העולות על הפרשה על המסרים שעלינו להפנים ועשינו השתדלות גדולה להוריד את הדברים לרמה הפשוטה והיומיומית, בשפה פשוטה ובגובה העיניים, עם דוגמאות מחיי היום יום, כך שכל יהודי יוכל להתחבר לתכנים הגבוהים של פרשיות השבוע בצורה פשוטה, יעילה

וקלה.

אמנם ישנם פירושים רבים לתורה, ואלו ואלו דברי אלוקים חיים. לא ניסינו לבוא לבאר את התורה, להכריע על פירוש מועדף או להמציא פירושים חדשים. לכל זה בוודאי שאין לנו כוח ויכולת. הדבר ברור שאם דברים מסוימים הכתובים כאן מתנגשים ח"ו בצורה מסוימת עם דברי רבותינו, אז הדברים כאן הם בטלים ומבוטלים מול העוצמות האדירות שאותן כתבו רבותינו הקדושים. רק ניסינו להוציא לקחים נפלאים שאותם אפשר לקחת מתוך הפרשה ולהכניס אל תוך חיינו כדי שלא רק נלמד את התורה, אלא גם נוכל לחיות אותה בכל רגע. לכן קראנו לספר "מהפרשה לחיינו", כי מתוך הנקודות הקטנות שבפרשה, אנו לוקחים צידה רוחנית והדרכה מעשית לחיינו.

בנוסף ניסינו מפעם לפעם לרכז מעט הלכות בסיסיות וחשובות הקשורות לפרשיות. גם כאן בוודאי שלא באנו להכריע בין הפוסקים הגדולים או בין העדות השונות. רק רצינו להביא למודעות מעשית את עניין ההלכות בצורה כללית, ובעיקר למתחילים את דרכם שלא מודעים להלכות החשובות שעל כל יהודי לדעת ולקיים. פעמים רבות אנשים לא יודעים דברים עקרוניים וחשובים בהלכה וחסר להם את הבסיס. הדברים מובאים בכלליות רבה, עם דגש על עיקרי ההלכות בלבד, בלי להיכנס לפרטי הדינים.

מובן הדבר שישנם חילוקים רבים בין הפוסקים ובעיקר בין המגורים, שההלכה יכולה להשתנות מהקצה אל הקצה. אלא שרצינו לתת טעימה קטנה כדי להוריד את הדברים לרמה מעשית פשוטה שאותה יוכל כל יהודי להבין ולהתחיל לקיים, ומשם הדרך פתוחה ללמוד את דברי הפוסקים, כל אחד לפי רבותיו ומנהגי אבותיו.

אם ירצה השם נזכה להתחזק מהדברים ולהתעלות למקומות גבוהים מתוך הדברים המופלאים שנוכל למצוא על ידי התבוננות פשוטה מעבר למלים של פרשיות השבוע. השם יתברך יאיר את עינינו ויפתח את לבנו.

פרשת במדבר

לכל יהודי תפקיד משלו

הפרשה מתארת את הסדר המופתי בו הלכו בני ישראל במדבר. לכל מחנה היה את המקום שלו, את הצבא שלו ואת הדגל שלו. לכל שבט מבני ישראל היה תפקיד מיוחד המיועד בשבילו.

צריך מישהו שיוביל מקדימה, אך צריך גם מישהו מאסף מאחור. צריך אנשי צבא שיילחמו אך צריך גם אנשי תורה שילמדו ויתפללו לניצחון. ישנם הרבה תפקידים שצריך לבצע, אך זה בלתי אפשרי לעשות את הכל, לכן הייתה במדבר חלוקה מאוד ברורה בה כל אחד מבצע את התפקיד המותאם לכישרונותיו ובכך תורם לכלל ישראל.

ותארו לכם שכולם היו רוצים להיות ראשונים או שכולם היו רוצים לצאת להילחם, במצב שכזה לא היה מי שיבצע את שאר התפקידים וכולם היו מפסידים מכך. המערכת מתפקדת בצורה הטובה ביותר ברגע שכל יהודי מבצע את תפקידו כראוי, כשכל אחד מבין שהוא בורג במערכת והוא לא רוצה להפוך פתאום למשהו אחר.

הרי אם מה שחסר כעת כדי שכל המערכת תעבוד זה בורג קטן, אז נכון לעכשיו זה הדבר הכי יקר וחשוב ואפילו היהלום הכי יקר בעולם לא יוכל להחליף את תפקידו. אין דבר כזה תפקיד לא חשוב, כי כל אחד שלא יבצע את התפקיד כראוי עלול להזיק וכל המערכת לא תתפקד כלל בגללו.

וכך פעמים רבות אנשים משווים את עצמם מול אחרים. הם באים בטענות לאלו שעושים פחות מהם או שהם רוצים להיות כמו אלו שעושים יותר מהם. תמיד מוצפים ברגש קנאה וחוסר שביעות רצון.

המערכת מושלמת רק כאשר יש את הכלל. וכל אחד קיבל בדיוק את התפקיד הראוי לו ואת הכוחות המתאימים לבצע אותו, שאותו הוא יכול לעשות בצורה הטובה

ביותר.

ויוצא מכך שאם יבוא אדם ויעשה תפקיד שונה ממה שהוא צריך, אז הוא מזיק בכמה אופנים. ראשית, הוא יעשה את התפקיד בצורה לא טובה, כי אין לו את הכוחות הדרושים עבורו. שנית, הוא יסבול מביצוע התפקיד, שכן כוחות הנפש שלו נמשכים למשהו אחר. שלישית, הוא יפגום במישהו אחר שהיה צריך לבצע את אותו התפקיד, וכעת יידחה לצד. רביעית, התפקיד שאותו הוא עצמו היה צריך לעשות יישאר בלי שאף אחד יעשה אותו.

הקדוש ברוך הוא ברא אותנו עם כישרונות מאוד מסוימים במטרה שננצל ונפתח אותם לעבודת השם. הבעיה היא שלפעמים הכישרונות של האחר נראים מפתים יותר ואז כולם מנסים לבצע את אותו התפקיד בזמן שאף התפקידים ננטשים מבלי שאף אחד יבצע אותם.

במקום לחשוב כיצד לפתח את הכישורים ולהועיל, אנו חושבים איפה נמצא הכי הרבה כסף, איפה נקבל יותר כבוד או איפה יהיה לנו הכי קל. אנשים לא מנסים להתחבר לעצמם ולהבין מה הם באמת רוצים, הם מנסים לקבל את האישורים של הסביבה שכאילו יחליטו בעבורם.

אנו שואפים להיות כמו אחרים שמצליחים, מחנכים את הילדים כמו השכנים, מחפשים בני זוג כמו בסרטים ומדברים על מה שמצפים מאיתנו לדבר. הסביבה מחדירה לנו תפיסה מסוימת שכולם מנסים להתאים לה ולחיות על פיה. אבל כל זה מרחיק אותנו מעצמנו ומהשליחות האמתית שלנו.

צריך לזכור שהקדוש ברוך הוא נתן לכל אחד את המיוחדות שלו בצורה מכוונת לתפקיד שלו. אנו יכולים בקלות לחשוב שיהיה לנו טוב אם נהיה כמו אחרים, אך הדבר עלול להזיק לנו מאוד. אי אפשר להיות מאושרים כאשר אנו לא מבצעים את השליחות שלנו, האושר והסיפוק נובעים מתוך ההגשמה העצמית וההישגים הרוחניים.

היום לצערנו כבר כמעט אף אחד לא מצליח לזהות את עצמו בתוך ההמון. הסביבה וכלי התקשורת מציגים לנו את החיים בדרך מאוד מסוימת וכמעט שאי

אפשר להימנע מלהיות מושפעים מכך. הם מציגים לנו את הרצונות שצריכים להיות לנו, השאיפות, המטרות, מה טוב, מה כדאי לאהוב, כיצד עלינו להיראות, מה לעשות וכו'. אנו עוזבים את הרצונות שלנו מבלי לשים לב ומאמצים את הרצונות שלהם.

פתאום חצי מהמדינה רוצה להסתפר דווקא בתספורת הזו, כולם לובשים דווקא את האפנה הזו, כולם לוקחים את הדעות של מגיש החדשות ש'תמיד צודק', כולם אוהבים אנשים שנראים בצורה מסוימת וכו'. במקום להשקיע ולפתח את הפנימיות שלנו, אנו מעלימים אותה ומחליפים אותה בחיצוניות של האחרים.

וגם אצל אנשים יראי שמיים, המגורים השונים מפתחים עיונות זה לזה. שאם האחד הוא ספרדי, האחר אשכנזי והשלישי הוא חסיד, אז כאילו רק אחד מהם צודק ומוכרחים לפסול את האחרים. אבל באמת צריך את כולם, ואלו ואלו דברי אלוקים חיים.

צריך לזכור שלכל יהודי יקר יש תפקיד חשוב משלו שאף אחד בעולם לא יכול להחליף. אם יהודי לא מבצע את תפקידו נוצר חוסר שבלתי אפשרי כמעט למלא. ולצערנו לא מעט יהודים פשוט עזבו את התפקיד וכעת מנסים לחקות את הגויים, לעשות עסקים, להיות כוכבים או סתם לחיות חיים פשוטים ללא תורה ומצוות שיגבילו אותם. אך החוסר בפנים לא יעזוב כל עוד לא נבצע את תפקידנו.

הקדוש ברוך הוא נתן לנו מצוות, נתן לנו ללמוד את התורה הקדושה, נתן לנו את האפשרות לפנות אליו בתפילות, נתן לנו חיי אושר וסיפוק רוחניים מתוך התקרבות אליו והליכה בדרכיו. במקום לעזוב את התפקיד ולהתעסק בתפקידים של אחרים שלא יועילו לאף אחד, עלינו פשוט לחזור למקור ולבצע כראוי את התפקיד המקורי אליו הותאמנו, וכך לזכות לנצל את החיים ולהגיע לתכלית שלהם.

רק אדם שמנצל את היכולות והכישורים שלו יוכל למצות את עצמו ולהגיע לסיפוק אמתי. רק כך אפשר להגיע לאושר. רק מתוך קיום התפקיד אפשר להתעלות ולהכניס משמעות לחיינו. השם יתברך יזכה אותנו לקיים את תפקידנו

כיהודים ויזכה כל יהודי לקיים את תפקידו הפרטי והאישי בהתאם לשורש נשמתו כך שנביא לתיקון השלם ולבניין בית המקדש במהרה בימינו אמן.

יורדים מההר אל המדבר

הפרשה האחרונה של ספר ויקרא (פרשת בחוקותי) מסתיימת בסיכום המצוות שניתנו בהר סיני. מיד לאחר מכן נפתח ספר במדבר המתאר את מסעותיהם של בני ישראל במדבר. וצריך להעמיק ולהבין מה הקשר שבין שני הדברים ואיך זה קשור אלינו?

משה רבינו עלה אל הר סיני כדי להוריד את התורה מהשמיים לישראל. ההר הוא מקום גבוה שמסמל את הרוחניות, כמו מעין קרבה לשמיים, ולכן ממנו ירדו התורה והמצוות. היה מעמד מרגש ועצמתי ביותר, קולות וברקים, ההר עשן, עשרת הדברות ועוד נסים ונפלאות רבים שהתרחשו.

אך כל זה מהווה רק את האימונים שבני ישראל עברו כדי להתמודד עם המבחן האמתי. כשכולם רואים את הקולות בשמיים ונסים עצומים נגלים אליהם, אז אין כאן ניסיון. הניסיון האמתי מתחיל כאשר התורה יורדת אל המדבר. כאשר לוקחים את התורה האלוקית ומכניסים אותה לתוך שגרת החיים הגשמית והיומיומית שנראית הפוכה לגמרי מרוחניות.

המדבר מייצג מקום שומם ונטוש, ריק מתוכן ושמעליו מרחף המוות. אין כמעט סיכוי לשרוד במדבר. אך עם זאת, למקום הזה יש פוטנציאל אדיר להתעלות רוחנית. וכמו למשל כאשר אנו רוצים לבחון אדם ביכולת ההישרדות שלו, אי אפשר לבחון זאת בתוך העיר כאשר יש לו תנאים טובים, אוכל, מיוזג אויר וכל הפינוקים שהוא רוצה, אלא צריך להביא אותו למקום שומם בו קשה להסתדר ואז לבחון את ההתנהגות שלו. כל אחד יכול להסתדר בחדר של בית מלון ושם כולם יתפנקו באותה צורה פחות או יותר, אבל במדבר שומם נוכל להוציא את יכולות

ההישרדות הפנימיות החבויות שלנו ואז נגלה את הפנימיות של האנשים. פתאום האדם יכול לגלות דברים שמעולם לא ידע על עצמו.

הקדוש ברוך הוא נתן לנו את התורה והמצוות על הר סיני. משם בני ישראל עברו אימונים מפרכים של מצוות, חוקים וכללים שיוכלו לעזור להם. הפרשה הקודמת מסכמת את מה שקיבלנו מהר סיני. כעת בני ישראל עוברים לשלב המעשי. הקדוש ברוך הוא שולח אותם למדבר ושם הם צריכים להפריח את השממה. כעת המבחן המעשי הוא להשתמש בכל הכלים שלמדו בהר סיני כדי להביא חיים אל המדבר. זו לא חכמה לקיים את התורה בהר סיני בין המלאכים ומתוך מראות אלווקיים, אלא האתגר הוא להביא את התורה למדבר השומם ולהפריח אותו.

השם נתן לנו כלים חזקים, את התורה והמצוות. כעת אנו צריכים להשתמש בהן כדי להתעלות. המטרה היא להוריד את הדברים לשלב המעשי. לא רק ללמוד בתאוריה על מצוות צדקה, אלא לחיות את זה. לא סתם לנסות לעבוד על המידות עם עצמנו, אלא ליישם את הדברים מול אנשים ומצבי לחץ. צריך להביא את התורה לחיי היום יום.

את כל האמונה והמוסר שספגנו בשיעורים אנו צריכים ליישם ולא רק להחכים מהדברים. זה לא סתם חומר תאורטי. זו לא חכמה לומר "ואהבת לרעך כמוך" ולבזות בן אדם שנייה לאחר מכן. לא חכמה לומר "הכל מלמעלה" ולאחר מכן לכעוס ולהתעצבן על כולם. לא חכמה לצעוק בקול "שמע ישראל" ואחר כך לעשות דברים נגד השם יתברך. אם אנו מבינים שהתורה היא אמת אז צריך לקיים את כל מה שכתוב בה.

התורה ניתנה לנו כדי שנכניס אותה לחיינו ונחיייה דרכה. אי אפשר להתייחס לתורה לחוד ולחיים לחוד, כי התורה היא עצמה החיים. כשקוראים סיפורים בתורה זה לא כמו ספר קריאה טוב כדי להעביר את הזמן, זה בא ללמד אותנו דברים עמוקים על החיים שלנו. כל מדרש וכל הלכה מכילים בתוכם עומק כל כך עצום שדרכו אפשר להתחבר להשם יתברך. זה לא מספיק שלמדנו תורה בבית המדרש במשך שעה, אלא צריך לאחר מכן לחיות את מה שלמדנו בשעה הזאת

במשך כל חיינו.

ישנם אנשים שנחשבים לעילויים בתורה. ישנם כאלו שזוכרים את כל הש"ס ישר והפוך. ישנם כאלו שלשנייה אחת לא מזיזים את עיניהם מספרי הקודש. כל אלו דברים עצומים שהלוואי ויתקיימו בכל אחד מאיתנו. אך עם זאת, כל זה לא שווה כמעט כלום אם אותם אנשים מזלזלים במצוות ולא חיים מתוך אמונה. העיקר זה ליישם את הדברים ולא רק ללמוד אותם.

בתקופת יוון רצו שנמיר את דתנו. זה לא שהיה להם משהו נגד התורה, אלא להפך, הם רצו ללמוד אותה באוניברסיטה בתור חכמה. הם הבינו שהתורה היא חכמה עצומה שמשכילה מאוד את מי שלומד אותה. בסך הכל הם רצו שזה יישאר בגדר חכמה בלבד מבלי מצוות מעשיות.

אבל זה לא שווה ללמוד את הדברים בתור חכמה אם אין יראת שמיים. לעומת זאת מי שיש לו יראת שמיים, יש לו סיעתא דשמייא גם ללמוד ולהחכים. בסופו של דבר הוא יזכה בכל הקופה. רק צריך להתאמץ וליישם את הדברים שאנו לומדים. לכן מי שיראת השמיים שלו קודמת לחכמתו, שתיהן מתקיימות אצלו.

בני ישראל קיבלו את התורה והמצוות בהר סיני, אך כעת הגיע השלב המעשי. לכן בני ישראל יוצאים למדבר ושם במשך ארבעים שנה הם יוכלו ללמוד תורה מעשית ולהתהוות כעם מובחר. כמו בחיפוש עבודה או בכל עניין בחיים, אנשים יכולים ללמוד במשך שנים ולהחכים, אך בסופו של דבר מה שקובע הוא הניסיון המעשי. שנזכה בע"ה ליישם היטב את הדברים, ללמוד ולקיים את כל התורה מתוך יראת שמיים ואמונה.

כבוד לאנשי תורה

פרשת במדבר מתארת את פקודי בני ישראל על פי השבטים. אלא ששבט לוי הוא יוצא דופן שאותו לא סופרים ביחד עם שאר השבטים. הלויים לא התפקדו

בתוך בני ישראל כיוון שעבודתם היא שונה מעבודות שאר השבטים.

אמנם לכל שבט יש משהו מיוחד ושונה מהאחרים ולכן ישנו סדר מסוים על פי דגלי השבטים. אבל שבט לוי הוא שונה לגמרי. שבט לוי נמצא מסביב למשכן, מפוזר בין כל שאר השבטים ללא מקום נחלה מיוחד משלו. הוא לא נמנה ביחד עם שאר השבטים והתפקידים שלו שונים לגמרי.

הסיבה לשוני הגדול היא התפקיד הרוחני של הלויים. מעבר לעבודות המשכן השונות, הלויים בעיקר מייצגים את התורה. לכן למשל הם לא היו משועבדים במצרים כמו שאר בני ישראל, כיוון שהם היו עסוקים בלימוד התורה. לכן גם הם לא חטאו בעגל ונשארו נאמנים להשם יתברך.

כתוצאה מאותו עסק בלימוד התורה ובעבודות הרוחניות בבית המקדש, בני לוי זכו לדברים שונים. כמו למשל נשיאת המשכן וכליו, קבלת מעשרות וכו'. לכאורה הדבר נראה כאילו שעושים אפילו בין שבט לשבט, אלא שהם זכו לכך בעמל התורה שלהם ובדבקות בקדוש ברוך הוא. השם יתברך אומר "והיו לי הלויים" (במדבר ג', פסוק יב). הקדוש ברוך הוא לא חייב דין וחשבון לאף אחד ויכול לעשות כרצונו. מתוך הדבקות של הלויים, השם יתברך אוהב אותם ומתייחס אליהם כאל חביביו.

בהמשך הפרשה הקדוש ברוך הוא מצווה את משה לפקוד גם את בני לוי, אבל גם כאן אפשר לראות שינוי מהותי ובעוד ששאר השבטים נפקדו מן עשרים שנה ומעלה כל יוצא צבא, בשבט לוי נפקדים מן חודש ומעלה. כי כאשר עובדים עבודה רוחנית, אז אפילו בן חודש כבר נחשב לחלק מהותי.

מכל זה נוכל ללמוד על העבודה הרוחנית של כולנו כעם ושל כל יהודי בפרט. אנשים רבים לצערנו מואסים בבני תורה וחושבים שהם מהווים סוג של נטל. חושבים שמי שלא עושה עבודות חומריות עושה נזק לכל השאר. שצריך לשלב בין עבודה של קודש לבין עבודה של חול. אלא שהפרשה מראה לנו את ההפך מכך.

בני לוי שמייצגים את התורה והרוחניות, לא רק שלא מבצעים את התפקיד של

שאר השבטים, אלא גם זוכים לזכויות ויתרונות רבים יותר מכל השאר. כי הם אלו שעושים את העבודה החשובה באמת. התורה מתארת שבזכות בני לוי לא יהיה קצף. הם אלו שהצילו את העם לאחר חטא העגל. הם אלו שהביאו למשוא פנים מאת השם יתברך.

צריך להבין שבזכות בני תורה אנשים ניצלים. לאנשים מתרחשים נסים בזכות אנשים יראי שמיים שמורידים שפע לעולם. יהודים זוכים לדברים טובים בלי לדעת שכל השפע הובא על ידי יהודים דבקים בהשם יתברך שעבודתם היא רוחנית. בזכות אברכי הכולל כל העיר מקבלת שפע. בזכות תלמידי הישיבות אנשים סביבם זוכים להצלחה. בזכות תינוקות של בית רבן שלומדים בתלמודי התורה נמנעים פיגועים ומיתות משונות.

כולם הרי יודעים כמה שווה ברכה של אדם גדול מאוד בתורה. כי הרוחניות היא שמורידה את השפע לעולם והיא זו שקובעת את הכללים. אנשים יכולים להתאמץ ולהיאבק בתוך עולם חומרי, אבל מי שקובע את המציאות הם אנשי התורה שלא זזים ממנה יומם ולילה. אותם צריך להוקיר יותר מכל, ובטח שלא חס ושלום לצער אותם או לדבר בגנותם. אנשי התורה הם הילדים החביבים של הקדוש ברוך הוא, שאותם הוא מונה לבסוף, בנפרד מכל העם והחל מגיל חודש.

ובאמת הדברים ידועים, שכל העולם ניזון בזכות ר' חנינא בן דוסא, או שבזכות ר' שמעון כל העולם מובא לכף זכות וכו'. הצדיקים שומרים עלינו והם אלו שקובעים באמת. לא בעזרת השתדלות גשמית, אלא בעזרת רוחניות טהורה ודבקות בהשם. אנחנו מסתכלים עליהם וחושבים שהם מהווים נטל, אבל באמת הם אלו שעוזרים לנו יותר מכל. כל השפע וההצלחה שלנו זה רק בזכותם. בלעדיהם לא היינו שווים כלום.

והדבר נכון לא רק לגבי כללות עם ישראל, אלא גם לגבי כל יהודי בפרט. כי בתוך כל יהודי מצוי ניצוץ רוחני ששואף לדבקות בהשם יתברך וללימוד התורה הקדושה, ומצד שני מצויה בו נפש בהמית שפועלת דרך החומריות, מכילה תאוות ומנסה לעשות השתדלות גשמית כדי להשיג השגות. רק בזכות אותו ניצוץ רוחני האדם יכול לחיות.

אדם יכול לבחור במה להשקיע בחייו. מובן שישנם דברים הכרחיים ונצרכים, שהרי אנו חיים בתוך עולם חומרי ואנו לא מלאכים. אבל את עיקר ההשקעה כדאי להשקיע בלימוד התורה ובעבודה הרוחנית. ככל שנשקיע בעבודה הרוחנית, כך נוכל להוריד שפע לנו ולכל העולם.

ממבט שטחי וגשמי זה נראה כנטל. שכאילו כל שעת לימוד תורה היא חס ושלום בזבוז של שעה. הרי היינו יכולים להרוויח כסף בשעה הזו או לעשות דברים מהנים. אבל באמת זהו ניצול הזמן הטוב ביותר. באותה שעה הבאנו שפע כל כך גדול לעולם שגם שנתיים של השתדלות גשמית לא יוכלו להביא.

רק לימוד התורה יכול להביא אותנו למקומות טובים באמת. עלינו להשתדל ככל שאפשר להתעסק בקודש ובעבודה הרוחנית. בנוסף עלינו לדאוג להוקיר ולשמח ככל שאפשר את לומדי התורה הקדושה. ובוודאי שעלינו להישמר ביותר לא לדבר עליהם רעה ולא להזיק להם.

בסופו של דבר כולם מפסידים מפגיעה חס ושלום בתורה הקדושה. וכולם גם זוכים כמובן לשפע עצום כתוצאה מריבוי אור התורה בעולם. השם יתברך יזכה אותנו להעריך את התורה ולומדיה, וכך נזכה לשפע עצום בחיינו.

חג השבועות

לגלות את האור הגנוז בתורה הקדושה

התורה היא חמדה גנוזה. היא מכילה בתוכה את סודות העולם, את תכלית הבריאה, את סוד האושר והשמחה ואת המפתחות להצלחה ולישועות עצומות. התורה היא החיים, היא הכל. בלעדיה אין כלום. היא חיינו ואורך ימינו.

אז קשה אם כן שלא לתמוה, איך יתכן שרוב האנשים בכלל לא מרגישים את האור הגדול של התורה? למה אנחנו לא מרגישים בכל רגע אושר ושמחה עילאיים מלימוד התורה? איך יתכן שאנשים שלומדים תורה ומקיימים מצוות סובלים? איך קורה שאנשים בוחרים להתרחק מהתורה ולעשות עבירות? איך יכול להיות שהם מרגישים שאפשר להסתדר טוב מאוד גם בלעדיה?

האמת היא שהתשובה לשאלה כבר נאמרה בתחילת הדברים. התורה היא חמדה גנוזה. דבר גנוז הוא נסתר מעיני האנשים וצריך להתאמץ כדי למצוא אותו. התורה הקדושה מוסתרת כך שלא כל אחד יוכל לראות את כל הטוב העצום שטמון בה.

הדבר דומה ליהלום מלוכלך ששקע בבוץ וכעת כל מי שעובר לידו ורואה אותו בטוח שזו סתם איזו אבן מלוכלכת שלא שווה כלום. אם נאמר למישהו להרים את אותה האבן ולנקות אותה, הוא יחשוב שאנו רוצים להתעלל בו, שהרי זו טרחה מרובה לחינם וכל הבגדים שלו יתלכלכו בעקבות הדבר. בשביל מה להרים אבן מלוכלכת ובשביל מה להתאמץ ולנקות אותה?

אבל מי שבכל זאת ינסה לנקות את האבן מעט, יגלה שיש בה משהו מדהים וזו לא סתם אבן רגילה. ככל שהוא ינקה את הלכלוך יותר, כך הוא יגלה את היהלום הקסום שמסתתר בפנים.

ישנם מדרשים רבים המתארים את עניין נתינת התורה לישראל. כאשר הקדוש

ברוך הוא רצה לתת את התורה, הוא הציע אותה בתחילה לכל העמים. כשבני עשו שאלו מה כתוב בה, ענו להם "לא תרצח" ואז הם מיד סרבו בטענה שהטבע שלהם הוא של רציחה כמו שכתוב על עשו "על חרבך תחיה". כשבני עמון ומואב שאלו מה כתוב בה, ענו להם "לא תנאף" ואז הם מיד סרבו בטענה שהניאוף הוא חלק מהם, שהרי הם יצאו מבנות לוט שהרו מלוט אביהן. כשבני ישמעאל שאלו מה כתוב בה, ענו להם "לא תגנוב" ואז גם הם סרבו בטענה שנאמר עליהם "פרא אדם".

יוצא שהקדוש ברוך הוא הציע את התורה לכל אומות העולם, אבל כל אומה מצאה בתורה משהו לא טוב ולכן לא הסכימה לקבל אותה, עד שבאו ישראל והסכימו לקבל אותה בלי לשאול שאלות. עד שבאו ישראל ואמרו "נעשה ונשמע".

אבל לכאורה יש בזה הרבה דברים לא מובנים והרבה שאלות ותמיהות שעולות מכך. ראשית כל, ידוע הרי שהתורה מיועדת לעם ישראל, הם העם הנבחר והם אלו שמוזכרים בה. אז בשביל מה צריך הקדוש ברוך הוא להציע אותה לכל האומות?

האם לאחר יציאת מצרים וכל התלאות יתכן לתת את התורה לאומה אחרת?

וכי אם נאמר שבני עשו או ישמעאל היו מסכימים לקבל את התורה, אז היא באמת הייתה ניתנת להם? איך יתכן לתת את התורה לעם אחר לאחר ההבטחה ליעקב אבינו?

וגם אם נאמר שבאמת היה צורך כלשהו לצאת הוגנים כלפי כל האומות ולכן הציעו את התורה לכל אומות העולם, עדיין עולה תמיהה נוספת, שאם כבר רוצים להיות הוגנים ולהציע את התורה לאומות העולם, אז מדוע מקשים עליהם ומראים להם את הצד הקשה לביצוע שבתורה במקום להראות את היופי שבה?

כשהם שואלים מה כתוב בה, למה לומר להם דווקא את החולשות והדברים שקשים להם? למה לומר דווקא לבני עשו "לא תרצח", לבני עמון "לא תנאף"

ולבני ישמעאל "לא תגנוב" שזה דווקא הדבר שקשה להם ביותר? למה לא לומר את המצוות הקלות לביצוע ואת הדברים שהם אוהבים בה כן שיסכימו לקבל אותה? מדוע להכשיל אותם דווקא בדברים שקשים להם?

תמיהה נוספת לא מובנת לכאורה שעולה, היא שמובא שהקדוש ברוך הוא כפה על ישראל הר כגיגית. ולכאורה, אם הכריחו אותם לקבל את התורה, אז מה השבח שלהם ביחד לכל העמים שרק הם הסכימו בלי לשאול שאלות ואמרו "נעשה ונשמע"? הרי ברור שאם הקדוש ברוך הוא כופה עליהם אז הם יקבלו.

ונראה לכאורה שקודם אמרו נעשה ונשמע ורק לאחר מכן הקדוש ברוך הוא כפה עליהם הר כגיגית. אבל גם זה לא מובן, כי אם הם כבר הסכימו לקבל את התורה, אז מדוע צריך לכפות עליהם לקבל ולקיים אותה? אם הם מסכימים מעצמם, אז שיביאו להם את התורה בכיף, ולמה צריך גם כפייה?

ואולי אפשר ליישב את כל התמיהות האלו בעזרת משל נפלא שמובא בזהר הקדוש בפרשת בלק. שהיה רופא עם תרופת פלא מיוחדת ויקרה שרצה לתת לבן שלו מבלי שהעבדים הרעים יקנאו בו ואולי אפילו יהרגו אותו כדי לקחת אותה ממנו. אז הוא עשה תכסיס ומעל התרופה הוא שם מעט סם המוות ואז הציע את אותה התרופה לכל העבדים.

כל עבד שהריח מעט, מיד סירב לקחת אותה מתוך מחשבה שמדובר ברעל. ולא זו בלבד, אלא שכולם הציעו שייתן את התרופה לבנו ברוב שנאתם, מתוך מחשבה שזו תרופה גרועה. כך יוצא שהתרופה הגיעה אל הבן בלי שאף אחד יקנא, יקטר ויזיק ובלי שאף אחד יוכל לפתוח את הפה.

כך גם התורה. לאחר שהשם יתברך הציע לכל אומות העולם את התורה והראה להם את הצד שהם לא אוהבים בה, הם רוצים להתרחק ממנה. כך אפשר לתת את התורה לישראל בלי שאומות העולם יקנאו וירצו לקחת את התורה לעצמם.

לפי המשל הכל הופך לברור. בני ישראל הם היחידים הראויים לקבל את התורה. כבר מההתחלה הקדוש ברוך הוא קבע שנפש ישראל היא גבוהה יותר

משאר האומות ורק להם התורה מיועדת. כל זה היה מתוכנן עוד לפני שנברא העולם. אלא שהיה צורך להרחיק את אומות העולם, כך שלא יקנאו ויצרו לישראל, ולא יאמרו שהתורה שייכת גם להם.

לכן הקדוש ברוך הוא הציע את התורה לכל האומות והראה להם דווקא את החלק שהם לא אוהבים כדי שהם יסרבו לקבל אותה מעצמם. כך יוצא שהייתה להם הזדמנות והם עצמם שוויתרו עליה. וכעת ישראל הקדושים יכולים לעסוק בתורה בנחת ובשלווה ולזכות לחיי עולם.

אלא שמכל זה נוצרה בעיה, שאמנם ישראל אמרו נעשה ונשמע, אבל ישנו חשש גדול שגם ישראל עצמם יגלו את סם המוות שנמצא מעל התרופה, והנמשל כמובן לקושי הגדול שנראה מבחוץ שיש בקיום התורה והמצוות, ואולי חס ושלום יתחרטו ולא יסכימו לקיים את התורה.

לכן הקדוש ברוך הוא כפה עליהם הר כגיגית. הוא הכריח את ישראל לקיים את התורה, ציווה עליהם לפחד ולירא ממנו, נתן להם עונשים כבדים על העבירות ואפילו הפחיד אותם כהוגן באמירת הדברות עד שפרחה נשמתם וביקשו שמשא ידבר איתם במקום.

כל זה כדי שלא יבוא אדם ויאמר שהתורה נראית לו קשה לביצוע, אז הוא מוותר ח"ו על החלק שלו בה. כי בקלות אפשר לוותר על משהו שאנחנו בכלל לא מכירים, ובמיוחד אם מבחוץ זה נראה לנו דבר לא טוב או שלא שווה את המאמץ.

וכמו למשל שאם ייתנו לילד קטן במתנה שק עם מיליארדי שקלים, אז הוא לא יעריך את זה כלל, ואפילו יזלזל ויעזוב את זה מתוך מחשבה שזה מכביד עליו בזמן שהוא רוצה לשחק. כי הוא לא מבין מה יש לו ולא מבין את הערך של הדבר. אבל אם יכריחו אותו לשמור על אותו שק ויענישו אותו אם יעזוב אותו, אז בהתחלה אמנם זה ייראה לו כטרחה גדולה ואולי אפילו התעללות. אבל כשיגדל מעט ויבין את הערך של אותו שק, אז יהיה אסיר תודה כל חייו.

לכן הקדוש ברוך הוא הכריח אותנו ממש, לקבל את המתנה בכל מחיר, עד שנגלה את היופי שבפנים ואז ממילא נרצה אותה מעצמנו ולא נהיה מוכנים לוותר

על זה בעד שום הון שבעולם. לכן כל יהודי מוכרח וחייב לעסוק בתורה ואם לא יעסוק בה הוא ייענש על כך. גם אם זה לא נעשה באהבה, זה לא משנה. צריך לעשות מפחד או מכל סיבה אחרת, העיקר לעסוק בתורה הקדושה.

ואז בלית ברירה, מתוך החיוב לעסוק בתורה, הוא נכנס פנימה ומעמיק, עד שעובר את המעטפת החיצונית ששם נמצא סם המוות וכל הקשיים. הוא מקלף את הקליפות ומגיע לפנימיות הדברים, ואז הוא מבין את הערך העצום של מה שיש לו. הוא מבין איזה יהלום יקר יש לו ביד שכולם מבחוץ בטוחים שזה רק בויץ ולכלוך.

הקדוש ברוך הוא אוהב אותנו, שאנחנו בניו. ולכן רוצה להעביר רק אלינו מתנה נפלאה ומיוחדת שאין כדוגמתה. המתנה היקרה ביותר בעולם. אלא שעשה לה מעטפת חיצונית מרתיעה כך שמי שלא ראוי יתרחק ממנה. אבל כאשר עוברים את כל החסימות והקשיים וזוכים להיכנס פנימה, זה יותר גדול מכל תענוגות העולם.

מבחוץ זה עשוי להיראות כמו סם המוות, אבל רק לאחר שטועמים אפשר להבין את העצמה הגנוזה בפנים. מכל זה נוכל ללמוד דברים עצומים לחיינו ולחיבור שלנו לתורה הקדושה.

התורה היא מתוקה מדבש ויקרה מזהב. היא מכילה בתוכה טוב עצום. אבל כל הטוב הזה גנוז בתוכה. שהרי אם זה היה פשוט להגיע לכל הטוב הזה, הוא יכול היה להגיע למקומות שליליים. כל אדם, גם גוי רשע, יכול היה ללמוד מעט תורה ולהשיג השגות גבוהות ולקבל את כל רצונו. הוא היה משתמש בשפע העצום שהוא מקבל מהתורה לדברים שליליים ולהחרבת העולם חס ושלום.

לכן הקדוש ברוך הוא שם את התורה בתוך מעטפת של דברים שנראים אולי קצת משעממים, מצוות מגבילות או אפילו דברים שנראים קשים ומפרכים. אדם רגיל יכול בקלות לוותר על כל זה מתוך מחשבה שזה סתם עול כבד. אבל אדם שיטעם מעט מהמתיקות של התורה, שיקיים את מצוות אבינו הקדוש ברוך הוא שכפה עלינו לקיים את

התורה, יגלה פתאום עולמות מופלאים שגנוזים ומוסתרים בתוכה מבלי שאף אחד כמעט יודע על כך.

לכל אחד מאיתנו יש כל מיני דברים שאנו אוהבים שפעם כלל לא רצינו לנסות. כמו למשל סוג מאכל שההורים מביאים לבן שלהם והוא לא מוכן לנסות אותו כי מבחוץ זה נראה לא טעים, עד שפעם אחת אביו דוחף לו את אותו מאכל לפיו ואז הוא מגלה כמה זה טעים לו ורוצה לאכול ממנו עוד ועוד.

כאשר מסתכלים על התורה מבחוץ, עלולים לראות את הצד שבא להרחיק את האדם ממנה. את אותו סם המוות במשל של הזוהר הקדוש שנמצא בשכבה העליונה כדי להרחיק את כל מי שלא ראוי. זה נראה קשה ומשעמם, לפעמים אפילו לא צודק ואכזרי לכאורה. אבל ככל שנתעמק בה נוכל לגלות עוד ועוד מאותה תורה מתוקה שמיועדת רק למי שבאמת רוצה בה. פתאום נגלה מעט מהעומק האינסופי והיופי העצום שטמון בה. פתאום נבין שאי אפשר בלעדיה והיא כל חיינו.

כל מה שצריך זה לרצות בה באמת. לרצות לקבל אותה בכל לבנו. להשתוק לה ולהיות צמאים לה. בחג השבועות יש לנו את ההזדמנות הזו. השם יתברך נותן לישראל את התורה וכל מי שרוצה יכול ליטול את חלקו בה. רק צריך לרצות לקבל אותה ואז נוכל לזכות לאורות עצומים שיביאו שפע אינסופי לחיינו. השם יתברך יזכה אותנו לקבל את התורה, לעסוק בה ולחיות אותה, ומתוך כך ישלח לנו שפע עצום לחיים.

יגיעה ועמל בתורה

לחג השבועות לא נקבע תאריך בתורה. התאריך עצמו יכול היה להשתנות כאשר היו מקדשים את החודש על פי ראיה (בהתאם לחודשים ניסן ואייר אם הם חסרים או מלאים). מה שקובע את זמן החג זוהי הספירה של ארבעים ותשעה

הימים מאז פסח כאשר ביום החמישים זהו חג השבועות.

אלא שצריך להבין מהו השינוי הגדול משאר מועדי ישראל שנקבעו על פי תאריך מסוים, שכאן לא ניתן תאריך והוא אפילו יכול להשתנות ורק מה שחשוב הוא שיהיה ביום החמישים לאחר פסח?

חג הפסח מסמל את יציאת מצרים. יציאת מצרים הייתה חלק חשוב ביותר בתהליך התהוות עם ישראל, אך עם זאת המטרה עדין לא הושגה. רבים נתקעים בשלב הזה ושוכחים שיש המשך לתהליך. ביציאת מצרים בני ישראל זכו להגיע לדרגות עצומות, אבל כל זה היה רק הכנה והבשלה לקראת המטרה העיקרית שהיא קבלת התורה. כי כל מהות יציאת מצרים נועדה לשם ההגעה למעמד קבלת התורה הקדושה.

אלא שאין אפשרות לקבל את התורה סתם כך בלי לעשות דבר. ככל שאדם מתאמץ, מקריב ומשקיע מעצמו בעבור התורה הקדושה, כך הוא קונה אותה בצורה חזקה יותר. ככל שאדם מוסר נפשו על התורה, כך הוא זוכה להתחבר אליה. כל אדם מתחבר לתורה באופן אחר על פי ההשקעה שלו.

כאשר מועד מסוים נקבע בתאריך מסוים, אז לכאורה זה מרמז כאילו שאין שום דרישות מוקדמות. הזמן בלבד הוא שקובע את קיום אותו מועד. כל יהודי שמגיע לאותו התאריך שנקבע יכול לחגוג את אותו החג באופן אוטומטי ובלי מאמץ. אין שום חילוק בין יהודי אחד לשני.

אבל בחג השבועות הקדוש ברוך הוא רוצה שנתאמץ כדי לקבל את התורה. שנעשה את ההכנות המתאימות כדי להיות ראויים לכך. לא כל מי שמשעמם לו יכול להרגיש בעלים על התורה הקדושה ולפרש אותה כרצונו. אלא שמי שהתאמץ והתייגע בלימוד התורה, מי שעבד על מידותיו ועמל כדי לזכות להתחבר לתורה הקדושה, הוא זה שיכול באמת לקבל את התורה והוא זה שיכול באמת לחגוג.

לאחר שיצאנו ממצרים היינו בתוך מ"ט (ארבעים ותשעה) שערי טומאה. נדרשה מאיתנו עבודה רצינית כדי לזכות להגיע למעמד עצום של קבלת התורה.

ספירת העומר מייצגת את העבודה העצמית שלנו כך שבכל יום אנו זוכים לצאת משער טומאה אחד ולהיכנס בשער קדושה. לכן אנו סופרים את הימים ממש, ואפילו מברכים על הספירה, כך שיש לנו חלק ממשי בכל זה, שאנו משתתפים בעבודה והכנה. רק לאחר שיצאנו מכל שערי הטומאה, עבדנו על המידות כראוי וזכינו לזכך את עצמנו, אז ניתן לקבל את התורה.

גם היום לא מעט אנשים נמצאים בשערי טומאה כאלו ואחרים. ואולי אפילו יותר ממה שהיה במצרים. העבירות שאדם עושה מרחיקות אותו מהקדוש ברוך הוא. המאכלים האסורים שאנשים מכניסים לפיהם הופכים לחלק מנפשם ומביאים לטמטום הלב. הסביבה הרחוקה וכלי התקשורת משפיעים עלינו כך שנסור מהדרך הטובה. וכך כל מעשה לא טוב, כל חטא, כל דיבור או מחשבה רעים, הכל משפיע עלינו וחודר.

כל הדברים הללו מרחיקים אותנו כדי שלא נוכל לקבל את התורה. אדם כזה יכול לבוא לבית הכנסת ולהשתעמם מהתפילה כי הוא לא מבין שהוא מדבר עם הקדוש ברוך הוא. הוא יכול לשמור שבת ולהרגיש שהוא בעונש במקום ליהנות. הוא יכול לראות רב גדול אומר את הסודות של פנימיותו וללגלג עליו באותה העת. הוא יכול לקרוא בתורה ולחשוב חס ושלום שזה בכלל לא מדבר אליו. כל זה נובע מהטומאה שבתוכו. שאותה טומאה חוצצת ומונעת ממנו לקבל את התורה. לכן הוא לא יכול להתחבר.

אדם כזה לא יכול להגיע ביום חג השבועות ולצפות לקבל את התורה. כי לא הזמן מביא לקבלת התורה, אלא ההשתדלות של האדם היא שמביאה אותו לקבל אותה. רק כאשר האדם מתאמץ, עובד על עצמו ומוסר נפש ממש על התורה, אז הוא באמת יכול לזכות בה.

יש אנשים שעושים עבירות בלי הכרה, וכאילו שלא אכפת להם מכלום. ואז כשהם נתקלים בדמות של אדם ירא שמיים, הם כאילו מחליטים לתת לזה הזדמנות. אז הם מבקשים שיוכיחו להם שהתורה אמת או שיסבירו להם איזו קושיה שיש להם, וכל זה בכמה דקות פנויות שיש להם.

אבל הם לא מבינים שזה כלל לא יעזור להם. התורה לא מגיעה על מגש של כסף. צריך לקנות אותה בעמל. אדם יכול לקבל את כל התשובות המופלאות והעמוקות, אבל הוא לא יבין אותן כלל ולא יצליח להתחבר לדברים. לעומתו יכול להיות אדם שמתאמץ ומוסר נפש, ולמרות שלא ענו לו על שום קושיה, מכל מקום הכל מתורץ מאליו. כאילו הכל ברור ומובן. כי המאמץ והמסירות הם שקובעים.

אי אפשר לזלזל בתורה ולצפות לקנות אותה. רק מי שבאמת עסק בתורה, שהתאמץ והתייגע בעבודה, הוא זה שיש לו חלק בה. התורה לא רודפת אחרינו, אלא אנחנו שצריכים לרדוף אחריה.

אדם חושב שהתורה היא מיושנת או משעממת כי הוא לא זיכך את עצמו. הוא לא התאמץ מספיק כדי להיות ראוי לקבל את התורה. אי אפשר לצפות להבין דברים, או להפוך לרוחניים כאשר אנו נמצאים בתוך ים של עבירות בשיא הטומאה. אנו מוכרחים להסיר את שכבות הטומאה, לעבוד על המידות ולהתקדם יום אחר יום, עד שנזכה להגיע לחג מתן תורה זכים ונקיים וכך לקבל את התורה מתוך אהבה.

לכן חג השבועות נקבע ללא תאריך קבוע, אלא דווקא ביום החמישים מחג הפסח. כי לאחר שיצאנו ממצרים וזכינו להיות חופשיים, צריך להתחיל לעבוד כדי להיות ראויים לקבל את התורה. רק לאחר מאמץ אמתי אפשר לזכות בה.

אמנם ימי ספירת העומר נועדו לשם כך, לעשות חשבון נפש ולספור את הימים עד לקבלת התורה. אבל מהות הדברים נשארת איתנו בכל זמן ובכל מצב. בכל רגע עלינו לעבוד ולזכך את עצמנו כדי להיות ראויים לקבל את התורה. בכל עת בשנה עלינו לעשות חשבון נפש עם עצמנו כדי לראות שאנו הולכים בדרך הנכונה. כך נוכל להפוך לראויים יותר לקבל את התורה.

והרבה אנשים רוצים לקבל את התורה, רק שהם לא יודעים שהדבר תלוי בהשקעה ובמאמץ שלהם. ואז הם רוצים ללכת לשיעור, אבל בדיוק יש כל מיני סידורים וטרדות שנופלים עליהם וכך זה לא מתאפשר. או שפעם אחרת הם

מחליטים לפתוח ספר וללמוד, ואחרי כמה דקות פתאום הם הופכים עייפים ממש. ועד שהם הולכים לבית מדרש כדי ללמוד, אז לא מוצאים חברותא מתאים או מישהו שילמד אותם.

וכך הם מנסים ועושים מאמצים לכאורה, וכאילו שמשמיים הדברים לא מתאפשרים. הם מנסים ללמוד ולא מבינים כלום, וכאילו שלימוד התורה זה לא בשבילם. שהרי כל אחד עם התפקיד שלו, והם כנראה מיועדים לתפקיד אחר.

אבל צריך לדעת שכל אלו ועוד רבים, הם חלק מהניסיונות הגדולים שיש בלימוד התורה. שהתורה נקנית על ידי טורח, עמל ויגיעה. משמיים בוחנים את האדם ונותנים לו ניסיונות כדי לראות כמה הוא יתאמץ וימסור נפש. ולפי אותה מסירות נפש ולפי הוויתורים שהוא יעשה, כך הוא יזכה לחלק גדול יותר בתורה הקדושה.

ואז אדם הולך לבית המדרש הראשון שהוא מוצא, לא מכיר אף אחד, לא מבין איך להחזיק ספר, בקושי יודע לקרוא, אבל יושב שם בהחלטיות ובלי פשרות במשך כל היום. הוא פותח גמרא ולא מבין את הלשון המוזרה של הארמית, אבל הוא לא מתייאש. ואז מתחילים טלפונים, אבל הוא לא עונה. הוא נהיה קצת רעב, אבל לא אז ממקומו.

מדי פעם מסתכלים עליו בצורה מוזרה, אבל לא אכפת לו. הוא מרגיש לא נעים וכאילו שצוחקים עליו, אבל הוא מתעלם וממשיך בשלו. יש לו מטרה ולא מעניין אותו כלום. הוא קורא שוב ושוב את אותה שורה במשך כל היום ולא מבין אפילו מילה אחת. הראש מתחיל לכאוב, החכמה אין, אבל הוא בשלו.

כך הוא עושה גם למחרת, וגם ביום שלאחר מכן, עוד יום ועוד יום, עד שמשמיים פתאום פותחים לו פתח. אבל זה לא סתם פתח, אלא הכל לפי מסירות הנפש שעשה. פתאום הלימוד הופך להיות מובן, פתאום יש חברותא זמין, פתאום הוא מגיע לחידושים שאנשים לא מגיעים אליהם גם בעשרות שנים של לימוד, פתאום הטרדות מסתדרות מעצמן וכך לאט לאט הכל מסתדר לו.

ככל שאדם עובד על עצמו ומוסר את נפשו על התורה, כך הוא זוכה להגיע לדרגות עצומות יותר. אי אפשר לעשות את ההפך ממה שכתוב בתורה ואז לצפות לקבל אותה במתנה ללא מאמץ. אלא מי שבאמת משקיע בתורה, זוכה לקבל אותה מהשם יתברך. הקדוש ברוך הוא יזכה את כולנו להזדכך ולהיות ראויים לקבל את התורה כך שנוכל להתחבר אליה ולזכות לשפע עצום מהשמיים.

האם התורה שייכת לאדם או למלאכים?

כאשר משה רבינו עלה לקבל את התורה באו מלאכי השרת ושאלו את הקדוש ברוך הוא "מה לילוד אשה בינינו?". הקדוש ברוך הוא ענה להם שהוא בא לקבל את התורה. הם אמרו לו שהתורה היא חמדה גנוזה תתקע"ד דורות (תשע מאות שבעים וארבע) לפני שנברא העולם ואיך כעת הוא יתן אותה לבשר ודם.

המלאכים רצו שהתורה תישאר בשמיים ולא תינתן לבשר ודם. אך הקדוש ברוך הוא אמר למשה להשיב להם תשובה. משה רבינו התיירא לענות למלאכים שלא ישרפו אותו בהבל פיהם, אבל הקדוש ברוך הוא אמר לו לאחוז בכיסא כבודו ולהחזיר להם תשובה.

אז משה רבינו אמר להם שכתוב "לא יהיה לך אלוקים אחרים", ושאל את המלאכים האם יש להם יצר לעבודה זרה שהם צריכים ציווי כזה? עוד כתוב בה "זכור את יום השבת", וכי הם עושים מלאכה שצריכים לשבות ממנה? עוד כתוב בה "כבד את אביך ואת אמך", וכי יש להם אב ואם? עוד כתוב בה "לא תרצח", לא תנאף, לא תגנוב", וכי יש להם קנאה ויצר הרע? מיד המלאכים הודו לו ונתנו למשה מתנות. (כל זה מתואר באריכות במסכת שבת דף פח:)

המלאכים לא רצו שהתורה הקדושה והרוחנית תרד לארץ ותהפוך לגשמית. האדם עלול לקלקל, לעבור עליה ולזלזל בה, ולכן העדיפו להשאיר אותה בשמיים, שם תקבל את הכבוד המתאים והראוי לה. משה רבינו שידע התורה

מיועדת לבשר ודם הביא טענות חזקות למלאכים שהבינו שהתורה אכן צריכה לרדת לארץ ולהינתן לבשר ודם.

אבל למרות כל זה המדרש עדיין נשמע קצת תמוה, כי איך יתכן שהמלאכים לא רצו לתת את התורה למשה? האם הם לא ידעו מראש שהתורה מיועדת לבשר ודם? הרי מובן שגם הם ידעו את כל הטענות של משה רבינו. בוודאי שהם ידעו גם לפני כן שאין להם יצר הרע או אב ואם לכבד, וזה לא היה חידוש גדול. אז מדוע התעקשו שהתורה תישאר אצלם ולא תרד לעם ישראל? ומה בעצם אמר להם משה רבינו שפתאום שינה את דעתם עד שהודו לו?

צריך להבין שטענת המלאכים היא דווקא צודקת. שהרי למרות הציוויים שבתורה שמיועדים לבשר ודם, התורה עצמה היא רוחנית ושייכת למרומים. לכן תתקע"ד דורות לפי שנברא העולם התורה כבר הייתה חמדה גנוזה בשמיים. גם לפני שבכלל התחילו לקיים מצוות.

אמנם לפי פשט הדברים הכתובים התורה מדברת לאנשים בשר ודם. אבל בכל אות שכתובה בה נמצאים סודות עצומים ועליונים. רבי עקיבא היה דורש מהתגים הקטנים של האותיות, כי בכל נקודה יש עולם אינסופי ומופלא. התורה עצמה היא דבר רוחני עצום שצריך להישמר בקדושה ובטהרה. לכן המלאכים סברו שהתורה צריכה להישאר בשמיים, במקום שאין חטאים וקלקול.

משה רבינו ידע את כל זה. הוא ידע שלאדם יש גוף גשמי, יצר הרע ושאר דברים שמורידים אותו במעלה ועלולים לקלקל ולהחריב את העולם. הוא ידע שהגשמיות היא נחותה והאדם מצד עצמו לא ראוי לקבל את התורה הקדושה. הוא ידע שטענת המלאכים היא צודקת. אבל ישנו יתרון לאדם על המלאכים, שאם אנו מקיימים את התורה והמצוות אנו עולים במעלה גם מעבר למלאכים.

ואולי זה מה שרמז הקדוש ברוך הוא למשה שאמר לו לאחוז בכיסא הכבוד ולהחזיר להם תשובה. גדולה תשובה שמגעת עד לכיסא הכבוד. שאם האדם השפל עושה תשובה, הוא יכול להגיע עד לכיסא הכבוד וכך להתעלות הרבה מעל

המלאכים שלא יכולים להגיע למקום גבוה כזה.

אם האדם משקיע בנשמתו שלקוחה מתחת לכיסא הכבוד, הוא מגיע למקום גבוה בו המלאכים כבר לא יכולים לשרוף אותו בהבל פיהם, כי המעלה שלהם לא מספיק גבוהה. יוצא שהמלאכים במעלה גדולה יותר משל האדם ולכן יכולים לשרוף אותו בהבל פיהם. אבל כאשר האדם אוהז בכיסא הכבוד ומכניס את השכינה הקדושה לחייו, אז הוא מגיע למקום גבוה יותר מהמלאכים.

התורה מיועדת לבשר ודם. המלאכים אמנם נמצאים במעלה גבוהה מאיתנו, אבל הם נמצאים באותו מקום ולא יכולים להתעלות ולהתקדם בדרגות. אין להם יצר הרע וניסיונות שדרכם יוכלו לעבוד על עצמם ולהגיע למקומות גבוהים יותר. אנחנו אמנם נמצאים במקום נמוך מהם, אבל כל זה רק כאשר אנחנו ללא התורה הקדושה. כאשר האדם מקבל את התורה והולך בדרכה, האדם יכול להתעלות הרבה מעל המלאכים. כאשר אדם מחזיק ברוחניות ושומר על קשר קרוב עם הקדוש ברוך הוא, יוצא שהוא אוהז בכיסא הכבוד ומחובר למקום הגבוה ביותר.

משה רבינו אמר למלאכים שאין להם אב ואם, אין להם יצר הרע, אין להם קנאה, אין עבודה זרה ואין שום דבר אחר שיעמיד אותם בניסיון כך שיוכלו להתקדם למקום גבוה יותר. אמנם האדם הוא שפל, אבל יש לו יצר הרע ותאוות שעליהם אפשר להתגבר בעזרת התורה הקדושה. אם יצליח לעמוד בניסיונות הוא יכול להתרומם גבוה מעל המלאכים.

אמנם כעת המלאכים גבוהים יותר מאיתנו, אבל אם נקיים את התורה והמצוות נוכל להתעלות מעליהם, ונוכל להעלות את כל העולם, וגם את אותם מלאכים, ביחד איתנו. לכן המלאכים הודו לו והבינו שהתורה אכן צריכה להינתן לבשר ודם.

לפעמים האדם מרגיש שהוא נמצא בתחתית. הוא מרגיש כמו השפל שבשפלים. הוא מבין שאין לו סיכוי להגיע לשום מקום ומכאן הוא רק מתרחק מהתורה הקדושה מתוך ייאוש. כבר לא אכפת לו לעשות עבירות ולאבד ח"ו את העולם הבא שלו, כי הוא מבין שגם ככה הוא לא ישיג הרבה. אבל משה רבינו

לימד את המלאכים שגם השפל שבשפלים יכול להגיע גבוה הרבה יותר מהמלאכים. אם רק יעשה תשובה יגיע עד לכיסא הכבוד ויהפוך להיות איש אלוקים קדוש.

השם יזכה אותנו להתרומם במעלות ולהגיע אליו עד לכיסא הכבוד. נזכה לקבל את התורה מתוך שמחה, יראת שמיים ואמונה גדולה. נבין את גדולתה העצומה של התורה ואת הכוח הטמון בה ונזכה להידבק בה ולהתקשר אליה בצורה מוחלטת מבלי לעזוב אותה אפילו לרגע קט. כי היא חיינו ואורך ימינו ובה נהגה יומם ולילה. לא ימושו דברי התורה מפינו ומפי זרענו ומפי מעתה ועד עולם.

מגילת רות

לפעמים נדמה לנו שהתורה הקדושה היא נחלתם של מעטים. כאילו שהתורה מיועדת רק למבינים בתחום, לרבנים, ל"חרדים" ולכאלו שיש להם ראש לדברים האלו, אבל לא בשבילנו. זה נראה כמו פרויקט מאוד קשה לביצוע ורחוק מאיתנו אלפי שנות אור. לכן קל להתייאש ולבחור ללכת בדרך הקלה והלא מחייבת, אך בהתאם לגודל ההשתדלות שלנו, כך גם השכר שיגיע.

הקדוש ברוך הוא לא מצפה שנהיה חכמים או מצליחים מעבר ליכולות שנתן לנו, כל מה שהוא מצפה מאיתנו זה להשתדל לעשות את מה שאנו יכולים. וכאשר הוא רואה את ההשתדלות והמאמץ שלנו, הוא נותן לנו את התורה במתנה. כל אחד יכול לזכות בה ללא קשר ליכולות או לכישרונות שלו. לכן בכל שנה בחג השבועות, אנו קוראים דווקא את מגילת רות שמתארת את העניין הזה בדיוק.

מגילת רות מספרת לנו סיפור על כלותיה של נעמי, האחת היא רות והשנייה היא ערפה. שתיהן התגיררו ולאחר שבעליהן נפטרו כל אחת בחרה בדרכה. רות

שמחה שהתגיירה והחליטה להידבק בעם היהודי, ולכן דבקה בחמותה נעמי למרות הקשיים וכנגד כל הסיכויים, כמעט ללא סיכוי להינשא או להצליח בחיים. היא הסכימה לוותר על עושר וכבוד בבית המלוכה (שהייתה בת מלך), והעדיפה להיות ענייה ומסכנה ובלבד שתהיה יהודיה.

ערפה לעומתה החליטה לעזוב ולחיות חיים "טובים" יותר ו"קלים" יותר, היא החליטה לחזור למולדתה בכדי להמשיך את החיים בתור גויה, להתחתן, להביא ילדים ולחיות בעושר. בסופו של עניין, מערפה יצא גוליית, בעוד שמרות יצא דוד המלך, משם יגיע בקרוב בע"ה משיח בן דוד. רות הפכה למלכה, לדמות מרכזית בעם ישראל לדורי דורות, וכל זה בזכות ההקרבה שלה.

בשביל לקבל את התורה צריך להתאמץ, אך לאחר המאמץ אנו "מקבלים" את התורה בחינם. לא המאמץ הוא זה שמביא לנו את ההישגים, אלא המאמץ הוא זה שמוכיח לנו שאנו ראויים לכך, ואז הקדוש ברוך הוא מביא לנו את התורה במתנה.

יוצא מזה שכל אחד יכול לזכות לקבל את התורה ללא שום קשר ליכולות שלו. גם האדם הרחוק ביותר יכול להפוך לגדול דור, כמו רות המואבייה שבכלל הייתה גויה והגיעה לבסוף להשגות עצומות בזכות המאמץ שלה.

כל אדם התרגל לחיים מסוימים, ומתוך כך נראה לו שדרך החיים שלו היא הכרח. אז גם אם הוא באמת רוצה לשמור תורה ומצוות, מכל מקום הוא מלא בתירוצים שמונעים ממנו להגיע לזה. הוא מאשים את ההורים שלו שגידלו אותו בצורה כזו, מאשים את הסביבה שדרדרה אותו, מאשים את כל נסיבות החיים שהביאו אותו למקום שבו הוא נמצא, ואז בטוח שמתוך הבורות שלו, הריחוק שלו, דרך החיים שלו או הגיל המופלג שלו, כבר אין לו סיכוי.

לפעמים אדם מסתפק בחינוך הילדים שלו בדרך התורה, כך שהוא אומר שלפחות מהם ייצא משהו, מתוך הבנה שהוא עצמו כבר מקרה אבוד. לפעמים אפילו גם זה לא אפשרות, כיוון שאין לו אפשרות לגדל ילדים לתורה ומצוות כאשר הוא עצמו חי חיים רחוקים מתורה ומצוות. וכך אנשים זונחים את זה בצד,

כאילו מתוך מחשבה שנסיבות החיים הם שהביאו אותנו לזה ואין לנו אפשרות אחרת.

אבל כל זה לא נכון כלל. כיוון שכל אדם שרוצה בכך יכול להתעלות. המטרה היא לא להגיע להשגות גבוהות, אלא רק לעשות את המאמץ להגיע אליהן. וכפי המשנה באבות, שלא עליך המלאכה לגמור, אבל מכל מקום אין אתה רשאי להיפטר ממנה. אף אחד לא ביקש שתגמור את המלאכה, שתגיע לדרגות עצומות, אבל צריך לעשות את ההשתדלות, ואז ממילא השם יתברך כבר ייקח אותנו לאן שצריך.

לפעמים אנחנו אוהבים לרחם על עצמנו ולחשוב כמה שאנחנו לא מוצלחים ולא מסוגלים לשום דבר, לא מסוגלים לשמור מצוות, לא מסוגלים ללמוד תורה, לא מסוגלים לעבוד על המידות וכו'. אבל האמת היא שכל אחד יכול לנסות, כי זה כל מה שהשם רוצה מאיתנו, שנעשה את מה שאנו מסוגלים.

התורה ניתנה על הר סיני שהיה הנמוך מכל ההרים דרך משה רבינו שהיה הענו מכל האדם. במשך כל הדורות ניתן היה לראות ענקי תורה עם שכל חריף שנשכחו מהעולם בעוד שאנשים שנחשבו ללא מוצלחים הגיעו לגדולות מתוך הניצוץ של תקווה שהיה להם, מתוך הרצון הזך להתקרב לקדוש ברוך הוא ומתוך תפילה ותחינה להצליח.

לא משנה איך נראה העבר שלנו, לא משנה כמה פעמים כבר ניסינו ונפלנו, לא משנה מה מנת המשכל שלנו או מה ההישגים שהשגנו. לא משנה מה המעמד החברתי שלנו, לאיזה מגזר אנו משתייכים או מהו המצב הכלכלי שלנו. כל יהודי יכול לקחת חלק בתורה הקדושה אם הוא רק ירצה בכך.

רות גדלה בבית של גויים, ולא סתם בית, אלא בית המלוכה. כל החיים היו לפניה, כל העושר והכבוד היו שלה, וכל דרך החיים שבה חונכה הייתה רחוקה ביותר מתורה ומצוות, שאפילו לא הייתה יהודיה. אבל יחד עם כל זה היא עשתה מאמץ לשינוי. היא ויתרה על הכל והפכה להיות ענייה ומסכנה, אבל העדיפה להיות כך ובלבד שתזכה להיות יהודיה.

תירוצים בוודאי שיכלה לתרץ. וכמו שערפה לכאורה לא עשתה משהו נבזי ושפל, שנעמי חמותה אמרה לה לשוב למולדתה, אז היא שבה. הרי יש את כל הסיבות שבעולם לשוב לשם. אבל רות לא חיפשה תירוצים, ואפילו שהיו לה בשפע, היא לא השתמשה בהם כלל. אלא רצתה ללכת עד הסוף. להגיע לאמת. וכך זכתה לכל מה שזכתה, להיות אמו של מלך המשיח.

כל יהודי ניצב בפני פרשת דרכים. הוא יכול לבחור בדרך של רות או של ערפה. הוא יכול להפוך להיות צדיק וגדול בתורה, או שהוא יכול לבחור בדרך הקלה וחס ושלום לאבד את כל מה שבאמת חשוב בחיים כמו ערפה. זה לא קשור למצב שבו הוא נמצא היום, כי רות וערפה נמצאו באותו המצב בדיוק.

הכל תלוי רק בבחירה שלו, ברצון שלו להגיע למקום טוב יותר. כל מי שיבחר להתאמץ ולמסור נפש בעבור התורה בוודאי יזכה להגיע למקומות נשגבים. הכל תלוי רק בבחירה ובהקרבה שלנו. שנזכה בע"ה לקבל את התורה מתוך יראת שמיים ושמחה פנימית אמתית שתקרב את הגאולה השלמה במהרה בימינו אמן.

כל האומר דוד חטא אינו אלא טועה

חג השבועות הוא יום פטירתו של דוד המלך, ומגילת רות שקוראים בחג השבועות מתארת את מהלך הדברים שהביאו בסופו של דבר ללידתו, דרך בועז ורות. הוא היה עבד נאמן לקדוש ברוך הוא ונבחר שמלך המשיח יגיע מזרעו. אלא שישנו עניין אחד שקצת מפריע לאנשים, וזה עניין דוד ובת שבע.

דוד המלך הוא אחד הצדיקים הגדולים ביותר שהיו בכל הדורות. נשמתו קשורה בכל נשמות עם ישראל ושם ניצוץ הגאולה. וגם אצלנו הדבר ברור ומובן, שהרי גם הרחוקים שבעם ישראל פותחים את ספר התהלים בעת צרה מתוך הבנה שכל מזמור בו הוא קודש קדשים שיכול להושיע, וברור הדבר שקדוש ועליון הוא מי שכתב אותו.

אלא שלצערנו, במוסדות חינוך שאינם תורניים לומדים את סיפור דוד ובת שבע בצורה מעוותת לגמרי עם פירושים לא נכונים של אנשים רחוקים וכופרים שלא מבינים חצי דבר בכתובים. וכל זה מביא אותם לחשוב על אחד מגדולי ישראל דברים שלא ראוי אפילו לחשוב על הפחות שבפחותים.

התנ"ך מורכב מדי מכדי לפרש אותו בעצמנו כמו שעושים מפרשים שונים שממציאים וכותבים את דעתם האישית והלא מבוססת. ולצערנו ישנם שלוקחים את אותן דעות ומכניסים אותן לסדר הלימוד במוסדות החינוך כעובדות מוצקות. אבל כדי לחקור את האמת צריך ללכת למקורות ולבדוק במסורת היהודית.

הרי כל האמונה שלנו בתנ"ך היא דרך המסורת. אין לנו דרך להבין מה כתבו בתורה אם אנחנו לא מבינים בכלל את השפה שלה. לכן ביחד עם התורה קיבלנו את התורה שבעל פה, כדי שנבין כיצד ללמוד את התורה.

וכמו למשל שאדם יכתוב ספר כלשהו, ואז אנשים שונים יפרשו את הספר בדרכים שונות ורחוקות זו מזו. ואז אותו אדם שכתב את הספר יסביר למה באמת התכוון. האם יעלה על הדעת לפרש את הספר על פי אחרים שסותרים את דבריו? הרי הוא שכתב את הספר ורק הוא יודע את הפירוש האמתי שאליו באמת התכוון.

לכן צריך להגיע למקורות. הגמרא אומרת "כל האומר דוד חטא אינו אלא טועה", ואם כן ברור הדבר שאותו מעשה לא היה חטא. אלא שיחד עם זאת, מובן הדבר שדוד המלך לא נהג כשורה ולכן הייתה עליו טענה בשמיים, שלכן נתן הנביא הוכיח אותו עם משל כבשת הרש. לכן צריך לעשות מעט סדר בדברים כדי להבין מה באמת קרה שם. ובוודאי שלא להיגרר למחשבות זולות, פרוצות ומזלזלות חס ושלום על הענק שבענקים.

ניצוץ המשיח

צריך לדעת שמלך המשיח מגיע לעולם בהסוואה, דרך תלאות וצינורות שנראים מלוכלכים. יש לכך הכרח וזה נעשה מסיבות שונות. זה מונע קטרוג וצרות עין, זה מרחיק קליפות רעות (ומובאים על כך דברים נפלאים בשער

הגלגולים בהקדמה טו), זה מביא ברכה שמצויה דווקא בסמוי מן העין, זה נתן ענווה וכיפור על עוונות הדור וכן עוד סיבות רבות.

מבחוץ זה נראה מלוכלך עד שמבינים את היהלום המקסים והנוצץ שמסתתר בפנים. ולפעמים זה אפילו מגיע למצב שבו שוללים לאדם את הבחירה ממש. שהרי זה לא דבר שנוגע לאותו אדם פרטי שמעורב בזה, אלא זה נוגע לכלל ישראל לדורי דורות.

לכן אברהם אבינו הגיע דווקא מתרח, שהיה עובד עבודה זרה. ולוט בן אחיו עשה מעשה בזוי, שהשתכר כל כך עד שבא על שתי בנותיו. ולמרות שזה נראה זול ומופקר, דווקא משם מגיעות נעמה העמונית (אשתו של שלמה המלך ואמו של רחבעם) ורות המואבייה (שממנה יצא דוד המלך).

כך גם בפרשת וישב יהודה בא על תמר כלתו, ומי שבוחן את הפרטים היטב רואה את ההסתברות האפסית, שתמר אורבת ליהודה כדי להוציא את ניצוץ המשיח, ולכאורה מי אמר שהוא בכלל ירצה אותה? וגם אם כן, מי אמר שתתעבר מפעם אחת? אלא שבהשגחה פרטית השם מסובב את הכל כנגד כל הסיכויים.

כך גם רות המואבייה, שבאה אל בועז שהיה הקרוב ביותר אל בעלה שנפטר ללא בנים, וכמו במצוות ייבום רצתה שייבם אותה. ואז התחילו שאלות, אם בכלל מותר למואבייה שהתגיירה לבוא בקהל ולהתחתן עם יהודי. שהרי התורה אסרה על מואבי לבוא בקהל ולכאורה אולי זה גם במואבייה?

ואז ישי רצה לנסות לטהר את זרעו, שהרי הוא מזרע בועז ורות שהיו אומרים עליו שהוא פסול לבוא בקהל. אז הוא פרש מאשתו ורצה להביא ילד משפחתו, כדי שלאחר מכן יוכל לשחרר אותו ואז הוא יהיה יהודי כשר שיכול לבוא בקהל. אלא שהשפחה גילתה את הדבר לאשתו והיא נכנסה במקומה באותו הלילה. וכאשר גילו שהיא בהיריון חשבו שהיא זנתה ושח"ו הילד ממזר.

ומשם נולד דוד, שדחו אותו והרחיקו אותו, ביזו והשפילו, אבל הקדוש ברוך הוא שיודע את האמת ומגלגל את כל הדברים העלה ורומם אותו. הוא שלח אליו את שמואל הנביא שימשח אותו וימליך אותו למלך. כולם חשבו שזה אחד האחים

האחרים והנכבדים ולא העלו בדעתם שזה דוד שזלזלו וביזו אותו, שחשבו אותו חס ושלום לממזר. אבל השם יתברך מסובב את הדברים דווקא בצורה כזו.

הכל בא בהסתרה ומתוך פנימיות מופלאה, ומתוך ההסתר הזה צומח מלך המשיח.

אשת איש?

הטענה העיקרית על מעשה דוד ובת שבע היא שהוא כביכול לקח אשת איש. שהרי אוריה החתי היה לכאורה נשוי לבת שבע שאותה לקח דוד לאשה. אבל ידוע שבזמנים ההם, כאשר עם ישראל היו יוצאים למלחמה, כל הלוחמים היו נותנים גט לנשותיהם כדי להימנע ממצב בו הלוחמים לא יחזרו ואז הנשים יישארו עגונות.

עגונה היא אישה שבעלה נעלם ולא יודעים מה עלה בגורלו. היא לא יכולה להתחתן כיוון שיתכן שהוא עדיין חי ואז היא אשת איש. היא גם לא יכולה להתגרש, כיוון שבעלה הוא שצריך לתת לה גט ולא יודעים היכן הוא. כך לפעמים יש מצבים בהם הבעל מת ללא עדים וללא שנמצאת גופה, והאישה נשארת כל חייה עגונה ולא יכולה להינשא מחדש.

לכן במלחמות בית דוד, שאז היה מצוי שאנשים ימותו בשדה הקרב ולא יוכלו לשוב לביתם, כל מי שהיה יוצא לקרב היה נותן תחילה גט לאשתו. כך שאם הוא לא יחזור, אשתו תוכל להינשא מחדש ולא תישאר עגונה כל חייה, שכן היא כבר קיבלה גט מבעלה עוד לפני שיצא לקרב.

גם אוריה החתי נתן גט לאשתו בת שבע, ואם כן יוצא שהיא כבר לא הייתה אשתו. לכן לא היה כאן חטא של אשת איש ח"ו. אך יחד עם זאת, מבחינה מוסרית המעשה היה לא הוגן, שהרי בוודאי אוריה החתי היה רוצה לחזור ולקחת את בת שבע לאשה כשהיה חוזר מהקרב. לכן כאשר נתן הנביא בא להוכיח את דוד עם משל כבשת הרש, הסיפור מדבר על מעשה מוסרי לא בסדר ולא על חטא חמור כמו אשת איש.

צריך להבין שחטא חמור של אשת איש זה דבר בכלל לא פשוט שהתנ"ך

בוודאי לא היה עובר עליו בשתיקה. הבא על אשת איש חייב מיתה, היא נאסרת עליו לעולמים והילדים הם ממזרים. צריך לזכור שדוד המלך הוא אביו של המשיח (משיח בן דוד). הקדוש ברוך הוא קבע שהבן הממשיך של דוד הוא שלמה, בנה של בת שבע, ואם כן בוודאי שלא יתכן כלל לומר עליו דברים שכאלו.

ובכל זאת, גם אם נתייחס לצד המוסרי שבדבר, עדיין הדבר נשמע קשה. אפילו אם זה לא חטא ממש, מכל מקום זה בוודאי לא נשמע ראוי לאדם עצמתי כדוד המלך. ואם כן צריך עדיין להבין מה התרחש שם.

עוצמות של ניסיון

ידוע הדבר שכל הגדול מחברו יצרו גדול הימנו. וצריך להבין שזה לא במקרה. כי כשרוצים למשל לשמור על איזו חנות קטנה, אז מספיק להביא אדם פשוט שישמור עליה. אבל כשרוצים לשמור על בנק ממשלתי גדול, אז שמים אנשי אבטחה רבים ומיומנים, עם ציוד משוכלל, מצלמות וכלי נשק עצמתיים.

ולכאורה מדוע לא להסתפק באותו אדם פשוט ששומר על החנות, שישמור גם על הבנק? אלא שברור הדבר שכל השודדים והגנבים נמשכים דווקא לשם. אפילו ששם קשה להם הרבה יותר והסיכון גדול, אבל יחד עם זאת השלל הוא מרובה והם יעשו הכל כדי להשיג אותו. יתכננו תחבולות, יילחמו ויעשו כל מה שאפשר כדי לצאת עם שלל.

כך היצר הרע, ככל שהאדם גדול יותר, כך השלל רב יותר. לכן הוא מנסה להפיל דווקא את הגדולים. ולכן מובן שאדם ששקוע בחטאים ותאוות, שמסתובב במקומות של פריצות ויושב בחוף ים מעורב, אז היצר לא צריך להתאמץ אצלו כלל כי הוא חוטא בכל אופן. סף הריגוש אצלו גבוה מאוד, שאם תעבור לידו מישהי עם חולצה קצרה, הוא יחשוב ח"ו שהיא לבושה מדי.

אבל דווקא אדם גדול וירא שמיים, שהוא פרוש מכל תאוות העולם, שמלבד אשתו ובנותיו לא ראה דמות אישה כבר עשרים שנה, שם היצר הרע משקיע בעיקר. ואותו אדם לא רגיל כלל

לאותם מראות, כך שמספיק שתעבור לידו אישה, אפילו צנועה, ומיד הוא ירגיש נפילה עצומה ברוחניות.

ואפשר להבין את זה מתוך דוגמה מצויה, שאדם לפעמים נאלץ לעבור ליד משאית זבל או במקום שפותחים סתימה בביוב, ואז הוא מרגיש סירחון אימים שהוא לא יכול לסבול כלל. הוא סותם את האף וזה לא עוזר, והוא לא יודע מה לעשות עם עצמו. אבל אותם אנשים שעובדים שם, אפילו לא מתאמצים לסתום את האף ולא מתרגשים כלל. כי הם רגילים לזה. הם נמצאים יום יום במקומות המטונפים ויכולים לתפקד כרגיל.

לכן הרבה אנשים מתקשים להבין את זה, אבל גם אנשים יראי שמיים נופלים. זה לא אומר ח"ו שהם רשעים וזה לא מפחית מערכם, אלא שביחס לניסיונות הפרטיים שלהם הם נפלו. כי אדם ירא שמיים חי בתפיסת עולם רוחנית ועליונה, ואז כל דבר גשמי יכול להפיל אותו ממש. ומצד שני אדם רחוק כבר רגיל לתאוות וגשמיות, החושים שלו כבר כהים וסף הריגוש שלו כל כך גדול עד שהוא כלל לא מרגיש ניסיונות.

וצריך להבין אפילו מעבר לזה, שלכל אדם יש ניסיונות מיוחדים משלו שאין לאף אחד את האפשרות להבין אותם ובטח שלא להשוות. שיש אנשים שנולדו עם יצר גדול לדבר כלשהו ואחרים לעומתם שאין להם יצר באותו תחום כלל. ויש פעמים שנותנים לאדם יצר גדול ותאוה אדירה בעניין מסוים באופן חד פעמי עד שאין לו כוח להתגבר. וכך כל אחד בהתאם למה שהוא מקבל מהשמיים.

וכל אחד יכול להרגיש על עצמו, שיש דברים שקלים לו למרות שלאחרים הם קשים, ולעומת זאת דברים אחרים שהוא לא מסוגל, למרות שאחרים עושים את זה בפשיטות. לאחד קל לקום מוקדם בבוקר לתפילה ולאחר זה קושי עצום. לאחד כיף לשמור שבת והאחר מרגיש מוגבל. האחד נהנה מלימוד התורה והאחר מתקשה ולא מבין כלום. וכך בכל העניינים.

וגם כל אחד יודע על עצמו שיש דברים שבדרך כלל הם קלים למשל, אבל פעם אחת קורה שפתאום אין כוח ואין חשק. או שפתאום מקבלים תאוה גדולה ויצר

בלתי מוסבר. ועל אחת כמה וכמה כשנמצאים במצב לא שגרתי, וכמו לאחר חווייה לא רגילה, אירוע קשה וכדומה, שהאדם יכול להשתנות מקצה לקצה ופתאום רגשות לא ברורים עולים והרכה בלבולים צצים, שכאילו אפשר לאבד שליטה. ואז פתאום אפשר לעשות דברים שכלל לא היינו מאמינים שנעשה.

ואמנם ברור הדבר שעל האדם לעשות כל שביכולתו להתאמץ ולהתרחק מעבירות, אבל רק הקדוש ברוך הוא יודע כמה כוחות יש כעת לאותו אדם בצד הטוב וכמה יש לו בצד הרע, ולכן רק הוא יכול לעשות דין וחשבון עם האדם בהתאם לאותם כוחות נפש שניתנו לו. לכן אמרו חז"ל אל תדון את האדם עד שתגיע למקומו.

ולאחר כל זה אולי יהיה מובן יותר הדבר, שגם אם רואים אדם גדול במעלה שנפל בעניין מסוים, וכמו במקרה הנידון שיש טענה כלשהי על דוד המלך מהצד המוסרי, מכל מקום אי אפשר להבין כלל את הניסיון בו היה, את הכוחות שניתנו לו וכו'. שלפעמים משמיים כמעט ונוטלים את הבחירה מהאדם.

דוד המלך היה אדמוני. האדום מסמל תאוות, רצח, גשמיות וכדומה. כמו עשו שהיה אדמוני ורצה את האדום האדום הזה. אלא שדוד המלך עבד על עצמו, שבר את היצרים, השתמש בתאוות לקדושה, שיצא למלחמות רבות שהביאו לקידוש השם. וכך עבד את השם ממש. דווקא מתוך כל היצרים והתאוות, הוא הצליח לעשות עבודה כל כך עצומה שאף אחד אחר לא הצליח לעשות.

תארו לכם שיערכו ניסוי. ייקחו קבוצה של רבבות אנשים, יזריקו להם חומרים שמביאים יצרים ותאוות וינסו למדוד עד כמה הם מצליחים להתגבר. אז יהיו כאלו שיזריקו להם מינון נמוך, והם מיד ייכנעו לתאוות. יהיו כאלו שקצת יותר יתגברו וישברו מאוחר יותר. וכך לאט לאט יזריקו להם עוד ועוד, עד שכולם יישברו.

אבל אז יראו שנשאר אדם אחד שעמד בכל הניסיונות. וכך ימשיכו להזריק לו עוד ועוד מאותו חומר במינונים גבוהים מאוד, עד שבסופו של דבר גם אותו אדם יישבר. אז מצד אחד אותו אדם נשבר ונכנע לתאוה. אבל מצד שני ברור לכולם שהוא גדול יותר מכולם.

ולכאורה אם נשווה את אותו אדם למישהו אחר שכלל לא השתתף בניסוי, אז מצד העובדות הנראות לעין, אותו אדם שהיה בניסוי בסופו של דבר מעד ונפל בתאוה, והאדם שלא השתתף בניסוי לא נפל כמותו. אבל מצד האמת, הדבר ברור שאותו אדם הוא מיוחד במינו. שמה שגרם לו להתפתות זה רק כמות היצרים האדירה שהזריקו לו, אבל הוא הרבה יותר חזק מכל אדם שעובר ברחוב ומעולם לא נפל, כיוון שהוא מעולם לא התנסה עם כמות יצרים כזו.

דוד המלך היה אדמוני. השם בחן אותו ונתן לו תאוות אדירות. הוא עשה תיקונים עצומים בשמיים כשנלחם באותן תאוות. אם היו נותנים לכל אדם אחר את אותן תאוות, הוא היה בקלות הופך להיות כעשו הרשע. אלא שדוד המלך עבד על עצמו כל כך, עד שהתגבר ממש. ואמנם מעד, אבל זה בוודאי לא ראוי להיקרא כ"חטא".

ללא בחירה

ככל שלאדם יש השפעה גדולה יותר, כך הבחירות שלו פחות אישיות. שהרי בחירה של מלך אינה דומה לבחירה של הדיוט, שאם אדם פשוט בוחר לעשות או לא לעשות משהו מסוים, הוא משפיע רק על עצמו ולפעמים על הסביבה הקרובה מאוד. אך מלך שבוחר אם לעשות או לא לעשות דבר מה, משפיע על עם שלם.

לכן ברור שאם מתקבלת החלטה כלשהי בממשלה או שעם מסוים מחליט על מלחמה או על שלום איתנו, זה בוודאי לא סתם בחירה של אדם, אלא מסלול מדוקדק מהשמיים שמוביל לאותו דבר בשביל התכלית הגדולה. הבחירה הקטנה של אותו אדם פרטי מושפעת מהמצב הרוחני של כל הדור, מההשלכות לעתיד של כל עם ישראל וכו'.

הרי אדם פרטי לא יכול להשפיע על כל ההיסטוריה ועל עמים שלמים רק בגלל שכך התחשק לו. הדבר מוכרח לצאת מהשמיים ורק מסובכים את הדברים כמו תאטרון בובות, שייראו כמופעלים על ידי האנשים המשפיעים בעולם. יוצא שישנם דברים מסוימים המוכתבים כבר ומושכים את האדם המשפיע אליהם, כאילו שנוטלים ממנו את הבחירה.

ואמנם זה בוודאי לא תירוץ לאנשי המעמד בעלי ההשפעה שיוכלו לעשות כרצונם, שהרי גם מגלגלים זכות על ידי זכאי וחובה על ידי חייב. לכן גם דוד המלך עצמו לא התנער מאחריות ועשה תשובה על המעשה, שהוא ידע שהוא היה לא בסדר. אלא שמכאן נבין שזה רחוק אלפי שנות אור ממה שאנו מדמיינים לעצמנו, שכאילו נטלו ממנו את הבחירה ממש והכל היה מוכן ומזומן משמיים כך שיתקיים אותו מעשה.

בת שבע הייתה מיועדת לדוד מהשמיים עוד לפני שבכלל הגיעו לעולם. דווקא מהם צריך לצאת זרע המלוכה וכך סובבו את הדברים משמיים על מנת שהדבר יתקיים. לפעמים מזמנים לאדם יצרים שונים שאין לו את הכוח להתגבר עליהם. לפעמים מסובבים דברים מהשמיים ושוללים את הבחירה של האדם באותה נקודה.

ואמנם תמיד קל לשפוט אחרים מבחוץ, ואז לבוא בטענות, אבל כאשר אנחנו נמצאים בקו הבחירה, אז פעמים רבות אנו נוטים למקומות הפוכים ממה שהשכל הכתיב. הרי כל אחד יודע על עצמו שישנם דברים בזויים ושפלים שהוא נופל בהם, שהוא מתבייש בעצמו על כך ולא יודע מדוע זה כך. שהרי מצד השכל הוא תופס שזה גרוע, אבל מצד היצר והתאוה הגדולים כאילו שאין לו כוח להתגבר. אז על אחת כמה וכמה כאשר מדובר על אדם גדול שעליו נאמר שכל הגדול מחברו יצרו גדול ממנו, וגם שמשמיים מכוונים אותו למקומות מסוימים בהתאם לצרכים של הכלל, שאז ממש אפשר ליטול ממנו את אפשרות הבחירה.

לימוד תשובה לדורות

וצריך להבין מדוע משמיים גלגלו את הדבר כך שיגיע לאותו מקום. שהרי היה צדיק וקדוש, השם היה אתו בכל מצב בדרכו, עזר לו במלחמותיו וסייע לו להגיע אל המעלה העצומה שאליה הגיע. ואם כן מדוע משמיים הביאו אותו לנפילה שכזו?

אלא שדוד המלך לימד אותנו את מעלת התשובה. שאותו מעשה פתח פתח עצום לכל מי שרוצה לשוב אל השם יתברך, שאפילו לאחר הנפילות הקשות והכואבות, מכל מקום אנו תמיד אהובים אצל השם.

לאחר שנתן הנביא הוכיח את דוד, מיד הוא קיבל על עצמו תשובה מכל הלב. הוא אפילו כתב על זה מזמור בתהלים (נא) בו הוא מתחנן להשם יתברך שיסלח לו. הוא לא מנסה להסתיר את הדבר כלל, אלא כותב בכאב ובצורה מרגשת, כך שלדורות, כל יהודי שחטא יוכל לומר את המזמור הזה, להתפלל מעומק הלב, להתחבר למלים שלו וכך ילמד איך צריך לעשות תשובה מכל הלב באמת.

לפעמים אנחנו מסתכלים על המקום הגרוע שאליו הגענו, על כמה נמוך ירדנו, על הדברים השפלים שעשינו, ומתוך כל זה אנחנו מתייאשים ומבינים שאין לנו שום סיכוי. ישנם אמנם דברים המעודדים אותנו לעשות תשובה, אנו שומעים על כך שאפשר להגיע למחילת כל העוונות, אז אמנם כל אלו מעודדים אותנו שאפשר למחוק את החטאים, אבל ברור לכולנו שלא נגדל להיות צדיקים גדולים מתוכם. בטח שלא נוכל להגיע לדרגה של דוד המלך.

לכן היה עניין גדול שדווקא הענק שבענקים, זה שכולם בטוחים שלא יוכלו להגיע למעלה העצומה שלו, הוא שיעשה דבר שנתפס בעיני האנשים כנפילה עצומה, ומתוך כך יעשה תשובה מעולה ויזכה לדרגות עצומות אפילו עוד יותר שאין כדוגמתן. כעת אף אחד לא יכול להגיד שאין לו סיכוי, כי גם מתוך הנפילות אפשר להגיע עד המרומים.

קשה לנו להאמין שאדם שחי בצורה לא טובה יכול פתאום להיות איזה צדיק שמגיע להשגות גבוהות. דוד המלך לימד תשובה לדורות, כי מה שמיוחד בדוד המלך הוא שלא רק שהשם יתברך מחל לו על מה שעשה, אלא אותה תשובה שעשה הביאה אותו למקום הכי טוב וגבוה שאפשר לפני כולם. הקדוש ברוך הוא בחר בו להיות מלך המשיח שמזרעו יוצא גואל ישראל.

כל יהודי יכול ללמוד מכאן כעת שגם אם הלך בדרכים לא טובות כל חייו, יש לו עדיין סיכוי להיות גדול הדור ומנהיג ישראל. לא רק שהשם ימחל לו על העוונות והוא יתנקה ויחזור לנקודת האפס, אלא שאם יעשה תשובה מכל הלב הוא יוכל להגיע למקום הגבוה ביותר שאפשר. דוד המלך בכוח התשובה שעשה לימד אותנו שאפשר להגיע להיות מלך המשיח גם לאחר שעושים מעשים לא טובים, כל עוד אנו חוזרים בתשובה מאהבה בצורה אמתית ומכל הלב.

ישנם ארבעה שמתו בעטיו של נחש, כלומר שלא עשו שום חטא מימיהם והסיבה היחידה לפטירתם מהעולם הייתה חטא אדם הראשון. מפליא לגלות שאותם ארבעה הם לא מהמפורסמים שבאבותינו שעיצבו את עם ישראל. אמנם בוודאי שהם גדולים וחשובים (בנימין, עמרם, ישי וכלאב), אך התנ"ך מראה לנו שדווקא על הגדולים ביותר כן יש טענות (כמובן בדברים קטנטנים כחוט השערה על פי הדרגות שלהם) כמו אברהם, יצחק, יעקב, יוסף, משה, אהרן וכל שאר הגדולים שעיצבו את פני עם ישראל. על כולם יש איזושהי טענה, אך למרות אותה טענה אנו רואים שהם הגיעו למקומות גבוהים יותר מאחרים שלא הייתה עליהם שום טענה.

כי מי שהולך למקומות גבוהים הוא פגיע ועלול ליפול, אך בוודאי שיש לו סיכוי טוב יותר להגיע גבוה ממי שנשאר בטוח במקומו ולא מנסה לעלות. למרות שמי שנמצא במקומו בוודאי בטוח יותר ממי שעולה, אך אותו ביטחון משאיר אותו באותו המקום. מכל זה נבין את עוצמת הכלי הנפלא הזה הנקרא "תשובה" ונזכור שבכל רגע אנו יכולים לשנות את כל מהלך חיינו ולהוביל עצמנו למקום טוב יותר.

לזכור מי הוא דוד המלך

בסופו של דבר, ראוי לכל אחד מאיתנו לזכור היטב על מי אנחנו מדברים. שהרי הקדוש ברוך הוא מעיד עליו שהוא עבד השם, המשיח, שעשה לו נחת רוח והלך בדרכיו. אז מי אנחנו שנאמר ח"ו אחרת מתוך הבנה לקויה ולא מבוססת?

ברור לכולנו שדוד המלך לא נמצא בדרגה שלנו כך שנוכל לומר עליו כל מיני דברים זולים ובהמיים. ברור לכולנו שהמשיח הוא לא סתם אדם פשוט שבמקרה הגיע למעמד שלו. הוא נבחר בקפידה וכל מעשה שלו משפיע על כל ישראל. כולנו בתוכנו מבינים את הגדולה העצומה של דוד המלך ויודעים שדרכו נוכל לראות ישועות בתפילות העצומות שחיבר לנו, אנו יודעים שהשם יתברך אוהב אותו והוא צינור שיכול לקשר בינינו.

ולפעמים אנו שוכחים על מי אנחנו מדברים, שהרי דוד המלך הוא הרגל הרביעית במרכבה, מייצג את מידת המלכות בתוך עשר הספירות, מלך ישראל

הנצח, נעים זמירות ישראל מחבר ספר התהלים שכל אחד מאיתנו קורא בכל צרה המגיעה עליו ולא מעט זוכים לראות דרך זה ישועות. חלק גדול ממזמורי התפילה נלקחו ממנו, דוד מלך ישראל חי וקיים וזרעו עתיד לגאול את ישראל. השם יזכה אותנו להתקרב למעלותיו ודרגותיו הגבוהות של דוד המלך. זכותו העצומה תגן עלינו ועל כל ישראל, ונוכה לבואו של המשיח מזרעו במהרה בימינו אמן.

פרשת נשא

מדריך איך לשלוט על התאוות

הפרשה מתארת את עניין סוטה, כלומר אשה שנסתרה עם גבר לאחר שבעלה הוזהרה על כך. בעלה לוקח אותה לבדיקה אצל הכהן שמשקה אותה במי סוטה שבודקים אם נטמאה או לא. לאחר מכן הפרשה עוברת לעניין נזיר שנודר להתנזר מיין.

תחילת הגמרא במסכת סוטה פותחת בשאלה מה הקשר בין פרשת סוטה לפרשת נזיר שנשמכו זו לזו, וכן גם משניות סוטה ונזיר שסמוכות? התשובה המפורסמת של הגמרא היא: "לומר לך שכל הרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין".

אך כעת התשובה הזו מעוררת שאלה חדשה, מה אשם מי שרואה את הסוטה? למה הוא צריך להזיר את עצמו מיין? אפשר להבין אם יאמרו שמי שנפל בעבירה יזיר עצמו מן היין, דהיינו האישה הסוטה בעצמה, אבל מדוע שאיזה עובר אורח שרק ראה את הסוטה בקלקולה יצטרך להפוך לנזיר?

חז"ל לימדו אותנו כאן כלל עצום בשליטה עצמית על היצר והתאוות שלנו. לסביבה יש השפעה רבה עלינו. ברגע שאנו רואים משהו לא טוב, למשל איזשהו דבר עבירה או מישהו שהולך אחר תאוות העולם, למרות שהדבר חיצוני בלבד, מכל מקום הוא משפיע עלינו ומשנה אותנו בפנימיות ממש.

חז"ל לימדו אותנו שאם אנו רואים סוטה בקלקולה זה גורע משהו. לא נרגיש שמהו לא בסדר אצלנו, שהרי היא זו שעשתה את העבירה ולכאורה אנחנו לא קשורים לעניין. אבל למרות זאת נצטרך לקבל על עצמנו נזירות מיין ושכר (שמסמל את שיא התאוות), משום שספגנו לתוכנו את ההשפעה השלילית. עצם ראיית הסוטה בקלקולה הגבירה את חוזק התאוה אצלנו וכעת צריך לתקן את זה ולהחליש את התאוה.

ואמנם לא רואים את השפעת הדברים בפרטים הקטנים, שאדם יכול להימצא בסביבה של עבירות, לראות מראות אסורים, לצפות בתכנים מזיקים ועם כל זה להמשיך רגיל כאילו לא קרה דבר. הוא חושב שהכול עבר לידו והוא נשאר בשלום.

אבל באמת ישנה השפעה כלשהי לא מורגשת בפנימיות האדם. ואם הוא לא יעצור אותה, היא תלך ותגדל עד שהוא יאבד שליטה, והוא אפילו לא יידע מה גרם לו לכך. לכן אפשר לראות את ההשפעות השליליות לטווח הארוך יותר.

וכמו למשל שאדם עובר לגור בשכונה חדשה עם אנשים שונים ממה שהתרגל אליהם. אז בתחילה הכל יהיה רגיל, אבל עם הזמן, הרגשות שלו ישתנו, הוא יאהב את מה שהם אוהבים, יתחבר לאופנה באותו המקום וכו'.

לכן הדבר ברור שאם ניקח אדם רגיל ונשים אותו כמה שנים בשכונת פשע או בכלא, הוא לאט לאט יפתח מחשבות של עברייני. ואם ניקח את אותו אדם ממש לגור בשכונה של אנשים יראי שמיים ובעלי חסד, אז הוא יתבייש לעשות עבירות לידם. ואמנם השינוי לא תמיד יהיה מקצה לקצה, וגם תמיד ישנה בחירה לאדם, אבל מכל מקום הדבר ברור שהוא יושפע לפחות מעט מכך, ובהתאם זה יביא לעלייה או ירידה במצב הרוחני שלו.

וכך אפשר לראות בצורה הברורה ביותר, שאדם שגדל בבית חרדי, ברוב המקרים מתנהג כחרדי לכל דבר וגם חושב כמו חרדי. אבל לעומתו אדם שגדל בבית רחוק מתורה ומצוות, חי בצורה שונה לחלוטין. ולעומת שניהם אדם שגדל כגוי מתנהג כגוי, ואם הוא גדל בבית של מחבלים, אז כנראה שגם הוא יהפוך למחבל. אף אחד לא חושב שחסר לו משהו, וגם כולם בטוחים שזה רצונם ובחירתם לחיות כפי שהם חיים, אבל הדבר ברור שזה בעיקר הסביבה שהשפיעה.

ומכאן נבין לגבינו, שאין איזה מעשה קיצוני שגורם לנו לשנות את התפיסה מקצה לקצה, אלא שכל החיים מורכבים ממעשים קטנים, מדברים שאנו רואים ושומעים, וכל דבר משפיע עלינו קצת, ולאט לאט הדברים מחלחלים ומשנים לנו את התפיסה בהדרגה בלי שאנו שמים לב לכך.

כל אדם יודע שהוא אוהב היום דברים שבעבר הרחוק לא אהב כלל, וגם להפך,

שדברים שאהב הפכו להיות חסרי ערך עבורו. אז הוא חושב שהרצון שלו הוא שהשתנה מעצמו. אבל הדבר מובן שהרצון שלו הושפע מאוד מהסביבה והשתנה בעקבות הדברים שקלט מבחוץ.

אין איזו נקודה בזמן שהוא יכול להצביע עליה שעד אז הוא אהב דבר מסוים ומאותו רגע הפסיק לאהוב. אלא שהכול נעשה בלי שנרגיש. כמו ההתבגרות הפיזית, שהגוף גדל ומזדקן, משתנה בכל רגע, אבל אנו לא מרגישים בזה כלל. עד שאנו מסתכלים על תמונה ישנה ואז מבינים איזה שינוי עצום נעשה.

אנשים חושבים שהם נמצאים בשליטה עצמית על חייהם, אבל כל התקדמות או נסיגה בחיים מושפעת מהרבה גורמים שמתרחשים לאורך זמן. אף אחד לא קם בבוקר ומחליט להפוך לצדיק או לרשע בניגוד למה שהיה כל חייו.

כל אדם נמצא פחות או יותר באותה תפיסת חיים בה היה אתמול. הנפילות שלנו הן קטנות וכך גם ההתקדמות שלנו היא אטית. אדם יכול להתחזק מעט או להתרחק מעט, ורק שם נמצאת הבחירה שלו. לאחר זמן מה עוד קצת וכך הלאה עד שלאחר זמן ניתן להרגיש בשינוי מהותי.

כל שינוי שנעשה בנו הוא שינוי מועט ביותר שקשה מאוד להבחין בו אם לא פוקחים את העיניים היטב. אדם שרואה אנשים עוברים עבירות לא מרגיש שמשוהו לא בסדר, אך בפנים הוא מושפע מהדבר ולאחר זמן הדבר יבוא לידי ביטוי מבלי שהוא יבחין בקשר.

אדם מאמין יכול להיקלע לסביבה שאינה שומרת תורה ומצוות, שם ילגלו על רבנים גדולים ויזלזלו בערך המצוות. לאחר שבוע הוא יצפה בטלוויזיה במישהו מפורסם שהוא 'מעריץ' שמתגאה בריחוק שלו מהדת ומתהדר בחטאים שעשה. לאחר כחודש הוא יקרא בעיתון על אסון נורא שקרה שיגרום לו להיכנס לספיקות באמונה. אחרי כל זה הוא יתקל במרצה באוניברסיטה שיסביר לו שכל העולם פועל על חוקי פיזיקה ואין השגחה פרטית ח"ו.

ואז פתאום אותו אדם יבין שיש לו ספקות באמונה. כעת אם הוא יחשוב על הדברים בביתו לנסות להבין כיצד הגיע למצב הזה, הוא יגיע למסקנה שהוא נפל

מאמונתו בגלל אותו מרצה. אך האמת היא שזה כלל לא נכון. אותו מרצה רק הוסיף על הדברים, אבל הספקות באמונה התחילו אצלו מזמן ורק שלא הרגיש אותם.

אילו היה שומע את אותו מרצה לפני כל שאר הדברים שעבר, הוא היה בקלות מוצא את התשובות המתאימות לאותו מרצה. מה שגרם לאותו יהודי מאמין ליפול באמונה זה רצף הדברים שעבר שהחלישו אותו עוד ועוד לאט לאט. כשהיה בחברה שמזלזלת במצוות הוא היה בטוח שהוא בשליטה, אבל כבר אז התחילה הנפילה שלו.

אנשים צופים בטלוויזיה בדברים שמרחיקים מהאמונה ומעוררים תאוות, קוראים עיתונים, יוצאים למועדונים מפוקפקים ועושים דברים רבים שמחלישים אותם וגורמים לנפילות. מספיק רק לצאת למכולת כדי להיתקל בחוסר צניעות שמביא לנו נפילה רוחנית עצומה. הסביבה שלנו לא תמיד מעודדת אותנו לרוחניות והופכת את התאוות הגשמיות לעיקר החיים. כתוצאה מכל זה, לא פלא שאנו נחלשים ברוחניות.

לרוב אף אחד לא ישים לב לכך כי כל אחד מאיתנו משתלב היטב בסביבתו, וכשם שאנו לא מרגישים את כדור הארץ מסתובב במהירות עצומה כי כל הסביבה שלנו מסתובבת ביחד אתו, כך אנו לא מרגישים שאנו נופלים מהאמונה כי כל הסביבה שלנו נופלת איתנו ביחד.

אבל בהחלט ניתן לראות שביחס למה שהיה למשל לפני כחמישים שנה, האלימות גברה, הפשיעה התרחבה, רמת הצניעות ירדה, התאוות צמחו, האמונה נחלשה וכו'.

קל מאוד לראות שבכל מדינה יש סגנונות שונים, חוש הומור מסוג אחר, לבוש שונה וכו'. אפשר לראות שלכל עדה יש מנהגים שונים וכו'. כי כל אדם רגיל לסביבה שלו שנראית לו הכי טבעית והגיונית בעולם. הכל נעשה בצורה הדרגתית מבלי שנרגיש בכך, מתוך השפעות הסביבה.

התורה שרואה את שורש הדברים הסמיכה את פרשת סוטה לנזיר כדי ללמד

אותנו שאם ראינו משהו שיעורר בנו תאוה גשמית וחסר אמונה, וגם אם זה לא מורגש כלל ואנו מרגישים חסינים ולא מושפעים, מכל מקום אנו צריכים כתגובה להגביל את התאוות שלנו בצורה יזומה כמו נזירות מיין, ובכך להתרחק מאותן תאוות שהושפענו מהן. חשוב לשים לב תמיד ולפקוח עיניים כדי לזהות את הנפילות הקטנות.

וצריך להבין שהטבע האנושי מסתיר את ההשפעה. שאנו לא מרגישים מושפעים כלל. אבל באמת כל דבר קטן משפיע, ורק אם נלך בקיצוניות ועקשנות, נוכל להצליח לשלוט על עצמנו ולהביא את עצמנו לרצונות טובים.

ולכן אנשים רבים לא מבינים מדוע צריך כל כך לדקדק בדברים שנראים להם לא מזיקים כלל. וכמו למשל מדוע צריך טלפון כשר? מה רע במכשיר מתקדם עם אינטרנט? גם מה רע להחזיק טלוויזיה רק לצפייה בתכנים מועילים? ומדוע צריך הפרדה מוחלטת בין נשים וגברים? ולמה קול באישה נחשב ערווה?

אנשים לא מודעים למה שמתחולל בתוכם בכל פעם שעוברת להם איזו תמונה קטנה לא טובה. הם בטוחים שהם בשליטה. לכן הם חושבים שכל העניינים האלו שייכים רק לקיצוניים שמתנזרים מכל העולם הזה. אבל התורה אומרת לנו שאותה התנזרות היא הדרך היחידה שלנו להתקדם לאחר שראינו קלקולים שכאלו. אנחנו מושפעים מאוד וכל דבר קטן כזה, שאנו בטוחים שלא יזיק, מרחיק אותנו מאוד מדרך האמת.

אם ניקח את הדברים לימינו, נוכל ללמוד מכך שאם נתקלנו במעשה כפירה כלשהו, מיד נחזק את עצמנו למשל בשמיעת שיעור באמונה. כשמישהו מעשן סיגריה לידינו בשבת, נזכיר לעצמנו בהחלטיות שהיום שבת קודש. כשאנו נתקלים במראה לא צנוע ברחוב, נאמר איזה פרק תהלים כדי להיזכר שאנו יהודים מאמינים שלא מפקירים את הגוף בחוסר צניעות.

כך לכל נפילה שאנו נתקלים בה, גם אם לכאורה אין לנו כל אשמה ושום קשר לדבר, נשתדל לתת תגובה נגדית שתחזיר לנו את האמונה. אסור להתעלם מדברים, כי אז אנו חושבים שזה לא קשור אלינו, אבל בפנים זה מחלחל ומשפיע

אם לא נעצור את זה.

אנשים שהתרגלו לחילול שבת מסביבם כבר מפסיקים להתרגש מזה והכל נראה טבעי. הם הגיעו למסקנה שיש יהודים ששומרים שבת ויש כאלו שלא זכו, כאילו שאין בזה שום פסול. הם לא מבינים שהשתיקה שלהם זה כמו הסכמה.

הרי אם היו נתקלים באדם שעומד על הגג ורוצה לקפוץ, מיד הם היו מזעיקים כוחות הצלה. אם היו רואים אנשים שנכנסים לתוך התופת מתוך חוסר מודעות, הם היו מזהירים אותם. וגם אם לא היו מצליחים למנוע אסון, מכל מקום היו מזועזעים ולא מיושבים בדעתם כלל. הם בוודאי לא היו ממשיכים בשלהם כאילו שלא קרה כלום. אדם שמחלל שבת ח"ו מתחייב עונש סקילה. אז איך יתכן לראות אנשים רבים סביבנו שהולכים לאבדון, ולהתייחס לזה בקרירות ואדישות? אלא שכל כך התרגלנו, עד שאנחנו בכלל לא מבינים את ההשלכות של הדברים. וכך ההתדרדרות מתחילה.

אמנם זה בלתי אפשרי להפגין ולהוכיח כל אדם שעושה עבירה, אבל לפחות נעשה הפגנה פרטית בתוכנו, כדי שאנחנו בעצמנו נזכור שהדרך הזו היא פסולה. אנחנו לא יכולים לקבוע את הבחירות של האחרים, אבל נוכל לקבוע לעצמנו, לשים גבולות ולהביע מחאה פרטית בלב, כך שאנחנו לא נישאב לכל הקלקול הזה.

אנשים שהתרגלו לחוסר צניעות לא מבינים שיש בזה משהו לא בסדר. אנשים רבים שכחו מה זה להיות יהודי ובשבילם הפגישה עם המצוות היא בברית המילה, בבר מצווה ובחטונה, בעוד שאת שאר החיים הם מעדיפים לחיות כמו הגויים. זה לא מתוך רצון להתרחק מדרך התורה חס ושלום, אלא מתוך הרגלי הסביבה.

כדי להישאר בשליטה על התאוות ולא לתת להן את הפתח להשתלט עלינו מבלי שנרגיש בכך, אנו צריכים ללמוד לזהות את המקרים שעלולים להחליש אותנו. אסור לומר על עבירה שמישהו עושה שזה לא נורא, או שכל אחד יתנהג כרצונו. כולנו יהודים שמחויבים לקדוש ברוך הוא והעולם הוא לא הפקר.

אילו היינו רואים אדם שרוצה לקפוץ לתוך האש בוודאי שלא היינו שותקים מתוך מחשבה שזו בחירה שלו. המשטרה הייתה מתערבת וכל מי שיכול לעשות משהו כדי להציל היה מנסה את כוחו. אז על אחת כמה וכמה שעלינו להזדעזע ולנסות לעשות משהו כאשר אדם רוצה לאבד את חיי הנצח שלו ואת כל העולם הבא. ואם אותו לא נצליח להציל, אז לפחות נציל את עצמנו, שנבין ונחדיר לעצמנו את ערך חיי הנצח שלנו.

אמנם ישנה בחירה חופשית לאותו אדם ובוודאי שלא נבוא לכפות עליו לעשות שום דבר, אבל אסור לנו לומר לעצמנו שאותו אדם נוהג כשורה וזו בחירה שלו. כי אם נאמר את זה, אז לאחר מכן נאמין בזה ואז לאט לאט נשנה את החיים שלנו לחיות על פי זה.

אסור להתנהג בצורה לא הולמת לכל אותם יהודים יקרים ומסכנים שהתרחקו מהאמונה, אך כלפי עצמנו אסור לנו להשלים עם המצב. גם אם כולם מסביב מחללים שבת, זה לא מצדיק את זה וזה לא עושה את זה בסדר. גם אם אף אחד לא מניח תפילין מסביב, זה לא אומר שזה טוב. אנחנו צריכים להתבייש בזה. צריך להזדעזע ולבכות על המצב הזה.

זה לא שיש בחירה בין לחיות עם שמירת שבת לבין לחיות ללא שמירת שבת, כי ללא שמירת שבת החיים שלנו כלל לא נחשבים חיים. הבחירה היא בין לחיות עם שמירת שבת לבין מוות אכזרי וייסורי נצח. היום מספרים את זה בצורה יפה וחדשנית, שכאילו חוזרים בתשובה רק "בכיף" ומתוך אהבה, ורק אם מרגישים את החיבור הנכון, אבל צריך להכיר באמת, שיש רק דרך אחת, וכל סטייה ממנה היא ייסורי גיהנום נוראים.

הקדוש ברוך הוא לא נתן לנו בחירה לחיות בכיף מתוך איסור, זו בכלל לא אפשרות. וכפי שמפורש בפרשיות בחוקותיי וכי תבוא, שאם זה לא בדרך תורה אז ח"ו זה בדרך של ייסורים. וכמובן שצריך לשוב מאהבה, וזו הדרגה הטובה ביותר, אבל אם נשארים ח"ו בעבירות, אז עדיף לשוב אפילו מפחד, ובלבד שלא נמשיך עם העבירות הנוראות.

צריך לבכות ולהתפלל על כל מי שעושה עבירות וצריך לבכות על עצמנו שראינו את העבירות שהוא עושה כך שהן משפיעות גם עלינו. אנו מחויבים להחזיר לעצמנו אמונה בכל פעם שהיא נחלשת מעט כתוצאה מהסביבה החיצונית.

בדור שלנו, שכבר כל הגדולים רואים את הסימנים ומבינים שזהו דור המשיח והגאולה, ישנם הזעזועים הגדולים ביותר. כולם מסביב כמו משוגעים, כולנו מבולבלים ואף אחד לא מצליח לראות את האמת. הטוב והרע מעורבבים חזק זה בזה ואף אחד לא יודע מה יהיה מחר.

דווקא עכשיו, כאשר הקדוש ברוך הוא מזעזע את כל העולם ומחכה לראות מי יחזיק מספיק חזק באמונתו ובדבקותו, דווקא כעת כדאי לנו לשמור על הרוחניות, להיצמד לאמת ולשלוט על כל התאוות הגשמיות שלא יתגברו וישלטו עלינו. שנוכה בע"ה לשמור על האמונה, לשלוט על התאוות ומתוך כך נזכה לבניין בית המקדש ולגאולה השלמה במהרה בימינו אמן.

מסע אל פנימיות האישה

פרשת סוטה מתארת כיצד נוהגים באשה נשואה שהתייחדה עם גבר אחר לאחר שבעלה הזהיר אותה לא להתייחד אתו. הבעל אמנם עדיין לא יודע אם אשתו נטמאה עם אותו גבר או לא, אבל בכל אופן אותה אישה בוודאי לא צדיקה גדולה, שהרי עברה איסור חמור שהתייחדה אתו והתנהגה בצורה מביישת, בזויה ולא צנועה.

לא רק שישנו איסור ייחוד על עצם הימצאות גבר ואשה (שאינם קרובים מדרגה ראשונה) ביחד לבדם, אלא שבמקרה הזה מלבד איסור ייחוד, בעלה גם הזהיר אותה במפורש לא להתייחד דווקא עם אותו גבר מסוים והיא לא שמעה לו והתייחדה אתו.

ויוצא שגם אם האישה לא נטמאה עם אותו גבר, עדיין האיסור הוא חמור, הזלזול בבעלה הוא נורא ובוודאי שקשר הנישואין שלהם כבר לא יהיה כמו שהיה פעם. במקרים כאלו האישה נאסרת לבעלה, ואם רוצים שקשר הנישואין ימשיך, אז לוקחים את האישה אל הכהן שישקה אותה במי סוטה כדי שהמים יבדקו אותה אם נטמאה לאיש זר או לא.

אך לפני כן ישנו סוג של טקס שעל האישה לעבור שבמהלכו הכהן פורע את ראשה וקורע את בגדה. וצריך לשאול, מדוע יש צורך בכך? מדוע צריך לפרוע את ראש האישה ולקרוע את הבגד שלה לפני שהיא שותה ממי הסוטה?

ידוע שהקדוש ברוך הוא מנהיג את העולם מידה כנגד מידה, שהרי יש צורך שכאשר האדם חווה דבר כלשהו, הוא יפשפש במעשיו ויוכל לגלות מדוע אותה חוויה הגיעה אליו. כך הוא יוכל להגיע לשורש הדברים ולהבין מה השם יתברך רוצה ממנו. כאשר אנו מקבלים מידה כנגד מידה, אנו יכולים להבין את הקשר שבין המעשים שלנו לתוצאות שאנו מקבלים.

מהו הדבר המשפיל והמבזה ביותר לאשה?

גם בעניין הסוטה, האישה מקבלת מידה כנגד מידה, וכשם שהתנהגה בצורה מביישת, לא צנועה ושכלל לא הולמת את בת ישראל, כך מעמידים אותה בצורה מביישת ולא צנועה.

לכן פורעים את ראשה כדי ששיערה יהיה מגולה והיא תרגיש מבושת בחוסר צניעות. ולכן גם קורעים את בגדה. כך מתוך ההשפלה היא תבין יותר את החומרה של המעשים שלה. יוצא מכאן שכאשר ראש האישה פרוע, וכאשר היא אינה צנועה, זה אחד הדברים המשפילים והמבזים ביותר בשבילה.

אלא שכעת צריך לשאול לגבי זמנינו, אם באמת שיער מגולה וחוסר צניעות זה דבר כל כך משפיל, או כיצד יתכן הדבר שניתן לראות שבימינו ישנן נשים נשואות שמסתובבות ללא כיסוי ראש מתוך בחירה? כיצד יתכן שנשים מסתובבות ללא כל בוש בלבוש פרוץ ולא צנוע כלל? איך יתכן שלמרות כל מה שנאמר, הן אינן

מרגישות מושפלות, ואפילו להפך, הן גם מרגישות עם זה מצוין?

הפסוק המתאר את פריעת ראש האישה אומר כך (במדבר ה' פסוק יח'): "והעמיד הכהן את האישה לפני השם ופרע את ראש האישה...". הכהן מעמיד את האישה לפני השם ורק אחר כך פורע את ראשה שתרגיש מבוישת. כאשר אנו מבינים שאנו עומדים מול השם יתברך, אז הכל נראה אחרת.

אפשר להניח שאשה נשואה שהתייחדה עם גבר אחר לאחר שבעלה הזהירה על כך, היא כנראה לא אחת כזו שמתביישת בקלות. כשאין הרבה בושה, אז כנראה שגם לא כל כך יפריע לה להיות לא צנועה. אך למרות חוסר הבושה, כאשר מעמידים אותה לפני השם יתברך בחוסר צניעות, אז גם אחת כזו יכולה להרגיש את הבושה ולהבין את חומרת המעשה שעשתה.

כאשר אנו רואים את הקדוש ברוך הוא מולנו, אף אחד לא יכול לחשוב שיצא לו משהו טוב מעבירות. אדם עובר עבירה רק מתוך שהוא שוכח או כלל לא יודע שהשם נמצא, צופה ויודע. כשמבינים שהשם עומד מולנו, אנו מרגישים פתאום כמה אנחנו קטנים ומתמלאים ביראה.

מכאן אפשר להבין כיצד יתכן שבימינו נשים רבות לצערנו בוחרות לצאת בגילוי ראש מבלי להתבייש או להרגיש מבוזות. היום ישנו הסתר פנים וקשה לנו לראות את השם יתברך לנגד עינינו. היום ההרגשה היא כאילו חס ושלום הטבע פועל מעצמו. אילו האדם היה רואה את הקדוש ברוך הוא לנגד עיניו בוודאי שלא היה יכול לחטוא.

כאשר אנו חוטאים, זה מתחיל מצמצום הראייה, כאשר אנו שוכחים את התמונה הגדולה, את המהות שלנו, את הנשמה האלוקית, את העולם הבא, את הנצחיות, ורק רואים מולנו את אותה תאוה לחטוא כאילו שזה הדבר היחיד שקיים בעולם.

ולפעמים אנשים עושים זאת בצורה יזומה, שהם רוצים לחטוא מצד אחד, אבל מבינים שזה אסור מצד שני. המצפון לא נותן להם. אז הם מתחילים להמציא תירוצים ושקרים. הם ממציאים תיאוריות חדשות וטיפשיות לחלוטין על איך

נברא העולם. שכאילו אין השגחה פרטית. כמו פרעה שתפס את עצמו כאילול ואמר שהוא ברא את היאור וגם את עצמו. ואז כאילו התיר לעצמו לא להקשיב בקול השם יתברך.

אנשים ממצייאים שקרים, נאחזים בדברים חסרי בסיס והכל כדי להסיר את עול המצוות מעליהם. כאשר הם רואים אדם שנראה חרדי שמתנהג בצורה לא ראויה, מיד מרעישים עולמות ועושים כותרות ענקיות. כי הם חושבים שזה כאילו מתיר להם לעשות מה שמתחשק להם. אם אדם עם חזות חרדית מתנהג בצורה לא מוסרית, אז קל וחומר שהם עצמם יכולים להרשות לעצמם להיות בהמות.

וכך נתפסים בסביבה, שאומרים שאם כולם עושים את זה אז זה בסדר. נתפסים בתאוריות שקריות. ובעיקר נתפסים בבריחה מהאמת. שמנסים להתעלם ולא לחשוב על הדברים. שאם צצות שאלות, אז לא מנסים למצוא להן תשובה, אלא תופסים את זה כתירוץ להתחמק מעול תורה ומצוות. וכך משתדלים לא לחשוב כלל ורק "לזרום" עם מה שבא.

כך אנשים מסתירים את ההשגחה הפרטית, מסתירים את הקדוש ברוך הוא, וחושבים שכאילו אם הם לא רואים, אז הכל מותר. וכמו ילד קטן שעוצם עיניים ואז חושב שכל העולם נעלם ואף אחד לא רואה אותו.

כשהראייה מצומצמת, האדם עלול לחטוא מבלי שום נקיפות מצפון. אך לאחר מכן כאשר התמונה מתרחבת, אנו מצטערים על אותם החטאים כי אנו מבינים את ההשלכות העצומות שלהם. לכן היום נשים רבות אינן רואות את הקשר שלהן עם השכינה הקדושה ואינן מרגישות את אביהן שמשגיח מלמעלה ומחכה שיחזרו בתשובה, ואז כתוצאה מכך הן מסוגלות ללכת בגילוי ראש ברבים ובחוסר צניעות ללא כל בוש.

מתוך ההסתרה שהן חיות בתוכו, מתוך הסביבה שהרגילה אותן לחוסר צניעות, מתוך השקרים הרבים, מתוך חוסר האמונה המצוי היום, מתוך המצאת המושג החדש שנקרא "חילוני" שכאילו מתיר לאדם יהודי לפרוק מעליו את כל החובות שלו בתור יהודי, אז הן נמצאות בהכחשה, בכלל לא מבינות את ההשלכות של

המעשים, בכלל לא מבינות מה זו צניעות או מה היא בושה.

אך כל זה רק באופן זמני ובהתאם למצב ולצמצום שאנו נמצאים בו. שהרי נשים רבות יכולות להסתובב בצורה פרוצה לחלוטין בחוף ים מעורב ולהרגיש על הגובה מתוך רגילות לכך. אך אם הן יישארו עם בגד הים וילכו אתו באמצע הרחוב, פתאום מתוך השינוי וחוסר הרגילות, ומתוך כל המבטים לעברן, הראייה שלהן תתרחב והן יוכלו להרגיש מעט את הבושה שבדבר.

אם הן יסתובבו עם אותו בגד ים בסביבת המשפחה המורחבת שלהם, הדודים, הסבים והסבתות, כל המכרים וכדומה, אז רגשות הבושה ילכו ויתגברו עד שהן לא ידעו היכן לקבור את עצמן מרוב בושה. ואם הן יעמדו באותו בגד ים מול השם יתברך, חס ושלוש בתוך בית כנסת מול ארון הקודש עם רבנים חשובים וגדולי הדור מסביב, כעת בוודאי תהיה להן הרגשה גרועה ביותר של בושה ובזיון. ואם כך זה בבית הכנסת, אז על אחת כמה וכמה בבית המקדש מול גילוי השכינה המצוי שם תדיר.

מבחינת הצניעות האיסור עצמו קיים בכל אופן, בין אם רואים אותנו בחוסר צניעות בבית הכנסת, ברחוב או על חוף הים. אלא שאנו מדחיקים ומשתדלים לא לחשוב על כך. אבל ככל שיש גילוי שכינה גדול יותר, שאנו מרגישים קרובים יותר להשם יתברך ומבינים שהוא איתנו, שם יהיה לנו קשה יותר להתגבר על הבושה.

בחוף ים מעורב אנשים פורקים עול מלכות שמיים מעליהם. הם מסתירים את הקדוש ברוך הוא. וגם אם הם מדברים שם על תורה ואמונה, הם לא מבינים בזה חצי דבר ואין להם שום השגה בזה. כי אם היו באמת רואים באותו רגע את ההשגחה העליונה, שפתאום השם יתברך היה נגלה אליהם, אז מיד היו מתביישים בצורה איומה. אבל הם לא רואים, הם מסתירים.

אבל ככל שמצד הסביבה עצמה ישנו יותר גילוי שכינה, אז ממילא קשה יותר להסתיר. וכמו שאם אישה כלשהי תתגורר לתקופה כלשהי באזור מגורים חרדי, אז מהר מאוד היא תתחיל להרגיש לא נעים כלל בלבוש הלא צנוע. וכל שכן אם

היא תעמוד מול רבנים גדולים שהיא מעריכה, שבוודאי שתרגיש גרוע עם עצמה. ואמנם ישנן גם כאלו שיכולות להיות בחוסר צניעות מוחלט ולא מתביישות מאף אחד. אלא שזה לא דבר טבעי. וכמו שיש כאלו שעושים כדי להתריס, שבכוונה מנסים להילחם נגד הדת וכדומה. וגם אלו בסופו של דבר יבינו, ואם לא כאן, אז לאחר מיתה כאשר יעמדו מול בית דין של מעלה, שאז זהו עולם האמת ושם אי אפשר להסתיר ולשקר.

יוצא שכל מתחיל מתוך הסתר. התאוות וההרגלים מעוורות את עינינו מלראות את התמונה הרחבה וכאילו מעלימים חס ושלום את השכינה הקדושה. אנו רואים איך שכולם עושים זאת, אז נראה לנו שבגד ים לא צנוע, שלא נעז להסתובב אתו ליד אנשים ביום יום, זה כביכול בסדר גמור אם לובשים אותו בחוף הים. למרות שאין שום היגיון בכך.

וכך הדבר לגבי כל ענייני צניעות האישה, קשה מאוד לשמור על צניעות כאשר החברה, התקשורת וכל הסביבה שלנו מחדירה לנו מחשבות ורגשות מסוימים לראש. אנו מקבלים את הדברים בתור הגדרות ברורות שאין לערער עליהן, ואפילו בלי לדעת מכך. הכל נכנס ישירות אל תת המודע וגורם לנו לחשוב בצורה בה אנו חושבים.

מישהי שתרצה לשמור על צניעותה בסביבה שאינה שומרת תורה ומצוות תיאלץ להתאמץ מאוד כדי להצליח בכך, וגם אז זה לא יהיה בצורה שלמה. יהיה לה קשה מאוד למצוא בגדים צנועים, וגם אם תמצא, יהיה לה קשה ללכת נגד הסביבה וללבוש אותם. וגם אם תתחזק, יהיו לה קשיים רבים שכולם יזלזלו בדרך הזו ויקראו לה "דוסית" וכדומה בדרך גנאי. וגם אם ממש תתאמץ ותתעקש, מכל מקום ישפיעו עליה מעט והיא לא תמשיך עם ההתקדמות עד הסוף. תמיד יהיו פשרות.

ההרגלים של הסביבה משפיעים עלינו וגורמים לנו לחשוב שזו הדרך היחידה לחיות ושאי אפשר אחרת. כאילו שלהיות צנועה זה סוג של פרימיטיביות ורק אישה שמפקירה את גופה נחשבת לנאורה ומתקדמת. הסביבה מכתובה לנו

שהיופי הוא חיצוני, שהגוף הוא העיקר ושכולם מסביב צריכים ליהנות מאותו יופי.

אך על פי האמת, היופי האמתי הוא פנימי ואותה פנימיות מקרינה החוצה. וההוכחה לכך היא שפעמים רבות פגשנו אנשים שלא היו נראים כמו דוגמנים, אך היה להם חן מיוחד ששבה אותנו הרבה יותר מכל מראה חיצוני. ולעומת זאת פעמים רבות גם פגשנו באנשים שכולם חשבו שהם יפים, אבל אותנו הם לא הצליחו לכבוש, ובמיוחד לאחר שהכרנו את גסות הרוח והגאווה המנופחת שרק רצינו להתרחק מהם. היופי הוא בעיני המתבונן, על פי מהות הנפש הפנימית.

וכך נשים רבות לצערנו פוחדות להיות צנועות כיוון שהן חושבות שזה יפגע ביופי שלהן. שכיסוי הראש יהפוך אותה להיראות כמו סבתא, שבגדים ארוכים ורחבים ייעשו אותה כשמנה וכו'. אבל המציאות מראה הפוך, שדווקא זה מה שנותן חן ויופי.

שישנן נשים שמתלבשות בצורה פרוצה, עם בגדים קצרים וצמודים, והן חושבות שהן יפות בכך. אבל המציאות היא שכולם בזים להן וחושבים עליהן כמופקרות. גבר שרואה אישה כזו לא חושב לעצמו כמה היא יפה וחיינית, ובטח לא חושב עליה כאחת שאיתה הוא רוצה לחלוק את חייו. אלא הוא רואה דבר זמין וזול למימוש תאוות בלבד.

אבל כאשר האישה שומרת על הצניעות שלה, אז היא הופכת להיות יפה באמת. לא מופקרת שכולם נותנים לה מחמאות שקריות כדי לממש את התאוות שלהם. אלא כזו בעלת חן ששובה אנשים בקסמה.

כי הפנימיות עצמה היא שמקרינה כלפי חוץ. כשאדם מחפש בת זוג לחיים לאהוב ולהקים איתה משפחה, הוא בוודאי יעדיף מישהי מסורה לבית וצנועה שתשמור על היופי שלה רק בשבילו. לעומת זאת, כאשר אדם מחפש להעביר את הזמן ולעשות רושם על החברים בחוץ, אז הוא יבחר מישהי שמפזרת את היופי שלה החוצה כך שכולם יוכלו לראות וליהנות וכך יעריכו אותו יותר.

אותה אחת יכולה לחשוב שכולם אוהבים אותה, אך האמת היא שכולם

חושבים עליה מחשבות זולות ונותנים לה מחמאות רק מתוך אינטרסים. היא מורידה מערכה ומבזבזת מעצמה בשביל אחרים שכלל לא אכפת להם ממנה. אדם שבאמת אוהב ירצה שאשתו תהיה רק שלו, ולא שכל החברים שלו ייהנו מיופייה.

מעבר לחיוב ולצניעות שבדבר, כיסוי הראש גם נותן סימן היכר לאישה נשואה. אחת כזו שמסורה לבית, שחשובה לה המשפחה ושמסקיעה בפנימיות במקום להשקיע באחרים בחוץ. היא מרכזת את הכוחות שלה למקום בו תראה תועלת ותוכל גם לקבל בחזרה.

לכן כאשר הייתה מגיעה אישה סוטה אל הכהן, הוא היה פורע את ראשה. שהרי זה גנאי גדול לעמוד כך מול השם יתברך בבושה גדולה כזו. יתכן שבאותם רגעים אותה אישה סוטה הייתה יכולה להבין שטעתה, שהגוף הוא לא הפקר ושההשקעה בפנימיות ובבית היא הכדאית יותר. שבמקום להשקיע בגברים זרים שיסתכלו לכמה רגעים ברחוב ויחשבו מחשבות זולות, עדיף להשקיע בבעל שאתו היא הולכת לחיות את כל חייה.

אולי כל אישה צריכה לאמץ את הגישה הזו, לנסות להבין שהיא נמצאת מול השם יתברך, שהיא עומדת ממש מולו, וכעת היא צריכה לחשוב כיצד עליה להיראות ולהתנהג. הרי בהסתר פנים כולנו יכולים לעשות דברים בזויים ולא ראויים, אבל כאשר אנו מבינים שאנו עומדים מול השם, אז יראת השמיים נכנסת לתוכנו ואנו יכולים להבין מה באמת חשוב בחיים.

השם יתברך יזכה אותנו לחיות חיים צנועים יותר ופנימיים יותר, שיביאו לנו אושר וסיפוק פנימיים שגם יקרינו החוצה למצוא חן בעיני כל רואינו, אבל מציאת חן אמיתית ולא סתם תאוה זולה.

כיסוי הראש וצניעות לנשים זהו דבר גדול, וכל אחת שתקבל על עצמה אפילו דבר קטן והתקדמות מועטת בעניין הצניעות מרעישה עולמות למעלה ובוודאי תקבל שכרה מאת השם. גם אם הדבר רחוק מאיתנו, רק צריך השתדלות מעטה וקבלה קטנה, וזה מה שמוביל אותנו צעד אחר צעד אל הפסגה. וכבר אמרו חז"ל

שבזכות נשים צדקניות זכינו להיגאל ממצרים, ובזכות נשים צדקניות אנו עתידין להיגאל במהרה בימינו אמן.

סיבה ומסובב

פרשת נשא מביאה לנו את נוסח ברכת הכוהנים שאותו מצווים הכוהנים לומר כאשר הם מברכים את ישראל. לאחר שהקדוש ברוך הוא ציווה את הכוהנים לברך את ישראל, היינו מצפים שתהיה להם יכולת לברך ושלברכתם תהיה השפעה. אך הפסוק שלאחר מכן מסביר לנו שלמעשה הברכה של הכוהנים היא כמו לבוש חיצוני לברכה של השם.

הפסוק אומר "ואני אברכם" (במדבר ו', כז), כלומר הקדוש ברוך הוא מברך את ישראל ולא הכוהנים. כל מי שיקבל ברכה מהכוהנים יכול לחשוב לעצמו שהם בעלי ההשפעה. כך גם כאשר אנחנו הולכים לתלמידי חכמים גדולים ורואים ישועות לאחר מכן, אנו יכולים לטעות ולחשוב שיש להם כוח. אך התורה מסבירה לנו שאמנם יש צינורות חשובים שעושים תפקיד מהותי בברכות שלהם, אך עם זאת מי שבאמת מברך אותנו הוא הקדוש ברוך הוא.

כל העולם פועל בדרך של סיבה ומסובב. מצד אחד אנו רואים שיש כביכול כוחות שפועלים בעולם. יש כוחות טובים כמו ברכות, תפילה, עזרה מהזולת ושאר כוחות שאנו מרגישים שעוזרים ומועילים לנו. יש גם כוחות שליליים כמו עין הרע, כשפים, אנשים לא טובים ושאר מזיקים. אבל מצד שני כל הכוחות האלו לא באמת יכולים לפעול מצד עצמם, אלא רק מכוח הקדוש ברוך הוא.

אדם יכול לחשוב שמישהו הטיב לו בפעולות שונות שעשה בשבילו או ש"במקרה" הזדמנה לו סיטואציה טובה כלשהי, אבל כל אלו רק סיבות גשמיות שמוציאות לפועל את מה שנגזר מהשמיים. אם הקדוש ברוך הוא רוצה להביא לנו טוב, אז הוא עושה זאת בדרך טבעית וגשמית. אז פתאום מתבשרים בשורות

טובות או פוגשים את האדם הנכון, אבל כל אלו הסיבות הגשמיות שמביאות את רצון המסובב. כך גם להפך, אדם יכול לחשוב שמישהו הזיק לו, אבל האמת היא שהיה צורך שאותו אדם ייזק וכך סובבו את הסיבות הגשמיות מהשמיים.

מכאן נוכל להבין שלא צריך לקחת את הסיבות הטבעיות והגשמיות כעיקר. לפעמים אנשים מתייחסים אלינו לא יפה, לפעמים מזיקים לנו, לפעמים דברים מעצבנים אותנו, אבל צריך לזכור שכל אלו רק סיבות חיצוניות. הסיבה האמתית היא שכך נגזר עלינו בחשבונות שמיים.

מכאן גם נוכל להבין שזה לא משנה כמה מאמץ גשמי נשקיע בדברים, העיקר זה ברכת השם. יכול להיות מצב שמישהו מתאמץ מאוד כדי להצליח במשהו, ויש לו את כל הנתונים הגשמיים כדי להצליח, אבל בכל זאת אין לו הצלחה. לעומת זאת ישנם אנשים שמצליחים להגיע להשגות מבלי להתאמץ, כאילו שכל הדרכים נפתחות להם וכל הטוב נוחת עליהם כאילו במקרה. אמנם אנו מחויבים לעשות השתדלות, אבל מה שבאמת קובע בסופו של דבר זה הברכה של השם בדבר.

אלא שבכל זאת הכוהנים מצווים לברך את ישראל. כי ללא הסיבה הגשמית אין לברכה על מה לחול. הברכה חלה כאשר יש משהו שאותו אפשר לברך. אפשר לראות את זה בסיפור על אליהו הנביא שברך את כד הקמח וצפחת השמן, או בסיפור על אלישע שברך את השמן של האישה שיספיק למלא כלים רבים, או בסיפור על השמן שהספיק לשמונה ימים בחנוכה. בכל הסיפורים האלו אפשר לראות נס מופלא, אבל כולם מתרחשים כאשר יש כבר שמן וכלים, כי אם אין אפילו את השמן להתחיל אתו, אז אין לברכה על מה לחול.

ברור ומובן שהשם יתברך יכול לעשות נס עצום גם בלי שום כלי, אבל הוא מנהיג את העולם בדרך הטבע ודורש מאיתנו את ההשתדלות המעטה שלנו תחילה. לכן הכוהנים מצווים לברך את ישראל, אבל עלינו לדעת שהקדוש ברוך הוא הוא זה שמברך אותנו באמת.

כך גם אנו צריכים לעשות השתדלות ולהפעיל כוחות ביטחון, אבל עם זאת עלינו לדעת שהקדוש ברוך הוא מגן ושומר עלינו באמת. עלינו לעשות השתדלות

בפרנסה, אבל להבין שהקדוש ברוך הוא מוריד לנו שפע ונותן לנו את המשכורת. כך בכל תחום, אנו מצווים על הפעולות הגשמיות, אבל מוכרחים להבין שהשם יתברך הוא היחיד שבאמת משפיע ומזיז דברים בעולם.

ההשגה הזו היא אחת מדרגות האמונה הגבוהות ביותר. כמו דוד המלך שהיה רודף אחרי אויביו ומבין שהשם עושה מלחמה ולא הוא. הדורות שלאחריו כבר היו בעלי אמונה פחות חזקה ולכן לא היה להם כוח לרדוף ולהילחם. כי אם אדם נלחם, הוא מיד חושב על כוחי ועוצם ידי. שאם הוא ניצח במלחמה זה בזכות האימונים המפרכים, הכושר הטוב, החוזק והעצמה שלו. רק כאשר רואים נס גלוי אז מבינים שהשם יתברך עשה לנו את הנס הזה, כפי שהיה אצל חזקיה שכלל לא נלחם והשם עשה את כל העבודה.

לכן אחת מדרגות האמונה הגבוהות ביותר היא לעשות את הפעולות הגשמיות, אבל להבין תוך כדי הפעולות האלו לא מסוגלות לכלום מפאת עצמן, ורק השם יתברך עושה שהן יצליחו. ללכת להילחם, אבל לדעת היטב שלא עשינו כלום במלחמה הזו, ורק השם יתברך נלחם בשבילנו.

השם יתברך יזכה אותנו להרחיב את אמונתנו ולהבין שהכול מגיע רק ממנו ואין עוד מלבדו. נבין שכל הגשמיות היא רק סיבה וכל החומריות מסביבנו היא רק במה למופע המיוחד שהשם יתברך יצר בשבילנו.

להתרחק מהטומאה

התורה מצווה את בני ישראל בפרשת נשא על מצווה שנראית במבט ראשון מעט לא מובנת. הקדוש ברוך הוא אומר למשה לצוות את בני ישראל "וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש" (במדבר ה', פסוק ב').

צריך לשאול, מה אשמים אותם אנשים מצורעים, זבים או טמאים לנפש? זה לא שהם רצו ובחרו להיות כאלו וגם ברור שאינם עושים את

זה מרוע ואפילו לא עשו עבירה כלשהי בכך, אז מדוע צריך להוציא אותם מחוץ למחנה בני ישראל? למה מגיע להם עונש כזה?

הפסוק שלאחריו מסביר את העניין: "ולא יטמאו את מחניהם אשר אני שוכן בתוכם". לא מדובר על עונש או נקמה, אלא על שמירת המחנה. גם אם אותם אנשים הם טובים ויקרים ולא עשו מעולם כל רע, מכל מקום משמיים נגזר עליהם שכעת יהיו טמאים ועד שיוכלו להיטהר עליהם להתרחק מהמחנה כדי לא לטמא אחרים.

לצורך הבנת העניין ניקח דוגמה מוכרת. אם חס ושלום לא עלינו אחד הילדים חולה במחלה מדבקת. הדבר הראשון שנעשה הוא לבודד את אותו ילד כדי שלא ידביק את האחים שלו. הדבר לא בא בתור עונש או מתוך שהוא היה לא בסדר. ודאי שאנחנו לא אוהבים אותו פחות, אלא שהמציאות הובילה אותנו למצב שבו הוא כעת חולה ואנו חוששים על אנשים בריאים בסביבתו שעלולים גם להידבק.

אנחנו אוהבים את הילד החולה ונרצה לתת לו את כל הטיפולים הדרושים ולעשות הכל כדי שיבריא, אבל קודם כל אנו מנסים למנוע פגיעה באחרים. טומאה זה סוג של מחלה רוחנית מדבקת. זה דבר שצריך להתרחק ממנו. לא שאותו אדם טמא הוא לא בסדר ובאים עליו בטענות ובעונשים, אלא פשוט אותו אדם טמא עלול להדביק ולטמא דברים אחרים.

פעם שהדבר התאפשר, בני ישראל הקפידו להיות טהורים, ואז אדם זב, מצורע או טמא לנפש היה חייב להתרחק מהמחנה עד שייטהר כדי לא לטמא אחרים. כל האחרים במחנה היו שומרים על טהרה. היום לצערנו הטומאות האלו הם חלק מהשגרה של כולנו ואין לנו דרך להיטהר. ואפילו גרוע מכך, ישנם דברים חדשים שמטמאים אותנו ומזיקים לנשמה שלנו שפעם כלל לא היו קיימים.

כל יהודי צריך לדעת שישנם דברים מזיקים מאוד בחוץ. יש מאכלים שמטמאים אותנו, יש עיתונים, סרטים ושידורי טלוויזיה שמטמאים אותנו ויש אפילו אנשים שמטמאים אותנו. אדם חושב שהוא יכול לשמור על עצמו, אבל הכל מדבק.

אדם שיצפה בטלוויזיה או ישתמש בטלפון לא כשר ויאמר לעצמו שעליו זה לא

ישפיע כי הוא שומר על טהרת המחשבה שלו, זה כמו אדם שיסתובב במחלקה סגורה של מחלות מדבקות בבית חולים ויאמר לעצמו שעליו זה לא ישפיע כי הוא שומר על המערכת החיסונית שלו. אף אחד לא חסין ואם נתקרב זה יטמא גם אותנו.

אנשים שולחים את ילדיהם לבתי ספר חילוניים ומתקשים להבין איך יתכן שהילד מורד בהוריו, מואס בתורה ובמצוות ורוצה רק לצאת למועדונים וחס ושלום אולי להתחתן עם גויה. אותו ילד בכלל לא אשם. פשוט הכניסו אותו לתוך מקום עם מחלה רוחנית מדבקת. הרי מה חשבו שיקרה במצב כזה? האם יתכן שכל החברים בבית הספר בזים לתורה ומצוות ורק אותו ילד ידקדק וישמור את כל המצוות? האם יתכן שהילד יחליט לשמור על ערכים לאחר שהוא רואה את כל החברים מסביבו רומסים אותם?

כמוכן שאף אחד לא אשם, גם את החברים אי אפשר להאשים כי גם הם שבויים בתוך טומאה מדבקת שעוברת מאחד לשני. כל אדם שנשאב לטומאה הוא מסוכן וכעת הוא עלול לשאוב אחרים. הוא לא אדם רע בטבעו חס ושלום, כל יהודי הוא אדם נפלא עם נשמה אלוקית בתוכו שעם הסביבה הנכונה הוא יכול היה לפרוח ולשגשג. רק שמישהו הדביק אותו במחלה רוחנית וכעת הוא מדביק אחרים. זה לא שהוא עצמו לא בסדר, כי אם יקבל את התרופות המתאימות הוא יוכל להבריא בע"ה ולהיטהר. אבל כרגע הוא בתוך הטומאה עם הרבה השפעה חיצונית מהסביבה.

על זה התורה הזהירה אותנו להרחיק את הטומאה מהמחנה. להוציא את הטלוויזיה מהבית כדי שלא תשפיע עלינו ותדביק אותנו במחלות נוראיות בלי שנרגיש. להוציא כל מיני עבירות שמטמאות אותנו. להרחיק מאכלים אסורים שלא יטמטמו לנו את הלב. וגם להתרחק מסביבה לא טובה שעלולה להשפיע עלינו ועל הילדים שלנו חס ושלום.

זה לא סוד שהסביבה משפיעה מאוד. אם אדם יחליט לגור במקום מסוים, מהר מאוד הוא יפתח מנהגים כמו של אנשי אותו המקום ויהפוך להיות דומה להם.

אדם לא יכול לחיות לבדו בתוך בועה. כל מגע עם אדם חיצוני משפיע עליו. כל פרסומת שהוא רואה בדרך וכל דבר שהוא שומע ברחוב, הכל נכנס לתוך תת המודע שלו ועושה שם שינויים רציניים בכל התפיסה שלו.

ישנם הרבה דברים שהם מעבר לשליטתנו, אבל צריך לדעת שכן בשליטתנו להחליט לאיזו סביבה להכניס את עצמנו כך שנוכל לנסות להימנע מאותם דברים שליליים שעלולים להיכנס לתוכנו. לאחר שהדברים נכנסים ואנו נחשפים אליהם הם יוצאים משליטה, אבל לפני כן אנחנו אלו שבחרים אם להכניס אותם. אם נבחר להתרחק ולא להיחשף לכל אותם דברים מזיקים ומטמאים, אז הם לא יוכלו להשפיע עלינו.

כמובן שצריך לעשות הכל מתוך שיקול דעת. הרי ישנן משפחות שבהן חלק הולכים בדרך התורה והמצוות וחלק הולכים בכיוון ההפוך. אם אדם ינתק את הקשר עם ההורים, הילדים או האחים, הוא יעשה נזק רציני.

כפי שנאמר צריך להבין שטומאה זה סוג של מחלה שאליה צריך למצוא תרופות מתאימות. זה לא שהאנשים עצמם לא בסדר חס ושלום, כל יהודי הוא נשמה קדושה וטהורה. רק שכעת באופן זמני אותה נשמה שבויה בתוך טומאה שאוטמת אותה. אדם צריך לנסות להשפיע, לקרב ולחזק את הסביבה שלו. אבל עם זאת הוא מוכרח לשמור על עצמו. הכל בחכמה ותבונה.

כשיש ילד שהתרחק מהתורה במשפחה, עלינו לשמור על הילד שהתרחק קרוב אלינו ולהעניק לו המון אהבה, אבל עם זאת להשתדל לא לתת לאחים שלו לראות אותו עושה עבירות או דברים לא טובים. להשתדל שהאחים לא יראו אותו בשעת קלקלתו. להשתדל לא להיגרר לדברים שנוגדים את הדת.

אם יש חתונה מעורבת למשל, אז אפשר רק ללכת לחופה ולא מוכרחים להישאר לשבת מתוך אי נעימות. אם כולם אוכלים במקום ללא כשרות או מדברים לשון הרע או דברי טומאה, אז בוודאי שאין שום עניין לשבת איתם כדי להימנע מריחוק או כדי שלא יחשבו שאנחנו מוזרים.

עלינו לשמור על עצמנו ועל משפחתנו הקרובה לפני הכל. מצד שני חשוב לנסות לקרב ולחזק את הקשר בשולחן שבת ובשאר מצוות שעושים, עם הרבה חיזוקים חיוביים. חשוב להראות את דרך התורה ולהעניק המון אהבה בדרכים מותרות וכשרות.

הכלל הוא שעלינו לשמור על האהבה והיחסים הטובים שלנו עם אותם שהתרחקו, אבל לא לתת להם להשפיע עלינו ולהכניס אותנו למקומות שנוגדים את התורה והמצוות. רק כך נצליח בעזרת השם לשמור על עצמנו טהורים מצד אחד ולטהר את סביבתנו מצד שני, כך שכל עם ישראל יהיו טהורים וקדושים עד לבניין בית המקדש במהרה בימינו אמן.

פרשת בהעלותך

השקר שבתאוונה

הפרשה מספרת לנו על התאוונה של עם ישראל: "והאספסוף אשר בקרבו התאוון תאוונה" (במדבר יא' פסוק ד'). הפסוק שלאחר מכן מסביר "זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חינם", "את הקישואים ואת האבטיחים" וכו'.

אבל לכאורה קצת קשה להבין מה בדיוק הולך כאן. בני ישראל נמצאים במדבר עם נסים מופלאים בהשגחה פרטית, עשר מכות מצרים, קריעת ים סוף, ענני כבוד, באר מרים, מן יורד בכל יום מהשמיים, מעמד הר סיני, קבלת התורה והשכינה שלא זזה מהם, ואחרי כל זה מה שמעניין את העם זה קישואים ואבטיחים?

איך בכלל אפשר לרצות לחזור למצרים אחרי העבדות, הסבל הנוראי והגזירות הקשות שהיו שם? האם יעלה על הדעת שחזרה לשעבוד במצרים יכולה לעשות טוב למישהו? וכל זה בשביל לאכול דגים בחינם? קישואים ואבטיחים?

אלא שזה בדיוק כוחה של התאוונה. כל השאלות והקושיות שיש לנו בעניין הזה באות מצד השכל. כשאדם שומע את הסיפורים ולומד על כך מבחוץ, אז הוא בטוח שהכול פשוט וקל. אבל כאשר האדם שוקע בתאוונה כלשהי, כל השכל וההיגיון מושלך הצידה. הוא יכול לעשות דברים הפוכים מהשכל שנוגדים לחלוטין את הרצונות שלו, הכל מתוך תאוונה.

לתאוונה יש כוח לשקר ולגרום לנו לחשוב שאילו היה לנו משהו גשמי קטן וטיפשי, אז כאילו שכל החיים שלנו היו טובים יותר. אדם יכול לעשות דברים מטורפים ולהשתטות לחלוטין עבור תאוונה. הוא מוכן להתבזות ולהגיע למקומות גרועים, ובלבד שאולי ישיג את התאוונה שלו.

הרבה אנשים קוראים את הסיפורים על בני ישראל ומתקשים להבין כיצד אפשר

להתלונן כל כך הרבה? איך אפשר לחטוא? כיצד יתכן שלא נצמדו בדבקות מוחלטת לתורה האלוקית לאחר כל הניסים המופלאים שראו? איך אפשר לחלוק על משה רבינו? איך אפשר לבוא בטענות כלפי שמייים?

והרבה פעמים אנשים מצהירים בלי פקפוק שאילו הם היו שם אז הם היו נוהגים בצורה שונה לחלוטין. כשמסתכלים על הדברים מבחוץ כולם גיבורים גדולים. כי הם לא מרגישים את התאוות, הלחץ ואת כל שאר הגורמים המשפיעים. הם רק מנסים להבין את הדברים בשכל. אבל כאשר הם עצמם נתקלים באיזו תאוה חסרת כל היגיון, הם עוזבים את הכל ורודפים אחריה.

כי אנחנו רואים את הדברים מבחוץ, בלי נגיעות וכלי תאוות. לכן גם קל לנו לשפוט אחרים, שאנחנו יכולים בקלות להאשים את ההוא או להתלונן על האחר. תמיד נראה לנו שאחרים לא בסדר, שאילו היינו במקומם היינו מתנהגים בצורה שונה לחלוטין. כי אנחנו מסתכלים על אחרים בצורה טכנית ושכלית, בלי לקחת בחשבון את הרגשות העזים שמתחוללים בתוכם.

אז אנשים כועסים על אחרים. חושבים שזה לא בסדר לעשות כך וכך. מבקרים כל מעשה שלא מוצא חן בעיניהם. ולא מבינים את הבחירות של האחר ששונות לגמרי משלהם ולכאורה כאילו תלושות מהמציאות. אבל כל זה בגלל שלאותם אנשים שרואים את הדברים מבחוץ אין את אותם תאוות. אבל בדברים שגם להם עצמם יש תאוות, הם מסוגלים להתנהג בצורה מטופשת וגרועה. וכאשר מעירים להם על כך, הם לא מצליחים כלל לראות שהם לא בסדר.

ישנם הרי דברים ברורים לנו שבכל זאת אנו הולכים נגדם. ישנו היגיון ברור ולמרות זאת אנו בוחרים לעשות דברים לא הגיוניים מתוך תאוה שתוקפת אותנו. כאשר אנו קוראים את הדברים על בני ישראל זה נראה לנו תמוה, לא הגיוני ורחוק מאיתנו, כאילו שאנחנו במקומם היינו נוהגים אחרת. אבל האמת היא שאנחנו נוהגים בדיוק באותה צורה, רק שמתוך ההרגל לתאוות שלנו אנחנו כלל לא מצליחים לראות שזה לא בסדר.

אנשים יכולים להקריב את כל מה שיקר וחשוב להם בחיים בשביל איזשהו

שקר דמיוני שכאילו יעשה להם טוב. התאוה אומרת לנו לאכול אוכל מזיק ומלא שומנים, לעשן סיגריות שיקצרו את חיינו או לעבור על מצוות התורה כדי ליהנות, אבל כל אלו מזיקים לנו בזמן שאנו בטוחים שאנו עושים את הדבר הטוב ביותר עבורנו.

וכל אדם יכול להסתכל על סדר היום שלו ולבחון כיצד התקדם ואילו בחירות מועילות הוא בחר. לרוב נגלה שבמשך רוב היום אנו עסוקים בעשייה של דברים שכלל לא תורמים למטרות ולשאיפות שלנו. כי אנו מוסטים בקלות מהדרך מכל תאוה טיפשית שנראית לנו ברגע זה כאילו שזה הדבר החשוב והטוב ביותר כעת.

אנשים חושבים על דברים מועילים לעשות במשך היום, ואז בסוף היום לפני השינה הם משחזרים מה הספיקו לעשות, ופתאום מבינים שבמשך כל היום התעסקו עם שטויות. הם צפו בטלוויזיה, נחו, שוחחו קצת עם השכנים, מדי פעם בדקו לראות מה יש במקרר, קצת טלפון, קצת הודעות וכך לאט לאט העבירו את כל היום בדברים חסרי ערך. הם ידעו היטב מה הם צריכים לעשות, אבל התאוות סובבו אותם למקומות אחרים.

לא פעם נהיה מסוגלים לזרוק לפח דברים מהותיים וחשובים רק כדי להשיג איזו תאוה טיפשית שנראית לנו כדבר החשוב ביותר בעולם באותו הרגע. אנשים רבים שרפו עשרים שנות משפחה ונישואין בשביל רגע אחד של תאוה שלאחריו כל חייהם התפרקו. אנשים יושבים בכלא עשרות שנים בגלל רגע אחד של תאוה.

אנשים מוותרים בכל יום על הזדמנויות להתעלות רוחנית ולקיום תכלית חייהם, בשביל עוד קצת כסף, טלוויזיה, אוכל, בילויים ושאר תאוות מזדמנות שסוגרות לנו את כל היום כך שלא יישאר לנו רגע אחד לחשוב על מה שבאמת חשוב בחיים. אנו מוותרים על הדברים החשובים ביותר בחיינו בשביל דמיון מטופש, ממש כמו העם במדבר שרצה לוותר על ההשגחה הפרטית ולחזור לעבודת פרח במצרים כדי לאכול קישואים.

לחיים של כולנו ישנה משמעות עמוקה ובוודאי שכל אחד רוצה להגשים את

עצמו ולהגיע לניצול מרבי של חיינו. אך קל מאוד לראות שבשטח הדבר כמעט ואינו מצוי וכמעט שכולנו רודפים אחרי תאוות שקריות שמביאות אותנו לסטייה מוחלטת מניצול החיים.

אם נשאל את עצמנו כמה זמן הקדשנו בשבוע האחרון לצורך הגשמת המטרה של חיינו, כנראה שהתשובה תהיה זמן מועט ביותר (אם בכלל). לעומת זאת אם נשאל את עצמנו כמה זמן זכינו "להעביר בכיף", התשובה תהיה הרבה יותר זמן. נניח שנאמר שאנו מוכרחים לעבוד, לישון, לאכול ולעשות עוד דברים הכרחיים לצורך קיומנו ולכן הזמן הזה לא פנוי. אבל מה עם כל שאר הזמן שברשותנו?

איך יתכן שאנו מוצאים זמן לצפייה בטלוויזיה, לדיבורים על פוליטיקה וכדורגל, לקריאת עיתונים, לשיחות טלפון ארוכות, למשחקי מחשב, לבילויים שונים ולהסתובב עם חברים ומכרים, וכל זה בזמן שאנו מוכנים להישבע שאין לנו רגע אחד פנוי לשיעור תורה או לפחות להקדשת חמש דקות לחשבון נפש ומחשבה על תכלית חיינו?

כל אחד מאיתנו יודה שתכלית החיים היא בוודאי הדבר הכי חשוב בחיים. אבל הניסיון מוכיח שזהו אולי הדבר שמקבל הכי פחות תשומת לב מאיתנו. אם יש לנו כמה דקות פנויות, נעדיף "להעביר את הזמן" במקום לנצל אותו. במקום לנצל את הזמן היקר, אנו מבזבזים אותו ורוצים להעביר אותו. אבל כדאי לכל אחד מאיתנו לשנות את הגישה הזו ולצעוד לכיוון הניצול המרבי של החיים. במקום להתעמק בתאוות צריך להתעמק במה שבאמת חשוב ומועיל.

לפני כל מעשה כדאי להתרגל לשאול את עצמנו לאן אותו מעשה יביא אותנו? האם הוא יקדם אותנו בחיים? האם בעוד חודש או שנה נהיה שמחים מאותו מעשה שעשינו? הרי אף אחד מאיתנו לא נהנה מהתאוות של אתמול. אף אחד לא מאושר היום כי בחודש שעבר הוא צפה בסרט מוצלח, כי השוקולד לפני שבוע היה ממש טעים או כי לפני שנתיים הקבוצה שהוא אוהד לקחה את האליפות.

התאוות הן חולפות ואין להן שום טעם ומשמעות לאחר שחלפו. זה הכל שקר שנראה לנו חשוב באותו רגע, אבל

לאחר זמן מתגלה כחסר ערך לחלוטין. האושר של היום בנוי על ההשגות שהשגנו ועל העבודה הפנימית שעברנו. על המקום הרוחני שאליו הגענו ועל הזיכור שעשינו. לכן הדרך הטובה ביותר לשמור על עצמנו ולא להתפתות היא לזכור מה באמת חשוב בחיים ולנסות לראות מה יקרה בעתיד בחיינו בעקבות אותו מעשה.

התאוה עובדת בדיוק על הכיוון ההפוך, היא מביאה אותנו למצב של חוסר חשיבה וכך משתלטת עלינו ברגעי חולשה. אנו שוכחים את כל החיים, שמים בצד את כל הדברים החשובים ולא מצליחים לחשוב בהיגיון, אלא רק מרגישים את הרגש העז של אותה תאוה. אבל לאחר מכן הכל עובר ואנחנו לא שמחים ומאושרים מאותה בחירה בתאוה, כיוון שלא קידמה אותנו ולא הועילה לנו בדבר.

תארו לכם כמה דברים לא טובים היו נמנעים אילו היינו מתרגלים לחשוב לפני כל מעשה, שהרי כיצד ניתן לעשות דבר לא טוב ומזיק כאשר אנו רואים את ההשלכות של אותו המעשה לפנינו? על זה לימדו אותנו חז"ל שעלינו לחשב את השכר וההפסד שיוצא ממצווה ומעבירה. כך נוכל לעשות את הדבר הנכון והטוב עבורנו.

התאוות מביאות אותנו להפסדים עצומים של זמן ומשאבים שונים. את אותו הזמן ניתן לנצל כדי לחיות חיים טובים יותר, מאושרים יותר ומהותיים יותר. הכל מתוך מחשבה והתבוננות, מבלי לקחת את הדברים כמובנים מאליהם.

כדאי להקדיש לפחות מספר דקות ביום למחשבה מדוע הגענו לעולם ומה תפקידנו כאן כדי לדעת שאנו מתקדמים לכיוון הנכון. מה הטעם להעביר עוד יום ועוד יום ללא תכלית? כדאי לזכור תמיד שלכל מעשה יש השלכות, ואם לא ידוע לנו שאותו מעשה מועיל, אז כנראה שהוא מזיק. במקום לבזבז את הזמן ניתן לנצל אותו ללימוד התורה הקדושה, לימוד הפנימיות שלנו, לימוד החיים שלנו, לימוד התכלית, ומתוך כך נזכה בע"ה לגאולה השלמה במהרה בימינו אמן.

דרך לענווה – לחשוב מה אכפת לנו?

הטבע האנושי גורר אותנו לרדוף אחד גאווה וכבוד. זה מביא אותנו לכעס, קנאה, מרירות ודאגות. שהרי כל דבר שיעכב אותנו עלול לשבור אותנו, כל הערה קטנה תיראה לנו כאילו מבזים אותנו, כל אדם שיצליח יותר מאיתנו יהפוך לאויב שלנו וכל מה שלא מסתדר לנו בדיוק כפי שאנו רוצים יהיה לנו קשה מאוד לקבל.

אנחנו רוצים להיות הכי מוצלחים, להרגיש חזקים וגיבורים, להיות בעלי כוח ושליטה, לקבל רק מחמאות וחיזוקים, להצליח בכל דבר ולהיות מושלמים בכל תחום. ואז כל מה שלא מסתדר עם זה וכל מי שמעט מפריע, הופך עבורנו למטרד עצום שאנחנו לא יכולים להכיל.

ובאמת אנשים רבים רוצים לעבוד על המידות שלהם, ובעיקר להשתלם במידת הענווה הנכספת והעצומה. אבל השאלה כיצד אנחנו האנשים הפשוטים יכולים לקנות את המידה הזו? איך אפשר להגיע לענווה שנראית כל כך רחוקה מאיתנו? איך אפשר להיות חזקים ולהגיב בענווה גם בשעת הניסיון?

ובאמת כל אדם שמנסה להתבונן ולחשוב על החיים, יכול בפשטות להבין שהדרך האמתית היא ענווה. שאם אנחנו מאמינים שאין עוד מלבדו ושהכול מכוון בהשגחה פרטית, אז מובן הדבר שאין כלל במה להתגאות ואין במי להתחרות.

אלא שבשעת לחץ, אנו רואים תמונה מצומצמת ולא מצליחים להתחבר לתפיסה הזו שבאמת הכל מכוון מלמעלה בהשגחה פרטית. ואז אותה ענווה מתרחקת מאיתנו. לכן עלינו למצוא עצה שתעזור לנו להיזכר בדבר גם בשעת הניסיון.

כשאדם מצפה לדברים שינפחו לו את הגאווה אך במקומם הוא נתקל בביזיונות ודברים לא נעימים, הוא צריך לחקור באותו רגע לפנימיות הדברים ולשאול את עצמו לאן הוא בכלל רוצה להגיע. הרי כל תגובה שלנו אמורה להוביל אותנו

למקום כלשהו, ומוכן הדבר שאם אנו מגיבים אז אנו מצפים להתקדם למקום טוב יותר. ואם כן צריך לעצור ולחשוב עם עצמנו לאן זה באמת מקדם אותנו.

כשאדם נתקל בעניין כלשהו, נמשך אחרי התלהטות הרגע ועומד לפרוץ קווים אדומים, עליו לחשוב על אותו עניין לעומק ולראות כיצד זה באמת נוגע לו ומה אכפת לו מכל זה.

העניין הוא שהתרגלנו לאותו כבוד מדומה, שכבר בתור תינוקות אנו הולכים אחר שבחים וחיזוקים חיוביים ובורחים מהערות שליליות כלפינו. ואז באופן אוטומטי כאשר למשל מישוהו אומר מילה לא במקום או מיד אנו מרגישים צורך עז להתפרץ ולהעמיד אותו על מקומו.

אבל אם נחשוב לרגע כיצד זה יקדם אותנו ומה נרוויח מכך, נגלה שזה לא ייתן לנו כלום. הרי גם אם נניח שבצורה דמיונית הוא ינשק לנו את היד, ישבח אותנו ויודה שטעה ונוכל להוכיח לכולם שאנחנו צדקנו. אז מה הרווחנו מזה? כיצד התקדמנו?

פרשת בהעלותך מספרת לנו על אלדד ומידד שהיו מתנבאים במחנה. יהושע אמר למשה לכלוא אותם, כיוון שהם התנבאו שמשה מת ויהושע מכניס את ישראל לארץ. הרי יהושע היה תלמידו המובהק של משה ולכן קשה היה לו לשמוע שכך מדברים על רבו.

אבל משה עונה לו תשובה עצומה שכולנו צריכים לקחת לתוך חיינו, "המקנא אתה לי" (במדבר י"א, פסוק ט'). וכביכול כאילו שאל אותו מה אכפת לך? מה יש לקנא? וכי מה זה יעזור? למה להתעצבן? למה צריך להראות גבורה? וכי צריך להוכיח משהו למישהו? וכי בכלל אותה נבואה באה מכוחם?

משה רבינו היה רחוק ביותר מאותה גאווה ולכן הדבר כלל לא הפריע לו. הוא לא הסתכל על טובתו הפרטית, אלא על טובת הכלל. פעם אחר פעם הקריב את כל ההשגות שלו כדי להציל את עם ישראל שמצדם לא העריכו, אלא התרעמו, התנגדו לו והקשו עליו. לכן לא פלא שבהמשך הפרשה התורה מעידה עליו שהוא "ענו מאוד מכל האדם אשר על פני האדמה" (במדבר י"ב, פסוק ג').

דווקא כאשר מרים ואהרן מדברים על משה ונענשים, התורה מביאה את הפסוק שהוא ענו מאוד מכל האדם. כי לכאורה אפשר היה לקשר שאולי העונש בא למרים מצד משה שהקפיד עליה. אולי הוא כעס שדיברו עליו או שהוא נעלב מכך. לכן התורה טורחת לציין שהוא ענו מאוד מכל האדם. במלים אחרות, לא אכפת לו שידברו עליו. הוא לא מקפיד על הכבוד שלו ולא מצפה לשום דבר מאף אחד.

להגיע לדרגת הענווה של משה רבינו בוודאי שאין לנו אפשרות. אבל כל אחד יכול לבחור להגיב בצורה דומה למצבים השונים, לנסות לנהוג כמו משה רבינו מדי פעם, ואז נוכל לזכות להתקרב לאותה דרגה עצומה של ענווה. באופן מעשי, כל מה שצריך זה להתחיל לחשוב בכל מצב שמזדמן לנו, מה אכפת לנו? מה זה ענייננו? מה זה מפריע?

אנשים מקניטים אותנו, החברים מצליחים יותר מאיתנו והתוכניות משתבשות לנו. אבל בפנימיות הדברים האם זה באמת אכפת לנו? מה זה גורע מאיתנו שאחרים יהיו מצליחים? מה אכפת לנו אם השם יתברך רוצה שנלך בדרך שונה מהתכנון שהיה לנו?

אמנם מובן שמבחינה חיצונית זה מפריע, כי יש גאווה מנופחת, יש ציפיות לכבוד, יש תאוה ויצר שמשגעים אותנו וכו'. אבל אם נסתכל לעומק הדברים נגלה שזה כלל לא מפריע במהות הדברים.

ברוב הפעמים קשה לנו מאוד להגיב בצורה כזו, משום שזה כן אכפת לנו. אנחנו מצפים מאנשים להתנהג בצורה מסוימת, אנו מצפים שמצבים שונים יתרחשו ואז כל דבר ששונה מהתכניות שלנו יכול לשגע אותנו. יש לנו תכנון של כל מהלך הדברים ואנו לא מסוגלים לקבל את העובדה שמישהו אחר מכוון את העניינים ולא אנחנו. כאילו שאסור ששום דבר יזוז מהציפיות שלנו וכל דבר שונה יתקבל בכעס או עצבות.

אבל ככל שנעמיק בדברים נוכל לראות שהקדוש ברוך הוא מכוון הכל, הוא שם אותנו במצב הזה והוא זה ששולט בעניינים ומכוון אותנו למקום הנכון

בשבילנו. לכן לא צריך לצפות רק לדברים שאנו מתכננים, אלא לקבל את כל מה שהשם מביא. ואז כאשר דברים מסתדרים בצורה קצת שונה, נוכל לקבל את זה באהבה ולהבין שלא אכפת לנו.

אם הקדוש ברוך הוא סידר שכך יהיו הנסיבות ושלכאן יתגלגלו הדברים, אז למה שזה יפריע לנו? אם מישהו החליט לחשוב אחרת מאיתנו, אז שיחשוב מה שהוא רוצה. אם מישהו לועג לנו או מקניט אותנו זו החלטה שלו ועניין שלו מול השם יתברך. לנו זה לא צריך להפריע. שכל אחד יחשוב מה שהוא רוצה, יגיד מה שהוא רוצה ויעשה מה שהוא רוצה. מה זה ענייננו?

ברור שזה לא אומר שלא צריך להשתדל לעשות שום דבר ורק לחכות שהשם יביא דברים לחיינו. אלא שנעשה את ההשתדלות המוטלת עלינו במה שבאמת תלוי בנו, אבל את כל מה שתלוי בסביבה נשאיר בידי השם יתברך. אנחנו אחראים לעצמנו ולא לאף אחד אחר. אנחנו יכולים לנסות לעזור לאחרים, להסביר להם בנעימות, לתת עצות טובות, להדריך וכדומה, אבל אחריות המעשים שלהם היא על עצמם וזה לא התפקיד שלנו לסחוב את הכל על הגב שלנו.

יש דברים שהם התפקיד שלנו ועלינו לעשות את ההשתדלות המרבית כדי להצליח בתפקיד. אבל רוב הדברים הם כלל לא בשליטתנו ואנחנו מתעצבנים וכועסים לחינם. הרי אנחנו לא באמת יכולים לשלוט בתגובות של הסביבה או במצבים השונים שיתרחשו. לכן ננסה להבין שכל דבר שמגיע ללא תלות בנו הוא הדבר שצריך להגיע לחיינו לטובתנו מאת השם יתברך.

וזה קצת מצחיק לראות מהצד אנשים שמדברים ימים שלמים על פוליטיקה, על הביטחון, על כלכלה ואפילו על מזג האוויר. הם מתווכחים בלהט עם כל אדם אפשרי על המצב בארץ וכועסים ומתרעמים על ראשי המדינה והשרים. כך הם מעבירים שעות ארוכות, יום אחר יום, ולא מבינים שהכול לחינם, שהרי הם לא תורמים בדבר.

וכמו למשל שיש אנשים שהשתבשה דעתם ואז הם הולכים ברחוב ומדברים עם

עצמם בלהט. הם בטוחים שעכשיו הם כאילו מסדרים את כל הבעיות של העולם, אבל כל מי שרואה אותם צוחק מההתנהגות הטיפשית. וכך בדיוק אותם אנשים שכל היום מתעדכנים בחדשות וכל היום מדברים על כך, והם לא מבינים שזה לא נותן כלום.

אם למשל היה מדובר על אדם בעל השפעה כלשהי, שיכול להפעיל קשרים או להזיז עניינים, אז באמת צריך לעשות השתדלות אם אפשר להביא למצב טוב יותר. אבל כאשר הכל דיבורים בעלמא, שמגיעים לוויכוחים, השמצות, לשון הרע, מריבות ושאר דברים גרועים, וכל זה בלי להועיל כלל ובלי להזיז דבר, אז מה זה נותן לנו?

יש אנשים שיושבים ימים שלמים מול המסך ויש להם מטען כבד על כל אדם שמופיע שם. הם בטוחים שהם יודעים הכל, שכאילו הם המנהלים של העולם, שופטים את כולם, מי לחיים ומי למוות, מי צודק ומי טועה וכו'. ומיותר לציין שאין להם שום אפשרות לדעת את האמת. אבל גם אם נניח בצורה דמיונית שאכן קיבלו נבואה משמיים ויודעים את האמת המוחלטת, מכל מקום עדיין הם לא משפיעים כלום ולא מועילים כלל עם דיבורי הסרק שלהם.

אם הם יבחנו את הדברים לעומק, הם יבינו שזה לא נותן כלום. זה לא עוזר להם, זה לא משנה את הדברים, לא משנה מציאות, לא מביא לנקיטת שום פעולה ולא עושה שום דבר. כשאנחנו כועסים ומתעצבנים על דבר מסוים, היחידים שסובלים מזה הם אנחנו. כשאנחנו עצובים ממה שהו שלא מסתדר, זו חוויה לא נעימה רק בשבילנו. אם אנחנו יכולים להועיל באיזה דבר, אז בוודאי שצריך להגיב בהתאם. אבל אם בכל אופן התגובה שלנו לא תועיל בכלום, אז אין שום טעם להגיב. הרי לא יוצא לנו מזה כלום.

וזה הסוד הגדול של הדברים. שאדם שומע דיבורים על עניין מסוים ואז מיד מרגיש יצר עצום להיכנס לדברים ולהגיב. הוא חייב שכולם ישמעו את עמדתו. הוא בטוח שהוא תמיד צודק. הוא רוצה להוכיח לכולם. אבל הכל נובע מגאווה טיפשית. אין בזה שום דבר וזה לא יקדם לא אותו ולא אף אחד אחר לשום מקום.

להגיע למידת הענווה זה לא פשוט בכלל. להתרחק מהגאווה שמנפחת אותנו זה דבר שמצריך המון מאמץ. אבל אם רק נעצור כדי לשאול את עצמנו אם זה באמת אכפת לנו, אז נגלה שברוב המקרים זה ממש לא אכפת.

באופן טבעי יש לנו יצר שגורם לנו להרגיש שכן אכפת לנו ולהיפגע מהדברים, אבל אם נתבונן באמת ונחשוב, נגלה שזה כלל לא משנה מבחינתנו. הקדוש ברוך הוא עשה שההוא יצליח, שהשני יהיה עשיר והשלישי יהיה גס רוח שאוהב להקניט ולהעליב אחרים. זה עניין פרטי שלהם מול השם יתברך וזה לא גורע שום דבר מאיתנו.

המצווה הכי אהובה על רוב האנשים היא מצוות התוכחה. שתמיד מרגישים שמוכרחים לעשות "צדק". כאילו שחס ושלום כל העולם הפקרות, אין דין ואין דיין, וכעת שהם הגיעו לעולם, סוף סוף הכל יוכל לחזור לתיקונו בזכותם.

כך אנשים עושים משחקי כבוד, שאפילו שלא אכפת להם מהדבר עצמו, אבל זה על ה"עיקרון". כאילו לעשות דווקא וללמד אחרים לקח. אם למשל עבר רכב לידם ועשה משהו לא בסדר, אנשים מוכנים להסתכן ולעשות מרדפים אחריו, ובלבד שהנהג יידע שהיה לא בסדר, ואיכשהו כנראה גם אימא שלו קשורה לעניין לדעתם.

וכי מה אכפת להם ממנו? הרי הם לא מכירים אותו ולא יפגשו אותו יותר לעולם. וכי הם עצמם לא טעו אף פעם? הם אף פעם לא הפריעו לאחרים בנהיגה שלהם? הרי כל אחד כועס על אחרים שמפריעים לו, אבל כשהוא מפריע לאחרים הוא מתייחס לעצמו בסלחנות ולא רוצה ללמד את עצמו "לקח".

וכך אנשים כאילו מחפשים כל היום על מה להתעצבן. מסתכלים מסביב מה לא בסדר כדי שיהיה להם על מה להתלונן. מישהו אמר משהו לא במקום, אז במקום לשתוק ולהמשיך הלאה בלי להתייחס הם מוכנים להשתטות ולהתבזות רק כדי להוכיח לו שהוא לא בסדר. הבורות של אחרים מעצבנת אותנו. כל דבר שמישהו חושב אחרת מאיתנו מעצבן אותנו. כאילו שכולם מוכרחים להיות כמונו ולהשתחוות לנו.

ואם נחשוב על כמה זה טיפשי וחסר תועלת, נוכל לדמות את הדבר לילד קטן שהחברים קוראים לו בשמות. אותו ילד עלול להתעצבן עליהם, להתקוטט איתם, להיעלב מהם ולהיכנס להמון רגשות שליליים שידרדרו את המצב להרבה יותר גרוע. אבל אם אדם מבוגר יהיה לידו, העצה הראשונה שהוא ייתן לו זה לא להגיב. שיעזוב אותם שיגידו מה שהם רוצים. מה אכפת לך? מה זה ענייך שהם מקללים ומדברים שטויות? מה זה גורע ממך שהם צוחקים עליך?

זה שהם מנסים להעליב זה עניינם הפרטי מול השם, אבל זה שהאדם עצמו נעלב זה כבר עניין אחר לגמרי וזו בחירה אישית של האדם עצמו. גם אם אחרים מעליבים, אתה לא חייב להיעלב. אם ילד קטן יאמר איזה דבר טיפשי, אז ילד קטן ייעלב מזה, אבל אדם מבוגר לא ייעלב כלל. כי האדם המבוגר בוחר שלא להיעלב מתוך השקפת העולם שלו שהוא מבין שזה לא אכפת לו.

ואדרבה, אם נחשוב על כך לעומק, נגלה שדווקא ככל שהאדם גדול וחשוב יותר, כך עליו להיות חסין יותר. וכמו למשל שאם ילד קטן יאמר לחבר שלו "מכוער", אז החבר ייעלב מאוד וירצה לפגוע בו בחזרה. אבל מבוגר לא יגיב לאותה הערה של אותו ילד, אלא ימשיך הלאה. ואם מדובר על אדם חשוב ובכיר, אז בוודאי שהוא לא יתייחס כלל.

כך אפשר לראות שדווקא ככל שהאדם קטן יותר, כך הוא פגיע יותר ומנסה לקבל אישורים מהסביבה. אבל ככל שהאדם שלם עם עצמו, אז ממילא לא אכפת לו מה אחרים יאמרו. ככל שהאדם קטן יותר, כך הוא צריך לתת דין וחשבון. לתרץ את עצמו ולהוכיח לכולם שהוא צודק. אבל כשהאדם שלם עם עצמו, אז ממילא אין לו צורך להוכיח שום דבר לאף אחד.

ובדרך משל, המלך לא צריך להוכיח שום דבר לאף אחד, הוא פשוט נותן פקודה וזהו. בלי לתת דין וחשבון ובלי לתרץ את הדברים. אבל העבד מוכרח לתת תירוצים למלך על כל דבר, ולכן חשוב לו תמיד להוכיח שהצדק עמו. יוצא שכל מי שמרגיש צורך לתת דין וחשבון לאחרים, מחשיב עצמו קטן יותר בערכו מאותם אחרים שהוא נותן להם דין וחשבון. לעומת זאת מי שלא מתייחס וממשיך הלאה, מחשיב עצמו כמלך, שלא מבזבז מזמנו כדי להוכיח לאחרים שהוא צודק.

כל אחד מאיתנו מרגיש כמו ילד קטן כשפוגעים בו באופן כלשהו. אבל האמת היא שזו הבחירה שלנו אם להיפגע או לא. אחרים יכולים לחשוב מה שהם רוצים, לומר מה שהם רוצים ולעשות מה שהם רוצים. זה בכלל לא קשור אלינו. אנחנו מצדנו תמיד מקבלים את מה שהשם מביא לנו דרך ניסיונות החיים. לפעמים זה בא דרך אדם מסוים או מצב מסוים, אבל זה לא קשור לאותו אדם ואותו מצב, אלא רק למה שהשם יתברך רצה להביא לנו. באותה מידה הוא יכל להביא לנו את זה דרך אדם אחר או מצב אחר.

במקום להיפגע מכל הדברים האלו ולחשוב שכולם שונאים אותנו או לפתח בעצמנו רגשות שנאה לכל העולם, אפשר פשוט לחייך ולשאול את עצמנו "מה אכפת לי?". מה אכפת לנו שכל העולם שונא את עם ישראל? מה אכפת לנו שהחברים לא מבינים אותנו? מה אכפת לנו שחושבים אחרת מאיתנו? מה אכפת לנו אם יצחקו? מה אכפת לנו שחושבים שאנחנו טועים? מה אכפת לנו אם יחשבו שאנחנו לא יודעים?

שכל העולם יעשה מה שהוא רוצה, לנו יש את החיים שלנו וזה מה שחשוב ורק בזה אנחנו צריכים להתמקד. אם נפעל בצורה כזו, בוודאי נוכל לזכות להגיע לענווה. אמנם לא ענווה מושלמת כמו של משה רבינו, אבל בהחלט ענווה ראויה שתתאים לנשמתנו ולמה שהשם יתברך רוצה מאיתנו שנשיג.

הכוח לשנות מציאות

הפרשה מספרת לנו שבני ישראל קיימו את הפסח במועדו, אך עם זאת היו כמה אנשים שהיו טמאים לנפש ולכן לא יכלו לעשות את הפסח. מרוב ההשתוקקות הפנימית שלהם לעבודת השם, הם כל כך רצו לעשות את הפסח ובקשו ממשה פתרון.

ולכאורה נראה שאין שום טעם לבקשה הזו, שהרי הם היו אנוסים והתורה

פטרה אותם מאותה מצווה. אף אחד לא מאשים אותם, לא באים אליהם בטענות, לא מענישים אותם ולא רוצים מהם שום דבר. הם יכולים להמשיך כרגיל בחייהם והכל בסדר גמור. אז מדוע הם כל כך מתעקשים למצוא פתרון לבעיה שכלל לא קיימת?

משה יכול היה לענות להם בפשטות שעל פי חוקי התורה הם לא צריכים לקיים את הפסח ושיחכו לשנה הבאה. אבל מרוב ההתלהבות שהייתה להם לעשיית רצון השם, לא היה אפשר להסתפק בחוקים היבשים ולכן משה רבינו פנה להשם יתברך.

הקדוש ברוך הוא השיב למשה שהם יוכלו להקריב את הפסח בחודש שלאחר מכן שאז נקבע להיות פסח שני. ולא זו בלבד, אלא שמעתה ולכל הדורות כל מי שלא יוכל להקריב את הפסח במועדו בגלל אונס כלשהו, יעשה זאת בפסח שני. המציאות השתנתה ממש מול העיניים של בני ישראל. כאילו שחוקי התורה השתנו בעבורם. שלכאורה עד אותו רגע היה רק מועד אחד לפסח, ומאותה התלהבות לעבודת השם ומאותו רצון עז לעשות נחת רוח לבורא, הקדוש ברוך הוא קבע מציאות חדשה שתתאים להם.

אנו פוגשים את העניין הזה פעמים רבות. ידוע שהקדוש ברוך הוא עושה את רצון הצדיקים, ידוע שצדיק גוזר והקדוש ברוך הוא מקיים, ידוע שהתפילה פועלת ישועות וידוע שכל מעשה קטן ככל שיהיה כאן למטה עושה רעש גדול בשמיים למעלה. מכאן נוכל להבין שהכוח לשנות את המציאות נמצא בידיים שלנו. אין שום דבר "בלתי אפשרי" או "קשה" לקדוש ברוך הוא. תמיד אפשר לתקן, לשנות ולהשפיע על המציאות לטובה.

אלא שהכול מתחיל מתוך ההתלהבות. מתוך הדבקות, האמונה והעקשנות. אותם אנשים שהיו טמאים לנפש יכלו לוותר. הרי הם ידעו את חוקי התורה והבינו שאדם טמא לא יכול להקריב קרבן והוא אנוס, ולכן התורה כלל לא חייבה אותו. אבל הם לא הסכימו לקבל את זה.

אילו היו אומרים למישהו שהוא אנוס ופטור ממצווה מסוימת, אז הוא היה עוזב

את הדבר ומבין שכך זה רצון השם. הוא לא היה מרגיש חיסרון גדול כיוון שלא חטא ועשה את הכל בהיתר.

אבל אותם אנשים הרגישו שמחסירים מהם. אמנם הם לא ייענשו על כך, אבל מכל מקום הם לא יוכלו לקיים בפועל את אותה מצווה חשובה שכל כך רצו לקיים. זה כל כך כאב להם שלא יוכלו לקיים את המצווה, עד שהיה צריך להגיע למשה, ואפילו הוא היה צריך להעביר את זה הלאה לקדוש ברוך הוא שייתן פתרון לעניין.

ולכאורה אותם אנשים היו צריכים לחשוב שאין לזה שום פתרון. שהרי כבר עבר הזמן, וידוע שאם עבר זמנו אז בטל קרבנו. ומה הם רצו שיעשו להם? שיחזירו את הזמן לאחור? ואם כן מה בכלל ניסו להשיג בעקשנות הזו?

אלא שלמרות שלא ראו פתרון אפשרי כלשהו באופק, מכל מקום ידעו שהשם יתברך יכול לפתור הכל. שום דבר לא קשה לקדוש ברוך הוא. גם אם בצורה גשמית אין שום תקווה, וגם אם בדרך השכל נמצאים במבוי סתום, מכל מקום כל זה רק ביחס למציאות שלנו. אבל הקדוש ברוך הוא עצמו אינו מוגבל כלל ויכול לשנות את כל המציאות ממש.

כאשר אדם מגיע לאמונה חזקה שכזו, שידוע שהשם יתברך יעזור לו וימצא לו פתרון, למרות שאין אפשרות נראית בדרך הטבע, אז מתוך אותה דבקות ועקשנות, השם יתברך משנה את כל הטבע בשבילו.

כולנו מגיעים למצבים בהם אנו מאבדים תקווה. כולנו מכירים את המציאות וסבורים שאם לא הצליח לנו עד עכשיו, אז גם לא יצליח לנו בעתיד. לפעמים היאוש כל כך מתגבר עד שאין לנו כוח להאמין שאפשר ליצור מציאות אחרת. אבל כל יהודי צריך לדעת שבעזרת תפילות בכוונה, בעזרת מצוות הבאות מהלב ובעזרת ההתלהבות שלנו בעבודת השם, אפשר לשנות כל מציאות ולבנות מציאות חדשה התואמת לרצונות שלנו.

הרצון והכיסופים לעבודת השם פועלים דברים גבוהים ועצומים בשמיים.

כאשר יהודי מחזק את הרצון וההשתוקקות הפנימית שלו להשם יתברך, הוא יכול להשפיע על עולמות עליונים וכך השם יתברך יפעל לו נסים גדולים וישנה את כל המציאות עבורו. השם יתברך יזכה אותנו להגביר את הרצון הטהור להתקרב אליו וישפיע לנו שפע גדול מהשמיים לחיינו.

התלונות מושכות לחיינו תאוות

פרשת בהעלותך מביאה את סיפור המתאוננים שהתלוננו על אכילת המן: "ויהי העם כמתאוננים רע באזני השם... " (במדבר י"א, פסוק א'). ולאחר התלונות התורה מציינת שבערה בהם אש. וצריך לדעת שישנו קשר הדוק בין השניים, שהתלונות הן שמביאות תאוות לא רצויות.

מיד לאחר מכן הערב רב שהיה עם בני ישראל התאוות תאוות. "והאספסוף אשר בקרב התאוות תאוות וישבו ויבכו גם בני ישראל... " (במדבר י"א, פסוק ד'). מתוך התלונות של העם הם הגיעו לתאוות. התלונות עצמן הן שגוררות תאוות ומכניסות אותן לחיינו.

התלונות הן בעצם הבעת מחאה על חוסר כלשהו. ומתוך התעסקות באותו חוסר, אנו מתמקדים בצד השלילי של החיים. שהרי לכל אדם יש דברים טובים בחייו וישנם דברים פחות טובים. ואם הוא מתלונן, זה אומר שברגע זה ממש הוא מתעלם מהצד החיובי וחושב דווקא על הצד השלילי.

כתוצאה מכך, אותו אדם מזמן דברים שליליים לחייו, ובעיקר תאוות. שהרי מתוך הרגשת החוסר, הוא רוצה למלא את עצמו. אבל מרוב התמקדות בצד השלילי, הוא מנסה למלא את עצמו בדברים שליליים. ואז כל מיני דברים טיפשיים הופכים להיות לתאוות בשבילו, שכאילו אותם דברים הם שיכולים לסדר לו את החוסר.

הוא בטוח שאם הוא ישיג את אותה תאוות, אז החוסר שלו יתמלא. וכל זה

מתוך התלוונות, שהעצימו והדגישו את אותו חוסר. שהרי אילו היה מתמקד בצד החיובי, אז כלל לא היה מתלונן ורק אומר תודה על כל הנסים המופלאים מתוך גשגש נפלא של הכרת הטוב. ואז ממילא לא היה מרגיש שום חוסר ולא היה נותן מקום לתאוות להיכנס והיה רק מתקדם בעבודת השם.

הדבר קורה גם אצלנו בחיי היום יום מבלי שנשים לב. התלוונות השגורות בפנינו מבעירות בתוכנו אש. אנחנו בוערים בתוכנו על כל הדברים השליליים, מתמלאים בכעסים ובחיפוש אחרי השלמת החוסרים. ואלו מביאים לחיינו תאוות שקריות ולא רצויות שהופכות את חיינו לאומללים עוד יותר.

התלוונות מצמצמות את הראייה שלנו לראות את הצד השלילי בלבד ואז מתוך הצמצום, התאוות הטיפשית נראית לנו כדבר עצום וכאילו שזה הדבר הכי חשוב בחיים. אם התלוונות הן שהביאו את התאוות, אז אפשר ללמוד מכאן שההפך מהתלוונות, כלומר הכרת הטוב, זה הדבר שיכול להעלים את התאוות מחיינו.

כאשר אדם מסתכל על הדברים בצורה רחבה, הוא יכול לפעול מתוך יישוב דעת ולבחון את כל ההשלכות. לכל דבר הרי יש צדדים חיוביים ושליליים ומכל דבר אפשר להוציא את הטוב.

אבל כאשר אדם מצומצם, נמצא בלחץ או בעצבות, אז דברים ברורים פתאום הופכים למעורפלים והוא מצליח לראות רק חלק קטן ומצומצם מהתמונה. כעת כל דבר קטן ייראה לו כענק. הדבר דומה לפירור של לחם ליד נמלה. אם נסתכל עליו נבין כמה הוא קטן כי אנו רואים תמונה רחבה של כל המרחב מסביב. אבל אותה נמלה רואה לטווח קצר ומצומצם בהתאם לגודל שלה ולכן אותו פירור נראה לה ענק.

כאשר דברים טיפשיים נראים לנו כענקיים, הם פתאום מקבלים משמעות וחשיבות גדולה יותר. פתאום כל גרגיר קטן יכול להראות לנו כמו הדבר החשוב ביותר בחיים. מכאן מגיעות התאוות לחיינו, מתוך הצמצום וההסתכלות הנקודתית. כאשר משתלטת עלינו תאוות מסוימת, אנו מרגישים שזה הדבר הכי טוב בעולם ואם נשיג את התאוות נהיה מאושרים כל כך וכל החיים שלנו יהיו

טובים יותר. אבל זו רק זווית ראייה מוטעית ושקרית שנעלמת לאחר זמן.

ננסה להיזכר באותם רגעים בהם אנו מרגישים לא מרוצים ומתלווננים ונתבונן באותם רגעים כדי לדעת כיצד זה משפיע עלינו. כאשר אנו מתלווננים על דבר מסוים, אנו מתרכזים בשליליות של הדברים ומתמקדים בחצי הכוס הריקה. הריכוז הזה בצד השלילי של הדברים מחמם אותנו ומבעיר בנו אש. אנו הופכים לכועסים, עצבניים ומרירים מרוב האש שבוערת בנו עד שאפילו דבר קטן ושולי יכול להקפיץ אותנו ממקומנו. פתאום כל דבר קטן מפריע לנו והכל נראה גרוע.

אדם יכול לחזור הביתה כועס ואז כל מילה של האישה או הילדים יקפיצו אותו לשמיים. הוא יכעס עליהם ויגיב בעצבים בלי שום יחס למציאות. כי הוא מחובר כעת לשורש לא טוב ומושך כרגע משם את השפע שלו.

הדבר מביא לנו חוסר עצום, כאילו שחס ושלום אין לנו שום דבר בחיים. גם אדם שיש לו הכל בחיים חוץ מדבר אחד קטן שלא הצליח להשיג ירגיש שאין לו כלום ללא שום פרופורציות למציאות. הוא שוכח שיש לו בריאות, משפחה, אוכל לאכול, בגד ללבוש, קורת גג וכו', הוא רק רואה את מה שחסר לו שעדיין לא הצליח להשיג.

אנשים שבוחרים חס ושלום לשים קץ לחייהם עושים את זה מתוך המקום הזה של הצמצום. כי הם לא מעריכים את החיים שלהם מתוך מחשבה שהכול גרוע ושלילי. הם לא מצליחים לראות את הדברים הטובים בחייהם כי כעת הם רואים רק דבר אחד קטן ונקודתי וחושבים שוהי התמונה השלמה.

זה מדהים איך שכל אדם רוצה להיות כמו מישהו אחר. אנשים מסתכלים על אנשים מפורסמים ומצליחים ורוצים להיות במקומם, אבל אותם מצליחים ומפורסמים רחוקים מהאושר וגם הם לא מרוצים מחייהם. כל אחד חושב שאם הוא היה מוצלח יותר, עשיר יותר, יפה יותר או שהנסיבות מסביבו היו שונות, אז כאילו הכל היה טוב. אבל גם אחרים חושבים כך ויוצא שכולם מסתכלים על החוסרים של עצמם ועל מה שיש לאחרים, וכך יוצא שאף אחד לא מרוצה ממה שיש לו וכולם מתלווננים.

אותו חוסר שאנו מרגישים מביא אותנו לאשליות שאומרות לנו שאם רק נצליח להשיג את הדבר הקטנטן הזה, נהיה המאושרים ביותר בכל העולם. אם היינו יכולים להיות כמו השכן שנראה מאושר, או כמו האנשים ה'מצליחים' שנתפסים אצלנו כמופלאים, אז כאילו שהכול היה טוב.

מיותר לציין שגם לאחר שאנו מצליחים להשיג את הדבר, צצים להם הרבה חוסרים חדשים ואנו כלל לא מרגישים סיפוק ואושר. הרי לכל אדם קרה שהוא רצה משהו שהיה בטוח שיהפוך אותו למאושר עלי אדמות, ולאחר שהצליח להשיג אותו ההתלהבות ירדה והתאוה התחלפה בדבר חדש שאותו הוא רוצה להשיג. אותן אשליות שקריות נקראות בשם תאוות. הן מציגות לנו את העולם דרך משקפיים שצובעות את הכל מסביב בשחור חוץ מאותה תאוה שכאילו תסדר לנו את כל החיים.

אותן תאוות אינן אמתיות והן לא באמת מה שאנו רוצים בחיים, אך אנו מפתחים לעצמנו אשליה שקרית כאילו שזה הדבר החשוב והטוב ביותר בשבילנו. לכן הקדוש ברוך הוא נותן לעם את הבשר שהם מבקשים, אבל רק את זה ובכמות ענקית. לא יום אחד ולא יומיים, אלא חודש ימים "עד אשר יצא מאפכם" (במדבר י"א, פסוק כ').

אחרי שמקבלים את התאוה בכמות גדולה, אז מבינים היטב שבאותה תאוה אין ממשות. פתאום אפשר לראות ולהבין בעצמנו שאנו לא באמת רוצים את אותה תאוה. אחרי שאוכלים את הדבר הטעים ביותר לטעמנו במשך חודש שלם בלי הפסקה, כבר אי אפשר להסתכל על זה מרוב סלידה מהדבר. פתאום אנחנו מבינים שלא זה מה שבאמת רצינו ולא את זה אנחנו מחפשים.

כי התאוה לא יכולה לקדם אותנו או להפוך אותנו לשמחים או מאושרים יותר, אלא היא בסך הכל שקר שמראה לנו תמונה מצומצמת שהגיעה מתוך הראיה הלא טובה שהייתה לנו בעקבות כל התלונות. כשהתאוה רחוקה מאיתנו וקשה להשגה אז היא נראית מרחוק כמשהו נכסף, מרוב המרחק היא נראית מטושטשת ואנו משלימים את הטשטוש עם הדמיון הוורוד שלנו. אך כאשר אנו מקבלים את התאוה בכמות גדולה ורואים אותה מקרוב, אפשר לגלות את האמת

ואנו מבינים את האפסיות שלה.

אדם יכול לחלום להיות כמו איזה דמות מוצלחת שהוא מכיר. הוא יכול לפנטז להיות מפורסם, עשיר ומוצלח כמו אנשים שהוא שומע עליהם. הוא יכול לחשוב שהחיים של אדם מסוים הם מושלמים ואילו רק היו לו חיים דומים הוא היה מסופק ולא צריך שום דבר מעבר לזה. אבל אם אותו אדם היה בוחן מקרוב את הדברים, אילו היה חי עם אותה דמות שהוא מעריץ, אילו היה קרוב יותר לאותה תאוה שהוא מרגיש, אז פתאום הוא היה מבין שאין בזה כלום. הוא היה מבין שזה ריק מתוכן. שאותה דמות נערצת אינה שונה מכל אדם אחר וגם היא מלאה בתאוות ותלונות על החיים.

התלונות מביאות לצמצום בראיה שלנו. כאשר רואים את התמונה המצומצמת ומתלוננים, אז חושבים שיש ממשות בתאוות ריקות מתוכן. לעומת זאת אם נבחר להרחיב את הראיה שלנו, נזכה להתרחק מכל התאוות. אם התלונות מביאות את הצמצום והתאוות, אז ההפך יביא לנו את ההרחבה ויבטל אותן התאוות.

במקום להתלונן אנו צריכים ללמוד לומר תודה. מידת הכרת הטוב היא חשובה מאוד והיא מביאה אותנו להסתכל על חצי הכוס המלאה ולהתמקד בדברים הטובים. כאשר אנו מתמקדים בדברים הטובים אנו ממלאים את חיינו ולא מרגישים חוסר. כאשר חיינו מלאים ברוחניות ובשמחה, אין מקום לאותן תאוות שקריות. כך אנו יכולים לבטל את אותן תאוות וכלל לא להסתנוור מכל מה שלא נמצא בהישג ידינו.

כעת הרבה אנשים ישאלו את עצמם מדוע בכלל שירצו לוותר על התאוות? שהרי נראה שאם נצליח להשיג אותן, זה יוכל לתת לנו סיפוק. מתוך החיצוניות, נראה לנו שאדם שמשיג את התאוות שלו הוא מאושר יותר ואדם שמבטל את התאוות הוא אומלל. כל אחד מאיתנו היה מעדיף להשיג את דירת החלומות ואת הרכב שהוא חולם עליו מאשר לבטל את התאוות האלו ולהפסיק לרצות את דירת החלומות והרכב. אך האמת שהדבר הפוך, שהרי אדם שמבטל את התאוה שלו לא נזקק לדבר וכך אין לו את החוסר.

הדבר דומה למישהו שזולל מאכל מזיק כלשהו בלי הפסקה ומרחם על אדם אחר שלא אוהב את המאכל. אבל אותו אדם שלא אוהב את המאכל כלל לא מרגיש חוסר, הוא לא מפסיד שום דבר כי התאוה לדבר לא קיימת אצלו. במאכל עצמו אין הנאה, אלא בסיפוק שאנו מרגישים לאחר שמילאנו את החוסר שהיה בנו.

כך למשל אם אדם יהיה שבע ומרגיש כבודות רבה וכאב בטן לאחר שאכל המון, אז עכשיו אם יביאו לו את המאכל האהוב עליו הוא כלל לא ייחנה ממנו. כי כעת אין לו חוסר שהוא צריך למלא. רק כאשר אדם רעב הוא יכול ליהנות מהאוכל. כי לא האוכל עצמו גורם לו הנאה, אלא מילוי התאוה והחוסר שהוא מרגיש. אם אין לו תאוה לאוכל אז הוא לא ירגיש שחסר לו משהו ולא יהיה לו שום צורך למלא את התאוה.

אדם שעובד על עצמו ומבטל את התאוה לא מרגיש חוסר סיפוק וייסורים מתוך דיאטת כאסח שהוא עושה לעצמו בכוח, אלא אדם כזה מרגיש שבע מתוך מאכלים בריאים וטובים יותר ומאכלים לא טובים כלל לא מגרים אותו.

ומובן הדבר שזה לא רק בענייני אכילה, אלא שכל תאוה נראית לנו ככזו שתמלא לנו את החוסר. ואז ממילא אנו נכספים להשיג אותה. אבל כאשר יש לנו אפשרות לבטל את החוסר עצמו, אז מובן שזה יסיר גם את הרצון לתאוה, ואז לא נרגיש שום חוסר כלל גם בלעדיה.

וכמו שאדם מעשן מרגיש תאוה לכך, ואם מרחיקים ממנו את הסיגריות הוא מרגיש ממש נורא. אבל אדם שמבטל את התאוה לעישון מעצמו לחלוטין משיג הרבה יותר ממי שמצליח להשיג סיגריה. הוא כבר לא צריך אותה כלל. הוא לא חושב לעצמו כמה זה כיף לעשן ורק שהוא מוכרח להגביל את עצמו, אלא מראש הוא לא רוצה בכך ואין לו שום תאוה לזה.

ככל שנכיר טובה לקדוש ברוך הוא על כל החסדים שהוא משפיע לנו, ככל שנתחזק באמונה ונלמד לומר תודה, ככל שנפקח את העיניים לראות את כל הניסים המופלאים וההשגחה המלווים את חיינו, כך נזכה לבטל את התאוות

השקריות ולהרגיש מסופקים ומאושרים יותר מתוך המציאות הקיימת. שהשם יתברך יבטל את כל התאוות מלבנו ויזכה אותנו להתאוות רק אליו.

סוד הפשטות בעבודת השם

הקדוש ברוך הוא אומר למשה לאסוף שבעים איש מזקני ישראל כדי להאציל עליהם מהרוח שעל משה. ואומרים המפרשים שהדבר דומה לנר שמדליק נרות רבים אחרים ולא נחסר ממנו דבר. ויוצא מכך שההצלחה של האחרים לא פוגעת כלל בנו, ואף אחד לא יכול להחסיר מאיתנו דבר.

מכל זה אפשר להבין כמה חשוב להיות טובי עין, שהרי אין כלל מה לקנא באחרים ולא צריך להתחרות באף אחד. ההשגות שלנו הן עניין פרטי שלנו מול השם יתברך. לא יעזור כלל לעשות השתדלות להצליח יותר מאחרים או חס ושלום להכשיל אותם. הטוב של האחר לא מגיע על חשבוננו.

לכל יהודי יש את המקום המיוחד שלו עם התפקיד האישי ועבודת השם הפרטית שעליו לעשות. אנשים חושבים שאם מישהו אחר מצליח, זה כאילו מוריד מערכם. הם בתחרות עם כל העולם, שמים לאחרים מרפקים כדי להתקדם ולא מצליחים להוציא מחמאה מפיהם או בכלל לחשוב טוב על אחרים. אלא שהתורה מלמדת אותנו שגורע לאחד יכול להדליק אינספור נרות אחרים וזה לא מחסיר ממנו מאום.

ובאמת בהמשך הפרשה, כאשר אלדד ומידד מתנבאים במחנה, יהושע אומר למשה "כלאם", אלא שמשה עונה לו "המקנא אתה לי ומי ייתן כל עם השם נביאים". כי משה רבינו הבין שזה לא בא על חשבוננו ולא גורע ממנו דבר, ואדרבה, ככל שיש יותר אור של נבואה כך טוב יותר לעולם כולו.

ובאמת עלינו ללמוד לשמוח בשביל אחרים ולהיות טובי עין. כי מדוע שיפריע לנו שאחרים יהיו נביאים? למה מפריע לנו שאחרים יצליחו יותר מאיתנו? למה

קשה לנו לקבל שאחרים יהיו הטובים ביותר, שיתקדמו ויתעלו, שיהיו עשירים ומבורכים, ושיהיה להם הכל. למה לקנא? למה לרצות שיכשלו? למה צרות עין? האם זה על חשבוננו? האם החוסר שלהם מוסיף משהו בשבילנו?

ואפשר לראות את הדבר בכל מקום לצערנו. כל עניין לשון הרע מתחיל מכאן. כל המריבות והמלחמות התחילו מכאן. אדם שרוצה להצליח צריך לעשות את העבודה האישית שלו, אבל מדוע להפיל אחרים לשם כך? שיעשה למשל השתדלות למשוך לקוחות אליו, אבל שלא יעשה השתדלות להרחיק אותם מהמתחרים. שיעשה השתדלות לקדם את עצמו, אבל שלא יכשיל את חבריו. ואם החבר הצליח יותר אז גם צריך לשמוח בשבילו, כי זה לא בא על חשבוננו.

מעבר לכל זה, עניין אותה האצלה מלמד אותנו בצורה ברורה ששום דבר לא באמת שלנו. גם ההצלחה שלנו היא לא שלנו. הרי אותם שבעים זקנים קיבלו נבואה ברגע אחד, רק בגלל שהשם החליט לתת להם. באותם רגעים לא היה איזשהו חידוש מצד כל אותם שבעים זקנים, אלא שהשם החליט לתת להם נבואה למרות שדקה לפני כן לא זכו לדרגה הזו. אז איך יתכן להתגאות בהצלחה שלנו ולעשות תחרות עם אחרים?

אותם זקנים בוודאי עמלו רבות במשך כל חייהם, אלא שלא הצליחו להגיע לאותה השגה רוחנית גבוהה. היה חסם כלשהו שלא בא מצדם, אלא שהשם יתברך מנע מהם את הנבואה. ואז ברגע אחד השם יתברך נתן להם מתנה והפך אותם לנביאים.

זה כלל לא קשור להשתדלות עצמה שעשו, כי בוודאי בתוך אותם שבעים היו כאלו שהשתדלו יותר וכאלו שפחות, ומכל מקום אף אחד לא התנבא עד לאותה שעה, ואז ברגע אחד כולם התנבאו בדרגה שווה. גם בעוד אלף שנה הם לא היו משיגים נבואה בכוחות עצמם אם השם לא היה משרה עליהם רוח נבואה. אלא שהשם יתברך החליט להאציל עליהם ואז ברגע אחד הכל השתנה. הכל מתנת חיים מהשם יתברך.

וזה אולי עניין שכדאי להתבונן בו והוא יוכל לחזק אותנו מאוד. כי אנשים רבים

לומדים כל החיים שלהם ולא מצליחים להגיע לשום רמז קטן של איזו הארה רוחנית. וזה בוודאי עלול לייאש ולשבור את האדם לראות איך אנשים מתקדמים ומתעלים, ורק הוא לא מתקדם כלל, למרות ההשקעה המרובה שלו. אנשים עלולים לחשוב חס ושלוש שאין פירות לעמל שלהם, שאולי חס ושלוש כל הלימוד שלהם הוא לחינם.

אלא שמכאן לומדים שדווקא אלו שעמלים בעקביות ובהתמדה, בלי תחרות עם אף אחד ובלי להתרגש מאחרים, הם בסופו של דבר זוכים להארות עצומות. וגם אם במשך כל חייהם הם עמלו ומרגישים שלא הגיעו עדיין לשום השגה, כך הרי גם היו כל אותם זקנים שעמלו במשך כל חייהם, ואז ברגע אחד כשהשם יתברך החליט, הוא האציל עליהם רוח של נבואה.

ואולי אפילו אפשר להתבונן יותר ולראות שלא מוזכר למשל שיהושע היה בין אותם זקנים שהתנבאו. ואולי אדם אחר במקומו היה עלול להתייאש או לקבל חולשה מכך שאחרים מגיעים להארות רוחניות והוא לא. שהוא שימש את משה והיה צמוד לו, ולכאורה לא זכה למה שזכו אחרים. אלא שלבסוף הוא זה שזכה להתעלות יותר מכולם, שהרי הוא זה שהחליף את משה רבינו ולא אחד מהזקנים.

יוצא מכל זה שהדבר החשוב ביותר שמביא לתוצאות הטובות ביותר זה הדבקות וההתמדה. לא להסתכל על אחרים. לא לקנא. לא לצפות לשכר או לגדולה. לא לעשות השתדלות מופרות כדי להצליח ובטח שלא להכשיל אחרים לשם כך. רק ללכת בפשטות ובתמימות ולהתמיד בעבודת השם מתוך המקום המיוחד שלנו, ומתוך המקום הזה נוכל לבסוף להמריא לשמיים.

ובאמת כאשר מסתכלים על הפרשיות הסמוכות, מגלים שזה סוד ההצלחה של כל מי שהצליח, ושם גם הייתה הנפילה של כל השאר. שדווקא מי שציפה לגדולה ורצה לקבל את שכר עמלו, גרם מכשול לעצמו ונפל. ודווקא כל אותם שלא חסו על כבוד עצמם, עשו לשם שמיים ולא ציפו לשכר, הם אלו שהתעלו וגדלו באמת.

העם שציפו לשכר ורצו לאכול בשר קיבלו עונש גדול בזמן שהזקנים התעלו וקיבלו רוח נבואה. המרגלים שהיו ראשי השבטים ולא רצו להיכנס לארץ כדי

שלא ירדו מגדולתם לבסוף נפלו לתחתית, בעוד שיהושע וכלב שלא חששו לגדולה שלהם קיבלו את הגדולה האמתית. את קרח ועדתו שחלקו על משה כדי לקחת גדולה לעצמם בלעה האדמה, בעוד שמשה ואהרן הענווים נפלו על פניהם ולבסוף פרח מטה אהרן להוכיח לכולם שהגדולה אצלם.

בלק ובלעם עשו השתדלות מטורפת להזיק לעם ישראל וכל מה שיצא להם זה רק ברכות. זמרי בן סלוא לקח את המדינית לעיני כולם ובא בטענות למשה רבינו ולבסוף נדקר ברומח, ופינחס שמסר נפשו ולא חשש לעצמו זכה לגדולה עצומה ולברית שלום.

וכך ישנם עוד סיפורים רבים בפרשיות הללו, וכן גם במקומות אחרים רבים נוספים בתורה ובנביאים שמעידים על הדבר. שמי שעושה השתדלות גדולה להצליח בעצמו ולא חושש על מפלת אחרים, בסופו של דבר נופל. אבל דווקא מי שלא מחפש את הגדולה ועובד את השם בתמימות, הוא זה שמתעלה ומצליח כנגד כל הסיכויים.

היום הרבה אנשים רואים אנשים מצליחים ומנסים לחקות אותם, וגם אם דרכם נוגדת את הערכים, הם הולכים בעקבותיהם מתוך מחשבה שרק כך אפשר להצליח. אנשים משפילים אחרים ודורכים על כולם כדי להשיג את המטרות שלהם. הם מכשילים את כל מי שמפריע ובזים לכל מי שמצליח יותר מהם. הכל תחרותי וכולם מחפשים את הגדולה. אבל אותם אנשים לא מבינים שכל זה חס ושלום יביא אותנו לתחתית. זה רק יפיל אותנו ויכשיל אותנו בהמשך הדרך. גם אם נראה לנו שהצלחנו או שאחרים מצליחים בצורה הזו, זה זמני בלבד ולבסוף הנפילה תהיה מאוד כואבת.

אבל כאשר אנשים נוהגים בענווה, בלי לצפות לשכר וגדולה, רק לעשות את התפקיד הקטן והאישי שלהם בהתמדה ובצורה הפשוטה ביותר, אז מגיעות לבסוף התוצאות הכי טובות. וזה מה שמוזכר בתלמוד "לשם שמיים" ו"שלא על מנת לקבל פרס". לא עושים השתדלות בשביל טובות הנאה או הצלחה מסוימת, אלא כדי לבצע את התפקיד שלנו בצורה הטובה ביותר ולהתעלות מתוך המקום שלנו.

ולפעמים אדם יכול לבוא לבית המדרש יום אחר יום במשך עשרות שנים, הוא לומד ולומד, ואף אחד לא מעריך אותו, כולם מזלזלים בו, הוא לא זוכה לשום הארה רוחנית, לא רואה שום שכר לעמלו ויגיעו, סתם נשאר אדם פשוט שכאילו לא התקדם כלל במשך עשרים השנים האחרונות. ואז אותו אדם עלול להתייאש ולחשוב שאולי כדאי לוותר וללכת בדרך שבה אחרים הולכים ונראה שהם מצליחים בה.

ואז הוא רואה אנשים שכלל לא משקיעים בלימוד ובכל זאת מצליחים. הוא רואה שנותנים כבוד והערכה לרבנים שהם בכלל לא באמת רבנים. הוא רואה אנשים ללא יראת שמיים שמקבלים הרבה אהדה מהסביבה. הוא רואה רמאויות ודברים לא מוסריים שאנשים עושים וכך הם מרוויחים מזה. וכך לאט לאט הוא מקבל את הרושם שאולי חס ושלום אין שום טעם בלימוד שלו. הוא חושב שאולי משתלם יותר לעשות דברים בצורה עקומה כמו כולם ולא להיות הישר שתמיד יוצא הכי מקופח.

אבל אותו אדם לא יודע מה הוא עושה בעולמות העליונים, והוא לא יודע מה מצפה לו בהמשך. על אותם אנשים מעטים כל העולם עומד. הוא אולי לא יודע זאת כי כולם רואים אותו כאדם פשוט, אבל הוא בין האנשים הקרובים ביותר להשם יתברך. בתוך כל עולם השקר הוא נשאר אמת. ברגע אחד השם יתברך יכול לקחת אותו ולהעלות אותו לשיא. ברגע אחד אפשר להגיע לנבואה. ברגע אחד אפשר להפוך להיות מנהיג. כמו כל אותם זקנים. וגם אם לא יגיע לזה כאן, בוודאי שיזכה לראות את מיקומו הגבוה והנצחי בעולם הבא.

ובאמת כל עבודת השם שלנו מיועדת להשם יתברך, ואדרבה, רק כך אפשר לדעת שאנו באמת עובדים את השם יתברך. כי אם אדם עובד את השם יתברך כדי להגיע לגדולה, להשיג חכמה או לקבל טובות הנאה שונות, אז זה כשלעצמו מוכיח בצורה ברורה שאותו אדם כלל לא עובד את השם, אלא את עצמו.

אדם צריך לעבוד את השם בכל מחיר. לא משנה מה נרויח מכך. לעשות את ההשתדלות שלנו להגיע למרב מתוך המקום האישי שלנו. ומכאן והלאה זה ביד השם, הוא ייקח אותנו לאן שירצה והוא יוביל אותנו למקומות המתאימים

בשבילנו.

השם יתברך יזכה אותנו לעבוד אותו בתמימות ופשטות, ולזכות לאור רוחני עצום שיחבר אותנו אליו בצורה הטובה ביותר.

הלכות לשון הרע

בסוף פרשת בהעלותך מסופר על מרים שדיברה עם אהרן על ציפורה אשת משה. מרים ששמעה שמשה פרש מאשתו כדי להיות פנוי לדבר עם השכינה, אמרה שגם היא ואהרן נביאים ולמרות זאת הם ממשיכים בחיי הנישואין כרגיל ואין צורך לחיות בפרישות. לאחר מכן מרים נענשה ונהייתה מצורעת כשלג.

ובאמת חז"ל מלמדים אותנו שצרעת ונגעים שונים שפוקדים את האדם, מגיעים כעונש על לשון הרע. וכאן הפרשה מלמדת אותנו אפילו יותר מזה, שמרים הרי הייתה נביאה גדולה וצדיקה, וגם אחותו הגדולה של משה רבינו שאהבה אותו ורצתה בטובתו, שגם עזרה להבאתו לעולם לאחר ששכנעה את אביה להחזיר את גרושתו, וגם הביאה להצלתו מן היאור, וכל מה שהיא דיברה עליו לא היה כל כך נורא, והיא בוודאי לא התכוונה לרעתו, והוא בוודאי שלא הקפיד שהרי התורה כותבת באותו מקום במפורש שמשה רבינו הוא ענו מכל האדם אשר על פני האדמה, ועם כל הסיבות הרבות הללו לוותר ולהעלים עין, בכל זאת היא לא ניצלה מעונש הצרעת.

והעניין הזה גם הפך להיות חלק מעשר זכירות שאנו מצווים לזכור. כי כל אדם מוכרח להחדיר לעצמו לראות את הצד הטוב יותר של הדברים ולהתרחק ככל שאפשר מלשון הרע.

צריך להבין שלשון הרע נובע מתוך מחשבה רעה. כאשר מסתכלים על הצד השלילי של הדברים, על חצי הכוס הריקה, אז יוצא מזה לשון הרע. אם דנים לכף זכות ומשתדלים תמיד לחשוב בצורה חיובית, אז לא יכול לצאת מזה לשון הרע.

כאילו שאנחנו מחליטים אם לשים משקפיים ורודות או שחורות ובכך להשפיע על איך שאנו קולטים את העולם. וממילא הדרך שבה אנו קולטים את העולם היא אותה הדרך בה נרצה להוציא את הדברים. לכן אדם שרואה בצורה טובה את הסביבה שלו, בוודאי מדבר עליה רק שבחים ודברים טובים.

אדם שמסתכל על הצד החיובי ורואה את הטוב שבכל דבר, מקבל מידה כנגד מידה וכך גם דנים אותו בשמיים לכף זכות ורואים את הצדדים החיוביים שבו. אך אדם שמסתכל על הצדדים השליליים ומחפש מה לא טוב בכל דבר, הוא מגיע בקלות ללשון הרע בלי לשים לב כיוון שזה מה שנמצא בתוכו, ואז ממילא גם כך דנים אותו בשמיים בהתאם, מידה כנגד מידה, לכף חובה ולצדדים השליליים שבו.

ובאמת איסור לשון הרע הוא דבר כמעט בלתי נמנע, שאפשר לראות בחוש איך שכולם מסביב עוברים עליו אינספור פעמים ואפילו לא מרגישים שהם עושים משהו לא בסדר. מרוב ההרגל לעבירה היא כבר נראית לנו כהיתר. מרוב שהתרגלנו להסתכל בצורה לא טובה על החיים, לבוא בטענות ובתלונות, לחפש ביקורת ודברים לא טובים בכולם, אז לשון הרע כלל לא נראה כל כך רע.

אלא שלמרות ההרגלים, למרות הקושי ולמרות שזה נראה כהיתר, צריך לדעת שהאיסור בעינו עומד וזה לא מפחית אפילו מעט מחובתנו להישמר ולהימנע בכל מחיר מלשון הרע. גם אם אי אפשר לקיים את כל ההלכות וגם אם על כל פעם אחת שאנו מצליחים להימנע באות מאות פעמים שאנו לא מצליחים, למרות הכל עלינו לעשות כל שביכולתנו להשתדל להימנע מהאיסור.

בתור התחלה, כדי להימנע מהאיסור עלינו ללמוד את ההלכות הקשורות. צריך קודם להגדיר את האיסור ולהבין מהו כדי שנוכל לזהות אותו כשהוא מתקרב. ככל שנשקיע בלימוד ההלכות, וככל שנקדיש לזה זמן ומחשבה, כך מהשמיים יסייעו ויעזרו לנו להתגבר ולהצליח להימנע מלשון הרע ומכל איסור.

לכן ניסינו לרכז את הלכות לשון הרע העיקריות בקיצור נמרץ כדי לתת קרש קפיצה להבנת הדברים והפנמתם. הדברים מבוססים על דברי החפץ חיים שעשה

הרבה סדר בהלכות האלו והפך אותן לנגישות וקלות להבנה. השם יתברך יזכה אותנו להצליח להישמר מכל איסור.

הלכות שמירת הלשון

אסור לספר שום דברי גנאי על אף אדם מישראל, וכל דבר שיש בו גנאי כלשהו לאדם כלשהו נקרא "לשון הרע". האיסור הוא אפילו אם הדברים שנאמרים הם אמת. אם הדברים הם שקר, אז זה נקרא מוציא שם רע ואז העוון הרבה יותר חמור. לכן זה בוודאי לא תירוץ לומר "אבל זה באמת כך", כי גם אם זה באמת, זה לא מתיר לנו לומר את זה.

האיסור קיים גם אם אחרים גרמו לנו לספר, וזה לא משנה אם מישהו שכנע אותנו או אילץ אותנו. כל אדם מחויב להיות אחראי על הדברים שהוא מוציא מפיו. ובאמת ניתן לראות שפעמים רבות יש לחץ חברתי שמביא אנשים לדבר לשון הרע והם חושבים שלא הייתה להם ברירה, ובמיוחד כשנמצאים עם חברים ומרגישים צורך להיות שייכים ולא להישמע מוזרים ו"להרוס מסיבות", אלא שהאדם הוא בעל בחירה ועליו להתעקש לשמור על ההלכה בכל מחיר.

לפעמים ישנה שתיקה מביכה שגורמת לחוסר נוחות ומתוך רצון להשתלב מחפשים על מה לדבר ואז אומרים דברי לשון הרע להשגת כבוד ואהדה. ועל אחת כמה וכמה שהסביבה מעריכה אותם יותר מתוך הדברים שאומרים. במקרים כאלו זה הופך להיות אפילו גרוע יותר כיוון שהמספרים מגזימים בתיאורים פיקנטיים ומוסיפים שקרים כדי להרשים את האנשים סביבם. לכן עלינו לזכור שהאחריות היא שלנו ועלינו לעמוד היטב על המשמר לא לספר שום לשון הרע.

אסור לספר לשון הרע גם ברמז או באופן לא מילולי. לכן אסור למשל לעשות תנועה של זלזול כשמדברים על אדם מסוים, להציג תמונה מזלזלת או לכתוב דברים לא נעימים על מישהו וכו'. יוצא שגם כשכלל לא מדברים צריך להיזהר לא לעבור על לשון הרע, ובעיקר בעידן התקשורת של ימינו, שיש מסרים והודעות, שבכל רגע אפשר לעבור על לשון הרע בלי להרגיש כמעט.

גם כשהמספר כלול בלשון הרע זה אסור. לכן אם אנחנו רוצים לספר על עצמנו דבר לא נעים שעשינו, אז אסור להזכיר שמות של אנשים אחרים שגם הם השתתפו בדבר. כך גם אסור לומר דבר גנאי כלשהו על עצמנו ביחד עם אחרים.

לפעמים לא אומרים את שם האיש שעליו מדברים, אלא שאפשר להבין זאת מתוך הדברים ואז גם זה יהיה אסור. כך למשל אם נאמר שמישהו מהעבודה שלנו עשה כך וכך, והשומע יכול לגלות על מי מדובר או שהוא מבין מתוך הדברים הנאמרים שזה לא יכול להיות ההוא וכך מצמצם אפשרויות עד שמגיע לאדם המדובר, אז בוודאי שזה יהיה אסור.

מתי כן אפשר לספר לשון הרע?

ישנם מקרים בודדים בהם יהיה מותר לספר דברי גנאי והם לא ייחשבו בגדר של לשון הרע, אלא שצריכים להתקיים כל התנאים המתאימים המובאים בהמשך לשם כך. וגם אז מדובר רק כאשר ישנו צורך גדול לשם כך.

למשל אם רוצים להפריש יהודים מאיסור ויש צורך לדבר בגנות אדם רשע. אם רוצים להרחיק את הילדים מאדם בעל מידות רעות ולספר בגנותו לשם כך. אם רוצים לספר לאדם שרוצה לעשות עסקים עם מישהו על כוונותיו הרעות כדי להציל אותו. אם רוצים לספר לגורמי חוק וביטחון על אדם עבריין שעלול להזיק. אם רוצים לספר על משפחה של חתן או כלה לפני שידוך. וכן ישנם עוד מקרים רבים שבהם הדברים נאמרים לתועלת.

אלא שכל זה יהיה מותר רק כאשר מתקיימים כל התנאים הבאים במלואם:

צריך לבדוק היטב שכל מה שאנו אומרים זה אך ורק לתועלת. אסור להוסיף שום פרט נוסף שאינו נצרך מעבר לדברים ההכרחיים ביותר. ובאמת פעמים רבות אנו בטוחים שאנו אומרים דברים לתועלת כדי שכולם ידעו ושהאמת תצא לאור, אבל באמת אין בזה שום צורך כלל וזה לא מועיל לאף אחד. ידע בלבד זה לא נחשב לתועלת, אלא רק אם אדם יוכל להישמר, להינצל או לעשות פעולות שונות שיעזרו בזכות הידע הזה. צריך לחשוב על כל דבר שאנו אומרים אם זה יעזור ויקדם את העולם בכך שהצד השני ישמע וידע את הדברים. אם לא, אז ישנו

סיכוי גבוה שזה בגדר לשון הרע.

בנוסף צריך לשים לב שאין לנו שום כוונה לגנות את האדם עליו נאמרים הדברים. לפעמים אנו רוצים אמנם לומר דברים אמתיים ונכונים לתועלת, אלא שיש לנו גם נגיעות אישיות ורצון לומר דברים לא טובים על אותו אדם, ואז אנו מדברים מתוך הרגש ולא מתוך השכל. לכן צריך לשים לב שאנו לא נגיעים כלל. צריך לכוון לתועלת ולא לרצות ליהנות כלל מהפגם של אותו אדם שעליו אנו אומרים את הדברים.

כך נקפיד גם לומר רק עובדות מוצקות וברורות שאנו יודעים בבירור ממקור ראשון, שראינו בעצמנו ולא ששמענו מאחרים שראו, וכל זה בלי לערב דעה אישית. אסור לספר דברים מעבר למה שראינו ובטח שלא להעצים את הדברים עם תיאורים מוחשיים, הגזמות או דגשים על מלים מסוימות שיגרמו לזה להישמע חמור יותר ממה שהיה במציאות.

לפעמים אנו נסערים באותו רגע ואז עלולים לומר את הדברים בצורה לא שהורה ונכונה. לפעמים אפשר להשמיט פרטים חשובים או להתמקד בדברים שונים וכך לשנות את כל התמונה המועברת לאדם השני. לכן צריך לחשוב היטב ולבחון את הדברים. לראות אם האדם אכן עשה משהו לא טוב, אם אכן זה יועיל לספר על כך וכו'.

אם ראינו אדם חוטא, תחילה צריך להוכיח אותו לבדו ולתת לו הזדמנות לתרץ את מעשיו או לשוב בתשובה. הרי כולנו עושים דברים לא טובים פה ושם. גם אנשים טובים לפעמים עושים שטויות מתוך חוסר מודעות, פזיזות או חולשות שונות. אף אחד לא היה רוצה שיתפסו אותו בשעת קלקלתו וינציחו את העניין בכך שייספרו לכולם. לכן מחובתנו תחילה להוכיח את האדם בארבע עיניים בלי שאף אחד ישמע מכך.

תמיד צריך לבדוק שאין שום אפשרות אחרת כי אולי בכל זאת יהיה אפשר להימנע מלשון הרע ולטפל בדברים בדרך חלופית. לפעמים נוכל להשיג את המטרות שלנו בדרך טובה יותר בלי לומר דברי גנאי.

יש לשים לב שלא עלול להיגרם נזק גדול יותר ממה שצריך להגיע לאותו אדם על פי דין. אם למשל אדם עשה עבירה קטנה ואנחנו נפרסם את זה בכל העולם מתוך מחשבה טובה להציל את העולם ולהביא לתועלת, אז אולי נשיג את המטרה, אבל אותו אדם שרק עשה עבירה קטנה יהיה מסכן גדול שקיבל עונש עצום פי כמה ממה שמגיע לו.

כך צריך לעבור על כל הכללים בדקדוק ותמיד לחשוב עם עצמנו אם באמת זה נצרך ואם אין אפשרות אחרת ורק זה הפתרון היחיד. אם באמת הדבר בלתי נמנע, אז נאמר רק את העובדות הברורות בלי ליהנות מזה כלל ורק כאשר אין לנו שום נגיעות אישיות בעניין, וכך הדבר יהיה מותר.

וכולנו מכירים שמשמיעים אדם כלשהו, ולפעמים מתברר שזו הייתה בכלל טעות, או שאפילו שהוא אכן עשה את הדבר אבל מכל מקום הייתה לו סיבה טובה, או שאפילו אם לא מכל מקום זו מעידה חד פעמית שהתחרט ועשה עליה תשובה, ואפילו אם לא מכל מקום מגזימים מאוד בתיאורים והופכים אדם פשוט לכעין עבריין צמרת ורשע שברשעים.

וצריך לדעת שאחר כך אי אפשר להשיב את הדברים, שגם אם למשל יאמרו שזו הייתה טעות, מכל מקום שמו הרע כבר נחקק אצל האנשים וכולם חושבים עליו דברים גרועים.

וכל אדם יודע על עצמו שלפעמים הוא מתנהג בצורה גרועה ולפעמים הוא עושה דברים ממש לא מוסריים. ואמנם בסך הכל הוא אדם טוב שמנסה לעשות טוב, אבל לפעמים היצרים והתאוות מתגברים. ואמנם זה לא תירוץ, אבל מכל מקום זה קורה ובוודאי שזה לא מצדיק שכולם ידברו עליו ויתפסו אותו כרשע. לכן מוכרחים לחשוב היטב לפני שאנו מפרסמים דברים על אחרים בכל דרך שהיא.

קבלת לשון הרע

מלבד האיסור לספר לשון הרע, ישנו גם איסור לשמוע לשון הרע ממישהו אחר שמספר. לכן ברגע הראשון שאנו מבינים שאנו שומעים (או אפילו עלולים

לשמוע) לשון הרע, יש להתרחק מהמקום.

אם בכל זאת יצא ששמענו לשון הרע, בכל אופן אסור לרמוז על הסכמה. אסור לומר "כן" או להנהן עם הראש לאות הסכמה, או להביע התעניינות בדברים וכו'. ובשום פנים ואופן אסור לנו לקבל את הדברים ששמענו. אם נאמר על אדם כלשהו דבר גנאי מסוים, אז עלינו לדון אותו לכף זכות ולא להאמין לדברים.

אם דיבור הגנאי הוא על אדם שמפורסם ברשעותו, או שנאמר לתועלת על פי כל הכללים שמתירים לומר דברי גנאי, אז הדבר אינו בגדר לשון הרע ולכן מותר גם לקבל אותו. רק שצריך שלא יהיו נגיעות אישיות ושכל הכללים שנאמרו יחולו גם כאן במלואם.

ובכל אופן צריך לבדוק היטב את הדברים. שמותר לחשוש לדברים שנאמרו לשם תועלת, אבל אסור להאמין ממש בדברים ולקבל אותם כדברים ברורים. שתמיד צריך לחשוש שאולי הדברים אינם מדויקים או שאולי חסרים פרטים קטנים שיכולים להפוך את כל התמונה.

מובן שאסור בהחלט להעביר ולגלות דבר ששמענו מאחרים ושם החשש גדול שהדברים לא נכונים במלואם ואז זה יהפוך למוציא שם רע. בטח שלא להוסיף דברים מדעתנו כדי לפלפל את הדברים ולהגוים כדי להרשים ולסגנן את הסיפור.

והדבר ידוע שלפעמים מתפרסמים דברים בגנות מישהו והאחד מעביר את הדברים לשני וכל אחד גם מוסיף את הנגיעות האישיות שלו וכך כל העולם יודע את הדברים ולבסוף מתברר שהדבר הוא סתם המצאה או שהגוימו בתיאורים וכלל לא שמעו את הצד השני. לכן אסור לקחת את הדברים שאנו שומעים ברצינות רבה מדי.

היום בעידן התקשורת ישנם ניסיונות גדולים יותר. העיתונים, החדשות והחברים מעבירים את הדברים בקלות על פני המדיה ולשון הרע מגיע אלינו בשניות ובכמויות עצומות. ראוי להתרחק מעיתונים, טלוויזיה ותקשורת, ובכל אופן אם כבר הגיע אלינו לשון הרע, אז להתאמץ לא לקבל אותו ולסרב להאמין. בטח שלא להתייחס לחדשות בתור הלכה פסוקה שבלתי ניתנת לערעור, ובטח

שלא לקחת ברצינות את כל מה שהחברים מעבירים מאחד לשני. אנו לא יכולים לשפוט, לא מכירים את כל הפרטים ולפעמים אנו בכלל לא מכירים את האנשים שעליהם מדובר.

כולנו הרי יודעים כמה עוול ושקרים יש בתקשורת העולמית, יודעים שמציגים את ישראל בעולם בתור רוצחים ופושעים. יודעים שאת המחבלים מציגים בתור קרבנות מסכנים. אנו רואים איך לוקחים פרט קטן ומנפחים אותו ומוציאים אותו מהקשרו וחוגגים עליו בלי סוף. רואים איך שבעולם שומעים רק צד אחד של הסיפור ובטוחים שהם מבינים הכל. כל אדם שמעולם לא דרך בארץ ישראל בטוח שיש לו את הפתרון הטוב ביותר לבעיית המזרח התיכון בלי שהוא בכלל מבין מה הבעיה.

לכן דווקא אנחנו שעדים לכל זה בעצמנו, צריכים לדעת טוב יותר מכולם כמה אסור לשפוט ואסור להאמין. לא לקבל שום דבר כל עוד לא ביררנו היטב את העובדות, דיברנו באופן אישי עם האנשים המעורבים וראינו בעינינו את העדויות.

לפעמים כלי התקשורת רומסים אנשים חפים מפשע שלא עשו דבר רע. לפעמים נטפלים לאדם ששגג ומעד בדבר שיכול היה לקרות לכולנו ומנפחים את הדבר מעבר לכל פרופורציות. לא פעם מעמידים אנשים כרשעים בלי שום סיבה נראית לעין. והאנשים התמימים ששומעים את הדברים בטוחים שהכול אמת ומיד מספרים לכל המכרים שלהם עד שהדבר הופך לשיחת היום וכל אחד שמספר אומר את הדברים בביטחון מוחלט כאילו הוא עצמו היה שם וראה את הדברים. כל זה למרות שאין לזה שום בסיס, וגם אם היה בסיס כלשהו הכל מלא בהגזמות, וגם אם היו מספרים את הדברים במדויק, בכל זאת אין שום טעם ושום היתר להעביר את הדברים הלאה ולספר לאחרים.

ובאמת יש כוח עצום לכלי התקשורת לעשות כרצונם, כי הם מחליטים מה לשדר ומתי, הם מחליטים למי לתת יותר זמן או פחות, הם מחליטים את מי לקטול ואת מי להציג בצורה מכובדת, וכל זה במסווה של חדשות אובייקטיביות שמציגות את העובדות. לכן ראוי לכולנו להתרחק ולהישמר כדי להינצל מכל זה.

השם יתברך יזכה אותנו לשמור על פינו ולשוננו, לדבר רק דברי תורה ושאר דברים טובים שיזרוזו את הגאולה השלמה, לשמוע בשורות טובות ודברים טובים ולזכות לטהר את עצמנו מכל דבר לא טוב.

פרשת שלח לך

מסע לשכנוע הנפש

לאחר שהמרגלים חוזרים מתור את הארץ, הם ניצבים לפני כל עם ישראל וכעת המשימה שלהם היא לשכנע את העם בדבריהם. הם מתחילים בשבח הארץ שהיא זבת חלב ודבש, ורש"י מסביר שמוכרחים לומר קצת אמת בתחילה כדי שהשקר יתקיים. לאחר מכן כלב רוצה לשכנע את העם לצד השני, ורש"י מסביר שעשה עצמו כאילו בא לספר בגנותו של משה ואז כשכולם היו קשובים התחיל לספר בשבח.

ולכאורה היה אפשר לחשוב שכל זה מיותר, וכי התורה צריכה ללמד אותנו איך לשקר? וכי התורה מלמדת אותנו לעשות תחבולות כדי לשכנע אנשים בדברים בדויים? לשם מה צריך ללמד אותנו שהשקר מתקיים רק כשיש בסיס של מעט אמת ושכלב עשה תחבולה שעשה עצמו כאילו בא לומר גנאי כדי שיקשיבו לו?

בנוסף, חז"ל מביאים שכלב הלך לחברון להתפלל על קברי אבות שלא יהיה ניסת לעצת המרגלים. ולכאורה לשם מה הוא צריך להתפלל? שהרי אם הוא חושב שכדאי לו ללכת בעצתם, אז מדוע הוא מתפלל נגד זה? ואם הוא חושב שלא כדאי ללכת בעצתם, אז זה אומר שהוא כבר יודע את האמת והוא לא ילך בעצתם ואם כן לשם מה הוא זקוק לתפילה?

ובאמת כל זה יכול ללמד אותנו עניינים פנימיים ועמוקים בעבודת השם שלנו. לדעת כיצד לנצל לתועלת את כוחות הנפש הנסתרים, אך עם זאת החזקים מאוד, שנמצאים בתוך כל אחד מאיתנו.

מלחמות פנימיות באדם

המלחמה הגדולה ביותר של האדם היא המלחמה שבתוכו. הנשמה מול הגוף, היצר הטוב מול היצר הרע, השכל מול הרגש, הרצון מול התאוות וכו'. וצריך לדעת שבדרך

הטבע, אם האדם לא נלחם ממש, אז הצד הלא טוב מנצח. כי בדרך הטבע הגוף מסתיר את הנשמה, התאוות גוברות על הרצון, היצר הרע מסיט והרגש מעוור את השכל.

לכן דרך הלחימה אינה פשוטה כלל כיוון שלצד השלילי יש הרבה יתרונות עלינו. הוא בעל כוח השפעה עצום שמפתה ומציף אותנו ברגש, והוא נלחם ללא הפסקה גם כשאנו ישנים או בהפסקת אש. הוא לוחם בסתר עד שאנו כלל לא מבינים שאנו במלחמה, והוא לוחם בתוכנו מבפנים שאנו טועים לחשוב שכאילו אנו נלחמים בעצמנו. כך יש לו יתרונות עצומים שמקשים עלינו מאוד את הלחימה.

אבל עם זאת, צריך לדעת שאנחנו תמיד אלו ששולטים. כפי שאמר השם יתברך לקין שהוא ימשול ביצר. כמו סוס שיכול לדהור מהר ולרמוס אנשים בדרכו, אבל האדם שרוכב עליו הוא השולט. כמו פיל גדול שברגע אחד יכול למחוץ ולהרוס, אבל האדם יכול לאלף אותו ולהשתמש בו כרצונו. כמו ספינה גדולה, מטוס ענקי או טיל עצמתי, שאמנם יש להם כוח רב, אבל האדם הוא שיכול להנהיג אותם ולשלוט בהם.

וזה מה שלמדו אותנו חז"ל, שהקדוש ברוך הוא ברא את התורה תבלין ליצר הרע. שלא מוטל עלינו לחסל את היצר הרע, אלא לתבל אותו מעט ואז להשתמש בו לתועלת. לשעבד אותו כך שיעבוד בשבילנו. ואז לא רק שהלחימה הופכת לפשוטה יותר, אלא שכל הכוח השלילי שלו הופך להיות שלנו ולטובתנו.

אלא שברור הדבר שזה לא מספיק שהאדם יבחר להנהיג ספינה או מטוס, או שינסה לאלף פיל. כי הוא מוכרח ללמוד היטב ולהתאמן קודם לכן, עד שלאט לאט ירכוש ידע וניסיון, יתמקצע בתחום וכך יוכל להצליח לשלוט. אדם שינסה להטיס מטוס עלול להביא על עצמו נזק עצום וסכנה גדולה. אבל כשילמד את הפרטים, ישקיע ויתנסה בדבר, אז יוכל להגיע לשליטה.

ואת כל זה אפשר להשיג בדרך של לחימה בתחבולות. שזה היתרון של האדם על הסוס או הפיל, וזה גם היתרון של השכל על הרגש או של הנשמה על הגוף.

שבאמת ישנם כוחות חזקים ביותר, שאם לא נשלוט עליהם הם יהיו הרסניים. אבל כאשר נעשה תחבולות כדי להשתלט עליהם בכוח השכל, נוכל להשתמש בכל היתרונות ובכל הכוח העצום שלהם לתועלתנו.

ומכאן יהיה מובן מדוע כלב היה צריך להתפלל, למרות שידע את האמת שעצת המרגלים היא דבר רע שיש להתרחק ממנו. כי הוא פחד ממאבקים פנימיים. כוח היצר גדול, התאוה מפתה, והמרגלים מסביב יכולים להשפיע ולשכנע. לכן ידע מצד אחד שאסור לו ללכת בעצתם, אך כל זה רק בשכל. יחד עם זאת היה מוכרח להתפלל כדי להינצל מאותה עצה מפתה וחזקה שלא תטה את לבו ברגש ותאוה. הוא ידע שאסור לו להקשיב להם, אבל עם זאת הוא פחד שהם ישכנעו אותו ויפתו אותו ללכת בעצתם.

הדבר דומה למישהו שרוצה לשמור על בריאות ויודע שזו הדרך הנכונה, אבל הוא צריך הרבה תפילות ותחבולות כדי לא להתפתות לאכול מאכלים מתועשים ומזיקים. או מישהו שרוצה להתאמץ לעשות דבר חשוב, אבל צריך לחשוב על דרכים כדי לגבור על העצלות. או מישהו שרוצה להפסיק הרגלים לא טובים, אבל מבין שאותם הרגלים הם חזקים ממנו.

זה לא מספיק לדעת בשכל שדבר מסוים הוא טוב, זה לא מספיק להרגיש את הנשמה או לרצות לשמוע בעצת היצר הטוב, אלא שצריך לפעול פעולות ממש שיעזרו לנו לנצח. מוכרחים להשתמש בעצות ותחבולות שיעזרו לנו להתמודד מול הכוח העצום שהולך נגדנו.

וכעת יהיה מובן מדוע צריך ללמוד איך לעשות תחבולות ומרמות. למה צריך לומר שכלב עשה עצמו כאילו הולך לדבר בגנות משה, או שהמרגלים היו צריכים לומר קצת אמת לפני השקר. כי בתוך המאבק הפנימי בתוכנו, עלינו לעשות מסע של שכנוע. להביא טענות חזקות, להכניס רגשות עזים, וזה בדיוק מה שמלמדים אותנו.

המרגלים עמדו לפני כל העם וכעת היה מוטל עליהם לנסות לשכנע. כל אחד

הביא את הצד שלו, כלב מצד אחד ועשרה מרגלים מהצד השני. כל אחד מביא טענות בדרך של תחבולות כדי לגרום לעם לשמוע לצד שלו. מי שיצליח לשכנע מספיק, יגרום לכוח עצום של כל העם להיות בצד שלו. זה כוח אדיר. זו מלחמת שליטה.

וכך בדיוק זה עובד בתוכנו. כך היצר הטוב והיצר הרע שבתוכנו פועלים במסע שכנוע, וכך גם אנחנו בעצמנו יכולים לפעול. כפי שהמרגלים נהגו בתחבולות כדי לשכנע את העם שישמעו להם, כך עלינו לשכנע את היצרים הפנימיים ואת כל כוחות הנפש שישמעו לנו. כפי ששם השתמשו בכוח הדיבור כדי להשפיע על התנהלות של עם שלם, כך גם אנחנו יכולים להשתמש בכוח הזה כדי להשפיע על כל המערכות הפנימיות שיעזרו לנו להשיג את המטרות שלנו.

הכל בסופו של דבר תלוי בכמה יהיו דברי המרגלים משכנעים. אם הם יאמרו אותם בצורה רגילה, אף אחד לא יסכים לקבלם. אלא שהם מוכרחים לתבל את הדברים, להכניס רגש, לרכוש אמון ולקנות את לב האנשים כמו איש מכירות ממולח שרוצה לשכנע את הלקוח.

ואולי זו הסיבה שיהושע לא מוזכר שאמר דברים בפני העם. כי יהושע דבק באמת עם עמדה ברורה ללא פשרות. כולם ידעו שהוא בלב ובנפש עם משה רבינו, ואם כן, אפשר לתאר לעצמנו שהעם כלל לא רצו להקשיב לו. כי האמת כשלעצמה נראית משעממת ביחס לשקרים ודמיונות מופרזים. הרי מי רוצה להקשיב לאיזה יהודי זקן שכל היום לומד תורה ודורש דברי חכמה שנראים משעממים, כשיש כל כך הרבה ריגושים ותאוות בחוץ?

לכן כלב ניסה לדבר אל העם בשפה שהם מבינים, בדרך של שכנוע ותחבולות. הוא ידע ידע שהעם לא ירצו להקשיב לו כי הם מחפשים עכשיו דרמה וריגושים. אז הוא עשה עצמו כאילו שבא לומר דבר לא טוב על משה, ואז כולם רצו לשמוע לדבריו. ואז הוא ניצל את הרגע והכניס טענות חזקות לטובה.

יוצא שהכול תלוי במסע השכנוע שאנו מעבירים. ככל שהדברים יהיו מושכים, צבעוניים, יפים ומשכנעים, כך נוכל להשפיע יותר. ואפשר לראות בהמשך

הפרשה שרש"י מסביר (במדבר יד, לו) שדיבה זה לשון חינוך דברים ויש גם דיבה שהיא טובה. כי אנחנו בוחרים באיזה צד להתמקד וכך אנו יכולים להגדיל אותו, לחזק אותו אצל אחרים בצורה משכנעת ולהביא אותו למציאות ממש.

וכך המרגלים מזכירים את בני הענק ואומרים שהיינו בעינינו כחגבים וכן היינו בעיניהם. כי כאשר הם רואים עצמם כחגבים, אז גם האחרים רואים אותם כך. כשאנו מתבוננים על דבר ממבט מסוים אנו מחזקים אותו והופכים את אותה נקודת מבט למציאות ממש. אנו מחליטים על מה להתמקד ואת אותה נקודת מבט בה בחרנו אנו מוכרים לנו ולכל העולם סביבנו. וזה מה שהופך בסופו של דבר למציאות חיינו.

ואז מתוך הסיפורים, העם ממש יכול לדמיין את המסע של המרגלים. לראות בדמיון בני ענקים, לחוש את הפחד, להתמלא ברגשות וכו'. ככל שהדברים משכנעים יותר, כך נטיית הלב לשם גדולה יותר.

וכך גם בתוכנו, עלינו ללמוד להשתמש בדברים לתועלתנו. לשכנע את עצמנו לעשות את הדברים שאנו רוצים ולהמחיש את הרצונות שלנו. ובאמת רוב האנשים פועלים בצורה הפוכה, שהם מדמיינים את הפחדים ואז הם מחזקים אותם שיהפכו לגדולים יותר, הם חושבים על תאוות וכך נשאבים לתוכם כאילו שזה דבר מוכרח וכו'. ודווקא את הדברים המועילים והטובים באמת, אנשים זונחים ומשאירים אותם חסרי רגש, כמו התורה הקדושה שאנשים מתייחסים אליה בתור דבר לא מושך ומרגש.

תחבולות היצר הרע

וצריך לשים לב שגם המרגלים שדיברו רעה השתמשו בתחבולות האלו, ואדרבה, הם אלו ששכנעו את העם לבסוף. ומכאן נבין שגם הכוחות השליליים משתמשים בתחבולות בצורה חזקה ולכן מחובתנו לפקוח עיניים כדי להישמר ולהינצל.

המרגלים אמרו קודם כל מעט אמת, שהארץ היא זבת חלב ודבש. למרות שרצו לדבר לא טוב על הארץ, היו חייבים לשבח אותה בתחילה כדי לרכוש את אמון

העם. לאחר שאמרו מעט אמת, כל העם רואה שהם דוברי אמת ולא נגועים, ואז לוקחים את כל דבריהם כנאמנים.

ואם נשים לב, נראה שגם השקרים שהם אמרו לא היו ממש שקרים, אלא פרשנות אישית ממבט אחר על האמת. כי באמת הם ראו אנשים שמתו בארץ, רק שהם ניפחו את העניין, הכלילו והציגו זווית ראייה מצומצמת ואז אמרו שזו ארץ אוכלת יושביה. כי אם הם היו אומרים שקרים ממש, אז לא היו מאמינים להם. אבל כאשר אלו דברים מתקבלים, שזו חצי אמת, מיקוד בצד מסוים של האמת, הסתכלות אחרת או מעט גוזמה, אז יש בזה אמון.

וצריך לדעת שכך פועלים כל הדברים הרעים מסביבנו. עוסקים בתחבולות עד שנכנסים לתוכנו ופורצים לנו את כל ההגנות. כלי התקשורת מציגים לנו מעט דברים טובים עם מעט אמת ואז אנו נשאבים לדמיונות רבים, פרשנויות ורגשות שמחדירים לתוכנו, ואנו לוקחים אותם כנאמנים.

הסביבה הלא טובה משפיעה כל כך עד שאנו מרגישים לא נוח להיות מי שאנחנו באמת ומרגישים צורך להיראות ולהתנהג כמו אחרים. כך היצר, פועל כמו איש מכירות ממולח שפועל על הרגש כדי למכור לנו דברים מזיקים שאנו כלל לא צריכים.

וכך גם עלינו לעשות במלחמה הפנימית שבתוכנו. שכאשר היצר הרע מנסה להכשיל אותנו הוא צובע לנו הכל בוורוד, מציג לנו הכל כמפתה, מביא לנו טענות רבות, רוכש את אמוננו, ואז מביא לנו שקרים גדולים שאנו כלל לא מצליחים לזהות. וכאשר אנו רוצים להשיב מלחמה אנו באים עם טענה רעועה שאפילו אנחנו בעצמנו לא מאמינים לה. ומכאן מובן מדוע אנו נופלים פעם אחר פעם ברשתו.

תארו לכם שאדם נתקף ביצר עז לתאוה אסורה כלשהי. אז הדמיון שלו משוטט למרחקים, הוא רואה, שומע ומרגיש את התאוה בתוך המחשבות שלו במשך כל היום וממש כמעט טובע בתוכה.

אבל אז הוא נזכר שעל פי שכל זה לא טוב, אז הוא אומר לעצמו איזה משפט

סתמי כמו "אסור לעשות כך וכך" וממשיך בסדר היום. וכך הוא כולו שמח ומרוצה מעצמו שכאילו מנע את עצמו מעבירה, אבל שנייה לאחר מכן הוא שוב שוקע בדמיונות. כך קורה יום אחר יום, עד שלאט לאט הוא הופך למושפע בלי לשים לב. וכי מה חשב לעצמו? שאותו משפט סתמי שאמר במשך שלש שניות בלי להתכוון אפילו, יתגבר על הכוח העצום של כל המחשבות והדמיונות שהיו לו בראש בחודשים האחרונים?

אדם חושב זמן רב על תאוות בצורה כמעט מוחשית, הוא חווה רגשות, מדמיין דברים, מריץ מחשבות בראש וכל היום מתעסק באותן תאוות. ואז הוא מגביל את עצמו בשכל באיזה משפט בלי כוונה שאפילו הוא עצמו לא מאמין בו. הוא חושב שאם הוא יאמר בצורה סתמית ובלי כוונה והבנה איזה דבר תורה, אז כאילו שזה יוכל להיכנס להיחקק אצלו, ולהכניע את כל אותן תאוות חזקות שמשתלטות עליו. אבל הדבר ברור שהתאוות חזקות יותר.

אלא שאנו צריכים לעשות כמו המרגלים. לחשוב על תחבולות של ממש, על טענות נגדיות, על החדרת רגשות ושאר דברים שיסלקו את הצדדים הלא טובים וישתיקו את היצר. לא לזלזל בדברים האלו מתוך מחשבה שהטבע יעשה את שלו, אלא להשקיע בזה זמן ומאמץ ולהילחם ממש. לחשוב אילו טענות נביא מול היצר הרע, כיצד נחדיר לעצמנו את אותן טענות ואיך נחזק את האמון בהן.

וזה הפתרון לכל הקשיים והבעיות שיש לנו במלחמה הפנימית של הטוב מול הרע. שכאשר אנו מכניסים תחבולות כאלו, אז אנו משנים את הכללים כך שהיצר יעבוד בשבילנו. שאנו מחדירים לעצמנו תאוות טובות, דברים טובים שמלווים ברגשות עזים, טענות חזקות שאי אפשר להתווכח איתן ושאר דברים שגורמים לכל הרע שבתוכנו להפוך לטוב ממש.

אדם צריך לקחת את הרצונות שלו, את השאיפות, את הדברים הטובים שהוא רוצה בחייו, את התורה והמצוות, את הראייה השכלית ואת כל הדברים הטובים, ולהתחיל לשפץ אותם. להוסיף להם תיבול, להכניס בהם רגש, לחשוב על טענות לזכותם, למקד את זווית הראייה, לחזק להם את נאמנותם ולנהוג כמו איש מכירות שמשווק אותם.

אנשים רבים למשל נמצאים בהתלבטות בין קיום מצוות לבין עשיית עבירות. מצד אחד הם רוצים לשמור שבת למשל, אבל מצד שני החברים לוחצים עליהם. מצד אחד הם רוצים לקום מוקדם להניח תפילין ולהתפלל, אבל מצד שני הם עייפים מאוד ומתעצלים. מצד אחד הם רוצים ללמוד תורה, אבל מצד שני זה נראה להם משעמם, קשה להם להתרכז ואחרי כמה דקות הם מאבדים את הסבלנות. וכן בכל שאר המצוות או עשיית עבירות.

אבל כל זה נובע מתוך שהמצוות נתפסות אצלנו כמשעממות ואפורות בזמן שהתאוות והעברות נראות מפתות, צבעוניות ומלאות רגש. זה בכלל לא כוחות שקולים וכמעט ואין לנו סיכוי לנצח כך. אנשים מכריחים את עצמם לקיים מצוות בצער גדול כשהם מלאים בתאוות, מוקפים בסביבה לא מתאימה, תקועים בהרגלים רעים וכו'. הם מאלצים את עצמם לסבול כביכול בשם הדת, אבל לאט לאט מתרחקים.

אדם מתפלל וחושב על ארוחת הבוקר שמעוררת בו תאוה, הוא לומד תורה וחושב על הטיול עם החברים, בצורה כזו הוא לא יכול להתקדם ולהשקיע ברוחניות שלו. הוא חושב שהדברים האלו משעממים חס ושלום, ורק שמוכרחים לעשותם, אבל בדמיון שלו הוא רוצה להיות עכשיו במקום אחר לגמרי מלא בתאוות. אבל אם הנסיבות היו שונות זה לא היה נראה כך והוא היה נהנה מכל רגע של עשיית קודש.

אנחנו מנסים להילחם באותן תאוות מפתות וכאילו מנסים להקריב מעצמנו כדי להתגבר ולעשות את הדברים ה"משעממים", ולא חושבים לנסות כלל לשנות את התפיסה עצמה, כך שנראה ונתפוס את אותם דברים "משעממים" כביכול, כדברים מרתקים ומלאי צבע ועניין.

במקום להילחם כדי לעשות את הדברים הסתמיים, המשעממים והלא מפתים, נכניס צבע ורגש לאותם דברים טובים, אז לא נצטרך להילחם בכלל. היצר הרע יעשה בשבילנו את כל העבודה כדי לגרום לנו לקיים את אותן תאוות שהן בעצם מצוות. כמו פיל מאולף, שכל הכוח והעצמה שלו באים לתועלתנו.

לא דומה שבת שיושבים בה כל המשפחה סביב השולחן עם אוכל משובח, בגדים מפוארים, חידון לפרשת השבוע ושירי שבת שמחים, לשבת כזו שלא התכוננו אליה ואז חם כי לא הדליקו מזגן, משעמם כי אין מה לעשות, הכל חשוך וכולם נראים מסכנים כי הם לא יכולים לעשות שום דבר.

זה בדיוק ההבדל בין מלך לבין אסיר בבית הסוהר, כי שניהם לא זזים מקומם בזמן שאחרים דואגים לצרכים שלהם. רק שהמלך נהנה מכל רגע והאסיר רק חושב איך להימלט. אדם שחושב שהשבת היא מאסר ירגיש כלוא כמו אסיר, אבל אדם שיכין לעצמו את הדברים הטובים ביותר לכבוד שבת ירגיש מלך.

עלינו לעשות הכנות מראש. לחשוב בצורה שיווקית, איך לגרום לנו ליהנות מהמטרות שלנו? איך נחדיר לעצמנו רצונות טובים יותר? איך ניקח את היצר הרע לטובתנו? איך נתאווה לקיום מצוות? איך נכין לעצמנו את הקרקע לדברים שאנו רוצים לבנות בחיים?

עצות מעשיות

כדי להבין איך להפעיל את העניין בצורה מעשית, ננסה לתת כמה דוגמאות. כמובן שאצל כל אדם זה יהיה שונה בהתאם למקום הרוחני בו הוא נמצא, להשקפת העולם שלו ולתפיסת העולם המיוחדת שלו. אבל כאשר הרעיון יהיה מובן, כל אחד יוכל לקחת את הדברים למקומו שלו ולחשוב על פתרונות רבים ויצירתיים.

אדם יכול למשל לקחת את המאכל האהוב עליו ולהחליט עם עצמו שמעתה הוא לא יאכל אותו ביום אחר חוץ משבת. בפעולה הפשוטה הזו אותו אדם גייס לעזרתו את היצר הרע שלו. כעת היצר הרע והתאווה לאותו מאכל יחכו כל השבוע לשבת. בכל יום הוא יאמר לעצמו מתי כבר יהיה שבת. בצורה כזו הוא גורם ליצר הרע שלו לאהוב את יום השבת.

כך גם עושים בבתי הכנסת, נותנים סוכריות לילדים וכך מלמדים אותם שהתפילה היא דבר מתוק. נותנים להם לקרוא תהלים ומביאים להם שקית ממתקים, ואז מובן שיהיה להם כיף והם ירצו להמשיך לבוא. אמנם זה

מתחיל שלא לשמה, אבל מתוך שלא לשמה יבוא לשמה.

אדם יכול גם לעשות תחבולות שונות בלימוד תורה בבית המדרש. להכין לו קפה ועוגה, ללמוד נושאים שהוא אוהב, להקיף עצמו בחברים מתאימים, לחזק את החברים שלו, לדמיין את עצמו כגדול הדור וכו'. ואז היצר והתאוה ימשכו אותו לבית המדרש כדי ליהנות ולהתמלא.

אדם רוחני יותר יוכל לחשוב על כמה שהוא מתקרב להשם יתברך דרך המצוות. שכשהוא מניח תפילין הוא מתחבר להשם, שכשהוא מתפלל הוא מזיז דברים בעולמות העליונים, שכשהוא עושה עבירות הוא בורא ממש מלאכי חבלה מזיקים. כך הוא ירגיל את עצמו לחשוב תמיד בצורה רוחנית על כל דבר וזה ידרבן אותו להתקרב להשם עוד ועוד.

הכללים הם פשוטים, צריך להידבק לאמת רק במיקוד שונה. להסתכל על הצדדים הטובים, ולראות איך נכניס רגש חיובי וצבע לכל אותם רצונות טובים שבהם אנו רוצים להשקיע. להסב את תשומת הלב של היצר הרע כמו שעשה כלב, כאילו שאנחנו חברים שלו שבאים לטובתו, ואז להכניס את הטענות. להראות לו שאנו מחפשים יצרים ותאוות בבית המדרש ובמצוות, וכך לגרום לו להתאוות לדברים טובים כך שהוא יעשה בשבילנו את כל המאמץ ואת כל העבודה הקשה.

השם יתברך יזכה אותנו לנתב את כל כוחות הנפש שלנו שיעבדו את השם יתברך בצורה מלאה וטובה, שנתחבר אליו וכך נשיג את כל הרצונות הטובים שלנו ביעילות ובקלות.

הבחירה אם לראות את הטוב או את הרע

במבט ראשון נראה לכאורה שחטא המרגלים לא היה כל כך נורא. המרגלים תרו את הארץ במשך ארבעים יום וסיפרו באמת את מה שראו שם. באמת היו שם

ענקים, ובכל מקום אליו הגיעו ראו הלוויות ואכן המצב בארץ נראה לא טוב.

וגם אם נאמר שהמרגלים עצמם כן חטאו, מכל מקום קצת לא מובן מדוע נענשו כל ישראל שבכו, שהרי זה הדבר הכי טבעי לעשות כאשר ראשי העם אומרים שאין סיכוי והכל אבוד. הרי אותם מרגלים היו ראשי בני ישראל, והם היחידים שנכנסו לארץ וראו מה באמת מתרחש, ומובן אם כן שכל העם יקשיבו לדבריהם.

למרות כל זה אנו רואים שהעונש כבד מאוד ועד היום אנו משלמים עליו. בכייה לדורות, חורבן בית המקדש, גלות וצרות רבות. אז מדוע אם כך העונש שקיבל עם ישראל על הבכייה היה גדול כל כך?

גם בהפטרה של הפרשה אנו לומדים על מרגלים ששלח יהושע לתור את הארץ. אלא שהפעם הסיפור הסתיים בצורה קצת שונה. יהושע שלח רק שני מרגלים ולא שניים עשר, ובכל זאת כבר באותו הלילה גילו אותם ורדפו אחריהם. וצריך לשאול איך יתכן ששני מרגלים לא הצליחו להסתתר במשך יום אחד כאשר לפני כן שניים עשר מרגלים טיילו בכל הארץ במשך ארבעים יום מבלי שאף אחד ישים לב אליהם?

התשובה לכך היא שהקדוש ברוך הוא דאג למרגלים שאף אחד לא יגלה אותם. הוא פשוט המית אנשים בכל מקום אליו הגיעו, וכך כולם היו עסוקים בלוויות ולא שמו לב לשום דבר אחר. לכן בכל מקום אליו הגיעו המרגלים ראו אנשים מתים. יוצא שהמרגלים ראו בעיניהם ממש את סיוע השם שהיה להם, אלא שהם בחרו לראות את הרע ולהבין שאנשים מתים כי הארץ רעה.

וכשם שהמרגלים בחרו לפרש את הדברים בצורה שלילית, כך גם העם עצמו. שהרי מי גדול ממשה רבינו ואהרן הכהן שלא הסכימו עם דברי המרגלים? וגם מבין המרגלים עצמם היו את יהושע וכלב. אם כן יוצא שכן הייתה אפשרות להסתכל על הצד החיובי. להבין שהארץ טובה ושהשם יתברך יכול לעשות נסים עצומים כך שיכנסו לשם בקלות. אלא שהם בחרו להסתכל על הצד השלילי.

גם אצלנו בחיינו ישנה השגחה פרטית יומיומית. כל מי שיפקח את עיניו יוכל לראות את הקדוש ברוך הוא עושה לו נסים ומציל אותו מצרות רבות. אלא

שבדרך כלל אנו בוחרים לסגור את העיניים ולראות את הרע. כאשר אנו בוחרים לראות את הרע, אנו נדבקים בו ומחזקים אותו. אבל אם רק נבחר בכך, נוכל לראות את כל הטוב שהשם מסובב לנו והרע יעלם מאליו.

לכל דבר יש צדדים טובים ופחות טובים. לשון הרע הוא לא שקר כמו שרבים סוברים, אלא אמירת דבר נכון ואמתי, אבל מתוך ראייה לא טובה. כי אמנם נכון שראית את ההוא לא עוזר למישהו או שעושה משהו לא טוב, אבל יש בו אלפי תכונות טובות אחרות שאתה בוחר להתעלם מהן כדי להזכיר את הרע שבו.

לכן חשוב להתרחק מלשון הרע ככל שניתן ולדון את האדם לכף זכות. הדבר עוזר קודם כל לנו בעצמנו, זה מביא אותנו לחשוב בצורה טובה ולא רעה, ומכך נותן כוח וחוזק לטוב שבנו כך שהרע שבנו יעלם.

אדם שמנסה לחשוב בצורה חיובית וטובה, מתחבר לשורש עליון של טוב. הוא דן אחרים לכף זכות ואז דנים גם אותו לזכות. הוא חושב דברים טובים ומשמיים מביאים לחייו דברים טובים. אבל כאשר אדם מתלונן, מתעצב, מתרעם וכועס, הוא מתחבר לשורש לא טוב שמזמן לחייו חס ושלום דברים לא טובים בהתאם.

אדם שנמצא ב"צרה" הוא אדם שרואה את התמונה הצרה. כאשר אדם מסתכל על התמונה הרחבה יותר הכל מסתדר מצוין. אנשים לפעמים מגיעים לעצבות רבה ודיכאון, ולפעמים זה אפילו מגיע לפגיעה בעצמם, וכל זה רק מתוך התבוננות לא נכונה.

הרי יש לאדם משפחה, חברים, יעוד בחיים, תחביבים, בריאות, הצלחות ועוד המון דברים טובים שהוא אוהב. אבל את כל זה הוא לוקח כמובן מאליו ומסתכל רק על מה שחסר לו. הוא חושב שכל החיים שלו אומללים בגלל שהוא לא מוצא שידוך, בגלל שהוא נכשל במבחן או בגלל שאין לו עושר כמו לשכן שלו. אמנם בוודאי שיש עניין להתפלל, לחזק את האמונה ולהשתדל להשיג את הדברים שאנו צריכים, אבל ברור שאסור לנו לחשוב שכל החיים חס ושלום אינם טובים.

לכן העיניים של הכרת הטוב, לא לדבר לשון הרע, לדון לכף זכות וכו' הם כל כך חשובים מצד אחד, אבל כל כך קשים לביצוע מצד שני. כי טבע האדם

להתמקד בחוסר, בדברים הלא טובים. אדם יכול להיות מוצלח יותר מכל הסביבה, כולם יחלמו להיות כמותו, אבל הוא מבחינתו יהיה אומלל ומסכן כי חסר לו משהו.

כך היה המן שהיה השר הנכבד ביותר, שולט על כל העולם כמעט, והפסיד את הכל על צרות העין שלו. שאמר שכל מה שיש לו לא שווה לו, כי מרדכי היהודי לא משתחוה לו. במקום ליהנות מכל מה שיש לו ולהגשים את כל החלומות, הוא מתעסק בדבר היחיד שחסר לו ומציק לו. הוא כל היום חושב על מרדכי ונהיה כועס וממורמר.

אין אדם שאין לו דברים טובים בחייו. גם האדם האומלל ביותר והמסכן ביותר שכל חייו הם ייסורים, צריך לומר תודה יום ולילה להשם יתברך וכל מה שיודה לו לא יוכל להספיק. הוא נתן לו נשמה אלוקית, נתן לו חיים, כל נשימה ונשימה שאנו לוקחים כברורה מאליה היא מתנה מופלאה מהשם יתברך.

כשאדם נופל לחולי, פתאום הוא שוכח מכל התאוות שלו וכל מה שהוא רוצה זה להבריא. ואם פתאום הוא יחלה במחלה קשה יותר, אז הוא יתפלל לחזור למחלה הקודמת הפחות קשה. כי תמיד יכול להיות גרוע יותר, אבל במקום להודות על המקום שלנו אנו רק מתלוננים על המצב הרע.

ולמשל אותו אדם בזמן החולי בוודאי לא מתלונן על כל התאוות שחסרות לו. הוא לא רוצה עוגות טעימות כי בכלל אין לו תיאבון. הוא לא רוצה לצאת לטיולים כי הוא רק סובל ונאנח. הוא רק רוצה להבריא וזה שווה לו הכל. לכן אדם בריא צריך לומר תודה ולשמח כל היום גם אם אין לו כלום בחיים. אבל כאשר אותו אדם יבריא, הוא לא יגיד תודה וישמח, אלא ישכח מזה וימצא מהר מאוד סיבה אחרת להיות עצוב בגללה. זוהי בדיוק הבכייה לחינם. לחפש מה לא טוב כדי לבכות בגללו.

כשאדם בוכה לחינם הוא בעצם מסמל את חוסר האמונה שיש לו. כשבוכים לחינם זה נובע מתוך חוסר הסכמה עם המצב. כאילו שיש משהו לא בסדר. כאילו שחס ושלום השם יתברך 'טעה' כשזימן לחיינו מצב מסוים. כאילו שהיה צריך

להיות אחרת ואם היה אחרת היה טוב יותר. כאילו שהמצב כעת הוא לא טוב ואם אנחנו היינו מחליטים במקום השם יתברך אז כאילו שח"ו היינו יכולים לעשות טוב יותר.

אבל מובן לכולנו שזה חוסר אמונה מוחלט לחשוב כך. אין רחום יותר מהשם יתברך ואין מי שאוהב אותנו יותר מהשם יתברך. כל נסיבות החיים סביבנו הם הכרחיים וטובים בשבילנו. אין שום טעות בשמיים. אנחנו נמצאים ברגע זה במצב הטוב ביותר שיתכן בשבילנו.

הבכי מסמל רגש עז עם הרבה כוונה שיכול לשנות מציאות. זה יכול להיות לחיוב או לשלילה. לכן נקבע העונש בכייה לדורות. לא בגלל שהשם יתברך חס ושלום שונא אותנו ורוצה לנקום בנו. אלא שכדי לתקן את הבכייה לחינם שהיא בכייה שלילית שמטיחה דברים כלפי מעלה ומבטאת חוסר אמונה וייאוש, יש צורך בבכייה לדורות שתבוא מתוך צורך ותקווה, שתבטא את האמונה.

כאשר בוכים מתוך אמונה ותפילה, כל דמעה מרעישה עולמות. כשבוכים על בית המקדש מתוך תקווה וציפייה לגאולה השלמה, זה עושה תיקון לבכייה של חינם. כשמתפללים להשם מתוך בכייה זה דבר עצום שיכול לשנות את כל המציאות לטובה. בכי עם כתובת ומטרה זה דבר מועיל, ולכן הוא מתקן את הבכייה לחינם שנובעת מחוסר אמונה ובלי שום תועלת.

לא בוכים כי אנחנו עצובים וכועסים מהמצב שהקדוש ברוך הוא זימן לנו, מתוך האשמה שאין צדק או שעשו כאן טעות. אלא בוכים מתוך תקווה ואמונה לשינוי, כמו אדם שעומד בפני המלך ומבקש את צרכיו מתוך בכייה, בלי שום האשמות על המצב, אלא להפך, מתוך הודאה ושמחה על כל מה שיש.

המרגלים ראו את מה שראו כשתרו את הארץ. הם יכלו להסתכל על הצד הטוב שבדבר, לראות את ההשגחה הפרטית ומכך להגיע לאמונה גבוהה וחזקה יותר. אבל הם בחרו להסתכל על הצד השלילי.

לאחר שהמרגלים סיפרו את הדברים לעם, בני ישראל יכלו לבחור להקשיב לכלב ויהושע שהיו עם המרגלים והסתכלו על הצד הטוב. הם יכלו לשמוע למשה

ואהרן שהיו גדולי הדור ושעל ידם עשה השם יתברך נסים עצומים. אבל הם בחרו להסתכל על הצד השלילי ובכו בכייה לחינם.

לכן נקבע העונש החמור שעד היום אנו משלמים עליו, כיוון שעד היום אנו בוחרים להסתכל על הצד השלילי. זוהי מהות שנאת החינם שהחריבה את בית המקדש ועד היום לא הצלחנו להתגבר עליה. שבמקום להסתכל על הטוב, אנו בוחרים להתקשר למחשבות שליליות שמזמנות דברים לא טובים למציאות.

השם יתברך יזכה אותנו להסתכל על הצדדים החיוביים של החיים, לראות תמיד את הטוב, לדון לכף זכות, להרבות חסד ואהבה, לדבר טוב על כולם ולשמוח מכל מה שהשם יתברך מביא לחיינו, ומתוך כך נוכח לתקן את הבכיה לחינם ונגיע לגאולה השלמה ולבניין בית המקדש במהרה בימינו אמן.

לבטל רעונות מפני רצון השם

הפרשה מספרת על חטא המרגלים ועל העונש שקיבל אותו הדור למות במדבר במשך ארבעים שנה. לאחר ששמעו את הדבר, אנשי העם הבינו שחטאו בכך שהקשיבו לעצת המרגלים ולא בטחו בהשם. כדי לכפר על זה, היו מעפילים שהחליטו לעלות ולהלחם "לשם שמיים". שכאילו כך יוכלו לתקן את חוסר האמונה, שילחמו מתוך אמונה שלמה שהשם יעזור להם וכך ייכנסו לארץ.

אלא שלאחר שכבר נגזרה הגזרה, בשמיים לא רצו שהם יעלו להילחם. אמנם בתחילה רצון השם היה שיאמינו ויילחמו וכך ייכנסו לארץ. הם היו צריכים לבטוח בהשם ולא לבכות בגלל דברי המרגלים. אבל לאחר שחטאו נגזר עליהם להיות ארבעים שנה במדבר, וכעת רצון השם הוא שלא יעלו להילחם.

משה אמר להם שלא יעלו והסביר להם שהשם לא יהיה איתם במלחמה. אך הם היו נחושים בדעתם וכך הלכו אל מותם. ולכאורה אותם מעפילים חשבו שהם עושים דבר טוב שיכפר על חטאם. שכאילו החטא שלהם היה חוסר אמונה, וכעת

הם התחזקו ועלו להילחם באמונה שלמה.

אבל האמת היא שהם רק הוסיפו לעצמם עוד חטאים בכך. הרי בתחילה חטאו בכך שלא הקשיבו לרצון השם, שלמרות שהשם אמר להם לעלות לארץ ולהילחם, הם בכו ולא האמינו שיצליחו לנצח. וכעת חזרו להמרות את פי השם, שכעת הוא אומר להם שלא יעלו להילחם, והם החליטו שהם כן עולים, נגד רצון השם.

תארו לכם שאב מבקש מבנו כוס מים, ובנו לא רוצה להביא לו ואפילו מתחצף אליו. ואז האב מעניש את בנו ואומר לו לא לצאת מחדרו. ואז הבן יוצא מהחדר ומביא לאביו כוס מים. אותו בן לא מתקן בכך את מה שעשה, אלא בדיוק להפך, ששוב הוא ממרא את פי אביו בכך שיצא מהחדר.

יוצא שאותם מעפילים מתחזקים כביכול באמונה ועולים להילחם. הם בטוחים שהם עושים את רצון השם ומכפרים על החטא של העם. הם מוכנים למסור נפש כאילו למען השם. אבל הם לא מבינים שהם עושים בכך את ההפך הגמור, מכעיסים את השם ורק מביאים למצב גרוע יותר.

כשהקדוש ברוך הוא רוצה שנילחם, אז צריך להילחם ולא לבכות כמו שעשה העם. לעומת זאת, כאשר משה אומר להם שכעת השם לא רוצה שיעלו להילחם, אז זה מה שצריך לעשות. לא צריך לנסות להתחכם כדי לרצות את השם יתברך, אלא פשוט לנהוג בפשטות ולקיים את הציוויים שלו.

כדי לעשות את רצון השם אנו מוכרחים לבטל את רצוננו, שהרי אין סיכוי שנצליח להבין את הדברים בשכלנו מעצמנו. לא לעשות את מה שלדעתנו יעשה טוב, אלא ללכת לפי הכללים ולפי מה שהשם יתברך רוצה מאיתנו. לא לחשוב שאנחנו חכמים ולהמציא דרכים לעבוד אותו, אלא לקיים את הציוויים שלו בפשטות.

כך גם בהמשך הפרשה מסופר על מקושש העצים ביום השבת. ומסבירים שאותו מקושש התכוון לטובה, להכניס יראה בעם ישראל. הוא ידע שיוציאו אותו להורג ואז כולם יראו אותו ויפחדו לחלל שבת כשיראו בעיניהם את העונש. הוא

רוצה לעשות טוב ולשם שמיים. אלא שבכך עבר על רצון השם שציווה על שמירת השבת, כדי לקיים את רצונו הפרטי, שמקוצר דעתו חשב שיעשה טוב.

חז"ל מלמדים אותנו שאילו כל ישראל היו שומרים את אותה השבת, היו נגאלים. יוצא שאותו מקושש, שהתכוון לטוב והקריב את חייו כדי להכניס יראת שמיים בעם, דווקא הוא זה שעכב את הגאולה שעד היום אנחנו בגלות כיוון שלא באה.

אדם לא יכול לראות ולהבין את ההשלכות של המעשים שלו. ישנם דברים לא צפויים שלא לקח בחשבון, ישנם דברים שהוא לא יודע אותם, וגם אם עשה את כל החישובים האפשריים, הוא יכול לראות אולי רק צעד אחד קטן קדימה. אבל השם יתברך רואה את הכל. אותו מעשה קטן עכשיו יכול להוביל לדברים עצומים שאנחנו כלל לא משערים בדעתנו. לכן אסור להתחכם, אלא רק לעשות את רצון השם.

הדבר דומה לאב ששלח את בנו עם סכום כסף גדול כדי לקנות סחורה דווקא מסוג מסוים. הבן שיוצא לשליחות במסירות מתוך רצון לעשות נחת רוח לאביו הולך ובדרך מוצא סוחרים שמציעים לו סחורה הרבה יותר יקרה ומשובחת בתמורה לכספו. הבן בטוח לעצמו שאביו ישמח ויתגאה בו מאוד אם יביא לו סחורה משובחת יותר משביקש, אז הוא קונה אותה וחוזר לאביו עם חיוך גדול של גאווה על פניו.

אבל כאשר הבן חוזר לביתו עם הסחורה היקרה והמשובחת שקנה, הוא רואה את אביו המופתע מתמלא בכעס ודמעות. ואז אביו מספר לו שהוא שלח אותו להביא דווקא סחורה מסוג מסוים משום שהוא התחייב לספק אותה למישהו בעסקה מיוחדת של פעם בחיים. שאמנם אותה סחורה שהבן הביא שווה יותר, אבל כרגע אין בה צורך וכעת הם הפסידו סכום עצום, ועוד יצטרכו לשלם פיצויים על העסקה שהתבטלה.

אז הבן יכול לתרץ שהוא לא ידע מכך. שאם היה יודע בוודאי שהיה עושה מה שאביו אמר לו. אבל האב עדיין כועס עליו. הרי מי ביקש ממנו לחשוב? מי ביקש

ממנו להפעיל שיקול דעת ולעשות מה שנראה לו הכי טוב? האב נתן לו הוראה ברורה לקנות דווקא סחורה מסוימת, אז רק אותה צריך לקנות. לא צריך להתחכם, רק לעשות את מה שמוטל עליך וזהו. לקיים את הציווי בלי חכמות.

כולנו בטוחים שאנו חכמים גדולים שיודעים בדיוק מה השם רוצה מאיתנו. אנחנו מחפשים את ההיגיון במצוות וכך מנסים להבין את הדברים מעצמנו, כאילו שכך אנו מצליחים להבין את הרצון האלוקי. אבל מתוך מחשבות כאלו אפשר חס ושלום להגיע לכפירה. אפשר לעשות את הדברים בצורה הפוכה לגמרי מהרצון האלוקי בזמן שאנו בטוחים שזהו רצון השם. צריך להבין שאין לנו שום תפיסה ברצון האלוקי.

וכך אנשים רבים מעצבים את חייהם על פי רצונם האישי. שיש מצוות שלא כל כך מסתדרות להם, אז הם מוותרים עליהן בקלות רבה מדי. שלפעמים הם לוקחים סגולות שונות בתור עיקר, ואת המצוות העיקריות בתור המלצות. וכך הם מעוותים את הדברים, ובטוחים שהם עושים את רצון השם. הם לא טורחים לחפש מה השם רוצה מהם, אלא עושים את מה שנראה לדעתם, וכאילו שזה לשם שמיים.

כשמסתכלים לעומק ההלכה בענייני המצוות השונות, ניתן לראות שישנם המון דברים יוצאים מן הכלל. ישנן המון מצוות שנוהגות בדרך מסוימת ובדרך אחרת הכל מתהפך לגמרי. ישנם דברים שלאדם מסוים יהיה אסור ולאחר מותר. ישנם דברים שנוהגים רק במקום מסוים. יש מצבים שונים שבמצב מסוים ההלכה תהיה כך ובמצב מעט שונה ההלכה תהיה שונה לגמרי.

לכן מוכרחים להיצמד לכללים ולחקור היטב את ההלכה בכל פרט. מי שמחפש היגיון בדברים לא יוכל למצוא אותו מתוך עצמו ללא חוקי התורה, שהרי לא ניתן להבין את הקדוש ברוך הוא. הדרך להגיע להבנה האמתית של הדברים ולידיעה מה השם רוצה מאיתנו היא ללמוד את התורה הקדושה בה הוא נתן לנו את כל הפרטים שעלינו לדעת.

אנשים שעושים חישובים שונים שנוגדים את ההלכה מסתכלים על עצמם

כאילו חס ושלום הם חכמים יותר מהשם יתברך. שהקדוש ברוך הוא אמר לנו בתורה לעשות דבר מסוים, ואנחנו כאילו חכמים יותר שיכולים להסביר שלא צריך לעשות את אותו דבר. אנשים ממצייאים דברים ואז מתחילים לחלק שהשם התכוון לדבר מסוים, אבל לדבר אחר הוא לא התכוון וכך מפרשים את התורה כרצונם ומעוותים לחלוטין את הרצון האלוהי.

התורה מצווה אותנו למשל לשמור שבת, אך מצד שני היא אומרת לנו שפיקוח נפש דוחה את השבת. אז אדם יכול להגיד שהוא רוצה להחמיר לא לחלל שבת גם בפיקוח נפש, אבל זהו לא רצון השם. ישנם אנשים חולים מסוכנים שהתורה אוסרת עליהם לצום ביום הכיפורים במקרים מסוימים, ובכל זאת הם מעדיפים לצום כדי לעשות כביכול את רצון השם, אך הם לא מבינים שהם עוברים על איסור תורה בכך שאינם שומרים על נפשותיהם. הם חושבים שהם מחמירים על עצמם כדי להיות צדיקים, אבל באמת הם עושים איסור גמור שהוא נגד התורה.

התורה מצווה אותנו להיזהר מצער בעלי חיים. אך מצד שני התורה דורשת מאיתנו להקריב קרבנות בבית המקדש, לשלח את השעיר לעזאזל בעיצומו של יום הכיפורים, לאכול את הפסח, לכתוב ספרי תורה, תפילין ומזוזות על עור של בעלי חיים ועוד שלל דברים שנראים סותרים לזה.

ואז אנשים מפרשים את הדברים כפי רצונם, וכך הופכים לצמחוניים כאילו בשם התורה ויכולים חס ושלום לאסור על עצמם להניח תפילין או לאכול קרבן פסח. אילו בית המקדש היה קיים והיו משלחים את השעיר מהצוק ביום הכיפורים, הם היו עושים הפגנות נגד זה בטענת צער בעלי חיים. אבל הם לא היו מבינים שדווקא אותו מעשה שנראה אכזרי, הוא זה שמכפר על כל החטאים של כל בני ישראל.

התורה מצווה אותנו על כיבוד אב ואם אך מצווה אותנו לא לשמוע בקולם אם ציוו אותנו על דבר עבירה. היא מצווה אותנו להוכיח את הזולת, אך עם זאת אוסרת עלינו לפגוע באחרים. כך ניתן למצוא כמעט בכל מצווה איזשהו יוצא מן הכלל שמסייג את הדברים. שצריך ללמוד היטב את פרטי ההלכות ולהקשיב לרצון האלוהי, ולא לנסות להבין לבד את הדברים מתוך שכל והיגיון, שבצורה כזו

הכל יהיה משובש.

כאשר אדם לומד מעט הוא מבין כמה דברים ואז הוא בטוח שהוא כבר בקיא בהלכה. הוא בטוח שהוא יודע מהו רצון השם בצורה מדויקת. אז אם צריך לצום ביום הכיפורים הוא יעשה זאת בכל מחיר, גם אם הוא יעבור על עבירות אחרות בדרך. אם הוא ישמע על עונג שבת, אז לפעמים הוא אפילו יחלל שבת חס ושלום אם תהיה הפסקת חשמל כדי לקיים עונג שבת. אבל כל זה לא רצון השם. אי אפשר להתחיל להסיק מסקנות מתוך הדעות האישיות שלנו ואז לחשוב שאנחנו מבינים טוב יותר מהקדוש ברוך הוא בעצמו.

זה מאוד קל ללמוד קצת תורה והלכות ולצאת נגד כל העולם לאחר מכן בתור מטיפי הדור. אך צריך להבין שאנו מוכרחים ללמוד את כל הפרטים כדי לדעת את הדברים לעומקם. כל עוד לא למדנו את כל התורה כולה, אנו צריכים לקבל את הדברים מהרבנים הגדולים ומורי ההלכות שכן למדו. אדם יכול לשמוע למשל שיעור על כמה חשוב להתפלל בבית הכנסת במניין ואז יהיה מוכן אפילו לנסוע בשבת לבית הכנסת לשם כך. חשוב להבין את חומרת הדברים, לדעת מה חשוב יותר ומה פחות, כדי לדעת כיצד לנהוג במקרה של התנגשות. לדעת מהו באמת הרצון האלוהי.

אותה תורה שציוותה אותנו על לימוד תורה יומם ולילה, אסרה עלינו ללמוד תורה במקומות מטונפים כמו בית הכיסא. ואדם יכול לחשוב לעצמו שהוא כל כך צדיק שהוא לא רוצה לעצור אפילו לרגע מדברי תורה, ולכן הוא ילמד חס ושלום גם בבית הכיסא ובמקומות מלוכלכים. אז הוא חושב שהוא צדיק גדול, אבל הוא לא מבין שאת כל התורה שלו הוא נותן במתנה לסטרא אחרא. שהוא מחזק את כוח הקליפות והטומאה עם התורה שלו. שהוא מחליש את הקדושה ועושה נזק עצום לכל האנושות.

אותה תורה שציוותה אותנו להיות רחמנים וגומלי חסדים, ציוותה אותנו למחות את זכר עמלק ולא לרחם עליהם. אם ננסה להבין את הדברים בשכל לא נצליח, כי אנו רואים שני בני אדם שנראים דומים כלפי חוץ. אך הקדוש ברוך הוא רואה את הפנימיות של הדברים, שהאחד מזרע עמלק והשני לא.

לאחר שלמדנו על הציווי לא תרצח שכתוב בתורה זה נראה לנו לא הגיוני שיש מצווה לרצוח ואז אנחנו חושבים שאנחנו מבינים טוב יותר מהתורה עצמה. כאילו שחם ושלום מישוהו טעה והתבלבל כשכתב למחות את זכר עמלק. כאילו שחם ושלום הוא לא צפה לעתיד ולא ידע מה יקרה בהמשך. כאילו שחם ושלום אולי התורה מיושנת או מוגבלת ולא התכוונה אלינו. אבל מובן שהקדוש ברוך הוא אינו מוגבל ויודע הרבה יותר טוב מאיתנו. הוא זה שחקק את החוקים וקבע את מהות הדברים.

שאל המלך איבד את המלוכה בגלל הרחמים שלו. הוא ריחם על הצאן והבקר של עמלק ורצה להקריב אותם להשם. מבחינה הגיונית זו מחשבה נכונה וטובה, והוא אפילו עשה את זה לשם שמיים כדי לעשות נחת רוח להשם יתברך. אבל חז"ל מסבירים שהמרחם על האכזרים, סופו להתאכזר לרחמנים. כלומר אם נרחם עכשיו על רוצח סדרתי שיבכה ויתחנן על חיינו, אנו עלולים לטעות ולחשוב שעשינו משהו טוב, אבל לאחר מכן הוא ירצח עוד עשרים אנשים ויוצא שברחמים שלנו עליו התאכזרנו לעשרים אחרים חפים מפשע.

אנחנו לא יכולים להבדיל בין האנשים, אבל הקדוש ברוך הוא מכיר את השורש של כל אחד, הוא מלמד אותנו שלשורש של עמלק אין תקנה ומצווה אותנו להשמיד אותו לטובת האנושות. מתוך הרחמים של שאול שהיה בטוח שהוא עושה דבר טוב, קיבלנו גלות, שואה ואינקוויזיציה. כולם מתוך זרע עמלק. כי אמנם ההיגיון אומר שצריך לרחם על עמלק, אבל הקדוש ברוך הוא ציווה להשמיד אותם לחלוטין ולא להשאיר מהם שום זכר. אז השכל וההיגיון בכלל לא משחקים פה תפקיד כי הקדוש ברוך הוא החליט אחרת והוא יודע את האמת לשורשה.

אנשים רוצים להתחזק, אז הולכים לרבנים מזויפים, לומדים "קבלה" ומיסטיקה ועוסקים בכוחות רוחניים שכאילו הם מבינים בהם. יש כאלו שצמאים ליהדות, אז עושים ערבי חיזוק מעורבים גברים ונשים ביחד. וכך גם עורכים אירועי דת, כמו חתונה, בר מצווה וברית מילה בפריצות מוחלטת. הם חושבים שהם עושים את רצון השם, אבל עושים את ההפך מרצונו.

וכך אנשים רבים הולכים אחר דעות קדומות, מנהגים, סגולות, חוקי החברה, סברות השכל ועוד שלל דברים חסרי בסיס, ומתוך כך עוברים על רצון השם. הם ממש מתאמצים כאילו לעשות את רצון השם, אבל עושים בדיוק את ההפך. לא רק שכל המאמץ שלהם הוא לחינם, אלא שהם גם מזיקים ומתרחקים מהשם בגללו.

אנו מוכרחים להבין שאין לנו את הכלים לעשות את כל החישובים האלו בעצמנו ולכן אנו צריכים לדבוק בדרך התורה הקדושה שמצווה אותנו כיצד לנהוג בכל מקרה. לאחר חטא המרגלים הקדוש ברוך הוא נתן את העונש והעם הבין שחטא. אותם מעפילים רצו לתקן את החטא של חוסר אמונה וביטחון בקדוש ברוך הוא ולכן החליטו לבטוח בהשם ולצאת למלחמה. אלא שמשה רבינו הסביר להם שכעת זה לא הזמן וזה לא רצון השם.

הם חשבו שהם עושים תיקון, אבל את החישוב הם עשו בעצמם מבלי להקשיב למה שגדול הדור, משה רבינו, אומר להם. למרות שהכוונה שלהם הייתה טובה ולשם שמייים, בכל זאת זה נחשב להם לעבירה, כיוון שעברו על רצון השם ועשו את הדברים על דעת עצמם.

כך גם עם המקושש ביום השבת, כך היה עם יהושע שעשה שלום עם הגבעונים בלי לשאול את השם, כך היה עם משה רבינו שהכה בסלע במקום לדבר אליו לטובת עם ישראל, כך היה עם שאול שריחם על עמלק כדי להקריב להשם, כך היה עם מעשה העגל כשמשה בושש לבוא ורצו קשר עם השם, כך היה עם חזקיה שלא התחתן כי ידע שעתידי לצאת ממנו בן רשע, וכך היה בכל הדורות כאשר אנשים גדולים ניסו להבין את המהות ולפעול מכוח הידיעה וההבנה שלהם כדי להביא טוב לעולם. השם לא רוצה שנעשה חישובים ונחליט בעצמנו. הוא רוצה שנתבטל אליו ונעשה את רצונו.

כולם יודעים כמה נזק עלול להיגרם אם כל חייל בצבא יחליט בעצמו כיצד לנהוג במקום להקשיב לפקודות. כדי להצליח במלחמה מוכרחים להקשיב למפקדים, ואלו למפקדים שלהם וכך הלאה עד לפקודות שמגיעות מהדרג הגבוה ביותר. הרמטכ"ל מסתכל על התמונה הכוללת ונותן פקודות כלליות, אחריו

המפקדים הגדולים רואים איך לבצע את הדברים בשטח, ואז נותנים פקודות לחיילים הפשוטים.

החיילים הפשוטים לא יודעים מה המטרה שצריך להשיג, איפה נמצאים כוחות נוספים משלנו, איפה יש סכנות וכו'. הם רואים את התמונה המצומצמת של השטח הקרוב אליהם. לכן הם צריכים פשוט לעשות מה שפוקדים עליהם לעשות בלי לעשות חשבונות מעצמם.

לפעמים אנשים מגיעים למצבים בהם הם לא יודעים כיצד לנהוג. צריך לדעת שזה בסדר לא לדעת הכל. זה בסדר לא להבין תמיד את רצון השם. כל מה שמבקשים מאיתנו זה להתפלל ולבקש. לנסות להתחבר לאמת. שלמה המלך היה חכם מאוד, ולמרות זאת הוא ביקש מהשם שייתן לו חכמה לשפוט את העם. לכן השם עשה אותו החכם באדם. כי בדיוק לאדם כזה ראוי לתת חכמה.

עובר אורח שנתקל באנשים פצועים במצב קשה, יכול להחליט שהוא רוצה להיות גיבור ואז לנסות להציל את כולם בעצמו במקום להזמין אמבולנס. אבל גם אם הוא יוכיח חכמה, עוז וגבורה ויציל עשרה אנשים ורק אחד ימות, אותו אדם ייחשב לרוצח. כי אף אחד לא ביקש ממנו לטפל בפצועים, כל מה שהיה צריך לעשות זה להזעיק עזרה. ואז יתכן שכולם היו יכולים לחיות.

לפעמים כל מה שצריך זה להזעיק את עזרת השם יתברך, לזעוק לשמיים מתוך כניעה ולבקש שהשם ייתן בלבנו חכמה לבחור את הדבר הנכון, וינהיג אותנו בדרך הנכונה. בכל דור יש חכמי תורה שאיתם אפשר להתייעץ ולבחון את הדברים, כך שנוכל לדעת מהו רצון השם האמת.

כדי לעשות את הדבר הנכון ולהגיע לרצון השם אנו צריכים לבטל את הרצון האישי שלנו. לבטל את האגו ואת החכמה שרכשנו, לבטל את השפעות הסביבה ולחצי החברה, לבטל את הרגש והכבוד ולבטל את כל הדברים המשפיעים עלינו בכל צורה שהיא ולברר בצורה אמתית וחסרת אינטרסים מה באמת הקדוש ברוך הוא רוצה מאיתנו.

ישנם ספרי הלכה רבים שנכתבו על ידי גדולי הרבנים, ישנם גדולי הדור

שמשמיעים את דעת התורה בנושאים שונים, כל מה שצריך זה לקבל את הדברים ולא לנסות לחשוב שאנו חכמים יותר מהקדוש ברוך הוא. מתוך קבלה כזו לשם שמיים, נוכל לזכות בע"ה לבניין בית המקדש ולהחיש את הגאולה השלמה במהרה בימינו אמן.

אם כבר בוכים, אז להרויח מזה משהו

חטא המרגלים אמנם נקרא על שם המרגלים, אבל זה היה חטא כללי של כל עם ישראל כמעט. מה שהמרגלים אמרו זה עניין אחד, אבל תגובת העם היא זו שלקחה את החלק המרכזי בחטא.

כשהעם שמעו את דברי המרגלים, הם התחילו לבכות. המדרש אומר שהקדוש ברוך הוא אמר להם שהם בכו בכייה של חינם, והוא יקבע להם בכייה לדורות. שאותו היום היה תשעה באב ואז נגזר ששני בתי המקדש ייחרבו באותו היום.

הכל התחיל מבכייה של חינם שבכו העם לאחר שנפלו מאמונתם ופחדו להיכנס לארץ. מכאן אפשר ללמוד כמה חשוב להימנע מבכיינות ועצבות, שהרי האמונה והביטחון בקדוש ברוך הוא מסלקים כל פחד ודאגה. הבכי מציג אותנו כקטני אמונה ומחליש אותנו בעבודה הרוחנית שלנו.

אלא שמצד שני, ידוע שהבכי הוא כלי מועיל ביהדות. אפשר למצוא פעמים רבות בהן יש דווקא עניין גדול לבכות. גם אם כל השערים ננעלו, שערי דמעה לא ננעלו ולא ינעלו לעולם. תפילה בבכי ובכוונה מועילה מאוד ופורצת את כל המנעולים הכבדים.

וכך הדבר ידוע שתפילות יום הכיפורים צריכות להיות בבכייה. וכן צריך לבכות על מיתת הצדיקים, וכמו בקריאת התורה של יום הכיפורים על מות שני בני אהרן. וכך גם הווידוי והתחנון שאנו עורכים בכל יום צריך להיות בבכייה. וכן כל תפילה שנובעת מהשתוקקות וכיסופים להשם יתברך.

יש עניין גדול לעשות בכל לילה לאחר חצות תיקון חצות ולהוריד דמעות על בית המקדש שנחרב. בימי בין המייצרים יש עניין לעשות את החלק הנקרא תיקון רחל גם בחצות היום וגם שם העיקר זה לבכות ולהצטער על חורבן בית המקדש. איבדנו דבר גדול שאנו כלל לא מבינים את ערכו ועל זה ראוי לבכות.

ואם כן צריך לעמוד על הדבר. מהי בכייה "לחינם" ומהי בכייה לתועלת? מתי צריך לבכות ויש בזה אפילו עניין גדול ומתי הדבר אסור? מתי הבכי נחשב של אמונה ומתי הוא מראה על חוסר אמונה? איך נדע בכל מצב ועניין אם כדאי לבכות או לא?

ומעבר לכך, גם אם נצליח לברר ולדעת, מכל מקום צריך גם להבין כיצד נוכל לשלוט בזה? הרי הבכי הוא תגובה הנובעת מתוך התפרצות של רגש. זה לא פשוט לבכות כשלא מרגישים שום דבר קיצוני. רק כאשר ישנו רגש עז שכבר לא יכולים להכיל בפנים, אז אותו רגש מתפרץ החוצה בלבוש של בכי.

ואם כן מובן הדבר שזה גם לא פשוט לעצור את הבכי כאשר מתחוללת בתוכנו התפרצות כזו של רגש. ואם למשל אדם עובר אירוע משמעותי ומרגש, אז פעמים רבות הוא מאבד שליטה על עצמו ומתפרץ. זה לא מתוך בחירה שהוא החליט שזה הדבר הנכון לעשות, אלא כעין דחף פנימי ובלתי נשלט. ואם כך, אז צריך להבין מהי האשמה שהייתה על העם שבכה? וכי יכלו לשלוט בזה?

כדי להבחין בין סוגי הבכי, הרצוי והדחוי, ננסה לערוך חלוקה שתבאר לנו את ההבדלים ביניהם. בכייה לחינם, כפי שהשם מרמז, היא בכייה שלא מביאה שום תועלת. היא לא עוזרת לנו בשום דבר ולא מקדמת אותנו.

כמו ילד קטן שמקבל מכה קטנה ואז בוכה במשך חצי שעה. ועד שהוא נרגע ושוכח מזה, מישוהו בא ומזכיר לו את המכה שקיבל ואז הוא חוזר לבכות חצי שעה נוספת. וכי אותו בכי יועיל לו במשהו? זה סתם בכי מעצבן וחוסר תועלת.

אבל בכי מועיל הוא בכי שמקדם אותנו. שיש לנו מטרה שאנו מנסים להשיג דרכו. וכמו למשל אדם חסר כל שעומד לפני עשיר גדול, שבוכה לפניו שיעזור לו

וייתן לו את מבוקשו.

כאשר לבכי יש כתובת, מטרה ותכלית, אז הבכי הוא לא לחינם. בעזרתו נוכל להתקדם ולקבל כלים חדשים להתקדמות שלנו. וכך נוכל לבחון כל בכי ולנסות לחקור, האם זה בכי שמקדם ומועיל, או שמא זהו בכי חסר תועלת שנובע מתוך אמונה שלילית.

וכך נוכל לראות שהבכי בתפילה, בתחנון וכו' נובע מתוך רצון להתחבר להשם יתברך. זהו בכי על חטאי העבר כדי לבטא את ההתנתקות שלנו מהם ואת החיבור שאנו רוצים ליצור עם הקדוש ברוך הוא. זהו בכי שמגלה את הרצון הפנימי הטהור שלנו.

ולעומת זאת הבכי של המרגלים נבע מחוסר אמונה. זה לא היה בכי של תפילה להשם, אלא בכי של תלונה, שכאילו אין להם סיכוי ולמה בכלל הביאו אותם למקום בו הם נמצאים.

ולכן התיקון שנקבע לאותו הבכי הוא בכייה לדורות. שבכל שנה בתשעה באב, שזהו זמן חטא המרגלים, אנו בוכים על חרבן בית המקדש שיבנה במהרה בימינו. כעת אותו בכי הוא מועיל, שאנו לא בוכים על מה שאבד ולא ישוב חס ושלום, כי לזה אין טעם. אלא בוכים כדי להביא לבניינו.

עניין הבכי הוא דבר גדול וחשוב ויכול להועיל ולעשות תיקונים גדולים בעולם. אך כל זה מדובר על בכי המכוון לעניינים חשובים ולא מתבזבז לחינם. אלא שצריך להבין כיצד נוכל לשלוט בבכי, ולהביא שיהיה לתועלת ולא לחינם?

ובאמת הדבר בלתי נשלט. שכאשר אדם מוצף ברגש, הדמעות יכולות להתפרץ מעצמן. אלא שאמנם הבכי עצמו הוא בלתי נשלט, אבל הכוונות של אותו הבכי הן כן נשלטות על ידינו.

ולצורך משל, ניקח אדם שהתרחשו בחייו מאורעות קשים ומרגשים, ואלו הביאו אותו לבכייה. אז כעת יש לו שלש אפשרויות לניתוב הבכי:

הוא יכול לא לחשוב על כלום, וסתם לתת לפרץ הרגש להשתחרר. לבכות בלי

לחשוב על מה ולמה. וזה בדרך כלל מה שרוב האנשים עושים בצורה טבעית, שאין להם כוונה או מטרה באותו בכי.

גרוע מכך, הוא יכול להפוך את הבכי למתלונן ומתרעם. לחשוב מדוע יש חוסר צדק בעולם? למה דווקא לו? איך משמיים עושים לו דבר כזה? מתוך כוונות כאלו הוא הופך את הבכי לכלי של איבוד אמונה. הוא מציג חוסר אמונה ותרעומת כלפי מעלה, שכאילו יש חוסר צדק וטעויות טרגיות, שכאילו אין השגחה פרטית והכל הפקרות ומקריות. בכי שכזה הוא הרסני ממש. הוא מחדיר את חוסר האמונה לתוכנו בצורה חזקה.

אבל יש לו אפשרות שלישית, שביכולתו לנתב את הבכי למקומות מועילים וטובים. הוא יכול לכוון לתפילה, לחשוב על כמה הוא אוהב את השם, להצטער על החטאים שלו, לבקש מהשם שידריך אותו בדרך טובה יותר וירחיק את הצער מעליו, להתפלל לגאולה השלמה שתביא את השלמות ותסלק את הרע מהעולם.

כאשר אדם בוחר באפשרות הזו, אז לא רק שהוא נמנע מבכיה לחינם, אלא שהוא מתחבר למקומות טובים יותר ומקבל כלי עצום לתפילה גבוהה הרבה יותר מהתפילות הרגילות שלו. הרי שערי דמעה לא ננעלו. אותו בכי הוא מועיל וטוב ממש.

כולנו נופלים לרגעים של עצבות לפעמים. לכולם יש קשיים בתחומים שונים ומגוונים. כולנו בוכים פה ושם, חלקנו בגלוי וחלקנו בסתר. כולנו זועקים בתוכנו מתוך הלב פעמים רבות מתוך תחושת חוסר אונים קשה של בלבול ואיבוד שליטה. צרות וייסורים פוקדים את חיינו מפעם לפעם ומביאים אותנו לבכות על עניינים שונים.

בין אם זה בכי ממש ובין אם זה כעין צער ובכי שמופנמים בתוכנו. כל הדברים האלו משותפים לכל אדם שחי בעולם הזה. אך חשוב לדעת לנתב את כל זה למקום טוב ונכון, שיביא תועלת גדולה לחיינו.

הצער והעצבות הם דברים רעים ומזיקים. אבל כאשר אנו מגיעים למצבים שונים בחיים שמביאים אותנו ללחץ, לעצבות או לכל תחושה לא טובה אחרת,

קשה מאוד לחשוב בצורה חיובית. כאשר כלום לא מסתדר בחיינו ואנו לא רואים כל דרך לצאת מכל הצרות, זה בכלל לא פשוט להאמין בפשיטות ולהתחזק באמונה מתוך שמחה.

יוצא שאין כל דרך לצאת מהצער ברגעים הקשים. אמנם ניתן לעבוד על עצמנו להיות יותר בשמחה ולחיות באמונה, אך השיטה עובדת לטווח הארוך, ובינתיים אנו מזיקים לעצמנו עם הצער שאנו נמצאים בו.

הפתרון לכל זה הוא ללמוד לנתב את הצער למקום בו הוא מועיל. ניתן להפוך כל בכי וכל זעקה לכלי חזק ביותר לבניית האמונה בעזרת הפניית הזעקות והבכיות כלפי הקדוש ברוך הוא. כל זעקה ובכי המגיעים אל השמיים נענים ללא כל חסימות.

אנשים רבים בוכים על המצב הרע שלהם, כואבים ומתלוננים על חייהם האומללים. כאילו שחס ושלום מאשימים את הקדוש ברוך הוא שהביא להם ייסורים. כאילו שהם חכמים ורחמנים יותר ממנו שחושבים שהייסורים האלו מזיקים ולא נצרכים, ולא מבינים שהשם יתברך הביא אותם כי זה מה שטוב לנו כעת.

כל זה רק מזיק, שהרי הקדוש ברוך הוא הביא לנו את הניסיונות הללו לתועלתנו וכל מה שאנו עושים זה להתלונן. זו בכייה לחינם. לומר לקדוש ברוך הוא שאנו לא מסכימים עם המציאות שברא בעולם, שאנו לא מרוצים מדרך הנהגת העולם שלו. בכייה לחינם מביאה אותנו לתחושת חוסר צדק שמביאה אותנו לחוסר אמונה. היא מורידה אותנו למקומות נמוכים וחשוכים.

אבל במקום זה, ניתן לפנות לקדוש ברוך הוא עם אותן הדמעות, ולהתחנן אליו שיסיר מעלינו את הקשיים ויאיר לנו את הדרך. לא צריך להפסיק לבכות, אלא פשוט לבכות בכי של אמונה. להבין שאנו נמצאים בכל הייסורים האלו בגלל החטאים שלנו, להבין שהשם נתן לנו את המציאות הטובה ביותר כדי לתקן ולצמוח. להבין שאותם ייסורים מועילים לנו ואפילו לומר תודה על אותם ייסורים.

תמיד אפשר לבכות בכי של תפילה מתוך הלב לשינוי הדברים. אבל לא בהטחת דברים כלפי מעלה חס ושלום, אלא בבקשת מתנת חנים מהשם יתברך למרות שאנו לא ראויים לכך.

לא בוכים על העבר, על חוסר אמונה וחוסר שביעות רצון מהנהגת השם, אלא בוכים על העתיד, בכי של תפילה ואמונה, בכי שמשנה מציאות ומבקש מהשם יתברך שיביא לנו טוב. אותן הדמעות שהורידו אותנו לשאול והזיקו מאוד יכולות כעת לחזק לנו את האמונה ולהביא להיענות מהשמיים לבקשותינו ותפילותינו.

הצער מביא אותנו לייאוש. אך כאשר אנו מבינים ששורש הצער ושורש כל הבעיות בחיינו הם החטאים שלנו, ואנו משתמשים בזה כדי להצטער על החטאים, אותו הצער שעד עכשיו הביא אותנו לייאוש מסוגל עכשיו להביא אותנו לתשובה שלמה מאהבה בה כל החטאים נהפכים לזכויות, וממילא בעיות רבות יפתרו מעצמן ברגע שאנו מסלקים את החטאים.

כאשר בית המקדש היה קיים, האנשים שהיו הולכים לשם היו רואים נסים אלוקיים מול עיניהם. אדם שחטא היה מביא קרבן ובכך היה מתכפר לו, כך שלא היה צורך כמעט בייסורים. כאשר אנו חשים צער, ניתן לשייך אותו לחורבן בית המקדש וכך נזכה להפוך אותו למצווה גדולה.

נוכל להבין שהסיבה לצער היא הגלות שאנו נמצאים בה וחורבן בית המקדש שקיים בלבנו, הסתר הפנים והריחוק מהשם יתברך, כל אלו גורמים לצער הלא מובן גם אם אנו לא מודעים לכך. זו הסיבה לכך ש"כל המתאבל על ירושלים, זוכה ורואה בשמחתה". אותו הצער שנמצא בנו כרגע, הוא זה שיכול להביא לנו את השמחה אם ננתב אותו כראוי.

כאשר אנו חשים בלבול, חוסר אונים ואיבוד שליטה על חיינו, אנו יכולים לבחור להבין שהשליטה המלאה על חיינו נמצאת אצל הקדוש ברוך הוא. במקום להצטער ולרחם על עצמנו בצורה מזיקה, נוכל לבכות לקדוש ברוך הוא ולבקש ממנו לכוון אותנו אל הדרך הנכונה. כאשר אנו מרגישים שליטה וגאווה, אנו מוציאים את הבורא מחיינו. דווקא מתוך ההבנה שאין לנו כל שליטה והבורא הוא

זה ששולט, אנו מתחזקים באמונה והבורא דואג לכוון אותנו אל הדרך הנכונה. לא מעט אנשים ניסו הרבה פתרונות גשמיים לבעיות שלהם ולא הצליחו, ודווקא כאשר ראו שאין כל תקווה ופנו לבורא מתוך חוסר אונים, נענו והישועה הגיעה אליהם מתוך מקום שכלל לא חשבו עליו. כך זה היה ביציאת מצרים, כאשר פרעה הכביד את העבודה עד שבני ישראל זעקו אל הקדוש ברוך הוא ונענו.

כל קושי וכל צער שקיים אצלנו נובע ממקור רוחני כלשהו. כאשר אנו מצטערים ובוכים על הדבר הגשמי, על נסיבות החיים שגלגלו לנו משמיים, זוהי בכייה לחינם שהולכת לריק ורק מביאה אותנו לייאוש ועצבות.

אך כאשר אנו מצטערים ובוכים על השורש הרוחני של העניין, על הרצון לתקן את הקלקול, אנו מתעלים ומתקרבים לישועה שלנו. כדאי להתבונן בכל תחושת צער שמגיעה אלינו ולהפוך אותה לזעקה אמתית מכל הלב אל הקדוש ברוך הוא. אם כבר אנו נמצאים בצער ובוכים, אז לפחות שיצא לנו משהו מכל זה.

בכייה רוחנית

כדי להגיע למקום הפנימי הזה בו נוכל לבכות מכל הלב על חורבן בית המקדש ועל עניינים רוחניים צריך הרבה עבודה עצמית. על פי טבע, אדם לא מסוגל לבכות בגלל משהו שהתרחש לפני אלפי שנים ושהוא לא רואה עצמו קשור אליו.

על פי טבע האדם מתוכנת לבכות רק בכייה של חינם. בהתחלה בתור תינוקות בוכים על כל שטות, אך גם כאשר אנו גדלים ודברים לא מסתדרים או שאנו לא מסוגלים להתמודד עם דברים, אנו נותנים לרגש ולדמעות להשתלט עלינו. לכל אחד יש את הזמנים בהם הוא נשבר ורק רוצה לפרוץ בבכי.

ישנם אנשים שכליים יותר ששולטים על הרגש ולא מוציאים אותו החוצה, עליהם לא נוכל לראות שום סימן של עצבות. וישנם אנשים רגשיים יותר שיכולים פתאום להתפרץ בבכי קורע לב באמצע המכולת כי נגמר החלב. זה לא משנה לאיזה סוג אנשים אנו משתייכים וגם אין צורך לשנות את הטבע שלנו. מה

שחשוב הוא שננתב את הבכי למקומות טובים ומועילים שיוכלו לעזור לנו במקום להזיק.

אם אדם לא ישים לב לעצמו ופשוט ייתן לרגש לעשות מה שבא לו, לא תהיה לו כלל שליטה על חיו. הוא ימצא את עצמו בוכה במצבים טיפשיים ודווקא בשיאי תפילת יום הכיפורים למשל שקובעת את כל עתידו לשנה הקרובה הוא יהיה אטום לגמרי. הוא גם יחשוב לעצמו שאין לו כלל שליטה על זה, שהרי איך אפשר לבחור מתי לבכות?

אלא שהרגש שלנו נובע ממה שאנו מכניסים לחיי היום יום שלנו. הרגש מושפע מהמעשים, המחשבות והאמונות הפנימיות שלנו. אם נצליח לעשות עבודה פנימית נוכל לנתב את הרגשות ואת הבכי למקומות שנבחר.

הכל עניין של התבוננות והתחברות לדברים. אדם שמרגיש שכלום לא מסתדר לו בחיים, שהכול נראה שחור ושאין תקווה באופק, מרגיש צורך לבכות על הצרות שלו. כי זה המקום שאליו הוא מחובר כעת. הוא לא מבין שיום הכיפורים קובע את המציאות ממש, הוא חושב שזה הגזמות של רבנים, ושהטבע וההשתדלות הם שבאמת שולטים. אבל כשיש משהו גשמי שנראה לא טוב, אז מיד הוא פורץ בבכי.

בכי כזה עלול להזיק מאוד, זהו בכי לחינם שלא מועיל במאום. זהו בכי שמראה שאותו אדם לא בוטח בקדוש ברוך הוא שהוא מביא לו ניסיונות לטובתו האישית. בכי שמראה על חוסר אמונה ותקווה.

אבל עם טיפה התבוננות, הוא יוכל לראות תמונה רחבה יותר ולהבין שיש שורש לכל הבעיות האלו. אם כלום לא מסתדר, אז יש משהו רוחני שגורם לזה. אם הכל שחור, זה אומר שהקדוש ברוך הוא עשה לו את זה כי זה מה שטוב לחייו כעת ויוביל אותו למקום הנכון. אם אין תקווה זה אומר שהאמונה שלו לא מספיק חזקה.

ברגע שאנו מצליחים להבין שיש גורמים רוחניים שמביאים אותנו למצבים האלו, אנו יכולים לבכות על אותו שורש רוחני ובכך לתקן את הדברים עצמם.

אם נבכה על הרצון להתקרב להשם, על חוסר האמונה שלנו, על חוסר הביטחון בקדוש ברוך הוא, על החטאים והעוונות שגרמו לנו להגיע למצבים לא טובים, אז הבכייה בוודאי לא תהיה לחינם ותוכל להועיל. כאשר ישנו קלקול מסוים, אנו יכולים לבכות לעצמנו במשך שנים על כמה רע לנו וכמה אנו סובלים מהקלקול, אבל כל זה לא יעזור לנו אפילו טיפה. אך אם אנו בודקים מהו השורש של הקלקול ואיך לתקן אותו, אז כבר תהיה מכך תועלת רבה.

בעניינים רוחניים התיקון הוא לעשות תשובה. לשוב לקדוש ברוך הוא ולעשות רצונו. הבכי מחזיר אותנו לדרך ומראה שאנו לא מרוצים מהריחוק שאלינו הגענו. כאשר אנו בוכים בכוונה על החטאים והמעשים הלא טובים ורק מחפשים דרך להתקרב לקדוש ברוך הוא ולחזור למסלול הנכון, אז אנו מתקנים את כל אותם דברים לא טובים ומתחברים לקדוש ברוך הוא דרך הבכי. לכן שערי דמעה לא ננעלו, כי בעזרת הבכי אפשר להשיג את כל מה שנרצה.

הדבר דומה לילד שהתרחק מאביו לאחר שמרד בו והלך לעיר אחרת, כעת הוא יכול לבכות על כך שקשה לו להסתדר בעיר חדשה, שהוא לא מכיר שום דבר, שרע לו להיות לבד וכו'. אך כל זה בכייה לחינם שרק תזיק לו. הוא גם יכול לדבר עם אביו בטלפון, לספר לו על מצבו ולבקש עזרה, ואז בוודאי שאביו יצטער על כך, אך לא בטוח שישמח לעזור לו הרבה כיוון שהוא רוצה לחנך אותו מתוך האהבה אליו. אך תארו לכם שאותו בן ירים טלפון לאביו ובבכי קורע לב יבקש סליחה ויתחנן אליו ששייב אותו אליו. באותו רגע האב יעזוב את כל עיסוקיו ויגיע עד אליו בהקדם האפשרי וייתן לו את כל מה שיבקש. אם נלמד לבכות בצורה הנכונה, נוכל לקבל את כל מה שנרצה.

חורבן הבית

השורש העיקרי לבעיות של כל עם ישראל בכלל ושל כל יהודי בפרט הוא חורבן בית המקדש. חטא המרגלים היה בתשעה באב והתיקון של אותה בכייה של חינם הוא הבכייה לדורות על בתי המקדש שנחרבו. לכן כדי לתקן את הבכי של חטא המרגלים, עלינו לבכות לתועלת בבכייה לדורות. אותה בכייה אמיתית ומועילה יכולה לתקן את הבכייה של חינם ובכך לתקן את החטא ולסיים את צער

הגלות שנתחייבנו בו.

בית המקדש היה הבית של השכינה הקדושה. מקום גילוי הרוחניות והאמונה של ישראל. מקום החיבור לקדוש ברוך בין רוחניות לגשמיות ובין שמיים לארץ. כל הצרות של עם ישראל נובעות מהגלות. מתוך החטאים והעוונות, נגזר עלינו שייחרב בית המקדש ומאז אנו חיים בהסתר פנים. הקדוש ברוך הוא מסתיר את פניו וכך מונע מהשפע הראוי לנו להגיע אלינו.

כאשר אנו חיים בריחוק מהאור העצום של הקדוש ברוך הוא, הכל חשוך וקשה לנו להתמודד. כאשר התמונה הגדולה מוסתרת, אנו חיים בצמצום ואז נכנסים פחדים ודאגות. משם מגיעים הייאוש, העצבות והכבדות. כעת כדי לתקן את כל זה אנו יכולים לעשות דבר פשוט מאוד, רק צריך לבכות בכייה אמתית על הגורם לכל הצרות שלנו.

במקום לבכות על הצרות הגשמיות עצמן, אלו שהשם יתברך הביא אלינו כדי שנתקן את השורש הרוחני שלהן, במקום זה נבכה על השורש של הצרות שיתקן ממילא גם את כל הצרות עצמן. כשאנו באים לבכות על הצרות שלנו, אין צורך להפסיק את הבכי, אלא לנתב אותו במחשבה לבית המקדש וצער השכינה שגורם לכל אותן הצרות.

במקום לראות את המקל שמכאיב לנו, נתבונן בתמונה הגדולה יותר ונגלה מי מחזיק את המקל ומכה בו. כשאנו באים לבכות על איזו צרה חולפת שמצערת אותנו, נחשוב על הגלות ועל חורבן בית המקדש שהביאו לנו את אותה הצרה. נחשוב על הצער הרגעי שאנו חשים כעת ונתחבר אליו בזמן שאנו נזכרים בחורבן הגדול.

הכל התחיל מבכייה של חינם ולכן בזכות בכייה אמתית ומועילה נוכל לתקן את הבעיה. הבכי הוא שהכניס אותנו למצב הזה והבכי הוא שיכול להוציא אותנו מזה. השם יתברך יזכה אותנו לצאת מהגלות ולראות בשמחת ירושלים ובבניין בית המקדש במהרה בימינו אמן.

האדם קובע את המציאות

בין הדברים שהמרגלים סיפרו לעם שראו בארץ היו הנפילים בני הענק. מעניין לראות שהם תיארו עצמם כחגבים בעיניים של עצמם וכן בעיניים של אותם נפילים, כפי שהתורה אומרת: "ונהי בעינינו כחגבים וכן היינו בעיניהם" (במדבר יג', פסוק לג').

ולכאורה מה זה משנה אם הם נראו כך בעיני עצמם או בעיניים של האחרים, מדוע לא לכתוב פשוט שהם היו נראים כחגבים וזהו? מה האריכות הזו שמספרת לנו התורה כיצד המרגלים נראו בעיני עצמם ורק אז כיצד הם נראו בעיני הנפילים?

המציאות נראית כמשהו מוחלט וקבוע שאין לנו שום שליטה עליו. אבל האמת היא שהאדם הוא שקובע את המציאות מסביבו. כאשר אדם מתרגל למציאות מסוימת וחי בדרך מסוימת, אז תפיסת המציאות שלו עובדת לפי אותם הרגלים ועל פי זה נקבעת המציאות סביבו ממש, כפי מה שהוא עצמו ברא מתוך העולם הפנימי שלו.

כולנו מכירים את זה היטב, רק שלא תמיד שמים לב לכך. לכל אחד מאיתנו למשל יש צדדים טובים יותר וטובים פחות. לכל אחד יש דברים שהוא טוב בהם או שמעניינים אותו ויש גם דברים שמעכבים וצרות שונות. אבל אם נתבונן בדברים, נגלה שאותם דברים חיוביים או שליליים חוזרים על עצמם שוב ושוב בחיינו. כל זה בגלל שאנחנו אלו שמזמנים את אותם דברים.

יש אדם שכל יומיים נתקע עם האוטו. הוא יכול להחליף שלושים רכבים ולקנות אוטו חדש מהחברה ועדיין הוא ייתקע לו. כאילו שיש לו "ביש מזל" עם רכבים.

יש אחר שכולם אוהבים לדבר אתו. הוא נראה כאדם רגיל ולא דווקא נחמד בצורה יוצאת דופן, אבל עדיין כל מי שמתקרב אליו מרגיש צורך להיות חבר שלו.

יש אנשים ששותקים ומעלימים דברים מכולם, אבל מסיבה לא ברורה דווקא בפניו הם מרגישים נוח לשפוך את הלב.

יש אחר שמצליח תמיד לעבור אתגרים יוצאי דופן. בכל פעם האתגר הוא בתחום אחר, כך שאי אפשר לייחס את ההצלחה לכשרון מסוים, וכך בקלות הוא מצליח מה שרבים נכשלים בו.

יש אחר שמושך טיפוסים שונים ומוזרים לחיים שלו. באורח פלא כל מי שנכלל בהגדרה של "מוזר" איכשהו מוצא את דרכו אליו. כל היום הוא מוקף במשוגעים שונים שמתחברים אליו.

יש אחר שמרגיש בכל יום איזושהי מחלה כרונית או אלרגיה מסוג אחר. הוא לוקח עשרות סוגי תרופות וכדורים שונים והוא הראשון לקבל חיסון נגד כל מחלה חדשה שעלולה לצוץ. אבל למרות ההשתדלות המרובה, כל וירוס חדש שמסתובב לו בעולם פוקד אותו בין הראשונים.

יש אחר שכולם מרמים אותו. שהמוסכניק מוסיף לו תקלות שלא היו, שהביטוח מסרב לשלם לו את מה שהחוק מחייב, שבתחנת הדלק ממלאים לו בטעות דלק מסוג אחר ולבסוף מחייבים אותו בכל הנזקים וההוצאות, ששוטרי תנועה נותנים לו קנסות לא מוצדקים ואפילו בחנויות טועים כל הזמן בחישוב לרעתו.

יש אחר שהמזל כאילו רודף אותו. שתמיד הוא זוכה בהגרלות, ותמיד הוא מגיע בדיוק בזמן הנכון למקום הנכון, ויש לו קשרים בכל המקומות שהוא צריך, הוא קונה דירה והמחיר שלה קופץ וכך תמיד הכל מסתדר לו על הצד הטוב ביותר.

כל זה בוודאי לא מתרחש סתם במקרה. לכל אדם יש תפיסת עולם כלשהי, ועל פי אותה תפיסה אנו מתחברים לעולמות העליונים, ומאותו מקום בהתאם נמשך השפע לחיינו.

האדם מושך לחייו את המציאות שנמצאת אצלו באמונה. שאם אדם מאמין שהוא יצליח, אז הוא באמת יצליח גם אם זה לא סביר מבחינה הגיונית. ואם הוא

יאמין שהוא ייכשל, אז כך יהיה גם אם הדבר יהיה קל ופשוט. הכל לפי התפיסה שלנו, שהיא שמחברת אותנו לעולמות העליונים לקבלת השפע.

וכל אדם בוודאי התנסה בעצמו בכך. שלפעמים יש דברים טובים, ואז המחשבה שלנו במקומות טובים, ואז עוד ועוד דברים טובים מושפעים לחיינו. אבל מצד שני קורה לפעמים שהאדם מקבל איזו צרה, ואז הצרות באות בצרורות. כאילו שיש תקופות שונות בחיים, שלפעמים הכל טוב ולפעמים הכל להפך.

ולא רק בעניין כללי של טוב ורע, אלא גם בנקודות פרטיות וקטנות. שאם אדם חוזר כועס מהעבודה, אז כעת הוא יתעצבן וכל דבר קטן יכעיס אותו. כי הוא כבר מחובר לשורש עליון של כעס. ואם הוא ברוח שטות, אז כל דבר טיפשי יצחיק אותו. וכך הרגשות שלו משפיעות על הסביבה והמציאות עצמה מותאמת למה שמתחולל בתוכו.

הפחדים של האדם יוצרים מציאות מפחידה ולא טובה. הלחצים וחוסר הביטחון מביאים למשברים ומזמנים שליליות לחיים. ככל שאדם ינוע סביב הדברים האלו, כך הוא ייצור לעצמו מציאות כזו.

לא פעם אנו נתקלים באנשים שחושבים תמיד בצורה שלילית ואז הם מספרים איך כל הצרות בעולם רודפות אותם. הם עברו את כל הקשיים האפשריים וחוו דברים לא נעימים וזה רק ממשיך וממשיך. אנחנו חושבים לעצמנו איך יתכן שכל כך הרבה דברים כאלו פוקדים אותם, ועוד לפני שהספקנו לחשוב על כך נופלת עליהם צרה חדשה.

צריך לדעת שאותם אנשים מושכים אליהם דברים לא טובים מתוך המחשבות, הרגשות והעולם הפנימי שלהם שמכתיב להם את המציאות בצורה שהם מכירים. האמונה שלהם כאילו מכריחה מציאות מסוימת. שאם אדם מאמין שכך פועל העולם, אז באמת כך הוא יפעל עבורו.

אם אדם מאמין שכולם נוקלים, אז באמת כל הנוכלים ימצאו את דרכם אליו. אם הוא מאמין שאי אפשר להסתדר מבחינה כלכלית, שאין לו סיכוי להצליח, שלעולם הוא לא ימצא את זיווגו, שאף אחד לא אוהב אותו, שאין תרופה שתעזור

לו וכו', אז כפי מה שהוא מאמין בו, כך יהיה.

אבל מצד שני, כאשר אדם חושב בצורה חיובית מתוך שמחה ואמונה, הוא יכול לזכות לסיוע גדול מהשמיים. כל דבר הולך טוב יותר וכל המציאות נתפסת טוב יותר אצלו וכך גם נהפכת לטוב יותר באמת.

כשאדם בטוח בעצמו שהוא יצליח, אז לא רק שהוא יהיה מאושר יותר, אלא הוא גם באמת יצליח, וגם אם זה כנגד כל הסיכויים האפשריים. הבלתי אפשרי יכול להיות נגיש לכל אחד אם הוא יאמין שזה אפשרי. כמו שנהוג לומר "תחשוב טוב יהיה טוב".

מרוב שהתרגלנו למציאות שלנו, אז אנחנו לא מצליחים לדמיין מציאות אחרת. לכן מי שעני הופך בדרך כלל ליותר עני ומי שעשיר הופך ליותר עשיר, מעמד הביניים נשאר בשלו וכך כל אחד ממשיך לחיות את חייו על פי מה שהוא מכיר ורגיל אליו.

כל אדם חי לפי תפיסת החיים שלו שמכתיבה לו איך לקבל את מצבי החיים ובהתאם לכך מצבים דומים מזדמנים לחייו. אבל אם רק נצליח להכניס את האמונה שאנו רוצים בה, נוכל להפוך את המציאות האמתית של חייו לכל מה שנרצה.

וכל זה אולי יסביר לנו את מה שאמרו המרגלים. כשסיפרו לעם על בני הענק, הם תיארו להם תחילה כיצד הם ראו את הדברים בעיני עצמם. הם ראו את הענקים שהיו בארץ ואז ראו את עצמם כחגבים ליד אותם ענקים.

ואז הם הבינו שהם הכניסו לעצמם פחד, שכעת הם מאמינים שהם כמו חגבים ליד אותם ענקים. אז הם ידעו שממילא כך הם יהיו גם בעיני הענקים. כי אי אפשר להסתיר את זה, זה משהו פנימי שהאדם משדר לחוץ, בין אם הוא רוצה בכך או לא. כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם, ולכן כפי מה שנמצא בתוכנו, כך הסביבה מקבלת את הדברים ומחזירה לנו.

ולכן הם מדגישים שכך הם היו בעיני המרגלים תחילה, ולאחר מכן בעיני הענקים. והכל זה רק בעיני אותם אנשים, כי מצד המציאות זה כלל לא היה

מוכרח. הם לא היו כחגבים מצד המציאות, אלא מצד הראיה שלהם בלבד. אילו אותם מרגלים היו רואים את עצמם כחזקים ואיתנים, אז גם בני הענק היו רואים אותם כך ופוחדים מהם.

ברגע שאנו רואים את עצמנו מזווית מסוימת, אנו משדרים את המסר הזה לכל הסביבה שלנו וכך באותה צורה גם שאר העולם קולט אותנו. ברגע שאנחנו מאמינים שניכשל בדבר מסוים, אז לצערנו כנראה שזה מה שיקרה. לא בגלל שזו המציאות של החיים, אלא בגלל שהאמונה שלנו יצרה מציאות שכזו.

והדבר מצוי מאוד שהרבה אנשים מושכים דברים שליליים לחייהם. ואז מציעים להם שיתחזקו באמונה באותו עניין, שיאמינו שהשם יתברך יעזור להם. אבל הם מסרבים להאמין. כי יש להם הוכחות ברורות. הם מצייגים לנו רשימה של כל הפעמים שנכשלו בעבר, וכאילו מדביקים חותמת על כך שהם כישלון ואין שום סיכוי.

אדם למשל חולה במחלה כרונית ובטוח שאין לזה שום פתרון. ואז אומרים לו להתחזק באמונה, הרי השם יתברך כל יכול, והוא אוהב אותנו, אז הוא יכול לעזור ברגע. לכן הוא כתב לנו בתורה "אני השם רופאך", כדי שנתחזק ונאמין בזה וכך נביא את זה לתוך חיינו ממש.

אז אותו אדם אמנם מאמין בתורה, אבל הוא יותר מאמין בטבע. הוא מסתכל על המצב שלו, על כל החולים שהיו במצבו בעבר, על תוצאות הבדיקות הרפואיות, על חוות הדעת של הרופאים, על מה שכולם אומרים, וכך הוא בטוח לעצמו במיליון אחוז שאין לו שום סיכוי. אבל הוא לא מבין שזה לא מצד המציאות, אלא שהוא עצמו חוסם לעצמו את הסיכוי.

וכך הדבר עובד בכל עניין. שככל שהאמונה שלנו חזקה יותר, וככל שיש לנו ביטחון מוחלט בדבר, כך על פי זה נקבע בשמיים כיצד ייראו החיים שלנו. בין אם זה לחיוב או להפך. וכל מה שצריך זה לחזק את האמונה בדבר שאנו רוצים, וכך נוכל להגשים אותו למציאות ממש.

מכאן נוכל להבין את הכוח העצום שיש בכל אחד מאיתנו. אסור לנו להתייאש

מעצמנו, כי ברגע שאנו מתייאשים אנו גוזרים את דיננו. התקווה והאמונה הן אלו שמאפשרות לנו להצליח. הן אלו שמביאות את הנסיבות הטובות והנכונות בשבילנו בדרך נס אל תוך חיינו.

ככל שנאמין ונבטח יותר בקדוש ברוך הוא, כך נזכה להנהגה ניסית יותר שתעצב לנו את כל מציאות החיים. השם יזכה את כולנו להאמין בטוב באמונה שלמה ולקבוע מציאות טובה יותר לחיינו.

הקדוש ברוך הוא רוצה לרחם עלינו

כאשר אנו רוצים לבקש רחמים על אדם כלשהו, בדרך כלל נרצה להזכיר את זכויותיו. נדבר בשבח של אותו אדם ונתמקד בצדדים החיוביים שלו כך שהצד האחר יאהב אותו וירחם עליו. ננסה להסביר שהמעשה הלא טוב שעשה הוא פעוט ערך ושכלליות הוא אדם טוב, וכך לאט לאט ננסה לרכך את הכעס והטענות שיש על אותו אדם.

לאחר חטא המרגלים היה צורך לבקש רחמים מרובים על ישראל, אך משה רבינו נקט בדרך שונה לחלוטין מהמצופה. במקום לסלוח להם משום שישראל היא האומה הנבחרת, הבנים של השם, האוהבים שאמרו "נעשה ונשמע", במקום זה משה מבקש מהשם שיסלח להם כדי שאומות העולם לא יחשבו דברים לא טובים.

הוא אומר "ושמעו מצרים... ואמרו הגויים... מבלתי יכולת השם להביא את העם הזה אל הארץ..." (במדבר יד', פסוקים יג' - טז'). כאילו שהכול תלוי במה יאמרו על כך אומות העולם. ולכאורה מה אכפת לקדוש ברוך הוא מה יגידו אומות העולם? הרי הוא יכול למחות אותן ברגע אחד. הוא בוודאי לא מתחשב בדעתן ולא עושה תכנונים על פיהן. אז מדוע משה רבינו מביא את אומות העולם בתור טיעון בכלל?

אם זה לא מספיק, לאחר מכן משה מבקש שיסלח לעם כפי שסלח בכל הפעמים הקודמות: "סלח נא לעוון העם הזה... וכאשר נשאתה לעם הזה ממצרים ועד הנה" (במדבר יד', פסוק יט'). במקום להשמיט את הדברים השליליים ולהבליט את החיוב, הוא מזכיר את החטאים הקודמים של העם שעליהם הקדוש ברוך הוא סלח בעבר.

על פי ההיגיון, זה דבר שעלול להכעיס עוד יותר ולהבליט את המרדנות של עם ישראל, שהרי הוא מזכיר שוב את חטאי העבר והצדדים השליליים של העם. ולכאורה ככל שאדם חוזר על הטעויות, כך קשה יותר לסלוח. שפעם או פעמיים אפשר להעלים עין ולסלוח, אבל בשלב מסוים מגיע הגבול שכבר אי אפשר לסלוח יותר.

כך במבט ראשון נראה שמשה רבינו כאילו עשה את כל הטעויות האפשריות בבקשת הרחמים, אך במבחן המציאות נראה שזה באמת עבד והשם ענה לו "סלחתי כדברך" (במדבר יד', כ'). ואם כן צריך להבין מה בעצם משה הכניס בבקשת הרחמים על העם כך שהדבר התקבל בצורה טובה כל כך?

כאשר אדם מבקש מאיתנו רחמים, אנו בדרך כלל עושים חשבונות שונים לבדוק אם מגיע לו או לא. בדרך כלל זה קשור לייחוס של האדם, למעשיו או לדברים שקיבלנו מאותו אדם. כך בוודאי אנשים רבים ירחמו על אדם מכובד ממשפחה צדיקה שכל חייו עשה חסד עם הזולת, אך מעטים מאוד ירחמו על אדם רשע ממשפחה של שונאי יהודים שהרבה להתעלל באחרים.

הדוגמאות כמובן קיצוניות, אבל כך לכל אדם יש את החשבונות הפרטיים שהוא עושה עם הזולת וכמה מתוך רחמיו הוא מוכן לתת לכל אדם שונה בחייו. אם ההוא נתן לנו כך וכך והתנהג בצורה כזו, אז מידת הרחמים כלפיו משתנה אצלנו בהתאם.

אבל אצל הקדוש ברוך הוא הדבר לא עובד בצורה כזו. שהרי כלפי הקדוש ברוך הוא, לכולנו אותו ייחוס, כל מעשינו לא יועילו לו במאום ומעולם הוא לא קיבל שום דבר מאף אחד, אלא רק נתן והשפיע. גם אם האדם יחזור בתשובה

שלמה, יהיה הצדיק הכי גדול שאי פעם נברא, יקיים את כל הידורי המצוות ולא יחטא כלל, הוא עדיין לא יועיל בכך כלל לקדוש ברוך הוא. שהרי הוא לא צריך אותנו והוא מושלם גם בלעדינו, וכל העולם הזה נברא אך ורק בשבילנו.

אברהם אבינו הבין את זה היטב, ולכן אמר על עצמו "ואנכי עפר ואפר". גם דוד המלך הבין את זה כשאמר "ואנכי תולעת ולא איש". לכאורה זה תמוה, גדולי העולם אומרים על עצמם שהם "עפר"? "תולעת"? אלא שהם הבינו שכלפי הקדוש ברוך הוא אין להם קיום וממשות. אך משה רבינו הבין את זה טוב יותר מכולם, בעוד שב"עפר" או ב"תולעת" עוד יש איזושהי ממשות קטנה, משה אמר "ונחננו מה", כלומר אפילו דבר קטן אין בנו. לכן התורה מעידה על משה שהיה האיש העניו ביותר.

לכן כנראה, משה רבינו הבין שלאחר חטא המרגלים אין טעם להזכיר את הצדדים החיוביים של עם ישראל, שהרי כלפי הקדוש ברוך הוא אין לזה כל ממשות. משה רבינו תמיד ביקש מהקדוש ברוך הוא מתנת חיים ולא בגלל שמגיע לו. אפשר לראות את הדברים היטב בפרשת ואתחנן ששם המפרשים אומרים "ואתחנן" מלשון מתנת חיים.

לכן גם כאן הוא ניסה לקבל את רצונו בתור מתנת חיים, ולא בגלל הזכויות של עם ישראל. כי אם יפתחו חשבונות שמיים וישימו על כף המאזניים זכויות מול חובות, אף אחד לא יוכל לעמוד בדין. רק מתוך מתנת חיים מהקדוש ברוך הוא, למרות שלא מגיע לנו, נוכל לזכות לקיום ולשפע.

כדי שהשם יסלח לעם ישראל משה רבינו שואל אותו מה יאמרו אומות העולם? שהרי כל סיבת בריאת העולם הייתה כדי לעשות חסד עם הנבראים ולגלות את רחמיו בעולם. כל סיבת יציאת מצרים הייתה כדי שעם ישראל יקבלו את התורה ויעשו קידוש השם בעולם. הכל כדי לגלות את רחמיו המרובים ולרומם את שמו בעולם.

אז אם כעת השם ישמיד אותם חס ושלום, העולם כביכול לא יוכל להגיע אל המטרה שלשמה נברא. אז בשביל מה הייתה כל יציאת מצרים? בשביל מה כל

בריאת העולם? ומה יאמרו על כך אומות העולם? מה יחשבו על הרחמנות של השם? מי יהיה אור לגויים כך ששם השם יתקדש?

לכן משה אומר להשם "עתה יגדל נא כח השם כאשר דיברת... השם ארך אפיים ורב חסד נושא עוון ופשע..." (במדבר יד', פסוקים יז'-יח'). כלומר דווקא כעת כאשר העם חטא, זה הזמן הכי טוב כדי להראות את גודל החסדים ולרחם עליהם, לעשות קידוש השם גדול בעולם. זו ההזדמנות להביא לתכלית הבריאה.

הקדוש ברוך הוא ברא את העולם כדי לגלות את רחמיו, ואדרבה, הרחמים מתגלים בצורה הגדולה ביותר כאשר מרחמים על החוטאים. כי כל אחד יכול לרחם על אדם טוב שמתנהג בצורה יפה, אבל רק בעל רחמים גדולים ירחם גם על אדם שחטא ועשה עוונות ופשעים רבים.

לכן משה רבינו מזכיר את הפעמים הקודמות שהעם חטא והשם סלח להם. כדי להזכיר את הרחמים הגדולים של השם יתברך ואת ההנהגה שהוא רוצה בה. פעם אחר פעם הקדוש ברוך הוא ריחם על ישראל, למרות שלא היו ראויים לכך, ודווקא כך מתגלים רחמיו המרובים בעולם. זו בדיוק סיבת בריאת העולם, לגלות את רחמיו וחסדיו של הקדוש ברוך הוא, והחסד הכי גדול הוא לסלוח אפילו על הפשעים והעוונות הגדולים ביותר.

הקדוש ברוך הוא רוצה לגלות את רחמיו עלינו, למרות שאנו חוטאים ולמרות שלא מגיע לנו, כל מה שצריך זה לעשות תשובה אמיתית והוא יסלח לנו על הכל. בלי חשבונות על מה מגיע לנו ומה לא מגיע, מה עשינו ומה לא, כמה חטאנו בעבר וכו'. לא משנה מאיפה באנו ומה היה בעברנו, עכשיו ברגע זה אפשר לשנות את הדרך, לעשות תשובה אמיתית, והשם יתברך יסלח לנו על הכל.

כי על פי האמת לא מגיע לנו שום דבר בכל מקרה. אבל כמו שהשם נותן לנו אויר לנשימה, מים לשתות ואוכל לאכול בתור מתנת חינם, כך הוא יכול לתת לנו את כל מה שנרצה בתור מתנת חינם. רק צריך לעשות תשובה ולבקש ממנו את רצוננו בתור מתנת חינם.

האדם מטבעו אוהב לעשות חשבונות. אנחנו יודעים מה לבקש מהקדוש ברוך

הוא מתוך מחשבה שזה מגיע לנו ולכן הוא יענה לנו, יודעים מה לא לבקש מתוך מחשבה שלא מגיע לנו ואז באותו תחום אנו מתייאשים וכו'. לא מצליחים להבין שגם כשלא מגיע לנו כלל, מכל מקום תמיד אפשר לעשות תשובה ולהתפלל והשם יתברך ייתן לנו.

לפעמים אנו חס ושלום מתרעמים על השם שלא עונה לתפילותינו ובקשותינו מתוך מחשבה שמגיע לנו. אנו חושבים שיש לנו זכויות כי קיימנו פה ושם כמה מצוות, ואז אנו בוחנים את השם לראות אם הוא נותן לנו בחזרה. כל זה כמובן רק מרחיק את הרצונות שלנו מאיתנו ומקשה על קבלת הדברים.

הכל אצלנו נעשה בדרך של דין. שכאילו כמה שאנחנו נותנים, מקיימים מצוות והולכים בדרך השם, כך אנו צריכים לקבל. לכן מחשבים כל דבר ובודקים אם זה משתלם לקיים את אותה מצווה, אם מגיע לנו לקבל שכר וכו'.

ולפעמים אנחנו אפילו מענישים את עצמנו, שמראש אנו משלימים עם הגזרות הלא טובות שצריכות לבוא ולא מנסים אפילו לעשות תשובה, לתקן או להתפלל, כי חושבים שכאילו הכל אבוד בכל מקרה.

וזה מה שהיה עם העם לאחר העונש שקיבלו. המדרש מספר שלאחר חטא המרגלים בכל שנה בתשעה באב העם היה חופר קברים ושם היו ישנים, ובבוקר היה חלק נכבד שלא קם. כך עשו עד אחרוני דור המדבר. אך בשנה האחרונה קרה דבר מפתיע וכולם קמו בבוקר, למחרת שוב ישנו בקברים כי הם חשבו שאולי הם התבלבלו ביום אך שוב היה אותו דבר. כך המשיכו יום אחר יום עד שהגיע טו' באב שאז הירח מלא ואז כבר הבינו שאין טעות ביום ופשוט התבטלה הגזרה.

על פי זה, אפשר להבין שלמרות שהשם יתברך נשבע שכל הדור ההוא ימות במדבר ולא יכנס לארץ, למרות זאת הגזרה התבטלה לבסוף והיו כאלו שלא מתו. ואם לאותם האחרונים שנותרו השם סלח, אז אולי אף אחד לא היה מוכרח למות וכולם היו יכולים לעשות תשובה ולהיכנס לארץ. אולי אפשר היה לבקש רחמים, לעשות תשובה ולתקן.

אלא שמוכרחים להאמין ברחמים של הקדוש ברוך הוא לשם כך. שהוא רוצה לרחם עלינו, וגם אם הוא מעניש אותנו, או גוזר גזרות, זה רק כדי שנשוב בתשובה. כפי שהיה בכל הדורות, שהעם חטא ונגזרו גזרות קשות, ואז עשו תשובה והכל חזר לתיקונו. אדם שחושב שמגיע לו כפי מעשיו נמצא בבעיה גדולה. אבל כאשר אדם מבין שהשם רוצה לרחם עליו, זה הפתח לשפע אינסופי.

השם רוצה לתת לנו מתנת חיים למרות שלא מגיע לנו, אבל כאשר אנו רוצים לקבל על פי דין ומתוך הזכויות שלנו, אנו לא מצליחים להתחבר ולקבל את רצונותינו. כדי לקבל ממנו, אנו צריכים ענווה, להבין שאנחנו כלום ולא מגיע לנו, והכל מגיע אלינו רק בזכות רחמי וחסדיו המרובים.

לא נותנים לנו בגלל שהתפללנו יפה, שהיינו צדיקים או שקיימנו מצווה כלשהי בכוונה. כל זה נובע מתוך גאווה, שאנו חושבים שיש לנו ממשות והועלנו לו וכעת השם מוכרח לתת לנו בחזרה. כאשר ננמיך את עצמנו ונתפלל "תפילה לעני", שנבין שאין לנו כלום ורק השם נותן לנו קיום, רק אז נוכל לקבל באמת את כל מה שנרצה בתור מתנת חיים.

כעת אדם עלול לחשוב לעצמו שהוא יכול לחטוא ולעשות ככל העולה על רוחו ושהשם ירחם עליו בלי קשר למעשיו. אבל חשוב מאוד לזכור שכל זה מדובר על מי שעשה תשובה וחזר בו מחטאו. שהרי אם אדם עדיין אוחז בחטא, אין כאן רחמים אמתיים, שהרי האדם נשאר בדרכו הרעה.

הדבר דומה לאב שרוצה לרחם על בנו שהולך בדרכים לא טובות, אז הוא נותן לו כל מה שהוא מבקש למרות שהוא לא מרוצה מהתנהגותו. אב כזה הורס את הבן שלו ופועל לרעתו, שהרי אינו מוכיח אותו והוא מרגיל אותו להמשיך לנהוג בצורה לא טובה. במצב כזה הרחמים הופכים לאכזריות.

כי אדם שמאפשר לבנו לעשות נזקים מתוך רחמים עליו הוא אכזר ולא רחמן. אב כזה שונא את הבן שלו ולא אכפת לו שילך בדרך לא טובה. אב רחום יעניש את בנו כדי שייטיב את דרכיו ולאחר שילך בדרך טובה ייתן לו את כל הטוב שבעולם.

כך השם יתברך נוהג איתנו, ולכן לא משנה מה עשינו בעבר, לא משנה כמה חטאנו ופשענו, אין שום דבר מסובך מדי או בלתי הפיך. בכל מצב בו האדם נמצא, כל מה שצריך לעשות הוא לחזור בנו מהמעשים הרעים, לעשות תשובה שלמה ואמתית. להתחרט, להתוודות על החטא ולקבל על עצמנו לא לעשות זאת שוב. ולהתפלל לקדוש ברוך הוא שייתן לנו את כל מבוקשינו לא בזכות עצמנו, אלא בזכות הרחמים המרובים שלו, למרות שעל פי האמת כלל לא מגיע לנו, הכל בתור מתנת חינם.

אם נצליח לחזק את האמונה שהשם אוהב אותנו ורוצה לרחם עלינו, בוודאי שנוכל להתקדם המון בעבודת השם, ומתוך כך לזכות לשפע עצום ואינסופי.

סליחה ותיקון

לאחר חטא המרגלים, הקדוש ברוך הוא גזר על אותו הדור למות במדבר. משה רבינו פתח בסדרה של תחנונים לפניו עד שהוא התרצה לבסוף ואמר לו "סלחתי כדברך" (במדבר יד', פסוק כ'). אם כן, מפתיע מאוד לגלות לאחר מכן שהעונש לכאורה כלל לא התבטל ועם ישראל באמת מתו במדבר במשך ארבעים שנה.

מעבר לכך, אותו יום היה תשעה באב ואז נקבע שזה יהיה יום של בכייה לדורות, ובאמת שני בתי המקדש, גם הראשון וגם השני, נחרבו באותו היום ועד היום אנחנו בצער ונמצאים בגלות. יוצא שהעונש שגזר הקדוש ברוך הוא באמת התקיים. אם כן צריך לשאול, היכן הסליחה שסלח הקדוש ברוך הוא? ואם אכן סלח אז מדוע העונש עדין קיים?

אלא שצריך להבין יותר לעומק את עניין הסליחה. כאשר סולחים על מעשה כלשהו, הסליחה עצמה מבטאת את ההרגשה האישית כלפי אותו מעשה. כשאדם סולח על מעשה הוא מגלה שאין בלבו כעס וטינה כלפי המעשה, והוא לא מאשים את אותו אדם שעשה אותו. אבל יחד עם זאת צריך להבין שהסליחה לא מוחקת

את אותו מעשה שנעשה. אותו קלוקל עדין קיים בעולם.

לצורך דוגמה, נתאר לעצמנו שילד כלשהו התפרע בבית ושבר חפץ יקר ערך כלשהו. לאחר המעשה, הוריו כועסים על מה שעשה, כיוון שנהג בחוסר זהירות, התפרע ולא הקשיב לאזהרות של הוריו. כשהילד רואה שהוריו כועסים, הוא מתחיל לחשוב על מעשיו ואז מבין שנהג לא בסדר, אז הוא מבקש מהוריו סליחה בלב שבור.

הוריו שאוהבים אותו מאוד בוודאי סולחים לו על המעשה וכעת כבר לא כועסים עליו. אבל עם כל זה, צריך לזכור שאותו חפץ ששבר לא שב לקדמותו בעקבות הסליחה, אלא הוא עדיין שבור. כעת אם רוצים להחזיר את החפץ לקדמותו, צריך לעבוד קשה כדי לאסוף את כל החלקים, להתאים חלק לחלק, להדביק אותם בצורה טובה וחלקה ורק אחרי הרבה עבודה נוכל לראות את החפץ מתוקן, וגם אז זה לא יהיה לגמרי שלם כפי שהיה במקור, אלא רק מתקרב לזה.

ברור הרי לכולנו שאדם שעשה דבר נוראי כמו רצח למשל, לא יוכל להחזיר את הגלגל לאחור. שום דבר שיעשה לא יוכל להשיב את חייו של אותו נרצח ולהחזיר את כל מה שיכול היה הנרצח להשיג בחייו, את כל התולדות שהיה צריך להביא לעולם, לבטל את הסבל הנורא שסבלה המשפחה שלו וכו'. יכול להיות שהרוצח יבין את המעשה הנורא שעשה, יצטער עליו ויעשה עליו תשובה, ואפילו יכול להיות שהמשפחה של הנרצח תסלח לו, אבל מבחינה מעשית את מה שכבר נעשה אי אפשר לבטל.

חשוב לדעת את הדברים, כיוון שהרבה יהודים שואפים להתקרב לקדוש ברוך הוא, אבל מתוך הקשיים, התאוות והיצר הרע שמשפיע עליהם, הם בוחרים בעבירות ובדרך לא טובה. הם עושים את זה מתוך מחשבה שהם יכולים בקלות לעשות תשובה ולבטל את כל מה שעשו. אבל זה לא פשוט בכלל ודרושה עבודה רבה כדי לתקן.

הרבה חושבים שהם יכולים לחטוא במשך כל השנה, ואז ביום הכיפורים

למחוק ברגע את כל העבירות שעשו. הרבה אומרים שהם מרשים לעצמם לעשות עבירות כשהם צעירים מתוך מחשבה שבגיל מבוגר יותר יעשו תשובה. לכן צריך להבין את הדברים, כיוון שגם אם השם יתברך יסלח ויקבל את התשובה, יש עוד הרבה מה לתקן וקשה מאוד להחזיר את הגלגל לאחור.

מצד שני, חשוב גם לדעת שאסור לנו להתייבא מעשיית תשובה. לא משנה מה עשינו בעבר, הכל ניתן לתיקון. אמנם צריך להתאמץ כדי לתקן, אבל זה אפשרי וכל אחד יכול.

הקדוש ברוך הוא נתן לנו מתנה נפלאה שהיא מעל הטבע וזוהי התשובה. תשובה מלאה מאהבה יכולה למחוק לחלוטין את כל העבירות ואפילו להפוך אותן לזכויות. בדרך הטבע אי אפשר להשיב את הנעשה, אבל בדרך על טבעית זה אפשרי, וזוהי המשמעות של התשובה. לכן אסור להתייבא מתוך חטאי העבר שחטאנו כי הכל ניתן לתיקון. אבל יחד עם זאת, אסור להוסיף יותר חטאים ואף לא חטא אחד קטן, כי למרות שאפשר לתקן, התיקון הוא כלל לא פשוט ודורש הרבה מאמץ מאיתנו.

כשהקדוש ברוך הוא אומר למשה "סלחתי כדברך", זה אומר שהשם יתברך לא כועס יותר על עם ישראל בגלל חטא המרגלים. אבל גם לאחר שהשם יתברך סלח, הקלקול נשאר. עם ישראל ירד בדרכה וכעת צריך מסע של תיקונים כדי לנסות לחזור למצב הקודם שהיה לפני החטא. כדי לנקות את עם ישראל יש צורך בדברים לא נעימים כל כך, כמו למשל למות במדבר במשך ארבעים שנה או להיות בגלות ללא בית מקדש.

כמובן שישנה דרך נוספת, שהרי ככל שאדם יעשה תשובה אמיתית יותר ומעומק הלב, כך הוא מכפר על העוונות בצורה חזקה יותר. מובן שאדם שמקריב מעצמו למען התורה ועושה מסירות נפש למען השם יתברך, הוא כבר לא זקוק לייסורים שימרקו את חטאיו. ובאמת חז"ל מלמדים אותנו שאם עם ישראל יעשה תשובה בצורה חזקה מאוד, אז נוכל להביא את המשיח ואת הגאולה השלמה לפני זמנה, כי כך נוכל להזדכך ללא ייסורים. כך נוכל לבטל לגמרי את העונש שניתן לנו על הבכייה לחינם ולתקן את הדבר.

אבל כל זה מדובר על תשובה מאהבה מעומק הלב ובהתלהבות ורצון חזקים. זה כלל לא פשוט להגיע לתשובה עמוקה ואמתית ולכן מובן שאסור לנו לסמוך על זה. עד היום הרי כולנו מתקנים את חטא אדם הראשון שכולנו ניצוצות שלו. תארו לכם שרגע אחד של תאוה הביא עלינו את כל הסבל של כל העולם שהיה אי פעם, ועד היום התיקון לא הסתיים.

אדם שבא לעשות עבירה כלשהי צריך לזכור את הדברים ולהפנים שאותה עבירה שהוא בא לעשות מתוך תאוה או יצר שדוחפים אותו, הולכת לעשות לקול רציני שהוא יצטרך לעמול במשך הרבה מאוד זמן כדי לתקן, וגם אז לא בטוח שהוא יצליח לתקן בשלמות.

על זה לימדו אותנו חז"ל שאדם צריך לחשב שכר עבירה כנגד הפסדה והפסד מצווה כנגד שכרה. כי כשבאים לעשות עבירה לא חושבים על העתיד, רואים מול העיניים רק את התאוה שאנו הולכים למלא לשניות הקרובות. אם אדם היה חושב שעבור כמה שניות או אפילו כמה דקות של תאוה הוא יצטרך לשלם בעמל קשה ומאמץ רב במשך עשרות שנים, אז הוא לא היה מבצע שום עבירה. אבל היצר מסתיר מאיתנו את האמת כדי ללכוד אותנו, ואז אנו רואים רק את התאוה מול העיניים בלי להתחשב בתיקון המפרך שנצטרך לעבור לאחר מכן.

כל יהודי צריך לשאוף שהשם יתברך יסלח לו על כל החטאים. אבל זו רק תחילת הדרך וזה בהחלט לא מסתכם בכך. לאחר שהשם יתברך סולח לנו, עלינו לעשות את מרב ההשתדלות, המאמץ וההשקעה כדי להצליח לתקן את אותם חטאים. כמובן שככל שנשתדל יותר ונרצה בזה יותר, כך השם יתברך יעזור לנו בזה ונזכה לראות נסים עצומים. נוכל לראות איך השם יתברך מסדר לנו את כל הדברים בדרך על טבעית ולא מובנת. אבל כל זה מתוך השקעה ומסירות נפש שעלינו לעשות כדי לתקן את החטאים.

השם יתברך יזכה אותנו לעשות תשובה מושלמת על כל החטאים שלנו. שלא נחטא עוד וכל מה שחטאנו בעבר הקדוש ברוך הוא יכפר לנו ויתקן לנו, אבל לא על ידי ייסורים חס ושלום, אלא נעקור את החטאים מתוך אהבת השם ויראת שמיים, לימוד התורה הקדושה וריבוי אורה הקדוש בעולם. כך נביא לתיקון

מהפרשה לחיינו | פרשת שלח לך - סליחה ותיקון

העולם ונזכה לגאולה השלמה במהרה בימינו אמן.

פרשת קרח

גם בקדושה יש קליפות רעות

בין המשתתפים במחלוקת של קרח, מוזכרים דתן ואבירים. ובאמת השניים האלו כבר ידועים בתור רשעים שמחפשים לעשות צרות ונוקים לאורך כל הדרך, כדי להקטין את האמונה ולהוריד את משה מגדולתו.

ולכאורה צריך לשאול, שהרי ידוע שעם ישראל עברו ניסיונות רבים ותלאות שבהם הרשעים שבעם מתו עד לאותה נקודה, ואם כן איך יתכן שדתן ואבירים עמדו בכל הניסיונות ונשארו עד שהגיעו למחלוקת של קרח?

כבר במצרים הם מוזכרים כאנשים עבריים נצים שהביאו לגילוי הריגתו של המצרי על ידי משה, מה שגרם לרדיפת המצרים אחרי משה כדי להרגו עד שברח ממצרים. לאחר מכן הם הוזכרו שהותירו מן המן נגד ציווי השם, וגם שיצאו ללקט מהמן ביום השבת כדי להכחיש את דברי משה ולהראות כאילו שהמן יורד גם בשבת.

וצריך להתבונן בכך שלמרות רשעותם, הם כאילו הצליחו לעמוד בכל הניסיונות עד לאותו הרגע. שלא מתו במכת חושך במצרים ביחד עם כל אלו שלא האמינו, אלא היו בתוך החמישית שנגאלו. גם שלא מתו לאחר מעשה העגל, גם שרדו יפה לאחר חטא המרגלים והמעפילים, גם לא היו מאלו שהתאוו תאווה ומתו, גם שמרו שבת שהרי המקושש היה היחיד שחילל שבת, וכן בכל שאר הניסיונות. יוצא שפעם אחר פעם הצליחו לעמוד בניסיונות כאילו שהם מבין המאמינים שבעם ישראל.

ואפשר לראות שרש"י מביא בפרשה וגם בפרשת במדבר, שאוי לרשע ואוי לשכנו, שכיוון ששבת ראובן חנו סמוך לקרח, דתן ואבירים לקו. ומשמע לכאורה שלא הם היו הרשעים אלא קרח לבד, ורק לקו כיוון שהיו שכניו. שכאילו היו צדיקים שכל חטאם היה להתחבר לקרח.

ואם כן הדבר לא ברור כלל, שאם הם באמת היו צדיקים, אז איך יתכן שנכשלו

פעם אחר פעם במעשי רשעות של חוסר אמונה? ואם הם היו רשעים, אז איך יתכן שהצליחו להתחזק באמונה ולעמוד בניסיונות הרבים? גם למה מגדירים אותם כשכנים של הרשע ולא להפך, שאלו הרשעים וקרח שהיה קרוב אליהם ניזוק בגללם?

גם אי אפשר לומר שהם היו צדיקים שסטו מהדרך, שכך אפשר לומר למשל על קרח, על המרגלים ועל שאר אנשים שהיו צדיקים בעבר, רק שטעו וסרו מן הדרך הנכונה. אצלם זה לא כך כיוון שדתן ואבירים מוזכרים ברשעותם כבר במצרים ובהמשך במדבר, ואם כן כיצד יתכן שעמדו בניסיונות הקשים והיו מבעלי האמונה שבעם?

אבל באמת אם נתבונן בדרך העולם, נגלה שכך זה מתנהל. שגם הרשעים הגמורים, מכל מקום יש בהם לפחות מעט אמונה ורוחניות. וגם מתוך האנשים המאמינים, מכל מקום אפשר למצוא בהם גם דברים גרועים ורעים. וכך פעמים רבות אפשר לראות שדווקא מתוך מקום של קדושה צומחת טומאה נוראה.

וצריך לדעת שאדרבא, הגדול מחברו יצרו גדול יותר והנפילה שלו היא למקום כואב יותר. ככל שמוטל על האדם דבר גדול יותר, ככל שהוא צדיק יותר, ככל שהנשמה שלו לקוחה מעולם גבוה יותר, כך התיקון שלו קשה יותר וכל קלקול קטן יכול חס ושלום להפיל אותו עמוק יותר.

והדבר מובן שאדם קדוש צריך לשמור על עצמו הרבה יותר. לכן לכהן גדול למשל אסור להיטמא אפילו לקרובים שלו. לכן פעם היו חכמים שמקפידים לאכול אפילו חולין בטהרת הקודש. לכן זכו לדרגות עצומות כמו רוח הקודש. אבל מצד שני כל טומאה קטנה הייתה משפיעה מאוד ומביאה לנפילה. היום לעומת זאת אנו יכולים להיות טמאי מתים, לגעת בשרצים ולהיטמא בלי להרגיש שום ירידה ניכרת כלל.

כי ככל שהאדם גדול יותר, כך ישנם מזיקים ומקטרגים שמנסים להכשיל אותו, כך היצר בוער יותר וכך הנפילה היא ממקום גבוה וכואב. וכך אפשר לראות בפרק חלק, ששם מוזכרים אלו שאין להם חלק לעולם הבא, ואם נשים לב כולם

היו אנשים גדולים וצדיקים במובן מסוים. וכך אפשר לראות גם בפרשת המרגלים שקראנו בשבוע שעבר, שהיו ראשי בני ישראל. וכן קרח עצמו שהיה בן דוד של משה והיה צדיק ובעל רוח הקודש שראה ששמואל הנביא ששקול כמשה ואהרן, עתיד לצאת ממנו.

ובאמת זוהי דרך תיקון העולם. שאין אדם מושלם לגמרי וגם אין אדם רשע לחלוטין. בכל אחד יש טוב ורע מעורבבים בתוכו. יתכן שאדם יכול לעמוד בניסיונות קשים, לעשות מצוות וחסדים, להיראות ממש כצדיק, ועם כל זה לעשות דברים איומים כרשע שברשעים.

לכן היו במדבר ניסיונות רבים. שהיו כאלו שכבר במצרים לא הצליחו להאמין, והיו כאלו שכן האמינו, אבל מכל מקום לא היו חזקים מספיק כדי להמשיך עם האמונה. וכך לאט לאט נעשו בירורים. שזה התפקיד שלנו בעולם, להפריד את הקליפות הרעות מתוכנו כך שנישאר נקיים עם הפנים הטוב. ומה שקל לנו יכול להיות קשה לאחרים, וכן להפך.

וכך גם אצלנו עד היום נעשים בירורים כאלו. שהחיים הם כמו מסע ארוך, שבתחילה כולם צועדים אבל לאט לאט עוד ועוד אנשים נופלים או פורשים באמצע הדרך. לא כולם מצליחים להחזיק מעמד, וגם אם הם עברו את הניסיונות והמכשולים של אתמול, לא בטוח שיצליחו לעמוד באלו שיבואו מחר.

לכן אסור לאדם לסמוך על עצמו, שאפילו יוחנן כהן גדול היה שמונים שנה בכהונה גדולה, שאפילו מחשבה זרה לא עלתה על לבו, ועם כל זה לבסוף נהפך לצדוקי. אדם צריך תמיד להיות בשליטה, תמיד לוודא שהוא בכיוון הנכון, שלא סטה מהדרך.

מכל זה נוכל ללמוד שני דברים חשובים שיוכלו ללוות אותנו ולעזור לנו. האחד הוא ביחס לאחרים והשני ביחס לעצמנו:

ביחס לאחרים צריך לדעת לא להתרגש מאנשים שנראים מבחוץ כצדיקים, אלא לבדוק היטב. כפי שהגמרא אומרת שרק אם הרב דומה למלאך השם אז ילמדו תורה מפיהו. צריך לשים לב לא להתפתות למראה עיניים או לשמועות.

אנשים נוטים לחשוב שהרשעים הם רשעים בכל מעשיהם ולכן הם גם ייראו כך ומיד יהיה אפשר לזהותם. מדמיינים שמכשפה היא נראית מכוערת, לבושה סמרטוטים, עם אף ארוך, קול מעצבן וצחוק מתגלגל ורע וכך מיד אפשר לזהות את הרוע שלה. מדמיינים שהיצר הרע הוא איזה שדון מפחיד בצבע אדום עם קילשון ביד. מדמיינים שאדם רע ייראה כמו איזה מחבל רשע או כמו רודן אכזרי. כך מצפים לזהות את הרוע מיד כשהוא נמצא מולנו ובטוחים שנוכל להתגונן מפניו.

אבל אז כשרואים מכשפה שנראית כאישה נחמדה ולא מזיקה, עושה כשפים בצורה עדינה ועם חיוך נחמד וקוראת לזה באיזה שם מפוצץ של שיטת ריפוי מהמזרח הרחוק, אז אנו בטוחים שהכול בסדר, ובכלל לא מאמינים שזו מכשפה. יותר נראית כמו "פייה טובה". כשרואים שהיצר הרע מראה לנו תאוות שנראות מפתות וכאילו יעשו לנו טוב, אז חושבים שזה דבר טוב. כשרואים אדם רשע שמחופש לאיזה צדיק שמדבר בצורה נעימה ונחמדה, אז בטוחים שהוא פסגת הטוב.

לצערנו הדבר ידוע שישנם המון מתחזים שנראים כרבנים גדולים ומוצגים כבעלי מופתים וכו'. ישנם גם המון שאינם מתחזים ובאמת יש בהם תכונות טובות מסוימות, אלא שבדברים אחרים הם כושלים. והדבר גורם נזק רב כאשר אנו חושבים על אדם שהוא צדיק וירא שמיים, אלא שהוא נוהג בצורה שנוגדת את התורה והיהדות.

ובאמת אנשים מתפתים לחשוב שכל מי שלובש חליפה שחורה ומגדל זקן, הוא בוודאי בקיא בכל התורה והוא מייצג את כל עולם התורה, וכך נשענים על דבריו בעיניים עצומות. ואז אם שואלים אותו שאלה, אז בטוחים שכל דבריו הם אמת. אלא שהדבר רחוק מאוד מכך.

כך אנשים רבים הולכים בעיניים עצומות אחרי אנשים שרלטנים, מכניסים הון רב לכיסם של נוכלים, ומקבלים עצות מאנשים בדויים, וכל זה מתוך מחשבה שהם תורמים למוסדות של תורה ומדברים עם רב גדול שכאילו נותן להם עצות על פי ההלכה.

הם ילכו אחריו בכל מחיר מתוך מחשבה שאם הוא חובש מגבעת ומגדל זקן, אז בטוח שהוא לא משקר. וכאשר רואים את ההמון הולך אחריו, אז בכלל כבר השכל נזרק הצידה והדבר מקבל כאילו חותמת שכך היא האמת. ואם יראו אותו עם תפילין או מקיים איזו מצווה, אז יוכלו להוכיח לכל העולם שהנה הוכחה שהוא צדיק אמת.

כמובן שאין בדברים אלו כלל כדי להמעיט מערכם של תלמידי חכמים יראי שמיים אמתיים, כיוון שאלו מחזיקים את כל העולם בזכות לימוד התורה והתפילות שלהם. בהם ראוי להידבק ומהם ראוי לקבל עצות. אלא שכאשר רוצים לקבל ממישהו ולהישען עליו, צריך לחקור היטב ולבדוק אם הוא אכן נכלל בהגדרה הזו של תלמיד חכם וירא שמיים אמת.

וכך אנשים צריכים להיזהר בכל ענייני הקדושה. שיש כאלו שקונים מזוות בחנות לתשמישי קדושה שהם לא מכירים, וכיוון שהמוכר חובש כיפה, אז הם בטוחים שאפשר לסמוך עליו לחלוטין. הם לא מבינים שלפעמים אותו מוכר לא מבין כלום במזוות, וגם אם היה מבין, הוא בסך הכל סוחר שקונה את המזוות מסופרים מזדמנים, שחלקם לפעמים כלל לא מקפידים על ההלכות כך שמזוות רבות הן פסולות לחלוטין.

וזה עוד במקרה הטוב שהוא באמת קונה את המזוות מסופרי סת"ם, כי יש כאלו שקונים אותם ממקורות בעייתיים ולפעמים זה יכול להגיע אפילו מסין. הדבר ברור שאי אפשר לסמוך על אדם רק משום שהוא חובש כיפה לראשו, אלא צריך לחפש אדם ירא שמיים ונאמן שאנו מכירים אישית או שאנשים יראי שמיים מכירים וממליצים עליו.

כך גם לגבי כשרות במקומות שונים, שאם המוכר נראה ירא שמיים ואומר משפטי מחץ כמו "בעזרת השם בלי נדר הכל מלמעלה מבורא עולם", והוא מוכן להישבע בסבתא שלו שהכול כשר למהדרין מן המהדרין רק שהוא שכח את תעודת הכשרות אצל השכן, אז בוודאי שלא נוכל לסמוך עליו. זה אמנם כלל לא ממעיט מערכו כאדם ויתכן שהוא באמת אומר את הדברים בכנות ובתמימות, אבל כל עוד אין לנו דרך לדעת את האמת, אז מתוך הספק לא נוכל לסמוך עליו.

כך צריך להיזהר מכל אדם ומכל דבר, ואפילו מהיצרים הפנימיים שבתוכנו. לחקור כל דבר ולנסות להבין אם זה טוב או לא. ולא רק אם בכלליות הדבר טוב, אלא שגם אם הוא טוב צריך לחקור יותר לעומק, שאולי ישנם חלקים קטנים בתוכו שאינם טובים.

כך נוכל לברר את הדברים יותר ויותר לעמקם, כמו הבירור שנעשה בדור המדבר, שלאט לאט אנשים מתו בדרך בניסיונות ובתלאות שעברו, ורק אלו שעמדו בכל הניסיונות זכו להיכנס לארץ. היו כאלו שעמדו בניסיונות הראשונים, אבל אז היו ניסיונות אחרים שבהם נכשלו. לאט לאט נעשה הבירור עד לרמות הדקות ביותר.

צריך לזכור שקרח סחף אחריו המונים שהאמינו בו וסמכו עליו. הוא באמת היה מדקדק בכל המצוות והיה צדיק גמור שרק טעה בדבר אחד. אלא שהתורה מראה לנו שאסור לסמוך על אדם כזה וכל מי שהלך אחריו נפל.

וכל זה מוביל אל הדבר שנוכל ללמוד **ביחס לעצמנו**. שצריך לשמור על עצמנו היטב ולהידבק תמיד לאמת. שהרי גם צדיקים גדולים נפלו פה ושם בדברים שונים. לכן לא מספיק רק לקחת באופן כללי דרך טובה שנלך בה, אלא צריך לבדוק היטב בכל רגע אם אותו מעשה קטן שאנו עוסקים בו כעת הוא טוב או לא.

הרי גם דתן ואבירם שהצליחו לעמוד בניסיונות רבים, מכל מקום נפלו. גם קרח שהיה צדיק עצום, נפל למחלוקת גדולה שהורידה אותו אל השאול. אז על אחת כמה וכמה שאנחנו צריכים לשמור על עצמנו ולא לסמוך על עצמנו כלל. אנחנו חושבים שהם היו רשעים גדולים ולכן קרה להם מה שקרה, אבל באמת שהם היו אנשים גדולים, ואולי הרבה יותר מאיתנו, רק שנפלו.

מכאן נוכל להבין כמה חשוב לכוון כמה שיותר לאמת. לא להסתפק בחצי אמת או ברוב אמת, אלא להשתדל ככל שאפשר להידבק לאמת לחלוטין ולא להכניס שום שקר קטן לחיינו. לא לומר לעצמנו שבכלליות אנחנו במסלול הנכון אז זה מספיק, אלא לבדוק היטב ולעשות חשבון נפש בכל רגע. כל סטייה קטנה עלולה להביא אותנו למקומות גרועים ממש.

לאט לאט נעשים בירורים בעולם, הקליפות נורקות, הקדושה עולה, האמת מתגלית, הטוב מתחזק ולאט לאט הכל בא על תיקונו. כאשר אנו אוחזים בדברים הטובים, אנו צומחים ביחד איתם, אבל כאשר אנו נאחזים בקליפות, אז כאשר הן יתבררו ויושלכו לאבדון, אנו עלולים חס ושלום להיזרק יחד איתן.

ואולי זה מה שרואים מסביב, שהדברים מתחילים לאט לאט לצוף. בכל יום מגלים דברים חדשים, האמת מתגלה, אנשים גדולים מתגלים כקטנים וקטנים מתגלים כגדולים. כי אנו נמצאים בבירורים האחרונים ממש לפני הסיום שאז תבוא בע"ה הגאולה השלמה.

ובוודאי שאין להאמין לכלי התקשורת או לשאר גורמים שמפיצים שמועות למשל על גדולי עולם שחטאו או שעשו מעשים לא טובים, כיוון שהמציאות מראה שהרוב הגדול זה שקרים מוחלטים ומחובתנו לדון לכף זכות. וגם אם היו מקרים בודדים ומסוימים שאנשים צדיקים באמת חטאו, אז מכל מקום עדיין מוטל עלינו לדון לזכות ואין לנו אפשרות להבין אותם עד שנגיע למקומם. מי יודע מדוע עשו מה שעשו, מה גרם להם, כמה כוחות נפש נתנו להם וכו'. ככלל צריך לזכור שזה כלל לא ענייננו וכל אדם צריך לשמור על עצמו מהחטא ולא להסתכל על אחרים.

אלא שמכל מקום נלמד על עצמנו משם, כמה שיש להתרחק מהשקר, מהחיצוניות, מהגאווה, מהשררה ומכל הדברים שנראים לנו כל כך מפתים, אבל עלולים להביא אותנו חס ושלום לתחתית. מחובתנו להידבק לאמת, להישאר אנשים אמתיים וטובים.

אז גם אם כולם מסביב מתנהגים כמו משוגעים, אנחנו לא נתפתה לכך. גם אם כולם עושים דברים אימים, אנחנו נשמור על עצמנו. גם אם כולם מרמים ושמים מרפקים כדי להתקדם ולהצליח, אנחנו ננהג אחרת. גם אם נראה שאפילו הגדולים נוהגים בצורה לא טובה, וכולם אומרים לנו שאנחנו בטח לא יותר טובים מהם, מכל מקום נמשיך לאחוז באמת. גם אם כולם מעקמים את האמת פה ושם ואפילו מביאים ראיות שזה בסדר מבחינת ההלכה, מכל מקום אנחנו נמשיך להיות ה"פריירים" וה"חנונים" שעושים את הכל בדרך ישרה.

כך היה תמיד וכך אפשר ללמוד מכל סיפורי התנ"ך. שתמיד ההמונים הולכים כעדר בלי לחשוב ובלי להבין בכלל מה הם עושים, וגם כאלו שנחשבים בעיני ההמונים לגדולים וצדיקים נופלים. ומתוך כל זה ישנם כמה בודדים שמבינים שזו לא דרך השם, והם אלו שזוכים להתעלות ולהביא לשינוי אמת. כך נעשים הברורים עד לרמות הדקות ביותר.

השם יזכה אותנו להתבונן היטב, ולזכות להבין ולזהות מיהם הצדיקים האמתיים שאחריהם ראוי ללכת ובדרכם ראוי לנהוג. וכך נוכל גם להתבונן היטב בתוכנו ולזכות להבין ולזהות באיזו דרך ננהג כדי לעשות את הברורים הפנימיים בתוכנו עד שנגיע למקומות הגבוהים ביותר עבורנו.

אסור להתחבר לרשעים

משה רבינו עושה את מרב המאמצים והתפילות כדי להציל כמה שיותר נפשות מהעונש העומד להגיע בעקבות המחלוקת. כאשר משה מבין שקרח ואנשיו עומדים להיענש, הוא מזהיר את העדה: "סורו נא מעל אהלי האנשים הרשעים האלה ואל תגעו בכל אשר להם פן תספו בכל חטאתם" (במדבר טז, פסוק כו').

אבל צריך להבין מדוע צריך להתרחק כל כך, ואפילו להיזהר לא לגעת בכל אשר להם? האם יש חטא כלשהו בנגיעה ברכוש השייך לרשעים? היתכן שהקרבה לאוהלי האנשים הרשעים עלולה להביא למוות של צדיקים? מדוע שצדיקים ייספו עם הרשעים?

הדבר תמוה עוד יותר בפסוק הבא שמתאר את דתן ואבירם שניצבו עם נשיהם, בניהם וטפם, ועל זה רש"י מפרש כמה קשה המחלוקת, שאפילו תינוקות יונקים אבדו. השאלה זועקת כאן, מה התינוקות המסכנים כבר עשו? הרי הם בכלל לא הגיעו לגיל מצוות שיצטרכו להיענש?

אבל בדיוק לפני שאנו חושבים שחס ושלום אין דין ואין דיין, או שחס ושלום ישנו חוסר צדק בעולם, אנו מגלים בפרשת פינחס שבני קרח לא מתו, כי הספיקו להרהר תשובה ובכך ניצלו בהשגחה פרטית. יוצא שאכן יש השגחה פרטית. למרות שהיו מעורבים במחלוקת ונמצאו ממש באותו מקום שבו האדמה בלעה את כולם, נעשה להם נס ומתחתם האדמה נשארה יציבה. אלא שכעת צריך להבין מה התרחש פה? האם יש השגחה פרטית או לא? האם נספים בעוון הרשעים או לא?

צריך לדעת שכאשר מתחברים לרשעים, נדבקים בעוונות שלהם ואז עלולים להיספות בחטאים שלהם. ככל שהאדם קרוב יותר לרשע, כך הוא שואב את המטען הרוחני של אותו רשע לתוכו. לכן אסור להתקרב אליהם כלל ואפילו לא לגעת ברכוש שלהם, שגם הוא מכיל מטען רוחני שלילי וקלקול גדול. אבל יחד עם זאת צריך לזכור היטב שתמיד ישנה אפשרות לשוב אל השם יתברך בתשובה וההשגחה הפרטית קיימת תמיד.

כשאדם נוגע במשהו, הוא משאיר אחריו רושם. מעין סימן לא מורגש שמכיל את האנרגיה הרוחנית שלו. כמו שנשארת לחלוחית קטנה שיוצרת טביעות אצבעות בצורה חומרית, כך נוצר גם רושם רוחני באותו הדבר. אותו רושם עובר מאחד לשני ומשפיע על כל מי שיגע באותו החפץ לאחר מכן. זה אולי קצת ממחיש את עניין הטומאה שאפשר להעביר בנגיעה. אבל לא מדובר רק על נגיעה, אלא כל קשר משאיר איזשהו רושם.

כשאדם מדבר, הוא מעביר אלינו מסרים הרבה יותר חזקים מהמילים שהוא מוציא מפיו. הוא מעביר אלינו את המידות שלו ומשדר אלינו את יראת השמיים שלו. כולנו מכירים את הרגשת חוסר הנינוחות עם אנשים מסוימים או הכימיה המושלמת עם אנשים אחרים. כולנו מכירים את הריתוק וההשתוקקות שאנו חשים לכל מה שיוצא מפיו של אדם מסוים בעוד שאת אותן המילים בדיוק לא נוכל לשמוע בכלל מאדם מסוים אחר. כי לכל אדם יש מטען רוחני גדול שהוא סוחב אתו ומשאיר ממנו עקבות בכל מקום שאליו הוא מגיע. כל סוג של חיבור שאנו יוצרים משפיע עלינו.

לכן למשל כל כך חשוב לעשות חנוכת בית במקום חדש, כי הקירות שואבים את הרוחניות. הם יכולים לשאוב דברי תורה וקדושה, או שהם יכולים לשאוב חס ושלום מריבות, כעסים וטומאה. לאחר מכן הקירות ישפיעו עלינו את מה שהם שאבו. לכן חשוב להקפיד לבחור את החברים שלנו ועל אחת כמה וכמה שנבחר בדקדוק את הרבנים והמדריכים שלנו. אם אדם לא ראוי ידריך אותנו וייתן לנו עצות, הוא יעביר את כל הקלקול שלו אלינו בלי שנהיה מודעים לכך בכלל.

לכן חשוב להתרחק מכסף שאין בו ברכה ומגיע ממקום לא טוב, וכל שכן אם זה מעבירות, מגזל או מאנשים העוסקים בעבודה זרה. אפשר לחשוב שמרוויחים, אבל בסופו של דבר מפסידים הרבה יותר. חשוב לשמור תמיד על אנרגיות טובות ורמה רוחנית גבוהה. צריך להשתדל להתרחק כמה שאפשר מכל טומאה וחטא ומכל אדם רשע.

אמנם זה לא תמיד אפשרי ולפעמים הנסיבות מביאות אותנו לקשרים עם אנשים לא ראויים בעל כורחנו. לפעמים זה אפילו יותר מורכב כאשר מדובר על המשפחה הקרובה או על דברים שאליהם התרגלנו. לכן צריך לבחון כל מקרה כדי להשתדל להוציא ממנו את המרב, אבל בכל אופן השאיפה שלנו צריכה להיות להתרחק מהכיעור ומהטומאה ולהביא לחיינו תורה ורוחניות שיחיו את הנשמה שלנו.

מכאן נוכל להבין כמה לא מפתיע לגלות שגם אם ישימו אדם צדיק בתוך שכונת פשע, לא ייקח זמן רב עד שהוא יהפוך להיות דומה לסביבתו. ואמנם ברור הדבר שתמיד ישנה בחירה, אבל ההשפעה היא חזקה ונוראה. שגם אם ישמור על עצמו שלא להפוך לפושע ממש, מכל מקום יעברו לו מחשבות לא טובות, ולפחות ביחס לעצמו בוודאי תהיה התדרדרות והוא יעשה דברים לא טובים.

לכן אפילו אדם חף מפשע שיושב בכלא, פעמים רבות יוצא משם עבריין. לכן כשמכניסים ילד ממשפחה שומרת מסורת לבית ספר חילוני, מקבלים ילד שדורך על המסורת. קשה מאוד להיות שונה מהסביבה ולחיות חיים מנותקים. גם אם אדם עומד איתן בדעותיו, בכל אופן משהו ממנו משתנה וחלק ממנו מושפע במידה מסוימת.

כאשר קרח ואנשיו עומדים במחלוקתם מרוכזים במקום מסוים, הרמה הרוחנית שם בוודאי מאוד ירודה. כמות של אנשים רשעים בריכוז גבוה זה דבר מסוכן ביותר. כעת כל מי שיתקרב לשם בוודאי יושפע מכך. לכן משה מזהיר את העדה להתרחק, כי משהו בוודאי יעבור מהמידות הלא טובות, ההנהגה השגויה, הגאווה, המחלוקת והחטאים הקשים. לכן אפילו תינוקות נספו כיוון שהם היו כל כך דבוקים בתוך כל הטומאה הזו של הוריהם ונפגמו בכך. כל מי שמתקרב לשם נפגע.

השגחה פרטית

אבל עם כל מה שנאמר, חשוב תמיד לדעת שתמיד ישנו פתח מילוט. גם אם מצאנו את עצמנו בתוך אותה טומאה וקרובים לרשעים, עדיין לא מאוחר ותמיד אפשר לתקן. כי בתוך כל יהודי, מתחת לכל קליפות הטומאה והחטאים, ישנה נשמה טהורה וקדושה שאפשר להתחבר אליה בכל רגע. ואותה נשמה מחוברת ישירות להשם יתברך. ברגע אחד של הרהור תשובה אפשר להינצל מדינים קשים.

כאשר אנו מגיעים לפרשת פינחס, אנו פתאום מגלים שבכל זאת לא כל האנשים המעורבים נפגעו. בני קרח לא מתו כפי שהתורה מעידה (במדבר כו', פסוק יא') למרות שהם דווקא כן היו מעורבים בעניין, וכל זה מתוך שרק הרהרו בלבם הרהור תשובה. הם היו בשיא המחלוקת, במקום הלא נכון ובזמן הלא נכון, ובכל זאת זכו להינצל. כך נוכל להבין איזו השגחה פרטית קיימת בעולם.

הפרשה מספרת שלאחר אותו אירוע, רבים מעם ישראל התלוננו על משה ואהרן שכביכול גרמו למותם של אותם מאתיים וחמישים איש. כל אותם מתלוננים כלל לא הצליחו לראות את אותה השגחה פרטית שקיימת בעולם.

תארו לכם מה היה קורה לו היינו נוכחים במקום ורואים את הדברים בעצמנו. לראות מול עינינו מעין רעידת אדמה שבולעת את כל האנשים האלו שהחזיקו במחלוקת של קרח. לכאורה היינו בטוחים שיש כאן סוג של עונש קולקטיבי ולא הוגן כלפי כל אותם אנשים. אולי אפילו חושבים שיד המקרה נגעה בדבר.

אבל פתאום מתוך כל המקריות הזו ומתוך הבליעה של כל אותם אנשים, אנו רואים שבין כל אותם שמתו היו נוכחים עוד אנשים שאיכשהו בדרך נס לא מתו. בני קרח שהרהרו תשובה ניצלו מהאדמה שפתחה את פיה כנגד כל הסיכויים. הם אפילו לא הוציאו שום דבר בפיהם, אלא רק חשבו על עשיית תשובה. ההשגחה הפרטית המדויקת לקחה בדיוק את מי שצריך לקחת והשאירה את מי שצריך להישאר. מתוך צאצאי בני קרח אגב, יצא מאוחר יותר שמואל הנביא שהנהיג את ישראל והיה שקול כמשה ואהרן.

העולם מונהג בדרך של השגחה פרטית. לא כולם זוכים לראות ולהכיר את ההשגחה הזו, אבל היא קיימת. ככל שנחזק את האמונה שלנו, כך נזכה לראות יותר את ההשגחה הזו. ככל שהתשובה שלנו תהיה שלמה ומעומק הלב, כך נזכה לראות נסים גדולים ומחזות עצומים בחיינו. הבחירה נמצאת בידיים שלנו אם לתת יד להשגחה הפרטית או לתפוס את העולם בדרך הטבע. הטבע הוא כל אותם דברים שהתרגלנו אליהם, על אף שגם כל התופעות האלו הן בוודאי נסים עצומים. ההשגחה הפרטית היא המציאות הקיימת מעבר לטבע, שכנגד כל הסיכויים תוביל אותנו למקום הנכון והמיוחד לנו.

כל אחד מאיתנו יכול לבחור לראות את ההשגחה הפרטית סביבנו ומתוכה לחזק את האמונה ולראות נסים. כל אחד מאיתנו יכול לבחור להיות מונהג בדרך נסית כזו שמשטטשת את כל חוקי הטבע. כל אדם מקבל בדיוק את הכלים שהוא זקוק להם בחייו בלי שאף אדם בעולם יוכל להזיק לו.

אם נראה שאדם מסוים מזיק לאחר, זה רק משום שכך קבעו בשמיים מתוך ההשגחה הפרטית השייכת לאותו אדם. גם אם האדמה כולה נפתחת, אם יש מישהו שלא צריך להיבלע בה, אז בדרך נס מוצאים לו את ההצלה. כך כל אחד ואחת מאיתנו מקבלים במדויק את מה שנקבע לנו בעולמות עליונים. בעזרת התשובה, התפילה והאמונה אפשר לשלוט בעולמות עליונים ובכך לייצר מציאות חדשה וטובה יותר.

להתרחק מרשעים

מתוך הדברים נוכל להבין כמה חשוב להתרחק מדברים לא טובים וכמה חשוב

לשמור מרחק מהרשעים. לפעמים אנחנו חושבים שזה לא כל כך נורא שרק נהיה בקרבתם. נסתובב איתם קצת, אולי נשב איתם במקום לא כשר בלי לאכול, נשב לשמוע רכילות בלי שאנחנו בעצמנו נדבר לשון הרע, נהיה לידם כשהם מחללים שבת בלי שנתערב בעצמנו, ומי יודע, אולי אפילו נצליח להשפיע עליהם ולקרב אותם.

אבל צריך לדעת שאנו מכניסים את עצמנו לסכנת אש. העבירות והחטאים נדבקים גם בנו ויש לנו חלק ממשי בהם. גם אי אפשר לדעת אם נצליח לצאת ממקום כזה. ההשפעה היא כל כך חזקה עד כדי כך שלא נהיה אפילו מסוגלים להבין שמהו לא בסדר. נהיה מושפעים ברמת התת מודע כך שנחשוב שאנחנו עושים בדיוק מה שאנחנו רוצים לעשות, למרות שבכל יום שעובר נהיה דומים יותר ויותר לסביבה שבה אנו נמצאים.

כשאדם נמצא במסגרת מסוימת, עבודה, לימודים או כל דבר אחר, הוא הופך להיות ממש דומה לכל אותם אנשים במסגרת. כשאדם חי באזור מסוים, לאט לאט הוא הופך להיות כמו כולם באזור שלו. צורת הלבוש דומה, התחביבים דומים, צורת הדיבור דומה, חוש ההומור דומה והכל מושפע. אמנם בוודאי ששום דבר לא זהה לחלוטין, כי לכל אדם יש את הייחודיות שלו, אבל אם אותו אדם היה נמצא במקום אחר הוא היה שונה לגמרי. כולנו חושבים שאנו חסינים, אבל כולנו מושפעים.

לכן תארו לכם מה עושה לנו הטלוויזיה שמכניסה לנו כל כך הרבה רגשות, מראה לנו מה לאהוב ומה לשנוא, מציגה לנו איך צריך להיראות ומה צריך לעשות כדי להיחשב מוצלחים וטובים כביכול. תארו לכם כמה השפעה יש לחברים. תארו לכם כמה חשוב לבחור סביבה תומכת ואוהבת שבאמת יכולה לממש את המטרות והשאיפות שלנו.

כמה חשוב לשלוח את הילדים לתלמודי תורה שיחנכו אותם בדרך ארץ ישראל על פי מסורת אבותינו הקדושים. כמה חשוב להשתייך לאנשים שמעודדים עשייה חיובית והתקדמות רוחנית וכמה חשוב להתרחק מכל אותם שמזלזלים ביהדות ובזים לרוחניות.

במקום להתחבר לאנשים לא טובים, למקומות מפוקפקים ולהרגלים גרועים, נוכל לבחור להתחבר לדברים טובים שישפיעו עלינו ויכניסו לנו המון טוב לחיינו. השם יתברך יזכה אותנו להתחבר לדברים טובים ולאנשים טובים, שישפיעו עלינו ויאפשרו לנו להתעלות מעלה מעלה.

חכמת נשים

בתחילת פרשת קרח מוזכר און בן פלת בין אנשי המחלוקת, אולם בהמשך הוא לא נמצא בין האנשים שמוזכרים שם. מדרש תנחומא מספר שכשחזר הביתה וסיפר לאשתו על המחלוקת, אשתו שכנעה אותו שאין לו שום קשר לזה. הרי המחלוקת היא של קרח עם משה רבינו. זה לא משנה אם משה רבינו או קרח ינצחו במחלוקת הזו ויקבלו גדולה, הוא בכל מקרה יישאר התלמיד ולא ירוויח מזה כלום, אז בשביל מה הוא צריך להכניס את עצמו לתוך מחלוקת שלא קשורה אליו?

לאחר ששכנעה אותו, עדיין היה לו לא נעים להתחמק מלבוא לאחר שסיכמו על כך. אז היא השקתה אותו יין עד שנרדם ולאחר מכן מנעה משאר בעלי המחלוקת לבוא לקרוא לו. כך לבסוף הוא לא הלך איתם וכך היא הצילה את חייו. כשהאדמה פצתה את פיה ובלעה את כל אנשי המחלוקת, הוא לא היה שם וניצל בזכות אשתו.

על זה נאמר בספר משלי "חכמות נשים בנתה ביתה". כי באמת לנשים יש שליטה גדולה והשפעה מרובה על התנהלות הבית. אלא שזה תלוי בהן לאן הן מכוונות את ההשפעה, אם לכיוון חיובי או שלילי. ובאמת שכל אישה בוודאי רוצה להביא את הבית שלה למקום טוב ואיכותי, אלא שישנם הרבה השפעות לא טובות שמגיעות מבחוץ שעלולות לגרום לה לבחור בדרך השנייה.

אשתו של קרח לעומת זאת התסיסה אותו וגרמה לו לכעוס על משה רבינו.

אמרה לו שמשה רבינו כביכול צחק על הלויים בכך שגרם לכולם לגלח את כל שערותיהם בכל הגוף, וכך חיממה אותו וגרמה לו לבוא למחלוקת הנוראה הזו שסיימה את חייו. כנראה שאמרה לו שאסור לו להיות פרייר, שלא יוותר, שיהיה גבר, שלא ייתן לאף אחד לשלוט עליו, ושאר דברים שכולנו שומעים לא פעם מהסביבה.

כל אישה שתחשוב לפנימיות הדברים ותהיה כנה עם עצמה תוכל להבין היטב מה באמת חשוב בחיים. אבל מרוב שאנו נסחפים עם החיים והסביבה, כבר לא נשאר בכלל זמן לחשוב ולנסות להתחבר למשהו פנימי. לכן חשוב לכל אישה להכיר את עצמה ולהיכנס לפנימיות האמתית שלה כדי להגשים את המטרות האמתיות שלה בחיים.

מהי הצלחה אמתית?

נשים רבות מרגישות חוסר ביטחון, פחד ובלבול מללכת אחרי האמונה שלהן. למרות שההצלחה האישית שלנו היא תוצר של האמונה, לפעמים פשוט אין לנו את האומץ להאמין או לבחור במה שאנו רוצים ואנו נכנעים לכללי החברה שמכניסים לנו אמונות שכלל לא קשורות אלינו.

אנחנו כלל לא רוצים להיות שם, אבל בכל זאת נמצאים במקומות שאנו בכלל לא אוהבים רק בגלל שכך הסביבה מכתובה לנו. אבל אם הנשים יבינו את העצמה הנשית הטמונה בהן, הן יוכלו לפרוץ את הגבולות ולפרוח.

תארו לכם למשל כמה יהיה אומלל אדם שהוריו יכתיבו לו להיות עורך דין בזמן שהוא חש בעצמה שיש לו נפש של אומן. הרגש מתפרץ וקורא לו ליצור יצירות, אך הוא מוצא עצמו מתוסכל בתוך שיעור משעמם במכללה שאין לו כל חיבור אליו.

ואמנם אותו עורך דין יכול להגיע להישגים גבוהים מאוד אם יתאמץ, הוא יכול להיות עורך דין מצליח, הוא יכול לכבוש את העולם ולהיות מספר אחד בתחום, אבל יש דבר אחד שהוא לא יכול להיות: הוא לא יכול להיות מאושר. כל העולם מסביבו יחשוב שהוא האדם המאושר עלי אדמות, אבל הוא יהיה מסכן ואומלל.

כעת צריך לשאול את עצמנו, האם זוהי הצלחה? האם לספק את הסביבה שלנו ולהפגין גאווה וניצחון כלפי החברה זה מה שאנו מחפשים בחיים? או שאנו רוצים הצלחה אמיתית, כזו שתיתן לפנימיות שלנו לצאת ולגלות כוחות נפש פנימיים חזקים שישפיעו וישנו את כללי החברה על פי הכללים שלנו?

היום העולם נמדד במונחים של כסף והישגים, ולכן גם הנשים שרוצות להגיע להצלחה בחייהן מודדות עצמן במונחים הללו. מיום ליום שעות העבודה עולות, זמן המשפחה יורד וההצלחה בקריירה נתפסת כדבר החשוב ביותר בחיינו. לכן לא פלא שנשים רבות שרוצות להצליח ולמלא את חייהן ולהכניס להם משמעות, משקיעות יותר ויותר בקריירה ובהצלחה חיצונית. הן כל כך רוצות את זה עד שהן שוכחות שה"רצון" הזה הוא בכלל לא שלהן, אלא של הסביבה שהחדירה להן אותו. במקום להתמקד ולעשות העצמה אישית ופנימית, אנו משקיעים בהעצמה של החברה.

הדבר ברור שככל שנשקיע בחיצוניות הדברים, זה יבוא על חשבון הפנימיות. ככל שנמלא את חיינו מבחוץ, כך הם יהיו ריקים יותר מבפנים. לכן לא פלא שדווקא הכוכבות הנוצצות של הוליווד שנחשבות לנשים המצליחות ביותר, דווקא הנשים העשירות ביותר שרואים בטלוויזיה, דווקא הנשים המפורסמות והמצליחות בקריירה שלהן, דווקא אלו הן האומללות ביותר.

אף אחת שם כמעט לא מצליחה להחזיק משפחה, הנישואין כושלים, מלא בגידות, סמים, דיכאונות, פסיכולוגים, גירושין, התאבדויות ושאר דברים שאף אדם לא רוצה בחייו. כסף אמנם יש בשפע, בית ענק כמו ארמון, תכשיטים יקרים, הצלחה ואהדה של החברה, אבל הכל חיצוני. בפנים הכל ריק.

מפה לפנימיות הנפש

הקדוש ברוך הוא שברא אותנו, יודע טוב יותר מכולנו כיצד אנו פועלים. כל נקודה פנימית קטנטנה שאין לנו כלל מושג שהיא בכלל קיימת, נבראה ומופעלת על ידו. לכן כאשר אנו מחפשים את הדרך להצלחה אמיתית ולאור, אנו צריכים לחפש היטב במקורות שלנו שמביאים אלינו את דבר השם. שם אפשר ללמוד איך לחיות נכון יותר ושם אפשר למצוא את הפתרונות לכל הסיבוכים והבלבולים

בחיים שלנו.

ממבט ראשון ושטחי, כל העסק הזה עם תורה ומצוות נראה כמו משהו ששייך לפעם. במיוחד לאחר שהתרגלנו לראות נשות קריירה מתקדמות. מכאן ברור שכאשר נחשוב על אותן נשים דתיות "מיושנות" עם סמרטוט על הראש, שאינן עובדות ומוגדרות כ"עקרות בית", או שמוצאות עבודות מזדמנות פשוטות, הן ייתפסו אצלנו כמסכנות ואומללות. הרי נראה לכאורה שהן מפסידות את העולם האמתי וחיות בתוך בועה מהמאה הקודמת. אך ישנו סוד נסתר שרק מעטים מאוד יודעים, שאמנם כלפי חוץ זה לא נראה כך, אך האישה היהודית היא שונה מכל שאר הנבראים בעולם.

האישה היהודית נבראה ותוכננה בצורה שונה לגמרי. אמנם המעטפת החיצונית שהיא לבושה בה נראית דומה לאלו של הנשים האחרות שאינן יהודיות, הרי לכל אדם בעולם ישנו גוף גשמי שפועל פחות או יותר באותה צורה. אבל בפנים ישנה נשמה אלוקית, ואותה נשמה של אישה יהודית לקוחה ממקום שונה לגמרי וגבוה הרבה יותר מהמקום של נשמות אחרות.

היא גם שונה מהגבר ומחברת במהותה הרבה יותר לשורשה הרוחני העליון. האישה היהודית היא הנברא הקרוב ביותר לרוחניות, אך צריך לזכור שכל זה מצד הפנימיות, ופעמים רבות שהמעטפת החיצונית מסתירה את כל זה.

לאישה היהודית יש נשמה גבוהה מאוד עם חיבור ישיר לעולמות עליונים. ככל שהאישה נכנסת פנימה אל תוך עמקי נשמתה, כך היא מתחברת למקומות גבוהים יותר שממנה אותה נשמה נלקחה. לכן האישה היא הרבה יותר רגשית בהשוואה לגבר, לכן יש לה הרבה יותר אינטואיציות נכונות לא מוסברות, לכן התפילה שלה בוקעת רקיעים ואין לה צורך להתפלל במניין בבית הכנסת כמו הגבר כדי שהתפילה תתקבל. לכן היא פסולה לעדות, כדי שלא תיכנס ללחצים ודאגות, ותשמור על הרגש והפנימיות שלה בצורה מאוזנת וטובה.

אישה שמשיקעה בפנימיות שלה יכולה לקבל משאבים של אושר, שמחה, הצלחה, ביטחון וכל מה שהיא צריכה, שכל אלו יעזרו לה בשלבי החיים ויסייעו

לה להתגבר על הקשיים. מעבר לכל, היא יכולה לזכות למשמעות אמתית והגעה ליעדים אמתיים שנמצאים במהות שלה.

הרי כל אישה מרגישה את הזעקה הפנימית הזו שמחפשת את התכלית, והיא לא יכולה להיות שקטה מבלי לצעוד לשם. כלפי חוץ יכול להיות לה הכל, אבל היא יודעת כל הזמן היטב שאין לה כלום. כי תמיד יהיה משהו חסר, חוסר שקט פנימי שמקשה עלינו להמשיך, אותה תכלית שאנו מוכרחים להשיג כדי למלא את עצמנו.

לאשה יש אנרגיות עצומות אותם היא יכולה לנצל לחיוב או לשלילה חס ושלום. לכן נשים עלולות הרבה יותר להזיק בעין הרע, בכשפים או בשאר כוחות רוחניים ודברים מיסטיים לא מובנים. בצורה מפתיעה, הנזק הגדול ביותר של עין הרע הוא דווקא של האם על בנה. כי דווקא מרוב ההצפה הרגשית, כאשר לא מכוונים את העצמה של הרגש כראוי, אנו עלולים להזיק.

האישה היהודית יכולה לקבל כוחות אלוקיים, אך היא יכולה גם לקבל כוחות מהצד האחר שעלול להחריב עולמות. לכן אישה בונה ואישה הורסת, חכמות נשים בנתה ביתה, אבל אם זה לא מכוון כראוי היא גם יכולה להרוס, כי יש לה את הכוח הזה בתוך הפשטות שלה. היא לא צריכה להיות לוחמת בשייטת, שרה בממשלה או בעלת תאגיד ענק כדי לעשות מהפכה, היא רק צריכה להתחבר לפנימיות שלה וכך היא מגיעה לשיא הכוח שלה שיכול לבנות או להחריב את כל העולם.

חיים של משמעות

רוב הקושי והבלבול נובעים מחוסר הבנה של מה שאנו רוצים. כאשר אין לנו הגדרה ברורה למה שאנו מחפשים, קשה מאוד למצוא את זה. ההצלחה שלנו היא לא זו שאנו שומעים עליה אצל אחרים, היא גם לא מה שמציגים לנו בסרטים והיא גם לא מה שהחברה מכתובה לנו. הרי בכל אלו אנו יכולים להיחשב למצליחים בזמן שנהיה אומללים בפנים.

הצלחה אמתית היא זו שתביא אותנו למלא את עצמנו, להגשים את התכלית

שלנו, להיות מסופקים ולהשיג את המקסימום מתוך ניצול הכישרונות הטמונים בתוכנו. הצלחה אמיתית תביא אותנו לאושר ולשמחה, לחוזק ועצמה, להרגשת מיצוי עצמי ולהתקדמות פנימית למקום טוב יותר.

כולנו בטוחים שאנו יודעים היטב מה אנו רוצים להשיג בחיים. לכל אחד יש את המטרות והיעדים שהוא מציב לעצמו. אבל גם אם נשיג את כל היעדים האלו, זה כלל לא אומר שבאמת נגיע למטרה וליעד האמתיים. כי אנחנו לא רואים את התמונה הכוללת ולא מצליחים להבין את מהות הדברים.

הדבר דומה לילד קטן שהחלום שלו זה שיהיה לו חדר מלא בצעצועים. אם הוריו יסבירו לו שזה לא באמת מה שיעשה אותו מאושר, הוא יסרב לקבל את הדברים ויאמר בתוקף שהוא יודע בדיוק מה יביא אותו להיות מאושר. כי הוא רואה את הכל מתוך נקודת מבט מצומצמת בתפיסה המוגבלת שלו. ברור שאותו ילד קטן יכול לקבל את כל הצעצועים שבעולם וכל זה לא יביא לו אושר, כי תמיד יהיה משהו חדש לרדוף אחריו ותמיד יהיו דברים חדשים לדאוג אליהם.

מאותו ילד קטן נלמד על עצמנו, שלא משנה כמה הרגש עז, וכמה אנו בטוחים שרק ההצלחה הקטנה הזו תביא לנו אושר, למרות הכל לא נצליח להגיע בצורה כזו לאושר אמתי. הרגש מתעתע בנו ויוצר בלבנו אשליות. הרי לכל אחד יש מטרות שהצליח להשיג פה ושם בחייו, ובכל זאת למרות שחשב שזה יסדר את כל חייו, אפשר לראות שאנחנו עדיין תקועים עם הצרות הרגילות.

תמיד אנחנו חושבים שאם רק נשיג את זה ואת זה נהיה מאושרים, ולאחר מכן אנו מבינים שלמרות שהצלחנו להשיג את הדברים, אנו עדיין אומללים. אנחנו כמו אותו ילד קטן שלא יכולים לדעת מעצמנו את המשמעות האמיתית שמאחורי החיים, אלא אנו זקוקים להדרכה שתסביר לנו כיצד אנו בנויים ומה יביא לנו הצלחה ואושר בחיים.

היהדות מלמדת אותנו על ההבדלים בין הגבר והאישה ועל הדרך להגיע לחיים של משמעות אצל כל אחד מהם. בעוד שהגבר הוא חיצוני יותר, האישה היא פנימית. וכך כל אחד מהם ישיג את האושר בדרך המיוחדת לאופיו. קל לראות

שהגבר לרוב מחפש חיצוניות, רוצה לכבוש את העולם, הולך אחרי שכל והיגיון, מתנהג בכוחניות וכו', בעוד שהאישה מתמקדת בפנימיות הדברים ומקשיבה לרגש. לאשה כוח אדיר להסתכל בדברים הקטנים שהגבר כלל לא יכול לראות. היא מרגישה דברים מתחת לפני השטח שהגבר עם ההיגיון שלו כלל לא יבין. היא מסורה יותר, משפחתית יותר ומוצפת ברגשות.

עם כל הבלבולים של העולם, עם הסרטים והטלנובלות שמילאו אותנו ברגשות בדיוניים של אשליות, עם המתירנות שחוגגת בחוץ, עם הכללים של החברה ה"נאורה" שבה גברים ונשים נמדדים באותו הסולם ועם כל החידושים והקלקולים של היום, הגענו למצב בו קשה לזהות את עצמנו.

היום נשים יכולות להיות בטוחות שהן שונות מהתיאור של חז"ל שהגדירו את פנימיות האישה. ישנן נשים שחושבות שמשפחה זה דבר מגביל, שעקרת בית היא אישה מסכנה וחסרת אופי, שהקריירה קודמת לכל, ששלשה ילדים זה יותר מדי ושהם יכולים לגדול היטב גם בצהרונים ואצל מטפלות בזמן שהאימא כל היום נמצאת בעבודה.

הדבר דומה לאופנה חדשה שכולם אוהבים ולובשים. אמנם אנו בטוחים שאותה אופנה היא בדיוק הטעם שלנו והאהבה שלנו, אבל כולם מסכימו חושבים כך. כי זה מה שהכתיבו לנו לחשוב. לפני שנה לא אהבנו את האופנה הזו ובעוד שנה נצחק על התמונות שלנו ולא נבין איך הסכמנו להתלבש בצורה שכזו וללכת עם התסרוקת הזו. אבל בגלל שכעת כולם אוהבים את זה, אז זה נראה לנו כמו הדבר הכי טוב בעולם. אנו בטוחים לעצמנו שזה הרצון שלנו, הטעם שלנו והאופי שלנו, אבל זה מה שהסכיבה מכתיבה לנו לחשוב וזו כלל לא האמת.

בעולם המודרני למשל אשה יפה חייבת להיות רזה. אבל כולנו יודעים שבעבר הדבר היה שונה לגמרי והאופנה הייתה דווקא להיות שמנה. הנשים הרזות היו נחשבות לחולות ומסכנות וכל העשירות והמכובדות היו שמנות. אנו יכולים להיות בטוחים שיש לנו אהבה ומשיכה להיות רזים, אבל אילו היינו חיים בתקופות הקדומות יותר, אותה אהבה הייתה שונה לגמרי והרגש היה משתנה לחלוטין. אותו רגש הוא לא שלנו, אלא מושאל מהחברה, מהמיקום ומהזמן שאנו

נמצאים בהם. לכן צריך להבין שלמרות שנשים רבות יחשבו שהן שונות ממה שתוארו חז"ל, זה רק בגלל הקלקול החיצוני. חז"ל לא תיארו את האופנה החולפת, אלא את פנימיות הנפש האמתית של האישה.

איך לייצר הצלחה?

על פי הצורה בה האישה בנויה, ברור שהאושר וההצלחה שלה יגיעו רק מתוך הפנימיות. הדברים הקטנים והפנימיים הם שמשמחים אותה. לכן מחוות קטנות יעשו לה טוב, רגעים מרגשים וטובים יתנו לה כוח להמשיך, הרגשת משפחתיות וביטחון יעזרו לה המון בחיים וכו'. כדי להצליח בחיים באמת, האישה צריכה להתמקד בדברים החשובים לה בפנימיות. להשקיע במשפחה, בטיפול מסור בילדים ובפנימיות הנפש שלה.

ובאמת כל אישה יכולה להרגיש בעצמה כמה היא חולמת על בית. כמה היא זקוקה לבית נקי ומסודר, מעוצב יפה ומלא בחום ואהבה. כבר מגיל קטן היא מחכה לרגע שתינשא לאהוב לבה, מגיל קטן היא כבר חולמת על טיפול מסור בילדים, לכן גם הקדוש ברוך הוא תכנן שדווקא האישה היא זו שתלד ודווקא היא זו שתניק את הילד, כי היא זו שמחוברת לזה בצורה הגדולה ביותר. אלא שאז הסביבה נכנסת לתמונה ומחדירה לה תפיסת עולם שכלל לא שייכת לה.

פיתוח קריירה מאומצת ודורשת זה דבר מוזק לאשה. לא בגלל שהיא פחות מוצלחת מהגבר כפי שמציגים את זה ברחוב, אלא בגלל שזה ההפך מהמהות הפנימית שלה ולכן היא לא תוכל להיות מאושרת מזה. לחץ נפשי יעשה לה רק נזק. מבחינת הפוטנציאל והיכולת שלה היא יכולה להיות מנכ"לית של חברה מצליחה שמגלגלת מליונים, אבל היא תהיה אומללה. כי בפנים היא בנויה למשפחה, לחום ולאהבה, בזמן שהיא מתעסקת עם דברים חיצוניים שכלל לא מעניינים אותה.

ככל שהיא תשקיע בקריירה, כך יהיה לה פחות פנאי להשקיע במשפחתיות. הילדים יכולים אמנם לגדול עם אימא מאוד מצליחה והרבה כסף, אבל בפנים לא יהיה שום דבר. כשילד חוזר מבית הספר לבית ריק, מחמם לו אוכל מוכן

במיקרוגל ושוקע בכורסה מול הטלוויזיה, הוא מאבד את המשפחה שלו. האישה יכולה להיות שקועה בעומס העבודה ולא לשים לב לחיים שחולפים, אבל אם היא תישאר לרגע אחד לבד עם עצמה ותחשוב על הדברים, פתאום היא תבין שאין לה כלום בחיים.

האישה צריכה משפחתיות. זה הטבע הפנימי שלה. היא צריכה בעל חזק, בעל כוח וביטחון ש"יושיע" אותה מכל בעיה ויודריך אותה למקום טוב. היא צריכה לטפל בילדים חמודים שמביאים לה אושר רב. היא צריכה לבשל ולטפל בבית, ואז לספוג מחמאות מהסובבים שממסים את לבה. כל אישה שתחשוב עם עצמה ביישוב הדעת, מיד תדע שזה כך, כי כך היא נבראה.

אשה שמתמודדת עם דברים חיצוניים הופכת לאומללה. העולם נראה מאיים ויש הרבה אויבים מסביב. אשה לא בנויה להתמודד עם לחצים ודאגות. התמודדות עם לחץ נעשית דרך שכל והיגיון. כאשר אנו מנסים להתמודד עם הלחץ באמצעות רגשות, אנו רק נכנסים להתקפה של פניקה וחרדות. האישה מוצפת ברגשות ולכן ההתמודדות שלה עם הדברים תהיה קשה מאוד.

היום ישנם כל כך הרבה אנשים בריאים שמטופלים אצל פסיכולוגים, רק מתוך שלא מוצאים את עצמם ומחפשים להיות משהו שהם לא. אילו רק היינו הולכים אחרי המשיכה הפנימית במקום אחרי כללי החברה, היינו נמצאים בשיא הבריאות הנפשית.

כל אשה שתחשוב מעט על הדברים, תתבונן על מציאות החיים ותנסה להיכנס לפנימיות הנפש שלה כדי להבין מה המשמעות שלה ומה תפקידה בעולם, מיד תוכל להבין את כל זה. אלא שהיצר והסביבה לא נותנים לנו רגע אחד של מנוחה כדי לחשוב.

אין אשה שבאמת חולמת על קריירה מוצלחת או על לחימה ומאמץ פיזי. כל אלו שחושבות שזה החלום שלהן ירשו זאת מהסביבה שהחדירה להן את הדבר. לאחר שמגיל צעיר החדירו להן שהן צריכות להיות לא פחות טובות מגברים, שאין הבדל בין גברים ונשים וכולם שווים, אז זה מה שהן חושבות. הן לא שונות

ממישהו שהוריו הכריחו אותו ללכת ללמוד רפואה או משפטים כדי להיות רופא או עורך דין בזמן שהוא כלל לא אוהב את זה ורק מרגיש צורך לעשות את זה כדי לרצות את הוריו וכדי שכולם יתגאו בו.

בפנימיות, האישה מחפשת בעל תומך, חזק ובעל ביטחון. היא באמת רוצה לפחד מעכברים או מקקים כדי שיבוא בעלה ויושיע אותה. היא נהנית להרגיש חלשה ועדינה והיא מחפשת מישהו חזק שיגן עליה. היא לא מודעת לכלל זה באופן ישיר, אבל בפנימיות היא מחפשת את זה.

גברים למשל לא נמשכים לאישה עם שרירים או בעלת ביטחון עצמי מופרז, הם דווקא מחפשים נשים עדינות וחלשות יותר מהם והם מרגישים טוב עם זה שהם באים להושיע את נשותיהם מאיזה עכבר מאיים או איזה מכסה של צנצנת שקשה לפתוח. כי בפנימיות כך זה עובד בשני הכיוונים, שהאישה היא עדינה ורגשית והגבר הוא החזק, ורק בצורה כזו שני הצדדים יהיו מאושרים. אשה שמנסה לקחת את תפקיד הכוח הגברי תהיה אומללה וגם תאמלל את בעלה.

מעמד האישה ביהדות

ביהדות מעודדים את השוני הטבעי והרצוי בין גברים לנשים, אלא שמעמד האישה ביהדות נחשב ללא כל כך מזהיר בעיני המתבוננים מהצד. כי מתוך הרגלי הסביבה החדשנית, אפשר לפרש את הכל בצורה שונה לגמרי אם מסתכלים על הדברים בצורה לא נכונה. כל השינויים בין הגברים לנשים הם פנימיים ולכן צריך להיות אמתיים ולהתחבר אליהם כדי להבין אותם. אבל כאשר מסתכלים על הדברים בצורה חיצונית, אז נראה שיש אפליות וכאילו שהאישה נחשבת לנחותה מהבעל.

במקום להסתכל על השוני בין גברים לנשים במהות ובתפקיד שאותו אנו ממלאים בעולם, הנטייה היא להשוות בין התפקידים ולראות מי טוב יותר או מי חזק יותר. הדבר דומה להשוואה שנעשה בין המוח והלב, האם יעלה על הדעת להגיד שהמוח טוב יותר או שהלב חזק יותר? הרי שניהם מבצעים תפקידים שונים לגמרי וכל אחד מהם חשוב בתפקידו המיוחד. אם הלב יחליט לבצע את התפקיד של המוח מתוך שהוא חושב שתפקיד המוח הוא טוב יותר, הגוף לא יוכל יותר

להתקיים. לכל אחד יש את התפקיד המוגדר לו שלשמו קיבל את כוחות הנפש המיוחדים לו. אם כל אחד יעשה את תפקידו כראוי, המערכת תעבוד כמו שצריך. אבל אם יהיו מריבות וכל אחד ינסה את התפקיד של האחר, נהיה בבעיה רצינית.

לכן אנו צריכים להבין שתפקיד האישה הוא שונה משל הגבר. זה לא מעמד נחות יותר אלא פשוט תפקיד שונה. אפשר לראות שהתורה מתייחסת לנשים כמשפיעות וחשובות. שרה אמנו הייתה גדולה בנבואה מאברהם, שהרי השם יתברך אמר לאברהם לשמוע בקול שרה. רבקה אמנו ידעה היטב שיעקב אבינו הוא שצריך לקבל את הברכה, בעוד שיצחק רצה לברך את עשו. בזכות רחל אמנו ישראל זוכים להיגאל, למרות שכל האבות התפללו, רק תפילתה של רחל נענית שנאמר "מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה כי יש שכר לפעולתך". מתוך המעשה של תמר עם יהודה ולאחר מכן מתוך הדבקות של רות המואבייה מגיע זרע המלוכה לדוד המלך ובהמשך למשיח בן דוד.

בזכות הנשים נגאלנו ממצריים ובזכותן עתידיים להיגאל. זוהי עצמה אמתית של נשים, כזו שמביאה לשינוי. עצמה נשית שמגיעה מתוך אמונה פנימית, ולא מתוך ציות לכללים שהמציאה הסביבה. כך ישנם עוד המון סיפורים על נשים שהיו בעלות עצמה והשפעה רבה על מהלך העניינים.

אפשר לראות שהנשים משחקות תפקיד לא קטן ביהדות. אלא שרוב הסיפורים המוזכרים בתנ"ך קשורים לגברים, ולכן נראה כאילו שהשאירו את הנשים בחוץ. צריך להבין שהסיבה שרוב סיפורי התנ"ך קשורים לגברים היא שהגברים צריכים לעשות את עיקר התיקון בעולם. לכן הגברים חייבים בכל המצוות בזמן שהנשים פטורות ממצוות רבות. זה לא בגלל שהן נחותות יותר, אלא להפך, בגלל שהן לא צריכות את זה. הן כבר מתקונות. הן מעבר לשלב הזה.

ידוע שהעולם הזה הוא לא עולם של נצח, המטרה לא נמצאת כאן. העולם הזה הוא עולם של תיקון שאליו הגענו כדי ללמוד, להתנסות, לחוות, לעמוד ולהתעלות בדרגות הרוחניות. כמו אדם שעובר התמחות במקצוע שלמד כדי ללמוד ולצבור ניסיון. הגבר צריך לעשות את התיקון העיקרי, בעוד שהאישה היא זכה הרבה יותר והיא לא צריכה לתקן הרבה. היא מגיעה לכאן בעיקר כדי לעזור

לגבר לעשות את התיקון שלו.

הגבר צריך להתאמץ כדי להתחבר לעולמות עליונים, הוא צריך מניין שלש פעמים ביום, תפילין, ציצית וכו'. האישה יכולה לעמוד באמצע הבית ובשנייה אחת להתחבר לעולמות עליונים בלי לעשות דבר. לכן היא רגשית יותר, קל לה יותר להגיע לאמונה והיא לא צריכה תרי"ג מצוות לשם כך.

בבוקר כאשר הגבר מברך "שלא עשני אשה", הכוונה היא לשבח את הבורא על המצוות שנתן לו. על ההזדמנות הנדירה לתקן ולהתעלות. הדבר דומה למישהו שיאמר תודה לבורא שלא עשה אותו מלאך. שהרי המלאכים אינם יכולים להתקדם לשום מקום, אין להם מצוות והם חסרי בחירה. אבל ברור לכולנו ש"מלאך" זה שבח ולא זלזול.

בדרך כלל לפני קיום מצווה כלשהי, ישנו נוסח של "לשם ייחוד" שבו אנו מתפללים לקיים את המצווה כהלכה ולתקן את שורשה במקום עליון. כי המצוות והברכות נועדו כדי לתקן את העולם לאחר הקלקול של אכילת עץ הדעת. כעת על הגבר מוטל התפקיד לתקן ולכן הוא מחויב בהרבה מצוות וברכות. האישה לעומת זאת מברכת "ברוך שעשני כרצונו", כי האישה כבר מתוקנת על פי רצון השם האמתי. זה רצונו והיא מודה לו שעשה אותה על פי הרצון שלו.

הגבר לא מגיע מתוקן כמו האישה וצריך לעבוד כדי להגיע לדרגה הזו של להיות מותאם לרצון השם. כבר לאחר שמונה ימים מלידתו הוא צריך לעבור ברית מילה שתעשה תיקון בגופו. לאחר מכן במשך כל החיים הוא צריך ללמוד ולעמול בתורה כדי להצליח לתקן את עצמו. האישה כבר נבראה בשלמות על פי רצון השם ולכן היא אומרת "שעשני כרצונו".

האישה נחשבת לגורם מרכזי ביותר ביהדות. אלא שהתורה והמצוות נועדו בעיקר לגבר שצריך לתקן הרבה יותר ולעמול קשה יותר כדי להגיע למקום הרוחני המתאים לו. התורה והמצוות מדריכות אותנו כיצד לפעול כדי להצליח להגיע למטרה שלנו. לכן בגלל שמסלול הגבר ארוך ומסובך יותר להגיע לרוחניות ופנימיות, אז התורה התמקדה בו יותר.

זה כמו שמשקיעים בילדים שמתקשים בלימודים ופחות משקיעים באלו שכבר יודעים את החומר. לא בגלל שהתלמידים המובילים הם נחותים יותר, אלא פשוט בגלל שהם לא זקוקים לזה. ברור שתלמיד מתקדם שעוזר לחבריו שמפגרים בחומר לא יקנא בהם בגלל שהמורה מקדיש את תשומת לבו אליהם.

הכלל החשוב שצריך לזכור כאן הוא שלכל אדם יש תפקיד אחר. ודווקא בפרשת קרח אפשר לראות את זה בצורה הטובה ביותר. שכל המחלוקת הייתה על חוסר שביעות רצון של קרח מהתפקיד שניתן לו. קרח היה ירא שמיים, היה לו עושר גדול, הוא ראה ברוח הקודש שעתיד לצאת ממנו שמואל הנביא ששקול כנגד משה ואהרן, הוא היה מבני לוי שקיבלו תפקידים שונים במשכן ובכליו, אלא שלמרות כל זה הוא ביקש את הכהונה. הוא רצה תפקיד שלא שייך לו. בסופו של דבר לא רק שלא זכה לקבל את התפקיד שרצה, אלא שאיבד גם את כל מה שהיה לו.

לכל אדם יש תפקיד שניתן לו משמייים. לצורך זה הוא קיבל כישרונות שונים ומתנות רוחניות. כל אדם צריך להתחבר לפנימיותו ולכוון עצמו לקיום תפקידו בצורה הטובה ביותר, ולא לפזול לעבר תפקידים אחרים. וכך הדבר עובד גם בין גברים לנשים, שבעוד שגברים בנויים בצורה מסוימת עם כישורים מסוימים המתאימים לתפקיד שעליהם לבצע, הנשים בנויות בצורה שונה עם כישורים שונים וכל אלו מתאימים לתפקיד המיוחד שלהן.

הצניעות זה היופי הפנימי האמתי

לאשה יש יצר עז לחוסר צניעות ולקבלת אהדה, חזיוקים ומחמאות מהסביבה, אבל כל אלו הם חיצוניים ודווקא מקלקלים יותר. האישה הרי מחפשת משפחתיות ופנימיות, ובוודאי לא מחפשת קשרים מזדמנים עם אנשים ברחוב. לכן חשוב להשקיע את היופי שניתן לה ואת הכוח העצום לתוך הבית ולא לחוץ. כאשר ההשקעה היא בתוך הבית, אז היא זוכה גם לקבל את הפירות.

אם אשה משקיעה בבעלה ובילדיה, אז מוכן שאלו יחזירו לה אהבה ותמיכה ויתנו לה את כל מה שהיא צריכה. אך אם היא תשקיע בדברים חיצוניים, אז ההשקעה תתבזבז לחינם. היא תלך ברחוב בצורה לא צנועה ואז כולם יסתכלו

עליה, אבל מה היא תרויח מזה? בעלה יעריך אותה פחות, הילדים יגדלו בצורה לא בריאה ומהשמיים יקפידו עליה שהיא מחטיאה את הרבים. אין לה כאן שום רווח. זה לא ייתן לה שום דבר שהאנשים ברחוב נהנים להסתכל עליה וצוברים חטאים.

אף אשה לא אוהבת באמת לשבת ח"ו עם חברים במועדון, לשתות בירה או לעשן מול כולם. אם מישהי נהנית מכך, זה רק בגלל שהיא רק מחפשת את המחמאות והאהדה שהיא מקבלת מהמצבים האלו, את הרגשות המעצימים שהיא מקבלת. אבל את הרגש הזה היא יכולה לקבל בצורה טובה ומיוחדת הרבה יותר בתוך הבית שלה. במקום לחלק את היופי לאנשים זרים שכלל לא אכפת להם ממנה, כדאי יותר לשמור את היופי לבעל שאוהב ותומך, כך שהקשר יהיה מיוחד יותר.

על אחת כמה וכמה שלצערנו היום נשים מתירות לעצמן ללכת עם גברים לפני הנישואין. מעבר לאיסורים החמורים שיש בזה, צריך להבין שהאישה נותנת מעצמה למישהו שכלל לא שייך אליה. אף אחת הרי לא תסכים להוציא את כל הכסף והרכוש שלה ולתת אותו למישהו זר ברחוב. גם אם הוא יפה ונחמד, היא בוודאי לא תעשה זאת. אבל לאחר שהיא בוחרת את אהוב לבה ומתחנת היא מוכנה לתת את הכל לבעלה, כי היא יודעת שהוא שייך לה. היא נותנת והיא יודעת שהיא מקבלת מזה בחזרה.

נשים שהולכות עם גברים לפני הנישואין רק מזיקות לעצמן. הן מבזבזות את המתנות שניתנו להן בחוץ. הכל כדי להשיג מחמאות וחיזוקים. ובאמת ההפך הוא הנכון, שאותם גברים עושים את זה בדרך של שחוק וקלות ראש ומתרברים במספר הנשים שהצליחו לכבוש וצוחקים על הטיפשות של אותן נשים. הם מזלזלים באותן נשים ולא מעריכים אותן.

רק בעלה של אותה אישה שבאמת אוהב אותה יוכל לתת לה את החיזוקים שהיא צריכה. אלא שלאחר שהלכה עם גברים אחרים, היא מפחיתה מחיי הנישואין שלה את מה שהייתה צריכה לקבל. כי היא השקיעה בחוץ, במקומות לא טובים שכלל לא נותנים לה שום דבר, במקום להשקיע בתוך ביתה.

האישה היהודית היא נסיכה בת של מלך. כמו נסיכה צנועה שמתלבשת בצורה מכובדת, כך גם האישה היהודית צריכה לכבד את עצמה ולא להפקיר את גופה. על אשה שהולכת בחוסר צניעות הגברים חושבים רק דברים זולים. אדם שבאמת אוהב ירצה שהנשים במשפחה שלו יהיו צנועות ומכובדות. כמו אב שאוהב את בתו ולעולם לא ירצה לראות אותה לא צנועה. אשה יהודית צריכה לשמור על הגוף הקדוש שהשם יתברך הפקיד בידה ולא לזלזל בו.

כאשר יש בידנו דבר חסר ערך, אנו זורקים אותו בחוץ ומפקירים אותו כך שכל מי שרוצה יוכל לקחת. אבל כאשר יש בידנו יהלום יקר, אנו נשמור אותו היטב בכספת מאובטחת ולא נוציא אותו לחינם, כך שיהיה רק שלנו בלבד. אשה יקרת ערך נשמרת לבעלה ומכבדת את גופה כמו שראוי לבת של מלך.

רק אשה שמחשיבה עצמה כזולה מסכימה להפקיר את גופה באמצע הרחוב כך שכולם יוכלו להסתכל. הרי מי שמסתכל על אשה לא צנועה שעוברת ברחוב מזלזל בה, חושב מחשבות זולות ובוודאי לא מעריך ומכבד את האישה שעומדת מאחורי אותו הגוף. אם אשה כזו מקבלת מחמאות וחיזוקים מהגברים סביבה, זה רק אומר שהם מנסים להשיג את האינטרסים של עצמם. לא מדובר על אהבה וכבוד, אלא על יצר.

בתוך כללי החברה ה"נאורה" והמתירנית, האישה הפכה להיות זולה מאוד לצערנו. אשה שמנסה להרשים אחרים או להגיע להצלחה משתמשת פעמים רבות בגופה, וכך הופכת עצמה לבזויה. כשמישהי מחפשת בגד יפה ומיוחד ללבוש, כזה שירשים אחרים, היא מחפשת דווקא את הבגד הפחות צנוע שמוזיל את ערכה. מפליא שדווקא הנשים הדתיות ששומרות על צניעותן וכבודן העצמי, דווקא הן נתפסות כבעלות מעמד נמוך בחברה. הרי הן אלו ששומרות על עצמן כמו יהלומים, כפי שבאמת ראוי לבנות מלכים.

על הדברים היקרים ביותר שומרים בצורה הטובה והחזקה ביותר. כך הנשים הדתיות נשמרות היטב בצורה צנועה ומכובדת. הן מיוחדות לבעלים שלהן בלבד. הקשר שבין בני זוג יראי שמיים הוא עצום ורוחני. כי יש להם משהו מיוחד. לא קשר מתוקשר שכולם רואים וכולם יודעים עליהם הכל. קשר מבורך וסמוי מן

העין, שבו כלפי חוץ זה עלול להיראות קריר, שהם צנועים ואפילו לא נוגעים זה בזו. אבל אז כשהם לבדם יש להם סוד מיוחד רק שלהם שאף אחד לא יודע עליו. קשר מיוחד שמעצים, כאילו שהם הזוג היחיד בכל העולם. קשר פנימי ועמוק, שרק הם שותפים לו.

להסתכל על התכלית

בסופו של דבר, ההצלחה האמתית נמדדת בהשגות שיש לנו ובדברים שנשארים לנו. שהרי אף אחד לא רוצה להשקיע בבית שכור. אם אנו נמצאים כרגע בחדר מפואר בבית מלון עם בריכה וג'קוזי וכל הפינוקים האפשריים, זה אמנם יכול להיות נחמד, אבל זה לא שלנו. לא נחשוב שאנו מצליחים בגלל שאנו נמצאים שם. כי אולי לקחנו חופשה לכמה ימים, אבל בקרוב נחזור לשגרה שלנו ששם נמדדת ההצלחה האמתית. כך ההצלחה שלנו נמדדת בהשגות הנצחיות שאנו מצליחים להשיג, ולא בהבלים החולפים של העולם.

אשה שתתבונן לתוך עצמה, שתנסה לחקור מהו תפקידה בעולם ושתיתן ביטוי לפנימיות הנפש שלה, בוודאי תוכל להצליח הרבה יותר בחייה. אשה שתתמקד בדברים שבאמת חשובים לה ושתוציא את הכישרונות הטמונים בה לפועל תוכל לזכות למלא את עצמה בשמחה אמיתית. אשה שבמקום לקבל את כללי הסביבה תחליט לקבוע את הכללים ולהשפיע תוכל לזכות להגיע למשמעות אמיתית בחיים.

כמו אשתו של און בן פלת שהשקיעה בביתה בדברים שבאמת חשובים ולא בוויכוחים מטופשים וחיצוניים שלא יתרמו שום דבר, כך כל אחת מבנות ישראל צריכה להשקיע בפנימיותה ובביתה. אשתו של קרח חיפשה כבוד ומעמד ולכן גרמה לקרח לעשות דברים מטופשים שהביאו את הבית שלהם לשאול תחתית. זו האיוולת שהורסת את ביתה. אבל כשהאישה מחפשת פנימיות, זו החכמה שבונה את ביתה.

השם יברך את כל בנות ישראל למצות את היכולות הרבות הטמונות בהן, להגיע לעצמה אמיתית ולא כזו שמוכרת לנו הסביבה, לעבוד את השם כל אחת על פי תפקידה המיוחד, לקרב את הגאולה ולזכות לחיים טובים יותר של אושר

ושמחה כפי שראוי לנסיכה אמתית.

אהבת ישראל

דווקא פרשת קרח שעוסקת בעניין המחלוקת היא זו שמראה לנו את עוצמת אהבת ישראל והבריחה ממחלוקת שמקרין משה רבינו. לא לחינם נקראת המחלוקת הזו בפי כל "מחלוקת קרח ועדתו". שלכאורה קרח ועדתו היו באותו צד ולא הייתה בינם לבין עצמם מחלוקת ולכן לכאורה המחלוקת הייתה צריכה להיקרא על שם קרח ומשה רבינו. אך שמו של משה רבינו לא נזכר שם לאחר שכל כך השתדל להימנע ולברוח מהמחלוקת.

לאחר שקרח הקהיל את כל העדה לשם המחלוקת, הקדוש ברוך הוא אמר למשה ואהרן להיבדל מהם כדי לכלות את כל העדה. אם היו שואלים אותנו, היינו כנראה זזים מהמקום עם חצי חיוך של ניצחון מתוך מחשבה שמגיע עונש למי שמסית אנשים נגדנו ומנסה להפיל אותנו. זו הרי נקמה מתוקה שמגיעה ישירות מהשמיים למי שנלחם בנו.

אבל משה ואהרן בחרו בדרך שונה לגמרי, הם נפלו על פניהם כדי להתחנן לפני הקדוש ברוך הוא שלא יקצוף על כל העדה בגלל איש אחד. הם התפללו להשם יתברך שירחם על אלו שנלחמים נגדם.

לאחר מכן נבקעה האדמה ובלעה את קרח ואנשי המחלוקת שהיו אתו ואז כל עדת בני ישראל התלוננו על משה ואהרן בטענה שהם אלו שהמיתו אותם. שוב הקדוש ברוך הוא אומר למשה לצאת מהעדה כדי שיכלה אותם. גם כעת לא מעט מאיתנו כנראה היו שמחים לנקום בכל אותם אנשים שמאשימים אותנו, אך שוב משה ואהרן נופלים על פניהם ומנסים לעשות הכל כדי להציל את העם שמתלונן ומאשים בכפיות טובה.

העניין לא התחיל רק בפרשה הזו, גם בפרשות הקודמות ניתן לראות את כל

הפעמים שעם ישראל התלונן וכעס על משה רבינו, ולמרות הכל, פעם אחר פעם משה רבינו מקריב את עצמו ומסכן את כל מה שיש לו כדי להציל את עם ישראל. הוא מוסר את נפשו ומוכן לוותר על הכל בעבורם.

הדבר מראה לנו את גדלותו של משה רבינו, את הענווה העצומה ואת אהבת ישראל הרבה שלו. כולם יכולים לחלוק עליו, להתווכח אתו, לזלזל בו ולהיות האויבים הכי גדולים שלו, אבל הוא מצדו ינסה להגן עליהם ואפילו להקריב את חייו למענם.

ראוי לכולנו ללמוד ולו רק מעט מהמידה הנפלאה הזו של משה רבינו. התורה מצווה אותנו לא לנקום ולא לנטור, לאהוב את הזולת, לעשות חסד ולעזור גם לשונאים. כאשר משהו אוהב אותנו ועושה לנו טוב, אז בוודאי שנתייחס אליו בצורה יפה וטובה גם מבלי שנתאמץ לשם כך. זו לא חכמה לעזור לאחים וחברים שאוהבים אותנו מאוד, את זה גם הגויים עושים באופן אוטומטי מבלי שקיבלו את התורה. ההתעלות האמתית היא ללכת נגד היצרים והטבע ולהצליח לבקש טוב גם למי ששונא אותנו.

ידוע שבית המקדש נחרב בעבור שנאת חינום. אלא שלכאורה ניתן לטעון שאין דבר כזה 'חינום', שהרי כל שנאה היא מוצדקת ואף אחד לא שונא סתם. הרי אם אנו שונאים מישהו, זה אומר שהוא הזיק לנו, התנהג אלינו לא יפה, זלזל בנו או עשה לנו איזשהו רע באיזשהו אופן. אף יהודי לא ישנא מישהו שמתייחס אליו יפה, שאוהב אותו ושעושה למענו דברים טובים. אז אם כל שנאה היא מוצדקת, אז מה המשמעות של שנאת חינום?

אלא שגם השנאה שלכאורה נראית לנו כמוצדקת נכללת בתוך המושג של שנאת חינום. גם אם עשו לנו רע, לא הביאו לנו, הזיקו לנו, הכו אותנו, גזלו, לקחו לנו או זלזלו בנו, למרות הכל אנו צריכים לאהוב כל אחד ואחד מישראל. אמנם את הדין צריך לתת וזה לא אומר שהמעשה עצמו היה בסדר, אך זוהי לא סיבה מוצדקת לשנוא יהודי. משה רבינו ידע את זה היטב ולמרות כל הקשיים שעם ישראל הביא עליו, הוא עדיין אהב כל אחד ואחד והסכים לוותר על הדברים החשובים לו למען כל אדם מישראל.

ובאמת כל יהודי צריך לשנות את התפיסה שלו לכוז שחושבת על כלל ישראל. כיוון שבדרך הטבע האדם הורגל להסתכל על עצמו ולראות מה יוצא לו מכל דבר. כך יוצא שפעמים רבות הוא מוכן לרמוס את האנשים שעומדים בדרכו כדי להשיג את רצונו. הוא לא חושב על אחרים ולא אכפת לו שהוא פוגע ברגשות של אנשים, העיקר בשבילו זה להשיג את המטרה האישית שלו.

וזו התפיסה הטבעית אצל כל אחד. אמנם ישנם מצבים גרועים יותר בהם אנשים מוכנים להזיק לאחרים כדי להשיג טוב לעצמם, כדוגמת הגנבים והרמאים למיניהם. וישנם גם מצבים טובים יותר בהם אנשים רגישים לזולת ומנסים להביא טוב לעולם, אלא שאם למשל ישאלו אותם אם הם מעדיפים לקבל עשרה שקלים לכיס שלהם או אלף שקלים לכיס של החבר שלהם, הם יעדיפו לקבל את הכסף לעצמם למרות שהסכום מועט יותר.

אמנם אין כל רע ברצון להטיב לעצמנו. ואפילו להפך, שאדם צריך לדאוג קודם כל לעצמו. ההלכה אומרת שהאדם קודם לחברו ולכן אם אין לו מספיק אוכל למשל לחלק לאחרים, אז הוא יאכל בעצמו ולא יחלק. כך גם עניי עירך קודמים ולכן אם יש לו אפשרות לדאוג לבני ביתו או לאנשים זרים, אז בני ביתו קודמים. קרובי משפחה קודמים לאנשים זרים ועניי העיר שלו קודמים לעניי עיר אחרת.

אלא שכל זה כאשר השפע שיוורד לעולם דרכנו הוא זהה. אם למשל אפשר לשמח אדם במאה שקלים ואנחנו יכולים לבחור מי זה יהיה, אז נוכל לעשות שיקולים פרטיים, שזה יבוא אלינו, או לקרוב משפחה וכו'. אבל אם יכול לרדת שפע מועט אלינו או שפע גדול לאחרים, אז אם נבחר את השפע המועט לעצמנו נחסיר בכך מהשפע הכללי שיוורד לעולם.

המצב המתואר הוא בעצם מצב של גמילות חסדים. כאשר אנו גומלים חסד עם מישהו, אנו מביאים שפע גדול לעולם. אנו מקריבים מעצמנו הקרבה קטנה כדי לעשות למישהו אחר הרבה טוב. אם אדם קונה ארוחת צהריים לאדם עני, אז בשבילו זו רק הוצאה של עשרים שקלים מתוך כסף למותרות, אבל בשביל אותו עני זה עולם ומלואו. הוא משמח אותו בצורה בלתי רגילה. יתכן שאותה ארוחת צהריים זה הדבר היחיד שהצליח לאכול בימים האחרונים. יתכן שהוא ממש

החיייה אותו. אז הוא יכול לחשוב שהוא הפסיד עשרים שקלים, אבל אותו עני הרוויח עוד יום לחיות.

אם נעצור לרגע כדי לעזור למישהו שנתקע להחליף צמיג או למלא מים ברכב, אז כביכול נפסיד עשר דקות, אבל אותו אדם ירוויח שעתיים של עמידה בחום בחוסר אונים. בשביל האדם הנוסע יש התלבטות בין ויתור על נוחות והקרבה מועטת בלבד לבין המשך נסיעה חלק וללא עצירות. אבל אילו הוא עצמו היה תקוע, הוא היה אסיר תודה למי שהיה עוזר לו מתוך אותו חוסר אונים שהיה שרוי בו. בשבילו זה חסד עצום.

תארו לכם כמה מתסכל להגיע לפקיד קר רוח במוסד ממשלתי כלשהו שלא רוצה להתאמץ לעזור לנו. כמה לא נעים לקבל קנס משוטר שבקלות יכול למנוע אותנו, אך לא מעוניין בזה. כמה עגמת נפש נגרמת לנו מאנשים רבים שעם טיפת מאמץ מצידם, יכלו לעשות לנו כל כך הרבה טוב. הרי כל כך בנקל הם יכולים לעזור לנו, הם לא צריכים להתאמץ ולהתייגע, ובדבר קל יכולים לשמח אותנו ולהקל עלינו כל כך.

לכל אדם יש דברים שהוא מבין בהם, שקלים לביצוע, שיש לו בשפע וכו'. ומצד שני לאחרים יש חסמים גדולים באותם עניינים, שהם צריכים להתאמץ מאוד, שהם חסרי ידע בתחום, שחסר להם אותם, שאין להם קשרים מתאימים, שלא באים לקראתם וכו'. אם אותם אנשים בעלי שפע יעשו ויתור קטן כדי לעזור לחסרי השפע, אז בשבילם זה מאמץ קטן מאוד, אבל בשביל המקבלים זהו דבר עצום.

אנשים רבים אוהבים להסתכל על עצמם ולא מרחמים על אחרים. לא מספיק כואב להם שאחרים סובלים. הם אולי מרחמים קצת, אבל לא מוכנים להשקיע מעט מעצמם כדי למנוע צער גדול לאחר. וכך כל אחד מאיתנו צריך לחשוב, שכמו שאותם אנשים יכולים לעזור לנו, גם אנחנו פעמים רבות יכולים לעזור לאחרים. כמו שכל כך היינו רוצים שיעזרו לנו, כך נזכור את ההרגשה ונגדיל את הרצון לעזור לאחרים.

ישנם כל כך הרבה מצבים שבהם אנשים נמצאים בעמדת כוח מסוימת, שיש להם אפשרות לעזור במשהו. ואז ניתנת להם בחירה אם להתאמץ מעט ואולי אפילו להפסיד איזה דבר מועט כדי לסייע לאדם אחר בדבר גדול מאוד בשבילו, או לחשוב על עצמם ולא להתאמץ וכך לסגור את הדלת ולגרום צער עצום לאותו אדם.

לא פעם מילה אחת קטנה יכולה להציל חיים. עצלות קלה לעומתה יכולה להביא אסון. חתימה קטנה על מסמך כלשהו יכולה לשנות גורלות. אז מדוע לא לקיים מצוות רבות כל כך בקלות? מחובתנו המוסרית להיות רגישים יותר לזולת ולהקריב לפחות מעט מעצמנו לשם כך.

כמובן שלא מדובר כמובן על דברים שאותם התורה אוסרת, על דברי שקר או על דברים מסובכים שעלולים לסכן אותנו באופן מסוים. בכל אלו בוודאי שלא מוטל עלינו לעזור, כיוון שהעזרה עצמה עלולה להזיק יותר מלהועיל.

אלא שישנם המון מקרים בהם אדם מבקש עזרה מחברו בדבר מועט ופשוט, לפעמים החבר רק צריך לבוז דקה מזמנו, לפעמים רק צריך לדבר עם מישהו שהוא מכיר, לפעמים רק צריך להוציא הוצאה קטנה, לפעמים רק צריך רצון קל לעזור ואין בזה מאמץ בכלל. לכל אדם יש טרדות משלו ומחשבות שונות, ולא תמיד יש לו כוח ורצון להתאמץ לעזור לאחרים. אבל צריך לזכור שמאמץ קלוש ביותר מצדו, יביא לחסכון של מאמצים אדירים ביותר של חברו.

הטוב הכללי מביא גם את הטוב הפרטי

לכן דרך המחשבה שלנו בכל עניין צריכה להיות כיצד נצליח להוריד את השפע הטוב והגדול ביותר לעולם. בין אם זה בשבילנו ובין אם זה לאחרים. העיקר שנצליח להוריד כמה שיותר בכמות ובאיכות. כל בחירה שלנו מורידה שפע לעולם. כל פעולה מביאה לשינוי במציאות. עלינו להשתדל להביא כמה שיותר טוב לעולם. וצריך לדעת שאף אחד לא מפסיד מהורדת שפע לאחרים. כי ברגע שעושים טוב לעולם, אז אנחנו הצינור להורדתו וכך באופן אוטומטי גם אנחנו מושפעים מאותו הטוב ומרוויחים ממנו.

אפשר לראות את זה גם במציאות הגשמית, שתארו לכם שכל אדם היה חושב אך ורק על עצמו ולא תורם כלום לאחרים. אז כל העניים לא היו מחזיקים מעמד. לא היה קיים שום גוף ציבורי שעוזר ותומך. לא היו אפילו כבישים, עצים, גנים ציבוריים או מנורות רחוב, כיוון שאף אחד לא היה משקיע בזה בשביל הזולת. לא היו אוספים את הזבל. לא היו כוחות ביטחון והצלה. וכך הכל היה נראה גרוע עד שהיה מגיע חרבן עצום מכך.

ובאמת כך נהגו במובן מסוים על פי התפיסה של הברירה הטבעית בגרמניה הנאצית ובעמים שונים אחרים. הם החליטו שכל אחד דואג לעצמו וכמו באבולוציה החזק הוא ששורד. שמי שעשיר יהיה עוד יותר עשיר, ומי שעני יגוע למוות. מי שבריא ידאג לעצמו ומי שחולה או מוגבל יישאר חסר אונים מאחור. מי שבא מהגזע החזק צריך למלא את העולם ומי שבא מהגזע החלש צריך ללכת למחנות ההשמדה. כי לפי התפיסה הזו החלשים מהווים נטל על הציבור ומונעים מהחזקים להתקדם.

אבל התפיסה היהודית בוודאי שונה מכך. עם ישראל הוא העדות החיה שמכחישה את האבולוציה ביכולת השרידה המדהימה שלו. כשכל האימפריות החזקות נפלו מול עינינו, אנחנו החלשים נשארו לשרוד דור אחר דור. לכן אנחנו לא מאמינים בכניעה לטבע שבו רק החזק צריך לשרוד, אלא שצריך לעזור ולאהוב את כולם כמו שהתורה הקדושה מצווה אותנו "ואהבת לרעך כמוך".

ובאמת הדבר מובן שלא הצלחנו לשרוד בזכות הכוח הגדול שהיה לנו, שהרי היינו החלשים שבין האומות. אלא שהשם יתברך עושה איתנו חסד עצום ונותן לנו מתנת חיים. הוא שומר ומגן עלינו ומביא לנו שפע עצום מהשמיים למרות שאנו כלל לא ראויים לכך. אז כמו שהשם יתברך עוזר לנו, כך מחובתנו לעזור לאחרים.

וזהו הכוח העצום של האחדות ושל אהבת ישראל. תארו לכם לאן היינו יכולים להגיע אם כל יהודי היה תורם מעט מעצמו למען הזולת. איזה עולם נפלא היינו יכולים לבנות. במקום לשמור עושר גדול בבנק, אפשר לעשות חסדים כל כך גדולים. במקום לשמור את הכישרונות שלנו לעצמנו, אפשר לשתף אותם ולהפוך

את העולם ליפה יותר.

וכל זה מבחינת המציאות הגשמית הפשוטה שאנו רואים בעיניים החומריות שלנו. אבל מבחינה רוחנית הדבר גדול הרבה יותר. הדבר ידוע שכולנו ניצוצות נשמה של האדם הראשון. לכולנו למעשה מהות אחת ויחידה. וזהו מה שמוכר שהקדוש ברוך הוא, התורה וישראל הם אחד.

כיוון שהנשמה שבתוכנו היא אלוקית בדיוק כמו הנשמה של החבר שלנו, ומובן שאלוקים הוא אחד, לכן ברור שכל הנשמות לקוחות ממקום אחד ולכולן שורש אחד. כאילו שכולנו ממש אדם אחד. יוצא שכאשר אנו מועילים ליהודי, אנו מועילים בכך לעצמנו כיוון שהוא ואנחנו זה אותו אחד. אילו היינו בוחרים את בחירותינו על פי הטוב המוחלט והכללי במקום הטוב הפרטי הרגעי, היינו עושים טוב לעולם, וכתוצאה מכך היינו מרוויחים מזה בעצמנו.

תארו לכם בצורה דמיונית שהייתה קיימת בעולם רק נשמה אחת. אותה נשמה הייתה חיה חיים מסוימים בתוך גוף מסוים ובחרת בחירות מסוימות, ולאחר שהייתה מסיימת את תפקידה חוזרת בגלגול נוסף בגוף אחר. וכך אותה נשמה הייתה ממשיכה להתגלגל בעוד גוף ובעוד גוף עד שהייתה מתגלגלת בכל האנשים שאי פעם היו קיימים בעולם.

בצורה כזו יוצא שכשאדם מדבר עם החבר שלו, הוא בעצם מדבר עם עצמו בגלגול אחר. כשאדם כועס על מישהו, הוא כועס על עצמו. כשאדם מזיק למישהו, הוא מזיק לעצמו. כי כולם זה אותה נשמה רק בגלגולים אחרים בתוך גופים שונים. זה אותו אדם בזמנים שונים ובתפיסות שונות.

ובכן הדבר הדמיוני הזה הוא הרבה יותר מציאותי ממה שאנו חושבים. כיוון שכולנו נשמה אחת שהתפצלה לעשות תיקונים שונים. לכל אחד יש תפקידים מיוחדים שמוטלים עליו, אבל במהות הפנימית אנחנו אותו אחד. כמו שהאדם משתנה בתקופות שונות בחיים שלו ובמצבים שונים בחייו, בין בגוף הגשמי, בין בתפיסה הרוחנית ובין ברגשות ובמחשבות, אבל למרות השוני הגדול הוא מבין שהוא אותו אחד גם בתור תינוק קטן וגם בתור אדם מבוגר שחושב הפוך ממנו,

כך גם אנחנו משתנים כאשר אנו מלובשים באנשים שונים בגופים שונים ותפיסות שונות, אבל בעצם כולנו אחד.

תחשבו מה היה קורה לו כל אחד מהאיברים בגופנו היה מחליט לחשוב על טובת עצמו. כאשר היינו נופלים, היד הייתה בורחת לאחור כדי לא להיפגע במקום לבלום את המכה, מה שכנראה היה ח"ו מרסק את הראש בקרקע. כאשר היינו חולים, הפה לא היה מסכים לבלוע שום תרופה מרה והעור לא היה מאפשר לקבל שום זריקה.

הלב היה יוצא לחופשה פעם בזמן מה כדי לשבור את השגרה כי נמאס לו לחלק דם לכל הגוף בחינם, הכליות היו פותחות בשביתה כדי להעלות את השכר והמוח היה מנסה לחשוב איך לתבוע את הגוף כדי לקבל פיצויים.

בחסדי השם, איברי גופנו חושבים על טובת הכלל במשמעת ראויה לשבח. כל אחד מבצע את תפקידו האישי שמוטל עליו כך שכל המערכת תתפקד בצורה הטובה ביותר. אך בין בני האדם ישנה לצערנו משמעת קצת פחות טובה. כל ישראל מהווים גוף אחד. כולנו ביחד מרכיבים את נשמת אדם הראשון. כולנו חלק מהקדוש ברוך הוא. כולנו אחד. לכאורה אנו צריכים לחשוב תמיד על מה שיהיה טוב לעם ישראל, לטובת הכלל. אך יוצא שאנו מוכנים לדרוך חס ושלום על אנשים בדרך לפסגה.

אנשים מוכנים למכור לאחרים שלא מבינים בתחום מוצרים שונים שכולם יודעים שהם חסרי תועלת רק כדי להרוויח עמלה של שני שקלים כאשר הקונה מפסיד מאות ואלפים. אם אותו אדם שאנו מוכרים לו היה אחד ההורים שלנו או הקרובים אלינו, האם גם אז היינו שמחים על העמלה? מרוב שאנו תופסים את עצמנו כנפרדים מאחרים אז אנו מרשים לעצמנו לזלזל באחרים, להזיק ולפגוע בהם רק כדי להרוויח מזה משהו מועט לעצמנו. אבל אסור ליהודי לחשוב בצורה כזו. כל יהודי צריך לחשוב תמיד על טובת הכלל בנוסף לטובתו האישית.

מעבר להתעלות הרוחנית וקיום המצווה שבדבר שאנו מרוויחים, נוכל להרוויח מזה אפילו בגשמיות. כאשר אנו מסייעים למישהו לקבל שפע כלשהו, אנו הופכים

להיות הצינור שמעביר את אותו השפע מלמעלה. במידה ואין לנו צינור מתאים, צריכים לספק לנו צינור כזה כך שנוכל לעשות את העבודה. ברגע שאנו מקבלים את אותו צינור, זוהי הזדמנות מצוינת לקבלת שפע מאותו סוג גם לעצמנו.

הדבר דומה למישהו שאין לו כלי עבודה להרכיב שולחן מחלקי עץ הנמצאים בביתו. בהזדמנות מסוימת הוא מנסה לעזור לחברו להרכיב שולחן בעזרת כלי עבודה שחברו שאל, וכך לאחר שהוא עזר לו, הוא מוצא את עצמו עם כלי עבודה מתאימים להרכיב גם את השולחן של עצמו. כך גם ברוחניות, ברגע שאנו מסייעים לאחרים לקבל את השפע, נשאר ממנו גם בשבילנו, ואנו הופכים לכלי מתאים כדי להכיל אותו.

לכן ידוע שסגולה לעשירות היא לתת מעשר וצדקה לנוקקים. זהו גם אותו רעיון של מידה כנגד מידה, כשם שאדם עוזר לאחרים, כך מהשמיים יעזרו לו. ומכאן גם מובן הרעיון הנפלא שכל המתפלל על חברו נענה תחילה. כי ברגע שאנו מסייעים לאחרים בעניין מסוים, אנו פותחים את השערים לאותו עניין גם בשבילנו.

כל סיוע לזולת הוא סיוע ישיר בשבילנו. אז בפעם הבאה שאנו חפצים בשפע מסוים, נוכל פשוט לעזור לאחרים לקבל את השפע מכל הלב, ללא קנאה וצרות עין, וכך נזכה בע"ה לזכות גם בעצמנו באותו שפע ובהרבה יותר. נזכה לעזור לאחרים, נזכה לעזור לעצמנו, ונזכה לרומם איתנו את כל העולם.

השם יתברך יזכה אותנו להגיע לדרגה העצומה הזו של אהבת ישראל, שנוזכה לאהוב כל אחד ואחד מישראל כנפשנו, ומתוך כך נתקן את פגם שנאת החינם שמעכב את בניין בית המקדש השלישי ובעקבות התיקון תבוא הגאולה השלמה במהרה בימינו אמן.

מספיק להתלונן!

קרח ועדתו חולקים על משה בפרשה, ולבסוף כידוע האדמה פותחת את פיה

ובולעת מאתיים וחמישים אנשים. בדרך כלל מתייחסים לעניין הזה בתור הדבר העיקרי של הפרשה, לאותם אנשים שמתו, לאותו עונש שקיבלו ולאש המחלוקת שהציתו שגרמה לכל זה.

אבל צריך לדעת שעד כאן מדובר על החלק הקל יחסית. כי למחרת התלוננו עדת בני ישראל על משה ואהרן על שהם אחראיים למותם של עדתו של קרח, מה שגרם למגפה שהמיתה ארבע עשר אלף ושבע מאות איש. אמנם מאתיים וחמישים איש מתו בגלל אותה מחלוקת ידועה, אבל כמות הרבה יותר גדולה של אנשים, כמעט פי ששים, מתו בעבור התלונות שהגיעו לאחר מכן.

עם ישראל מתלונן שוב ושוב, על האבטיחים שהיו במצרים, על שאין להם מים ועל כל דבר אפשרי. העונשים גדולים והקלקול רב. רק בשבוע שעבר קראנו בפרשה על חטא המרגלים ועל הבכיה של העם שגבתה מחיר כבד. וצריך לחשוב האם באמת משתלם לבכות ולהתלונן? הרי בסופו של דבר הם רואים היטב שזה מביא לעונשים כבדים. אז בשביל מה כל זה? מדוע העם ממשיך להתלונן?

כשאנו קוראים את הפרשיות בתורה, הדברים באמת נראים לא מובנים. כי מתוך קריאת הדברים בתורה אנו נותנים ביקורת על אחרים שלא נוהגים כשורה. אבל אם נסתכל על עצמנו, נגלה שגם אנחנו נוהגים בצורה דומה.

האדם מכיל יצרים גדולים שמביאים אותנו לצד השלילי. לכעוס, להתעצבן, להתלונן, להרגיש עצובים וממורמרים, לחפש נקמה וכו'. למרות שאנחנו יודעים בוודאות שזה מזיק לנו, ולמרות שאנו מנסים פעמים רבות לשלוט על עצמנו, בכל זאת אנו חוזרים על אותן הטעויות שוב ושוב.

הרי בסופו של דבר כאשר מרגיזים אותנו אנו לא מצליחים לשלוט בעצמנו מרוב כעס. כאשר דברים לא הולכים כמו שרצינו, כאשר האישה מרתיחה, הילדים מקפיצים, הנהגים בכביש חותכים, המנהל צועק, השיפוצניק הורס, הכסף בורח וכל מה שאנו רוצים הולך הפוך, גם אנחנו לא מצליחים לשמור על קור רוח ולהתנהג כאילו הכל כשורה מבלי להתלונן.

אפילו שאנו יודעים היטב שלא צריך להתעצבן מדברים כאלו ואפילו שאנו

יודעים שאנו מביאים בצורה כזו רק רע, למרות הכל אנחנו לא מצליחים לעצור את עצמנו. אדם מסוגל להרביץ לקיר ולבעוט בעמוד בשעת כעס ללא כל היגיון. הוא יכול לגרום לנזקים כבדים אפילו שלא יוצא מכך שום דבר טוב. הוא יודע שאין בזה שום תועלת אבל הוא עדיין עושה את זה מתוך יצר מבלי לחשוב.

ידוע שהצרות באות בצרורות, כי כאשר אנו חושבים בצורה שלילית אנו יוצרים מציאות שלילית. מתלונות וכעסים לא יכול לצמוח שום טוב. כאשר אדם מתלונן, זה לא מתקן שום דבר וזה לא מביא לשינוי ולעולם טוב יותר, אלא זה רק מכעיס ומרגיז את אותו אדם עוד יותר מתוך שהוא חושב, מעמיק ומדבר כל היום על הדבר השלילי.

אדם צריך ללמוד לשתוק. לקבל דברים באהבה. כמוכן שאם יש באפשרותו לתקן ולהועיל אז עליו לעשות השתדלות מרבית לשם כך. אבל כעס ועצבים לא יועילו כלל. אם הוא יהיה עצוב זה לא יתקן שום דבר ואם הוא יכעס וינקום הוא רק יעבור על איסורי תורה. התלונות שלנו עושות נזק הרבה יותר גדול ממה שעושה גורם הנזק עצמו. כך אנו רואים מהפרשה שמחלוקת קרח המדוברת גבתה מחיר של מאתיים וחמישים איש בעוד שהתלונות שהגיעו בעקבותיה גבו מחיר הרבה יותר כבד של ארבע עשר אלף ושבע מאות איש.

כשחושבים על הדברים, אז בעניין המחלוקת עצמה, אפשר אולי לתרץ שאולי חשבו שהיא תוכל להועיל במשהו. למרות שזה בוודאי לא מצדיק את המחלוקת, אבל עוד אפשר לנסות להבין מה עבר להם בראש, שאולי ניסו להגיע לשינוי כלשהו. שאולי קרח רצה לקבל תפקיד בהנהגה שהניע אותו לכך. שהייתה להם מטרה כלשהי, למרות שהיא אינה טובה, אבל מכל מקום כך הם סברו.

אבל מצד התלונות של עם ישראל אין שום תועלת שהם יוכלו להפיק מהן. גם אם נניח שהקדוש ברוך הוא היה מקבל את התלונות, מה שבוודאי לא היה סביר, בכל זאת הם לא היו מרוויחים שום דבר. אין בזה שום טעם ומטרה וזה לא בא לשנות שום דבר. הם לא מנסים להשיג משהו באמצעות התלונות, אלא סתם להתלונן. זה סתם בא כדי להתריס בלי שום תועלת.

אדם צריך להבין היטב שהתלונות לא עוזרות לנו כלל. יש אנשים שאוהבים לשבת כל היום עם חברים ולדבר על כל מה שרע בעולם. מתלוננים על הממשלה, על החינוך, על הביטחון, על המצב הכלכלי, על מזג האוויר ועל כל מה שבא. אין לזה שום תועלת, הם לא מנסים לשנות משהו ולא מנסים להשיג שום דבר. אלא סתם לחפש דברים לא טובים שעליהם אפשר לכעוס ולהתלונן.

כך גם ישנם אנשים ששומעים באדיקות חדשות כדי להתעצבן ולהתלונן גם על דברים שכלל לא נמצאים מול עיניהם. הם לוקחים צרות של אנשים בקצה השני של העולם, מתלוננים על החוקים במדינות אחרות, מתלוננים על אסונות שהתרחשו ועל כל דבר שמציגים להם.

ברוב הפעמים גם לא באמת מראים את התמונה האמתית ואז אפשר להתלונן על אדם מסוים שעשה משהו, ואז כשהוא מגיב מבינים שהוא צודק והאחרים לא בסדר ואז מתלוננים עליהם, ואחר כך הם מגיבים ואז שוב האשמה חוזרת אליו וכך זה ממשיך ואנחנו מתלוננים בלי לדעת בכלל מה קרה שם. וכל אחד בטוח שהוא יודע הכל יותר טוב מכל העולם ואם רק היו מקשיבים לו כל הבעיות של המזרח התיכון היו נפתרות בקלות.

יש כאלו שאפילו הרחיקו לכת ולא מספיקות להם התלונות הרגילות, אז הם מוצאים עניינים חדשים להתעסק איתם. הם צופים בטלוויזיה ואז מתלוננים על התנהגות של דמויות שהם צופים בהם, מתלוננים על הפסדים של קבוצות כדורגל ועל השחקנים שלא יודעים לשחק ומתלוננים על כל מה שרק אפשר להתלונן עליו.

אלו דברים חסרי משמעות, וגם אם נניח שהיה בזה טעם מכל מקום התלונות לא ישנו דבר, וגם אם נניח שכן היה אפשר לשנות מכל מקום אף אחד לא שומע אותו ואין סיכוי שיקבלו את התלונות שלו, אבל למרות הכל הוא ממשיך להתלונן עוד ועוד.

אבל כל אדם בר דעת יוכל להבין בקלות שרק צרות יוצאות מזה. האדם מלמד את עצמו לחשוב בצורה גרועה, לדון לכף חובה, להסתכל על הצד השלילי, לדבר

לשון הרע ורכילות, להיכנס לצער, כעסים ועצבות ולהגיע למקומות לא טובים בכלל. ובאמת אם נחשוב על זה בהיגיון, נשאל מה בכלל אכפת לנו? מדוע כל כך מפריע לנו? מה זה ענייננו? האם אין מי שדואג לסדר בעולם? האם אין דין ואין דיין? האם אנחנו הפרופסורים שצריכים לומר על משהו שהוא לא בסדר כדי לאשר שהמצב לא טוב?

אדם צריך להתרגל לומר תודה להשם יתברך. להסתכל על הצד החיובי שיכניס שמחה לחייו. להתרחק כמה שאפשר מתלוננות וממחשבות לא טובות. לחזק את האמונה שהשם יתברך שולט בעולם והוא מכוון את הכל. אז הכל טוב ואין שום דבר שצריך להתלונן עליו.

כולנו עברנו מלחמות וסכסוכים עם אנשים אחרים ובעיקר עם עצמנו. כולנו יודעים שברגע האמת קשה מאוד לשלוט, להבין שהכול מלמעלה ולשתוק מבלי להתלונן. אך כאשר אנו רואים את הפרשיות מול העיניים, אנו מבינים את החומרה של העניין. אמנם קשה לפעול ברגע האמת, אך אם נכין את עצמנו וננסה להיות ערניים למתרחש, אולי נצליח לזהות איזשהו רגע כזה שהכעס והאכזבה עומדים להגיע, ונוכל להתגונן מפניהם. אולי סוף סוף נצליח לשמוח מבלי להתלונן גם כשהכול לא הולך כמו שצריך, ואז נגלה שדווקא האמונה והשמחה שלנו כנגד כל הסיכויים היא זו שמביאה לנו את הישועה.

כיצד ראוי להגיב במצבי לחץ

כאשר תוקפים אדם כלשהו, הוא נכנס למצב של מגננה. מתוך המצב הזה הוא פועל ומגיב בצורה מהירה ומוציא כל מה שאפשר כדי להיחלץ מהמצב. לא פעם ראינו אנשים שמנבלים את הפה ועושים מעשים לא טובים שלאחר מכן מתחרטים עליהם. כולם מתרצים שאיבדו שליטה מתוך הלחץ שהיו בו וכלל לא שמו לב למה שהם עושים ואומרים.

זו גם טקטיקה ידועה של אנשי מכירות שמלחיצים אותנו לסגור ברגע זה בלי זמן לחשוב, או של חוקרים שמבודדים את הנחקר ומלחיצים אותו כך שיוציא מידע בלי לעשות חישובים, או של החברה מסביבנו שמכניסה אותנו למצבים לא נעימים בהם אנו מרגישים צורך להיות כמו כולם, למרות שאנו הולכים נגד העקרונות שלנו.

כאשר אנו מותקפים, נשתמש בכל האמצעים האפשריים כדי להיחלץ מהמצב. אך משה מלמד אותנו דרך שונה לגמרי והרבה יותר טובה ויעילה להתמודד עם מצבי לחץ. פשוט להתעלם מהמציאות הגשמית, לעשות חשבון נפש, להתפלל וליישב את הדעת.

בתחילת הפרשה קרח ועדתו מאשימים את משה ואהרן על התנשאות. למשה רבינו בוודאי יש הרבה מה לומר להגנתו בנושא, שהרי הוא זה שהנהיג את ישראל לצאת מתוך עבדות במצרים עד לקבלת התורה האלוקית. הוא זה שתיווך בין העם לבין הקדוש ברוך הוא בזמן מתן התורה ובכל שהותם במדבר, הקריב את חייו למען העם והציל אותו פעם אחר פעם. לכן מובן שכלל לא קשה למצוא מה לענות לקרח ולעדתו.

הוא יכול להעמיד אותם במקומם ולסיים את הוויכוח ברגע אחד. אך משה רבינו לא עושה שום צעד פזיז. הוא מבין שהכול מגיע מלמעלה מאת הקדוש ברוך הוא. הוא מבין שקרח ועדתו הם רק בובות שמקיימות את שליחות הקדוש ברוך הוא. הוא מבין שהקדוש ברוך הוא מדבר אתו דרך הנסיבות הגשמיות ושאינן לו עניין ישיר עם קרח עצמו אלא רק עם הקדוש ברוך הוא. לכן כשמשה שומע את דברי קרח ועדתו, התגובה שלו היא: "ויפול על פניו" (במדבר טז', פסוק ד'). רק לאחר מכן: "וידבר אל קרח ואל כל עדתו..."

כך למעשה צריכה להיות התגובה שלנו לכל דבר שנכנס לחיינו ולכל מצב לחץ. אנו צריכים ללמוד איך לקבל את הדברים לחיינו בצורה מבינה יותר. שהרי הלחץ נובע מבלבול וחוסר יכולת לתפקד כראוי. הלחץ הוא מצב בו הדעת מפסיקה לפעול ואנו נכנסים למצב חירום בו אנו מפקידים את הכל בידי האינסטינקטים וההרגלים. זה בדיוק ההפך מלחשוב, להתבונן, להתרכז וליישב

את הדעת.

אמנם במצבי לחץ אמתיים שמחייבים תגובה מיידית זה בוודאי מועיל ועוזר כדי להתגונן ולהינצל ולכן המנגנון הזה קיים. אבל כאשר אנו מקבלים דברים מבחון שיוצרים אצלנו לחץ פנימי שאינו מוכרח, זוהי התגובה הגרועה ביותר לכל מה שאנו מקבלים לתוכנו. כאשר מתקבל אצלנו מצב חריג או מתקפה כלשהי שעלולים להלחץ, להדאיג, להכעיס או לעורר כל סוג אחר של סערת רגשות, אנו צריכים לזכור את דרך ההנהגה של משה רבינו.

הקדוש ברוך הוא מדבר איתנו דרך הנסיבות הגשמיות מסביבנו. כאשר אנו נלחצים, אנו שוכחים חס ושלום את הקדוש ברוך הוא ורואים רק את הנסיבות הגשמיות מולנו. השליח שמוסר לנו את המודעה הופך להיות אצלנו הגיבור הראשי של הסרט. אך האמת היא שאין לנו שום עסק עם שליחים או עם ניצבים ותפאורה לסרט של החיים שלנו. אנחנו צריכים לדבר ישירות עם הבמאי והתסריטאי שקובע כיצד ייראו הדברים. לכן אנו צריכים להבין היטב שהכול הגיע מאת השם, ולנסות לפתור את המצב מולו.

כאשר מגיעים מצבים לא נעימים, זה בדיוק הזמן לפשפש במעשים. להתבונן על החיים שלנו ולבדוק את עצמנו. האם הכל אצלנו בסדר? האם עשינו תשובה על המעשים הלא טובים? האם אנו נמצאים בעליה והתקדמות? מה בעצם הקדוש ברוך הוא מנסה לומר לנו דרך אותו מצב שהביא לנו?

כאשר משה שומע את דברי קרח הוא כלל לא מגיב. קודם כל הוא בוחן את הדברים מול עצמו ומול הקדוש ברוך הוא. הוא נופל על פניו, מה שאומר שהוא לוקח את הזמן לעשות תשובה מול הקדוש ברוך הוא כדי לוודא שהוא נקי לגמרי, להתפלל ולהתחזק באמונה. רק לאחר מכן הוא עונה לקרח. שהרי הוא מבין שהוא צריך לתת תשובות לבורא העולם ולא לבשר ודם.

קרח יכול לחכות, כל העולם הגשמי יכול לחכות, העיקר הוא שאנחנו נהיה נקיים מול הקדוש ברוך הוא. ואם אנו אכן נקיים מבחינת השם יתברך וסוגרים את כל החשבונות שלנו ישירות מולו, אז אף אחד לא יוכל להזיק לנו. הקדוש ברוך

הוא יכול לעשות נס עצום שהאדמה תפתח את פיה ותבלע את כל המזיקים שלנו כפי שעשה לקרח ועדתו. אם יש צורך בכך, כל המציאות תשתנה כדי שנקבל את מה שמגיע לנו. אבל כל זה רק לאחר שפתרנו את העניין מול השם יתברך.

כדי לזכות להצליח ליישם את הדברים, אנו צריכים להתאמן עליהם בשעת רגיעה. שהרי במצבי לחץ אנו לא מצליחים לחשוב בהיגיון והדבר האחרון שנחשוב עליו זה כיצד ענה משה רבינו לקרח. אך אם נתאמן על הדברים ונכניס את הדברים אל ליבנו, נוכל להפוך אותם לחלק מאיתנו עד שיהיו להרגלים ואינסטינקטים טבעיים שפועלים מעצמם באופן אוטומטי.

אנו צריכים להרגיל את עצמנו לשאול מה הקדוש ברוך הוא רוצה מאיתנו כעת? מדוע הוא מביא לנו דווקא את נסיבות החיים האלו? מה אנו יכולים ללמוד מתוך מצבי החיים שלנו? כיצד נוכל להתפתח רוחנית מתוך הדברים החומריים שעוטפים אותנו? אם נשאל בהתמדה את השאלות הנכונות ונזכור לחפש תמיד את הקדוש ברוך הוא בכל מצב בחיינו, נזכה להכניס את הדברים אל ליבנו עד שזה יהפוך להיות חלק מאיתנו. ואז ממילא, גם במצבי לחץ קשים נוכל לתפקד על פי אותו טבע חדש שיצרנו לעצמנו.

השם יתברך יזכה אותנו לראות את האמת שמאחורי הדברים. שנדע מי באמת מפעיל את כל ההצגה שביבנו ונפנה רק אליו בכל מצב. כך נוכל לזכות לבטל את כל הגשמיות מסביב ולהכניס אור ורוחניות לחיינו.

פיטום הקטורת

לאחר שקרח ועדתו נבלעו באדמה, עם ישראל התלוננו על משה ואהרן, מה שהביא למגפה קשה בעם. משה אמר לאהרן לכפר על העם בעזרת הקטורת, ובאמת רואים שהדבר הועיל ומיד לאחר מכן המגפה נעצרה.

סוד הקטורת הוא סוד נשגב שקיבל משה רבינו ממלאך המוות בעצמו. כאשר

משה עלה לשמיים לקבל את התורה נתנו לו המלאכים מתנות. כשהגיע תור מלאך המוות, הוא נתן לו במתנה את סוד מעשה הקטורת. שכאשר מקטירים קטורת, מלאך המוות לא יכול להזיק.

ובאמת כל זה אמנם מדובר על הקטורת שהקטירו בבית המקדש, אבל הוזהר הקדוש מגלה לנו שגם היום כאשר אנו קוראים את פרשת הקטורת בכוונה רבה ובהתעוררות הלב, אפשר לסלק את המוות ואת הדינים הקשים.

יוצא שאמירת פיטום הקטורת בכוונה מסלקת את המוות, עוצרת מגפות, מלחמות ושאר דינים קשים, מועילה לרפואה, ומביאה על האדם חסדים, שפע וישועות גדולות. המקטרגים בשמיים לא יכולים להזיק, אלא רק להועיל לאדם.

אלא שכעת נשאלת השאלה, אם באמת כל הסגולות הנהדרות האלו מצויות בתוך פרשת הקטורת, אז איך יתכן שאנו אומרים את סדר פיטום הקטורת שלש פעמים ביום, פעמים בתפילת שחרית ופעם אחת במנחה, ובכל זאת לא ראינו שהמציאות השתנתה הרבה, שישועות גדולות הופיעו או שהחולי והמוות נעלמו מהעולם?

התשובה לכך היא שבוודאי שהדבר פועל, אך רק במידה מסוימת בהתאם למה שהשקענו. אם אדם קורא את פיטום הקטורת במרוצה כדי לסיים את התפילה מהר, או הדבר יועיל רק מעט. אדם שקורא את הדברים בנחת מילה במילה יוכל להועיל קצת יותר. אדם שיבין מה שהוא קורא יוכל להועיל עוד יותר. אדם שיצליח לכוון במלים ולומר את הדברים מתוך רגש עז יוכל להועיל עוד יותר ואדם שיוציא את כל הסודות שגנוזים בכל אות ואות יביא לשינוי עצום ולתועלת מרובה לאין שיעור.

הכוונה של האדם היא חלק משמעותי ביותר בתהליך. ככל שנלמד יותר ונבין יותר את סדר פיטום הקטורת, כך נוכל להתרכז ולחשוב על הדברים כשנקרא את זה, וממילא נוכל לכוון יותר ולהשיג יותר. זהו כלי חזק ורב עצמה שקיבלנו במתנה, וכדאי להשתמש בו ולזכות בכל הישועות הנצרכות לנו ולכל עם ישראל.

ומכאן נוכל להשליך את הדברים גם למקומות אחרים. שפעמים רבות ישנן

סגולות שונות בלימוד של דברים שונים. ובאמת הלימוד עצמו בוודאי מקשר אותנו למקומות נפלאים ועוזר כשלעצמו. אלא שהכול לפי מידת הכוונה שלנו בעניין. שדבר הנעשה באופן סתמי מועיל קצת, אבל ככל שהכוונה מרובה יותר, כך הדבר חזק יותר.

וכך בעצם הדבר פועל בכל מקום. הן בלימוד התורה והן בקיום המצוות. שפעמים רבות אנשים מחכים להרגיש משהו, אבל קשה להם להתחבר. הם מתפללים ולא רואים ישועות, לומדים ולא מצליחים להתחבר ללימוד, מקיימים מצוות אבל לא מרגישים אלוקות, וכך פועלים בעניינים שונים בלי להרגיש.

אלא שהרגש נובע מתוך מידת החיבור שאנו יוצרים. שאם אדם מתפלל למשל, אבל לא מרגיש שהוא מדבר עם השם, הוא משוכנע שהדברים שהוא מבקש לא יתקבלו, והוא אפילו חושב על החביתה שהוא הולך לאכול אחרי התפילה, אז מובן הדבר שהתפילה לא תעשה פירות רבים. אמנם כל תפילה היא חשובה ומועילה, אלא שזה לא דומה כלל לתפילה מתוך כוונה.

ואם יתפלל מעומק הלב, מילה במילה, ידמיין איך המלים יוצאות מפיו, יחשוב על כך שהוא עומד לפני השם יתברך ממש, ירגיש דבקות, ירעד מתוך אימת מלך שהוא עומד מולו, יתרגש ויאמר בדמעות את בקשותיו, אז בוודאי שאז הוא יהיה מחובר מאוד לעולמות העליונים ובוודאי שתפילתו תתקבל בצורה הרבה יותר טובה וחזקה.

השם יתברך יזכה אותנו להתפלל, ללמוד, לקיים מצוות ולעשות כל מה שצריך לעבודתו יתברך, מתוך כוונה שלמה וחיבור גדול, שיפעלו ישועות עבורנו ועבור כל ישראל.

פרשת חקת

זאת חקת התורה ואין לנו שום תפיסה בה

משה רבינו רצה בטובת עם ישראל ולכן שינה מעט מציווי הקדוש ברוך הוא, במקום לדבר אל הסלע הוא בחר להכות בסלע. הוא לא עשה זאת מעצלות או תאווה, הוא לא הרוויח מכך ולא היה בכך שום תועלת לעצמו. הסיבה היחידה לשינוי הייתה הרצון לקדש את השם ולהועיל לעם ישראל כך שלא יהיה עליהם קטרוג, הכל לשם שמיים.

משה ידע שאילו ידבר אל הסלע יהיה קטרוג גדול על העם. שאיך סלע דומם מקשיב ומציית למה שמדברים אליו, ואילו העם ממשיך בעקשנות שלו בלי להבין? לכן משה רצה להכות את הסלע כדי למנוע את הקטרוג על העם.

ובאמת משה כבר היה מורגל בהנהגה הזו. שבכל פעם שבני ישראל היו במצב ירוד מצד האמונה, הוא מסר את הנפש והקריב את עצמו למענם. וכמו ששבר את לוחות הברית כשראה שחטאו בעגל, וכמו שאמר שהתווכח עם השם כשאמר מחני נא מספרך וכו'.

אלא שבפעמים הקודמות הפעולות שעשה נזקפו לשבח, אך כאן הדבר מוזכר כפגם חמור באמונה שמשה נענש עליו בצורה קשה. וכמו שהתורה אומרת "יען לא האמנתם בי" (במדבר כ', פסוק יב'), שיש כאן חוסר באמונה.

ואם כן צריך להבין מדוע הדבר כך? איך יתכן שמעשה הנובע מתוך אמונה, מתוך אהבת ישראל, מתוך רצון טהור לעשות את רצון השם, ייחשב לפגם באמונה?

בתחילת הפרשה נאמר "זאת חקת התורה" (במדבר יט', פסוק ב'), וכבר ידועים דברי המפרשים ששואלים מה עניין חוקת התורה לכאן? שהרי הפרשה מתארת את דיני פרה אדומה, אז צריך לומר זאת חוקת הפרה או חוקת הטהרה. האם נעלה על

הדעת שפרה אדומה זה כל התורה? אלא שכשם שבעניין פרה אדומה, שמטהרת טמאים ומטמאה טהורים, אי אפשר להבין את טעם העניין, שזה חוק שצריך לקבל בלי התחכמויות, כך בכל התורה כולה אי אפשר להבין טעם של שום מצווה.

יוצא שאי אפשר להבין את טעמי המצוות וצריך לקיים אותן כחוק. אבל לכאורה עולה כאן תמיהה, וכי אין מצוות שאנו מבינים את טעמן? האם זה לא ברור ומתקבל על השכל למשל שאסור לרצוח ואסור לגנוב? הרי אפילו הגויים מבינים ומסכימים על דברים כאלו גם ללא התורה. אמנם ישנן מצוות ברורות יותר וישנן כאלו שפחות ברורות, אבל מדוע לומר שכל התורה היא נסתרת ואי אפשר להבין טעם של שום מצווה?

אלא שבאמת גם את הדברים שאנחנו חושבים שאנו יודעים, אנו לא באמת יודעים. לכאורה נדמה לנו שאנו יודעים היטב מדוע אסור לרצוח. מרוב שזה נראה לנו פשוט וברור, אף פעם לא שאלנו את עצמנו מה הטעם לזה. אבל אם נתחיל לשאול אנשים בסביבתנו מדוע אסור לרצוח, ניתקל בתשובות מגומגמות ולא ברורות, ואז נגלה שזה לא כל כך פשוט כפי שחשבנו.

כי באמת כל אדם יכול לענות על השאלה מתוך העולם שלו, אך אין תשובה מוחלטת וברורה. אפשר לומר שלכל אדם יש זכות לחיות (ולכאורה מהיכן הגיעה הקביעה הזו?), אפשר לומר שכשם שאני רוצה לחיות כך צריך לתת לאחר לחיות (ומי קבע שמה שאני רוצה צריך לתת לאחרים?) ואפשר לומר עוד הרבה תירוצים אחרים. אבל אם נודה על האמת, נגלה שאם הטעם היה כל כך מובן ופשוט, אז אף אחד לא היה רוצח. אלא שבמציאות אנו רואים שזה לא כך.

הרי אם זה משהו כל כך טבעי וברור, אז איך יתכן שכבר הבן של האדם הראשון ביצע רצח? ואיך ישנם קניבלים? ואיך יש מלחמות? ואיך יש עמים שלמים שרוצחים מתוך אידאולוגיה, כמו אותם מוסלמים שמוכנים אפילו להתאבד ובלבד שירצחו גם אחרים? ואיך אנשים היו מוכנים להקריב את ילדיהם לעבודה זרה?

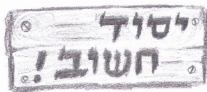
ובאמת לא צריך ללכת רחוק, כי גם פה אצלנו הדבר מתקבל על הדעת. שהרי

הסנהדרין היו מוציאים להורג, וכן יש מצווה על כל אחד מאיתנו למחות את זכר עמלק, גם יש מחבלים שכולם היו רוצים במותם, וכן יש דין של הקם להרגך השכם להרגו, וכו'. ולכאורה אם איסור רציחה הוא כל כך ברור, אז לא היינו עושים אותו אף פעם ובלי שום פשרות ויוצא מן הכלל.

גם לכאורה צריך להבין מה ההבדל בין רצח אדם לבין רצח של בעל חיים כלשהו? הרי מצד ההיגיון אין הבדל בין יצור חי כזה או אחר, שנראה שלכולם יש מהות ורגשות, אז איך יתכן להרוג בעלי חיים ולהפסיק את קיומם? מדוע התורה התירה לנו שחיטה ואפילו צוותה אותנו להקריב קרבנות? כיצד האדם מעז לדרוך על ג'וק או נמלה בלי לחשוב פעמיים?

אלא שמכל זה ברור לנו שגם המצוות ה"הגיוניות" שנתפסות אצלנו בשכל, הן למעשה לא ברורות ומובנות מאליהן כלל. ילד קטן לפעמים מגזים ולא מרגיש שהוא עושה דבר לא טוב. אם יתנו לו סכין, הוא יכול להרוג מישהו בלי לדעת בכלל מה הוא עושה. ולכן באמת פעם היו שבטים שגדלים בצורה כזו שרצח זה בסדר. ורק שאותנו מגיל צעיר חנכו שרצח זה אסור, שזה דבר גרוע, למדו אותנו את ההשלכות וכו', וכך גדלנו בידיעה ברורה שאסור לרצוח. ואמנם זה נראה מובן מאלינו, שכאילו זה היגיון פשוט, אבל אף פעם לא חקרנו את הדבר ולא שאלנו את עצמנו למה.

הקדוש ברוך הוא ברא את העולם על פי רצונו ולא על פי שיקולים מדעיים. הוא לא היה מוגבל כלל והוא זה שברא את הגבולות. הוא ברא את המדע וחקק את חוקי הטבע על פי הרצון שלו. הוא יכל בקלות לברוא עולם בו רצח זה דבר יפה ומבורך. אלא שמסיבות אלוקיות לא מובנות הוא חקק חוק שאומר "לא תרצח" ועל פי זה ברא את ה"טבע" שאותו אנו מכירים.

באותו טבע שברא על פי רצונו הלא מובן ולא נתפס בשכל האנושי, הקדוש ברוך הוא הטביע בנו אינסטינקט ורגש שאומר שרצח זה דבר לא טוב. אז כעת אנחנו חושבים שאנו חכמים, ואז מכריזים שזה ברור שאסור לרצוח, וההיגיון מחייב את זה. אלא שבאמת אין בזה שום חיוב, אלא שהשם ברא את העולם כך

מסיבות עליונות לא מובנות, וכעת הוא הטביע בנו את אותו "היגיון" על פי רצונו. רק מתוך אותו רצון נוצרה המציאות שאותה אנו מכירים היום.

ואז האדם חושב שהוא יכול להיות כאילו חכם יותר מהקדוש ברוך הוא. שהוא לוקח את מצוות התורה, ואז מסתכל מה מסתדר לו בהיגיון שלו. אז את המצווה הזו הוא לוקח ומסכים איתה, אבל את המצווה הזו הוא שם בצד כי הוא לא מתחבר אליה. כך הוא עושה מיונים וכאילו מסתכל על ההיגיון שלו בתור האמת המוחלטת, ועל התורה האלוקית בתור ייעוץ.

הוא לא מבין שהתורה זו האמת האלוקית הלא מובנת, וההיגיון שלו זה רק מה שהוטבע בו לאחר מכן, עם הרבה תוספות ושינויים. הרי התפיסה שלנו משתנה עם השנים, ואפילו התפיסה הכלל עולמית, של המדעים או של הצורה בה אנשים תופסים את המציאות, הכל משתנה. כי השכל שלנו מוגבל, מושפע מהסביבה, נתון לתנודות, משוחד מרגשות ועלול לכזב ולשטות בנו. אבל התורה היא דבר השם, חוקי האמת על פי מה שהשם יתברך ברא את כל המציאות.

לכן התורה אומרת "זאת חקת התורה", כי כשם שאת מצוות פרה אדומה אנו מקיימים בלי להבין רק משום שזה רצון השם יתברך, כך את כל המצוות אנו צריכים לקיים רק בגלל שכך השם ציווה אותנו ולא משום סיבה אחרת. גם אם אנחנו חושבים שאנחנו מבינים את הטעם למצווה, בכל זאת את השורש היותר פנימי אנחנו לא מבינים ולכן עלינו לקיים את המצווה כחוק לא מובן.

אנו לא רוצחים כי זה מה שהשם רוצה מאיתנו, לא משום שאנו יודעים שזה לא טוב לרצוח, כי על פי האמת אנו לא יודעים כלום. כל ה"ידיעות" שלנו הגיעו לאחר השהייה בעולם הזה, כך לימדו אותנו כי זה מה שהרוב החליט וזו המציאות שאנו רואים מול עינינו. אבל הטעם האמתי נמצא רק אצל השם יתברך. הוא ברא את כל חוקי העולם על פי התורה הקדושה, כלומר הוא ברא טבע שיתאים לרצונות שלו, ולא חס ושלוש שהחליט על המצוות רק לפי אילוץ הטבע.

כשאדם מחליט שהוא יודע את טעם המצווה זה מסוכן. כי כעת הוא יוכל לקחת את המצווה ולעוות אותה לפי תפיסת העולם שלו. הוא יחליט מתי זה אסור

לרצוח ומתי זה טוב לרצוח על פי השיקולים האישיים שלו. הוא יחליט באיזה אופנים ותנאים זה נחשב לרצח. הוא יחליט מעצמו למה התורה התכוונה מתוך הסקת מסקנות מוגבלת בשכל שלו.

בצורה כזו אדם יכול להתיר את האסור ולאסור את המותר ולהיות בטוח שהוא עושה את רצון השם למרות שהוא רחוק מאוד מכך. גם אותם מחבלים מתאבדים יכולים לחשוב שהם עושים מצווה, כי זה מתוך תפיסת עולם אישית וסובייקטיבית. לכן על אף שיש עניין גדול לחקור את המצוות, להעמיק ולהתפלפל בלימוד התורה, עם כל זה צריך לקיים את המצוות כחוק לא מובן בלי לשתף את הדעה האישית שלנו, כדי שנצליח לקיים את רצון השם.

וכעת אולי נוכל להבין מעט, מדוע משה נענש בצורה קשה, מדוע החטא נחשב לחמור, ומה היה שונה מהפעמים האחרות שבו אפילו שבחו אותו על הדבר. הרי השם יתברך ציווה את משה לדבר אל הסלע. ואמנם משה רצה בטובת העם ולכן שינה, אבל הוא שינה מציווי השם.

כאשר משה עושה דברים על דעת עצמו כדי להרבות זכויות בישראל, הדבר מתקבל בברכה. וכמו ששבר את לוחות הברית כדי שלא תהיה עליהם קפידה שהם ככלה שמזנה בחופתה, שאז הלוחות נשברו שהם כעין הכתובה. על זה הקדוש ברוך הוא משבח את משה, יישר כוחך ששברת. כי אמנם משה עשה מדעת עצמו, אבל הוא לא עשה נגד ציווי השם.

אבל כאשר משה הכה בסלע, הוא שינה מציווי מפורש של השם. ואמנם הוא עשה זאת מתוך מחשבה לעשות טוב, וברור לכולנו שמשה רבינו היה הענק שבענקים שהקדוש ברוך הוא מסר לו אף את טעמי המצוות, אבל יחד עם זאת מובן שהוא לא הגיע עד השורש האלוקי העליון ביותר, שהרי נאמר לו "כי לא יראני האדם וחי".

כאשר השם מצווה על דבר מסוים, אסור לשנות מהציווי. וגם אם אנו חושבים שזה לטובה, בוודאי שאנו לא מבינים טוב יותר מהשם יתברך ובוודאי שאנו לא טובים, רחמנים או חכמים יותר ממנו. אילו היה רוצה שנכה בסלע, אז כך היה

מצווה אותנו. וכעת שאמר לדבר אל הסלע, אז זה הדבר הכי טוב ורק כך צריך לעשות.

כאשר אנו בוחרים בדבר שונה מציווי השם, זו מעין התרסה כלפי שמיים. כאילו שהאדם חושב שהוא מבין מה השם יתברך רצה לעשות בפעולה הזו של הדיבור אל הסלע, והוא מצא דרך טובה יותר – להכות בסלע. ומובן שמשם רבינו היה בדרגות עצומות שאי אפשר בכלל להבין אפילו מקצתן, וכל הטענה עליו הייתה בדקות גדולה כחוט השערה ביחס לדרגה העצומה שלו. אלא שהתורה הביאה את הדברים כדי שנלמד לעצמנו, כל אחד לפי מעלתו ומקומו הרוחני.

אי אפשר לדעת מה הטעם של הקדוש ברוך הוא, אולי יש עניין מיוחד לדבר אל הסלע שאף אדם לא יכול להבין. אולי להכות בסלע זה דבר שיוצר בעיה רוחנית כלשהי שאנחנו לא רואים ומבינים. אנחנו לא יכולים לשנות את המצוות על פי רצוננו מתוך שאנו חושבים שאנו מבינים אותן. אנו לא מבינים כלום ורק השם יתברך יודע את הטעם האמתי של המצוות.

צדיקים גדולים וענקים בתורה נפלו בעניין הזה. שאול איבד את המלוכה לאחר שעשה חשבונות וריחם על הצאן של עמלק. שלמה המלך ירד מגדולתו לאחר שסבר שבגלל שהוא חכם ומבין את טעמי המצוות הוא יכול לקחת רק את העיקר ולכן הרבה לו נשים וסוסים נגד ציווי התורה. רבים וגדולים חשבו שהם מבינים היטב את הטעמים של המצוות, ואז שינו מעט ונפלו. כי אי אפשר לשנות שום דבר בתורה ואי אפשר לתפוס ולהבין כלום בשכל האנושי. כל מה שאנו יכולים לעשות זה רק לקיים את המצוות כפי שהן כי כך השם ציווה.

היום קל מאוד לצערנו למצוא אנשים שסוברים שהמצוות ניתנו לדור המדבר, ושאוילי חס ושלום הן לא שייכות למציאות של היום. כך סוברים למשל שאילו פעם היה קל להדליק אש עם גפרור כמו היום ולא היה בזה מאמץ, אז חס ושלום התורה לא הייתה אוסרת הבערת אש בשבת.

אנשים חושבים כאילו שהפתענו את הקדוש ברוך הוא עם ההמצאות והקדמה שלנו וכאילו שהוא לא צפה מראש מה יקרה. אנשים חושבים שרק משום שהיה

להם קשה להבעיר אש עם עצים ואבנים, אז זה נאסר. או שאילו השם היה יודע שהיום יהיו מכוניות שבתוכן מתרחשת בערה, אז היה מותר לנסוע בשבת ואולי זו הייתה אפילו מצוות עונג שבת.

אבל ברור לכל בעל שכל שהקדוש ברוך הוא ידע את כל מה שיהיה כבר מההתחלה, וכל המצוות ניתנו מטעם לא ברור ומסיבות עליונות. אנחנו חושבים בשטחיות שהשבת ניתנה כדי שננוח ואז חושבים שאנחנו מבינים את הטעם וכל מה שנאסר זה בשביל המנוחה. אבל זה שטויות והבלים.

אם כל הטעם היה רק כדי שננוח בשבת, אז ההלכות היו שונות לגמרי, שהרי מותר לסחוב דברים כבדים מאוד אם יש בזה צורך, אך אסור למשל להוציא גרגיר של סוג אוכל שאנו לא אוהבים מתוך המאכל שלנו שזוהי מלאכת בורר, או לקטוף תפוח מהעץ בגינה שזו מלאכת קוצר. זה לא קשור למנוחה או מאמץ. יש טעמים עליונים שאין לנו שום תפיסה בהם.

אנחנו מוכרחים לקיים כי כך השם החליט וזהו. אין לנו שום השגה בטעמים כך שנוכל לשנות את הדברים מדעתנו. כמובן שחשוב ללמוד את הטעמים, אבל כל זה כדי להבין טוב יותר ולהתחבר לקדוש ברוך הוא דרך לימוד התורה. הקיום עצמו צריך להיות בכל אופן, ללא הבנה ומתוך מורא שמיים.

הגמרא (יומא כב:): אומרת: "שאול באחת ועלתה לו דוד בשתיים ולא עלתה לו". כלומר שאול עשה טעות אחת ואיבד את המלוכה בעקבותיה, דוד לעומתו עשה שתי טעויות ועדיין נשאר מלך. כמובן שלא שייך לומר שהשם יתברך עושה אפילו סתם כך, אלא שהטעויות של דוד הן טעויות "רגילות" שנובעות אולי מתאווה, אולי מחוסר תשומת לב וכו'. הכל כמובן ביחס לדרגות הגבוהות שלו.

לכל אדם יכול לקרות שהיצר משתלט עליו ואז הוא עושה דברים לא טובים וכל אחד מאיתנו מכיר את זה. אבל אצל שאול הטעות הייתה מחושבת, הוא החליט לרחם על הצאן של עמלק ולהקריב קרבן להשם, למרות שהשם ציווה אותו למחות את זכר עמלק וגם את הצאן.

אם אדם נופל ומבין שהוא בנפילה זה עוד ניתן לתיקון. הוא צריך לעשות

תשובה מתוך חרטה על הדבר וכך יכול לתקן. אבל כאשר אדם נופל מתוך תפיסת עולם שזו הדרך הנכונה זה הרבה יותר קשה. כי אז הוא לא מתחרט, אלא הוא בטוח שהוא צדק במה שעשה.

יש אדם שהיצר משתלט עליו והוא עושה איסורים שונים. אז אמנם זה לא בסדר, אבל לפחות יש כאן תקווה. הוא לפחות מאמין בקדוש ברוך הוא ובתורה, גם אם הוא לא תמיד מצליח לקיים את הדברים. אבל כאשר אדם מגדיר את עצמו כרפורמי ומחליט לשנות את התורה וחושב שכל העיוותים שלו הם התורה, אז הוא מאבד את החיבור עם הקדוש ברוך הוא ועם התורה האמתית.

לכן חז"ל אומרים שמי ששנה ופירש זה קשה מכולם. שאם יש אדם רחוק מתורה ומצוות, אז אפשר לקרב אותו. אם הוא לא יודע תורה, אז אפשר ללמד אותו. אם הוא נופל בתאוות, אז אפשר לחזק אותו. אבל כאשר מדובר על תלמיד חכם שיודע תורה וחושב שהוא חכם יותר מהתורה, אז עכשיו זה הופך להיות קשה ביותר. הוא בטוח שהוא צודק, שהוא יודע יותר טוב מכולם. הוא לא מוכן לקבל דעת תורה ולא רוצה להשתנות.

וכך יש לצערנו המון אנשים שחושבים שהם חכמים. המציאו חוקי תורה משלהם, עשו כתות משלהם, מקיימים כמעט את כל התורה אבל משנים פה ושם פרטים קטנים, מדלגים על מצוות שלא מסתדרות להם וכו'.

יש אנשים שחושבים שכאילו זו המהות שלהם להיות "שומרי מסורת". כאילו לשמור חלק מהדברים, לקחת חלק מהתורה, אבל לא להיות קיצוניים. הם משתדלים להתרחק משלמות ועושים את הכל חצי. והם לא מבינים כמה זה נורא. שהרי התורה היא אלוקית, ואיך נחשוב שאנחנו מבינים טוב יותר ממנה?

אסור לאדם לחשוב שהוא רחום יותר מהקדוש ברוך הוא, או שהוא חכם יותר או מבין יותר. אם השם ציווה זה אומר שזה הדבר הכי טוב וכך צריך לעשות. אז אמנם שאול חשב שהוא מרחם על הצאן, אבל אלו היו העמלקים שעשו כשפים ונראו כצאן. מתוך הרחמים המוטעים של שאול הגיעו המון צרות לעם ישראל

בכל הדורות, מאינקוויזיציה, פוגרומים, מסעי צלב ועד השואה ועד השנאה וההרג בימינו. הכל מצאצאי עמלק שעוד אז שאול יכל לחסל בקלות. אף אחד לא יכול היה לדעת את זה אז באותה תקופה מלבד השם יתברך. אדם פועל מתוך שכל מוגבל ומתוך ראייה מצומצמת, אבל השם יתברך נותן לנו ציוויים עליונים על פי שורשי הדברים וטוב אינסופי.

גם אם נראה לנו שאנו מבינים טוב יותר מציווי התורה, זה רק נראה לנו. אין הלכות מיושנות או דברים מוטעים בתורה, אנו מוכרחים ללכת על פי ציווי השם יתברך בכל מצב אפשרי. לכן משה רבינו נענש בעונש כה חמור על דבר כל כך זעום ולכן הפרשה מציינת שזאת חוקת התורה.

לא מדובר רק על פרה אדומה שאת טעמה אנו לא מצליחים להבין, אלא מדובר על כל התורה שאולי אנו מצליחים להשיג מעט בה, אך ביחס לאינסופיות האלוקית, אין לנו בה שום תפיסה. שנזכה בע"ה לעשות את כל ציוויי השם יתברך מתוך יראת שמיים ללא טעם, אלא בפשטות כי כך השם ציווה.

כלים גשמיים להמראה רוחנית

לאחר שהקדוש ברוך הוא שולח בעם את הנחשים השרפים, משה רבינו מתפלל אליו והשם נותן לו עצה להחיות את הנשוכים. משה רבינו עושה נחש נחושת ושם אותו על נס וכל מי שמביט אליו לאחר שננשך נשאר חי.

במסכת ראש השנה כט. שואלים על זה האם הנחש ממית או מחיה? ומתוצאים שכאשר מביטים אל הנחש שנמצא גבוה למעלה משעבדים לבם לאביהם שבשמיים. יוצא שכל מי שמביט למעלה ומבין שהשם הוא זה שמרפא ניצל.

אבל אם זה כך אז צריך לשאול, מדוע שמשה לא יאמר לעם ישראל פשוט להביט למעלה גם בלי נחש הנחושת? מדוע הוא לא אומר לעם בפשטות להאמין שהשם ירפא אותם? למה צריך לעשות נחש נחושת

כדי שיסתכלו למעלה?

לכאורה יש הרבה דברים תמוהים ביהדות. שהרי כל מהות היהדות היא להגיע לאמונה ורוחניות, אז מדוע לא להתמקד בזה בלי כל הדברים מסביב? בשביל מה צריך תרי"ג מצוות? בשביל מה צריך ללמוד תורה? בשביל מה צריך להתפלל? הרי אפשר במקום זה לנסות לעבוד על המידות ולחזק את האמונה ולחסוך את כל הפרטים הלא נחוצים מסביב. אך האמת היא שבלעדי כל הדברים האלו, אין לנו כלים כדי להגיע לאותן אמונה ורוחניות שאנו שואפים אליהן.

לאדם באופן טבעי אין בדרך כלל קשר ישיר לרוחניות באופן מודע. הנשמה האלוקית מתלבשת בתוך גוף ואז יש חומריות שמגבילה ועוצרת אותה מלהתקשר לעולמות עליונים. כדי להגיע לקשר הזה אנו צריכים לזכך את עצמנו. רק בעזרת הכלים הגשמיים שעומדים לרשותנו אנו יכולים להתעלות ברוחניות.

הדבר דומה לאדם שעושה הרבה מבחנים מאתגרים ולאט לאט מפתח את מנת המשכל שלו. אז נאמר לאותו אדם שיפתח את מנת המשכל שלו גם ללא אותם מבחנים, שיאמץ את השכל בלי שיביאו לו תרגילים. אבל הדבר ברור שאם אין את הכלים שעוזרים, את המבחנים ואת התרגילים שגורמים לו לאמץ את שכלו, אז אמנם אנחנו יכולים לומר לו סתם לאמץ את השכל, אבל אלו דיבורים בעלמא, שהרי אין לו מושג איך לעשות את זה. כך צריך להבין שללא הכלים הגשמיים אין לנו את הפתח כדי לתקשר עם הרוחניות.

אם נבוא למישהו שלא מכיר כלל את המספרים ונספר לו על המושג המתמטי המכונה "אינסוף", הוא בוודאי יתקשה להבין מה זה. נספר לו שזה משהו לא נתפס ולא מובן, אבל זה רק יערפל אצלו את התפיסה עוד יותר.

אבל ברגע שהוא לומד על המספרים ויודע לספור עד מספרים גבוהים, אז כעת אם נספר לו שאין סוף למספרים ונסביר לו את המושג אינסוף, אמנם עדין זה קשה לתפיסה, אבל לפחות כעת יש לו איזשהו מושג על הכיוון של הדברים. ישנם אפילו חישובים מתמטיים שונים שעושים עם המושג אינסוף מתוך ההיגיון שעומד

מאחוריו למרות שאין לנו תפיסה בזה. אז אמנם אין לנו תפיסה באינסוף ובדברים מופשטים אחרים, אבל מתוך הדברים המוגבלים שאנו כן מכירים אפשר ללמוד על הבלתי מוגבל.

כך גם הדרך שלנו לחיבור אל האינסוף האמתי, הבורא הבלתי מוגבל. הרבה אנשים רוצים להתחבר לקדוש ברוך הוא, אבל לא יודעים כיצד לעשות זאת. הם רוצים להרגיש אותו, לדבר אתו ולדעת אותו. מובן שהשכל המוגבל והגשמי שלנו לא יכול לתפוס את הקדוש ברוך הוא הבלתי מוגבל והאינסופי. אבל ישנם כלים גשמיים שיכולים להוביל אותנו לתפיסה יותר פתוחה כך שנוכל להתחבר אליו.

אדם יכול לומר לעצמו שהוא מחליט להיות אדם טוב יותר. אבל אז הוא נתקע בבעיה. מה זה טוב בכלל? איך הוא מגדיר את זה? וגם אם נניח שיצליח להבין את מהות הטוב, אז כיצד הוא מביא את זה לחייו? איך הוא הופך את עצמו לטוב מול היצר שלו? הוא מדבר מלים גבוהות, אבל לא יודע כיצד להתחבר אליהן ולהגשים אותן.

זו הסיבה שהרבה אנשים מקבלים הרבה החלטות באוויר, אבל לא מתקדמים איתן לשום מקום. כי החלטה מעורפלת לא תעזור לנו ולא תכניס לנו את הדברים לפנימיות. כדי להפנים את הדברים אנו מוכרחים להגדיר, לפשט ולהוריד את הדברים לרמה מעשית.

אם אותו אדם שרוצה להיות טוב יקבל על עצמו איזו החלטה פשוטה ומוגדרת, למשל שהוא צריך לחייך כאשר צועקים עליו, או שהוא מוכרח לתת לפחות שקל לצדקה בכל יום או שהוא צריך לומר מילה יפה לכל מכר שהוא פוגש ברחוב. אז כעת הוא לא מדבר באוויר, כי "טוב" זה אמנם לא דבר מוגדר אצלו, אבל שקל, צעקות או מכר ברחוב זה דברים מוגדרים שהוא מבין ויש לו תפיסה בהם.

כאשר הוא מגדיר לעצמו דבר ברור אז יש לו כיוון. הוא יודע לזהות את הדבר, הוא יודע מה עליו לעשות כאשר הוא מזהה אותו, הוא יודע כיצד למדוד את הדברים, אם הצליח לעמוד ביעדים או לא, וכך הוא יכול

להמשיך ולהשתפר עוד ועוד, וממילא כל זה גם יהפוך אותו לאדם טוב יותר.

כדי לחוות רגש רוחני אנו צריכים משהו גשמי שדרכו נוכל לחוות את הרגש ולהתחבר אליו. אנו צריכים משהו מובן ונתפס שאותו נוכל להגדיר כאשר אנו קולטים את הדבר הרוחני הלא מובן. הדבר דומה למכשיר גשמי שקולט גלי אור או גלי קול ומתרגם אותם. אנו לא יכולים לקלוט את התדרים הנמצאים באוויר סביבנו, אבל אם ניקח מקלט רדיו חומרי, הוא יוכל לתרגם לנו את האותות והגלים באוויר למשהו שאנו יכולים לתפוס ולקלוט.

הקדוש ברוך הוא נתן לנו את לימוד התורה, את המצוות, את התפילה, את הספרים הקדושים, את ההנהגות הטובות, את הרבנים החשובים ואת כל היהדות הקסומה שיחדירו ללבנו אמונה ויחברו אותנו לקדוש ברוך הוא. מתוך הדברים הגשמיים האלו שנתפסים בשכלנו אנו יכולים להמריא בדרגות הרוחניות ולקבל תפיסה הרבה יותר רחבה וטובה. ברור שהכי טוב להיות מחוברים ישירות לקדוש ברוך הוא ולהגיע לאמונה שלמה, אבל מתוך התפיסה החסרה והמוגבלת שלנו הדרך היחידה להגיע לזה היא דרך הדברים שכן נתפסים אצלנו.

לצערנו, ישנם הרבה יהודים שרחוקים מכל עניין היהדות. הם אמנם מחפשים את החיבור ויש להם צימאון לרוחניות, רק שאינם יודעים שדרך אותם כלים גשמיים, שנראים במבט ראשון אולי קצת משעממים וחסרי מטרה, הם יוכלו ללמוד להתחבר להשם יתברך.

אנשים רבים נודדים לארצות המזרח או מתעמקים בתאוות מתוך מחשבה שזה יביא להם סיפוק ושלמות. הם מנסים דרכים רבות להגיע ל"אנרגיות" רוחניות ולחיבור עליון, כאשר פעמים רבות זה נעשה באמצעות טקסים של עבודה זרה או דברים הרסניים אחרים שדווקא מרחיקים עוד יותר. הם רוצים לגעת ישירות ברוחניות, בלי להתעסק בצמצומים, במצוות או במעשים גשמיים.

הם לא מבינים שזהו אור ללא כלי. זה כמו לרצות שיהיה אור בחדר חשוך, אבל בלי להשתמש במנורה גשמית. שיהיה רק האור שמסביב בלי הנורה עצמה. לכן אנשים רבים שנתפסים כ"רוחניים" הופכים למשוגעים. כי יש להם אורות גבוהים,

אבל אין להם שום חיבור למציאות. ומצד שני יש את אלו שמנסים ומנסים, ולא מגיעים לטיפת רוחניות, כי הם לא מצליחים להתחבר. הדרך היחידה היא לקחת את המצוות, שהן החיבור אל הרוחניות בעזרת המעשים הגשמיים.

צריך לדעת שאותה יהדות קסומה שאנו תופסים כמיושנת, שאותה מסורת מדהימה של אבותינו שנראית כמובנת מאליה, דווקא שם אפשר למצוא את כל סודות העולם ואת החיבור הרוחני הגדול ביותר. אדם מניח תפילין שעשויות מעור של בהמה ונראה כמו אדם פרימיטיבי וחומרי, אבל אותן תפילין מביאות לו אור גדול שמחבר אותו לעולמות עליונים. אדם מקיים מצוות מעשיות שנראות כחומריות וללא טעם, אבל אותן מצוות עושות רעש גדול בשמיים.

אנשים נרתעים כיוון שהם לא רואים את החיבור הרוחני שהם יכולים ליצור. הם מסתכלים על התפילין כאילו שזה ח"ו סתם קופסאות שלא נותנות כלום. הם לא מבינים שזו הדרך להגיע לאותה רוחניות נכספת.

וכמו שאדם צריך ללמוד את אותיות האלף בית, אחר כך ללמוד תחביר ודקדוק, ואז לבסוף הוא יכול לכתוב סיפורים ולחבר שירים. ואם אותו אדם יצירתי ירצה להביע את היצירתיות שלו, אבל בלי ללמוד בצורה משעממת וגשמית, בלי ללמוד אותיות, תחביר, לשון ושאר דברים, אז הוא יישאר בור ולא יוכל להוציא את היצירתיות שלו לפועל.

לכאורה אם בני ישראל יביטו לשמיים, אז גם ללא נחש הנחושת הם יוכלו להבין שהשם יתברך הוא זה שמרפא. אבל כולנו הבטנו לשמיים הרבה פעמים ולא ראינו שזה עשה בנו איזה שינוי מהותי. כי כדי להתחבר לזה צריך מעשה חזק שישפיע וישאיר עלינו רושם. צריך משהו שייחקק בזיכרונו ויחדיר לנו לפנימיות את הדברים. צריך כלי עזר שנדע בלב שלם שהוא רק שליח של השם יתברך (שלא נגיע חס ושלום לעבודה זרה) ובכל זאת נוכל להתחבר אליו. לכן נחש הנחושת שהוא השליח כעת זה דבר הכרחי כדי לחזק את לב עם ישראל.

עד היום אנו משתמשים בשליחים כאלו. כמו רב גדול שדרכו אפשר להתחבר לרוחניות, כמו קברי צדיקים שם אפשר להתפלל להשם מעומק הלב, כמו מצוות

גשמיות שאנו מקיימים ומשפיעים על עולמות עליונים בלי להרגיש, כמו סגולות שונות שבוודאי לא באות כתחליף למצוות אבל יכולות לסייע לחיבור שלנו וכמו הרבה דברים גשמיים אחרים שמצד אחד אין להם כוח מצד עצמם, אבל מצד שני הם מביאים את הרגש וההשפעה הנכונה עלינו כך שנוכל להתחבר דרכם לכוח האחד והיחיד ששולט בעולם.

והרי הדבר ברור שאדם שלמשל הולך להתפלל בכותל המערבי, חוזר עם חוויה שונה לגמרי מפעמים אחרות שהתפלל בביתו. ואמנם בכל מקום הוא יכול להתחבר להשם, אבל כאשר ישנו כלי לחיבור זה הופך להיות חזק יותר. לכן לימוד תורה בבית מדרש עם עשרות אברכים יהיה שונה לחלוטין מלימוד בבית לבד. כך גם עושים ערבי הפרשת חלה המוניים או טקס פדיון הבן וכו', שלכאורה אפשר לעשות את כל זה בפשטות לבד, אבל ההשפעה עלינו היא שונה לחלוטין כאשר זה חזק והמוני יותר.

הדברים הגשמיים שאנו פועלים דרכם יוצרים את המציאות הרוחנית של חיינו. אם נבחר את הדברים הגשמיים הטובים והנכונים, הם יובילו אותנו לעולם רוחני עצום. במקום להתייאש מכך שאנו לא יודעים כיצד להתקדם, צריך רק לעשות את הדברים הפשוטים מתוך החומריות והיומיום שלנו, ומשם כבר הדברים יובילו אותנו למקומות גבוהים יותר.

השם יתברך יזכה אותנו להשקיע בעשיית הכלים, ואלו יובילו אותנו לקבלת רוחניות אמיתית וטהורה, שמשמיים יזמנו לנו שפע גדול שנוכל לצמוח דרכו עוד ועוד ולהתקרב להשם יתברך בצורה הטובה ביותר.

חשוב להיות מדויקים

עמלק מגיע להילחם בישראל, אבל עושה זאת בצורה מתוחכמת. העמלקים מתחילים לדבר בלשון כנעני כך שבני ישראל יחשבו אותם לכנענים ובתפילתם

יבקשו לנצח את הכנעני וכך לא יתפללו לנצח את עמלק שהרי הם לא יודעים שזה עמלק. העמלקים מבינים שאם בני ישראל לא יתפללו בצורה מדויקת, אז הם יוכלו להביס אותם, שהרי הכוח של בני ישראל הוא בתפילה ואם התפילה לא תהיה מדויקת, אז ייחלש כוחם.

בני ישראל שומעים את אנשי אותו העם מדברים בלשון כנענית, אבל רואים אותם לבושים כעמלקים, הם מבינים את חשיבות הדיוק בתפילה, אבל לא בטוחים כיצד לנסח את תפילתם, לכן הם מתפללים לקדוש ברוך הוא "אם נתון תיתן את העם הזה" (במדבר כא', פסוק ב'). כך זה לא משנה מי זה העם הנלחם בהם, כי הם מבקשים לנצח את אותו העם, יהיה אשר יהיה.

צריך ללמוד מכאן עקרונות חשובים ביותר בקשר לתפילה שלנו. התפילה שלנו צריכה להיות מדויקת כמה שיותר. הרי בני ישראל הבינו שאם יתפללו לנצח את הכנעני, אז מהשמיים באמת יתנו להם כוח לנצח את הכנעני, אבל רק את הכנעני בלבד ולא את עמלק. ואם היו מתפללים לנצח את עמלק, והיה מתברר שהכנעני נלחם נגדם, אז לא היה להם כוח מול הכנעני כי בתפילה ביקשו לנצח רק את עמלק. בני ישראל מבינים שהם יכולים לקבל רק את מה שהם מתפללים עבורו ולכן מוכרחים להיות מדויקים ככל שאפשר.

ובאמת התפילות שלנו לרוב רחוקות מאוד מכך. שכאשר האדם מדבר עם השם, קשה לו להרגיש שמישהו באמת שומע ומקשיב לדבריו. הוא מבין שהשם יודע מחשבות וכך נראה לו שלא צריך לפרט את הדברים. הוא מסתפק בתפילה כללית ולא משקיע הרבה בדיוק של הדברים, שהרי הקדוש ברוך הוא יודע הכל ונראה שלא צריך לדייק.

חז"ל מלמדים אותנו שהכול בידי שמיים חוץ מיראת שמיים. בפשטות, זה אומר שבכל העניינים הגשמיים אנו צריכים לסמוך על השם יתברך, כי אין לנו בכלל השפעה על זה. אבל במה שקשור להתקדמות הרוחנית שלנו אנו צריכים להתאמץ ולהוביל את עצמנו למקומות הנכונים. עיקר ההשתדלות שלנו צריכה להיות על עבודת השם שלנו, בעוד שאת כל העניינים הגשמיים שמסביב כבר יסדרו וינהלו מהשמיים.

אבל מטבענו יש לנו נטייה לעשות את הדברים הפוך. בכל מה שקשור לגשמיות נעשה את ההשתדלות המרבית, ולא נהיה שקטים עד שנסדר את כל העניינים והטרדות מכל כיוון אפשרי. אבל דווקא במה שקשור לרוחניות יש נטייה לסמוך על הקדוש ברוך הוא. שהוא יקרב אותנו אליו בלי מאמץ מצדנו, שהוא יביא לחיינו מה שאנו צריכים גם בלי שנתפלל על הדבר ושהוא יסדר את כל מה שצריך גם בלי שנקיים מצוות או שנכוון כוונות מיוחדות.

מתוך התפיסה הזו, כאשר האדם נתקל בבעיות וקשיים, אז הוא יודע שעליו לפעול בשני אופנים. בעניין רוחני, על ידי תפילות, חיזוק האמונה, לימוד התורה וכו'. וגם בעניין גשמי, לעשות השתדלות ולנסות לסדר את מה שבאפשרותו.

אלא שבמשך כל היום כמעט הוא עוסק בהשתדלות הגשמית, שהוא מנסה לברר את כל הכיוונים, מדייק בכל פרט ומנסה את כל מה שבכוחו, להפעיל קשרים ולעשות כל מה שאפשר כדי לסדר את המצב. אבל בעניין רוחני הוא פחות פועל, שהוא מוציא איזו תפילה לא מוגדרת, שהשם יעזור, או שהוא קורא קצת תהלים בלי מחשבה וריכוז.

האדם חושב לעצמו שהרי השם יתברך כבר יודע מה הוא צריך, יודע מה חסר לו ומה עובר לו במחשבות, אז מכאן נראה לכאורה שלא צריך לדייק בפרטים. הוא יכול לזכות לישועות גם בלי להתפלל בכלל. אלא שאמנם בוודאי שהכול גלוי וידוע לפניו, אבל מידת ההשקעה הפוכה לחלוטין. שכל השתדלות גשמית היא מיותרת, אבל על ההשתדלות הרוחנית אי אפשר לוותר כלל, כי היא זו שבאמת מביאה את השינוי.

כל יהודי צריך לדעת שמוטלת עליו החובה לדאוג למצב הרוחני שלו. מתוך המצב הרוחני גם נקבע כל השפע הגשמי שהוא יקבל לחייו. העניינים הרוחניים הם כמו כפתורים להפעלת מערכות מורכבות בשמיים, שבסופו של דבר יוצרות תהליך שבין השאר גם מזמן אלינו שפע עצום.

יש לנו תרי"ג מצוות כנגד תרי"ג איברים וגידים בגוף האדם, כאשר כל מצווה משפיעה על האיבר הקשור אליה. יש לנו מידות, שעל פי המידות שלנו נקבע

כיצד ינהגו איתנו מהשמיים, כך שאדם רחמן יקבל רחמים מהשמיים ואדם שמפרנס עניים יקבל פרנסה מהשמיים. יש לנו עוד המון כלים רוחניים עצומים, אבל בעיקר יש לנו את התפילה שאיתה אנו יכולים לקבל את כל מה שאנו רוצים.

איך להתפלל תפילה שמתקבלת

אדם שמתפלל בצורה אמתית ומכוונת יכול לפעול דברים עצומים וישועות גדולות. הוא יכול לקבל את כל מה שהוא רוצה אם ישתמש במפתחות הנכונים. כל עולם הקבלה בנוי על העניין הזה של הכוונות, הייחודים והתפילות הנכונות למקומות הנכונים כך שנוכל להיענות בצורה הטובה ביותר.

אבל לא מוכרחים ללמוד שנים של קבלה בצורה מסובכת כדי להעלות את התפילות שלנו למקום גבוה יותר. כל אחד מאיתנו יכול להפוך את התפילות שלו להרבה יותר גבוהות ומיוחדות אם רק יתבונן מעט וינסה למקד את התפילות לעניינים המתאימים.

כשאדם מתפלל הוא לרוב סומך על הקדוש ברוך הוא שיבין את רצונו בלי הרבה הסברים ואומר דברים כלליים בלבד. פעמים רבות הוא ממלמל את הדברים בשפה עילגת בלי לחשוב על מה שהוא אומר. בתפילת העמידה הוא קורא את המלים בסידור מתוך הרגל תוך כדי שהוא חושב בכלל על הסידורים שיש לו במשך היום.

לפעמים הוא מתפלל תפילות סותרות אחת לשנייה או שעושה דברים שסותרים את התפילה שלו. לפעמים הוא מתמקד על דבר שולי ושטחי ולא מסתכל על התמונה הרחבה יותר. כך האדם עצמו גורר לעצמו דברים שלפעמים הוא כלל לא רוצה בהם, ואז הוא חושב שהשם יתברך חס ושלום לא שומע את התפילות שלו. לכן חשוב ביותר ללמוד ולהבין כיצד עלינו להתפלל.

ראשית כל, חשוב להיכנס כמה שיותר לעניין התפילה. לנסות להתמקד ככל שניתן ולערב את כל החושים האפשריים כך שנוכל ממש לחוש את התפילה. צריך באמת להרגיש שאנו מדברים עם הקדוש ברוך הוא, ולא סתם לעשות הצגות חיצוניות ותנועות עם הגוף. צריך לדמיין את מה שאנו רוצים לקבל, לראות,

לשמוע ולחוש את הדבר כאילו שכבר קיבלנו אותו. לא להסתפק באמירה סתמית שאנחנו רוצים פרנסה טובה או חיים טובים. צריך להיכנס פנימה לפרטים הקטנים.

חשוב להיות כמה שיותר מדויקים. לפעמים אנשים מבקשים דברים ולאחר זמן מה באמת מקבלים אותם. רק שהם הפוכים מכל הציפיות שלהם. זה לא מספיק למשל לבקש להיות עשירים. ישנם כאלו שהפכו להיות עשירים והצטערו על זה מאוד לאחר מכן.

האם זה משתלם להיות עשירים אם זה יביא בעיות במשפחה, סכסוכים, טרדות רבות, שודים וגניבות, בעיות פסיכולוגיות ולפעמים אפילו הליכה בדרכים לא טובות ונפילה רוחנית גדולה? זה בסדר לבקש עושר, אבל צריך להיות מדויקים. לבקש עושר לטובה. לבקש עושר שיעזור לנו ולסביבה. עושר שיסייע לנו בעבודת השם. עושר שיסלק את הטרדות מאיתנו ולא יביא לנו טרדות חדשות.

כדאי להיות מדויקים אפילו יותר ולחשוב על התכלית של הדברים. בשביל מה בכלל אנחנו צריכים את אותו עושר? לפעמים אנשים רוצים עושר כדי להיות טוב יותר, אבל אותו עושר מביא להם יותר דאגות וטרדות. צריך לחשוב מה באמת נרצה לעשות עם אותו עושר ואז ללכת אל הדבר העליון יותר שאנו רוצים.

אם למשל אנו רוצים עושר כדי לקנות בית מרווח יותר, אז במקום לבקש עושר נוכל לבקש בתפילה את הבית המרווח שאנו רוצים. הרי מה זה משנה לנו אם הדבר שאנו רוצים יגיע דרך עושר או בדרך אחרת טובה יותר? לקדוש ברוך הוא לא חסרות דרכים כדי לספק לנו את רצוננו. לא צריך להתעקש על דרך מסוימת שעברה לנו בראש, העיקר הוא שנקבל את הדבר שאנו רוצים, אבל צריך לדייק במה שאנו רוצים.

חשוב לדעת ששורשי הרצונות שלנו מצויים בדברים רוחניים. כי גם אותו בית מרווח שאנו רוצים נועד כדי להרגיש טוב יותר, לשמוח יותר עם המשפחה המורחבת, להרגיש בטוחים וכו'. אז אפשר לדלג על כל השלבים ופשוט לבקש מהשם יתברך שנרגיש טוב, שנשמח, שנרגיש ביטחון וכל שאר הדברים שאנו

רוצים להשיג.

נדמיין את הדברים הגשמיים שיעזרו לנו לדעתנו להגיע לאותן הרגשות ונתפלל על הדברים הרוחניים שנוכל לחוות. חשוב להכניס רגשות ורוחניות בתפילה ולא להישאר רק עם דברים גשמיים סתמיים. הרי אותו בית מרווח צריך להביא לנו הרגשה טובה, אז אם נקבל את אותו בית ללא הרגשה טובה זה לא יהיה שווה לנו כלל, אבל אם נקבל את ההרגשה הטובה גם ללא הבית, נוכל להיות מסופקים מכך כי זו המטרה האמתית שלנו.

בכל תפילה ובקשה צריך לראות כיצד אנו מכניסים את רצון השם בבקשות שלנו. למה שהשם יתברך ירצה כביכול לתת לנו את מבוקשנו? האם נועיל לאחרים? האם נעשה את רצונו?

לפעמים אדם מבקש בתמימות ומכל הלב דברים לא טובים מתוך חוסר ידיעה. יש אנשים שמבקשים להצליח בעבירה מסוימת שהם עושים, להצליח להזיק לאחרים, לקבל דבר מסוים שנוגד את התורה וכו'. והם לא שמים לב לכך, אבל יוצא שהם מבקשים מהשם שיעזור להם לחטוא כנגדו.

אם אדם מבקש מהשם מכשיר טלוויזיה חדש ויוקרתי שנוגד את דרך התורה, אם הוא מתפלל לזיווג עם מישהי שלא תשמור טהרת המשפחה, אם הוא רוצה לכבוש לבבות באירוע מעורב גברים ונשים שאסור על פי ההלכה, או אם מישהי תרצה מאוד לקבל בגד שאינו צנוע כדי להיות יפה וכו', אז אמנם מנקודת המבט שלהם זה נראה כמו דברים טובים שהם מאוד רוצים, אבל באמת אותם דברים מזיקים.

אם יקבלו את רצונם במקרים האלו זו קללה, שאמנם הם חושבים שהם משיגים את רצונם, אבל על פי האמת הם מתרחקים מהשם יתברך ומהטוב האמתי על ידיהם. מובן שעבורם הדבר הטוב ביותר זה לא לקבל את מה שהם רוצים ומתפללים בשבילו.

וכך ישנם אנשים רבים שחיים בין שני עולמות, שמצד אחד מאמינים ומתפללים להשם, אבל מצד שני חיים בעולם רחוק מתורה ומצוות. ואז יש להם

דברים רבים שהם רוצים להשיג, בענייני חברה, קריירה, זוגיות, פרנסה, כבוד, הצלחה וכו'. והם עצמם לא רואים בזה דבר רע, אבל פעמים רבות קורה שמצד האמת זה נוגד את התורה. לכן זו ברכה בשבילם שהשם לא עונה לתפילותיהם, כדי להחזיר אותם למוטב, שלא יצטערו על כך לאחר מכן.

על אחת כמה וכמה שזה בדברים הנוגעים לטובת הכלל. אדם שנענה ומקבל את רצונו שמזיק לאחרים או קשור בעבירות שונות חושב שעושים לו חסד, אבל זה העונש הכי גדול. אדם שמתפלל על דברים מזיקים ולא נענה הוא אדם שמהשמיים רוצים להטיב לו ולקרב אותו.

אם אנו מבקשים ומתפללים, צריך להכניס לשם דברים 'שיגרמו' כביכול לקדוש ברוך הוא לרצות להגשים לנו את הבקשות. אם מבקשים עושר, אז כדאי לנמק כיצד נשתמש באותו עושר לטובה, למשל לעזור לאנשים או לתרומה לנוקמים. אבל מוכרחים להיות אמתיים ובאמת לקיים את הדבר, כי כולם אומרים שאם הם יזכו בלוטו הם יתנו חצי לתרומה, אבל לאחר שזוכים חושבים אחרת, שמספיק לתת כמה שקלים לצאת ידי חובה. אלא שהקדוש ברוך הוא יודע מה באמת יושב בלבנו.

אם למשל רוצים זרע של קיימא, אז צריך לפרט שנרצה שיגדל להיות תלמיד חכם ירא שמיים. אם רוצים זיווג, אז כדאי לבקש שזה יהיה לצורך מצוות נישואין, בקדושה ובטהרה, מתוך קיום הלכות טהרת המשפחה וכל מה שצריך לשמור על בית יהודי. אם רוצים רפואה, אז כדאי לבקש שעל ידי זה נהיה חזקים לעבודתו יתברך, נלמד יותר תורה ונשתדל יותר בקיום המצוות. אם רוצים ישועה כלשהי בדרך נס, אז כדאי לבקש שעל ידי זה נוכל לפאר את שמו יתברך, שנספר על כך ונשתדל לחזק אחרים לדרך התורה.

כך בכל תפילה צריך לנסות להכניס כמה שיותר דברים של קדושה ורוחניות, שנהפוך למעין שותפים של הקדוש ברוך הוא שירצה כביכול "להשקיע" בבקשה שלנו. כמובן שהקדוש ברוך הוא יודע תעלומות וכל הדברים שאנו אומרים ומבקשים צריכים להיאמר בכנות ומכל הלב. אם נאמר שנתרום לנוקמים בלי להתכוון לכך, מתוך שאנו יודעים שניתן מעט מאוד (אם בכלל), אז בוודאי

שהקדוש ברוך הוא יודע היטב מה נמצא בלבנו. עלינו להיות אמתיים עם עצמנו ועם השם יתברך.

כמובן שישנם גם המון אנשים שמשקרים, שכלל לא מתפללים או שאינם משתפים את הקדוש ברוך הוא מתוך מחשבה רק על עצמם ובכל זאת נענים. אבל פעמים רבות זה לרעתם. מעבר לכך ישנם חשבונות שמיים רבים נוספים שנכללים כמו זכות אבות, תפילות של אחרים, זכות הסובבים, מעשים נסתרים, תיקון שקשור לשורש הנשמה, גלגולים קודמים וכו'. לפעמים אותם אנשים מקבלים דברים טובים כי יש צורך בכך מכל מיני בחינות או בגלל שזה מה שנגזר עליהם מראש. אבל אם הם היו מתפללים כראוי, אז הם היו יכולים להגיע להרבה יותר ולהתעלות לדרגות רוחניות גבוהות על ידי זה.

חשוב להקפיד לא לסתור את הדברים שאנו אומרים. אם נתפלל להביא ילדים לעולם ולאחר מכן נתפלל שיהיה לנו שקט ורוגע בלי טרדות, אז יוצא שתפילה אחת מבטלת את השנייה. הרי איך יהיה לנו שקט ורוגע כאשר הילדים עושים בלגן מסביב?

חשוב לשים לב לכל מה שאנו מוציאים מהפה. לא מדובר רק על התפילה, אלא גם אם נאמר אפילו בצחוק לחבר שאנו פוגשים ברחוב שהאישה מטרידה אותנו ושאנו מתגעגעים לחיי הרווקות, אז זה סותר לכל מה שביקשנו בדמעות לפני כן וחס ושלום לפעמים אותה 'שטות' קטנה שהוצאנו מהפה עלולה להתפס.

חשוב גם לא לסתור את הדברים במעשים שלנו. אם אנו מנסים ללכת בדרך מסוימת, צריך להתמיד בה. אי אפשר להתפלל על הליכת הילדים בדרך התורה הקדושה ולאחר מכן לשלוח אותם לבית ספר ממלכתי שילמד אותם דברי כפירה שסותרים את התורה. אי אפשר להתחנן לקדוש ברוך הוא ולהיות מוכנים לעשות בשביל זה הכל, ואחר כך לצאת למועדון פרוץ עם חברים, לעשות עבירות ולשכוח שהוא קיים. צריך לדבוק בדרך שבחרנו ולהתמיד בה.

חשוב להתאזר בסבלנות ולא לצפות שהתפילה תתקיים מיד לאחר שהתפללנו. כל תפילה בכונה מתקבלת בשמייים, רק שלפעמים מחכים לזמן

הנכון כדי לתת לנו את מבוקשנו. אסור אף פעם להתייחס וצריך להתמיד ולהמשיך להתפלל שוב ושוב עד שלבסוף נקבל את מבוקשנו.

פעמים רבות מביאים לאדם ניסיון לפני קבלת שפע מסוים. זה בדרך כלל ניסיון של כעס או עבודת המידות בצורה כלשהי, אבל זה יכול להיות כל דבר. משמייים בוחנים אותנו לראות אם מגיע לנו. חשוב ללכת בדרך טובה כדי להוכיח שכדאי לתת לנו את השפע שביקשנו. לנסות לקבל על עצמנו קבלה כלשהי בלי נדר, לקבל הנהגה טובה או לקיים מצווה כלשהי. להראות להשם יתברך שאנחנו רוצים ללכת בדרכו.

ואסור לשכוח להודות להשם יתברך ולהתקרב אליו. בין אם קיבלנו את מבוקשנו או לא. אחרי כל תפילה עלינו להודות לו, ואפשר לראות שכך גם מסתיימת תפילת העמידה שתיקנו לנו אנשי הכנסת הגדולה.

גם אם לא קיבלנו, אסור להתייחס או לחשוב שהשם יתברך חס ושלום לא אוהב אותנו או לא רוצה לתת לנו. רק להמתין בסבלנות, להודות על הכל ולהמשיך להתפלל. אם קיבלנו את מבוקשנו, אז על אחת כמה וכמה שצריך להודות לו ולעשות כל שביכולתנו ללכת בדרכיו. צריך לדעת שגם ההודיה עצמה עושה נפלאות ופועלת ישועות. אדם שמודה להשם מתחבר לשפע עצום של מתנת חיים ויכול לקבל ממנו המון.

מתוך הדיוק והמיקוד, נזכה שהשם יתברך ישמע ויקבל את כל תפילותינו לטובה. נזכה להתפלל אליו מעומק הלב ומתוך יישוב דעת, וכך נזכה לשפע עצום לעבודתו.

להיטהר ולהגיע אל הקודש

הפרשה עוסקת בדיני אפר פרה אדומה וכיצד לטהר את הטמאים. היום לצערנו אין לנו אפר פרה אדומה ולכן אין לנו דרך להיטהר. אבל מתוך הפסוקים, אולי

אפשר ללמוד דרך רוחנית שתעזור לנו להיטהר בדרכינו.

התורה אומרת (במדבר יט, פסוק יח): "ולקח אזוב וטבל במים איש טהור והזה על האהל ועל כל הכלים ועל הנפשות אשר היו שם". ומוכן שהפסוק מדבר על ההתעסקות עם מי הפרה כדי לטהר את הטמאים. אבל מעבר לפירוש הפשוט של הדברים, אפשר אולי למצוא שרמוזים שם עניינים נוספים בקשר להיטהרות הרוחנית של האדם.

ולקח אזוב, כלומר לקח אדם פשוט וקטן, מהירודים והפחותים. שהאזוב מייצג דבר נמוך ושפל, כמו "אזובי קיר" (מועד קטן כה:), שהרי זהו צמח נמוך ומכופף.

וטבל במים, שידוע שאין מים אלא תורה. שצריך לטבול את אותו אדם פשוט בתוך המים של התורה כך שתשפיע עליו ותטהר אותו. ואז אותה תורה משפיעה עליו ומגדלת אותו.

איש טהור, שאותו אדם שמלמד אחרים ומשפיע, יהיה טהור וירא שמיים בעצמו, אחרת הכל יהיה עקום מהשורש. שיש כאלו שמלמדים דברי כפירה ומציגים את זה בתור חלק מהתורה, ולכן צריך שהכול יהיה טהור. לכן חשוב מאוד לבחור תלמיד חכם ירא שמיים וראוי שידריך אותנו.

והזה על האהל, שאדם שרוצה להתקרב צריך לבסס לעצמו בית מתאים שבו הוא יוכל להתנהל בדרך התורה. לטהר את המקום בו הוא נמצא. המקום שאדם נמצא בו משפיע מאוד. הרי איך יוכל לגור במקום בו הכל מסביב טמא ונוגד את דרך התורה הקדושה? איך יוכל להתקדם בצורה כזו כשהוא מוקף בניסיונות ויצרים? לכן צריך לעשות שינויים ולהתאים את סגנון החיים ומרחב המחיה לדרך החדשה.

ועל כל הכלים, לקחת את כל הכלים הטמאים ולהפוך אותם לטהורים. וצריך לדעת שיש לכל אדם כלים רבים בבעלותו, ולא דווקא כלים חומריים, אלא גם כלים רוחניים. לקחת את הכישרונות, התחביבים, ההשגות, הרכוש וכל הדברים שהיו לאדם מהעבר, ששימשו אותו לדברי חול או אפילו לדברי איסור, ובמקום לזרוק את הכל צריך לקחת ולטהר אותם. להשתמש בכל הכלים האלו לקודש.

לקחת את דברי החול שהשתמשנו בהם בטומאה בעבר, ולהשתמש בהם כעת בקדושה.

ועל הנפשות אשר היו שם, צריך לא לשכוח להעלות גם את הסביבה ביחד איתנו. צריך להטעים ממי התורה הקדושה לכל בני הבית, למשפחה, לחברים ולכל הסביבה וכך להשפיע על כולם. לאחר שאותו אזור התעלה והפך לטהור, לא צריך לנתק את הקשר עם כל האנשים שהכיר, אלא צריך לנסות להשפיע עליהם, לקרב גם אותם, לטהר אותם, לתת להם את האפשרות לעבור את התהליך שהוא עצמו עבר ולהפוך גם אותם מאזור לאיש טהור. כך כולם סופגים ומתעלים.

והזה הטהור על הטמא, שכל אדם שהופך לטהור, יכול לטהר את הסביבה שלו. הוא יכול להשפיע על אחרים שנמצאים עדיין בטומאה, לקרב ולטהר אותם. הוא יכול לקחת דברים טמאים ולטהר אותם. לקחת חפצים ששימשו לעבירות ולטומאה ולהשתמש בהם לצורך קדושה. כך אותו אדם שנטהר יכול לקחת את כל מה שנמצא סביבו, לטהר את הכל ולהעלות למקום גבוה.

כל יהודי צריך לעבור את התהליך הזה. ולא מדובר רק על אנשים רחוקים שמתקרבים לדרך התורה, אלא שכל אדם הוא במובנים מסוימים סוג של אזור. הרי לכל אדם יש נקודות חולשה שצריכות חיזוק, יש ניסיונות שקשה לו לעמוד בהם וכו'. באותן נקודות שטעונו שישפור, הוא כמו אותו אזור שזקוק לאיש טהור שיטבול אותו במים.

לכן על האדם מוטל לטבול במים של התורה, לקבל הדרכה מתלמיד חכם ירא שמיים, לשנות את הדברים הלא טובים, לעצב לו סביבה תומכת שתקרב אותו למטרה, להשתמש בכל הכלים והיכולות שברשותו לקדושה וטהרה ולהשפיע עם כל זה על אחרים ועל כל הסביבה.

ובעצם בשביל זה בדיוק הגענו לעולם. לקחת גוף גשמי וחומריות כמו אזור, ולהפוך את הכל לאלוקות. לטהר את הטמא. ואולי זה יכול גם להסביר את העניין שנאמר זאת חוקת התורה, שכאילו אותו עניין של פרה אדומה הוא כולל את כל

התורה כולה, כי זה השורש של הכל.

ומתוך התהליך הזה נוכל ללמוד המון דברים. וצריך להתבונן ולדקדק בפרטי העניין כדי לחקור ולהוציא עוד ועוד מתוך מה שהתורה מלמדת אותנו. וכך נוכל לדעת כיצד להפוך לאנשים טהורים יותר.

מתוך **האזוב** למשל נוכל ללמוד שאסור לזלזל באף יהודי, כיוון שגם הקטן שבקטנים הוא סוג של אזוב שאם נטבול אותו במי התורה, הוא יוכל לגדול, להתעלות ולהיטהר. וגם הטמאים יכולים להיטהר אם רק יזו עליהם מי פרה אדומה.

מתוך **הטבילה במים** נלמד שכדי לצמוח ולעשות שינוי אמתי לטובה מוכרחים לטבול במים של התורה. שהרבה אנשים מנסים לעשות שינוי בכוחות עצמם, הם רוצים להפוך לאנשים טובים יותר או להשפיע וכו', אבל כדי שהשינוי יהיה אמתי וטוב, הוא מוכרח לבוא מתוך התורה הקדושה.

מתוך עניין **האיש הטהור** נלמד שמוכרחים לבדוק היטב ממי אנו מושפעים ומי מדריך אותנו. לצערנו ישנם הרבה אנשים שמתיימרים להיות צדיקים גדולים וללכת בדרך התורה, למרות שבפועל הם רחוקים מאוד מכך. וכאשר אנו מושפעים מהם, אנו עלולים לקבל מהם את הדרכים הלא טובות בלי לשים לב כלל שמהו לא בסדר. לכן עלינו לחקור היטב ולדקדק כדי למצוא תלמיד חכם ירא שמיים שידריך אותנו.

מתוך עניין **האהל** נלמד שהסביבה מאוד משפיעה. לכן צריך לעצב לנו סביבה מתאימה ותומכת. בין אם אלו אנשים תומכים שיעזרו לנו להתקדם או לכל הפחות שלא יפריעו לנו בתהליך, ובין אם אלו דברים גשמיים שנמצאים סביבנו.

הרי ברור לכולנו שאדם שנמצא בבית שבו יש אנשים שמדברים בגסות וזלזול, מכשירי תקשורת שונים שמציגים דברי טומאה, אוכל לא כשר, כלי מטבח לא מוכשרים, תמונות שאינן מתאימות לרוח התורה ושאר דברים גרועים, ויוצא שאין כמעט שום סממן יהודי באותו בית, בוודאי שיהיה לו קשה מאוד לעבור תהליך של התקרבות להשם יתברך. לכן צריך לעצב את המקום כך שיאפשר לנו לעבוד

את השם יתברך בצורה נוחה וטובה.

מעניין הכלים נלמד שלא צריך להדחיק ולשכוח את הכישורים והיכולות שלנו. שכל אחד יכול לקחת את הדברים שהוא טוב בהם, הדברים שהוא אוהב, הדברים שרכש לעצמו, ולהפוך אותם לתשמישי קודש. כמו שלוקחים עור של בהמה ועושים ממנו ספרי תורה, תפילין ומזוזות, כך נוכל לקחת את הדברים הבהמיים שהתעסקנו בהם, וכעת נהפוך אותם לדברי קודש.

ומעניין הנפשות נזכור שיש הרבה אנשים סביבנו שלא זכו לטעום מהטעם המתוק של התורה. ויתכן שאנחנו הסיכוי היחיד שלהם להתעורר ולהבין. אולי הכל תלוי בנו ואולי באפשרותנו לקחת את האזוב הקטן שנמצא לידנו ולהפוך אותו לאיש טהור. לכן יש עניין לזכות את הרבים ולתת להם לטעום ממתיקות התורה.

אנשים חושבים "מי אני ומה כבר אני יכול להועיל", אבל זה כלל לא נכון, כיוון שלכל יהודי יש חלק מיוחד בתורה ואותו הוא יכול לשתף עם אחרים ולזכות אותם. לפעמים דווקא האנשים הפשוטים הם אלו שהכי מצליחים להשפיע ולעשות שינוי. לכל יהודי יש כישורים מיוחדים ותכונות נפלאות שאיתם הוא יכול להצמיח ולהביא שפע גדול לעולם.

כך אנו יכולים לצמוח ולהתעלות, להשפיע, להיטהר ולטהר. ובצורה כזו נוכל להפוך את כל העולם לטוב יותר ולזכות להביא את הגאולה השלמה במהרה בימינו. השם יתברך יזכה אותנו להיטהר בכל המובנים, נזכה לאפר פרה אדומה שיטהר אותנו כך שנוכל לעלות לבית המקדש בקדושה ובטהרה ולעבוד שם את עבודת הקודש בשמחה במהרה בימינו אמן.

ללמוד מטעויות

כבר מהרגע שעם ישראל יצא ממצרים התחילו התלונות. פעם אחר פעם העם

בא בטענות על משה רבינו ורצה לשוב למצרים. פרשה אחר פרשה העם חטא, הקדוש ברוך הוא העניש אותם ובפרשה הבאה נראה שאף אחד לא למד שום דבר.

איך יתכן שבדיוק לאחר העונש שקיבלה מרים הנביאה על לשון הרע, המרגלים הוציאו דיבת הארץ? איך יתכן שקרח חלק על משה רבינו לאחר כל מה שעברו? איך יתכן שהעם התלונן שוב ושוב שאין מים, שאין אוכל, שהם רוצים לשוב למצרים, שהמרגלים צודקים, שקרח צודק וכו'? אז נניח שהם התלוננו פעם או פעמיים מתוך חוסר הבנה, אבל אחרי שהם רואים את התוצאות הקשות איך אפשר להמשיך בזה?

הפרשה מספרת על פטירת מרים הנביאה. בזכות מרים הייתה להם באר שליוותה אותם במסעות במדבר, וכעת עם פטירתה הבאר עזבה אותם ולא היו להם מים. למרות כל מה שעברו, כל העונשים הכבדים והתוכחות שקיבלו בעבר, בכל זאת העם בוחר שוב להתלונן ולהאשים את משה ואהרן. אילו רק היה העם לומד מטעויות העבר, הכל היה יכול להיראות אחרת. אז איך יתכן שלמרות כל מה שהם עברו הם המשיכו להתלונן ולא למדו מטעויות העבר?

אולי לפני שניכנס לחוסר הלמידה של העם, ננסה להתבונן בחוסר הלמידה שלנו. לפעמים קצת קשה לנו להבין אחרים ויש נטייה לדון לכף חובה. אבל כדי להבין מדוע העם לא למד מטעויות העבר אפשר פשוט להתבונן על עצמנו ולהבין איפה אנחנו נמצאים ביחס אליהם. יתכן שנגלה שגם אצלנו המצב לא שונה בהרבה וגם אנחנו לא תמיד מקפידים ללמוד מהטעויות למרות שאנו מכירים בהן.

לא פעם אנו נופלים בטעות מסוימת, ולאחר זמן מה חוזרים עליה שוב (ושוב... ושוב). למרות שאנחנו מבינים מה עלינו לעשות ומהי האמת, בכל זאת אנחנו בוחרים במקומות הפחות טובים מתוך היצר והתאוות שמשתלטות עלינו.

כמה פעמים אכלנו סוג מאכל שעשה לנו רע והבטחנו לעצמנו שלעולם לא נאכל אותו, ובשבוע שלאחר מכן חזרנו לאכול אותו שוב? כמה פעמים הבטחנו לעצמנו להיות פחות עצלנים כדי לייעל ולנצל את הזמן ובכל פעם מחדש חזרנו לעצלנות? כמה פעמים הייתה לנו פליטת פה שהצטערנו עליה ולאחר מכן עשינו

זאת שוב? כמה פעמים רצינו להניח את הראש רק לרגע בערב ואז נרדמנו והתעוררנו בבוקר עם תחושת החמצה ובחודש שלאחר מכן עשינו את אותו הדבר עוד עשר פעמים?

האם אנו לא יודעים שאם נניח את הראש נירדם ולא נספיק את מה שתכננו לעשות? האם נראה לנו שהמאכל שתמיד עושה לנו רע, הפעם פתאום יעשה לנו טוב? הרי אנו יודעים מראש בדיוק מה יקרה, אלא שאנו בוחרים להדחיק ולא להתעמק בעניין. אותה הדחקה שאנו עושים היא הבחירה האישית שלנו לא ללמוד מהטעויות. בחירה ביצר הרע מתוך התעלמות מהמציאות.

אנחנו לא מלאכים וכולנו טועים לפעמים. אנו מתייחסים לטעויות כאל דבר רע שמפריע לנו בחיים, אך האמת היא שזוהי דרך הצמיחה שלנו. דרך הטעויות אנו יכולים לחזור בתשובה ולהתקרב לקדוש ברוך הוא. אנו יכולים להתעלות ולהפוך לאנשים טובים יותר.

הטעויות שלנו בחיים הן תחנות בדרך לצמיחה שלנו. אך בשביל זה אנו מוכרחים ללמוד מהטעויות כדי שנדע מה לעשות ומה לא לעשות באותו מצב בפעם הבאה שניתקל בו. אם נלמד להרגיל את עצמנו ללמוד מהטעויות של העבר, נוכל לנצל אותן לתועלת כדי לצמוח מהן ולבנות את עצמנו כך שיהיה לנו טוב יותר.

אז איך לומדים מהטעויות?

לרוב, כאשר אנו מגיעים למצב בו אנו מבינים שעשינו טעות, הדבר הראשון שנרצה לעשות הוא לשכוח את העניין ולעבור הלאה. אף אחד לא רוצה להתרכז בטעויות ובדברים הלא טובים אצלו. הרי האדם לא רוצה להרגיש כישלון, ולפעמים הוא אפילו מתבייש מעצמו על דברים שעשה, אז הוא מנסה להדחיק ולשכוח מהדבר כמה שיותר מהר. אלא שכך לא מתעמקים בטעות ולא לומדים ממנה שום דבר.

התגובה שלנו תהיה בדרך כלל איזו מחשבה קצרה שאומרת שלעולם לא נעשה את זה שוב ולאחר מכן נשכח מהכול ונחזור לשגרה. נמצא עניינים אחרים

שיעסיקו אותנו כדי להסיח את הדעת. אך תארו לכם שבמקום לשכוח מהעניין נבחר לזכור אותו כדי שנוכר לא לחזור על הטעות שעשינו, כמו שעשה דוד המלך שכתב בתהלים: "חטאתי נגדי תמיד". במקרה שכזה, כאשר נגיע לאותו המצב, נהיה מוכנים ונוכל להתגבר ולא ליפול שוב באותו המקום.

לדוגמה, נניח שאנו נוהגים ברכב ופתאום מישהו עוקף אותנו בצורה מכעיסה ואנו כהרגלנו מתעצבנים וכועסים, לאחר סוף הנסיעה אנו מבינים שעשינו טעות בכך שסתם כעסנו וצעקנו על כל העולם. הרי בוודאי שלא הועלנו בדבר עם הכעס, לאותו נהג לא אכפת שאנחנו כועסים והיחידים שסובלים מזה הם אנחנו.

כעת במקום לשכוח ולעבור מהר הלאה להמשך חיינו, נוכל לבחור לעבוד על עצמנו כך שהדבר לא יחזור על עצמו בפעם הבאה. נחשוב היטב על מה שגרם לאותו כעס, מה התחושה שהרגשנו שנייה אחת לפני שהוא הגיע, מה חשבנו באותו רגע והכי חשוב איך נוכל למנוע את אותו הכעס בפעם הבאה?

אם נחשוב על הדברים היטב ובכובד ראש, נוכל להיזכר בזה בפעם הבאה שאנו מתכננים נסיעה, וכך ניכנס לרכב מתוך החלטה שנחכה למישהו שיעקוף אותנו בצורה לא נעימה, ונחליט שבאותו רגע שזה יקרה נשתדל לחייך ולהיות שמחים. גם במשך הנסיעה נזכיר לעצמנו מדי פעם שאנו מחכים למישהו שינהג בכביש בחוסר דרך ארץ כך שנוכל להגיב בשמחה לעניין.

כעת כאשר מישהו באמת יעקוף אותנו בצורה לא רגילה, אז לרגע אולי נרצה להתעצבן על כל העולם, אבל אז ניזכר שמתחילת הנסיעה אנו מחכים לרגע הזה, ואז בוודאי שנוכל לחייך ולהגיב בצורה טובה יותר. כך אנו באים מוכנים, עם ידע מוקדם ולימוד מהטעויות הקודמות, וכך יש לנו כוח רב יותר להתגבר.

לאחר כמה תרגולים כאלו, זה יהפוך להיות חלק מהטבע שלנו ואז נזכה להבין שהצלחנו להשתנות בזכות הלמידה מאותה הטעות. אם היינו שוכחים מכל העניין, אז הטעות הייתה חוזרת שוב ושוב ולעולם לא היינו מצליחים לתקן אותה.

עם ישראל חזר על הטעויות פעם אחר פעם מבלי ללמוד, כי זה הדבר הכי טבעי בעולם. לכל אדם יש רצון להתעמק בדברים החיוביים אצלו ולשכוח

מהדברים השליליים. אף אחד לא רוצה לזכור איך שכולם צחקו עליו או העליבו אותו. אנחנו רוצים להיזכר ברגעי ההצלחה שלנו. לכן אנו מדחיקים את הטעויות שעשינו בחיים, אבל בצורה כזו אנו לא לומדים מהם.

יש עניין גדול להתחרט, להזכיר ולהתוודות על חטאי העבר כדי לעשות תשובה שלמה וזה לא מספיק להדחיק את הדברים ולשכוח אותם מאחור. לכן אנו עורכים וידוי, וחוזרים על הדברים שוב ושוב, ויש עניין להזכיר אפילו חטאים שנעשו לפני עשרים שנה, אפילו שכבר התוודינו עליהם מאות פעמים. כך אנו לומדים ונבדלים מאותן טעויות, כך שלא נחזור עליהן שוב.

עם ישראל אולי לא רצו להתעמק בטעויות ובשלילה ולכן הדחיקו את הדברים ולא למדו את הלקח מתוך התבוננות עמוקה על העניין. כך גם אנחנו חוזרים על הטעויות שלנו פעם אחר פעם וכך חי רוב העולם.

אלא שיש לנו אפשרות לבחור להשתנות ולהתקדם בחיים. במקום לפגוש את אותן טעויות שוב ושוב, נוכל ללמוד להכיר את המצבים בהם אנו מגיעים אל הטעויות האלו ולנתח אותם היטב כך שבפעם הבאה נזהה את המצב ונעצור את עצמנו לפני שנחזור על אותה הטעות שוב.

גם אם ניסינו לעשות זאת ובכל זאת נפלנו שוב, זה לא אומר כלום, שהרי לא ניתן להשתנות ביום אחד. הנפילות הן דבר טבעי וחלק בלתי נפרד מהלמידה וההתקדמות. רק צריך להמשיך להתקדם ולנסות ואסור אף פעם להתייאש. להמשיך בהתמדה וכך נוכל לתקן את עצמנו לאט לאט ולחיות חיים טובים יותר שאליהם אנו שואפים להגיע.

נטילת ידיים

פרשת חקת מתארת את דרך ההיטהרות של אדם שנטמא למת. היום לצערנו אין לנו אפר פרה אדומה ולכן אין לנו אפשרות

להיטהר מטומאת מת. אבל עם זאת חשוב לשמור על טהרה בדרגה שלנו ככל שאפשר. ישנן סוגים שונים של טומאות וטהרות בדרגות שונות. למרות שאין לנו אפשרות להישמר בדברים מסוימים, בכל זאת עלינו להשתדל להקפיד ככל שניתן להישמר במקומות שכן אפשריים.

בין סוגי ההיטהרות השונים ישנו עניין נטילת הידיים. נטילת ידיים זו מצווה פשוטה לקיום, אך מאחוריה מצויים סודות רבים ועצומים. את נטילת הידיים תיקנו חז"ל מסיבות שונות, בין היתר כדי שנשמור על טהרה ונקיות. ישנם כמה סוגי נטילות ידיים, שלכל סוג הפרטים והמאפיינים המיוחדים לו שמתאימים למצב המסוים בו אנו נמצאים.

לכן חשוב לדעת את הדברים כדי לקיימם כראוי. הנטילה שומרת אותנו ממזיקים, מסייעת לנו להתחבר לקדושה ואפילו מוכרת בתור סגולה לעשירות. אדם שירגיל עצמו לנטילת ידיים בקביעות, בוודאי יזכה לחוש את הקדושה שמאחורי הדבר.

נטילת ידיים בבוקר

מיד לאחר שקמים בבוקר על כל יהודי לעשות נטילת ידיים. כאשר אנו הולכים לישון הנשמה שלנו עולה לעולמות עליונים. הנשמה רואה דברים שהגוף לא יכול

להכיל, מקבלת הכוונה להמשך הדרך ומקבלת כוחות מחודשים להתמודד עם קשיי החיים. לכן אדם שמרגיש עייף ותשוש כמו סמרטוט, יכול ללכת לישון ולקבל כוחות מחודשים שמטעינים אותו ברעננות ובאנרגיות חדשות ליום חדש וטוב. אמנם התרגלנו ואנו לוקחים את זה כמובן מאליו, אבל סתם שכיבה בצורה מאוזנת לא יכולה לתת לנו כוח, הכוח מגיע מהנשמה שקיבלה כוחות מחודשים מהחיבור לעולם העליון.

כאשר הנשמה נמצאת למעלה, הגוף לא יכול להישאר ללא כוח רוחני המחיה אותו, שאילו היה נשאר ללא רוחניות, הגוף לא יכול היה להמשיך לחיות. לכן הנפש התחתונה, שהיא הרובד הנמוך של הנשמה, נשארת בגוף ומחייה אותו.

אך עם זאת, בזמן שהנשמה נמצאת בעולמות עליונים, נוצר חלל ריק מנשמה גבוהה ואז כוחות חיצוניים של טומאה וקליפות נאחזים בגוף. כמו בית שלא גרים בו ואז הוא מתמלא באבק ולכלוך, כך הגוף שהנשמה יוצאת ממנו מתמלא בכוחות טומאה.

לפני שאנו קמים בבוקר, הנשמה חוזרת אל הגוף בחדדי השם, ואז ממילא כוחות הטומאה יוצאים משם. הדבר דומה לבית חשוך, שכאשר מדליקים בו את האור, כל החושך נעלם מאליו. אך עם זאת, חלק מועט מאותם כוחות חיצוניים עדיין נשאר, אך אינו יכול להישאר במקום חי בגוף בו הנשמה מאירה במלוא עצמתה, אז הוא נאחז בציפורניים.

מכאן נבין כמה חשוב להקפיד לגזוז את הציפורניים ולא להשאיר ציפורן שעוברת את קצה האצבע, שהרי הציפורניים הן מקום גידול לכוחות לא טובים. לא פלא שכאשר נדמיין מכשפה שמתמשת בכוחות לא טובים, היא תהיה בוודאי מתוארת עם ציפורניים מאוד ארוכות. הדרך להוציא את הטומאה מתוך הציפורניים היא נטילת הידיים שתיקנו חז"ל.

ישנן סיבות נוספות לנטילת הידיים בבוקר, כמו למשל נקיות, כי בלילה עלולים לגעת במקומות המכוסים שמצריכים נטילה. ועל אחת כמה וכמה שעלינו להתכונן ולהתנקות היטב לקראת תפילת שחרית שמגיעה לאחר מכן.

כאשר קמים בבוקר, כדאי להשתדל לא לגעת בשום דבר, אפילו לא בעצמנו, כדי לא להעביר את הטומאה למקומות אחרים, עד לאחר נטילת ידיים. אסור לברך ברכות בצורה שכזו ולהזכיר את שם השם, ולכן לא טוב לומר דברים שבקדושה באותו הרגע.

הדבר היחיד שצריך לומר הוא "מודה אני לפניך מלך חי וקיים שהחזרת בי נשמתי בחמלה רבה אמונתך", שזו מעין תפילת הודאה לקדוש ברוך הוא שהחזיר לנו את הנשמה שהייתה מחוץ לגוף בעולמות עליונים. את זה אין בעיה לומר בזמן הקימה בעוד אנו יושבים על המיטה משום שאין כאן הזכרה של שם השם או של דבר שבקדושה.

לאחר אמירת "מודה אני", אנו צריכים להזדרז וליטול ידיים כמה שיותר מהר. המהדרים אפילו משאירים כלי לנטילת ידיים מוכן ליד המיטה כבר מלפני הלילה עם איזו גיגית קטנה שלתוכה יהיה אפשר לשפוך את המים, כל זה כדי לא להשהות את הנטילה וללכת ארבע אמות בלי נטילת ידיים.

אמנם זו רק חומרה ואפשר ללכת בתוך הבית לכיור הקרוב, אך ראוי להקפיד להימנע מלעשות כל פעולה שאינה הכרחית לפני שעושים את נטילת הידיים, ולא להשהות או לדחות את הנטילה כלל.

צריך לשים לב לא לעשות נטילת ידיים בתוך חדר שירותים ומקלחת, אלא ללכת למטבח או לכיור אחר בו אין בעיה כזו. שהרי כניסה לחדר שירותים מצריכה נטילת ידיים בפני עצמה וזה עצמו מקום של טומאה, לכן צריך למצוא מקום נקי וטהור.

סדר נטילת הידיים בבוקר הוא שפיכת המים מהכלי על כל יד שלוש פעמים לסירוגין. מוכרחים לעשות את הנטילה מתוך כלי כדי שהמים יינתנו מהכוח שלנו ולא מכוח הברז ולחץ המים. מתחילים באחיזת הכלי ביד שמאל ששופכת מים מהכלי על יד ימין, לאחר מכן יד ימין לוקחת את הכלי ושופכת מים על יד שמאל. כך עושים שוב ושוב, עד שיוצא שכל יד קיבלה שלוש פעמים מים מתוך הכלי. יוצא לבסוף שסדר הנטילה הוא: ימין, שמאל, ימין, שמאל, ימין, שמאל.

צריך לתת כמות מספיקה של מים, וכדאי לשפוך לפחות רביעית בכל פעם. זה יוצא בערך קצת יותר מחצי כוס חד פעמית בכל שפיכה של מים. כמובן שכל כוס היא שונה וקשה לדייק, לכן כדאי לתת מעט יותר ממה שנראה לנו שצריך כיוון שהיום המים מצויים בשפע.

בדרך כלל רוב הכלים הסטנדרטיים המיועדים לנטילת ידיים מכילים כמות מספיקה לכל שש השפיכות על הידיים (ואף הרבה יותר). אם הכלי קטן מדי, אפשר למלא אותו שוב בין נטילה לנטילה.

יש לשים לב להזיז ולסובב את היד המקבלת את המים, כך שהמים יגיעו לכל חלקי היד, וגם לצד האחורי. כדאי שהמים יגיעו לכל כף היד עד הפרק, ולכל

הפחות צריך לבצע את הנטילה עד קשרי האצבעות. לאחר שהמים הגיעו על כל חלקי הידיים, שלש פעמים על כל יד, כדאי לשפשף את הידיים זו בזו.

לאחר הנטילה אנו מגביהים את הידיים ומברכים: "ברוך אתה השם אלוקינו מלך העולם אשר קידשנו במצוותיו וציוונו על נטילת ידיים". (כמובן שבעת הברכה, מזכירים את שם השם באמת, ולא כפי שנכתב כאן. ואפשר לראות את הברכה בסידורים). לאחר הברכה מנגבים את הידיים וזוכים לכך שהטומאה תסתלק מאיתנו. כעת נוכל לברך את ברכות השחר ולהתחיל יום חדש, יפהפה ומבורך בע"ה.

נטילת ידיים לסעודה

בתקופת בית המקדש הכוהנים היו אוכלים את התרומה בטהרה. כזכר לדבר, כדי שלא יישכח, חז"ל תקנו שכל אדם מישראל שאוכל את עיקר המזון שלו (כלומר לחם) שייטול את ידיו לפני האכילה. חשוב לציין שזה בוודאי לא סתם מעשה שנועד לזיכרון בלבד, אלא שיש הרבה סודות עמוקים בדבר. וכך היו תנאים ואמוראים שאוכלים את כל המאכלים שלהם על טהרת הקודש, בגוף נקי וטהור.

ובאמת גם בימינו, הדבר נותן בוודאי הרבה יותר קדושה לכל עניין האכילה וכל הסעודה נראית אחרת. וגם מבחינתנו, אפשר להרגיש בקלות שכל האכילה שלנו הופכת להיות קצת יותר לשם שמיים, שאנו לא קופצים על האוכל כמו בהמות מלאות תאוה כי זה מה שהבטן הכתיבה לנו, אלא שאנו ממתינים מעט, עושים מעשה רוחני של טהרה, מנקים את הידיים, מברכים ורק לאחר מכן מתיישבים לאכול.

הגמרא מציינת שכל המזלזל בנטילת ידיים בא לידי עניות, ומצד שני מספרת על רב חסדא שהיה נוטל ידיים בשפע והשם יתברך היה נותן לו שפע. מכאן לומדים שכדאי ליטול ידיים עם כמות גדולה של מים, שכן זוהי סגולה לעשירות ולקבלת שפע מהשמיים.

נטילת ידיים לסעודה עושים מתוך כלי, אך בניגוד לזו של הבוקר שמתבצעת

לסירוגין, לפני הסעודה הנטילה תהיה שלוש פעמים על כל יד ברצף. כלומר יד שמאל שופכת מהכלי על יד ימין שלוש פעמים ולאחר מכן יד ימין שופכת על יד שמאל שלוש פעמים.

לאחר הנטילה מגביהים את הידיים ומברכים על נטילת ידיים, כמו הברכה על הנטילה בבוקר, ולאחר מכן מנגבים. אגב, לא כדאי לנגב את הידיים בבגדים, כי חכמים אומרים שזה מביא לשכחה.

במקרה שאנו נמצאים בים ואין כלי או מים ראויים (כמו למשל מי ים מלוחים שפסולים לנטילה), כדאי לדעת שיש אפשרות נוספת, לטבול את הידיים בתוך מי הים (אפילו במלוחים), ואז לא צריך כלי או מים ראויים, אלא הדבר מטהר כמו מקווה. אבל כל זה דווקא במי מקווה עם כמות מספיקה, ולא במים שאובים כמו בריכה.

נטילת ידיים ביציאה מבית הכיסא

לאחר יציאה מבית הכיסא נדרשת נטילת ידיים, בלי קשר לעשיית צרכים או לא. אולם לא מברכים על הנטילה הזו. מעיקר הדין אין צורך בכלי בשביל הנטילה הזו, אלא אפשר פשוט לשטוף את הידיים בזרם של מים. עם זאת, יש שמהדרים לבצע את הנטילה מתוך כלי כמו הנטילה של הבוקר (לסירוגין: ימין, שמאל, ימין, שמאל, ימין, שמאל).

ויש עניין בנטילה שלוש פעמים לסירוגין, כך שגם ללא כלי כדאי לשטוף את הידיים בצורה כזו של ימין, שמאל, שלוש פעמים. ברור שלאחר נגיעה במקומות לא נקיים בחדר השירותים, חשוב בנוסף לשטוף היטב את הידיים עם סבון לשם נקיות ולא להסתפק בנטילה הרגילה.

חשוב מאוד לציין שכל זה מדובר על כל שהייה בחדר שירותים, גם אם סתם נכנסנו לשם לרגע לקחת דבר מה. עצם השהייה בחדר השירותים משפיעה קצת תומאה על האדם, ולכן חשוב לעשות נטילה גם אם נכנסנו ויצאנו מבלי לעשות דבר ומבלי לגעת בכלום.

אם אנו יוצאים מחדר השירותים לאחר עשיית צרכים, בין קטנים ובין גדולים,

יש לברך את ברכת "אשר יצר" לאחר ניגוב הידיים שלאחר הנטילה (הברכה נמצאת בסידורים, בדרך כלל בהתחלה עם ברכות השחר).

ברכת אשר יצר היא לא על נטילת הידיים עצמה (שעל זה כאמור לא מברכים), אלא הודאה ושבח לקדוש ברוך הוא שנתן לגוף שלנו חכמה כל כך גדולה להוציא את הפסולת מהגוף דרך הנקבים בזמן שהחומרים החיוניים והמועילים לגוף נשארים ולא יוצאים גם הם. זה פלא גדול שרוב הגוף שלנו מורכב מנוזלים ואלו לא נשפכים החוצה דרך הנקבים, בזמן שהפסולת כן מצליחה לצאת דרכם.

בזמן שאנו בשיירותים, הדבר דומה לניתוח מסובך ביותר שאנו עוברים להוציא את הפסולת מבלי לפגוע בשאר חומרי ואיברי הגוף. אם לרופא מנתח שניתח אותנו בהצלחה אנו צריכים לומר תודה, אז כל שכן שצריך לומר תודה לקדוש ברוך הוא, שבין כל הטובות שעושה איתנו, הוא גם מנתח אותנו בצורה פלאית יום יום, ללא כאבים ותופעות לוואי ובחינם. לכן לאחר הנטילה מנגבים את הידיים, ורק לאחר שהסרנו את הלכלוך והטומאה או מברכים את הברכה להודות ולשבח לקדוש ברוך הוא.

נטילת ידיים במצבים נוספים

ישנם מצבים נוספים בהם עלינו ליטול ידיים על פי ההלכה, אלא שעושים זאת ללא ברכה כלל וגם לא מוכרחים לעשות נטילה מכלי. לפני התפילה יש עניין גדול להיטהר לפני שאנו מדברים עם הקדוש ברוך הוא. ישנם חסידים שמקפידים לטבול במקווה בכל יום לפני התפילה בבוקר. מובן שלא כל אחד יכול לקחת על עצמו דבר כזה וזוהי רק חסידות ואינה חובה. אך לכל הפחות, נוכל ליטול את הידיים לפני כל תפילה.

הנטילה נועדה כדי להעביר טומאה ולכלוך ממקומות שונים בהם היינו או נגענו, כדי להיות נקיים ולקבל מעט טהרה מתוך יראת שמיים לפני שאנו עומדים להתפלל לפני מלך מלכי המלכים. ברוב בתי הכנסיות מצוי מקום לנטילת ידיים בכניסה, ולא נדרש מאיתנו יותר מדי, רק למלא את הכלי וליטול (ואפשר גם בלי כלי). כמו כן, הכוהנים נוטלים את ידיהם בכל פעם לפני שעולים לדוכן לברך את

ישראל בברכת הכוהנים.

לאחר שהייה בבית קברות (בתוך ארבע אמות של קבר, שזה קצת פחות משני מטר) האדם נטמא בטומאה החמורה ביותר, שהיא טומאת מת. כפי שנאמר, היום לצערנו אין לנו אפר של פרה אדומה כדי להיטהר מהטומאה הזו ולכן כולנו טמאי מתים. הכוהנים לא יכולים לאכול בקדושה, אף אחד לא יכול להיכנס להר הבית וכו'.

אמנם מהטומאה החמורה הזו אנו לא יכולים להיטהר, אך לכל הפחות נוכל להשתדל להרחיק מאיתנו רוח טומאה ששורה במקומות האלו. לכן ביציאה מבית העלמין יש ליטול ידיים, גם כאן לא חייב כלי, אך טוב להדר אם אפשר ליטול מכלי לסירוגין כמו בבוקר. המנהג הוא לא לנגב את הידיים לאחר הנטילה ביציאה מבית הקברות.

נטילת ידיים נוספת נדרשת במצבים שונים של נגיעה במקומות מסוימים. זוהי נטילה קלה שלא מצריכה כלי או סדר מסוים. הסיבה לנטילה היא משום רוח טומאה השורה במקומות מזוהמים, וכן עניין של נקיות. בדרך כלל במקומות בהם מצויים מלמולי זיעה או שידועים שיש בהם רגילות לרוח טומאה ששורה.

הנטילה נדרשת לאחר גזיות ציפורניים, תספורת וחפיפה (הכוונה לחפיפה עם היד ולא דווקא עם שמפו, כלומר שפשוף היד בין השערות), תשמיש המיטה, נגיעה בנעליים ונגיעה במקומות המכוסים (כלומר במקומות בגוף שהמנהג לכסות אותם, כמו הרגל, הכתף, החלק העליון של היד, הגב וכו'). גם נגיעה במקומות מטונפים יצריכו נטילה, כמו הכנסת היד לאוזן וכו'.

אם אין אפשרות לעשות נטילה, אז אפשר להשתמש בדבר אחר שמנקה. וכמו למשל לשפשף את הידיים בחול, או בחתיכת בד וכו'. ומכל מקום אם לאחר מכן יודמן מקום עם מים זמינים, אז כדאי לעשות נטילה כראוי.

לסיכום הדברים, ראוי לכל יהודי ללמוד היטב את הדברים ולטהר עצמו מהטומאה ששורה. נטילת הידיים מעבירה מאיתנו את הטומאה, אך מעבר לזה גם מעניקה לנו הרגשה מיוחדת של היטהרות וקדושה.

חשוב ליישם את הדברים, ולכל הפחות את נטילת הידיים בבוקר ולפני הסעודה שהן חשובות ביותר ולכן תקנו עליהן ברכה. בוודאי שככל שנקפיד על הדברים, כך נזכה להיטהר ולהתקרב לקדוש ברוך הוא.

פרשת בלק

הבא להיטמא פותחין לו

אילו היינו קוראים את הפרשה בלי לדעת את המדרשים, אולי היינו יכולים להתבלבל ולחשוב שבלעם היה צדיק גדול שסתם נטפלו אליו. הרי הוא השתדל לא לעשות שום צעד מבלי להתייעץ עם הקדוש ברוך הוא, הוא ביקש ממנו רשות לכל דבר ואפילו הסביר כמה פעמים לבלק ולמכובדיו שרק השם יתברך מחליט מה יקרה, ובסופו של דבר הוא אפילו ברך את ישראל. לפי זה לכאורה יכול היה להיראות כאילו יש לו יראת שמיים גדולה.

אז צריך להבין אם כן, מה בעצם הטענה עליו שהופכת את הנביא הגדול ביותר שקם באומות העולם, היחיד שהיה בדרגת משה רבינו, לשיא השפלות מצד הטומאה? מה הפיל את בלעם והביא אותו לשפל המדרגה?

כאשר בלעם שאל את הקדוש ברוך הוא בפעם הראשונה אם יוכל ללכת לקלל את ישראל, השם ענה לו שהוא לא יכול לקלל את ישראל כי הם מבורכים. לאחר מכן הוא שוב ניסה את מזלו ושאל את השם, אך הפעם הוא קיבל תשובה קצת שונה שנתנה לו אפשרות בחירה.

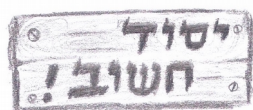
ישנו כלל יסודי שאומר "הבא להיטמא פותחין לו". כלומר, אם אדם רוצה לעשות עבירה, מהשמיים מאפשרים לו לעשות אותה. בשמיים לא רוצים להכריח אותנו לעשות מצוות, כיוון שכך לא תהיה אפשרות בחירה וכולם יעשו רק טוב בעל כרחם בלי ניסיון.

בעולם הזה ישנו הסתר פנים וכולנו נמצאים במבחנים וניסיונות, לכן מהשמיים מאפשרים לנו ללכת בדרך לא טובה אם זה מה שאנחנו רוצים. כמוכן שגם להפך, אם נחליט ללכת בדרך טובה, אז יסייעו לנו כי "הבא להיטהר מסייעין בידו". אך כל עוד לא עשינו את ההשתדלות שלנו בעצמנו, זה אומר שעדיין לא הגענו למקום הרוחני

אליו היינו צריכים להגיע ולכן לא מסייעים לנו מהשמיים ואף מאפשרים לנו למעוד, כדי שתהיה לנו בחירה ונוכל לעמוד בניסיונות מכוחות עצמנו.

אלא שאז יכול האדם לטעון, שאיך מצפים ממנו לבחור בטוב? מאין לו לדעת מה טוב ומה לא? כיצד הוא יכול לדעת מה רוצים ממנו מהשמיים? הרי כל הבחירות פתוחות לפניו, וכי עליו לנחש שבשמיים דורשים ממנו כך וכך?

לכן הקדוש ברוך הוא השאיר לנו רמזים רבים כך שנוכל לבחור בדרך הטובה. אלא שאם אותם רמזים יהיו ברורים מדי, אז כולם יבחרו בטוב ואז תתבטל הבחירה. ואם אותם רמזים יהיו בלתי אפשריים להשגה, אז

מה הועילו אם בכל מקרה אין לנו אפשרות להבין אותם?

לכן אותם רמזים הם נסתרים ולא פשוטים להבנה מצד אחד, אבל מצד שני כל אדם שישקיע, יתאמץ, יחקור וינסה להגיע לאמת, יצליח להבין אותם. הכל תלוי במאמץ של האדם עצמו, אם הוא באמת רוצה להבין את הרמזים ומחפש אותם, אז הוא ימצא.

וזו בדיוק המשמעות של הבא להיטהר מסייעין בעדו, שכאשר יש לו רצון אמתו טוב, אז משמיים מראים לו את הדרך. ומצד שני הבא להיטמא פותחין לו, שכאשר הוא רוצה להמשיך בכיף בתאוות שלו, ולהתעלם מהרמזים, אז משמיים נותנים לו ליפול.

וכך בדיוק היה עם בלעם. לאחר שהקדוש ברוך הוא אמר לו שישאל מבורכים, היינו מצפים ממנו שיעריץ את ישראל ואולי אפילו ישקול להתגייר ולהתחבר אליהם. הרי מי לא ירצה להידבק באומה מבורכת כך שהברכה תשרה גם עליו? אם הוא רואה שהקדוש ברוך הוא מגן על ישראל, ואומר לו במפורש לא לקלל אותם כי הם ברוכים, אז איך הדבר לא עושה עליו שום רושם והוא ממשיך בשלו כרגיל?

ועוד יותר קשה, כיצד יתכן שהוא שואל את הקדוש ברוך הוא שנית את אותה שאלה? הרי הוא קיבל תשובה ברורה שאסור לו לקלל את עם ישראל כי הוא עם מבורך. וכי הוא חשב שיצליח לשנות את דעתו של הקדוש ברוך הוא? וכי חשב

שאולי חלה "טעות" בתשובה שנתן לו קודם לכן? הוא כבר ידע מה רצון השם בעניין, אז מה הוא ציפה לשמוע כעת?

תארו לכם ששר של המלך ישאל את המלך שוב ושוב אם הוא יכול לקלל את בן המלך. כמה עזות וחוצפה צריך בשביל דבר כזה. הרי בלעם יודע שהקדוש ברוך הוא הוציא את ישראל ממצרים באותות ומופתים, כולם כבר יודעים שזו האומה הנבחרת, ונניח שבכל זאת רצה לנסות את מזלו בפעם הראשונה, אבל לאחר שהכול כבר ברור, מה הוא ניסה להשיג בפעם השנייה ששאל?

אלא שבלעם בעצמו כל כך רצה לקלל את ישראל עד שהתעלם לחלוטין מכל הרמזים סביבו. הוא התמקד במטרה שלו, שכאילו "לשכנע" את הקדוש ברוך הוא לשנות את דעתו.

כמו שילד קטן מבקש מהוריו משהו, וחוזר על זה שוב ושוב בצורה מתישה, ואז ההורים שבתחילה אמרו "לא!" בצורה נחרצת, לאט לאט מתעדנים ובפעם השביעית הם כבר מגמגמים שלא נראה להם שכדאי, בפעם העשירית הם אומרים שיחשבו על זה ובפעם העשרים הם כבר נכנעים ומסכימים לכל מה שהילד רוצה.

כך בלעם, שידע היטב מה רצון השם בדבר, חשב שאולי יצליח לשכנע אותו ולשנות את הרצון שלו. אז ניסה שוב את מזלו. ומכיוון שהבא להיטמא פותחין לו, אז משמיים נתנו לו תשובה קצת שונה, כדי להניח לו להבין מה שהוא רוצה להבין.

אנשים רבים מתעסקים עם הדבר הזה. מנסים לקבל כאילו סימנים מהשמיים לאישור המעשים הלא טובים שלהם. כך שיוכלו לממש את התאוות שבלבם ללא נקיפות מצפון. ובאמת הם מקבלים סימנים. כי בדרך שאדם רוצה לילך בה מוליכים אותו. כשאדם רוצה בעקשנות לעשות דבר לא טוב, אז מאפשרים לו לטעות, ואפילו נותנים לו ראיות לזכותו כך שירגיש כאילו שהוא צודק. יש לו כאילו הוכחות ממש לטעות שבה הוא חי.

האדם רוצה לקבל אישור למעשים שלו. כאשר הוא מבין שהוא הולך בדרך לא

טובה, הוא מנסה לשכנע את עצמו ואת הסובבים אותו שכאילו הוא בסדר. כי לא נעים לו לעשות דברים נגד המצפון, ובטח שלא נעים לו לעשות דברים נגד כל הסביבה שלו. אז הוא ממציא תירוצים ומשכנע את כולם שהוא בסדר.

כך בלעם רצה ללכת לקלל את ישראל, אבל מצד שני הוא יודע שישראל הם הבנים של הקדוש ברוך הוא. הוא יודע שהוא הוציא אותם ממצרים. הוא מבין שזה לא דבר פשוט. אז הוא לא הולך ישירות, אלא אומר להם לחכות כך שיבקש רשות מהשם. אבל הוא לא באמת רוצה לבקש רשות, אלא לעשות כאילו הוא מבקש וכך כאילו להצדיק את עצמו שהוא חשב שהכול בסדר.

הרבה אנשים נוהגים כך. שהם יודעים למשל שיש המון מצוות שצריך לקיים, אבל מצד שני לא מתחשק להם להתאמץ לקיים אותן. אז אי אפשר לשקר לעצמם ולכן הם מוכרחים להצדיק את עצמם איכשהו. אז הם מוצאים כל מיני תירוצים ופרצות ושנות, שכאילו הם בסדר במה שהם עושים.

ואז מהשמיים מכוונים אותם לדרך הנכונה, אבל הם מתעלמים. כאשר האדם כל כך רוצה לשמוע משהו, אז גם אם יאמרו לו את ההפך הגמור, הוא יהיה בטוח ששמע מה שרצה לשמוע. כשדברים לא מסתדרים הוא מתעלם, וכשיש משהו שכן מסתדר הוא רואה את זה כסימן. כך הוא חי בשקרים שהוא ממציא לעצמו, וכאילו שהוא מצא לעצמו דרך חיים שכאילו אמתית.

אלא שבכל זאת, לא זורקים את האדם לגמרי לתחתית, שהרי כל המטרה היא להביא את האדם לבחור בטוב. לכן ממשיכים לתת לו כל הזמן פתחי מילוט. שולחים לאדם רמזים רבים, ואם רק יבחר להתבונן בהם, אז יזכה להגיע לאמת. אלא שהוא מוכרח לרצות למצוא את הרמזים, לחפש אותם, לחקור ולהתבונן היטב, ורק אז ימצא.

ומכאן נבין שלא משנה כמה האדם נפל בעבר. וגם אם עשה דברים נוראים והגיע לתחתית שאול. מכל מקום תמיד משמיים מנסים לכוון אותו ושולחים לו רמזים. כל אחד בהתאם למקום הרוחני שלו.

לצדיקים שולחים רמזים דקים שמלמדים על העולמות העליונים, לבינוניים

רמזים שצריך להתחזק בעבודת השם, ולרשעים רמזים שלא כדאי לעשות עבירות חמורות. כל אחד מקבל את הרמזים שהוא צריך לעבודת השם האישית שלו. לכן לכולם יש תקנה וכל אחד יכול להתבונן ולחקור ולהגיע לאמת.

וכך גם היה אצל בלעם. מלאך השם עצר את האתון כמה פעמים, האתון עצמה דיברה שזה נס עצום שצריך להביא להתבוננות ומחשבה וכו'. אם בלעם היה פוקח את עיניו ומנסה להבין מה רוצים ממנו מהשמיים, בוודאי שהיה יכול להבין די מהר את הרמזים. לא צריך להיות גאון גדול, רק להתבונן ולרצות להגיע לאמת.

הרי בשביל מה המלאך עצר אותו? בלעם אמר למלאך שאם זה לא רצון השם אז הוא יחזור, אבל המלאך לא יכול לומר לו בצורה מפורשת את רצון השם כי עליו להגיע לכך מעצמו. אבל אילו היה מתבונן, אז היה מבין שבוודאי לא לחינם המלאך נגלה אליו, ועוד שהאתון דיברה וכו'. וכי זה סתם צירוף מקרים? וכי היה "משעמם" לאותו מלאך אז הוא החליט סתם כך להתגלות בלי שום סיבה וצורך?

אלא שמרוב ההשתוקקות שהייתה לבלעם לקלל את ישראל, הוא התעלם מכל הרמזים. הוא היה נחוש בדעתו לממש את התאוות שלו ולא היה אכפת לו בכלל מה מנסים לרמוז לו. הוא חיפש את הסימנים שכאילו יתנו לו אישור לקלל. שהרי הקדוש ברוך הוא לבסוף הסכים שילך, וכך גם המלאך, אז כאילו יש לו אישור משמיים.

וכך הרבה סבורים לחשוב. שהם שקועים בכל התאוות, ואז אומרים "השם יסלח לי", או "יהיה בסדר" וכו'. הם חושבים שיגיעו אחרי מאה ועשרים לשמיים ויוכלו להפעיל קשרים. או שאולי חושבים שהם יכולים לומר "לא ידענו" כמו שבלעם אמר למלאך. הרצון שלהם לאותן תאוות מעוור אותם עד שהם בטוחים שהם בסדר גמור. הם בכלל לא מבינים שהם חוטאים.

בלעם ניסה להקטין ראש ולהתעלם ורק חיפש איך לשנות את רצון השם על פי רצונו. כמו עורך דין שמייצג עבריין גדול ורשע, ומביא ראיות ברורות שכולם יחשבו שאותו עבריין עשה בסדר. גם לאחר כל המאורעות שעברו

עליו, בלעם לא שינה את דעתו והמשיך בדרכו כרגיל.

אדם שרוצה להיטהר ועושה השתדלות כדי לחזור בתשובה ולהתקרב להשם יתברך מקבל סיוע עצום מהשמיים ויכול לחוש היטב ש"הבא להיטהר מסייעין בידו". אמנם בתחילת הדרך ישנם המון ניסיונות שעלולים להפיל את האדם, כדי לבחון עד כמה הרצון שלו חזק, אבל העקשנים שבאמת רוצים להידבק בהשם יתברך מגלים פתאום שמסייעים להם בדרכם ומשנים את הטבע והמציאות כדי לעזור להם. פתאום הדברים מסתדרים להם כנגד כל הסיכויים והם יכולים לראות נסים עצומים בדרכם.

על האדם מוטלת האחריות לעשות את הצעד הראשון, לאחר שהוא פותח כחודו של מחט, פותחין לו מהשמיים כפתחו של אולם. אך כל זה מדובר רק על מי שאכן עשה מאמץ ומסירות נפש בהתמדה והשתוקקות כדי לעשות את הצעד הראשון.

אבל אדם שלא רוצה להשתדל, שמחליט שטוב לו כפי שהוא, ש"זורם" עם החיים, שהולך אחרי הסביבה, שהולך עם מה שנוח, שמתעצל לחפש משמעות, שנכנע למוסכמות, שרוצה בכל מחיר להתיר את השרץ ולממש את התאוות שלו, באמת מקבל את רצונו וכך מניחים לו מהשמיים לחיות בשקרים ובטעויות שהוא בחר לחיות בהם.

אדם שרוצה לעבור עבירה וללכת בדרך לא טובה לא מקבל סיוע כדי להתגבר על העבירה ואף עלול למצוא פתח שמקל עליו לעבור את העבירה. הוא אפילו מקבל חיזוקים לכך, החברים משבחים אותו על העברה, ההצלחה נפתחת בפניו, הכבוד מתדפק על דלתו, וכאילו נראה לו שזו עברה ממש "טובה" שכדאי לעבור. יש לו ראיות והוכחות להצדיק את עצמו.

היצר הרע מחכה לרגעים הללו שנהיה מבולבלים ולא מיושבים ואז הוא יוכל להצביע על הרע ולהציג אותו כדבר טוב. אדם שלא תופס את עצמו ועושה השתדלות כדי לברר מה רצון השם עלול להיתפס ברע מבלי שהוא אפילו מודע לכך.

לפעמים אנו מצפים מהקדוש ברוך הוא שיכוון אותנו ואנו פשוט סומכים על המזל או זורמים עם החיים מתוך מחשבה שהשם יתברך דואג לנו. אמנם בוודאי שהשם דואג לנו, אבל ישנם ניסיונות המיועדים בשבילנו שאנו אלו שצריכים לעבור אותם ולכן לא עוזרים לנו בהם. אדם שלא עושה השתדלות עלול למצוא את עצמו מתרחק, עושה שטויות ונכשל בניסיונות.

ויש כאלו שאומרים שאם השם היה מתגלה אליהם ואומר להם לחזור בתשובה, אז מיד היו משתנים. ואמנם בוודאי שזה כך, אבל גם הרשעים הגדולים היו משתנים, ולא משום שהם הפכו לצדיקים גדולים, אלא בגלל שהתבטלה להם יכולת הבחירה.

אי אפשר לצפות שהשם יתברך יתגלה לכל אחד ואחת בכל יום ויסביר בדיוק מה צריך לעשות ואיך לעבור את ניסיונות החיים, שהרי בצורה כזו אין כלל בחירה לאדם. זהו עולם של הסתר פנים, וכעת עלינו לעשות את העבודה ולחפש את הרמזים המתאימים עבורנו.

קצת אם נתעלם מהרמזים, או שנבקש תשובה גלויה וברורה מהשמיים כך שנדע מה לעשות, אז אנחנו לא שונים מבלעם שלא הבין את הרמזים ורק רצה לקבל תשובה ברורה. אלא שהתשובה הברורה כביכול שקיבל כלל לא מייצגת את האמת, כי בכוונה נתנו לו לטעות.

ויש כאלו שמבינים בשלב כלשהו שהם לא בסדר, אלא שלאחר מכן התאוה גוברת ואז הם מתחילים לתרץ תירוצים מדוע זה לא כל כך נורא כפי שחשבו קודם לכן. וכמו שאדם פתאום מבין שעבירה כלשהי היא חמורה מאוד, אבל לאחר מכן כאשר הוא מתאוה לעשיית אותה עבירה, אז הוא מתחיל למצוא לעצמו היתרים, כאילו שזה בסדר לעבור אותה בצורה חד פעמית או במצבים מסוימים יוצאים מן הכלל. ובמיוחד אם משכנעים אותו אחרים.

וגם כאן זה לא שונה הרבה מבלעם, שקיבל תשובה ברורה, אלא שלאחר מכן התחיל לשאול שאלות, שאולי זו לא ממש הכוונה של השם, שאולי הוא כן יסכים לקלל בנסיבות אחרות וכו'.

אם נתעקש למצוא היתרים לרעיונות לא טובים שעולים לנו, אז נוכל למצוא אותם, אך זה כלל לא אומר שזו הדרך הנכונה. חס ושלום אנו עלולים למצוא את עצמנו מגיעים למצב של בלעם, למרות שהכול היה על פי סימנים והיתרים מהשמיים.

פעמים רבות אנשים מעדיפים לסגור עיניים ולסתום אוזניים ופשוט להישאר בחוסר ידיעה. מלחיץ אותם להיות מודעים, כי הם פוחדים לגלות שהם נוהגים לא כשורה ואז יצטרכו לשנות את דרכם. לכן הם מעדיפים לא לדעת ואז לכאורה יהיה להם תירוץ של חוסר ידיעה.

אבל ברור שהדבר הוא שטות גמורה שהרי על פי המציאות אם האדם מזיק לעצמו בקיום עבירות או אי קיום מצוות, זה לא משנה אם הוא יודע שהוא מזיק או לא. זה כמו שאנשים מתעלמים מהאזהרות על עישון סמים או על זהירות בדרכים. אם לא נדע אז אולי נהיה שקטים יותר, אבל על פי המציאות הנזק נשאר זהה.

במקום להישאר טיפשים, אנו יכולים להחכים ולדעת טוב יותר את פנימיות הדברים ואת המציאות שהשם ברא כך שנוכל לנצל את העולם כדי להתעלות. ההתעלמות של בלעם מציווי השם הראשון לא הוסיפה לו כלל והוא נענש על כך בסופו של דבר באותה מידה. לומר "לא ידעתי" זה לא תירוץ אמתי, כי מה נוכל לענות כשישאלו אותנו "אז למה לא למדת? למה לא חיפשת? למה לא חקרת?"

אם אדם ישאל את אביו מה דעתו על נושא מסוים, ולאחר שאביו יאמר לו את דעתו הבן ישאל שוב ושוב את השאלה בצורות שונות, ואולי גם ינסה לשכנע, וישאל את השאלה בצורה שקצת מטה את הכף ומכוונת את התשובה למקום אחר, אז לאחר כל זה אולי הוא יכול לשמוע מה שהוא רוצה לשמוע, אך זוהי בוודאי לא הדעה האמתית של אביו בנושא.

אנשי מכירות למשל מעולים בזה ויכולים למכור לאנשים דברים שהם כלל לא צריכים. אנשים אומרים "לא" ולאחר מסע שכנועים משנים את דעתם. זה לא אומר שאותם אנשים פתאום צריכים את זה לאחר השכנוע של אנשי המכירות, המציאות בוודאי לא השתנתה, אלא שאנשי המכירות הכניסו את הרצונות שלהם

אל אותם אנשים.

גם לענייננו, הקדוש ברוך הוא בוודאי לא משנה את דעתו, שהרי אין שום שינוי באינסוף המושלם. אלא שאנו משכנעים את עצמנו שהאסור הוא מותר והופכים לסוג של "נבל ברשות התורה" שעושה את כל הדברים הגרועים ביותר מתוך היתרים כביכול, במקום להבין מה באמת השם יתברך רוצה מאיתנו שנעשה במצב שלנו.

הקדוש ברוך הוא לא צריך לומר לנו דברים כמה פעמים. לכל אחד יש נגישות לספר תורה, ספרים של מפרשים, הלכות פסוקות, רבנים שיכולים להדריך וכו'. אם רוצים לדעת מה רצון השם יתברך, אפשר לברר זאת. אם אדם מתעלם מכל אלו ומנסה למצוא היתרים למחשבות הלא טובות שלו, זה אומר שהוא לא באמת רוצה לעשות את רצון השם, אלא הוא רוצה לעשות את רצון עצמו מבלי שהמצפון יציק לו.

במקרה כזה, מהשמיים דואגים שהוא יקבל את ההיתרים שהוא רוצה כך שהוא יוכל לעשות את כל העבירות שירצה. אם אותו אדם בסופו של דבר יבין כמה הוא נפל וישאל מדוע לא סייעו לו מהשמיים ומדוע הראו לו שכביכול הדברים הרעים מותרים? שהרי איך יתכן שהאדם יקבל עונש על משהו שהראו לו שהוא כביכול מותר? אז יוכלו בקלות לענות לו ש"הבא להיטמא פותחין לו", ולאחר שמהשמיים ראו שהוא כל כך רוצה להיטמא, אז נתנו לו את האפשרות הזו. לכן אין לו להאשים אף אחד אחר מלבד עצמו.

השם יזכה אותנו להישמר ולהתרחק מדרכו של בלעם הרשע. נזכה לעשות את רצון השם, ללמוד מה הוא רוצה מאיתנו ולעשות זאת בשלמות מוחלטת ללא מחשבות זרות. לא לנסות לקבל היתרים לרצונות שלנו, אלא לרצות לעשות את רצון השם בלבד. לא מגיעים לזה ביום אחד, אבל עם מעט השתדלות נוכל לזכות לסייע גדול מן השמיים שהרי הבא להיטמא מסייעין בידו.

להיזהר מדברים נוצצים ועל טבעיים

אילו היה בא לכאן אדם עם כוחות על טבעיים שיכול לשנות מציאות, כולנו היינו המומים. לא מעט אנשים היו עוזבים את הכל, מכתירים אותו כמנהיג והולכים אחריו. אילו היינו יודעים שבכוחו לדבר עם הקדוש ברוך הוא, כנראה שהיינו עושים כל מה שהוא יאמר. אילו היינו יודעים שהוא בדרגת נבואה עצומה כשל משה רבינו, היינו רוצים שילמד אותנו את סודות העולם ולא היינו זזים ממנו אפילו מילימטר אחד. היינו רוכשים הרבה כבוד לאותו אדם ובטוחים שהוא הקשר הישיר שלנו עם השם יתברך.

הפרשה מספרת על אדם כזה, אלא שהוא היה לא אחר מבלעם הרשע. הוא היה בדרגת נבואה כשל משה רבינו, זכה לדבר עם השם, יכל לעשות מופתים והיה אדם רוחני מאוד, אלא שהוא בא מהצד האחר של הטומאה. וזה הפרט הקטן שמשנה את כל התמונה.

אנשים צמאים לרוחניות. הם צמאים לידע. צמאים לישועות. רוצים לעוף, לפרוח, לראות נסים, לשנות את הטבע ולהידבק בעולמות העליונים. אלא שהם לא חפצים בדרך הארוכה, בעמל ובטורח שנדרשים כדי להגיע לשם.

הם לא רוצים לשבת בכולל וללמוד תורה מהבוקר עד הלילה. לא רוצים להגביל את עצמם ולהימנע מעבירות. לא רוצים להתאמץ לקיים מצוות. לא רוצים לחיות בצמצום ולהגביל את האפשרויות הגשמיות העומדות לרשותם. הם מחפשים רוחניות בשקל, בלי שום מאמץ והקרבה מצדם.

אז מתוך כך הם עוזבים את דרך התורה ומעדיפים דרכים אחרות שנראות פשוטות ונוצצות יותר. אם זה מדיטציות ושיטות ריפוי, אם זה טקסים זרים שמציגים נסים, אם זה התעסקות עם רוחות וישויות, אם זה רבנים מפוקפקים שעושים "תיקון" לאדם בלי שום מאמץ מצדו וכו'.

ואם מישהו יאמר להם שזה לא טוב ושהם מתעסקים עם כוחות טומאה, אז מיד

הם יחשבו שזה כלל לא נכון. שהרי אנשים רואים נסים וישועות, מרגישים רוחניות ומתחברים לשפע גדול. אז איך יתכן שזה שקר? וכי אדם שאינו קדוש יכול להגיע לכלל זה?

אותם אנשים חושבים שעשיית מופתים היא ראייה לצדיקות של אותו אדם. הם מתייעצים איתם בכל העניינים ובטוחים שהם הקשר הישיר לקדוש ברוך הוא. אלא שהם שוכחים שגם פרעה עשה מופתים, וכך גם כל המצרים שהיו מכשפים, וכך גם בלעם וכך רשעים רבים שהיו בכל הדורות, שעשו כשפים מתוך עבודה זרה וכוחות טומאה.

וצריך לדעת שהתורה אסרה עלינו להקשיב לנביא שקר ועונשו מוות. ולכאורה היינו חושבים שנביא שקר הוא אדם שממציא נבואות ושקרים. שאין לו שום כוח והוא מספר לכולם שיש לו. אלא שאדם כזה הוא בכלל לא בגדר של "נביא", אלא בגדר שוטה וחולה נפש שמדמיין דברים. אותו לא צריך להרוג, אלא לאשפו אותו ולתת לו טיפול.

נביא שקר שעליו דיברה התורה הוא באמת נביא, הוא רואה דברים שמתקיימים במציאות ממש, הוא יכול לומר דברים שעתידיים להיות, הוא כביכול אדם "רוחני" וזו הסיבה שהוא סוחף הרבה אנשים אחריו. אלא שבנוסף לכך יש גם שקר בדבריו.

קשה מאוד להבחין בקו הדק שבין הקדושה לטומאה, ולפעמים אולי נראה חס ושלום שאין הרבה הבדל ביניהם, שהרי מה זה כבר משנה מה הנטיות הדתיות של אותו אדם. העיקר ה"רוחניות". אבל בעוד שנביא או בעל רוח הקודש יכול לתקן ולעזור לנו להגשים את עצמנו, אדם שפועל בצד האחר בקלות יכול ח"ו להחריב את עולמנו.

כשאנו פוגשים באדם עצמתי, מצליח, כריזמטי או בעל כוחות מיוחדים, אנו מיד מתפתים ללכת אחריו, אך מהפרשה ניתן לראות שגם אנשים כאלו עלולים להיות מקולקלים.

מכאן אנו צריכים ללמוד להיזהר ולהישמר מהדברים שנראים לנו כעל טבעיים,

ככוחות רוחניים ושאר דברים מיסטיים. אמנם בוודאי שרוחניות זה דבר טוב ומועיל, אך גם כשנראה לנו שאנו לומדים דברים מועילים, לפעמים הדרך היא לא טובה כלל. צריך לבדוק היטב עם מה ועם מי אנחנו מתעסקים ואצל מי אנחנו לומדים, כי אם אנו מתעסקים עם כוחות רוחניים מצד הטומאה, אז יתכן שכרגע הכל נראה נוצץ וקסום, אבל מאוחר יותר נצטרך לשלם על כך מחיר כבד.

אנשים נוטים לחשוב שכל חוויה רוחנית היא דבר טוב. אבל צריך לדעת שגם כשפים, עין הרע ועוד המון דברים נוספים הם מזיקים ביותר למרות היותם רוחניים. לא כל מה שרוחני בא מצד הקדושה. אדם יכול להתחבר לכוחות טומאה ולחשוב שהם מועילים לו, אבל עד מהרה ימצא עצמו בתוך בור שאין לו תחתית. פתאום הוא יבין שמקיפים אותו שדים, רוחות ויצורים אכזריים שמנצלים אותו וכלל לא רוצים בטובתו, אבל עד שיבין כבר יהיה מאוחר מדי ולא בטוח שיידע איך לצאת משם.

אם אדם עושה מופת כלשהו, מספר לנו דברים שאף אחד לא יודע ומתחבר לרוחניות, זה עדיין לא אומר שזה טוב. אולי הוא משבש דברים בשורש נשמתנו? אולי הוא מתעסק עם שדים או רוחות רעות? אולי זה נראה שהוא מתקן אצלנו משהו בעוד שמאחורי הקלעים הוא עושה לנו נזק עצום חס ושלום שנשלם עליו במשך כל שארית חיינו?

כבוד הרב, תן ברכה

לפעמים קורה, בעיקר בנקודות בהן אנו מרגישים חיסרון כלשהו בחיינו, שאנו מרגישים צורך רוחני לעשות מעשה שיחזק אותנו. אנשים רחוקים מתורה ומצוות יחפשו קוראת בקלפים, בקפה, בכף היד או בכל דבר אחר שנראה שאפשר לקרוא בו. אבל אנשים יראי שמיים ישתדלו להתרחק משם וללכת רק לרבנים הפועלים ישועות על פי התורה הקדושה. אלא שהם לא יודעים שפעמים רבות גם שם הדבר לא כל כך "קדוש".

אנשים רוצים לקבל ברכה מרב כלשהו שיסדר להם את החיים. שיעשה להם תיקונים, שיאמר להם מה לעשות, שיסיר מעליהם צרות וייסורים או שיפתח להם את המזל ויביא להם את השפע שהם רוצים. אמנם במקרים הטובים אפשר להגיע

לתלמידי חכמים אמתיים שידועים לכוון אותנו, אבל ברוב המקרים נופלים על אנשים חסרי יראת שמיים ותאבי בצע, שכל מטרתם היא להשיג כבוד, גאווה ותאוות.

אותם אנשים מגדלים זקנים ארוכים ולובשים חליפות איכותיות. הם אפילו לומדים הלכות ומחייכים בתמונות חסד של חלוקת מזון לנוקקים. אבל בפנים הכל ריק. אלא שכאשר אותם אנשים מתחילים לדבר, הם עלולים להדהים אותנו ובכך לשבות את לבנו. וכך אנשים מגיעים למקומות כאלו ובטוחים שהם מדברים עם המשיח בזמן שהם מקבלים עצות מצד הטומאה.

צריך לדעת שאת התורה קונים על ידי מאמץ והשקעה. אין פתרונות קסם שיעלימו את הצרות. הקדוש ברוך הוא נותן לנו בעיות וייסורים כדי שנתעורר, אך אנחנו מחליטים שבמקום להתעורר, ננסה לקחת את הרצון להתעוררות שהקדוש ברוך הוא נתן לנו, ונשתמש בו בדרך קלה ומיידית. במקום להתאמץ ננסה להשיג את הכל בקלות. יוצא שאנו מפספסים את הנקודה העיקרית ועוסקים בטפל.

ואמנם בוודאי שאפשר לפעול ישועות, ויש עניין גדול ללכת לתלמידי חכמים, וכמו הסיפורים על גדולי התורה שהיו בכל הדורות. אלא שמחובתנו לבדוק היטב לפני כן אם אותו אדם שאנו הולכים אליו הוא אכן תלמיד חכם.

בנוסף, צריך להבין שכל המפגש הזה צריך להניב תוצאות. שיראת השמיים שלנו צריכה להתחזק, שעלינו לקבל על עצמנו דבר כלשהו, לעשות תשובה, לקבוע זמן לתורה וכו'. ולא יתכן שתלמיד חכם יניח לנו להמשיך בכל התאוות שלנו, ללכת ח"ו נגד התורה, ועם כל זה יעשה כביכול מופתים לזכותנו.

אנשים מחפשים פתרונות קלים. אז במקום לעשות את רצון השם, לטפל בבעיות בשרשן וכך לקבל מהשם יתברך שפע רב, הם בוחרים ללכת ל"מקובל" ואז להמשיך לעשות את כל העבירות שאליהן התרגלו בלי לשנות שום דבר. צריך להבין שאף אחד לא יכול לעשות את העבודה בשבילנו, אנחנו אלו שצריכים לעשות את ההתקדמות.

אז הולכים לקבל ברכה מהרב ומצפים שזה יפתור הכל. כשיוצאים מהמקום

חוזרים לשגרה ועוברים את כל העבירות האפשריות מבלי לחשוב לרגע שעושים משהו לא בסדר. אנשים יוצאים משם ומיד זורקים את הכיפה ואת הלבוש הצנוע, וביחד איתם זורקים את כל ההצגות שעשו וחוזרים לסורם.

גם אם מדובר על תלמיד חכם ירא שמיים שבאמת יכול להשפיע, מכל מקום עיקר העניין תלוי בנו. לרוב אותו תלמיד חכם יאמר לנו לקבל על עצמנו משהו, אפילו להתחזק במשהו קטן. כי אם לא נעשה זאת, הברכה לא תחול. אולי זה נשמע קטנוני, כי מה אכפת לרב אם אנחנו שומרים שבת או לא? אבל צריך להבין שזה העיקר. השם רוצה שנתקרב אליו וכל סיבת הייסורים היא מצד הריחוק שלנו.

כך גם כאשר אנו מתפללים לדבר מסוים שוב ושוב, ואנו מרגישים שהקדוש ברוך הוא חס ושלום אינו שומע אותנו. אך בוודאי שהוא שומע, והוא גם מאוד רוצה לעזור לנו, אבל הוא רוצה שנכין את עצמנו לקבלת השפע לפני כן, כך שהשפע יבוא לתועלתנו ולא יזיק לנו.

שפע אמתי מוכרח להגיע מצד הקדושה, בעמל רוחני והשקעה. כדי לזכות להתקדם בחיים אנו צריכים להתייגע. אין דרכי קיצור שונות. קשרים עם הרב לא יתנו לנו יראת שמיים, הליכה פעם בחיים לבית כנסת לא תהפוך אותנו לגדולים בתורה. אז על אחת כמה וכמה אם אנו הולכים ל"פתיחת המזל" בלי שום מאמץ רוחני מצדנו כלל.

הקדוש ברוך הוא אומר לנו לפתוח פתח כחודו של מחט, והוא יפתח לנו כפתחו של אולם. יוצא שעיקר העבודה תלויה בקדוש ברוך הוא, אך כל זה רק אם עשינו את המאמץ הקטן שלנו לפתוח את הפתח הקטן כחודו של מחט. לאחר שעשינו את ההשתדלות הקטנה, הוא כבר ידאג לנו לכל השאר ויכוון אותנו לדרך הנכונה.

אבל כאשר אנו מתפללים פעם אחת, הולכים לקברי צדיקים, נותנים צדקה או מקיימים כל מצווה אחרת בצורה חד פעמית, אנו למעשה לא פותחים שום פתח, אלא רק עושים מעשה כדי לצאת ידי חובה. הרי כבר ברגע עשיית המצווה אנו לא

מתכוונים להמשיך איתה, אנו רק עושים אותה כדי לקבל את רצוננו ואין לנו שום עניין לקיים אותה כדי להתקרב להשם. הקדוש ברוך הוא רוצה שבאמת נרצה להתחזק, שנרצה לגדול בתורה, הרצון שלנו הוא החשוב בתהליך הזה.

רוחניות בשקל

היום לצערנו גם הפך מאוד פשוט ללמוד "קבלה", חכמת המזרח, טיפולים אנרגטיים שונים וכו'. ואז לא רק שאנשים מתפתים ללכת לכאלו שמתעסקים עם כוחות טומאה שכאילו יפתחו להם את המזל, אלא שהם עצמם לומדים להתעסק עם אותם כוחות כך שכאילו יוכלו לפתוח אותו בעצמם.

לכן כאשר רוצים ללמוד קבלה או כל דבר אחר הקשור לדברים רוחניים, חשוב לבדוק היטב מי מלמד אותנו את הדברים. האם הוא ירא שמיים? האם הוא בא מכוח הקדושה? מהיכן הוא למד את הדברים בעצמו? וכו'.

גם אם הוא נראה כאדם ישר, ירא שמיים ובעל מידות טובות, זה כלל לא אומר שזו המציאות. ישנם איסורי תורה רבים שאנו עלולים לעבור עליהם בלי לשים לב כמו לדרוש אל המתים, לעשות כשפים, לעונן וכו'.

קל מאוד ללכת למתקשר או לקורא עתידות, לעשות סיאנס, לנסות להוציא עין הרע וכו'. אבל בכך אנו עוברים על איסורי תורה וגורמים לעצמנו נזק רוחני עצום, וכל זה מתוך מחשבה שאנו הופכים ל"רוחניים". אותו אדם יאמר לנו שהוא רב גדול, בסביבה שלו יאמרו לנו שהוא עושה מופתים, המראה שלו יראה לנו שאין אדם ירא שמיים גדול יותר ממנו, אלא שפעמים רבות כל זה אחיזת עיניים.

בקלות אפשר לראות דברים על טבעיים ומדהימים או לשמוע על סיפורי מופת מאחרים וללכת אחרי אדם שיוביל אותנו לתחתית ויהרוס לנו את החיים. צריך לזכור שגם פרעה ידע לעשות קסמים, גם העבדים הזוטרים שלו ידעו לכשף וגם בלעם דיבר בחלום עם אלוקים. כל זה לא הופך אף אחד מהם למישהו שנרצה ללמוד ממנו, שהרי כל אלו באים מכוחות הטומאה וסופם כליון.

המשיכה עצמה לרוחניות היא מובנת וטובה, שהרי הנשמה שלנו צמאה לזה. אבל חשוב לבחור את הדרך הטובה להגיע לשם מתוך מחשבה והבנה ולא

להפקיר את חיינו בידי נוכלים רודפי ממון שחומדים את כספנו במקרה הטוב, או מכשפים עובדי עבודה זרה שמתעסקים עם כוחות טומאה מזיקים וחומדים את נשמתנו במקרה היותר גרוע.

כדי להמחיש את הדברים, נתאר לעצמנו שאדם כלשהו נכנס למצוקה כספית וחובות וכעת הוא מחפש דרך להיחלץ מהצרה. כדי ללוות כסף מאדם ירא שמיים המפעיל גמ"ח הלוואות, או כדי ללוות מהבנק, הוא יזדקק לאישורים רבים, לחקירות שונות ולהרבה טרחה. לעומת זאת ישנה אפשרות ללוות כסף מאנשים מפוקפקים מהעולם התחתון שישמחו לתת לו את הכסף בקלות, ללא בדיקות וכלי הרבה כאב ראש. אלא שאחר כך הוא ישלם שבעתיים.

אז אמנם הדרך הקלה ביותר וההלוואה הגדולה ביותר שהוא יכול להשיג היא בדרך המפוקפקת. אבל מצד שני צריך לזכור שבדרך הזו הוא מסתבך בבעיות הרבה יותר קשות. הוא מדרדר את עצמו ומערב את עצמו במקומות לא טובים שעלולים לסכן את חייו ולהביא המון צרות לכל משפחתו לטווח הרחוק. אף אחד לא ירצה להסתבך עם העולם התחתון, לקבל איומים על חייו ולהיכנס ללחצים ובעיות.

אז נכון שיש בעיות וחובות ולכל אחד יש דברים שצריכים תיקון בחייו, אבל חשוב למצוא את הדרך הטובה כדי לתקן ולא לבחור בדרך הקלה שתסבך אותנו בעוד יותר צרות. כך צריך לדעת שאמנם הרוחניות נוצצת והדרך הקלה להשיג אותה נראית בדרך הטומאה, ללא כל המטלות והטרחה שיש בשמירת המצוות, אבל הדרך הזו היא מסוכנת ומפוקפקת ורק תסבך את חיינו בצרות גדולות יותר אם נבחר בה.

כדי להגיע לרוחניות אמיתית צריך ללכת בדרך האמת. אמנם הדרך ארוכה יותר ומצריכה מאמץ, אבל מובטח לכל מי שהולך בה שהוא יזכה בסופו של דבר להגיע. כאשר הולכים בדרך דמיונית ושקרית, היצר הרע מציג את הכל בתור הדבר הכי טוב בעולם, ולכן קל לטעות ולחשוב שלשם אנו רוצים להגיע. אבל בסופו של דבר אנו נשארים עם הריקנות ללא כל ממשות. זה למשל מה שקורה לאדם שלוקח סמים כדי להרגיש טוב ובסופו של דבר נופל ללא

שליטה עצמית בתוך שקר דמיוני.

גם בלעם ידע את זה, ולכן הוא אומר (במדבר כג', פסוק י'): "תמות נפשי מות ישרים ותהי אחריתי כמוהו". הוא קינא במשה רבינו, הוא רצה למות כמו יהודי "מות ישרים", שתהיה לו אחרית גם לאחר המוות, שיהיה לו עולם הבא של יהודי, אבל הוא לא זכה לכך כמובן כי הוא רק רצה למות כיהודי ולא להתאמץ לחיות כמו יהודי. סופו היה שנדקר בחרב ללא חלק לעולם הבא. אז מה שווה כל הרוחניות הזו אם בפנים הכל ריק?

בשביל רוחניות אמתית צריך בסיס מוצק. צריך להבין במה אנחנו מאמינים, מהיכן כל הידע הגיע, מה המקור לכל מה שאנו לומדים וכו'. אם זה הגיע מאלילים יוונים, פסלים מהמזרח הרחוק או שאר דברים טיפשיים וחסרי בסיס אז זה מסוכן. אם לא יודעים כלל מהיכן זה הגיע, כמו חכמות שונות ועתיקות מעמים שונים זה מסוכן. מוכרחים לבסס את הדברים ולדעת שיש על מי לסמוך. יש ערבות וכיסוי. יש גב שעומד מאחורינו.

לאחר שבונים את הבסיס אנו צריכים לעבוד על עצמנו ועל המידות שלנו. אנו צריכים ללמוד את החכמה שמאחורי הרוחניות, את הדברים שעלינו לעשות כדי להיות ראויים יותר להתחבר לאותה חכמה ולזכות בה. הרי אי אפשר להשיג רוחניות אמתית בלי לעשות דבר, אלא כמו כל דבר טוב יש צורך להשקיע ולפעול כדי להשיג אותו.

וכמו שאדם ירצה להיות רופא או מהנדס. שהדבר ברור שעליו ללמוד קודם כל את הדברים הפשוטים. ראשית עליו ללמוד קרוא וכתוב, אחר כך דברים בסיסיים כמו עברית וחשבון, מאוחר יותר חישובים מתמטיים, מדעים מדויקים, פיזיקה וכו', ולבסוף את אותו מקצוע שרצה בצורה מקיפה.

וברור שאם אדם יאמר שהוא רוצה להיות רופא בלי ללמוד, אז אמנם הוא יוכל להגיע לכאלו שילמדו אותו רפואה אם הוא ישלם מספיק, אבל הדבר ברור שהוא לא באמת יצליח לרפא. הוא יוכל לעשות כל מיני דברים שלמד שנראים כעין רפואה, ובאמת אולי אנשים יכולים לטעות בו ולחשוב שהוא אמת, אבל באמת

אותו אדם הוא רוצח. הוא ייתן תרופות לא נכונות, מינונים לא נכונים ולא יבין חצי דבר ממה שהוא עושה.

כל העניינים הנצרכים נמצאים רק בתורה הקדושה שבעזרתה ניתן להגיע לרוחניות אמיתית מתוך בסיס חזק ועם שאיפות אינסופיות ללא כל גבול. רק דרכה אפשר להתחבר לקדוש ברוך הוא מתוך קדושה וטהרה. השם יזכה אותנו להגיע לרוחניות אמיתית והתעלות הנשמה שלנו מעלה מעלה, הכל מתוך יראת שמיים ובדרך התורה הקדושה.

כולם בובות על חוט והשם לבדו שולט

לאחר המאמץ הרב של בלעם ללכת נגד רצון השם ולקלל את ישראל במשך כל הפרשה, הוא רואה שיוצאות לו מהפה רק ברכות על ישראל והוא מבין שזה לא ילך לו בדרך הזו כי רק השם מחליט מה הוא יאמר. הוא מבין שאין שום עצה ותבונה נגד השם. אלא שיחד עם זאת הוא לא מוכן לוותר על הרצון החזק שלו להכשיל את ישראל, ולכן לקראת סוף הפרשה הוא מנסה דרך שונה.

הוא מבין שהעולם מונהג על פי עניין רוחני, שלפי הנסיבות הרוחניות, כך נקבעות הנסיבות הגשמיות. שהרי זו הסיבה שלא הצליח לקלל, כי כאשר בעולמות העליונים רוצים בהצלחת ישראל, אז אי אפשר ללכת נגד זה. אין טעם לנסות לשנות דברים בטבע, במציאות הגשמית, אלא שצריך לשנות את השורשים הרוחניים בעולמות העליונים.

בלעם מנצל את ההבנה הזו כדי להשיג את הרצון שלו. במקום להילחם מלחמה חסרת כל סיכוי נגד הקדוש ברוך הוא ששולט על הכל, הוא מיעץ לבלק לגרום לישראל לחטוא, ואז כאשר יגרמו לקלקול בעולמות העליונים, ממילא כתוצאה מכך יכשילו אותם כאן בעולם הגשמי.

ובאמת בלק לקח את העצה שלו ושלח את בנות מואב לזנות ולהחטיא את

ישראל. ולצערנו השיטה שלו עבדה, שלאחר מכן הקדוש ברוך הוא שלח מגפה שהביאה למותם של עשרים וארבעה אלף איש מהעם.

הרעיון שהבין בלעם הוא פשוט, וכולנו בתוכנו יודעים אותו. הקדוש ברוך הוא שולט על הכל. זה לא משנה כמה ננסה ללכת נגד רצונו, זה לא יעזור. הוא לבדו שולט והוא זה שמחליט על הכל. הדבר היחיד שיש באפשרותנו לשנות הוא המצב הרוחני שלנו. אפשר להתקרב אליו יותר או חס ושלום להתרחק ממנו, אבל עניין הגשמיות כלל לא בשליטתנו ומשמיים מזמנים לכל אדם שפע על פי המקום הרוחני בו הוא נמצא.

אם אדם מתרחק מהמסלול הנכון, הוא יביא אותו אליו. זה יכול להיות בדרך טובה, כמו שאמר לבלעם בפעם הראשונה שלא ילך עם האנשים לקלל את ישראל. זה יכול להיות בדרך פחות טובה אם הוא ממשיך בדרכו המקולקלת, כמו המלאך שהסיט את האתון מהדרך. אבל לפעמים, לא עלינו, זה יכול לבוא בצורה של ייסורים כמו עשרים וארבעה אלף איש שמתו במגפה.

בלעם לא יכול היה לעשות כלום נגד ישראל. כי אם המעשים של ישראל מתוקנים, אז השם יתברך הופך את הכל לכבודם. הוא יכול לעשות השתדלויות רבות ומאמצים עצומים, ועדיין לא ישנה מאום. הדרך היחידה היא לחבל ח"ו בקשר שבין ישראל לאביהם שבשמיים שמגן עליהם.

ואם המעשים של עם ישראל אינם מתוקנים, אז אומות העולם יכולות לשלוט חס ושלום, ואפילו יותר מכך, אומות העולם לא צריכות להתאמץ, כי המגיפה עושה את העבודה במקומם. אומות העולם לא צריכות נשק חזק כדי להכניע את ישראל, הן רק צריכות שיהיה רפיון בעבודת השם, ואז הקדוש ברוך הוא כבר יביא את המציאות הגשמית בהתאם.

יוצא שהכול תלוי במעשים שלנו, ולאומות העולם אין שום נגיעה בזה. לא הצבא הוא שנלחם, לא האויבים הם שיכולים להזיק, לא ראשי העם יכולים להועיל, לא הכוח הוא שקובע ולא שום דבר גשמי משחק תפקיד. הכל תלוי אך ורק בהשתדלות הרוחנית. אם לומדים תורה, מקיימים מצוות ועושים את רצון

השם, אז הכל טוב. ואם להפך, אז חס ושלום מתרחשים דברים לא טובים, וכפי שמתואר באריכות בפרשת בחוקות?

אנשים פוחדים מאומות העולם השולטות. נרתעים ממלחמות ועושים הכל שבביל הסכמי שלום עם רוצחים ומחבלים. כל פסיעה בארץ שלנו מלווה באישור של בכירים מאומות העולם, מתוך רצון להתחנף ולעשות להם נחת כך שיעזרו לנו. אבל כל הדברים הללו הם חסרי משמעות משום שלאומות העולם אין שום כוח מצד עצמן.

הפרשה מלמדת אותנו בצורה ברורה שאף אחד לא יכול לגעת בישראל מבלי שהשם ירצה בכך. מי יודע כמה מחבלים מנסים להזיק לנו. מי יודע מה האויבים ששונאים אותנו כל כך מתכננים לעשות. מי יודע כמה מאמץ והשקעה הם עושים כדי להרע לנו. אלא שהקדוש ברוך הוא מצילנו מידם.

ואילו הפרשה הזו לא הייתה נכתבת, לעולם לא היינו יודעים שבלעם ובלק כל כך התאמצו כדי להצר לנו ולקלל אותנו. לא היינו משערים לעצמנו את כל הנסים המופלאים שהשם יתברך עושה איתנו. ומצד שני היינו סוברים שאותה מגפה היא דבר מקרי, ולא היינו משייכים את זה למעשים של העם עם בנות מואב.

אבל הפרשה כן נכתבה, ובצורה שונה מכל שאר התורה, שתמיד מספרים את הדברים מהצד של ישראל, וכאן בצורה תמוהה לכאורה הדברים נכתבו מנקודת מבט של האויבים של ישראל. כי רק בצורה כזו נוכל להבין את הנסים העצומים וההשגחה הפרטית של השם יתברך עלינו. מי יודע כמה נסים נפלאים מתרחשים בכל יום כדי להציל אותנו מהאויבים הארורים שכל כך שונאים אותנו.

וכך בכל הדורות, קמים עלינו ללותנו, ואנחנו מצד שני חושבים כוחי ועוצם ידי. שתמיד משבחים את הערנות של כוחות הביטחון, שמתמלאים בגאווה על הכוח האדיר של הצבא, ומתרברים בניצחונות שכלל לא שייכים לנו. הרי זה הכל של הקדוש ברוך הוא. אין לנו שום מושג בכל הנסים המדהימים שמתרחשים מאחורי הגב שלנו.

ומצד שני, דווקא אותם תלמידי חכמים שיושבים בשקט ועושים מהפכות בשמיים, שמרבים זכויות לישראל, שיושבים ללמוד תורה מהבוקר עד הלילה ומורידים לעולם חסדים גדולים במקום דינים חזקים שהיו צריכים ח"ו לבוא, דווקא הם נתפסים כמפריעים. שכאילו הם לא עושים כלום, חיים על חשבון אחרים, מתעלקים על הציבור, לא מתגייסים ולא מועילים במאמץ וכו'. וכך מצרים להם ורודפים אותם, ולא מבינים שבזכותם העולם קיים.

כי אנו רואים את העולם הגשמי מתוך עיניים גשמיות. לא מבינים שיש דברים מעבר. לא מבינים שאנחנו כמו בובות והכל השגחה פרטית מסביבנו. אין דבר כזה צירוף מקרים, הכל נקבע בצורה מדויקת. ואמנם צריך לעשות השתדלות, אבל לאותה השתדלות אין שום קשר להצלחה. השפעה וההצלחה מגיעים אך ורק מתוך ההשתדלות הרוחנית.

מה שבאמת עלול להביא למפלה לעם ישראל זה הזנות והחטאים. אדם שסוטה מדרך האמת עלול בקלות להביא למפלה. מצד שני הליכה בדרכי השם תביא לנו את הניצחון מול אומות העולם. זהו הפתרון למחבלים ולפיגועים, הפתרון לכל הצרות של עם ישראל וגם הפתרון לצרות האישיות של כל אחד ואחד מאיתנו. רק השקעה רוחנית תועיל.

הרי הקדוש ברוך הוא לבדו שולט, וכל השאר מסביב הם כמו בובות על חוט מבחינתנו. אז למה לבזבז את הזמן במלחמות עם בובה? למה לכעוס על בובה שמרגיזה אותנו? למה לפחד מבובות? במקום זה אפשר לשמור על יחסים טובים עם המקור ששולט על כל זה, ולקבל את הברכות של בלעם וכל שאר השונאים שלנו אפילו שהם מאוד רוצים לקלל, פשוט כי כך השם החליט.

מכאן נבין כמה חשוב להתחזק, ללמוד תורה, להשתדל בקיום המצוות ולעשות כל מה שאפשר כדי להתקרב לקדוש ברוך הוא. כל זה ישפיע עלינו חסדים גדולים והצלחה. גם נלמד כמה צריך להעריך את כל העוסקים בתורה ובהשתדלות הרוחנית, שאלו משפיעים על כולנו שפע גדול.

השם יתברך יזכה אותנו לעשות רצונו וללכת בדרכיו וכך לזכות לברכות

מרובות ולשמירה צמודה כך שאף אחד לא יוכל להזיק לנו לעולם.

להוציא את בלק ובלעם מתוכנו

הפרשה מתארת את הברית של בלק ובלעם ביחד כדי לקלל ח"ו את עם ישראל. בלק רואה שישראל יושבים ממולו, הוא יודע את כל מה שעברו, הוא מכיר את הכוח הרב שלהם והוא מבין שכעת הם עלולים להילחם בו. לכן הוא שוכר את בלעם כדי שיקלל אותם כך שהוא יוכל לנצח אותם.

בלעם מצדו רוצה לקלל את ישראל אפילו יותר ממה שבלק עצמו רוצה בכך. הוא קופץ על ההזדמנות שנפלה לו ומנסה בכל כוחו כאילו "לשכנע" את הקדוש ברוך הוא שיסכים שיקלל אותם. יחד הם חוברים ומנסים לעשות זאת, אך השם יתברך ששומר על ישראל לא נותן להם להצליח.

וצריך לתמוה על כל המהלך הזה ועל כל דרך החשיבה שלהם. שאם באמת בלק פוחד מישראל שיתקפו אותו, אז למה לא ביקש שבלעם יברך אותו? בשביל מה בכלל להיכנס למלחמות? מדוע לקלל ח"ו את ישראל? ואיך יתכן שבלעם מכניס עצמו בסכנה כל כך גדולה ללכת נגד רצון השם?

בלק אומר לבלעם שהוא יודע שמה שיברך יהיה מבורך ומה שיקלל יהיה מקולל. אז יוצא שהוא מודע לכך שגם הברכות שלו עובדות, ומדוע אם כן לא בחר בברכה? שיבחר שיברך אותו שעמו יהיה מוגן או שיעשו שלום עם ישראל, ומדוע צריך לקלל את האויב?

אמנם החשש של בלק הוא הגיוני. הרי ישראל הוא עם חזק שמוקף בנסים גדולים וסיעתא דשמייא עצומה שמאפשרת לו להצליח. עמים עצומים הושמדו על ידם וכעת אם יחליטו להילחם במואב הם יוכלו לחסל אותם. לכן לבלק מלך מואב אכן יש ממה לפחד.

אבל אם הוא פוחד ממלחמה שיבקש מבלעם שיברך אותו לשלום והגנה. אם

הוא פוחד ממפלה, שיבקש מבלעם שיברך אותו להצלחה. אם לאדם יש מתחרה כלשהו, אז שיבקש הצלחה לעצמו, מדוע צריך לבקש את הכישלון של השני?

ויותר מזה, שגם אם יצליח בעניין הקללה שלו, מכל מקום תוכל להגיע אליו מפלה מצד אחר, שיתכן שעם אחר ילחם בו, או ששארית ישראל יקומו להילחם בו לאחר מכן שוב וכו'. ואם כן מדוע הוא מתעקש על הקללה במקום לבקש לעצמו הגנה?

זו בעצם המידה הגרועה שהייתה בבלק ובלעם. בלעם היה שטום עין, והיה מרכז את כל כוחו בעינו האחת כדי לקלל. הוא היה עושה עין הרע בצורה מכוונת ומסודרת במטרה מובהקת להזיק. הוא היה כל כך צר עין שלא יכול היה לחשוב על ההצלחה של עצמו, הוא היה מוכן להקריב את עצמו ובלבד שיצליח לקלל את עם ישראל. לא אכפת לו לסכן את עצמו, להזיק לעצמו ולהפסיד, העיקר לקלל ולהזיק לאחר.

וצריך לדעת שבמידה מסוימת, בלק ובלעם מצויים בתוך כל אחד מאיתנו וראוי לכל אחד מאיתנו לזהות אותם ולבער אותם מתוכנו. לפעמים אנחנו כל כך ממוקדים ברע, רוצים לעשות "דווקא", רוצים להזיק לאחר, מחפשים נקמה, רוצים לעשות "צדק", שאילו היו שואלים אותנו אם אנחנו מעדיפים שיהיה לנו טוב או שיהיה לאחר רע, אז היינו בוחרים באפשרות השנייה.

לפעמים אנחנו כל כך מקנאים באחרים שאנחנו לא יכולים לסבול את זה שהם מצליחים. לפעמים אנחנו כל כך כועסים על אחרים שפגעו בנו שנעשה הכל כדי לנקום בהם. לפעמים אנחנו מרגישים חוסר צדק, ואז נעשה הכל כדי שיהיה לאחר רע. במקום להתמקד בטוב, במקום להועיל ולהביא לשפע עבורנו, אנו מתמקדים במניעת השפע עבור האחרים.

אנשים עושים עין הרע עם צרות עין נוראה, בלי לשים לב לכך בכלל. מנסים להכשיל אחרים ורוצים ברעת האחר במקום בטוב שלנו. תמיד נמצאים בתחרויות, עושים השוואות עם האחרים וכו'. אנשים יכולים לסבול המון, אבל כאשר הם רואים מישהו שפחות סובל מהם, אז כבר לא מסוגלים להכיל יותר.

הם יוצאים מדעתם, מרגישים פריירים ומתחילים לשנוא את האחר.

ולכאורה הכל טוב אצלם, ואם לא היו יודעים שהשני קנה את אותו מוצר ביותר זול, או שהשכן מרוויח יותר מהם, או שהחבר הצליח יותר וכו', אז הם היו מאושרים. אבל עכשיו שהם כן יודעים, אז הם אוכלים את עצמם ולא יכולים לחיות עם זה בשלום. הם מאחלים בתוך תוכם דברים גרועים לאחרים.

אם מישוהו קיבל תפקיד שהם רצו לקבל, אז במקום להתפלל לתפקיד אחר טוב יותר, הם יבחרו להיתקע במחשבות לא טובות שאותו אדם ייכשל ולא יצליח בתפקיד. אם ראו מישוהו שזכה בפרס יקר בהגרלה, אז יאחלו לו בלבם דברים לא טובים מתוך הקנאה הרבה. אם למישוהו יש דבר מה שחסר להם, בין ברוחניות ובין בגשמיות, יהיה להם קשה מאוד לקבל את זה. במקום להתמקד ברצון של ההצלחה והשמחה שלהם, הם מתמקדים ברצון של הכישלון והכאב של השונאים.

בכלל לא פשוט למשל להיות רווק שמשנתף מכל הלב בשמחת חברו שמתחתן. כמעט בלתי אפשרי לשמוח כשהחבר הצליח לקנות מוצר בחצי מהמחיר שאנחנו קנינו. הנטייה הטבעית היא לא להתפלל להשם שייתן לנו את מבוקשנו כפי שמתבקש שנעשה, אלא הנטייה היא לרצות במפלת האחר. במקום לברך את עצמנו יוצא שאנו מקללים את האחר.

חשוב להחדיר לעצמנו מידות טובות. בעניין הקנאה ברור לכולנו שהיא מידה גרועה שמוציאה את האדם מהעולם. אבל מצד שני ידוע שקנאת סופרים תרבה חכמה. ולכאורה זה נשמע סותר, ולא ברור האם הקנאה היא טובה או מזיקה?

אלא שלקנאה יש שני צדדים. אם היא גורמת לנו לחשוב מחשבות שליליות ולרצות בכישלון של הזולת, זו קנאה גרועה שמזיקה גם לנו וגם לאחרים ומוכרחים להתרחק ממנה. אך אם הקנאה מביאה אותנו לרצות בהצלחה שלנו מבלי לגרוע חס ושלום שום דבר מהזולת, אז זו קנאה מבורכת שתרבה חכמה. אז אם אנחנו רואים שטוב לאחר, צריך לחזק את הרצון שגם לנו יהיה טוב, לא לפתח חס ושלום רצון שלאחר יהיה רע.

צריך לדעת שקנאה וצרות עין מביאות את הצרות קודם כל על האדם עצמו. כמו שהמתפלל על חברו נענה תחילה, כך גם להפך. אם אדם מקפיד על האחר, מקנא בו או רוצה ברעתו, בשמיים פותחים את הספרים של אותו אדם כדי לבדוק אם הוא באמת כזה צדיק שהוא בא בטענות על האחר.

אם אדם חושב שלחברו לא מגיע דבר מסוים, אז בשמיים יפתחו את הספרים שלו בעצמו כדי לראות אם הוא ראוי לכך. מיותר לציין שכשפותחים את הספרים, מגלים הרבה חובות לאדם, מה שמעורר הרבה דינים.

כל החיים שלנו הם מתנת חיים. כל הדברים שאנו מקבלים הם מתנה וחסד מהשם יתברך למרות שלא מגיע לנו. אם יפתחו לנו את הספרים וידקדקו איתנו, יהיה קשה מאוד להגיע למקומות טובים.

אדם שרוצה להעניש את חברו, יקבל קודם כל עונש לעצמו. מי שמבקש רעה לחברו, אז מהשמיים יגלגלו רעה כזו קודם כל אליו. הוא מתחבר לשורש של דינים קשים, וכך מידה כנגד מידה דנים אותו כפי שהוא דן אחרים. דווקא אדם שרוצה בשמחת חברו ומבקש טוב לאחרים, הוא זה שמתברך תחילה והופך להיות צינור לשפע. לכן טוב עין הוא יבורך, כי הוא מתחבר לשורש של חסד, רחמים ושפע רב.

כשבלעם מנסה לקלל את ישראל יוצאות לו ברכות. הוא אומר "מה טבו אהליך יעקב" (במדבר כד', פסוק ה'), כי האהלים של ישראל נבנו בצורה מיוחדת כאשר הפתח של האחד לא נמצא מול הפתח של האחר. הם היו מכוונים את הפתחים שלא יהיו זה מול זה כדי שלא יראו מה יש בבית של השני, שלא יקנאו אחד בשני ולא יזיקו אחד לשני. דרך התורה היא לנהוג בעין טובה, לשמוח בשביל האחר ולרצות בטובתו שלא גורעת מאיתנו כלום.

חשוב לאדם להפוך להיות טוב עין. לרצות בטוב של האחר. צריך להבין שאף אחד לא יכול לפגוע במה ששייך לנו או לקחת לנו אותו. אז אם יש לנו עסק כושל וממול עכשיו נפתח עסק מתחרה שמזרים לעצמו לקוחות בלי הפסקה, לא כדאי להביא על עצמנו דינים בכך שנרצה שהעסק ממול ייכשל וייסגר. הרבה יותר חכם

להתפלל על עצמנו שהשם ישלח לנו פרנסה טובה ויצליח את דרכנו. הרי ברור שלהשם יתברך יש די פרנסה לשני העסקים, אז מה אכפת לנו שגם השני ירוויח ביחד איתנו? בשביל מה אנחנו צריכים להכניס לתוכנו את בלק ובלעם?

אפשר להרגיל את עצמנו לחשוב בצורה טובה על הזולת. אמנם אדם שהתרגל לקנא ולהסתכל בצרות על אחרים לא יוכל ביום אחד להשתנות. אבל אם נרגיל את עצמנו בכל יום לחשוב בצורה חיובית על האחר לפחות פעם אחת, נרגיל את עצמנו לברך מישהו שכבר מצליח להצלחה גדולה יותר, נרגיל את עצמנו להתפלל בשביל האחר למרות שלא חסר לו, כל זה יביא אותנו לאט לאט לשינוי בתפיסה שיהפוך אותנו לטובי עין שהברכה שרויה אצלם.

לכן הקדוש ברוך הוא ברך את אברהם שיהיה ברכה. הוא לא ברך אותו שיהיה "מבורך", אלא שיהיה "ברכה". שהוא עצמו יהיה ברכה, שיוכל לברך אחרים לפי ראות עיניו. כי זו הברכה הכי גדולה, שיהיה לנו מפתחות לשפע עצום כך שניתן לאחרים. לא מתוך צרות עין, שנרצה לשמור הכל לעצמנו ושאחרים ייכשלו, אלא שנרצה מכל הלב שלאחרים יהיה טוב, ואז ממילא כאשר הברכה עוברת דרכנו, אז בוודאי נזכה ליהנות מהשפע.

וכמו למשל שלאדם יש ילדים או תלמידים, וכאשר הם מצליחים הוא שמח מכך. כי הוא יודע שזה בעצם ההצלחה שלו. הוא לא מקנא שהם מצליחים יותר ממנו, כי ההצלחה שלהם היא ההצלחה שלו. כך בצורה דומה, כאשר אדם מבין שהמחשבה הטובה שלו עבור אחרים מביאה להם שפע דרכו, אז ממילא אין לו במה לקנא, כיוון שהשפע שהם מקבלים הוא שלו ממש.

וצריך לדעת שעיקר השפע והטוב מגיע מתוך הראייה החיובית של האדם. וזה מה שטעה בו בלק, שראה את העולם באור שלילי ולכן חיפש כיצד לחסל את האויבים. ואז ממילא נשאב לאותה שליליות ולא הצליח להתחבר למקומות טובים. אבל עלינו לבחור לראות את הדברים מתוך מקום חיובי, ואז ממילא נוכל להתחבר ליותר שפע.

אנשים כל היום מדברים על הצרות שלהם. על המצב הגרוע שלהם, על המצב

בעולם, על המצב הביטחוני, על הקושי הכלכלי, על כל מה שחסר להם, על כל מי שהציק להם, על כל אלו שצריך לנקום בהם וכו'. כל היום חושבים איך לצאת מהצרות ומה עליהם לעשות כדי להרחיק את המזל הרע מעליהם. אותם אנשים כל כך שקועים בשליליות, שהם נשאבים לשם יותר ויותר ורק מתרחקים מהסיכוי שלהם לצאת משם.

אבל במקום לחשוב איך להימנע מהדברים השליליים צריך להתעסק בטוב. ללמוד תורה, לקיים מצוות, לשמוח ואז השם יעשה הכל בשבילנו. מעט מן האור דוחה הרבה מן החושך, שאם נתעסק באור התורה, ברוחניות, בקרבה לקדוש ברוך הוא, אז ממילא כל הרע ייעלם מאלינו.

וזה מה שאמר רבי שמעון, שכאשר האדם לומד תורה וכל היום מתעסק רק בזה, אז מלאכתו נעשית בידי אחרים והוא לא צריך לדאוג לשום דבר. הכל מסתדר מעצמו. אם כולם היו לומדים תורה, לא היה שום רע בעולם. היה שפע, שלום וכל מה שצריך. כך התורה אומרת במפורש בפרשיות הברכות והקללות, וכן בוהיה אם שמוע ועוד מקומות.

וזהו גם עניין הנעלבים ואינם עולבים. ששם מגיע עניין הניסיון המעשי. שבא מישוהו ומעליב מישוהו אחר ללא סיבה מוצדקת. שפתאום מתנפל עליו ואומר לו דברים גרועים, ואז אותו אדם מתמלא בתחושות רעות, בכעס, בשנאה, פגעו לו בכבוד, הוא רוצה צדק, הוא מחפש נקמה, על דבר כזה לכאורה אי אפשר לעבור בשתיקה.

ובאמת הוא צודק, כי אותו אדם סתם העליב אותו ובדרך הטבע אין לו שום סיבה מוצדקת. לכן הוא רוצה להוכיח לו שהוא טועה. אלא שכעת יש לאותו אדם בחירה. הוא יכול להחזיר לו, לצעוק עליו בחזרה, להכות אותו, לומר עליו דברים לא טובים, לעשות לו תחבולות, לעשות בו נקמה, או לפחות סתם לשמור עליו טינה בלב ולאחל לו דברים גרועים. וכולם גם יצדיקו אותו, שהרי השני שסתם התנפל עליו הוא האשם שלא היה בסדר.

אלא שאם הוא יבחר בדרך הזו, אז אמנם ישקיט את הכעס ואולי גם ירגיש

סיפוק מתחושת הניצחון שלו, שבוודאי תוסיף לו הרבה גאווה, שכך הוא לא "פרייר", אבל יחד עם זאת הוא לא ירויח מזה שום דבר ממשי. הכל יחזור להיות כפי שהיה, הצרות יישארו כפי שהן והוא לא יתקדם לשום מקום.

אבל מצד שני, הוא יכול לבחור להיות מהנעלבים ואינם עולבים. שבמקום להתעסק בנקמה בזולת, בוחרים להתעסק בטוב. במקום להגיב לשיגעון שמתרחש בחוץ, הוא יכול להתכנס בעצמו, להחדיר לעצמו מחשבות טובות, לדון את המשוגע שמולו לכף זכות, ואז לבקש בקשה מהשם. ואומרים רבותינו שזו סגולה עצומה, שמה שיבקש יתקיים.

אז מה עדיף? להיות כמו בלק ולבחור לעשות נקמה ורע לזולת? או לבחור ללכת בדרך השם ולעשות טוב לעצמו?

כך אנשים רבים מתעסקים בשליליות וכמו בלק שוקעים שם. רוצים להשמיד את המחבלים, להרחיק את הסבל, להתגבר על הצער וכו'. מתעסקים תמיד בדברים הלא טובים וחושבים כיצד לסכל אותם. איך לצאת מצרות ולחסל את הרע.

וכך גם כמו בלעם, הם בוחרים להעצים את אותה שליליות ולפלפל בה, אפילו שהיא בכלל לא קשורה אליהם. אנשים שומעים על ריב שלא שייך אליהם בכלל, ומיד מחליטים מי צודק ומי אשם, מתערבים ומכניסים את עצמם לתוך כל אותה שליליות.

יש כאלו שמחפשים איפה יש רע כדי להתעסק אתו. מכניסים את האף לכל מקום, מחרחרים ריב, מעצימים דברים גרועים, מייעצים עצות רעות וכו'. "אל תוותר לו", "אל תהיה פרייר", "תחזיר לו" וכו'. וכי מה זה נוגע אליך בכלל? מה אתה מתערב?

יש אנשים שמתווכחים ועושים הפגנות, כל היום עושים רעש אבל הם בכלל לא יודעים על מה הם נלחמים. הכל מתוך שמועות ודברים לא ברורים. הוא אומר מילה ומיד כולם קופצים בלי לברר אפילו מה קרה.

ועל אחת כמה וכמה שיש לפעמים מחלוקות בדעת תורה, שיש גדולים

שנחלקים, ואז כולם מתווכחים, מבזים תלמידי חכמים ואומרים דברים גרועים זה על זה. ובמיוחד אפשר לראות את זה בזמני הבחירות, שאז כאילו הכל מותר, לשון הרע, רכילות, הוצאת שם רע, ביזוי תלמידי חכמים, שנאה, גידופים וכו'.

ואולי היה אפשר להבין מעט אם באמת היו לאדם ראיות ברורות ואיזה עניין ונגיעות, אבל זה בכלל לא קשור אליו. הוא ניזון משמועות ולא יודע חצי דבר על המתרחש. הוא שמע ויכוח, אז מיד הכניס את עצמו פנימה ותפס צד. וכי איזה עסק יש לו בזה? כל אדם יכול לבחור לעשות כרצונו, אבל מדוע להתערב במה שאחרים עושים ולהשפיע רע?

ככל שנפחית את מידת הקנאה הרעה ונרצה בטובת השני, נוכל לזכות לאהבת ישראל גדולה שתחלחל בלבנו ותשפיע על כל העולם כולו. מתוך אהבת ישראל נוכל לתקן את עוון שנאת החינם שהחריב את בית המקדש וכך בעזרת השם נזכה לבנינו במהרה בימינו אמן.

נבואות בלעם

כאשר בלעם רצה לקלל, הקדוש ברוך הוא שם בפיו ברכות. וצריך לדעת שאמנם בלעם מצד עצמו היה רשע, אך אותן ברכות היו נבואות ממש, מתוך דברי השם יתברך. והדבר מובן שכל הנבואות האלו אמנם נאמרו על ידי מכשף גוי רשע, אבל יחד עם זאת נכתבו בתורה הקדושה, ומכאן שהן מיועדות אלינו.

לכן מן הראוי להסתכל בהן ולנסות להבין אותן, וכך לראות מה השם יתברך רומז לנו דרך אותן נבואות. ננסה בסיעתא דשמיא להביא פסוקי נבואה מהברכות שברך בלעם בעל כרחו, ולראות כיצד נוכל ללמוד מאותם פסוקים ולהכניס את הדברים אל חיינו.

בלעם אומר לבלק "מה אקוב לא קבה אל" (במדבר כג, ח). למרות שהוא יודע שיש לו כוח אדיר לקלל ולהחריב, עם כל זה הוא מבין שאם השם יתברך לא

מקלל, אז אין לו שום כוח מצד עצמו לקלל. הוא יכול לעשות דברים רק אם זה מתאים לרצון השם.

וכך עלינו להתחזק בביטחון ולהבין שאם השם יתברך לא רוצה שיגיע רע למישהו, אז גם אם כולם ינסו לקלל אותו, להכשיל אותו ולעשות לו רע, זה לא יעזור להם כלל. רק השם מחליט והכל הולך לפי רצון השם.

לפעמים אנשים פוחדים מכאלו שרוצים להזיק להם, אבל עליהם להבין שהחשבון היחיד שיש להם זה רק עם השם יתברך, ואם הוא רוצה בטובתם, אז גם האויבים הכי גדולים שלהם לא יוכלו כלל להזיק, ואדרבה, הם גם יברכו אותם. כמו בלעם שברך את ישראל או כמו שרו של עשו שברך את יעקב וכו'.

"עם לבדד ישכון ובגויים לא יתחשב" (שם, ט). בדרך הטבע נראה שיש עמים חזקים מאיתנו. נראה שאנו תלויים בעמים אחרים. תמיד חשוב לנו שבכל העולם יחשבו עלינו דברים טובים. חשוב לנו להיראות טוב. חשוב לקבל עזרה ממדינות אחרות וכו'. ובאמת אמנם בוודאי שאין כל רע בהשתדלות, אבל רק צריך לשים לב שזה לא בא על חשבון התורה הקדושה.

כי באמת מי שמחליט זה רק השם יתברך. לכן אסור לעשות שיקולים של התחשבות בגויים על חשבון התורה. אסור לעשות שלום בתמורה לפשרות על דרך החיים שהתורה הכתיבה לנו. אסור לוותר על ערכים כדי להתאים לסביבה. אסור לנו להידמות לכולם. אנחנו עם שונה שיושב לבדו ולא מתחשב בגויים.

ובאמת אפשר לראות שככל שאנו מנסים להתחשב בעמים אחרים, להיות נחמדים וטובים לאחרים, כך רק דורכים עלינו יותר. במקום להעריך את המאמצים שלנו, את ההתחשבות שלנו, את היושר והרגש שלנו, את הוותרנות והסלחנות, את העדינות, את החמלה, את הלב הרחב, במקום זה הם לוקחים את הכל לרעתנו ומשתמשים בזה נגדנו.

ומכאן אולי אפשר לראות רמז בפסוק, שאם עם לבדד ישכון, שאם נשמור על עצמנו סגורים לבדנו בלי להתערב עם עמים אחרים, אז בגויים לא יתחשב, שנהיה חזקים יותר מכל העמים ולא נצטרך כלל להתחשב בהם. וכך באמת היה

באותה תקופה מיציאת מצרים ועד לאחר כיבוש הארץ.

אלא שלפי זה אפשר להבין שאם ח"ו העם לא ישכון לבדו, אז הוא ייאלץ כן להתחשב בגויים כי כבר לא יהיה לו את החוזה שלו. ואולי מכאן בלעם יעץ לבלק את העצה לבסוף, שישלח את בנות מואב ומדין לזנות עם ישראל. כי זו נקודת החולשה של עם ישראל, שכאשר יש פתחים לתרבויות אחרות ותערובת עם עמים אחרים, אז אין את החוזה של העם וכך עמים אחרים יכולים לשלוט בו. אבל אם עם ישראל שומר על עצמו כעם יהודי ונבדל, אז אף אחד בעולם לא יכול להזיק כלל.

מכל זה נבין כמה חשוב לשמור על עצמנו כעם מאוחד, ולא להתערב כלל עם עמים אחרים. כך נשמור על החוזה שלנו ונקבל סיוע עצום מהשמיים שלא נזדקק להתחשב באף אחד ולא נהיה תלויים באף אחד. אסור לפתוח פתח לתרבויות זרות, אלא רק דרך התורה הקדושה היא שלנו.

"תמות נפשי מות ישרים ותהי אחריתי כמוהו" (שם, י). גם הרשעים שמתעסקים בהבלי העולם הזה, יודעים שבסופו של דבר יגיע יום המוות. הם אמנם חיים חיי הפקרות ונשלטים על ידי התאוות, ההרגלים והכללים של החברה, וכך הם מנסים ליהנות מהרגע וכאילו להדחיק את העניין שגם הם ימותו יום אחד, אבל בתוך תוכם הם מפוחדים ואין להם שמץ של מושג מה שהולך לקרות איתם.

אז כדי להתמודד עם הפחדים הם משקרים לעצמם. הם אומרים לעצמם שאפשר לרדוף אחרי תאוות ולעשות עברות, שחס ושלום אין דין ואין דין, והם בטוחים שלבסוף השם יסלח להם והכל יהיה טוב. הם חושבים שבגלל שהשם יתברך רחמן אז הוא ירחם עליהם למרות שהם הולכים נגד תורתו.

לכן אנשים רחוקים מנסים להימנע משיחות על עניין הפטירה, משתדלים לא לדעת מה קורה אחרי המוות ומתרחקים ככל שאפשר מרגעי מחשבה וחשבון נפש. כל זה משום שהם פוחדים מאותם רגעים כי אז האמת מתחילה להתגלות. הם פוחדים להיות לבד עם עצמם כי הם מבינים שהדרך שלהם אינה נכונה.

הדבר דומה למישהו שמשקר לאחרים ואז הוא משתדל להתרחק מהם ומתחמק משיחות איתם כדי להימנע ממבוכה שלא יגלו את השקרים שלו. כך אותם אנשים מתחמקים מעצמם ומקיפים את עצמם בסביבה רועשת, מכשירים בידוריים, עיסוקים וכל דבר אפשרי, רק לא להיות לבד להתמודד עם האמת. אבל בפנים כולם יודעים שהכול זמני ואי אפשר להתחמק מאותו יום גורלי.

לכן בלעם שהכיר את הבורא וידע מהעניינים העליונים ומהדין שיהיה עליו לתת בסופו של דבר על מעשיו, רצה למות מות ישרים ולהיות באחריתו כמו עם ישראל. אלא שהוא לא הסכים לוותר על התאוות שלו ולהתגייר, אלא רצה לחיות כמו גוי מופקר בתאוות ויצרים, ועם זאת למות כמו יהודי שאחריתו בעולם הבא.

אבל באמת הדבר מובן שרק מי שחי בצורה ישרה, יכול למות מות ישרים. רק מי שחי כיהודי יכול למות כיהודי. אנשים רבים רוצים להחזיק בעברות שלהם, אבל עם זאת רוצים לקבל שכר גדול. הם בזים לערכים ולמצוות ואז כשמגיעים עליהם ייסורים הם שואלים מדוע זה מגיע דווקא להם. הם רומסים את התורה הקדושה ואז לא מבינים למה השם לא עוזר להם. לכן צריך לדעת שכדי שהאחרית תהיה טובה, מוכרחים לעשות את ההשתדלות לפני כן.

ואולי מה שנאמר בתחילת אותו פסוק "**מי מנה עפר יעקב**" מדבר על אותו עניין. שכאשר הם בעפר, כלומר לאחר המיתה, אז אי אפשר למנות את השכר העצום שלהם. ולכן התאוה בלעם לשכר עצום שכזה ורצה אחרית כזו. אבל עם כל זה לא שינה את דרכו, וחשב שעם כל הגדלות שלו אולי יוכל לקבל את אותו שכר גם בלי לשנות את דרכו. מיותר לציין שזו הייתה מחשבה כוזבת ולכן מובא בפרק חלק שהוא מאותם שאין להם כלל חלק לעולם הבא.

"**לא הביט און ביעקב... השם אלוקיו עמו...**" (שם, כא). השם יתברך אוהב אותנו ונמצא עמנו. הוא כביכול מעלים עין מדברים שאנו לא בסדר בהם, אם הוא רואה שיש השתדלות ואנו מנסים לעשות תשובה. הוא איתנו ודואג לנו. ממש כמו אב שדואג לבנו וחושב תמיד לטובתו.

השם יתברך לא בא בטרוניה עם בריותיו. הוא לא מחפש להכשיל אותנו ולא

מחכה לתפוס אותנו על חם בשעת הנפילות שלנו. הוא רוצה את הרצון שלנו, שנלך בדרך טובה ונעשה השתדלות מרבית להשתפר ולהתחזק עוד ועוד. ואם יש נפילות פה ושם, אבל הרצון להתחבר אליו ולעשות את רצונו הוא טוב וטהור, אז השם יתברך מעלים עין מאותן נפילות.

ובאמת צריך להחדיר לתוכנו ולזכור את הדברים האלו, כיוון שהרבה אנשים יודעים את זה, אבל בכל זאת נחלשים כשרואים את המציאות של החיים. שכשמסתכלים על המציאות, אז רואים שדברים לא מסתדרים כמו שרצינו, שפעמים שאנו מתפללים ולא נענים, שדברים לא טובים מתרחשים וכו'.

ואז אפשר ח"ו לחשוב שכאילו השם יתברך לא אוהב אותנו, שאולי הוא מחפש להכשיל אותנו ומדקדק איתנו בכל פרט, ואולי הוא רוצה ח"ו ברעתנו ולכן הוא עושה דברים שנראים שהם נגדנו. אבל באמת השם איתנו תמיד, דואג לנו כמו אב לבן. ואם נאמר שגם יותר מדי קרבה זה לא טוב, שהרי מרוב קרבה מדקדקים על כל הדברים הקטנים וכל שטות קטנה עלולה לעלות לנו ביוקר, אז על זה נאמר לא הביט און, שכביכול השם מעלים עין.

"כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל" (שם, כג). לעם ישראל יש את הכוח החזק ביותר, שזה הקרבה להשם יתברך. בלעם היה קוסם, וכך היו רבים מאומות העולם שהיו בקיאים בכשפים ומעשי פלא. כך היה פרעה, כך היה בלק, כך היו השרים שהוא שלח לבלעם, ובלעם היה הגדול מבין כולם. ועם כל זה, בלעם משבח את ישראל שאין בהם ניחושים וקסמים.

ולכאורה אם נשאל מה השבח כאן, שהרי זהו סוג של כוח שאין אותו בישראל ולכן זה נראה לכאורה כמו חיסרון ולא שבח? אלא שישראל לא זקוקים לכל זה כיוון שהם מחוברים ישירות למקור של כל הכוחות. שבלעם שהיה הקוסם הגדול ביותר שקם אי פעם מנסה להזיק לישראל והוא לא יכול כיוון שהשם לא מאפשר לו. יוצא שעם ישראל לא צריכים לעשות כשפים נגד או קסמים לצורך הגנה וכו', אלא שבלי לעשות דבר הם מוגנים כיוון שהשם שומר עליהם.

לכן זהו שבח עצום, שלא צריך ניחושים וקסמים בישראל, כי השם נמצא איתם

ושומר עליהם גם בלי שום מאמץ והשתדלות מצדם. עם ישראל לא צריך להילחם בקסמים, כיוון שאותם קסמים כלל לא חלים עליו.

לכן נבין כמה חשוב ללכת בדרך ישרה בלי התחכמויות. אנשים מחפשים דברים מיסטיים, קיצורי דרך, תיקונים, סגולות, נסים על טבעיים, דברים מופלאים, ריגושים וכו'. אבל זו כלל לא הדרך, ואדרבה, כל אלו מרחיקים אותנו ומחלישים אותנו. אדם מתעסק עם דברים שכאילו יסדרו לו את החיים אבל אלו מביאים עליו המון צרות חדשות.

ככל שאדם מתעסק עם קסמים שכאלו, כך הוא נחלש מדרך השם. ככל שהוא מאמין בכוחות מיסטיים, כך הוא פחות מאמין במקור של כל הכוחות. ככל שהוא נשאב לכוחות טומאה, כך הוא מתרחק מדרך השם הישרה והופך לפגיע יותר.

וכך יש הרבה איסורים שנוגעים בזה, כמו לדרוש אל המתים, לעשות כשפים, לנחש וכו'. כי כל אלו מחלישים את האמונה ומרחיקים אותנו מדרך השם, וכך הופכים אותנו לפגיעים יותר. וגם בדברים המותרים צריך לשים גבולות רבים, כיוון שבכך נותנים כוח לדברים חיצוניים ופחות מצליחים להאמין שהשם יתברך הוא הכוח היחיד שקיים. כי החוזה האמתי הוא להיות מחוברים להשם וכך הוא עצמו שומר עלינו, מגן עלינו ודואג לנו לכל מה שצריך.

"מה טובו אהליך יעקב" (כד, ה). בלעם היה בקיא ביותר בעין הרע ובעשיית נזקים, ואולי מכאן הוא קורא לעצמו "שתום העין" (שם, ג). אבל כאשר ניסה להזיק לישראל, הוא לא הצליח כלל. על כן הוא משבח את ישראל על האוהלים שלהם, שאין פתח האחד מכוון כנגד הפתח של האחר. ויש כאן שני צדדים, שגם מהצד הטכני הברכה שורה על הסמוי מן העין ואי אפשר לעשות עין הרע למה שלא רואים, וגם מהצד הרוחני יותר השם יתברך שומר עלינו כאשר המחנה הוא קדוש ומתנהג בצניעות.

אי אפשר לעשות עין הרע כאשר כל אחד מתעסק בעניינים שלו ושומר על הצניעות כך שאף אחד אחר לא יתערב. הרי כל המהות של עין הרע זה להסתכל על האחר ולקנא וכך לעשות נזק, אבל אם לא רואים כלל את האחר ששומר על

צניעותו, אז אין כאן פתח לעין הרע.

ומכאן נלמד על החשיבות הגדולה של הצניעות, בין בענייני הצניעות שבין גברים ונשים, ובין בענייני הענווה שאדם צריך לסגל לעצמו. כדי שהברכה תחול, מוכרחים לשמור על צניעות, וזה עיקר מה שמביא את הברכה.

אדם נושא אישה ובכך שניהם הופכים לאדם אחד. אבל ברגע שהאישה נוהגת שלא בצניעות, אז היא מתרחקת בכך מבעלה ומפקירה עצמה לאחרים שיסתכלו על היופי שלה, שיקנאו ויעשו עין הרע וכו'. הדבר גורם לנזק עצום בשלום הבית בלי שבני הזוג בכלל מבינים מאיפה זה בא.

כך גם לגבי הבעל, שכאשר הוא מסתכל על נשים, פוגם בברית, נמצא במקומות מעורבים וכו', אז הוא מביא נזק עצום. ככל שמוציאים את שלום הבית החוצה, מחפשים דברים בחוץ ומחצינים את היחסים של בני הזוג, כך הפנימיות של היחסים נפגמת.

ובאמת שלום הבית הגדול ביותר הוא רק כאשר שומרים על השלום בתוך הבית. לא צריך להוציא את שלום הבית החוצה, להראות לכולם כמה בני הזוג אוהבים ולגרום לאחרים לקנא. לא צריך להראות לאחרים כמה בני הזוג מאושרים ביחד וכמה כיף להם. כמובן שגם לא צריך להראות את ההפק, אלא פשוט להימנע מפרסום של דברים שצריכים להישאר בצניעות בתוך מסגרת המשפחה.

בכלל, אף אחד לא צריך לדעת מה קורה בין בני הזוג. לא צריך לספר לאף אחד ובטח שלא לערב אחרים. ההורים לא צריכים לפתור את הבעיות של בני הזוג, החברים לא צריכים ליעץ עצות והילדים לא צריכים להכריע מי צודק. אף אחד מלבד בני הזוג עצמם לא צריך להתערב ולדעת מה קורה ביניהם.

ככל ששומרים על ענייני הבית בתוך הבית בלי להוציא אותם החוצה, כך נמנעים מהרבה צרות, עין הרע, קנאה ועגמת נפש רבה שמביאה לקלקול גדול בשלום הבית. ככל ששומרים על צניעות, כך מביאים ברכה מרובה ושמחה פנימית גדולה.

"אראנו ולא עתה אשורנו ולא קרוב" (שם, יז). השבח, הגדולה והאושר של ישראל נמצא ממש, אלא שלא עתה זה הזמן שלו. ובאמת אפשר להבין שכך היא כל המהות של ישראל בעולם הזה, להתאמץ ולעבוד כדי לזכות לשכר גדול לעתיד לבוא.

וכך גם רואים את המשך הפסוקים הבאים, שם הוא מתנבא על מואב, אדום, עמלק ושאר האומות, שכל אלו הולכים לאבדון. שאמנם באותו רגע הם חושבים שהם נהנים, היו רגעים שבהם הם היו חזקים, אבל בסופו של דבר הם אובדים מהעולם.

מי שמחפש תשלום מזומן על העבודה שלו, אינו יכול לעבוד את השם באמת. כשמחפשים שטחיות, אז אפשר למצוא תאוות ודברים מזדמנים שנראים כאילו עושים לנו טוב, אך באמת הדבר ברור שאלו דברים שיביאו לנו רק יתנו לנו הרגשה טובה לאותו הרגע.

ולא מדובר רק על השקעה בעולם הזה כדי ליהנות בעולם הבא. כי אמנם בוודאי שגם זה נכון ושייך, אבל עם זאת נוכל לראות שגם כדי ליהנות בעולם הזה הנאה אמיתית, עלינו להשקיע תחילה בעבודה.

וזה למשל הסיבה שאדם הולך לעבוד. כי רוב האנשים לא נהנים מהעבודה עד כדי כך שהיו מוכנים לעבוד גם אילו לא היו משלמים להם. אלא שאדם יודע שהוא מוכן להתאמץ, לעבוד קשה, להשקיע, יום אחר יום, שבוע אחר שבוע, ואז בסוף החודש הוא יקבל את המשכורת.

כך גם אדם מוכן להשקיע בחינוך הילדים, ששולחים אותם ללמוד במשך שתיים עשרה שנה או אפילו יותר, משקיעים זמן, כסף, מאמץ, וגם הילדים עצמם לא כל כך נהנים מזה, אבל יודעים שזה יביא פירות לעתיד לבוא.

וכך אדם יוכל לראות בכל תחום בחיים. שאם הוא משקיע בדבר כלשהו, עובד על פרויקט כלשהו, נותן מעצמו לזולת וכו', הוא מרוויח מכך. אם הוא מונע מעצמו תאוות כמו אכילה מופרזת, בזבוז כסף, כעס וכו', אז באותו רגע הוא עלול להרגיש כאילו שהוא מפסיד, אבל לאחר זמן מה הוא יודה לעצמו וישמח מאוד

מכך.

ומצד שני אם אדם ישקיע בדברים חולפים, בתאוות ויצרים שונים, הוא אולי ייהנה באותו הרגע, אבל לאחר זמן מה הוא יבין שזה רק החליש אותו. הוא בזבז זמן יקר, מאמץ, כסף ומשאבים שונים, וכך הוא מגלה שהוא משלם על זה ביוקר.

אדם יכול לקנות רכב מפואר, אבל בסופו של דבר הכסף יירד לו מהחשבון. הוא יכול לקנות אוכל משמין וטעים, אבל זה יבוא על חשבון הבריאות. לכל דבר יש מחיר. השאלה היא אם זה באמת שווה את זה.

בלעם מלמד אותנו את האפסיות של העולם הזה. שהוא השקיע והתעלה והפך להיות הגדול שבגדולים שבאומות העולם. היה לו הכל. מהצד הגשמי היה לו כסף וזהב וכולם נתנו לו כבוד רב. מהצד הרוחני הוא היה יודע דעת עליון וממש דיבר עם הקדוש ברוך הוא. אבל עם כל זה הוא הגיע לתחתית של התחתית, מתוך השקעה בתאוות חולפות ויצרים.

השם יתברך יזכה אותנו להבין את הערך של המעשים שלנו, ויכוון אותנו אל המטרה האמתית של החיים. נזכה לחיות כיהודים בקדושה וטהרה, לעשות רצון השם ולהתחבר אליו, וכך נוכל לזכות להרוויח את כל הקופה, גם את העולם הזה וגם את העולם הבא.

יישור מן השמיים

בלעם מקבל הרבה סימנים מהשמיים כדי שיוכל ליישר את דרכיו ולשוב בתשובה. בין הדברים, השם שולח מלאך לשטן לו וחרבו שלופה בידו. רש"י מפרש שאותו מלאך היה מלאך רחמים, כדי למנוע ממנו לחטוא ולגרום לו לעשות תשובה.

יוצא שדווקא המלאך שבא לשטן וכביכול שולף חרבו למלחמה, הוא בעצם גילוי של רחמים כדי ליישר את דרכו של בלעם. דווקא מה שהאדם חושב שהוא

רע, שבא לסכל את דרכו, שמעכב, שמונע ממנו לעשות רצונו, שבא להפחיד ולהילחם, דווקא זה גילוי בא לגלות רחמים.

וכך גם היה בסדום, שגם שם רש"י מפרש שאותם מלאכים שבאו להשחית היו מלאכי רחמים ולכן התעכבו מעט בדרך כדי לאפשר לאברהם להתפלל על העיר. ויוצא שאותם שבאו להשחית, הם גילוי הרחמים של השם יתברך. שבעצם הכל נעשה מתוך רחמים.

כך אפשר לראות פעמים רבות שדווקא אותם שבאים מתוך רחמים, עושים דברים שלכאורה נראים כאכזריות. כמו רופא שמטפל בחולה בדרכים לא נעימות, או כמו אב שמעניש את בנו כדי להביא אותו לדרך טובה יותר. כשמסתכלים בצורה רחבה יותר, על המניע ועל התכלית, אז מבינים שהכול בא מתוך רחמים.

אנשים רבים רוצים שהכול ילך להם חלק. שהכול יסתדר כפי שהם רוצים בלי שום בעיות ומכשולים. אלא שלפעמים האדם הולך בדרך שאינה טובה לו, ולכן מהשמיים רוצים ליישר את דרכו.

צריך להבין שאם הכל ילך חלק וטוב לאדם שהולך בדרך לא טובה, אם השם יצליח את דרכו וייתן לו את כל משאלותיו, זו קללה עצומה. אדם כזה צריך להודות למי שנותן לו סטירה כדי לעורר אותו. לכן דווקא המלאך שבא לשטנו הוא זה שמגיע מתוך רחמים.

הדבר דומה לאדם שהולך למקום סכנה גדולה שאינו מודע לה. אם כעת תהיה לו אפשרות לפגוש באדם שיצעק עליו ויכה אותו כדי שלא ילך באותה הדרך, או לפגוש באדם שישבח אותו ויאמר לו שהדרך שלו טובה מאוד, הוא בוודאי יעדיף לפגוש באדם הראשון.

ואמנם הוא כלל לא יודע שזה מה שהוא מעדיף, כי הוא לא רואה את התמונה הגדולה. אבל מובן שאילו היה יודע שיש שם סכנה, אז היה עושה הכל כדי שיקרו דברים לא נעימים שיצילו אותו. עדיף לו לקבל מעט צער, ביזיון וייסורים כעת מאשר ללכת בדרך שאין ממנה חזור.

בוודאי שזה לא נעים לפגוש במלאך שבא לשטן וחרבו שלופה בידו. אלא שדווקא אותו מלאך הוא של רחמים כי זה מה שיכול להציל את בלעם ולגרום לו לחזור אל הדרך הנכונה. עדיף שיהיה חוויה לא נעימה כעת שתחזיר אותו למוטב ותציל אותו, מאשר לחשוב שהכול טוב ולהגיע למקומות חשוכים ואיומים לאחר מכן.

אנשים שמחים כשהכול מסתדר להם טוב, אבל צריך להבין שדווקא היצר הרע וכוחות הטומאה משתמשים בדרך הזו. הם ייתנו לנו כבוד והצלחה וכולם מסביב ישבחו אותנו וכך נרגיש על הגובה, אלא שמתוך כל זה חס ושלום אנו עלולים לאבד את כל עולמנו.

המלאך נגלה אל האתון וגורם לה לסטות וללחוץ את בלעם. השם פותח את פי האתון וגורם לבלעם ביזיון גדול מול שרי מואב. שלב אחר שלב מביאים לכישלונות בדרכו של בלעם כדי שיפקח את עיניו, יבין ויחזור בתשובה. אלא שבלעם מתעלם וממשיך בדרכו עד שיורד לבאר שחת.

דווקא אותם כישלונות הם שיכולים לעזור לאדם. דווקא הנפילות יכולות להרים אותנו. דווקא כשקשה ויש צרות, אפשר לפקוח את העיניים ולנסות לברר מה השם יתברך רוצה מאיתנו. הרי הוא בוודאי רומז לנו משהו ואין שום סיבה שייגרם איזשהו צער ללא צורך. כל מה שצריך זה לנסות להבין מה עלינו לשנות ובאיזו דרך ללכת.

כאשר האדם הולך בדרך לא טובה והכל מסתדר לו מצוין הוא מסכן. כולם מחייכים לו מסביב בזמן שהוא מובל אל מיתתו הרוחנית. כך נוהגים בשעיר לעזאזל ביום הכיפורים, שמובילים אותו אל ההר כשכול עם ישראל סביבו באים לראותו ושמחים. הוא יכול להרגיש על גג העולם באותו רגע. כולם הגיעו רק בשבילו. אבל אז דוחפים אותו מהצוק והוא נופל ונעשה איברים איברים.

כשאדם מקבל ביקורת אמתית ממישהו הוא צריך לשמוח. יש לו הזדמנות לתקן. דווקא כשהאדם מקבל מחמאות ושבחים הוא צריך להתחיל לחשוב אולי משהו לא בסדר. אולי מנסים להתחנף אליו? אולי הוא הולך בדרך לא טובה

שמקלקלת אותו? אולי כולם צוחקים עליו מאחורי הגב?

צריך לדעת שהיצר הרע מציג לנו את החיים כוורודים. הוא מראה לנו שעם עושר וכבוד הכל יסדר לנו. שהתאוות הטיפשיות שבלבנו יהפכו אותנו למאושרים באדם. הוא מראה לנו כמה אנחנו מצליחים בדרך וכמה אנשים יראי שמיים סובלים ורדופים, כמה התורה היא מיושנת וכמה המואסים בתורה מקבלים את כל מה שהם רוצים. כל זה כדי לאבד אותנו חס ושלום מן העולם.

אותו יצר מראה לאדם שהכול יפה וטוב. הוא מראה לו שתאוות ממון, תאוות נשים ותאוות אכילה כאילו יסדרו לו את כל החיים. אבל אותו אדם לא מבין שהיצר צוחק עליו. הוא מחייך אליו, משבח אותו, מתחנף ומחמיא לו, בזמן שהוא מוליך אותו לראש הצוק כדי לזרוק אותו לעזאזל.

אלא שאת השם יאהב יוכיח, שדווקא את אלו שהוא אוהב הוא מוכיח כדי שיחזרו לדרך הטובה. ועם זאת, לא כולם זוכים להבין את התוכחות של השם, ויש כאלו שחושבים שזה סתם צירוף מקרים, או שהתאוה הגשמית שווה את הייסורים, וכמו בלעם שלא הסכים לקבל את הרמזים.

אבל דווקא אותם שמתבוננים, לומדים לקחים ומקבלים פה ושם גם סטירות וייסורים, דווקא הם מיישרים את דרכם על פי האמת ויכולים להגיע למקומות גבוהים וטובים באמת. השם יתברך יזכה אותנו ליישר את דרכנו על פי האמת, להטיב וללכת בדרך התורה הקדושה ולזכות לשפע וטוב לחיינו.

מדריך למניעת עין הרע

כשבלעם מנסה לקלל את עם ישראל, הוא מחפש מקום מתאים בו הוא יוכל לראות אותם. בלעם היה שטום עין והיה יכול לתת עין הרע בדברים וכך לעשות נזקים לאחרים. רואים מכאן שיש ממשות לעין הרע, שבלעם היה צריך להשתמש באופן ממשי בכוח העין שלו כדי להזיק.

אלא שהפרשה מראה לנו את הדרך האמתית והטובה להסיר עין הרע ולגרום לכך שהיא כלל לא תוכל לפעול מלכתחילה. לא צריך ללכת לאנשים מפוקפקים שמתיימרים להסיר מעלינו עין הרע או לפתוח את המזל. אלא פשוט להידבק בקדוש ברוך הוא.

עין הרע זוהי תופעה שכולנו מנסים להתרחק ממנה, אך עם זאת כולנו מרגישים שהיא רודפת אחרינו. הרבה אנשים יכולים אמנם לומר בזלזול "לא קיים דבר כזה עין הרע", אך עם זאת גם הם עצמם פוחדים מהתופעה מאוד במצבים שונים.

אנשים דואגים להצטייד בחמסות, חוט אדום, צמחי רוטה, שיני שום ודגים גדולים, אבל בתוך תוכנו אנו מבינים היטב שאנו לא מוגנים וזה לא ממש עוזר. לכן חשוב ללמוד מה באמת אפשר לעשות עם כל העניין הזה. מה זה בכלל עין הרע? איך ניתן להתגונן מעין הרע? איך להפוך לבלתי פגיעים ואיך אפשר להסיר עין הרע לאחר שכבר עשו לנו?

מה זה בכלל עין הרע?

עין הרע זו תופעה בה אדם יכול להזיק לאדם אחר באמצעות הסתכלות או מחשבה. בניגוד לנהוג לחשוב, לא צריך להיות אדם רשע כדי לעשות עין הרע, דווקא האדם שיכול להזיק הכי הרבה ולעשות את העין הכי גדולה היא האמא על הילדים שלה. לא תמיד אנשים מודעים לכך שהם עושים עין הרע לאחרים, אלא שעושים זאת בתמימות ובחוסר כוונה להזיק. דווקא אנשים קרובים יותר ומחוברים יותר לאדם עלולים יותר לפגוע בו.

הרי כולנו היינו רוצים לעשות עין הרע לכל המחבלים ולכל שונאי ישראל, אך הדבר לא כזה פשוט. לעשות חס ושלום עין הרע לחבר טוב או לבן משפחה יהיה הרבה יותר קל. לא צריך לתכנן את זה או להשקיע מאמץ, מספיק שמחשבות מסוימות בלתי מבוקרות ירוצו לנו בראש כדי להזיק לאחר.

האם באמת קיים דבר כזה "עין הרע"?

התורה מציינת את עניין העין הרע עם יוסף הצדיק שמראה לנו את הדרך כיצד

להפוך לבלתי פגיעים לעין הרע, כפי שיעקב אביו מברך אותו "בן פורת יוסף בן פורת עלי עין". גם בתקופת אברהם ושרה, המדרש מספר על שרה שנתנה עין הרע בהגר וגרמה שתפיל (לפני שילדה את ישמעאל). לאחר שהגר ילדה את ישמעאל נתנה שרה עין הרע גם בו והוא לא יכל ללכת על רגליו (ולכן הגר מרימה אותו למרות שהיה כבר נער גדול).

בנוסף ישנן גמרות שונות שעוסקות בעניין הזה, הגמרא במסכת ברכות דף כ. מספרת על רבי יוחנן שהיה טוב מראה ושאלו אותו האם אינו מפחד מעין הרע, הוא ענה שהוא מזרעו של יוסף הצדיק ולכן עין הרע לא שולטת בו. במסכת בבא מציעא דף קז: מסופר על רב שהיה יודע ללחוש על הקברים ואמר שתשעים ותשעה מתו מעין הרע ואחד בדרך ארץ.

בנוסף ישנן הלכות שונות הנוגעות להיזק ראייה כמו הקמת מחיצה בין שכנים או לא לעבור ליד שדה חברו בשעה שעומדת בקמותיה וכו'. רבותינו הקדושים התייחסו ברצינות לכל העניין של עין הרע, וניתן לראות שהעניין מופיע במקורות כנכון ואמת.

אלא שלמרות כל האמור ולמרות שעין הרע זוהי תופעה קיימת ושכיחה, בכל זאת חשוב לדעת שככל שנתעמק בכך יותר ונאמין בזה, כך נהיה יותר פגיעים ומושפעים. אדם שלא מאמין בעין הרע מפחית את רמת הפגיעות שלו לזה. אדם שכל היום יחשוב על עין הרע ויפחד מזה, עלול להזיק לעצמו גם אם אף אחד לא עשה לו עין הרע.

הפחד הופך אותנו לפגיעים יותר, והביטחון בהשם הופך אותנו לחסינים. לכן כדאי לדעת וללמוד את הדברים מצד אחד, אך לא לפחד ולחשוב עליהם יותר מדי, אלא להיות סמוכים ובטוחים בקדוש ברוך הוא שמגן עלינו.

אלא שנשאל את עצמנו כיצד אפשר לשכנע את עצמנו לא להאמין בכוח של עין הרע בזמן שאנו רואים מקורות מפורשים לכך בדברי חז"ל? האם זה יעזור אם נשקר לעצמנו ונאמר שאנו לא מאמינים?

התשובה לזה היא שאמנם הכוח הזה קיים, אבל כאשר אנו מחזקים את

האמונה בקדוש ברוך הוא, אז ממילא כל הכוחות מתבטלים אליו.

וכמו למשל שיש שר גדול שיכול לגזור גזרות קשות ואז כולם פוחדים ממנו. אבל אז רואים אדם פשוט שמתקרב לאותו שר ואינו פוחד ממנו כלל. אז שואלים אותו, וכי אתה לא פוחד? וכי אתה לא מאמין בכוח של אותו שר אכזרי? אז אותו אדם עונה להם בפשטות, שאמנם בוודאי שהוא יודע על קיומו של השר, והוא גם יודע את כוחו, אלא שהוא מקורב מאוד למלך, ואז ממילא אין לשר שום כוח והשפעה עליו.

ככל שנחזק את האמונה שלנו בהשם יתברך, כך נתקרב אליו וממילא לא יהיה לאף אחד כוח להזיק לנו בשום אופן.

מה גורם לעין הרע?

עין הרע נגרמת בדרך כלל מדברים המושכים את העין ומעוררים קנאה. אדם שקונה חפץ חדש ומנקר עיניים, מתלהב מדבר מסוים או מתרברב בפני אנשים, עלול למשוך לעצמו הרבה עין הרע. תחושות הגאווה והכבוד הופכות את האדם לפגיע ואז עין הרע שאחרים יעשו לו תוכל בקלות לשלוט בו.

כאשר אדם חושב על משהו, הוא מייצר מציאות מאותה המחשבה. כאשר הוא חושב על העניינים של חברו, ובעיקר אם הוא מקנא בחברו, הוא מייצר מציאות הקשורה לחברו בהתאם למה שחשב עליו. ואז בשמיים בוחנים מחדש את הדברים, ופעמים רבות מגלים שחברו לא באמת ראוי לכל מה שזכה אליו, ואז לוקחים את זה ממנו.

ואמנם אותו אדם שחשב את המחשבה הלא טובה, שהיה צר עין וקינא בחברו, בוודאי שלא ירוויח מכך. שכאשר האדם מזיק לחברו או מוסר דין לשמיים, אז משמיים בודקים גם אותו. וכך אותו אדם מביא על עצמו דינים קשים, אלא שכעת חברו עלול להיפגע מכך באופן ישיר.

יוצא שהוא מביא לבדיקה מחודשת של הדברים, וכך אם למשל מהשמיים החליטו לתת מתנת חינם לחברו ולהפוך אותו לעשיר, אז מחשבה כמו "איך הוא הפך לעשיר פתאום?", או "למה לי לא מגיע להיות עשיר כמוהו?" עלולה להביא

לכך שבשמיים יעשו דין ויבדקו אם חברו באמת כזה צדיק שראוי לעושר הזה.

כאשר מגיעים למצבים כאלו, אז אף אחד לא יוצא זכאי בדין, שהרי אף אחד לא מושלם וכמות העברות שלנו היא לא קטנה. אם יתברר שהוא לא ראוי לעושר הזה, עלולים חס ושלום לקחת לו את אותו העושר או להוריד עליו ייסורים שונים. המחשבה הלא טובה שיצרה את כל זה היא עין הרע שאותו אדם עשה לחברו.

וצריך להבין שזה כלל לא אומר שאותו אדם הוא רע מטבעו. ברוב המקרים האדם כלל לא מתכוון להזיק. רק שלא היה זהיר במחשבות שלו ולא ידע שעצם המחשבה על הדבר מזיקה.

האדם יכול אפילו לעשות לעצמו עין הרע אם יחשוב על דבר מסוים הקשור אליו בהתלהבות מוגזמת. למשל, מרוב שאדם יחשוב בהתלהבות שהוא הכי טוב בתחום מסוים, הוא עלול לעשות לעצמו עין הרע ופתאום הוא ייכשל. לכן צריך מאוד לשים לב למחשבות שלנו ולנתב אותן למקומות טובים.

איך הקדוש ברוך הוא נותן לזה לקרות?

כעת צריך להבין כיצד זה יתכן. האם חס ושלום אין דין ואין דיין? האם גורלנו נתון בידיהם של הסביבה שלנו? איך יתכן שאדם כלשהו יכול להשפיע על החיים שלנו? הרי כולנו יודעים שהקדוש ברוך הוא שולט בכל הבריאה ומכוון הכל, אין אדם נוקף אצבע מלמטה אלא אם כן מכריזים עליו מלמעלה, אין מקריות בעולם והכל בהשגחה פרטית, אז איך בכל זאת יש למכרים שלנו העשויים מבשר ודם כל כך הרבה כוח להזיק לנו?

התשובה לכל זה היא שבאמת אין לאף אחד כוח להזיק מלבד לקדוש ברוך הוא. אלא שכמו שהקדוש ברוך הוא שולח לנו את המשכורת דרך העסק בו אנו עובדים, את החובות דרך דוחות חנייה ותשלומים לא צפויים, את הזוגיות דרך השדכנים ואת כל שאר הדברים בחיינו דרך שליחים גשמיים בעולם הזה בדרך הטבע מתוך הסתר פנים, כך גם הוא שולח לנו דינים מתוך חשבונות שמיים דרך עין הרע.

בפשטות יותר, נבין שזהו בסך הכל כלי. אם הקדוש ברוך הוא רוצה להזיק למישהו מסיבה כלשהי (בגלל חטאים, ניסיונות, חשבונות שמיים או כל סיבה שהיא), אז הוא שולח לו מישהו שיעשה לו עין הרע.

וכך גם מובן מרב שהיה לוחש על הקברים וגילה לנו שתשעים ותשעה בעין הרע ורק אחד בדרך ארץ. וכי היה עולה על דעתנו שרק אחד מתוך מאה אנשים נפטר בצורה רגילה כפי שתכננו לו מהשמיים, ותשעים ותשעה אחוזו מתו כאילו בלי שנגזר עליהם? וכי אין דין ואין דיין?

אלא שמוכן הדבר שעין הרע היא כלי. וכאשר נגזר על אדם כלשהו משהו לא טוב משמיים, אז מביאים לו את הדבר דרך עין הרע שעושים לו. ויוצא שגם עין הרע זה דבר שנעשה בהשגחה פרטית.

איך הכל מתחבר?

אז מצד אחד, עין הרע נגרמת מקנאה של אחרים או גאווה והתלהבות. מצד שני, עין הרע מגיעה רק מהקדוש ברוך הוא מתוך חשבונות שמיים. יוצא שמצד אחד ישנם דברים גשמיים וטכניים המפעילים את עניין העין הרע, ומצד שני הכל רוחני על פי עולמות עליונים. אז איך שני הדברים האלו מסתדרים ביחד?

צריך להבין שכל אותם גורמים גשמיים, מייצגים גורמים רוחניים העומדים מאחורי הדברים. הגאווה היא שורש המידות הלא טובות. אדם שמרגיש גאווה חושב שיש לו כוח ולא מבין שאת כל הכוח שלו הוא מקבל במתנה מהקדוש ברוך הוא. הוא מרגיש ש"כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה" (דברים ח', פסוק יז').

אבל מי באמת מסדר שאדם מסוים יהיה יפה יותר, חזק יותר, מצליח יותר, עשיר יותר או כישרוני יותר מאחרים? אדם שמכיר ומודה לאמת מבין שאת הכל הוא קיבל במתנה מהקדוש ברוך הוא, אך אדם שחי באשליות ומרגיש גאווה מנופחת יתייחס לדברים כאילו הם מובנים מאליהם וכאילו שהכול נעשה בזכותו.

כדי להוציא את האדם ממצב של גאווה ולהכניס אותו למצב של ענווה, שהיא שורש האמונה והמידות הטובות, הקדוש ברוך הוא נתן בבריאה כוח שנקרא עין הרע. כעת אותו אדם שקנה רכב חדש מפואר ומשוויץ ליד החברים כדי להוציא

לכולם את העיניים יגרום לחבריו לקנא, ואותה קנאה תוכל בקלות להביא עליו עין הרע.

החברים בוודאי שלא יאהבו אותו יותר בגלל שיש לו רכב מפואר, וגם יהיה קשה להם לפרגן לו כאשר הוא מרגיש שכל העולם צריך להשתחוות לפניו, וכל העניין הזה יביא לעין הרע ומזל לא טוב שירדוף אחרי אותו אדם. פתאום הוא יתעורר בבוקר ויגלה שריטה ענקית על הרכב שתוציא לו את כל האוויר מהגאווה המנופחת ותחזיר אותו למקומו.

אותו כוח שלילי שנקרא עין הרע בא לעזור לנו לתקן את עצמנו ולהכיר טובה לקדוש ברוך הוא. הוא בא להכניס בנו ענווה ויראת שמיים. לפעמים אנחנו שוכחים לומר תודה וחושבים שאנחנו מנהלים את העולם, אבל אז נזכרים בפחד מעין הרע ומבינים שאנו צריכים להיזהר במעשים ובדברים שאנו מוציאים מהפה. לא להתגאות, לא לגרום לאחרים לקנא בנו, לא לעשות רע לאף אחד או להביא לכך שיקפידו עלינו, להיות נחמדים וטובים לאחרים ולהבין שהקדוש ברוך הוא לבדו הוא זה שמנהל את העולם.

כאשר מעורבים רגשות של גאווה, שליטה, כבוד, התלהבות יתרה וכל שאר הרגשות שכביכול מוציאים את הקדוש ברוך הוא מהתמונה ומכניסים את "כוחי ועוצם ידי" כך שכאילו אנחנו אלו שעשינו את הכל, אותם רגשות הופכים אותנו לפגיעים מאוד. כעת המכרים שלנו עלולים לקנא בנו ולעשות לנו עין הרע כאשר אין לנו שום הגנה נגד הדבר.

לכן עלינו לזכור תמיד שאין לנו כלום מצד עצמנו, שכל מה שיש לנו אלו מתנות חנם מהקדוש ברוך הוא. אנחנו לא ראויים לכלום, לא חכמים, לא מצליחים, לא חזקים, לא יפים ולא מוכשרים. אם נראה לנו שיש לנו הצלחה, זה בכלל לא שלנו. אנחנו עניים שמקבצים נדבות בחוץ בחוסר כל ואז השם יתברך נותן לנו מתנות בחסד גמור למרות שלא מגיע לנו. אי אפשר להתגאות במתנות כאלו, צריך רק להודות בלי הפסקה לקדוש ברוך הוא.

איך להגן ולהסיר עין הרע?

בכל זאת, אנחנו כל כך פגיעים וחשופים לעין הרע, שבוודאי שגם אם נשתדל לא להתגאות ולא לגרום לאחרים לקנא, זה יהיה כמעט בלתי אפשרי למנוע את זה. לכן כדאי ללמוד את השיטות שיש לנו כדי להגן על עצמנו מפני הנזק.

ראשית צריך לדעת שאם עושים את הדברים לשם שמיים, לא נפגעים מכך. יוסף הצדיק היה עבד עברי בבית הסוהר במצרים, שזה פחות או יותר נחשב למקום הכי נמוך שאפשר לרדת אליו בכל העולם. מתוך המקום הזה הוא צמח ביום אחד להיות השליט על כל מצרים שהייתה המעצמה הגדולה ביותר בעולם באותה תקופה.

אפשר לשער לעצמנו שלא מעט אנשים קינאו בו וחשבו עליו מחשבות שליליות. אם זה לא מספיק, הוא גם היה יפה תואר בצורה יוצאת דופן עד כדי כך שכל הנשים במצרים היו זורקות לו תכשיטים רק כדי שירים עיניו ויסתכל עליהן. בסיפור הזה יש את הפתח הכי גדול שיכול להיות לעין הרע. אך יוסף הצדיק עשה את הדברים לשם שמיים, מתוך ענווה ויראה ולכן שום נזק לא הצליח להגיע.

כאשר הוא פותר את החלום לפרעה הוא מודיע לו שהקדוש ברוך הוא פותר לו את החלום ולא הוא בעצמו. כאשר כל נשות מצרים רוצות שיסתכל עליהן, הוא לא מרים את המבט מהקרקע. הוא נשאר עם אמונה שלמה שהכול מאת השם וענווה גדולה שאמנם הוא הפך למלך, אך זה רק כי השם שם אותו במקום הזה. הוא מבין שאין לו שום דבר מעצמו, ורק שהשם שם אותו שליח במקום הזה.

לכן הוא זוכה שיעקב אביו אומר עליו "בן פורת יוסף בן פורת עלי עין". יוסף הוא מעל הטבע, עין הרע לא שולטת עליו. מי שבוחר בהנהגה של הקדוש ברוך הוא ומקבל עליו את עול מלכותו הוא מעל הטבע, חוקי הטבע פשוט לא חלים עליו.

כי באמת צריך להבין שהקדוש ברוך הוא שולט בכל. אמנם ישנם כוחות מזיקים שקיימים בעולם, אבל זה רק משום שהם מבצעים שליחות מאת השם. אין להם כוח מצד עצמם, אלא שהם מבצעים את רצון השם.

אדם יכול לנסות להילחם באותם כוחות, אבל זה יהיה כמעט בלתי אפשרי כיוון שהם חזקים הרבה יותר ממנו. אבל כשאדם מתחבר לחלק האלוקי שבו, לנשמה שמחוברת בקשר ישיר לעולמות העליונים, אז הוא מתחבר להשם יתברך ששולט על הכוח הזה ועל כל הכוחות כולם ובמקום כל כך גבוה הוא יכול לבטל את הכל בקלות.

כדאי להקפיד על ענווה ויראת שמיים בכל מצב בו אנו נתקלים. כי אם הקלקול הוא הגאווה שגורמת לקנאה של אחרים ועין הרע, אז התיקון הוא הענווה שמסירה מאיתנו את כל הגאווה המנופחת ומשאירה אותנו נקיים.

אדם שלא יתפאר ויתרברב יותר מדי, יחיה בצניעות ופשיטות מבלי להתבלט ולא ייתן פתחון פה לאף אחד, מראש ימנע את המצב הלא נעים של עין הרע. חשוב להיות בסדר עם כולם, שלא נגרום לאנשים להקפיד עלינו, לקנא בנו או בכלל לחשוב עלינו. במקום לרמוז לכולם "תסתכלו עליי!", צריך לחשוב כיצד להישאר בצד בלי לבלוט יותר מדי.

גם אם אנו מרגישים שכבר עשו לנו עין הרע, אז כדאי לחזק את האמונה שלנו כדי להסיר אותה מעלינו. העניין הוא שאם נבין ונכניס ללבנו שאותו כוח שנקרא עין הרע שואב את כוחו מהשם יתברך, וזהו בעצם אותו בורא שאתו אנו מדברים ואליו אנו מתפללים, הוא אוהב אותנו ושולט בכל הכוחות הקיימים בעולם, אז נוכל בקלות לבטל את הכוח הזה עם אמונה מתאימה.

האמונה נותנת כוח, אז כאשר אנו מאמינים בעין הרע, פוחדים וחוששים שאין לנו שום סיכוי לצאת מזה, אז חס ושלום אנו מגדילים את הכוח של העין והפחדים שלנו. כאשר לעומת זאת אנו מאמינים בקדוש ברוך הוא, מנסים להתבונן ולהבין שאין עוד מלבדו – כלומר אין שום כוח בעולם חוץ ממנו, אנו מחזקים את כוחו כביכול ומבטלים את כל שאר הכוחות הדמיוניים מסביב. אותו כוח שנקרא עין הרע מאבד את כל כוחו אם אנו מבינים שאין עוד מלבדו, שהרי אין קיום לשום כוח אחר חוץ מהקדוש ברוך הוא.

איך לא להסיר עין הרע?

רבים שחוששים מעין הרע עושים פעולות שעלולות להזיק מאוד הרבה יותר מהמצב הקיים. חשוב לדעת להיזהר מלעשות דברים שעלולים להחליש אותנו ולהפוך אותנו לפגיעים יותר. בין היתר, חשוב לא לפחד יותר מדי מהדבר, שכן הפחד מחליש את האמונה בקדוש ברוך הוא וגורם לנו להרגיש כאילו שיש חס ושלום עוד כוח מלבדו. הפחד מוליד מציאות.

חשוב לא ללכת אחרי מנהגי הגויים ולא להידמות להם, שהרי התורה אסרה זאת. לא פעם אנשים לוקחים מנהגי גויים וסגולות שלהם לעין הרע. מוצרים מוזרים להגנה בוודאי לא יוכלו להועיל, במקרים רבים הם אף יכולים להזיק, ובכל אופן ישנו גם איסור ללכת בחוקות הגויים. מוכרחים לבדוק היטב את מקור הסגולות אם זה מובא בדברי רבותינו הקדושים.

חשוב גם לא להאמין באמונות תפלות בנושא, שהרי כל כוח שניתן לאיזושהי אמונה, זהו כוח שאנו כאילו מורידים מהקדוש ברוך הוא וסוברים שכאן חס ושלום כוח אחר שולט ולא הוא. שיטות העבודה שלנו צריכות להיות אך ורק עם מקורות מדברי חז"ל.

ישנן אמנם כמה סגולות המוזכרות גם בספרים שלנו, ובוודאי שכל מה שמוזכר בדברי רבותינו מועיל וטוב. אבל בכלליות ככל שנמעט באמונות תפלות וכוזבות ונרכז את כוח האמונה שלנו באחד והיחיד, כך נזכה לישועה קרובה יותר בע"ה, ולא נזדקק לשום סגולה לשם כך.

רבים שפוחדים מעין הרע מנסים להילחם בזה בדרכים נסתרות שלא כדרך הטבע. הדרכים האלו הן המסוכנות ביותר. אם נפנה למטפלים שונים למיניהם, ל"מוציאי עין הרע מנוסים" אותם ניתן למצוא בעיתונים, לכשפים, קמעות, שדים ורוחות, קטעי קבלה, מיסטיקנים או שלל כוחות טומאה ודברים מזיקים אחרים, אנו עלולים למצוא את עצמנו עם בעיות גדולות הרבה יותר מאלו שהתחלנו איתן.

אם חס ושלום יש עלינו עין הרע זה אומר שהקדוש ברוך הוא מדבר איתנו, הוא רוצה שנלמד משהו ונתקדם עם זה לכיוון הצמיחה הרוחנית שלנו. כאשר אנו

מנסים להתחכם ולעקוף את הדרך על ידי כוחות טומאה, שכאילו אנו נותנים להם כוח ומשמעות גדולים יותר משיש לבורא בעצמו, אז גם אם כרגע נראה שהעלמנו את הבעיה, בוודאי שלא פתרנו אותה. ולאחר מכן היא לא תבוא כפי שהייתה, אלא גדולה שבעתיים.

הדבר דומה לאחד שבכל פעם שיש לו איזושהי בעיה, הוא שותה כמה כוסות של אלכוהול ושוכח מהכול. ואז כשהוא שיכור הוא מתחיל לעשות שטויות ונכנס לצרות. ויוצא אמנם שיש לו כביכול דרך לשכוח מהר מהבעיות, אך הוא לא פתר שום בעיה ורק מכניס את עצמו לבעיות גדולות יותר. הוא מסבך את עצמו בדברים קשים ביותר.

יש דברים שלא כדאי להתעסק איתם וגם אם נראה לנו שזה הועיל, בסופו של דבר נגלה שרק הזקנו לעצמנו. בעיתון אי אפשר למצוא "קוסם" שיעלים לנו בעיות (תמורת סכום סמלי), סיאנס והתעסקות עם רוחות זה דבר אסור על פי התורה, כשפים זה דבר אסור ומזיק ומודעות של "פתיחת המזל" עלולות בקלות לסגור אותו ביחד עם כל העולם הבא שלנו חס ושלום.

אמנם סגולות שונות על פי היהדות או ברכה מתלמיד חכם אמתי זה בוודאי דבר טוב ומבורך, אך ההתמודדות הרוחניות והעבודה העצמית שלנו הן אלו שבאמת קובעות.

איך להפוך להיות טוב עין?

לסיום כדאי ללמוד גם איך נוכל אנחנו בעצמנו לעזור לאחרים ולא לעשות להם עין הרע. שהרי כשם שאחרים מזיקים לנו במחשבות שלהם, כך גם אנחנו עלולים לעשות עין הרע ולהזיק לאחרים מבלי לשים לב דרך המחשבות שלנו, וכך להפוך לפגיעים.

חשוב לדעת שביהדות ישנו כלל שאומר שכשם שהאדם מתנהג עם אחרים, כך ההנהגה אתו, או בשם המוכר יותר "מידה כנגד מידה". לכן אסור לנו לעשות שיקולים אגואיסטים כמו "מה יוצא לי מזה?", "מה אכפת לי לעשות עין הרע לאחרים כל עוד אני לא סובל מזה?" וכו'. ישנו גלגל מסתובב בעולם וכאשר

אנחנו לא מתחשבים באחרים, אז יגיע היום שהכול יחזור אלינו. כשאדם גורם נזק לחברו, מדקדקים אתו מאוד מהשמיים והוא הופך לפגיע ביותר.

אדם שהופך להיות טוב עין ומשתדל לא להזיק לאחרים, בסופו של דבר לא ניזוק בעצמו. כמו שאמרו על יוסף, שאותה עין שלא רצתה לזון ממה שלא שייך לה (יוסף שלא נתרצה לאשת פוטיפר) כעת הפכה להיות בלתי פגיעה לעין הרע. אדם שנשמר לא להזיק, ישמרו עליו מהשמיים שגם אף אחד לא יזיק לו.

כדי לא לעשות עין הרע לאחרים, אנו צריכים להישמר ממידת הקנאה. אסור לנו לקנא באחרים, יש לנו איסור תורה מתוך עשרת הדברות שאומר "לא תחמוד", והכוונה היא גם בתוך הלב אפילו שאף אחד לא יודע מכך. הקנאה מביאה צרות ונזק רב גם לאדם שמקנאים בו וגם למקנא עצמו.

אדם שמקנא הוא "רע עין" והוא גורם לעצמו חולשה ורפיון באמונה ומביא על עצמו כעסים, דאגות ועצבות מהדבר שאין לו. הוא רואה את החסרונות שלו ובכך נעשה כפוי טובה לבורא ולאחרים, ומביא על עצמו חטא שמוריד אותו ממדרגתו הרוחנית שהיה בה. לשאוף ולרצות להתקדם זה דבר טוב, אך כל זה בהתאם למקום שלנו וביחס לעצמנו. לרצות את מה שיש לאחר מתוך צרות עין זה דבר מזיק ואין בזה שום תועלת.

הקדוש ברוך הוא ברא עולם בו כל נשמה מתקנת את החלק שלה והיא מקבלת את כל מה שהיא צריכה כדי לבצע את השליחות שלה בצורה הטובה ביותר. אם כולם יהיו זהים, לא יהיה בכך תיקון לעולם ואף אחד לא יתקדם בחיים. השוני מותאם לכל אחד על פי מעלתו ותפקידו. כמו שנהוג לומר שכל אחד הוא בורג במערכת. אם אדם מבין את הדבר, אז איזו סיבה יכולה להיות לו לקנא בחברו?

נניח שמסיבה כלשהי נגזר על האדם לעשות תיקון על ידי העוני. השם יתברך רוצה לבחון אותו ברגעי העניות שלו כך שיתפלל מעומק הלב וישמור תורה ומצוות מתוך דוחק. כעת אותו אדם מצטער מאוד על שאין לו מזל ושחברו הוא עשיר גדול. אך אם היה יודע את האמת, היה מבין שאם השם יתברך היה מביא לו עושר, התיקון שלו כלל לא היה מתבצע והוא לא היה מתקדם לשום מקום רוחני.

כל התכלית שלו לא הייתה יכולה להתקיים והוא לעולם לא היה מגיע למטרת חיינו.

מובן שאותו אדם צריך להתפלל על הפרנסה, לשאוף ולבקש מהשם ישועה, אבל אין שום טעם להסתכל על מה שיש לאחרים ולחשוב מדוע לאחרים יש עשירות ולו אין. כעת הוא יכול לקנא באחרים, לגנוב, לבכות, לכעוס ולעשות כל מה שהוא רוצה, אך רק נזק יגיע מזה. הוא יכול לחפש מתקשרים עם רוחות שימליצו לו על סגולות, להשביע מלאכים, להסתובב עם קמעות, ללכוד שדים ורוחות, וללכת לפותחי מזל שיגמרו לו את מעט הכסף שעוד היה לו, אך כמובן שזה לא יועיל והוא רק ייכנס לצרות גדולות.

לעומת זאת, הוא יכול לבחור בדרך טובה יותר, להתקרב לקדוש ברוך הוא, להידבק בו ולהתפלל אליו מעומק הלב כמו שרק העניים יכולים (גם דוד המלך שהיה עשיר גדול התפלל כמו עני שהוא אומר "תפילה לעני..."), ואז יוכל להגיע לתכלית האמתית שלשמה הוא בא לעולם. ומי יודע, אולי כעת כשהתכלית התקיימה, כבר אין צורך באותם ייסורים של עוני וכעת יוכלו לתת לו שפע גדול מהשמיים.

בלעם הרשע השתמש בכוחות המזיקים שהכיר, רצה לעשות עין הרע ולהזיק. אבל הקדוש ברוך הוא הראה לו בבירור שאין לו שום שליטה. אין שום כוח בעולם שפועל מעצמו. אם הקדוש ברוך הוא לא רוצה להזיק, אז אף אחד בעולם לא יכול להזיק. ככל שנתחבר לקדוש ברוך הוא, כך נוכל להישמר ולהיות מוגנים יותר. השם יתברך ישמור עלינו כך שאף אחד לא יוכל להזיק לנו כלל.

בע"ה נזכה כולנו להתקרב לקדוש ברוך הוא ולקיים את התכלית שלשמה הגענו לעולם. לא נזיק לאחרים, אלא להפך, רק נקרב ונוריד שפע וטוב לעולם. מתוך כך נזכה לגאולה השלמה במהרה.

פרשת פינחס

רוצים שלום עכשיו!

פינחס קינא את קנאת השם ולכן קיבל מהשם יתברך ברית שלום. וצריך להתבונן בדרך שבה השיג את השלום. שבצורה אירונית לכאורה, דווקא המעשה הקיצוני שעשה, שנתפס כמעשה של מלחמה, שדקר את נשיא שבט שמעון, הוא זה שהביא את השלום.

יש אנשים שרודפים אחר השלום ומשתדלים להתרחק מקיצוניות ופורענות. אין להם כוח למלחמות והם בסך הכל מחפשים שקט נפשי. הם לא רוצים להיות אכזריים ולכן מוותרים הרבה ומתרחקים מכל עימות.

בוודאי שהשאיפה היא באמת להגיע לשלום, לשלווה ולשקט נפשי, אלא שצריך לדעת שפעמים רבות אין מנוס, ומוכרחים להילחם בתוקף, ורק כך נוכל להביא את השלום האמתי שאליו אנו מייחלים.

המגיע לכל הפעולות שאנו עושים במשך היום הוא הרצון שלנו להגיע לשלום הפנימי שלנו. אנו עושים דברים שונים כדי להשיג מטרות שונות. ויוצא שכדי להגיע למצב של שלמות, שזה מצב של חוסר עשייה, של קבלת השכר, מוכרח להגיע קודם לכן מצב של עשייה, שנובע מהרצון להשלים את החוסר, כך שנשלים את החוסר שבנו. דווקא העשייה, ההליכה נגד הזרם והיציאה מהשלווה הרגעית הן שמביאות את השלום.

כי כשאדם נמצא במצב של חוסר, זו מלחמה ממש. בין אם זו מלחמה בינו לבין אחרים ובין אם זו מלחמה פנימית בתוכו. הוא מבין שבשביל שלום מוכרחים לשים לזה סוף. הוא יכול למרוח עוד יום ועוד יום, והחוסר יישאר וגם המלחמה תימשך. אבל הוא יכול לאזור אומץ ולעשות מעשה קיצוני יוצא דופן ודווקא הוא שיעזור לו להגיע לשלום הפנימי שלו.

לפעמים אנשים נגררים עם משא כבד. יחסים לא תקינים, הרגלים לא טובים, חוסר שביעות רצון מדרך החיים שלהם ועוד דברים רבים שהם היו רוצים לשנות, אלא שהתרגלו כבר לטעויות שלהם עד שאין להם כוח לעשות מעשה קיצוני שיביא שינוי.

לפעמים אנשים פוחדים משינוי ומעדיפים להישאר כפי שהם. זה הרבה יותר נוח עד כדי כך שהם סוברים שזה סוג של שלום. חושבים שמשמעות השלום היא לחיות בפשרה. שכאילו הם ימשיכו לחיות באומללות, רק שיש להם "הסכם שלום" שכאילו מחייב אותם לא לעשות צעדים קיצוניים.

הסכם שלום שכזה לא מביא לשלום אמתי, אלא לאומללות. הוא נעשה מתוך פחד, שלא רוצים להתמודד עם דברים לא צפויים, שאין כוח להילחם, אז מעדיפים להמשיך את הכל כרגיל בלי שינוי. שאם הסתדרנו עד היום בצורה שכזו, אז יהיה אפשר להסתדר גם מחר.

ולכן כאשר דברים משתנים לרעה בצורה הדרגתית ואטית, אז האדם סופג ומוכן לסבול. אבל כאשר הם משתנים בצורה קיצונית, אז מיד הוא נכנס למלחמה. כי כאשר הדבר נעשה בצורה הדרגתית, אז בכל פעם הוא עושה הסכם שלום עם המצב החדש, ואז בכל פעם מתרגל למצב החדש. אבל אם הוא משתנה ברגע אחד, אז הוא מבין שאין סיכוי לשלום.

וכך למשל האויב יכול להתקיף מדינה בהתקפות קטנות שוב ושוב, ובכל פעם אותה מדינה תבליג, כיוון שהיא לא רוצה להיכנס לעימותים ומלחמות. אבל אם כל אותן התקפות היו מתרחשות ברגע אחד, אז אותה מדינה הייתה מבינה שהיא במלחמה.

וכך לפעמים אדם נכנס למקום עם ריח לא טוב, עם טמפרטורה קיצונית או עם כל דבר אחר שלא נוח לו, והוא לא יכול לסבול את זה. אבל כל אותם אנשים שכבר שם התרגלו למצב, ולכן להם זה לא מפריע כל כך.

ובמיוחד רואים את ירידת הדורות. שבכל דור מתרחקים מעט מדרך התורה, נמשכים לחיי מתירנות ופריצות, הסביבה מואסת בתורה הקדושה וכולם רודפים

אחרי תאוות העולם. ואם כל זה היה מתרחש לפני מאה שנה, אז כולם היו בהלם. כי גם הנשים הפרוצות והמופקרות של אז היו נחשבות לצנועות אילו היו מסתובבות ברחוב שלנו היום.

ובצורה כזו, היו רבים מבינים את הקלקול הגדול ומתרחקים מזה. אלא שהדבר נעשה לאט לאט, שלא הרגישו כלל בירידה הרוחנית, לא הרגישו במלחמה, ואז בכל פעם נכנעו לזה, השלימו עם המצב ועשו אתו הסכם שלום. עד שהיום הגענו למצב של פריקת עול, שהכול פרוץ וכאילו הכל חופשי ומותר.

אנשים פוחדים משינוי, כי כשעושים מעשה קיצוני אז אנשים עלולים להיפגע, דברים עלולים להשתנות לרעה, מלחמה עלולה להיפתח ודברים לא טובים יכולים אולי לבוא. יוצא שאנשים נתקעים באותם חיים, באותן טעויות, באותם הרגלים ובאותה השקפה ופוחדים לעשות מעשה קיצוני שיביא שינוי.

אנשים מעדיפים להמשיך להיות במצב הגרוע שלהם, ובלבד שלא יצטרכו להתאמץ ולעשות שינוי קיצוני. הם יודעים שהשלום הוא מעל הכל, אבל הם חושבים בצורה מוטעית, שאותו שלום כרוך בסבל וצער, ולכן הם מוכנים לסבול.

אלא שהתורה מראה לנו שהדבר לא כך. אין דבר גדול יותר מהשלום, שהקדוש ברוך הוא משנה בשביל השלום (אצל אברהם ושרה, שיהיה שלום בית) ואפילו מוחה את שמו בשביל השלום (בפרשת סוטה כותבים את שם השם ומוחים אותו במים כדי להחזיר את השלום בין אישה לבעלה שחושד בה).

אבל למרות הכל, גם אצל אברהם ושרה הקדוש ברוך הוא אמנם שינה בשביל השלום, אבל יחד עם זאת סיפר לאברהם ששרה צחקה כדי שיוכיח אותה. וגם בפרשת סוטה משקים אותה במים שיהרגו אותה אם נטמאה. ויוצא אם כן שבאמת השלום גדול, אבל רק שלום אמתי. לא שלום של פשרות, שהרי היה אפשר לעשות פשרה בין האישה הסוטה לבעלה גם ללא שתיית המים. אלא ששלום אמתי זה או לדעת בוודאות שהיא טהורה, או שהיא תמות אם היא נטמאה. לא להיות בספקות ולהמשיך לחיות בפשרה.

וכך פעמים רבות צריך לעשות מעשים שלכאורה נראים נוגדים לשלום. וכמו לצאת למלחמות לכיבוש הארץ, למחות את זכר עמלק, להעמיד סנהדרין שיכול להמית וכו'. כל עניין הדין הוא כזה, שמסתלקים מהספק והפשרה, וחותרים את הדין בהתאם להלכה. אין חצי צודק או חצי מותר, או מותר או אסור. או זכאי או חייב.

יוצא שפעמים רבות הציווי הוא דווקא לעשות מעשה שנראה לכאורה נגד השלום. לפעמים המצווה היא לצאת להילחם. לשם סוף לחוסר הוודאות, לתת גילוי לאמת, או לטוב או להפך, אבל לדעת את האמת ולא לחיות בשקרים ואשליות.

לכאורה היינו סוברים שאנו מתרחקים מהשלום בצורה כזו, שעדיף פשוט לשתוק או להעלים עין ופשוט להמשיך בלי לעשות שום דבר קיצוני, אלא שדווקא זה מה שיגביר את המלחמה בהמשך. עלינו לעשות מעשה קיצוני חד פעמי שיביא את השלום בהמשך הדרך. לצאת מנקודת הנוחות ולצאת למלחמה כדי להגיע לשלום.

היום קל לראות שכשעושים הסכמי שלום עם אומות העולם ששונאים אותנו והולכים נגד התורה הקדושה, אז רק מפסידים מזה. ככל שנהיה נחמדים ונתחבר עם הגויים זה יביא לצרות, נישואי תערובת ואיסורים רבים. כשבלעם ניסה להילחם בישראל לא הייתה לנו שום בעיה והקדוש ברוך הוא הפך את הקללה שלו לברכה. אבל לבסוף הוא נתן עצה לתת לבנות מואב להתחבר עם ישראל, ואז החלו הצרות האמתיות.

ובאמת הדבר ברור שהמלחמה הגדולה ביותר של כל יהודי היא המלחמה מול היצר הרע. הרבה אנשים מותשים מהמלחמה המתמדת הזו ופשוט בוחרים לעשות אתו שלום. אלא שהדבר מובן שאותו שלום מביא רק צרות ומוריד את האדם לתחתית.

אז אנשים נותנים ביטוי ליצר שלהם, הם מתירים לעצמם להימשך אחר תאוות, הם מגדירים את זה בתור דבר טבעי ונכון, והם אפילו חושבים שזה באמת הרצון

הפנימי שלהם. הם בכלל לא מבינים שהם במלחמה. כי הם נכנעו לדרישות של היצר, וכך הם בטוחים שהם חופשיים וכאילו עושים מה שהם רוצים.

היצר אומר להם לאכול מאכל כזה, אז הם מיד מצייטים לו. הוא אומר להם לכעוס, אז הם מאבדים שליטה. הוא אומר להם לנוח ולהתעצל, אז הם עושים כך. הוא אומר להם שהם מוכרחים להשיג איזה צעצוע חדש, והם נשמעים לו. זה לא משנה אם זה יזיק להם, אם אין לזה טעם, אם זה לא ערכי, העיקר לעשות את רצון היצר.

בשביל ילד קטן זה סוכריה או אופניים ובשביל אדם מבוגר שחושב שהוא שכלי ומיושב בדעתו זה יכול להיות מאכל שומני או רכב חדש. אותו יצר ואותן תאוות, ורק שהצעצוע משתנה בהתאם לזמן ולמקום. כולם נשארים כמו ילדים קטנים שלא לומדים. והם בכלל לא חושבים שיש אפשרות להתנגד לטבע שלהם. כאילו שהכול מוכרח המציאות ואין להם אפשרות לבחור אחרת.

כדי לזכות להיות חופשיים באמת עלינו להילחם מול היצר עד הסוף ולא לפחד להיות קיצוניים. לא להשאיר לו אפילו פתח קטן. אין פשרות ואין רחמים במקרים שכאלו. כי זה יביא את ההפך משלום.

לפעמים הרחמים דורשים מאיתנו להיות אכזריים, כמו אדם שרוצה להציל יהודים חפים מפשע מפני מחבל אכזרי ולכן עליו לחסל אותו ללא רחמים. אם ירחם עליו או שלא ירצה להיכנס למלחמה הוא יסייע לרוצח. כך עלינו לזהות את המצבים בהם נדרש מאיתנו להיות קיצוניים ולהילחם ללא רחמים כדי להביא את השלום האמתי.

לזכור את המטרה

אם כן מובן שכדי להשיג את השלום האמתי עלינו להילחם. וזה שורש הירידה לצורך עליה. לכן ירדנו למצרים כדי להילחם ולצאת חזקים יותר ושלמים יותר. לכן פעם אחר פעם כל אדם חווה בחייו ירידות שונות כדי שיוכל להילחם ולעשות מעשים קיצוניים שיוציאו אותו משם ויביאו אותו למקום טוב יותר ושלם יותר.

אלא שמחובתנו לזכור בכל עת מהי המטרה שלשמה אנחנו נלחמים. צריך

לזכור לאן בדיוק אנו שואפים להגיע וכיצד הדרך שבחרנו תוביל אותנו לשם. העניין הוא שפעמים רבות אנו מאבדים שליטה ומוצאים את עצמנו חושבים שהמלחמה היא עיקר התכלית. מרוב ששוקעים במלחמה, אנו שוכחים מהשלום שאותו ניסינו להשיג דרכה.

ובאמת כל אחד יוכל לראות את הדברים בחייו. אנו עובדים קשה כדי שיהיה לנו מספיק כסף כך שיהיה רגוע וטוב, אלא שאז אנו רומסים את הרגוע ואת הטוב כדי לעבוד קשה ולהשיג עוד כסף. אנו נלחמים באנשים שפועלים לא כשורה כדי להכניס ערכים לסביבה, אלא שאז אנו רומסים הערכים שלנו כשאנו כועסים ומלבינים את פני האנשים האלו. מרוב כיסופים להשיג את השלום, אנו הופכים את המלחמה לעיקר ורומסים את השלום בדרך.

אנו נכנסים ללחצים ועושים דברים מטורפים כדי להגיע לשלום ושקט פנימיים. אנו דואגים בכל רגע שלא נאבד את השלום שלנו. ככל שאנו נלחמים יותר, עובדים קשה יותר, דואגים יותר ונלחצים יותר, כך אנו מתרחקים מאותו השלום אליו אנו כל כך רוצים להגיע. המלחמה לפעמים נדרשת, אבל רק בצורה הנחוצה להשגת השלום ולא מעבר לכך.

מחובתנו ללכת על פי התורה הקדושה כדי לדעת אם המטרות שלנו נכונות. לא פעם נוכל לנסות להשיג שלום שהוא עצמו פסול וגרוע, וייקח אותנו לתחתית. הרי אף אדם לא נולד רע מטבעו. כולם מנסים בסך הכל להגיע לשלום הפנימי שלהם, הבעיה היא שהשלום של האחד לפעמים מתנגש עם השלום של השני. שהשלום של אדם מסוים יכול להיות מלחמה גדולה ונוראה. לפעמים אנשים חושבים שהם עושים טוב, אבל בפנימיות הדברים הם לא רואים את הקלקול הגדול שנובע מהדברים.

כשמישהו חושב שהכבוד יביא לו את השלום הפנימי שלו, הוא מסוגל לעשות דברים מטורפים שיפגעו באחרים מאוד וזה כלל לא יפריע לו. כשאדם מסווגור מקנאה ותאוות, הוא יכול להזיק לאחרים בקלות בלי להרגיש שהוא עושה משהו לא טוב. יש מחבלים מתאבדים שחושבים שזה דבר טוב שמביא לשלום ויש גנבים שעושים את זה כדי להשיג כסף ובכך להגיע לשלום. לא מעט פעילי "שלום"

נלחמים ועושים הפגנות פרועות נגד המתנגדים להם, ומביאים להרבה מלחמות, הכל למען השלום.

אבל השלום האמתי הוא רק מה שמוגדר לנו על פי התורה הקדושה. הקדוש ברוך הוא שברא את העולם וקבע את החוקים שלו הוא היחיד שבאמת יודע מהו השלום האמתי. רק הוא יכול לכוון לפנימיות הדברים כך שנבדיל בין טוב לרע. רק דרך התורה הקדושה אפשר להגיע לשלום האמתי.

השלום כבר כאן?

ובאמת שככל שאנו מתבגרים וזוכים לראות לפנימיות הדברים, כך ניתן להבין שהשלום כבר נמצא אצלנו. כי האדם בצעירותו מחפש לכבוש את העולם, אבל ככל שהוא מתבגר כך הוא יכול להבין שלא צריך לעשות הרבה ואין לשום דבר כמעט טעם. השלום נמצא אצל כל אחד ואחת, וכל מה שצריך הוא להתחבר אליו.

השלום והשלווה הם בלתי תלויים. כי באמת כל אדם מכיל נשמה אלוהית קדושה שמחוברת להשם יתברך ברגע זה ממש. לכל אחד מאיתנו ישנו חיבור ישיר למקור כל השפע והשלווה. אמנם מחובתנו לפעול ולעשות דברים גשמיים, כיוון שאנו חיים בעולם חומרי והתכלית היא לקדש את החומר. אך באמת שאין שום רע ואין שום חוסר כלל. כל החוסרים שאנו מרגישים נובעים מחוסר חיבור וחוסר זיכור.

הדאגות וכל המחשבות הלא טובות בוודאי לא עוזרות להתקדם. כפי ששלמה המלך אומר האלוקים עשה את האדם ישר, מה שאומר שהשלום כבר נמצא. כל מה שצריך הוא לא לבקש חשבונות רבים. את השלום אי אפשר לקנות או להשיג בכוח, וגם הכבוד וההצלחה לא יוכלו לעזור לנו להביא אותו. השלום נמצא וזמין לכולם בכל רגע, בצורה בלתי תלויה בשום דבר גשמי או אפילו רוחני.

כאשר אנו לא עושים חשבונות שמיים, ומנסים לעשות פשוט את המוטל עלינו בביטחון שהקדוש ברוך הוא מנהל את העניינים היטב גם בלעדינו, השלום כבר מגיע מאלינו. האמונה והביטחון מביאים שקט. כי כבר עכשיו הכל מושלם, רק

שאנו צריכים להתחבר להשגה הזו ולראות כיצד הפרטים הקטנים מתחברים כמו פזל מושלם.

כולנו חיים בתפקיד ה"מנהל" שמנסה לשלוט בעניינים. אנו מנסים לשלוט בכל דבר ולסדר את העולם לפי ראות עינינו. בתפקיד הזה אין לנו כל סיכוי להצליח, משום שאנו מקבלים על עצמנו המון אחריות בזמן שאין לנו באמת שליטה על הדברים. פינחס לא היה קנאי בקשר לכבוד של עצמו, הוא לא חיפש כבוד או גדולה. בדיוק להפך, הוא סיכן את עצמו כדי לקנא את קנאת השם. הוא הבין שזה מה שהשם רוצה ממנו. הוא ביטל את עצמו כדי להתחבר למשהו גדול יותר.

עלינו לנהוג כמו תינוק קטן שבוטח בהוריו ומקבל מהם את כל צרכיו בלי דאגות. להיות כמו נוסע ברכבת שאמנם רואה את הדרך וזה במהירות אבל זוכר היטב שהרכבת מחוברת למסילה ולכן אין כלל מה לדאוג. כי השם מכוון אותנו בדיוק למקום הנכון וכבר עכשיו אנו נמצאים בדיוק במקום הכי טוב בשבילנו שהוא הכין במיוחד בשבילנו.

כולנו מכירים את זה שלאחר כל התכנונים שלנו הקדוש ברוך הוא מנווט אותנו איכשהו לדרך שונה לגמרי. הקדוש ברוך הוא מתכנן לנו המון הפתעות. אם ננסה להיות בשליטה, רק ניכנס ללחצים מזה, כי הרי אין לנו סיכוי. אבל אם במקום להיות המנהלים, ננסה להיכנס לתפקיד הפועלים של השם, נגלה שהוא מספק לנו את כל הצרכים שאנו צריכים ללא כל דאגות מצדנו. וזהו בעצם השלום האמתי. כי ברגע שאין אצלנו את הדאגות והמלחמות הפנימיות, מה שנשאר זה שלום.

עבד השם מבין שכל מצב שהוא נכנס אליו זהו מצב שהשם הכניס אותו אליו מסיבה מסוימת. הוא יודע שצריך לעשות את רצון השם ללא כל קשר למצבו כרגע. הוא יודע שבעזרת תפילה ניתן לעצב מציאות, כי השם שומע את תפילתו ורוצה שיהיה לעבד שלו טוב. הוא מבין שלימוד התורה מקרב אותו לשם וכך גם כל מצווה מקרבת אותו. הוא מבין שלא צריך לכעוס או לדאוג, כי יש מי שדואג לו, כמו תינוק שלא צריך לדאוג לשום דבר כי הוריו מטפלים בכל צרכיו.

ככל שנתנתק מכל המחשבות והדאגות של העולם הזה, מהמלחמות הפנימיות שלימדו אותנו לחיות בהן, מהחברה מתנגדת האמונה שמפעילה עלינו לחצים והתקשורת שמראה לנו שהכול גשמי ורדוד, כך נוכל להשיג את השלווה המיוחלת. ככל שנתקרב לקדוש ברוך הוא ונהפוך לפועלים שעושים רצונו, נגלה שגם הוא עושה את רצונו, משמח אותנו ודואג לנו, מה שמשאיר לנו רק להתענג מזיו שכינתו ולחיות בשלום. ככל שנקנא את קנאת השם ונלך בקיצוניות עד הסוף עם האמונה שלנו, כך נגיע לפסגות של אושר ושלוש אמתי.

לפעמים צריך להילחם, אלא שצריך תמיד לבדוק היטב אם זו מלחמה נכונה על פי דעת תורה, או שמא היא באה מתוך נגיעות אישיות. השם יתברך יזכה אותנו ללחום את מלחמת התורה בלי פחד, להילחם מול היצר הרע ולהגיע לשלוש המיוחל.

לפעול לשם שמיים

המעשה שעשה פינחס משאיר אותנו קצת מבולבלים. מצד אחד הוא קינא את קנאת השם, אך מצד שני היה אפשר לחשוב לכאורה שהוא עשה עבירה, שהרי הרג ראש שבט מישראל ללא בית דין שיורו לו על כך ומתוך התלהטות של הרגע.

אותה קנאות יכולה להתפרש בתור דבר טוב או בתור דבר רע. אז איך נוכל לדעת כיצד לנהוג במצבים דומים שאנו בעצמנו נתקלים בהם? לפעמים ישנה מצווה הנראית כעבירה או להפך. פעמים רבות אנו נתקלים בספקות שונים שעולים במצבי לחץ, כאשר אין לנו אפשרות לשאול רב ולהתייעץ. אז איך נדע אם זה באמת טוב לעשות או לא?

התשובה לכך נמצאת בתחילת הפרשה, הקדוש ברוך הוא מעיד על פינחס שעשה את המעשה לשם שמיים, כמו שנאמר "בקנאו את קנאתי". לא את קנאת עצמו, אלא את קנאת השם. כדי ליישב את הדברים אפילו יותר, הקדוש ברוך הוא

אומר במפורש "הנני נותן לו את בריתי שלום", כך שלאף אחד לא יהיה פקפוק במעשה שעשה.

אילו פינחס היה עושה את המעשה מתוך כוונה אחרת ונגיעות אישיות, נניח שהיה שונא את זימרי בן סלוא, היה רוצה לנקום בו או שהיה רוצה להפוך לגיבור ולזכות בתהילה, אותו מעשה בדיוק היה יכול להיחשב לעבירה. וזו גם הסיבה שמה לא עשה את המעשה, כיוון שהוא היה נגוע בדבר, שהרי זימרי בן סלוא בא אליו בטענות. אבל פינחס ראה את הדבר מן הצד, ולכן לא היה נגוע.

מה שהופך את המעשה לכל כך חשוב וטוב זו הכוונה התמימה שהייתה לפינחס לקדש שם שמיים, למרות הסכנה שבכך. אותו מעשה יכול להתפרש בכמה אופנים, אך מה שבאמת קובע זו הכוונה שבפנים. וכך גם נוכל לבחון את המעשים שלנו, אם באמת נעשים לשם שמיים או שמתוך נגיעות אישיות.

ישנם מעשים רבים שאנו יכולים לעשותם בצורה זרה, ובכל זאת פעם אחת המעשה ייחשב כמצווה ופעם אחרת כעבירה. וכך מוזכרים הרבה גדולים שעשו מעשים לא ברורים, אלא שעשו אותם לשם שמיים ולכן זכו להתעלות.

וכמו תמר שעשתה לכאורה מעשה זול, אבל זה היה באמת לשם שמיים ולכן זכתה שיצא ממנה זרע המלוכה. וכמו בנות לוט שעשו לשם שמיים, שחשבו שכל העולם נחרב כמו בדור המבול. וכמו אליהו הנביא שעשה מזבח מחוץ לבית המקדש, כדי להחזיר את העם בתשובה. וכמו רבים אחרים, שאמנם עשו דבר שנראה לא טוב, אבל הכוונה הייתה לשם שמיים ואז הכל התהפך.

התורה למשל מזהירה שאמנם ישנה מצווה להוכיח אדם שעובר עבירה, אך עם זאת לא תישא עליו חטא. אם למשל נתחיל לצעוק ולהעליב בבית הכנסת את כל מי שלא מתפלל בדיוק על פי ההלכה, אז כאילו שעשינו מצווה, אבל האמת היא שעשינו עבירה בכך שביישנו את אותם אנשים.

הכל תלוי במה שנמצא בפנים, אם זה לשם שמיים, אף אחד לא יתחיל להתעצבן ולכעוס, שהרי זה אסור. כאשר יש כעס ושנאה, הדבר מוכיח שאנו לא נקיים והמצווה לא נעשית לשם שמיים, אלא לשם עצמנו. הדרך הטובה היא

לעשות את הדברים מתוך רצון לעשות נחת רוח להשם יתברך, בלי נגיעות.

ומתוך הדברים נוכל להבין שאין לנו אפשרות לשפוט אחרים. שהרי הכוונה בפנים יכולה לשנות את המעשה מקצה לקצה. ובאמת פעמים רבות שאנו דנים אחרים לכף חובה, כועסים על אחרים, מקפידים עליהם וחושבים שהם לא בסדר. ואנו לא שמים לב שלפעמים אנחנו בעצמנו נוהגים בצורה דומה, ורק שמתייחסים לעצמנו בסלחנות.

ברוב המקרים אנו שופטים את האנשים והמצבים מתוך ההסתכלות האישית שלנו ומבלי לדעת את הפרטים האמתיים ומה שיש בפנים. קל מאוד לחשוב על אדם דברים שליליים מתוך משהו שראינו, למרות שיתכן שהמניעים של אותו אדם הם הפעולה לשם שמיים, מה שהופך את אותה פעולה לחיובית מבלי שנדע על כך.

לפעמים נוכל להיתקל במצבים בהם למשל נראה רכב נוסע בשבת ולאחר שנחשוב על האדם דברים לא טובים נגלה שהוא לקח אדם לבית חולים עקב פיקוח נפש, הכל לשם שמיים. ואילו לא היינו מגלים לאחר מכן את הנסיבות, היינו עלולים לחשוב דברים נוראים על אותו אדם למשך כל חייו, למרות שבאמת לא הייתה לכך שום סיבה.

לפעמים אנשים כועסים על דבר שאומרים להם, על מעשה שעושים להם, על צורת התנהגות וכו'. ואחר כך הם לא שמים לב שהם עצמם עושים את אותם דברים. אבל כאשר הם עצמם עושים זאת, הם לא מרגישים שהם לא בסדר. כי הם נגועים, הם מקלים עם עצמם, הם יודעים את הסיבות שעוברות להם בראש, הם יודעים שיש להם יצרים חזקים, אז הם מאוד סלחנים. אבל בקשר לאחרים הם קפדנים ביותר.

מטבע האדם כולנו בטוחים שאנו יודעים מה טוב ומה רע, כולנו שופטים את האחרים ואפילו מוכיחים אותם וחושבים שאנו עוזרים להם עם ההערות שלנו שלכאורה נעשות "לשם שמיים". אם הדבר אכן נעשה לשם שמיים בתמימות ומכל הלב, אז הדברים יישמעו ויגיעו למקומות הנכונים. אך ברוב המקרים נעשה

את הדברים לתועלתנו הפרטית מתוך נגיעות אישיות.

אמנם גם אז נהיה בטוחים שאנו פועלים מתוך דעת התורה, אך זה רק בגלל שבמקרה דברי התורה הסתדרו לרצוננו האישי. יש דברים שמסתדרים ומתאימים לתפיסה שלנו ולהרגלים, ואז קל לנו לבצע אותם בעוד שלאחרים קשה יותר. אבל אם נבצע את אותם דברים מתוך ההרגלים והתפיסה, זה רק מראה שאנו עושים מה שנוח לנו.

אם נרצה לבחון את עצמנו באמת, נשאל את עצמנו האם בכל דבר אנו הולכים לפי דעת התורה? האם גם במצוות שקשות לנו לביצוע ונוגדות את רצוננו ואורח חיינו אנו נבטל את רצוננו ונפעל לשם שמיים באותה צורה? זה לא חכמה לעשות מה שנוח ומסתדר, אלא שצריך לעשות את מה שהקדוש ברוך הוא רוצה שנעשה.

ניתן ללמוד המון דברים מפינחס. אפשר ללמוד איך לא להסתכל רק על המעשה עצמו, אלא על המניע לאותו מעשה. אפשר ללמוד כמה חשוב לפעול לשם שמיים ולא לעשות את הדברים מתוך נגיעות אישיות. אפשר ללמוד שאסור לנו לשפוט אנשים על פי מה שאנו רואים בחיצוניות, אלא צריך לדון לכף זכות שהרי ייתכן שבפנים הכוונה היא טהורה.

אבל אולי הלקח החשוב ביותר, זה ללמוד שהמבחן האמתי של המעשים שלנו, המבחן העצמי שלנו אם אנו הולכים בדרך הטובה, הוא להתבונן בתוך עצמנו ולראות אם אנו עושים את הדברים כי זה מה שהשם רוצה מאיתנו שנעשה, או שאנו עושים אותם מתוך אינטרסים אישיים וכי זה מה שהכי נוח לנו כרגע לעשות. המבחן הזה יכול להביא אותנו להתבוננות וביקורת עצמית אמיתית שתוביל לשיפור עצמי ולהתקדמות בחיינו.

שנוכה בע"ה לעשות את רצון השם, וכך נזכה לבטל את רצוננו מפני רצונו ויתקיים מה שאמרו חז"ל שבעקבות כך הוא יבטל רצון אחרים מפני רצוננו. שנוכה לבניין בית המקדש במהרה בימינו אמן.

האם להיות קיצוני זה טוב או לא?

אנשים נרתעים מאוד מהמושג "קיצוניות". זה מעלה אסוציאציות לא טובות של מלחמות, קפדנות, דין, הפרות סדר ועוד דברים שנתפסים אצלנו כלא חביבים כל כך. אנשים מחפשים נוחות, רוגע ובעיקר שלום. לכן מובן שמשתדלים להתרחק מזה כמה שיותר.

ואפשר לראות שאנשים ממש פוחדים מ"קיצוניים". ויש כאלו שלצערנו ניזונים מהחדשות שמציגים להם במסך, ואז הם רואים הפגנות של קיצונים, התפרעויות של קיצונים וכו', והדבר גורם להם רתיעה יותר ויותר גדולה מכל מי שקרוי "קיצוני".

אבל מצד שני קשה מאוד להתעלם מהקיצוניות הראויה לשבח של פינחס שמוזכרת בפרשה. ואם זה לא מספיק, אז השם יתברך נותן לו ברית שלום. אותו מעשה קיצוני הציל את העם מכליה. קיצוניות שכזו היא מבורכת, והיא רחוקה מאוד מזו שאנו שונאים.

ובאמת ישנם דברים רבים שצריך לקחת בהם את המידה האמצעית. וזהו עניין המידות, שצריך לא להפריז על המידה. לא להיות קמצן, אבל גם לא בזבזן. לא להיות עקשן, אבל גם לא פתי. לא עז פנים, אבל גם לא ביישן. לא קפדן, אבל גם לא ותרן. וכן הלאה בשאר המידות, שצריך לקחת את האמצע, וגם לדעת לפי כל עניין פרטי לכוון את הכמות הנכונה של המידה הנדרשת.

אבל יחד עם זאת צריך להבין שזה דווקא בדברים מסוימים. הכל תלוי בתכלית שהאדם מנסה להשיג. ככל שהמטרה גדולה ונעלה יותר, וככל שההפסד רב יותר, כך עלינו להתנהג יותר ויותר בקיצוניות.

ובאמת זה מובן לכולם, שהרי אף אחד לא יחשוב שמישהו קיצוני מדי עם הנשימות שלו, שהוא לא מפסיק לנשום אפילו לדקה. או שנהג אמבולנס הוא קיצוני ונוסע כמו מטורף בלי לעצור לרגע לשתות קפה. כי כאשר יש מטרה

חשובה, אז וודאי שזה טוב.

כאשר מדובר על דברים עם חשיבות ממוצעת, אז אין סיבה להעדיף את האחד על פני השני. ועל אחת כמה וכמה שלא טוב להעדיף את הפחות חשוב על החשוב יותר. ואם מישהו ינהג בצורה כזו, שהוא למשל ירמוס את הערכים או יוותר על דברים חשובים, כדי להשיג איזו מטרה פחותת ערך, אז נגדיר אותו בתור קיצוני ונתייחס לזה כדבר רע.

וכמו למשל שאדם לא ירצה לאכול ולשתות במשך יום שלם וגם לא יצליח להירדם, בגלל שנגמר החטיף שהוא אוהב, אז נאמר לו שיירגע ולא יהיה קיצוני כל כך. אבל אם הוא עושה את זה בגלל שהחבר הכי טוב שלו נמצא בבית חולים בין חיים למוות, אז בוודאי שנבין אותו. אז כבר נבין שזו לא קיצוניות משובשת.

אם אדם נמצא בסכנה כלשהי, הוא ייאבק בכל מחיר וישקיע כל מה שהוא יכול כדי להינצל. הוא ישלם כל הון שבעולם, הוא ירוץ במהירות שלא רץ בה מימיו, הוא יהיה אפילו מוכן להילחם ולהרוג את מי שמפריע בדרכו, ובלבד שיצליח להציל את חייו. ובוודאי שאותו אדם לא יחשוב שלא כדאי להיות קיצוני יותר מדי, כי עכשיו יש לו מטרה ענקית והוא יעשה הכל בקיצוניות למענה.

ככל שהמטרה ברורה יותר, חזקה יותר וחשובה יותר, כך אין פשרות ומוכרחים ללכת בקיצוניות כדי להגשים אותה.

ובעניין התורה והאמונה, הרבה אנשים חושבים לעצמם שהכי טוב להיות באמצע. שמספיק להם לקיים רק חלק מהמצוות. הם לא רוצים להיות קיצוניים. הם חושבים שכל דקדוקי ההלכה זה רק לאנשים "קיצוניים", אבל הם עצמם מהסוג החדש והנאור. שהם יכולים לשלב בין תורה לבין חיים של תאוות רחוקים מדת.

וכך הם משתדלים לשמור מצוות מצד אחד, אבל לא מוצאים זמן ללימוד תורה. הם חיים חיי הוללות, מסתובבים במועדונים, מתערבבים גברים ונשים, מחזיקים טלפונים לא כשרים, צופים בטלוויזיה, אבל מדי פעם גם מוציאים כיתה מהכיס ומגיעים לבית הכנסת. והם חושבים שאלו החיים האמתיים, שזוהי הדרך הנכונה

והם בדרכם אל התכלית.

ואז אם למשל הם יראו מישהו שנוהר לא להרים אבן בשבת משום מוקצה, הם ילעגו לזה. הרי לא צריך להיות כל כך קיצוניים. צריך להשתחרר, לזרום עם החיים. זה בסדר לקיים קצת מצוות, לעשות קידוש בשבת ולאכול מצות בפסח, אבל למה להיות כל כך קיצוניים עם כל ההלכות הקטנות?

אבל כל זה נובע מתוך חוסר הבנה. הרי אם אותם אנשים קלילים וזורמים היו רואים מחבל עומד מולם עם נשק, מאיים עליהם ואוסר עליהם להרים אבן מהרצפה בשבת, האם גם אז היו אומרים שלא צריך להחמיר כל כך? האם גם אז היו מרימים את אותה אבן ו"זורמים" עם החיים? הם היו קופאים במקום ולא זזים אפילו מילימטר, ממש נוהגים בקיצוניות.

אנשים לא יודעים מה זה מצוות. הם לא מבינים את המשמעות של הדברים. הם לא מבינים מה זה נצח נצחים בעולם הבא. לא מבינים מה זה עונג עילאי בגן עדן. לא מבינים מה זה ייסורי גיהנום שכל הייסורים הקשים ביותר בעולם הם משחק ילדים לידם.

הם לא רואים את הקשר בין המצוות והעבירות לבין הקרבה להשם יתברך. הם לא מבינים שיש בתוכם נשמה אלוקית. הם לא מבינים שהקדוש ברוך הוא מצווה אותם כיצד לנהוג. אז הם מרשים לעצמם לעשות עבירות מתוך חוסר מחשבה והתבוננות.

כל מה שייראה סותר לצורת החיים החופשית שלהם יוגדר מבחינתם בתור קיצוני. ואז הם יתרחקו מזה כמו מאש. הם יימנעו מהיתקלויות באנשים המוגדרים כ"חרדים" מתוך פחד. הם ישתדלו להתחמק משיחות נפש על ענייני העולם הבא והחיים אחרי המוות. הם פשוט יחיו בתוך הדמיונות שלהם, מתוך מחשבה שהכול טוב ומתוך הדחקה של כל מה שלא מסתדר להם.

וכך הם מתייחסים לאנשים שהולכים במסירות נפש אחר האמת בלעג ובזלזול. שכאילו מתנהגים כמו חיות, פרימיטיביים, קנאים, פנטים, קיצוניים, מפחידים וכו'. כי הם לא מבינים את המשמעות של הדברים. הם לא רואים את המטרה.

הם לא מבינים שאותם קיצוניים הם בסך הכל אנשים עם מטרה.

כמו רופא שרץ בכל כוחו כדי להציל חיי אדם והוא לא יעצור לאכול גלידה בדרך. כך אנשים יראי שמיים רצים בכל הכוח לעבר המטרה. הם מקיימים את המצוות בדקדוק, לומדים תורה בדבקות, ולא מוכנים לעצור אפילו לרגע בשביל הבלי העולם החולפים.

וכך יוצא שכל הפחד הזה מקיצוניות הוא מוטעה, ובסך הכל נובע מחוסר ידע וחוסר מחשבה והתבוננות. שהרי כולם הופכים לקיצוניים במצבים מסוימים, שיש להם עקרונות חשובים שלא יוותרו עליהם בעד שום הון שבעולם, ורק שיש אנשים שלא מבינים את המשמעות של הדברים החשובים.

אבל באמת כולם מעריכים את האנשים הקיצוניים. שהרי כולם למשל מעריצים את אברהם אבינו, הענק שבענקים, איש החסד והמופת שלימד את העולם על האמונה באל אחד והביא ערכים לעולם.

ואמנם נדמה לנו שהוא עשה הכל בצורה יפה, שקירב אנשים מתוך אהבה בלי מחויבות, הראה להם את היופי שבאמונה בפתיחות, בלי כפייה ורק מתוך רצון טוב שלהם. אבל באמת הדבר ברור שהוא היה קיצוני ביותר. הוא שבר את הפסלים של אביו, יצא נגד נמרוד, הושלך לכבשן האש מרוב העקשנות שהייתה לו, נלחם במלכים וכו'. הוא קרוי אברהם העברי, שכל העולם מעבר אחד והוא מהעבר השני. הוא היה קיצוני ולא הסכים להתפשר בשום אופן.

גם משה רבינו היה קיצוני בדבקתו להשם יתברך עד שהפך לאיש אלוקים שלא יכלו להביט בפניו משום שקרן עור פניו. הוא הוכיח את העם ו"הרס מסיבות" כשכל העם היה שקוע בתאוות, בתלונות, במחולות סביב העגל וכו'.

גם הנביאים בכל הדורות היו קיצוניים מאוד והוכיחו את עם ישראל על מעשיהם הלא טובים למרות שרבים בעם העדיפו להמשיך "לזרום" בלי קיצוניות. בפרט, אליהו הנביא היה קנאי גדול, שיש דעות שהוא היה פינחס בן אלעזר הכהן שהפרשה שלנו משבחת אותו מאוד על קנאותו.

גם המכבים שנלחמו ביוונים ולא "זרמו" עם כולם והתייוונו היו קיצוניים מאוד. גם רבי עקיבא ושאר הרוגי מלכות היו קיצוניים והלכו עד הסוף עם אמונתם, אפילו מוות אכזרי של עינויים לא הוריד את חיוך הניצחון מהפנים שלהם.

בעצם כל הצדיקים בכל הדורות היו קנאים לתורה ולשמירת המצוות וכל היהודים שמסרו עצמם למיתה על קידוש השם היו כל כך קיצוניים עד שהעדיפו למות מאשר לוותר על אמונתם. בזכות כל הקנאים האלו ועוד רבים אחרים אנו חיים היום כיהודים.

כל אותם יהודים ענקי רוח ששמרו באדיקות על התורה, המצוות והמסורת היהודית, כך שגם בזמנים הקשים ביותר וגם מתוך השנאה העזה שהייתה ליהודים הצליחו לשמר את הדת עד לימינו, כולם היו קיצוניים. בלעדי אותם קנאים לא יכלה להישמר חס ושלום הדת היהודית. מי שלא דבק ביראת השמיים שלו בקיצוניות נבלע בין הגויים, זנח את התורה הקדושה ושכח שהוא בכלל יהודי.

בענייני אמונה, אנו מוכרחים להיות קנאים, שהרי ללא זה אין לנו סיכוי להצליח. האמונה היא דבר עצום שנמצא מעל הזמן וחוצה עולמות. אין שום גבול שיכול לעצור אותה והיא מאפשרת לנו להתחבר לעולמות עליונים ולתקשר עם השם יתברך. כל התכלית של העולם הזמני הזה שאנו נמצאים בו היא להגיע לאמונה שלמה. אם לא נאמין בצורה קיצונית, אז נאבד את כל תכלית העולם הזה.

אם למשל לא נהיה מוכנים למות על קידוש השם, אז לכל החיים שלנו אין משמעות. אם נאמר שהחיים שלנו חשובים יותר מקידוש השם, אז איבדנו את התכלית שלשמה הגענו בכלל לעולם. כי כל הטעם שאנו נמצאים פה בעולם הוא לעבוד את השם יתברך ולהתקרב אליו. אז אם אנו חושבים שהחיים שניתנו לנו כדי להגיע למטרה הם חשובים יותר מהמטרה עצמה, זה אומר שאיבדנו את הכיוון לחלוטין.

הדבר דומה למישהו שהולך לעבוד בעבודה מפרכת כדי להרוויח כסף ותוך כדי העבודה הוא שוכח את התכלית שלו. כעת יאמרו לו שהוא יכול להפסיק

לעבוד ושהגיע הזמן לקבל את השכר על העבודה הקשה שלו, אך אותו אדם לא יסכים לקבל את השכר ורק ירצה להמשיך לעבוד עוד ועוד. אותו אדם שכח לגמרי את התכלית שלשמה התחיל לעבוד (כדי להרוויח כסף) והוא מוכן לוותר על התכלית רק כדי שיוכל להמשיך ללכת בדרך.

כך הגענו לעולם כדי להגיע לאמונה ולהתעצם מהעמידה בניסיונות. אם לא נסכים לעזוב את העולם מתוך אמונה שלמה (למות על קידוש השם), אז אנחנו לא טובים יותר מאותו אחד שלא מסכים לעזוב את העבודה שלו ומוותר על השכר שלמטרתו הגיע בכלל לעבודה. אם אין לנו שום מטרה נעלה יותר מהחיים עצמם ששווה אפילו למות בשבילה, אז כל החיים אינם שווים כי אין לנו שום מטרה בחיים האלו. ואם אין מטרה לחיים, אז בשביל מה להמשיך לחיות?

מתוך התפיסה הזו נוכל להבין שבכל הנוגע לתורה ורוחניות, אנו מוכרחים להיות קיצוניים וללכת עד הסוף. כל אחד רוצה להגיע לתכלית שלו בחיים ולקיים את המטרה שלשמה הגיע לעולם. אי אפשר להשאיר את הדברים המהותיים בחיינו לשעות הפנויות בחודש ובשאר הזמן לשכוח מה מטרת החיים שלנו.

אנשים מתעסקים כל היום בהבלי העולם. עובדים, אוכלים, מבליים, נופשים, עושים סידורים, קצת נחים, קצת טלוויזיה, קצת תאוות וכו'. ויש כאלו שמתעלים קצת יותר ומשלבים במשך היום גם תפילות, ואפילו מפנים איזו שעה בשביל לימוד תורה. אבל צריך להבין שזו התכלית של כל החיים שלנו ממש. וכי שעה אחת ביום זה מה שאנו משקיעים בתכלית של החיים?

אז אדם חושב לעצמו, שהרי הוא מוכרח לעבוד, והוא גם חייב לאכול, וכך הוא עובר על כל הרשימה ומגלה שהכול הכרחי והוא לא יכול לוותר על כלום. אבל אין לו סדר עדיפויות, כי דווקא את הדבר החשוב ביותר, את התכלית של הכל, הוא משאיר לשעות הפנאי. שאולי אם יהיה זמן פנוי וכוח, ולא יהיו עיסוקים אחרים, אז הוא גם ילך לשיעור תורה. יוצא שאותו אדם קיצוני בקשר להבלי העולם חסרי החשיבות, הוא קיצוני בעניין העבודה והתאוות, אבל דווקא במה שבאמת חשוב הוא "זורם" בקלילות עם מה שיש.

אדם אמתי רוצה לנצל כל רגע בחייו כדי להתקדם. הוא עושה זאת בקיצוניות ובקנאות מבלי להתרגש מהסביבה שאומרת לו לא להיות קיצוני מדי. האנשים הקיצוניים הם אלו שחקקו את שמם על כל ההמצאות הגאוניות, אלו שהתעשרו, אלו ששברו שיאים ואלו שהצליחו הכי הרבה בתחום שלהם. מתוך העקשנות והקיצוניות בהן דבקו, מתוך ההליכה נגד כל העולם שחי בחוסר אמונה ומתוך זה שהלכו עד הסוף עם אמונתם, הם זכו להצלחה הגדולה שלהם.

אדם שלא רוצה להיות קיצוני בשום דבר הוא כישלון. הוא נשאר ממוצע ולא מצליח להוביל בשום דבר. בתחרות של אלף אנשים הוא מסתפק במקום החמש מאות, כי לא צריך להיות קיצוני. אילו לא היו אותם אנשים קיצוניים שמתעקשים להיות המובילים, העולם לא היה מתקדם לשום מקום.

אמנם ישנן הרבה מטרות טיפשיות שעבורן לא כדאי להשקיע כוחות מרובים. יש כאלו שיתנו את החיים שלהם וימסרו נפש כדי להבקיע שער לקבוצה היריבה. יש כאלו שעבורם להיכנס לספר השיאים בתור הקופץ הכי גבוה או הזולץ הכי שמן זו אטרקציה רצינית. בדברים טיפשיים כאלו בוודאי שאסור להיות קיצוניים.

אבל אנחנו יהודים בני מלך שמבינים שיש תכלית לעולם. אנחנו מאמינים בני מאמינים שמבינים שכל הגשמיות היא בידי שמיים, אבל מדובר רק על כל הגשמיות, משום שהרוחניות תלויה בנו. לכן "הכל בידי שמיים חוץ מיראת שמיים". אז בדברים הגשמיים כדאי לתת לקדוש ברוך הוא לנהל את העניינים, אבל בעניינים רוחניים אנו מוכרחים לעשות השתדלות ושם אנו נבחנים. בכל הנוגע ליראת שמיים ואמונה אנו צריכים להיות קנאים וקיצוניים. מוכרחים ללכת עד הסוף עם האמונה שהרי זוהי תכלית החיים ורק בשביל זה הגענו לעולם.

ואנשים נבהלים וחושבים שהקיצוניות משמעותה להתנהג בבהמיות ולאבד כל צלם אנוש. הם חושבים שהם צריכים לצאת למלחמות עם כולם, להתווכח, להוכיח אנשים ולעשות המולות. אבל זה רחוק מאוד מהאמת, כי זו לא הדרך של התורה הקדושה.

קיצוניות אמיתית היא דבקות בתורה הקדושה. מדובר על ללכת בקיצוניות אחר

ציוויי השם יתברך. לאהוב בקיצוניות לרעך כמוך, להעניק ולעבוד על המידות בקיצוניות רבה, להתפלל בקיצוניות, להפוך לאדם טוב בצורה קיצונית וללכת אחרי כל המצוות בתורה כדי להתקרב לקדוש ברוך הוא בקיצוניות. להגיע הכי קרוב שאפשר להשם יתברך.

פינחס הלך עד הסוף. הוא הרג את זימרי בן סלוא שעשה עבירה מתוך קנאות והתורה מעידה עליו שלא עשה זאת לכבוד עצמו אלא רק לשם שמיים. לכאורה, אפשר להסתכל על הדברים כ"רצח קיצוני של קנאים", אבל התורה מעידה שהמעשה שלו הציל את כל עם ישראל. הקדוש ברוך הוא משבח אותו ונותן לו ברית שלום. המעשה שעשה אולי עלול להיראות כמו "רצח" אך האמת היא שזה מעשה של הצלה ושלום.

השם יתברך יזכה אותנו להיות קנאים לשם שמיים ולהיות קיצוניים שלא מתפשרים על התורה והמצוות. ללכת בעקשנות אחר האמונה ולא לוותר לעצמנו עד שנגיע לפסגה.

פורענות מגיעה רק לאחר השבון מדויק

מואב ומדיין עוללו דברים קשים ביותר לבני ישראל כפי שמתואר בפרשת בלק. הם ניסו לקלל את ישראל ולאחר שנכשלו בכך שלחו את בנותיהם להחטיא את ישראל, מה שהביא למותם של עשרים וארבעה אלף במגפה. לאחר כל זה הקדוש ברוך הוא רוצה לנקום את נקמת בני ישראל ומצוה את משה לצרור את המדיינים על מה שעשו.

אבל צריך לשאול מדוע רק את המדיינים צריך לצרור? הרי גם המואבים השתתפו בכל העניין, ואולי אפילו יותר ממדיין, כי הרי הם אלו שהתחילו את הכל ובקשו מבלעם שיקלל, והם אלו ששלחו את בנותיהם להחטיא את ישראל. אז למה השם יתברך לא ציווה את ישראל לצרור גם את המואבים?

רש"י מביא את הגמרא בבבא קמא, שרות המואבייה עתידה הייתה לצאת ממואב ולכן אי אפשר היה להשמיד אותם. ויוצא מכאן שאומה שלמה נשארה קיימת רק כדי שמישהי אחת תצא ממנה בעוד כמה דורות.

ולכאורה, אפשר היה להביא מישהי צדיקה אחרת במקומה. וגם אם זה מוכרח שזו תהיה רות, אז שאפשר היה לעשות שהיא עצמה תצא מאומה אחרת במקום. וכי מדוע היא מוכרחה להיות מואבייה? אי אפשר לגלגל את הנשמה שלה בעם אחר כלשהו? גם היה אפשר להשאיר דווקא את אותם אנשים שדרכם היא עתידה להגיע, את הוריה והורי הוריה וכו', ולהשמיד את כל שאר המואבים?

והרי ברור הדבר שלא חסרות לקדוש ברוך הוא דרכים לגלגל לכאן נסיבות ואירועים שיביאו למצבים שונים. אבל יחד עם כל זה, אפשר לראות שהכול מוכרח להיות מדויק על פי חשבונות שמיים. כל פרט חייב להתאים ואם אפילו משהו קטן לא מסתדר, אז מבטלים את כל הפורענות לשם כך.

הקדוש ברוך הוא מנהל את העולם בצורה מדוקדקת ובלתי נתפסת. שאם רות המואבייה צריכה להיוולד להורים כאלו ולעם כזה, אז כך בדיוק מוכרח להיות ולא יתכן שום דבר אחר.

אנשים רבים לא מתייחסים לזה ורואים את זה בתור דבר של מה בכך. שלמשל בעל ואישה משתדכים ואז מביאים צאצאים לעולם וחיים בצורה מסוימת. ולכאורה נראה שאילו היו בוחרים להשתדך לאנשים אחרים במקום זו לזה, אז כאילו הכל היה אחרת, היה להם בית אחר, ילדים אחרים, דרך חיים אחרת וכו'.

אבל באמת אין דבר כזה "אחר". כי משמיים זמנו שדווקא הם יתחתנו, כי אותם ילדים שהביאו שייכים דווקא להם ולא יכלו להגיע משום מקום אחר. הכל בהשגחה פרטית. וכך כל נסיבות החיים שלהם, זה מה שזמנו להם משמיים.

אפשר לראות את הדבר במקומות נוספים. למשל בזמן השעבוד במצרים, כאשר משה הרג את האיש המצרי, כתוב שם וירא כי אין איש, ורש"י אומר על זה

שהוא ראה שאין אף אחד מהצאצאים שלו שעתיד להתגייר. יוצא שאילו היה איזה צאצא של אותו מצרי שיתגייר, אפילו לאחר כמה אלפי שנים מתוך מליוני צאצאים שלו שכולם רשעים ורק איזה אחד יחליט להתגייר, אז משה לא היה הורג אותו.

מתוך הדברים האלו אפשר ללמוד הרבה אמונה לחיינו. שום דבר רע לא יכול לקרות לאף אחד, אלא אם כן הכל היה מחושב בדקדוק כך שאף אחד לא ייפגע מתוך הדבר שלא לצורך. רק לאחר שמתוך חשבונות שמיים הגיעו לכך שהדבר נדרש, אז הפורענות יכולה חס ושלום לבוא לעולם ולהתקיים. אבל אם יש מישהו שייפגע מכך שלא לצורך, או שדברים ישתבשו מכך למהלך הכללי של התנהלות העולם, אז הדבר לא יכול להתקיים.

אין לנו השגה בחשבונות שמיים. לפעמים אנחנו יכולים לשאול שאלות ולטעון טענות, כמו "למה זה מגיע לו?" או "למה אין צדק?", אבל זה הכל מתוך נקודת המבט המוגבלת שלנו. אנחנו לא יודעים מה כוחות הנפש שניתנו לכל אחד, מה נדרש ממנו, מי עתיד לצאת ממנו, איזה זכות אבות יש לו, כמה תפילות התפללו עליו, מה הוא בא לתקן, מה עשה בגלגולים הקודמים וכו'.

אז אמנם את כל אלו אין לנו אפשרות להבין, אבל אנחנו כן יכולים להבין שאם דבר מסוים שאינו טוב התרחש, זה אומר שכל מי שמעורב באותו עניין והצטער ממנו, ולו הצער הקטן ביותר, היה צריך להיות שם ולעבור את זה על פי חשבון מדויק.

לא קיים דבר כזה שמישהו יצטער צער כלשהו במקרה. בגמרא מובא שאפילו אם הכניס יד לכיס כדי להוציא מטבע כלשהו, ויצא לו מטבע אחר, זה נקרא ייסורים והוא צריך לבדוק את המעשים שלו כדי להבין מדוע זה קרה.

אפילו בשורות לא טובות שמישהו שומע, ואפילו על מישהו רחוק שהוא בקושי מכיר, אם זה גורם לו צער, זה אומר שמשמייים זה היה הכרחי עבורו. כל מאורע לא טוב שמתרחש משפיע על רבים ומצער את כל הסביבה שרואה או שומעת על האירוע, וצריך להבין שבחשבונות שמיים בדקו בדקדוק כל אדם באותה סביבה,

ורק לאחר שראו שכולם שם צריכים לעבור את החוויה הזו, אז הביאו את הדבר. אילו היה מישהו אחד ואפילו רחוק שלא צריך לעבור את הדבר, הכל היה מתבטל.

יש להדגיש שזה בוודאי לא אומר שכל מי שמקבל ייסורים הוא רשע חס ושלום. הרי אף אחד הוא לא מושלם. ישנם דברים רבים הנוגעים לתיקון העולם שמחושבים בצורה מדויקת על פי גורמים רבים. כל העולם נמצא תמיד בעליות ולפעמים יש צורך בזיכוכ על ידי ייסורים שמעלים את הנשמה של האדם ומביאים אותה לדרגות הרבה יותר גבוהות. רק צריך להבין שהכול מחושב ושום דבר לא מגיע במקרה.

תארו לכם שנגזר על אדם מסוים דין מסוים. כעת בשמיים בודקים את כל מי שיושפע מאותו דין. זה אומר שאם יש לו איזה בן דוד רחוק שישמע על זה ויצטער, אז בודקים בשמיים גם את אותו בן דוד כדי לבחון אם זה בסדר לגרום לו את הצער הזה על פי חשבונות שמיים ואם אפשר להוציא את זה לפועל מבחינת כל הגורמים מסביב וכל ההשלכות של הדבר. אם יש אפילו מישהו אחד שלא צריך לקבל את הדבר על פי חשבונות שמיים, אז הדין לא יוכל להתבצע. גם אם יש איזה מכר רחוק שישמע על זה ברחוב ויצטער מכך לרגע, אם אותו מכר לא צריך להצטער על פי חשבונות שמיים אז הדבר לא ייצא לפועל.

לכן כאשר לא עלינו מישהו נמצא במצוקה, ועל אחת כמה וכמה כאשר חס ושלום נגזרת גזרה קשה על אדם מסוים, כל הסובבים אותו יכולים כעת להתחזק, להתפלל ולעשות כל שביכולתם להתקרב להשם יתברך ובכך הם יכולים להציל אותו. כי מספיק שירחמו על אחד מהם בשמיים, מספיק שיחליטו בשמיים שלאחד מהם לא מגיע לקבל בשורה לא טובה, וזה יביא לכך שאותה גזרה לא תוכל להתקיים. ממש כמו שכל המואבים שהיו בני מוות, המשילו לחיות ולהתקיים בזכות רות המואבייה שעדין אפילו לא הגיעה לעולם באותו זמן.

מכאן גם נבין שכאשר מגיעה חס ושלום פורענות כללית לעם, זה אומר שעל פי חשבונות שמיים כל העם צריך לעבור אותה. זה אומר שכל חיזוק קטן שאפילו רק מישהו אחד ייקח על עצמו, יוכל לבטל את הדין ולהביא רחמים וישועות גדולות

לעם ישראל. תארו לכם כמה צריך להעריך את הצדיקים שבכל דור שמונעים פורענויות רבות מכל ישראל ואפילו מכל העולם.

ישנם יהודים שמעבירים על מידותיהם ובכך מבטלים גזרות רבות מעל כל ישראל, בלי שהם יודעים מכך אפילו. ישנם אברכים שמוסרים את נפשם על לימוד התורה ובכך מצילים את כלל ישראל מייסורים שונים. גם אם חס ושלום מגיע לאנשים מסוימים לקבל דברים איומים, פעמים רבות זה נמנע מתוך שיש מישהו שזכותו מגנה עליהם. לפעמים דברים רעים נמנעים מלבוא לאדם מסוים, כי יש לו שכן צדיק או שאיזה מכר רחוק עוסק בתורה בתמימות ומבטל את הגזרה בלי שאף אחד יודע שבכלל הייתה גזרה כזו.

אנשים שומעים בחדשות על פורענויות שהגיעו, אבל הם לא שומעים על מיליארדי פורענויות נוספות שאולי היו צריכים להגיע חס ושלום, ונמנעו בזכות התורה והמצוות. אנחנו רואים את התוצאות הסופיות שכבר הגיעו לעולם, אבל לא רואים את ההצלה הגדולה מאחורי הקלעים. אין לנו בכלל השגה בכל הגזרות שמרחפות מעלינו ומתבטלות בעקבות מצוות ומעשים טובים.

אפשר להניח שהמואבים לא הרגישו שניצלו ולא ידעו בכלל שהם מועמדים להריגה. בטח שלא חשבו שכל ההצלה היא בזכות רות המואבייה שעדיין כלל לא באה לעולם באותה העת. הם לא העריכו את הדבר ולא הרגישו אסירי תודה, כי זה בכלל לא היה בידיעה שלהם. בשבילם זה יום רגיל.

אבל על פי האמת הם היו צריכים לסיים בדיוק כמו מדיין, כולם היו צריכים למות. רק שמהשמיים גלגלו שבזכות רות המואבייה כל האומה תינצל. ולא רק ההורים, הסבים והמשפחה שהיא עתידה לצאת ממנה, אלא כל העם המואבי ניצל מדין מוות בזכותה. מכאן נבין כמה צריך להעריך את התורה שמגנה עלינו, כמה צריך להוקיר את לומדיה וכמה צריך להודות לכל מי שעושה אפילו מצווה אחת קטנה שאולי דווקא בזכותו אנו ניצלים מייסורים ופורענויות.

השם יתברך יחזק אותנו באמונה שלמה ויקרב אותנו לעבודתו יתברך, ומתוך

כך ירחיק מאיתנו את כל הצרות והייסורים ויגזור עלינו רק גזרות טובות. נראה בגאולה השלמה ובבנין בית המקדש במהרה בימינו אמן.

בנות צלפחד והכוח לשנות

הפרשה מספרת על בנות צלפחד שהגיעו לפני משה וביקשו לקבל את נחלת אביהן שמת במדבר. על פי חוקי התורה, הבנים הם אלו שיוורשים את נחלת האב ובמקרה שאין בנים הנחלה הולכת לאבי האב, לאחים או לקרובים אחרים, אבל לא לבנות.

משה רבינו יכול היה לגרש אותן משם שהרי הטענות שהעלו נוגדות את התורה הקדושה. הרי יש חוקים ברורים והבנות לא יורשות, ואם כן מה הן מנסות להשיג בטענות שלהן? אבל משה זיהה שהכוונה שלהן טובה, שהטענות נשמעות צודקות ושהכול נובע מתוך אהבת הארץ והרצון הגדול לקבל נחלה ולשמור על שם אביהן, אז הוא שאל את הקדוש ברוך הוא בקשר לעניין.

בצורה מפתיעה הקדוש ברוך הוא עונה לו שבנות צלפחד צודקות ובאמת מגיעה להן נחלה. ולא זו בלבד שרק להן מגיעה נחלה, אלא שמעתה הכללים משתנים ונקבעת הלכה "חדשה" שאם אדם מת ללא בנים, נחלתו תועבר לבנותיו.

כאילו שכללי התורה האלוקיים השתנו מתוך טענת בנות צלפחד. עד לאותו זמן היו חוקים מסוימים על פי התורה הקדושה וכעת פתאום יש חידוש בעקבות הטענות של בנות צלפחד.

ובאמת הדבר ברור שאי אפשר "להפתיע" את הקדוש ברוך הוא. שבאמת הכל היה כבר ידוע וההלכה לא השתנתה כלל. שכך היה מיועד להיות מתחילה. אלא שהקדוש ברוך הוא ברא את העולם בצורה מכוונת של חוסר, שאנחנו נבוא ונתקן. שמתוך המאמץ שלנו, מתוך עבודת השם שלנו, נוכל לעשות שינויים.

הקדוש ברוך הוא ברא את האדם כדי להשפיע ולשנות. אנחנו לא רובוטים

ובכוח הבחירה שלנו אנו נבדלים מכל שאר הנבראים בעולם. הקדוש ברוך הוא יכל לברוא אותנו כמלאכים שעושים רצונו בלי שום חכמות מיוחדות, אבל הוא נתן לנו כוח של בחירה. מתוך הכוח הזה אנחנו יכולים לצמוח ולשנות מציאות.

וכך אנשים מסתכלים על הטבע, על הסביבה, על החוקים והכללים, ובטוחים שאי אפשר לשנות שום דבר. בטוחים שמה שהיה אתמול מוכרח להיות מחר. לא מבינים שהשם יתברך ברא אותם כדי שיביאו שינוי לעולם. אז הם לא מעזים ורק מקבלים את הכל כחוק מוסכם. משלימים עם המוגבלות. אבל השם רוצה שנתאמץ כדי לשנות.

בעזרת הכוח המיוחד הזה, ניתנה לנו האפשרות להשפיע אפילו על עולמות עליונים. הדבר מוזכר במקומות רבים, כמו סיפור תנורו של עכנאי בגמרא שם הכריזו ש"לא בשמיים היא", כמו עניין קידוש החודש שהולך לפי מה שבית הדין פוסק (אפילו שלכאורה המציאות מראה אחרת) וכמו עניינים רבים אחרים בתורה ובמפרשים שמצביעים על כך שהכוח ניתן לנו משמיים להשפיע על המציאות.

בוודאי שזו לא חולשה או חיסרון חס ושלום מהצד של הקדוש ברוך הוא כי הוא מושלם לגמרי. אלא שהוא נתן לנו פתח של בחירה שדרכו אנחנו יכולים לשנות את המציאות על פי הכללים שהוא קבע. זה לא שהקדוש ברוך הוא חשב על תורה מסוימת ואז באו בנות צלפחד ושינו את דעתו של הקדוש ברוך הוא. אלא שעל פי האמת חוקי התורה כבר נקבעו מראש להיות כפי שנפסקו לבסוף, רק שהדברים לא הועברו במלואם בצורה מכוונת כדי שבנות צלפחד יוכלו להשפיע.

כדי להבין את הדברים בצורה פשוטה יותר, זה אומר שאם למשל מישהו נתן עכשיו סכום כסף למישהו נזקק, אז אותו אדם השפיע על המציאות ועזר לאדם אחר. אבל על פי האמת אותו נזקק היה צריך לקבל את הכסף בכל מקרה, ואם אותו אדם לא היה בוחר לתת לו את הכסף, אז הכסף היה מגיע אליו בדרך אחרת.

כי הקדוש ברוך הוא החליט שמגיע לאותו נזקק סכום כסף ואותו הוא יקבל בכל מקרה במלואו, אלא שמתוך אותה בחירה טובה של האדם הנותן, הוא זכה להיות זה שנותן אותו. הוא זכה לקיים מצווה ולהשפיע על המציאות כך שהטוב יגיע דרכו. וזה מה שאנחנו אומרים שמגלגלים זכות על ידי זכאי וחובה על ידי חייב. ישנה מציאות מסוימת שצריכה להתרחש על פי חשבונות שמיים, אבל בתוך המציאות הזו יש לנו בחירה אם להיות חלק ממנה או לא. אם לבחור בטוב או בלא טוב.

בנות צלפחד רצו נחלה בארץ ישראל. העניין הזה מוזכר בתורה לאחר עניין פקידת בני ישראל שם נאמר שהדור הקודם מתו במדבר חוץ מכלב בן יפונה ויהושע בן נון. מיד בפסוק הבא לאחר מכן מתחיל העניין "ותקרבנה בנות צלפחד..." (במדבר כז', פסוק א').

צריך לזכור שכל הדור הקודם מתו במדבר בגלל חטא המרגלים, שם כולם בכו ולא רצו להיכנס לארץ. כעת באות בנות צלפחד ונאבקות על נחלה בארץ ישראל. הן מראות כמה חשובה להן מצוות יישוב ארץ ישראל וכמה שהן רוצות להיכנס לארץ. הרי כרגע הן בכלל נמצאות במדבר והכל תאורטי בלבד, שהרי הארץ עדיין לא נכבשה. אבל כך הן מראות כמה ברצינות צריך לקחת את עניין הנחלות. כמה חשוב לקבל מעט אדמה בארץ הקודש.

משה רבינו יכול לענות להם בפשטות שעל פי כללי התורה לא מגיעה להן כלל נחלה וכשיתחתנו יוכלו להיות בנחלה של בעליהן. לכאורה מדוע בכלל לשאול את השם יתברך על הלכה שכבר ברורה? הרי אם זה היה כך אז בכל שאלה היה צריך לשאול את השם יתברך, שאולי במקרה הספציפי הזה ההלכה תשתנה. אלא שהדין שבקיא היטב בכל הדינים, צריך לפסוק בכל מקרה על פי הכללים שיש בידו. ואם כן לכאורה אין טעם לשאול את השם יתברך.

אבל משה רבינו לא פוסק את הדין, הוא לא עונה להם מתוך הידע שלו, אלא מחכה לתשובה מהשם יתברך. הוא מבין שיש פה משהו מעבר לשאלה רגילה. יש כאן רצון לקיום מצוות. יש כאן דבקות בעבודת השם. דבר כזה שמגיע מתוך מקום פנימי ונקי ראוי לשנות מציאות.

גם לכל אחד מאיתנו יש את הכוח העצום הזה לשנות ולהשפיע. לא הגענו לעולם הזה כדי להעביר את הזמן, לנסות ליהנות, לסחוב את הדאגות והצרות ולנסות איכשהו להעביר את החיים. מליארדי אנשים כבר חיו פה בעבר, השלימו את שנותיהם ואבדו מן העולם. אבל כיצד זה עזר להם? לאן התקדמו? איזה שינוי עשו? האם מספיק לנו להיות כמו כל אותם מליארדי מיליארדים שהיו בכל הדורות?

שלמה המלך מלמד אותנו ללכת אל הנמלה ולראות דרכיה כדי להחכים. ובאמת אם אדם יסתכל על נמלה, הוא יראה איך שהיא מתרוצצת כל היום, הולכת וחוזרת במרץ, אוספת אוכל וכו'. וכך היא עושה עוד שעה, ועוד שעה, עוד יום, ועוד יום, והיא גם לא לבד, יש עוד נמלה ועוד נמלה... ולכאורה מה התכלית של הכל?

תארו לכם כמה מדכא זה להיות נמלה. ללכת ולחזור, להתרוצץ כל היום, להיות כמו כולם, יום אחרי יום, ולא להשיג כלום. כמו עבדים. תארו לכם כמה נמלים יש בכל העולם, כמה היו בכל הדורות, דור הולך ודור בא, אבל כולם עושים אותו דבר. עובדים, אוספים, הולכים, חוזרים, נולדים, מתים, והכל אותו דבר בלי שינוי ובלי תכלית. אז בשביל מה כל זה?

מתוך זה נוכל ללמוד על החיים שלנו. כי אם ניקח את כל המאמצים שלנו, נשקיע מכל הלב, נהיה מקום ראשון, נקבל הצלחה, עושר וכל מה שאפשר, עדיין לא נשיג בכך שום דבר. מה שהיה הוא מה שיהיה. אין חדש תחת השמש. כולם באים לעולם, הולכים, חוזרים, אוספים, ובסוף מתים. ואז לא נשאר כלום ומבינים שכל מה שעשינו לא שווה. אם לא ננצל את הזמן כדי לנסות להביא לשינוי, נישאר כמו כולם, עוד אחד מתוך מליארדי מליארדים.

לכאורה אפשר להעביר את הזמן בטוילים, שינה, טלוויזיה, בתי קפה, משחקי מחשב, עבודה וכסף, חברים ועוד שלל דברים שיעבירו לנו את הזמן בנעימים. אבל מה זה שווה להעביר את הזמן? האם בוער לנו לסיים את החיים שלנו עד כדי כך שאנחנו מנסים להעביר ולשרוף את הזמן כדי להגיע לשם?

את הזמן לא צריך "להעביר" או "לשרוף", אלא צריך לנצל. כל שנייה בחיים היא שנייה חשובה שלא תחזור, שם אנחנו יכולים להשפיע על המציאות בעזרת הבחירה שלנו. במקום להעביר זמן בדברים חסרי ערך שאולי היום הם מהנים, אבל לא יקדמו אותנו לשום מקום, עדיף להתבונן על השאיפות שלנו ולראות איך אנחנו יכולים ליישם אותם. להבין מה הצעדים שעלינו לנקוט כדי להגשים את הרצונות והשאיפות שלנו בחיים. צפייה בטלוויזיה אמנם תעביר לנו את הזמן, אבל תתקע אותנו במקום מבלי שנתקדם לשום מקום. עשייה למען קידום המטרות שלנו תנצל את הזמן ותקדם אותנו למקומות טובים יותר.

מתוך התלהבות בעבודת השם אנחנו יכולים לשנות את המציאות. מתוך קיום המצוות בשמחה אנחנו יכולים להשפיע. מתוך חשיבה חיובית וחיזוק האמונה והביטחון בהשם יתברך אנחנו יוצרים מציאות חדשה וטובה יותר. הקדוש ברוך הוא נתן לנו כוח עצום לידיים שלנו שבו אנחנו יכולים לבנות או חס ושלום להחריב עולמות.

מתוך בחירות נכונות אנחנו יכולים להתעלות ולהגיע למקומות עצומים. השם יזכה אותנו להשתמש בכוח הזה בתבונה לדברים חיוביים ומועילים שיביאו אותנו ואת כל ישראל להצלחות וישועות.

פרשת מטות

איזון כוחות טוב ורע

הקדוש ברוך הוא ציווה את משה להילחם במדיין. זו הייתה המלחמה האחרונה של משה זמן מועט לפני מותו. באותה מלחמה גם הרגו את בלעם בן בעור בחרב. והדבר בוודאי לא התרחש במקרה. שמשה ובלעם הם שני הנביאים הגדולים ביותר שקמו אי פעם, רק שמשה רבנו מצד הקדושה ובלעם בא מצד הטומאה.

זה כנגד זה עשה האלוקים. כדי שתתאפשר בחירה חופשית, הצד החיובי והצד השלילי צריכים להיות שקולים. אם לכולם היה יצר טוב מופלג ויצר רע מועט, כולם היו בוחרים בטוב ללא קושי ואף אחד לא היה עושה עבירות. הניסיון מגיע מתוך שכמות הטוב זהה פחות או יותר לכמות הרע ואז האדם מתחיל להפעיל שיקול דעת כדי לבצע את הבחירה הנכונה עבורו.

משה רבינו הוא הנביא הגדול ביותר שקם בישראל. ולמרות שבישראל לא קם נביא כמוהו, באומות העולם כן קם, בלעם הרשע. אלא שברור שהוא לא נביא מצד הקדושה, אלא מתוך כוחות הטומאה.

ולכאורה כיצד יתכן ששני הנביאים הגדולים ביותר שקמו אי פעם, חיו במקריות מופלאה בדיוק באותו הזמן למרות ההסתברות האפסית שזה יקרה? אבל דווקא השאלה הזו היא שמלמדת אותנו שזה בוודאי לא במקרה. שמשמייים כיוונו שבלעם יחיה דווקא בדורו של משה רבינו. כי זה כנגד זה עשה האלוקים.

אילו בלעם לא היה קיים, יתכן שכל אומות העולם היו מכירים בכוחו של משה ואז מחליטים להתגייר. הם היו מבינים שיהודי זה הכי טוב בעולם. ולמרות שהדבר נשמע כמשהו טוב, שכולם יתגיירו והעולם יגיע לתיקונו, הדבר באמת רחוק מכך. כי המטרה היא לתקן את העולם באמת, ולא לעשות שאנשים יתגיירו כי כך מסתדר להם מתוך הנסיבות. אין עניין בכך שכל העולם יהיו יהודים, אלא שכל אחד ימלא את תפקידו

האישי בצורה הטובה ביותר.

לצורך הבנת הדברים, אפשר לתאר מה יקרה אם מנהלי מוסדות החינוך יחליטו לערוך רק מבחנים קלים כדי להעלות את אחוזי ההצלחה. הרי בוודאי שכולם יצליחו במבחנים והציונים ירקיפו שחקים בצורה שכזו, ולכאורה זו צריכה להיות השאיפה של כל המנהלים. אבל באמת שזה יהיה הרסני.

כי הציונים בכלל לא ישקפו את המציאות. אולי הציונים יהיו גבוהים, אבל בפועל התלמידים יהיו חסרי השכלה.

המבחנים נועדו כדי לשקף את הרמה. לראות איפה כל אחד עומד. אי אפשר להוריד את הרמה כי אז כולם יצליחו, אבל לא יהיה בכך שום מדד למה שקורה במציאות. כדי שהמבחנים יהיו יעילים הם צריכים להיות קשים מעט, מורכבים משאלות בכל הרמות, וכך יהיה אפשר לדעת איפה כל אחד עומד.

כך גם ברוחניות. כדי שאדם יוכיח את עצמו הוא צריך לעבור ניסיונות. אם הכל ילך לו בקלות, זה לא ישקף את ההישגים שלו. כי יש מצוות שנוח לאנשים לעשות אותן, אבל זה לא אומר שהם רוצים לעשות אותם מכל הלב, כי כאשר יגיע איזה קושי מסוים, הם בקלות יזרקו חס ושלום את המצוות וימשיכו בחיי הנוחות שלהם. אי אפשר למדוד את יראת השמיים של האדם ללא ניסיונות ברמה שלו.

הרי גם הכופר הגדול ביותר הולך לישון לפעמים ובזמן השינה הוא לא מחלל שבת, לא גונב, לא אוכל נבלות, לא מדבר לשון הרע ולא עושה עבירות אחרות שהוא רגיל בהן. אבל ברור לנו שאם הוא היה ישן כל חיו, זה בוודאי לא היה הופך אותו לצדיק גדול. כאשר אין ניסיון אז אמנם אין עבירות, אבל גם אין שום מדד לרמה הרוחנית של האדם. רק כאשר מגיעים ניסיונות והאדם מתגבר ומתחזק, אז אפשר לראות איפה אותו אדם נמצא.

לכן יש עניין להתאמץ ולמסור נפש למען התורה. לא לעשות סתם מה שיוצא ומה שנוח. לכן התאוות נוצצות והתורה והמצוות נראות מבחוץ חס ושלום משעממות ומעיקות. זה לא חכמה לעשות שכולם ישמרו מצוות, השם יכול

לעשות את זה ברגע אחד בלי שום קושי. אלא שזו לא המטרה. המטרה היא שאדם יתאמץ ויבחר בטוב מעצמו, למרות הרע שמפתה אותו.

לכן גם מקשים על הגרים, כי מתוך הקשיים שיש בארצות שונות והנחות שיש בארץ ישראל, מתוך רצון להינשא ליהודי או מתוך אינטרסים שונים אחרים, קל מאוד להגיד שרוצים להתגייר. אבל בפועל אותם אנשים ימשיכו לחיות כמו גויים. אז על הנייר זה נראה כאילו התגיירו, אבל במציאות הם נשארו גויים. לכן צריך לעשות להם מבחנים קשים כדי שיוכיחו את רצונם האמתי להתגייר.

היה צורך להביא בדורו של משה את בלעם הרשע. שכשכולם יפארו את משה רבינו ואת יציאת מצרים העצומה וירצו להתגייר ולחזור בתשובה, אז יבואו אחרים וירגיעו אותם. יאמרו להם שגם באומות העולם יש אדם שמדבר עם השם למרות שהוא עושה את כל העברות בעולם. שלכאורה לא מוכרחים להיות יהודים צדיקים כדי לדבר אל השם.

בצורה כזו זה לא יהיה כל כך קל לבחור בטוב למי שלא ראוי לכך. כך נעשים ברורים, שמי שראוי להגיע להשגות, יוכל להתאמץ ולהגיע, ומי שלא, יישאר במקום הנמוך שלו וישקע בתאוות. מוכרחים להוריד לאדם את ההתלהבות והעצמה כך שיהיה לו ניסיון ובחירה.

כשמשה הגיע למצרים ונתן להם אותות ומופתים, גם החרטומים עשו כשפים דומים. כאשר המצרים קיבלו את עשר המכות, אז במכות הראשונות גם החרטומים עשו כשפים דומים. גם הם הפכו מים לדם והביאו צפרדעים. כך הדברים נשארו שקולים והיה אפשר להגיע לבחירה מחושבת. שמי שלא ראוי לא יתגייר ויעשה תשובה, רק מי שבאמת ראוי לכך יתבונן בדברים היטב ויגיע לאמת. אם לא היו כל הכשפים של מצרים, אז מי הטיפש שיראה מראות אלוקיים והשגחה פרטית ולא יעשה מיד תשובה?

גם לאחר מכן בקריעת ים סוף, הנס היה כל כך גדול שהיינו מצפים מכל אומות העולם להתגייר. אבל אז מספרים על יתרו חותן משה ששמע והתגייר, ונשמע מתוך הדברים שזה היה מקרה בודד וחריג. כי בדיוק לאחר קריעת ים סוף היה

את מלחמת עמלק, שהם קיררו את האמבטיה הרותחת. שכולם היו רועדים ולהוטים מישראל, אבל כשראו שעמלק נלחם, למרות שהוא הפסיד במלחמה, מכל מקום הבינו שישראל היא אומה רגילה כמו כל האומות, שאפשר להילחם בה.

תמיד זה כך. בכל מקום שיש איזה נס מופתי, צריך שיהיה משהו מכוחות הטומאה שיסתיר אותו. כשפרעה רואה נסים גלויים במצרים, אז צריך שהשם יחזק את לבו כדי שלא יבחר בטוב מתוך הכרח. צריך איזון כוחות של טוב ורע כדי שיהיה חופש בחירה אמתי לאדם.

וכך זה עובד עד היום. אדם מסתכל על הסביבה ומקבל ניסיונות בלי שהוא מרגיש. הוא רואה אנשים כופרים מצליחים. הוא רואה את הגויים שכאילו הם אלו ששולטים על העולם. הוא רואה כמה בזויים נחשבים תלמידי חכמים גדולים שכל היום לומדים תורה במסירות נפש. הוא רואה צדיק ורע לו ורשע וטוב לו.

הוא רואה כמה יהיה לו כיף אם הוא יעשה עבירות. הוא רואה כמה מאמץ צריך להשקיע כדי לקיים מצוות. הוא רואה כמה הוא נהייה עייף בכל פעם שהוא רוצה ללמוד תורה. הוא רואה איך תמיד דברים משתבשים כשמנסים לעשות דבר של קדושה. הוא רואה איך הכל הולך בקלות לאנשים שזורמים ולא מקפידים על ההלכה. הוא רואה כמה זה כיף למלא את התאוות שלו. וכך הוא רואה עוד ועוד דברים שגורמים לו לשנות תפיסה ולחשוב פעמיים לפני כל צעד שהוא עושה להתקרב להשם.

אנשים שומעים בחדשות על איזה "חרדי" שעשה מעשים רעים, ואז חושבים לעצמם שכאילו זה מייצג את הדת. הם שומעים על אנשים שזורקים אבנים ושונאים את כולם ובטוחים שזו מהות התורה. הם שומעים מאנשים כופרים שלא מוכרחים לקיים מצוות ומספיק להיות יהודי "טוב". הם לומדים מרפורמים שמפרשים את התורה כפי שמתחשק להם. ואז מתוך כל זה הם חושבים שאולי לא כדאי להיות אדם ירא שמייים. הם מקבלים איזון בין הטוב והרע, שלא יגיעו ליראת שמייים כל כך בקלות, אלא שיעשו חישובים ושיקולים כך שיגיעו לזה מתוך מחשבה והתבוננות.

בצורה כזו מי שבכל זאת מחליט לעשות תשובה ולהתקרב להשם, הוא מתאמץ ומקריב וכך זוכה להתעלות למדרגות גבוהות. הדבר דומה למבחני קבלה מפרכים למקום מסוים, או גיבוש וטירונות של יחידות מובחרות בצבא, שמקשים על המתמודדים בכוונה כדי שמי שלא ראוי ייפול. ואז ממילא יודעים שכל אלו שנשארו הם אנשים איכותיים שאותם הם מחפשים.

אדם שזורם עם הסביבה, יתקשה להגיע לתובנות והחלטות מחושבות וטובות. הוא פשוט ילך עם הזרם שיביא אותו למקומות גרועים. רק אדם שיהיה מספיק חזק כדי לעצור ולבדוק את הדברים, מתוך התבוננות אמתית ומחשבה עמוקה, הוא זה שיצליח לבחור בדרך הנכונה ולהגיע אל האמת.

כעת מובן מדוע במלחמה האחרונה של משה הרגו את בלעם בחרב. כי כאשר עומד להסתיים זמנו של משה רבינו בעולם, אז אין טעם לקיומו של בלעם הרשע. הרי כל סיבת היותו בעולם היא כדי לאזן את הכוחות מול הכוח הטוב שמביא משה רבינו. אז אם אותו כוח עצום של טוב עומד להסתלק מהעולם, אין שום סיבה להשאיר כוח כל כך רע כמו בלעם.

כך גם אברהם ונמרוד היו בעולם באותה תקופה. בזמן שאברהם אבינו הביא לאמונה בהשם יתברך וחזיק את הסביבה שלו, היה צורך בנמרוד שכפי ששמו מרמז עליו היה ממריד את הסביבה נגד השם יתברך ולכן השליך את אברהם אבינו לכבשן האש שממנו אברהם ניצל בנס. ובאותו יום שאברהם אבינו נפטר הכין יעקב נזיד עדשים לאביו שהיה אבל, ובדיוק אז עשו חזר עייף מהשדה כיוון שהרג את נמרוד. כי כאשר אברהם אבינו נפטר אין שום צורך בנמרוד הרשע.

וכך גם אצל יעקב ועשו. שרבקה אמרה ליעקב לברוח מעשו כדי שלא תשכל שניהם, כי היא ידעה שאם יעקב ייפטר מהעולם, אז לא יהיה שום צורך בעשו שבא לאזן את הכוח נגדו, ולכן שניהם ימותו בזמן סמוך. ובאמת כאשר בני יעקב הגיעו ממצרים למערת המכפלה לקבור את יעקב, עשו ניסה לעכב אותם ובא חושים בן דן והרג אותו. כי אם יעקב נפטר מהעולם, אין שום צורך בעשו.

כך גם אפשר לראות שבתקופת הנביאים היו רבים שעובדים עבודה זרה. כי

היה יצר גדול לעבודה זרה. הפסלים היו ממש יכולים לזוז ולדבר, וכך היה גם עגל הזהב. ואמנם היום קשה לנו להבין את היצר הזה, שהרי אין שום דבר מושך ומפתה בעבודה לפסל, אבל זה רק בגלל שאנשי כנסת הגדולה ביטלו את היצר הזה כפי שמובא בגמרא (סנהדרין דף סד).

וכל מי שיחשוב עם עצמו יגלה שגם כל התאוות שיש היום הן חסרות היגיון. שאין משהו נשגב, מתוחכם ומהותי באוכל, כסף, נשים או שאר תאוות, רק שיש יצר שמושך אותנו אליהן בלי שכל והיגיון. אז כמו שהיום אנשים רודפים אחרי שטויות והבלים מתוך יצר ותאוה, כך פעם היו רודפים אחרי עבודה זרה מתוך יצר ותאוה.

ואמנם הצליחו לבטל את היצר לעבודה זרה, אבל בדיוק באותה התקופה גם בטלה הנבואה. כי כאשר יש נביאים שמביאים את דבר השם, צריך גם נביאי שקר ועבודה זרה שירחיקו את האדם מהשם. אבל כאשר ישנה ירידת הדורות ופוסקת הנבואה, אז גם אין צורך ביצר לעבודה זרה.

וכך אפשר לראות במשך כל הדורות, שבכל פעם שיש דבר כלשהו מצד הקדושה, מוכרח להיות דבר נגדי מצד הטומאה בכוח שקול. אין מקריות בעולם. הכל נובע מתוך הצורך באיזון הכוחות בעולם.

ואנשים רבים לא מצליחים להבין את זה. הם מסתכלים על אחרים ובטוחים שאצלם הניסיונות הקשים ביותר. הם חושבים שלכולם קל להתמודד ורק להם יש קשיים גדולים. הם חושבים לעצמם שאם היה פרט קטן שונה בחיים שלהם אז הכל היה מסתדר להם. שאם הם היו גדלים במקום אחר או במשפחה אחרת, אם הם היו חזקים יותר, חכמים יותר, עשירים יותר או כישרוניים יותר, אז כאילו כל הבעיות היו נעלמות והיה להם טוב.

אבל באמת אם אפילו פרט אחד קטן בחיים היה שונה לטובה, אז היה מוכרח לשנות כנגדו דבר כלשהו לרעה. עכשיו אנו נמצאים במקום הטוב ביותר עבורנו עם התנאים האופטימליים. כי זה כנגד זה עשה האלוקים. אדם עשיר או מוצלח יותר צריך להתמודד עם ניסיונות קשים יותר.

ואנשים יכולים לחשוב שהם מעדיפים להיות עשירים יותר ולא אכפת להם אם הניסיון יהיה גדול יותר. אבל הם בכלל לא מבינים מה הם אומרים. הם לא רואים את הניסיונות מול העיניים, אז קל להם לדבר.

הרי לכל אדם יש חוסרים בחיים. ולא מדובר רק על חוסרים חיצוניים שנראים לעין, אלא גם כוחות נפש פנימיים וכדומה. לכן יש אנשים עניים שמסוגלים לסבול דברים קשים, כי ניתנו להם כוחות נפש עצומים לשם כך. ויש לעומתם עשירים שנראים מאושרים יותר, אבל זה רק למראית עין, כי יש להם כוחות נפש גייעים וחלשים, וכך הם יכולים למשל להיות עצובים ומיואשים משטויות והבלים.

אז אדם שמבקש למשל עושר, חושב לעצמו שהוא יישאר בדיוק כפי שהוא, ורק שיהיה לו בנוסף גם עושר. אבל בצורה כזו אין ניסיון כיוון שהכוחות לא מאוזנים. לכן עליו לדעת שאם הוא יקבל עושר, זה יבוא על חשבון משהו אחר. כי מוכרח שהכוחות יהיו שקולים.

כל הגדול מחברו, יצרו גדול יותר וקשה יותר להתגבר עליו. כולם חושבים שאם הם היו רואים נסים גלויים הם היו חוזרים בתשובה מיד. אבל פרעה ראה נסים גלויים ולא הסכים לשחרר את בני ישראל. כי השם הכביד את לבו. אם היו מגדילים לנו את היצר הטוב, אז היו מוכרחים גם להגדיל את היצר הרע כדי שתתאפשר בחירה.

לכולם יש ניסיונות ולכולם קשה. אנשים רואים אדם שעוברים עליו דברים נוראים והם שואלים את עצמם איך הוא מצליח להתמודד? כי הם מדמיינים את עצמם במצב שלו ומבינים שאין להם כוח להתמודד עם מצבים קשים כאלו. אבל לאותו אדם שצריך להתמודד עם המצבים הקשים נותנים כוח מהשמיים. מחזקים אותו כך שיוכל להתמודד עם הדברים.

לא נותנים לאדם ניסיון שהוא לא יכול לעמוד בו. לכן אם יש צורך שהאדם יעבור דבר קשה כלשהו, אז נותנים לו כוחות נפש חזקים יותר לשם כך. ואם הקשיים שלו הם פשוטים יחסית, אז גם כוחות הנפש שלו יתמעטו. יש אנשים

שהכול בסדר בחיים שלהם והם לא מצליחים להתמודד עם דברים פשוטים. יש אנשים שיש להם כסף, הצלחה וכל מה שאפשר לחלום עליו והם הולכים לטיפולים כדי שלא יפגעו בעצמם מרוב צער.

כל אדם גם יכול לראות את הדבר על עצמו. שלפעמים פוקדות את האדם צרות לא פשוטות, ואז פתאום הכל מתגמד. כל הבעיות שהיו לפני כן נראות כטיפשיות. פתאום הוא לא מבין למה התרגש כל כך מבעיות שלא צריך להתייחס אליהן בכלל. אבל לאחר זמן מה כאשר הצרות הקשות עוברות, אדם חוזר לבעיות הקטנות ושוב הן נראות בעיניו כקשות. דברים קטנים וטיפשיים מטרידים אותו ממש ולא נותנים לו שלוה. כל זה מתוך שכוחות הנפש שלו משתנים בהתאם.

כשאדם שוכב חולה במיטה, פתאום הוא חושב על דאגות שהיו לו והן נראות בעיניו כשטות. אבל לאחר מכן הוא מבריא ואז שטויות נראות בעיניו כדברים מכריעי גורל. ואם הכל הולך לו חלק בחיים, אז הוא יתחיל לריב עם חבר שלו על גלידה או משהו טיפשי אחר כמו ילד קטן. כי לכל אדם יש צרות וניסיונות. ולכל אחד כוחות נפש מתאימים לאותה צרה איתה הוא מתמודד.

אין שום סיבה לתת לאדם חזק ניסיון חלש או להפך. כל הסיבה לניסיון היא להביא למצב של בחירה שממנו אפשר לצמוח. לכן כל אדם נמצא פחות או יותר באותו מצב של בחירה. כל אחד בהתאם לרמה שלו מושפע מהטוב ומהרע בכוחות מאוזנים. אנשים יראי שמיים וקרובים להשם מקבלים יותר יצרים ותאוות, אך עם זאת יש להם כוח גדול להתמודד איתם ולשלוט עליהם. ואנשים רחוקים יותר לא מחוברים לתורה ולהשם יתברך, אך עם זאת היצר הרע שלהם יהיה ממש מועט. אמנם יש להם מעט יצר הרע, אבל עם זאת מספיק רק מעט ממנו כדי לנצח את היצר הטוב שמועט גם הוא.

וכך זה בכל עניין עד לפרטים הקטנים. שאדם מקבל בצורה מדויקת את מה שהוא צריך לקבל כך שהכוחות יהיו מאוזנים. לכן כל אדם יבין שהוא נמצא כעת במקום הטוב ביותר עבורו. משמיים זימנו בשבילו בדיוק את נסיבות החיים האלו כדי שמתוכם יוכל לצמוח ולהתקדם.

כל אדם יבין שיש לו כוחות מתאימים כדי לבחור בטוב. וכל דבר שלילי שהוא רואה בעצמו, יש כנגד דבר חיובי שנתנו לו לאזן את הכוחות. ואם הוא חושב שהיה לו טוב יותר אילו היה לו כוח חיובי נוסף, אז שידע שאם היו נותנים לו אז היו צריכים לתת לו גם דבר שלילי כדי לאזן את הכוחות.

ומכאן נוכל להגיע לדור שלנו ולהבין שלמרות הסתר הפנים הגדול, למרות כלי התקשורת שמעוותים את התפיסה, למרות תופעת ה"חילוניות" והריחוק מהדת, למרות הפריצות והניסיונות הגדולים בכל פינה, למרות כל אלו אפשר להתעלות למקומות הגבוהים ביותר, כיוון שזה כנגד זה עשה האלוקים.

ובאמת ישנה ירידת הדורות וכל הדורות שלפנינו היו הרבה יותר מוצלחים, יראי שמיים וקרובים להשם מאיתנו. אנחנו הדור האחרון של העקב, עם לב אטום, קליפות קשות וקושי גדול להתחבר לרוחניות. אבל צריך להבין שדווקא מתוך כל זה אנחנו יכולים להתעלות למקומות הגבוהים ביותר.

גדולי הדורות העצומים בכל הדורות שלפנינו לא הצליחו להביא את המשיח והגאולה. כל אחד נתן את החלק שלו בעניין, אבל אף אחד מהם לא הצליח עדיין להשלים את התיקון ולסיים את המלאכה. ודווקא בדור ירוד ופחות כמו שלנו אפשר לעשות זאת. דווקא מתוך שיא הטומאה אפשר להביא את הקדושה. כפי שהיה בגאולה ממצרים.

בגלל שהכוחות בעולם תמיד מאוזנים, זה אומר שכאשר ישנה הטומאה הגדולה ביותר, ישנו גם כוח קדושה עצום שאפשר להתחבר אליו. ככל שכוחות הנפש ירודים והניסיונות חזקים, כך הכוח שניתן לנו להתגבר עליהם. ככל שהקליפות קשות וחזקות יותר כך גם ההשגות האלוקיות גבוהות יותר. זה אומר שעכשיו שיש את הקליפות הקשות ביותר בשער החמישים לטומאה, אז אפשר לבחור בטוב ולהגיע בקלות יחסית לצד השני ולזכות להיכנס בשער החמישים לקדושה.

בדורות הקודמים הייתה אמונה פשוטה, קדושה וטהרה, וכך הם יכלו ללמוד תורה במערות, לעזוב את הכל וללכת לעשרות שנים ללמוד בישיבה, לזכות לגילוי אליהו וכו'. והיום בקושי יש לנו כוח ללמוד תורה שעה ברצף. עד שמבינים

את המלים של הגמרא יוצא לנו עשן. ואז אנחנו מתייאשים, שכאילו אין סיכוי ולא שווה להתאמץ.

אבל צריך להבין שאם אדם יתאמץ וינסה בכל זאת להבין את הגמרא, יקבע זמנים קבועים ללימוד וכו', אז אותו מאמץ יהיה שקול בערך כמו סיום כל הש"ס בעיון בדורות הקדומים יותר. אם אדם ינסה להתרחק מלשון הרע, לשמור על העיניים וכו', זה יהיה כמו סיגופים ותעניות קשות בדורות הקודמים. יוצא שבמאמץ קטן הוא יכול להגיע למקומות עצומים ונשגבים.

כי אם אנחנו נמצאים בהסתר פנים כל כך גדול, זה אומר שהגילוי וההארה גם הם עצומים, שהרי זה כנגד זה עשה האלוקים וכל הכוחות מוכרחים להיות מאוזנים. אז מה שפעם היו זוכים לו בגילוי אליהו, היום אדם שמתאמץ יכול לזכות לו בכוחות הנפש הפנימיים שלו.

לכן למשל הזהר הקדוש וחכמת הנסתר מיועדים בעיקר לדור האחרון. שאמנם בחוש רואים את ההפך, שפעם היו מקובלים גדולים והיום אנחנו הקטנים שבקטנים. אבל באמת מספיק דברים קטנים של היום כדי לזכות לגילויים גדולים. ואם אדם נמצא בתחתית של התחתית, בשיא הטומאה, בין הקליפות הקשות ביותר, זה אומר שיש בתוכו כוחות נפש עצומים שיכולים להתמודד עם כל זה.

הכל תלוי בבחירה שלנו. עם כל הקטנות והאפסיות שלנו, יש לנו כוח להביא את כל העולם למקום עליון ונשגב. השם יתברך יזכה אותנו לאזור כוחות ולהתמודד בהצלחה עם ניסיונות החיים, להתעלות מעלה מעלה ולהביא את הגאולה השלמה במהרה בימינו.

תקשורת טובה ודיוק בפרטים הקטנים

בני גד ובני ראובן מבקשים להישאר בעבר הירדן, ולשם כך מתחייבים לצאת חלוצים ולהילחם בכיבוש הארץ ורק לאחר חלוקת הארץ יחזרו לקבל את נחלתם

בעבר הירדן. וזהו התנאי הידוע שהתנו בני גד ובני ראובן עם משה רבינו.

אלא שהדבר מובא באריכות רבה וחזרות רבות ונראה קצת תמוה. בתחילה בני גד ובני ראובן מציעים למשה רבינו את התנאי, ואז משה חוזר גם הוא על התנאי ואומר מה יקרה אם יקיימו את התנאי ומה יקרה אם לא יקיימו. ואז בני גד ובני ראובן מסכימים לתנאי. ואז משה מצווה את אלעזר הכהן, יהושע וראשי המטות על התנאי, ואז שוב בני גד ובני ראובן מצהירים שהם מסכימים לתנאי. ולכאורה מדוע צריך את כל האריכות הזו?

ובאמת חכמים למדו הלכות רבות מתוך אותו תנאי ומכל הדקדוקים שבו, לגבי הלכות תנאים. אבל מעבר לענייני ההלכה, הדבר מלמד אותנו גם הרבה מוסר לחיים, כיצד צריך להתייחס לטענות של אנשים.

אם נשים לב, נראה שיש שינויים קלים בכל חזרה על התנאי. שבני גד ובני ראובן מציעים דבר מסוים, ואז משה חוזר על התנאי עם שינויים קטנים. ואז שוב הם עצמם מסכימים לשינויים. וכך מספרים את הדבר לראשי העם, ושוב הם מצהירים שהם מסכימים לתנאי. כך שהכול יהיה מדויק וברור, ללא שום אי הבנות.

והדבר מצוי מאוד שאנשים לא מקפידים כל כך על הפרטים הקטנים, ומסכמים משהו בצורה מעורפלת כך שכל אחד מבין משהו אחר. ואז יוצאים מזה דברים עקומים והרבה מחלוקות. אנשים מנסים כאילו לחסוך זמן ועושים את הכל קצר וחפוז, אבל לבסוף משלמים על כך באריכות גדולה הרבה יותר.

רוב האנשים שמגיעים לבתי הדין, התחילו את המחלוקות מפרטים קטנים שלא שמו לב אליהם ולא דקדקו כראוי. שהאחד מציע משהו אחד והשני מבין משהו אחר. שבשביל האחד היה פרט כלשהו מובן מאליו ולכן לא טרח להזכיר אותו ובשביל השני היה מובן ההפך.

וכך אנשים מנסים לסכם ביניהם דברים שונים, אבל לבסוף מופתעים מהצד השני שהבין אחרת. וזה מופיע בכל מקום. שאדם קונה מוצר מסוים ויש פער בין מה שחשב המוכר לבין מה שחשב הקונה. וכן בחוזים שונים ובכל הסכם כלשהו

בין אנשים, בין בכתב ובין בעל פה.

וכמובן שאין הכוונה לרשעים ונוכלים שעושים בכוונה. שיש כאלו שמנסים להטעות אנשים במרמה כדי להפיל אותם ולהרוויח על חשבונם, ובאותם אנשים אנו לא מדברים ואין לנו עסק בהם כלל. אלא שגם כאשר שני הצדדים הם אנשים טובים וכשרים, שלא רוצים לפגוע אחד בשני, מכל מקום מגיעים למחלוקות רבות מתוך חוסר התאמה של הציפיות.

לכל אדם יש תפיסת עולם המורכבת מפרטים רבים. ומטבע הדברים, כל אדם בטוח שזו תפיסת העולם האמתית והטובה ביותר. הוא חושב שכולם צריכים לחשוב כמוהו ואם הוא נתקל באנשים שחושבים בצורה שונה, הוא לא מצליח להבין את דרך החשיבה שלהם.

לכן ישנם דברים שנראים לו כברורים ומובנים מעבר לכל ספק, ולכן הוא לא מרגיש צורך לשתף אותם. הוא בטוח שכולם מבינים אותו גם בלי שיאמר את אותם הדברים.

ולצורך דוגמה, הוא יכול למשל להזמין את חברו לארוחת בוקר, ומבחינתו זה אומר קפה ועוגה כי לכך הוא רגיל. ואז חברו יגיע רעב, וישאל אותו היכן הארוחה שהבטיח לו? הוא הגיע רעב ורגיל בכל יום לאכול לחם עם חביתה, וכי איך יצליח לשבוע מעוגה קטנה?

אותו אדם הבטיח לו ארוחת בוקר. בתפיסה שלו ארוחת בוקר היא משהו קטן להתחיל את היום, ובתפיסה של חברו זו סעודה רצינית שתיתן כוח עד הערב. וכך זה בכל דבר. ישנם מושגים רבים שלכל אחד תפיסה אחרת בו, על פי האסוציאציות, החוויות האישיות וההרגלים של כל אדם לעצמו.

וכאשר האדם אומר דברים כלליים, שמבחינתו הם ברורים, אנשים אחרים לא מצליחים להבין אותו. הם חושבים שהם מבינים, אבל יש להם ציור שונה לגמרי בראש. ולפעמים זה מסתיים בהבנה או באכזבה קלה. אבל לפעמים זה עלול להסתיים בנזק ממשי, שאדם עלול להפסיד דברים ממשיים או כסף, מתוך חוסר הבנה של הדברים. וכך לפעמים מגיעים לבתי דין ומגיעים למחלוקות גדולות

ביותר.

וכך גם מהצד השני, שכאשר מישוהו מנסה להסביר לו דבר מה, מיד הוא קוטע אותו בטענה שהוא כבר יודע. הרי הוא יודע מה הוא הולך לומר, הוא כבר שמע על כך, כבר יודע הכל. מתוך שיש לאדם תפיסה ברורה לעצמו, אז הוא בטוח שכולם באים מאותה תפיסה. ואז כשאומרים לו משהו, הוא בטוח שהם מדברים על מה שהוא מבין. הוא לא מנסה להיות עם ראש פתוח ולקבל את תפיסת העולם של השני, לא מנסה להבין, אלא לוקח את הדברים לפי ההבנה האישית שלו ובטוח שזו האמת.

לפעמים אדם מנסה להסביר דבר מה, וחברו לא נותן לו הזדמנות. כי בכל פעם שהוא מתחיל משפט, אז חברו כאילו מנסה לסיים את המשפט. כאילו שהוא כבר יודע מה הוא הולך לומר. ואז הוא מנסה שוב. ואז הוא כבר עונה לו עוד לפני שהציג את הטענה. וכך כל השיחה הופכת להיות חסרת טעם, כי אין אף אחד שמקשיב.

ובמיוחד היום, שישנם כלי תקשורת "מתקדמים" שלוקחים את התקשורת האנושית צעד ענק לאחור. זה הפך להיות איום ממש. שאי אפשר לתקשר עם אדם בצורה תקינה. שפתאום הוא מפסיק כדי להתעסק עם הטלפון, ואז יש לו שיחה ממתניה, ואז פתאום קופצת הודעה, ואז הוא נזכר במשהו, ואז הוא קופץ לנושא אחר, וכמעט אי אפשר לאחוז בדבר. ישנו היסח הדעת נוראי, ובכל פעם האדם אומר בביטחון מוחלט "זהו, עכשיו אני איתך". למרות שהכול חוזר על עצמו ונשאר אותו דבר.

ואז מתחילות אי הבנות. כי מטבע הדברים האחד מבין דבר מסוים והשני מבין דבר אחר לחלוטין. כי לא דקדקו בפרטים. ואז נוצרות בעיות ומתחילים להצטער על חוסר הדיקו, שלא התעכבו יותר על הדבר כדי להבין אותו לאשורו. ואז בסוף שואלים "וכי לזה התכוונת? אז למה לא אמרת?!", ובאמת הוא ניסה להגיד, רק שלא היה אף אחד שהקשיב.

והדבר נוגע לכל תחומי החיים, בכל ענייני תקשורת בין אנשים. בין אם זה

בענייני ממון, בין אם בענייני הסכמים שונים, בין בענייני משפחה וכו'. כאשר האנשים לא מדויקים, הדבר מביא אי הבנות ומחלוקות. אבל כאשר מדייקים היטב בדברים, אז הכל הופך לברור יותר.

וכך אפשר ללמוד שכאשר מציגים לפנינו עניין כלשהו, אז לא זו בלבד שעלינו להקשיב היטב לכל פרטי העניין, אלא שעלינו לחזור על הדברים כפי שהצלחנו להבין אותם כדי שהצד השני יאשר לנו שאכן הבנו את הדברים בצורה נכונה. ממש כמו אצל בני גד ובני ראובן שחזרו שוב ושוב על התנאי.

אדם יכול לומר דבר מסוים, ואנשים שונים יבינו את אותו הדבר בצורות שונות. כי כל אחד מבין את הדברים לפי תפיסת עולמו. ואז האחד מוסיף פירוש מדעתו, השני לא שם לב לפרט קטן שהופך את כל התמונה, השלישי לוקח פרט קטן וטפל בתור עיקר וכו'. ואז כולם בטוחים שכולם מבינים כראוי, אבל אף אחד לא הבין כלום.

צריך לדעת שכאשר שני אנשים משוחחים זה עם זה, אז האדם המדבר מתכוון לדבר כלשהו והאדם השומע מבין כוונה אחרת. כמעט ואי אפשר להבין את הדברים בדיוק מוחלט, כי כל אדם הוא עולם שונה. ורק אם נשתדל לדייק ממש, הן בדברים שאנו אומרים והן בשמיעת דברים מאחרים, אז נוכל להגדיל את ההתאמה וההבנה בין שני הצדדים.

והדבר דומה לכלי תקשורת, שפועלים על תדרים מסוימים. ודווקא אם המכשיר המשדר והמכשיר הקולט יהיו על אותו התדר, אז אפשר לקלוט. וגם אז צריך לעשות כיוונים שונים כדי שלא יהיו הפרעות. אבל אם לא נמצאים על אותו התדר, אז קולטים דברים אחרים לחלוטין.

תקשורת בתוך המשפחה

אחד הדברים הבסיסיים ביותר ביחסי זוגיות ושלום בית הוא עניין התקשורת בין בני הזוג. פעמים רבות קצת מצחיק לראות מהצד איך בני זוג מתווכחים ורבים על דבר מסוים, כאשר בכלל לא קיימת מחלוקת ביניהם. לפעמים הבעל מדבר על עניין אחד והאישה מדברת על עניין אחר לגמרי, כך שאילו היו מבינים האחד את

השני, הם היו מסכימים זה עם זה בלי שום ויכוח.

לפעמים הבעל אומר דבר כלשהו לאשתו, והיא נעלבת מאותו עניין. אבל הוא כלל לא יודע שהיא נעלבה, כי מבחינתו הוא אמר דבר סתמי, ואולי אפילו מחמאה. והיא הבינה שהוא כאילו לועג לה או שרומז לה משהו מעליב. וכן להפך.

מטבע הדברים כל אדם הוא שונה מהזולת ואף אדם אחר בעולם לא חושב כמוהו בצורה זהה. על אחת כמה וכמה כאשר אנו מדברים על גבר ואשה שנבראו בצורה שונה לגמרי עם תכונות הפוכות זה מזה, ושהגיעו מעולמות נפרדים ושונים לגמרי מתוך תפיסות עולם שונות.

כעת אם הבעל יצפה לדברים מאשתו או שהאישה תפתח ציפיות מהבעל כדבר מובן מאליה, קרוב לוודאי ששניהם צפויים להתאכזב ולכעוס זה על זה. אף אחד הוא לא קורא מחשבות ומה שהבעל מצפה לו מאשתו כדבר לגיטימי ומובן מאליה הוא דבר שכלל לא נמצא בתודעה שלה.

בני זוג שרוצים להצליח בנישואין מוכרחים לתקשר היטב. כאשר יש תקשורת נכונה אפשר לבנות את היחסים בצורה חכמה, אך כאשר אין תקשורת אז כמו במגדל בבל הכל צפוי לקרוס. הרי איך בני הזוג יוכלו לדעת מהם הצרכים של האחר במערכת היחסים המשותפת? איך נוכל להבין מה נדרש מאיתנו ובמה אנו צריכים להשתפר כדי להצמיח את הקשר?

אנשים מנסים לרצות את הזולת על פי התפיסה שלהם. ולצורך דוגמה, תארו לכם שיש אישה קפדנית ומתוכננת שלא אוהבת כלל הפתעות ורוצה לדעת ולתכנן תמיד הכל מראש. אבל בעלה שרוצה לשמח אותה, מנסה בכל פעם להפתיע אותה. עורך לה מסיבות הפתעה, לוקח אותה לנופש בהפתעה וכו'. ויוצא שהיא עצמה אומללה מכך, היא שונאת את זה ורוצה שיודיע לה לפני כן כדי שהיא תתארגן בהתאם. אבל הוא, מתוך רצון לעשות לה טוב, מתעקש להפתיע אותה.

אלא שכאשר מנסים לעשות טוב למישהו, צריך קודם כל להבין את תפיסת העולם האישית שלו. מאיפה הוא הגיע, מה עושה לו טוב, מה הוא אוהב, אילו

תכונות אופי יש לו וכו'. רק לאחר שמבינים את הדברים, אז אפשר לדעת כיצד באמת לעשות לו טוב. כי ישנם דברים שהם גורמים עונג רב לאדם מסוים, אבל צער וסבל נוראים לאדם אחר. ואז אדם שבא מתוך התפיסה האישית שלו, לא יכול לשמח אנשים שנמצאים בתפיסה אחרת.

תקשורת טובה כוללת שני חלקים עיקריים שעלינו לאמץ ולהכניס לחיינו. החלק הראשון הוא הדיבור, שנסביר את עצמנו בצורה הכי ברורה שאפשר כך שכן הזוג יוכל להבין מה אנו רוצים. והחלק השני הוא ההקשבה, כך שנוכל להבין את המסר שכן הזוג רוצה להעביר לנו. זה אולי נשמע פשוט ומובן מאליו, אבל המציאות מוכיחה שרוב הזוגות לא מבצעים אף אחד מהחלקים האלו כראוי.

כדי לשפר את חלק הדיבור, עלינו להרגיל את עצמנו לבטא את מה שמתחולל אצלנו בפנים בצורה הברורה ביותר. לצורך דוגמה, תארו לכם שהבעל מתכנן לעצמו במחשבות את כל מהלך היום העמוס שלו ולאחר מכן אשתו מבקשת ממנו שיעזור לה במשהו במהלך היום. אותו בעל עלול להתפרץ ולכעוס עליה כי זה מובן לו מאליו שאין לו זמן לזה במהלך היום העמוס.

אלא שהוא לא שם לב שאשתו כלל לא הייתה מודעת למה שמתחולל אצלו בראש. אילו הייתה מודעת לכל התכנונים שלו אולי היא בכלל לא הייתה מבקשת ממנו את זה. כמה כעס היה ניתן לחסוך אם היה מבטא את עצמו ומדבר עם אשתו. חשוב לבטא את עצמנו בצורה הכי מובנת שאפשר.

כך גם יש נשים רבות שרוצות שהבעלים שלהן יקנו להן מתנה מסוימת שהן מאוד רוצות. ואז האישה רומזת לבעלה משהו כללי, שהיא רוצה מתנה. ואז תארו לכם שהבעל שרוצה לשמח את אשתו, מסתובב בין כל החנויות במשך שעות, שובר את הראש מה לקנות, מנסה לקלוע למשהו שהיא תאהב, ואז לאחר כל המאמץ הוא מביא לה מתנה כלשהי והיא מגיבה באכזבה נוראה. הרי היא רצתה משהו אחר. הייתה לה תמונה ברורה בראש והיא ידעה בדיוק מה היא רוצה. אבל היא לא אמרה שום דבר וציפתה שבעלה יבין מעצמו

וברור שלאחר מכן שניהם יהיו מאוכזבים מאוד. שהיא תהיה מאוכזבת שבעלה

לא קנה לה את מה שרצתה. ובעלה יתאכזב, יכעס וייעלב מהיחס כפוי הטובה לאחר כל הטרחה והמאמץ שהשקיע. וגם לטווח הרחוק, ספק אם ירצה להתאמץ לקנות לה דברים בעתיד. וכל זה רק מתוך חוסר ביטוי מתאים. שאילו הייתה מסבירה את עצמה בצורה ברורה, כולם היו שמחים.

אנשים מדברים אחד עם השני בקודים, ואז מתאכזבים שלא מבינים אותם. לכן צריך לדבר בצורה ברורה, לבטא את מה שעובר לנו בראש, להיות מדויקים ככל שאפשר.

כדי לשפר את חלק ההקשבה, עלינו להרגיל את עצמנו לנסות להיכנס לנעליים של בן הזוג. לנסות להבין מה הוא מנסה לומר לנו ומה הוא רוצה מאיתנו. לדייק בפרטים, לתשאל ולחזור על הדברים כך שנוודא שההבנה שלנו נכונה ואמתית.

לכל אדם יש תפיסת עולם שונה ופעמים רבות תפיסת העולם של האחד מתנגשת עם תפיסת העולם של האחר. אם הבעל יהיה קשוב יותר לאשתו, בין לדברים שהיא אומרת ובין לדברים שהיא מנסה להביע ולא תמיד מצליחה לבטא במלים, אז בוודאי שהוא יוכל יותר להבין אותה טוב יותר. אם האישה תהיה סובלנית יותר כלפי בעלה ותנסה להבין מהיכן נובעת התפיסה שלו, אז ברור שיהיה הרבה יותר קל לסלוח ולהזדהות אתו.

כמה פעמים קרה לכולנו שנכנסנו למריבה גדולה שהתגלתה לבסוף כאי הבנה? לפעמים הבעל עושה דברים מסוימים מתוך מניעים טובים ונכונים, אלא שאשתו לא מודעת לאותם מניעים ולכן היא עלולה לכעוס ולא להבין אותו. פעמים רבות אנו כועסים על אחרים בגלל המעשים שלהם, אבל אז אנו מגלים פרט חדש שמשנה את כל התמונה וכל אותם מעשים מתגלים כטובים ורצויים.

צריך לדעת שאנחנו לא רואים את כל התמונה. אז אם קרה שהאישה עשתה משהו שלא נראה לבעלה, מאוד כדאי לבעל להתאזר בסבלנות ולנסות לברר מדוע נהגה כך. פעמים רבות נגלה שאילו היינו במקומה, היינו נוהגים באותה צורה בדיוק.

ועניין התקשורת פעמים רבות גם לקוי בעניין חינוך הילדים. ששם ההבדל בין תפיסת העולם של ההורה לבין תפיסת העולם של הילד הוא עצום. ואז להורים יש דברים שנראים כמובנים מאליהם, וילדים אין אחיזה בהם כלל.

ואז ההורים יכולים לבקש דברים מהילדים, ואלו מבינים דברים שונים לגמרי. ועל אחת כמה וכמה שלילדים יש עולם שלם משל עצמם. שיש להם דמיון מפותח, ויכול להיות משחק טיפשי כלשהו שעבורם זהו כרגע בחשיבות עליונה לפחות כמו החלטה ממשלתית חשובה.

ואז מובן שזה יגרור הרבה מחלוקות. ההורים כועסים, הילדים לא מבינים מה רוצים מהם, וכולם מאוכזבים מהמצב. לכן צריך להיות ברורים בעניין התקשורת עם הילדים. להסביר במלים פשוטות וברורות את הדברים. ולנסות להבין כמה שיותר את כוונת הילד בדברים שהוא אומר.

וצריך לזכור שגם אנחנו היינו ילדים, וכל העולם היה נתפס אצלנו בצורה שונה. שאמנם היום יש דברים שנראים לנו מובנים מאליהם, אבל כשהיינו קטנים לא העלנו אותם על דעתנו. וכך גם ילדינו, לא מצליחים להכיל את כל מה שעבורנו נחשב כמובן מאליו.

ולפעמים ההורים חושבים על זמן הילדות ונוכרים שהם לא היו נוהגים כמו ילדיהם. ואז פעמים רבות אפשר לשמוע הורים כועסים על ילדיהם על דבר מסוים שעשו, ואומרים להם שכשהם היו קטנים הם מעולם לא עשו זאת להוריהם. הם אומרים בכעס שכאשר הם היו בגילו של הילד, הם היו נוהגים אחרת לגמרי. מעולם הם לא התנהגו כך.

וכך גם לגבי אחרים ולא רק ילדים. שפעמים רבות האדם שופט אחרים, בוחן תגובות, עוקב אחרי הנהגות, ולא מצליח להבין מדוע אנשים עושים את מה שהם עושים. הוא חושב לעצמו שזה לא הגיוני. איך אפשר להתנהג בצורה גרועה כל כך? הרי הוא עצמו לעולם לא היה עושה זאת.

אבל צריך לזכור שאמנם הוא עצמו לא היה עושה זאת, אבל הוא כן היה עושה דברים גרועים אחרים. שלכל אדם מגרעות שונות. יש דבר שקל לאדם מסוים

לבצע, אבל קשה לאדם אחר. ומצד שני דבר אחר יהיה בדיוק הפוך, שקשה לאדם הראשון וקל לאדם השני. אז כל אדם דן לפי התפיסה של עצמו, ואז לא מבינים מדוע אנשים מתנהגים בצורה כזו, אבל גם עליו מסתכלים כך, כי גם הוא רחוק משלמות.

ובמיוחד שהזמנים שונים. שהדברים שפעם היו מקובלים הפכו להיות זניחים. ומצד שני דברים חדשים צצו והפכו להיות מרכז העניינים. וכן גם המקום והסביבה שונים, והחברים משפיעים הרבה. וכך יוצא שלהורים לא היו את אותם הניסיונות כמו של הילדים. שמעבר לכך שכל אדם הוא שונה ועם יצרים שונים, גם הזמן והסביבה שונים.

לכן במקום לשפוט אחרים ולעשות דין עם כולם, כדאי לנסות להיות פתוחים ולנסות להבין את השקפת העולם של האחר. אף אחד הרי לא נוהג מתוך רוע, אלא שאנשים עם השקפות שונות חושבים בצורה שונה. כל אדם חושב שהדרך שלו היא טובה, כל אדם מנסה לעשות טוב, ולרוב יש הרבה חוסר ידיעה, שלא רואים את הדרכים האחרות ולא מבינים שיש דרך אחרת של חשיבה. וכל זה יוצר תרעומת ומחלוקות.

לכן צריך לשים לב היטב לפרטים, לנסות לא לערב רגשות ורק לתפוס את הדברים כפי שהם. לנסות להבין את האחר, להסביר את עצמנו כראוי, להקשיב היטב לדברי אחרים, להתנתק מהיסחי דעת שונים, לחזור שוב על הדברים שנאמרו, וכך להתעכב ולדייק בפרטים, וכך נוכל להצליח להגיע לתובנות ולעומק.

השם יתברך יזכה אותנו להיות מדויקים, לדייק היטב בפרטים ולהגיע להתבוננות עמוקה, ומתוך כך בוודאי נזכה ללכת בדרך טובה יותר ולעשות נחת רוח לסביבתנו ובעיקר לקדוש ברוך הוא.

מתי נקמה נחשבת לדבר טוב?

הקדוש ברוך הוא מצווה את משה בפרשה "נקום נקמת בני ישראל מאת המדיינים", והדבר מוביל למלחמה שמחסלת את החשבונות עם מלכי מדיין ובפרט עם בלעם שהחטיא את ישראל.

אלא שידוע שהתורה אוסרת על נקימה ונטירה, כמו שנאמר בפרשת קדושים "לא תיקום ולא תיטור". ואמנם התורה אסרה דווקא נקמה בישראל, כמו שהמשך הפסוק מזכיר "את בני עמך", אך מבלי להיכנס לפרטי ההלכות מה מותר ומה אסור בנקמה, בכל אופן ברור לכולנו שדרך הנקמה היא לא טובה, וגם אם ישנם מצבים בהם הנקמה מותרת, היא בוודאי לא מצווה גדולה ונראית כביכול כקטנונית. אז איך בכל זאת הקדוש ברוך הוא מצווה את משה לנקום במדיינים?

לכן צריך לחלק בין שני סוגי נקמות. הסוג הראשון הוא הנקמה האישית שחושפת את חוסר האמונה שבתוכנו ומגבירה את השנאה שלנו לאחרים. נקמה כזו מגיעה מתוך מחשבה שחס ושלום נעשה אי צדק בעולם ועשו לנו עוול למרות שלא מגיע לנו, לכן אנחנו לוקחים את המושכות לידיים וכביכול מביאים את הצדק בעצמנו באמצעות הנקמה. אדם שמתאזר באמונה מבין שיש משגיח על הבריאה שידוע בבירור מהו הצדק האמתי ורק הוא זה שדואג לאזן את החשבונות עם כולם. יוצא שכאשר אנו לוקחים את עשיית הצדק לידיים שלנו זה נובע מחוסר אמונה, ולכן הנקמה במקרה כזה איננה טובה.

אך ישנו הסוג השני ששם הנקמה היא ביטוי לאמונה שלנו, כאשר הנקמה באה להגן על כבוד שמיים. נקמה שכזו עושה קידוש השם בעולם ומעלה את ישראל. לכן נקמה שכזו היא לא רק מותרת, אלא היא מצווה חשובה של קידוש השם. כאשר עם כלשהו פוגע בנו ומחטיא אותנו, נוצר זלזול בנציגי השם בעולם ולכן יש מצווה להגן על כבוד שמיים ולנקום, כך שכל העולם יראה את כוח השם.

אם מישהו משפיל את התורה חס ושלום ובוועט בערכיה, צריך לעשות נקמה

כדי לקדש את השם. בצורה שכזו אנו מרוממים ומפארים את כוח השם בעיני העולם, בדומה למה שעשה אברהם אבינו שנלחם בעבודת האלילים למרות שהיה איש חסד.

כאשר מישהו פוגע בנו, עלינו להפגין אמונה, להצדיק את הדין ולקבל את הייסורים באהבה. וכמו דוד המלך שקיבל באהבה את הקללות של שמעי בן גרא ולא הגיב כלל, למרות שיכל להגיב, וכך זכה להיות רגל רביעית במרכבה.

אבל כאשר מישהו פוגע בכבוד שמיים, מחובתנו למחות ולצאת להגן על הכבוד. אמנם "כבוד" זה דבר שראוי להתרחק ממנו, אבל כל זה ביחס אלינו. בחפצי שמיים אדרבה, יש עניין בכמה שיותר פאר וכבוד. כי השם יתברך הוא מלך הכבוד ורק לו הכבוד. נקמה שכזו אינה באה בעבורנו באופן אישי והיא מחויבת.

חשוב להביא את הדברים גם לתוך החיים שלנו וללמוד כיצד עלינו לנהוג במקרים של פגיעה בכבוד שמיים. בדרך כלל כאשר פוגעים בנו בצורה כלשהי אנו לוקחים את הדברים בצורה אישית והדבר יכול להעסיק אותנו במשך כל היום. אך כאשר אנו שומעים מישהו מזלזל ברכבים גדולים או לועג לתורה הקדושה, זה לרוב נשכח ונסלח די מהר ואפילו לא מטריד אותנו כל כך.

ואמנם בוודאי שאין הכוונה להתנגם בכל מי שפוגע בכבוד התורה, שהרי אף אחד לא עושה זאת מרוע אלא פשוט מחוסר ידיעה. אותם אנשים הם מסכנים שלא יודעים את דרך האמת וצריך לנסות לקרב אותם באהבה. מה גם שנקמה תביא להשחתת המידות שלנו, לשנאת חינוך ולחילול השם. אך יחד עם זאת בוודאי שאי אפשר להמשיך כרגיל בסדר היום ולהתעלם ממה שקרה.

כאשר אנו רואים חילול השם מול עינינו, אי אפשר לעבור לסדר היום בלי להתייחס למה שקרה. עלינו להגיב בצורה כלשהי ולמחות. אם אפשר להוכיח בנועם ולהסביר בצורה יפה בלי לפגוע, זה הטוב ביותר. ואם זה לא מתאפשר, אז לפחות נקיים את מצוות התוכחה לעצמנו. נזכיר לנו שזה אסור, שזה לא בסדר, שאנחנו מוחים על מה שהתרחש.

צריך להבין שאם לא נתייחס לזה, אז לאט לאט נשלים עם זה ונדרדר גם את עצמנו לזה. כי אם כולם מחללים שבת מסביבנו, אז גם לנו זה לא ייראה כל כך נורא. אם כולן לא צנועות, אז גם אנחנו נתיר לעצמנו להתלבש לא צנוע במקרים שונים, למשל כשחם בחוץ או כשיש איזה אירוע משפתי. לאט לאט נפרק בדרך הזו את כל הגבולות והקווים האדומים שלנו.

לפעמים למשל אדם הולך ברחוב ושומע מלים רדודות, שפה זולה, לשון הרע וכו'. ואמנם הוא עצמו לא שייך לכל זה, אבל הוא לא רואה צורך ממשי למחות בזה. הרי מחאה בוודאי לא תעזור, שהרי אותם נערים פוחזים בוודאי לא יקשיבו לו (אלא אם כן הוא מכיר אותם שבאו מבית טוב וכו'), וגם הדבר עלול להביא לעימותים, לחילול השם וכו'. לכן הוא מתעלם וממשיך בדרכו.

אלא שאותו אדם לא לוקח בחשבון שהוא עצמו מושפע ממה שהתרחש שם. הרי אם עכשיו הוא ישמע את הדבר בעוד מקומות, וגם ממכרים שונים, חברים, בני משפחה וכו', אז בכל פעם זה ייראה לו פחות חמור. הוא יבין שיש אנשים שמדברים כך וכאלו שזה בסדר. ואם ממש יתרגל לזה, אז לא רחוק היום שבו הוא עצמו יתחיל לדבר בצורה כזו.

וכך מוכח ממה שאנשים התרגלו לדבר לשון הרע, ואפילו לא רואים בזה סוג של איסור. שיש אנשים יראי שמיים, שאפילו בתוך בית הכנסת מדברים על דברים אסורים, ובכלל לא מבינים שיש בזה בעיה. כי ההרגל בעבירות הוא האויב שלנו.

לכן מחובתנו להגיב בצורה כלשהי כאשר ישנו חילול השם. וכך אותו אדם ששמע דברים לא טובים, ביזוי של רבנים, דברי איסור, זלזול בתורה וכדומה, לכל הפחות מוכרח להוכיח את עצמו. שייתן לעצמו מוסר, שיביע מחאה בינו לבין עצמו, שיאמר לעצמו שאסור להתנהג כך וכו'.

וכך בכל עניין שבו תלוי כבוד שמיים. שאסור להתעלם כלל. מחובתנו לעשות מה שאפשר כדי להגן על הכבוד. אלא שצריך להיזהר בזה מאוד, שלא יהיו לנו נגיעות אישיות, וגם שהכול יהיה בדרך התורה, על פי כללי התורה, בטהרת

הקודש ובלי לעבור שום איסור בדרך.

וצריך לדעת שיש אנשים רבים שלוקחים את החוק לידיים ואז מחליטים לנקום באופנים שונים שאסורים על פי התורה. שהם עוברים על איסורים ממש, וכאילו "בשם התורה" כדי להגן על כבודה. וכך הם עושים את ההפך. זה מביא לחילול השם נורא.

וכן אנשים שנגועים בדבר, שכאילו רוצים להגן על התורה, אבל הם עצמם מרוויחים מזה, כי הם עצמם כועסים על אדם כלשהו ורוצים להוכיח אותו ולצאת נגדו. אז הם מנצלים את המחאה נגדו לצרכם, וכאילו שזה בשביל התורה.

לכן צריך לבדוק היטב את הפרטים ולדקדק בתגובות שלנו. אלא שמכל מקום מחובתנו להגיב, ולפחות תגובה קטנה בתוכנו, כך שנדע שאנו לא חלק מהדבר השלילי הזה שחלף לידנו.

כאשר ישנה פגיעה בכבוד שמייים, אנו מוכרחים לפחות להבין בעצמנו שמה שקרה הוא לא דבר טבעי ורגיל, ושאסור לנו להשלים עם מציאות שכזו. כאשר פוגעים בנו לעומת זאת, שם אפשר להיות הרבה יותר סלחניים במקום לקחת את הדברים בצורה קשה.

לכן בני ישראל היו צריכים להלחם במדיין ולנקום, כדי להכניס ללבם שאין אפשרות לחלל את שם השם ולצאת נקיים. אם מדיין פגעו בכבוד השם והחטיאו את ישראל, הם צריכים לשלם על כך. מי שפוגע בכבוד השם מוכרח לחטוף.

שנוכה לשמור ולהגן על כבוד התורה, ולעשות נקמות אך ורק בשונאי ישראל ולשם שמייים. שנתקרב לקדוש ברוך הוא ונקרב את הגאולה השלמה ואת בניין בית המקדש במהרה בימינו אמן.

להיות נקיים מהשם ומישראל

לבני גד ובני ראובן יש הרבה מקנה, ולכן הם מעדיפים להתיישב מחוץ לארץ ישראל במקום מתאים. אלא שמשה רבינו מוכיח אותם על כל מה שעשו אבותיהם בזמן חטא המרגלים, שבגלל שנחלשו באמונה ופחדו להילחם ולכבוש את הארץ נענשו, וכעת יקרה אותו דבר.

בני גד ובני ראובן מסבירים למשה רבינו שהם מתכוונים להיות חלוצים בכיבוש הארץ ביחד עם כל ישראל ורק לאחר הכיבוש יחזרו לאותו מקום שאותו הם רוצים כנחלה. כאשר משה רבינו שומע את הדברים, הוא רואה שאין בכך בעיה ומאשר להם את הדברים. הוא אומר להם שאם הם יהיו חלוצים ורק לאחר הכיבוש יחזרו לנחלתם, אז יהיו "נקיים מהשם ומישראל" (במדבר ל"ב, פסוק כ"ב).

כעת צריך להבין את הדברים, אם צריך להיות נקיים מהשם, אז זה עניין פרטי שלהם מול הקדוש ברוך הוא ואז לא צריך להתאמץ להיות נקיים מישראל. ואם נאמר שזה עניין שקשור לאחיהם מישראל, אז הם צריכים לעשות השתדלות לרצות את אחיהם, ואז לכאורה אין צורך לעשות מאמץ להיות נקיים מהשם. אז מדוע יש צורך להיות נקיים גם מהשם וגם מישראל?

הרי ישנם דברים שבין אדם למקום. שרק השם יתברך יודע מה נמצא בלב האדם, ואז כל ההתנהלות הזו היא של האדם מול הקדוש ברוך הוא, ואין שום קשר לאנשים אחרים מסביב. וכי מה אכפת לנו שיחשבו עלינו שאנחנו עמי הארץ, רחוקים וגרועים? הרי זה עניין פרטי של כל אדם מול השם יתברך.

וישנם לעומת זאת דברים שבין אדם לחברו, שצריך להקפיד על כבודם של אנשים, להטיב עם כולם ולא לפגוע בשום אדם כלל. ואז כל ההתנהלות היא של האדם מול חברו, ולכאורה נראה שזה לא שייך לענייני שמיים.

אז כעת אם ננסה לסווג את המהלך שנדרש מבני גד ובני ראובן, אז או שזה

שייך לענייני שמיים, וכמו בעניין המרגלים שהדבר הביע חוסר אמונה, או שזה שייך לענייני אדם מול חברו, שכאילו רק האחים צריכים להילחם בזמן שהם לא נלחמים. ואם כן צריך להבין מדוע צריך לשים דגש על שני העניינים, להיות נקיים גם מהשם וגם מישראל?

אלא שכאן אנחנו מגיעים ליסוד גדול. על כל יהודי להיות נקי גם מהשם וגם מישראל. חשוב ללכת בדרך השם ולהיות נקיים, אבל זה לא מספיק. צריך גם להיות נקיים מישראל כך שאף אחד לא יקפיד עלינו ולא יחשבו עלינו דברים לא טובים. ויוצא שאפילו אם המעשים שלנו מוצדקים וטובים, אלא שאחרים מפרשים אותם בדרך לא טובה, זו כבר דרך לא טובה. חשוב לעשות הכל כדי להיות נקי מכל הכיוונים ולא להעלות חשד אצל הסביבה.

לפעמים ישנם מצבים בהם אנחנו עושים לכאורה את רצון השם, אך עם זאת יש פגיעה כלשהי באחינו היהודים. פעמים רבות אנחנו חושבים שלא אכפת לנו שישנאו אותנו ויקפידו עלינו כאן בארץ, העיקר שנהיה נקיים כלפי השם יתברך. אבל השם לא רוצה בכך. אם קיימנו מצוות שונות ועל הדרך גרמנו לאנשים לכעוס, לקנא, להתעצב וכו', אז אנחנו יכולים לחשוב שעשינו רצון שמיים, אבל השם כלל לא מרוצה מאיתנו בצורה כזו.

השם רוצה שתהיה לנו אהבת ישראל ונאהב כל אחד את חברו. שנעזור זה לזה ונחזק אחד את השני עוד ועוד. כמובן שמוטלת עלינו רק ההשתדלות, כי אם נוהרנו ובכל זאת אנשים מקפידים, זה כבר מחוץ לשליטתנו. אלא שצריך לעשות מאמץ להיות נקיים ככל שאפשר מכל הכיוונים.

ומצד שני, גם ההפך הוא גרוע. אנשים רבים חושבים שהם יכולים להתנהג בצורה יפה לחבריהם, להקפיד על כבוד הדדי ועל כל מה שקשור לבין אדם לחברו, ואז הם בטוחים שהשם אוהב אותם למרות הזלזול הגדול בכל המצוות שבין אדם למקום. הם חושבים שהם יחללו שבת, יתבטלו מלימוד תורה, לא יניחו תפילין, ילכו בחוקות הגויים, אבל העיקר שהם יהיו אנשים "טובים" כלפי החברים שלהם.

אבל זה לא מספיק להיחשב אדם "טוב" בעיני האנשים ולעזור לזולת, מוכרחים גם לדעת שהשם יתברך נמצא בעולם ולקיים את המצוות שציווה אותנו. הרי כל המצוות באות כדי לחבר אותנו להשם יתברך, ואם אדם נוהר רק מכבוד הזולת, זה אומר שהוא רחוק משלמות. זה מראה שגם את המצוות שהוא כן עושה בין אדם לחברו, הוא עושה רק מפני שכך הוא מבין בשכלו וכך הטבע שלו. הוא לא מנסה לעבוד על עצמו ולעשות דברים לשם שמיים, אלא עושה מה שהוא חושב שטוב לעשות בלי הרבה מאמץ לפי הטבע האישי שלו.

האדם השלם הוא זה שבחר את הבחירות הטובות שמנקות אותו מכל הכיוונים. שיהיה נקי מהשם ומישראל. שלאף אחד לא יהיו טענות כלפיו. יהיה אהוב למעלה ולמטה.

זו לא חכמה לצעוק על אנשים בבית הכנסת ולהעליב אותם "בשם התורה", כי זו כלל לא דרך התורה. אם כבר צריך להוכיח יהודי, אז צריך לעשות זאת בנחת בלי שאף אחד אחר ישמע. זו גם לא חכמה לקיים מצוות רק בסתר ולעורר חשד אצל כולם שכולם יקפידו ויחשבו דברים לא טובים. מה זה שווה לעשות דברים כביכול בשם השם ועל הדרך לצבור חטאים ולגרום לאותם אנשים להיעלב ולהקפיד עלינו?

בכל דבר שאנו עושים, עלינו תמיד לחשוב כיצד לעשות את הדבר בצורה השלמה ביותר כך שנהיה נקיים גם מהשם וגם מישראל. עלינו לעשות את השיקולים בכובד ראש מתוך מחשבה רבה כך שנגיע לבחירה הטובה ביותר שאותה השם יתברך רוצה שנעשה. ישנן הרבה הלכות, אבל ברור הדבר שלפעמים הלכה מסוימת מתנגשת עם הלכה אחרת. במקרה כזה עלינו להפעיל שיקול דעת רב.

לפעמים אנשים יפגעו מתוך דקדוקי ההלכות שלנו. ישנם מצבים בהם עלינו להעדיף לקיים את ההלכה כראוי וגם אם אנשים יפגעו מכך, אך ישנם מצבים אחרים בהם נעדיף לא לפגוע באחרים ולוותר על הידורים שונים בהלכה. יש דברים שאסור לוותר עליהם בשום אופן, ויש דברים אחרים שאפשר לדחות אותם מפני דברים חשובים יותר שמפריעים בדרך. כל מקרה צריך להיבחן לגופו ולכן

עלינו ללבן את ההלכה ולהתייעץ עם תלמידי חכמים שיוכלו להדריך אותנו כיצד לנהוג.

בכל מקרה שבחרנו, עלינו לעשות את המרב כדי לצאת נקיים מכל הכיוונים. לחשוב על תחבולות שונות ועל דרכים מקוריות כיצד לצאת ממצבים לא נעימים בצורה יצירתית. אם למשל משפחה שאינה שומרת מצוות מזמינה אותנו לאכול אצלה, ואז אנחנו חוששים מבעיות כשרות כדי להיות נקיים מהשם מצד אחד אך פוחדים להעליב אותם ורוצים להיות נקיים גם מישראל מצד שני, אז נוכל למצוא פתרון יצירתי ולבשל בשביל כולם. בצורה כזו נצא נקיים גם מהשם וגם מישראל. בכל מקרה צריך לבחון את הדברים ולעשות את מה שטוב ביותר לכל הכיוונים.

האדם הוא לא רובוט שפועל על פי הלכות ברורות. עלינו להיצמד ככל שאפשר להלכה, אך כאשר הדברים מתנגשים עלינו להפעיל המון שיקול דעת כדי לבצע את הצעד הנכון ביותר. רב אמתי הוא כזה שפוסק את ההלכות רק לאחר בירור המקרה במלואו ועיון מעמיק בכל הפוסקים במקרה הצורך. אי אפשר לפסוק לכל האנשים באותה צורה בלי להתייחס לנסיבות של הדברים מסביב. ראוי לכל אדם למצוא לו רב פוסק שיוכל להיות אתו בקשר כך שבכל מקרה של בירור הלכה יוכל להתייעץ אתו ולהגיע לפסיקה הטובה ביותר עבורו, כך שהבחירות שלו יאפשרו לו להיות נקי גם מהשם וגם מישראל.

השם יתברך יזכה אותנו לבצע את הבחירות שלנו מתוך שיקול דעת מעמיק שייקח אותנו למקומות גבוהים וטובים, כך שנצא תמיד נקיים מכל הכיוונים בצורה הטובה ביותר. מתוך אהבת ישראל גדולה ואיחוד העם נזכה לראות ישועות גדולות ולהגיע לגאולה השלמה במהרה בימינו אמן.

זהירות מנדרים ושבועות

בתחילת פרשת מטות מובא עניין נדרים ושבועות: "איש כי ידור נדר להשם..."

(במדבר ל', פסוק ג'). צריך לדעת שכאשר אדם נודר נדר, זה להשם. פעמים רבות אנו לא נותנים את החשיבות הראויה לעניין הנדרים והשבועות, אבל צריך הרבה תשומת לב לחומרה הרבה של העניין. אנחנו חושבים לעצמנו שסתם אמרנו כמה דברים ולא מייחסים לזה חשיבות, אבל אותו נדר הוא להשם. הכל נרשם בשמיים ומאותו רגע משקיפים עלינו כדי לראות כיצד יתגלגלו הדברים.

אנשים רבים בכלל לא שמים לב לדברים שהם אומרים. אנשים מבטיחים הבטחות וזורקים דברים לאוויר, כאשר הם בכלל לא מתכוונים לדברים שהם אומרים. לפעמים אנחנו מדברים מתוך הרגל, מתוך הסלנג ומתוך הדברים ששגורים בפינו מתוך הסביבה שאנו נמצאים בה.

ברחוב בכלל לא מבינים שיש בזה משהו לא בסדר. לפעמים אדם יכול להישבע בכל הקרובים שלו ובכל דבר קדוש אפשרי, אבל מבחינתו אין לזה שום משמעות. הוא יישבע בסבתא שלו שהוא יאכל מחר שניצל ויקבל על עצמו נדר לתרום לבתי כנסת ושניה לאחר מכן הוא יישכח מזה. אבל כל מילה שהוא הוציא מהפה עולה למעלה ונחקקת. לכן התורה מזהירה אותנו "ככל היוצא מפיו יעשה".

לכן עלינו לזכור היטב שהנדר הוא להשם. זה אומר שכאשר אנו נודרים או נשבעים, זה עולה לגבוה וכעת יש לנו חשבון פתוח עם השם יתברך. זה גם אומר שצריך לשים לב היטב לא לנדור או להישבע סתם כך בשביל שטויות ודברים גשמיים, אפילו אם הדבר נכון ואנו באמת מקיימים. נדר הוא לא עניין של הבלים, אלא להשם.

אם אדם מחפש רוחניות, רוצה לזרוז עצמו לקיים מצווה כלשהי או לעשות דבר טוב כלשהו, אז הוא יכול לקבל על עצמו נדר כלשהו ואז ידאג לקיים אותו בכל מחיר. אבל אם הוא לא בטוח בוודאות שהוא יכול לקיים את הנדר, או שאפילו אם הוא יודע שהוא יקיים או שהוא נשבע על דבר אמת שהוא בטוח בו מעבר לכל ספק, אבל הסיבה שלשמה הוא נודר או נשבע היא משהו קטן ערך ללא משמעות עמוקה, אז עדיף לא לנדור כלל.

הדבר הטוב ביותר הוא להימנע לגמרי מנדרים ושבעות. הרי אף פעם לא נוכל

להיות בטוחים לגמרי שנוכל לקיים את הנדר. גם אף פעם לא נוכל להיות בטוחים לחלוטין שאנו צודקים. שהרי ישנם דברים מעבר לשליטתנו, ישנם דברים שלא נתפסים במוח המוגבל שלנו, וכך פעמים רבות אדם בטוח לחלוטין במשהו, ולאחר מכן מתברר לו שטעה. אנחנו מוגבלים והכל זה לדעתנו, מתוך תפיסת העולם המוגבלת.

לפעמים אנחנו שוכחים מדברים, לפעמים נסיבות החיים משנות את התמונה למקומות לא צפויים ודברים מתגלגלים בשונה משתכננו לעצמנו. לכן עדיף להימנע מזה לגמרי ואפילו להקפיד לומר "בלי נדר" על כל דבר טוב שאנו מתכננים או קבלות שאנו מקבלים על עצמנו.

לפעמים אנו ממעיטים בערך של הדברים מתוך שאנו סתם אומרים דברים, או שחושבים שזה היה בצחוק, או שאנו לא באמת מתכוונים לדברים שאנו אומרים. אבל כל מילה שאנו מוציאים נחקקת ועולה להשם. אין צחוק, אין סלנג ואין בדיחות, כי הכל נרשם.

מאותו רגע אנו עלולים להביא על עצמנו חס ושלום דינים קשים והקפדה גדולה. לא על אף אחד מישראל, אנשים עלולים לשלם על נדר שלא קיימו בחיי הילדים שלהם. לכן צריך לשמור היטב על הדברים שאנו אומרים, ואם כבר אמרנו דבר, צריך לעשות הכל כדי לעמוד בו.

הדבר מצוי שאנשים קונים עליות לתורה בבית הכנסת, מבטיחים דברים שקשורים למצוות או הנהגות טובות, מבטיחים שיסייעו בעניין מסוים וכו'. כל הדברים האלו הם נחשבים כנדריים ועלינו לעשות הכל כדי לקיים אותם. אדם שיש לו חשבונות פתוחים של נדרים ושבועות עלול לקבל חס ושלום הרבה דינים לחייו כי מקפידים עליו מהשמיים. גם אם זה נעשה בתמימות, מתוך חוסר ידיעה או מתוך שכחה. בשמיים שום דבר לא נשכח.

לא לחינם את היום הקדוש והרוחני ביותר בשנה אנו פותחים בתפילת כל נדרי, בה אנו מבקשים להתיר את כל הנדרים והשבועות שנדרנו. וזה לאחר שכבר ערכנו התרת נדרים בסליחות בלילה שלפני כן ובראש השנה שחל עשרה ימים

לפני כן. כי דווקא ביום הכיפורים שבו אנו מבקשים סליחה ומחילה, שבו כל העוונות נמחלים ובו רחמים עצומים מתגלים, דווקא שם עלינו להיות נקיים מנדירים ושבועות, כי אלו מעכבים אותנו ומונעים רחמי שמיים גדולים מאיתנו. אי אפשר לסלוח למישהו שמקפידים עליו.

צריך לשים לב שלא מתפללים בתפילת כל נדרי להסיר את החטאים, לקבל את התפילות או לסלוח על העוונות, אלא רק להתיר את הנדרים והשבועות. כי אם יש לאדם נדר או שבועה שמרחפים מעליו, זה מעכב את התשובה שלו ומונע ממנו לקבל סליחה, מחילה ורחמים מהשמיים. קודם כל צריך להתנקות מנדירים ושבועות, ורק לאחר מכן אפשר להמשיך ולבקש מחילה מהשם יתברך.

מכאן נבין כמה צריך לשים לב היטב לדברים שאנו מוציאים מהפה ולהישמר מכל עניין נדרים ושבועות, גם על דברי אמת וגם לצורך. השם יתברך יזכה אותנו לשמור על הדברים שיוציאים מפינו, יזכה אותנו לקדושת הדיבור ויביא לנו רחמים גדולים לחיינו.

הכשר כלים וטבילת כלים

פרשת מטות מתארת את מלחמת מדיין שבה בני ישראל השיגו שלל רב ובתוכו גם כלים שהיו של המדיינים. כדי להפוך את כלי מדיין לראויים לשימוש עבור בני ישראל היו שני תהליכים שעל הכלים לעבור. עניין הכשר הכלים מהאיסור הבלוע בהם, ועניין טבילת הכלים להוציא את הטומאה שבהם.

הכשר כלים שייך בכל כלי שבלע איסור כלשהו, וזה לא משנה אם הוא של גוי או של יהודי. כאשר התבשל דבר איסור בכלי כלשהו, אז הכלי נאסר לשימוש עד שיכשירו אותו כראוי. אם למשל בישלו בשר וחלב יחד בכלי מסוים, או שבישלו בו נבלות, טרפות, חיות טמאות וכדומה, אז אותו כלי צריך הכשר.

טבילת כלים לעומת זאת אינה קשורה כלל לעניין של איסור שהכלי בלע

ושייכת גם בכלים שידוע לנו בבירור שלא התבשל שם איסור ואפילו שלא השתמשו בהם מעולם. כל כלי שהיה בבעלות של גוי וכעת נכנס לבעלות של יהודי טעון טבילה במקווה כשר.

לחיזוק העניין וידיעת ההלכות הבסיסיות בנושא, ניסינו לרכז את עיקרי הדברים בצורה פשוטה וקלה כך שנוכל לעשות סדר בכלי המטבח ולדעת שהם כשרים לשימוש. הדברים מובאים באופן כללי ביותר ובכל מקרה מסוים ההלכה עלולה להשתנות מהקצה אל הקצה. לכן יש להתייעץ עם מורה הוראה מוסמך בכל עניין.

הכשר כלים

סוג ההכשר תלוי בצורת השימוש של הכלי וכיצד הוא בלע את האיסור. אם הכלי בלע את האיסור בדרך בישול עם נוזלים אז צריך הגעלה כדי להכשיר אותו, ואם בלע את האיסור ישירות על האש או צריך ליבון. ליבון זהו ההכשר הטוב ביותר ולכן אם עשו ליבון לכלי שצריך הגעלה הוא הוכשר בכך אבל כלי שצריך ליבון לא הוכשר בהגעלה ולכן זה לא מועיל להגעיל אותו.

כלים שצולים בהם על האש, בתנור או בכל מקור חום אחר ללא רוטב ונוזלים, כמו שיפודים, תבניות, רשת צליה וכו', אז דרך ההכשרה היא ליבון באש.

דרך הליבון היא להכניס את הכלי באש חזקה עד שניצוצות של אש יהיו ניתזים מהכלי. לשם כך נדרש ברנר או מקור אש חזק שאפשר להכניס את הכלים אל האש עד שיהיו אדומים וניצוצות ניתזים מהם. כדי לצאת מספקות חשוב שיהיה מורה הוראה נוכח במקום כדי לבדוק אם אכן הכלי הוכשר כראוי.

כלים שמשמשים בהם לבישול ברוטב, כמו סירים, כף לערבוב המרק וכו' צריכים הגעלה.

כדי לבצע הגעלה יש להרתיח תחילה מים בתוך סיר גדול, וכאשר המים מבעבעים מכניסים את הכלים לתוכו ובכך מכשירים אותם. לפני ההגעלה יש לפרק את ידיות הכלים ולנקות היטב בכל החריצים שלא יהיה שום דבר חוצץ.

לאחר ההוצאה מהמים הרוחחים יש לשטוף את הכלי במים צוננים.

כלים שנגעו באיסור כלשהו במצב קר צריכים שטיפה בלבד. לכן אם למשל הניחו בשר בצלחת חלבית או שערכבו בטעות חלב קר עם כף בשרית, אין צורך להגעיל את הצלחת או הכף ומספיקה להן שטיפה. כך גם לגבי בשר נבלות וטרפות שנגע בכלים, אם גם הבשר וגם הכלים לא היו חמים בזמן המגע או הכלים לא נאסרים ורק צריך לנקות אותם. אולם לגבי סכינים הדין עלול להשתנות אם חתכו דבר חריף למשל שנחשב כחם אפילו שהוא קר ואז צריך הכשר.

טבילת כלים

כל כלי סעודה הנרכשים מגוי ועשויים מסוג של מתכת או זכוכית דרושים טבילה. כלי חרס או פלסטיק אינם צריכים טבילה, אבל אם הם מצופים בזכוכית גם הם צריכים טבילה.

גם אם הכלי חדש לגמרי וידוע בבירור שלא בישלו בו מעולם ולא בלע שום איסור, למרות זאת צריך להטבילו כדי להוציא את הטומאה שיש בו מכך שהיה בבעלות גוי ולטהר אותו. מכאן נלמד לעניין כלים חדשים שאנו רוכשים, שאם המפעל המייצר בבעלות של גוי (מצוי ברוב המפעלים בחו"ל וברוב הכלים המיובאים משם) אז הכלי צריך טבילה.

הכלים החייבים בטבילה הם כלים המשמשים לסעודה או מכינים את המזון לצורך הסעודה, ודווקא כאשר הם נוגעים באופן ישיר במזון. לכן כלים כמו צלחות, כוסות, סכום, סירים, מחבתות וכו' צריכים טבילה. אך אם הכלים אינם קשורים להכנת המזון לסעודה באופן ישיר כמו למשל סכין של שחיטה או אינם נוגעים במזון כמו למשל חצובה שעל הגז, אז אינם צריכים טבילה.

הטבילה של הכלים צריכה להיות במקווה כשר לעניין דיני טבילת נידה, כלומר שיהיו בו ארבעים סאה של מי גשמים (ואפשר גם בים), או לחלופין מי מעיין. מים שאובים אינם מועילים לעניין הזה.

כשמטבילים את הכלי, יש לטבול את כולו ביחד ולשים לב שלא תהיה חציצה

בין הכלי לבין המים. לכן אין לטבול צד אחד ולאחר מכן את הצד השני, אלא צריך שכל הכלי יהיה בתוך המים (ואם הכלי גדול ולא נכנס בתוך המקווה צריך מקווה גדול יותר או בים). וכן יש לנקותו היטב לפני כן מחלודה ולכלוך שחוצצים ולהסיר מדבקות ושאר דברים חוצצים ולנקות את הדבק שנדבק מהן. כשמטביל צריך להרפות מעט את היד כדי שלא תהיה חוצצת בין הכלי לבין המים.

כלים חשמליים שחוששים שעלולים להתקלקל במים, כמו קומקום, מיחם, טוסטר לחיצה וכו', אפשר לתת אותם במתנה לגוי ואז לשאול אותם מהגוי וכך יוצא שהכלי לא שלו ואינו חייב בטבילה. כמו כן יש עצה לעשות קלקול בכלי כך שלא יעבוד בצורה שאדם פשוט לא יידע לתקן, ולתת לבעל מלאכה יהודי לתקן וכך יוצא שאותו בעל מלאכה הוא שסיים את הכנת הכלי לשימוש ואז יוצא שאותו כלי הוכשר לשימוש על ידי יהודי ולכן לא צריך טבילה (כיוון שרק כלי שהיה בבעלות של גוי צריך טבילה וכאן הוא נעשה כלי חדש אצל אותו יהודי).

אולם צריך לדעת שלמרות החששות, עינינו רואות שאין שום קלקול נגרם מטבילה במקווה אם נותנים לכלי להתייבש בשמש כראוי ולא מפעילים אותו כשהוא רטוב. שהרי רק כאשר הכלי רטוב ומחובר לחשמל הוא עלול להתקלקל, אבל כשהוא רטוב ואינו מחובר כלל למקור חשמל אין סיבה שיתקלקל. ואם מייבשים אותו היטב ורק לאחר מכן מפעילים אותו, לא נגרם קלקול. וכך זכינו להטביל מחמים, פלטות חשמליות, טוסטרים ושאר כלים חשמליים וברוך השם לא ראינו שום קלקול שנגרם מכך לאחר שהתייבשו היטב.

כאשר יודעים שהכלי טעון טבילה, אז יש לברך לפני הטבילה "על טבילת כלי" ואם יש יותר מכלי אחד או "על טבילת כלים" (הנוסח המלא נמצא בדרך כלל בסידורים ובמקוואות לכלים). אולם יש לברך רק אם אכן יודעים שהכלי טעון טבילה. כלומר שהיה בבעלות של גוי, ומשמש באופן ישיר לסעודה או להכשרת האוכל לסעודה, והכלי עשוי מתכת או זכוכית, ולא הטבילו אותו לפני כן.

אם יש ספק אם הכלי צריך טבילה או לא, למשל כאשר אין אפשרות לדעת אם המפעל המייצר בבעלות גויים או יהודים, או למשל כשהכלי משמש רק באופן עקיף לצורך הסעודה כמו למשל מערוך ללישת בצק, כלי לקליית קפה או מגש

לאוכל (שכל אלו אינם מכשירים את המזון לסעודה באופן ישיר) יש להטביל את הכלי בלי ברכה. ואם יש כלי אחר שחייב בטבילה, אז כדאי לברך עליו ולהטבילו ומיד לאחר מכן להטביל את הכלי שבספק.

בזכות השמירה על כשרות כלי המטבח, נזכה לאכול אוכל כשר וטהור שיכניס רוחניות לתוכנו ויפתח את לבנו אל השם יתברך ותורתו הקדושה.

פרשת מסעי

להוריש את יושבי הארץ

פרשת מסעי סוגרת את ספר במדבר, ומתארת את סיום מסעות בני ישראל (לפני ספר דברים שכולו נאמר בתקופה קצרה במקום אחד לפני מות משה רבינו). בני ישראל עומדים להיכנס לארץ ישראל והקדוש ברוך הוא מצווה אותם להוריש את יושבי הארץ.

ואמנם הדברים נכתבו בהקשר של הכניסה לארץ, אלא שהתורה לא כותבת סתם דברים שחשובים רק לתקופה מסוימת שהייתה בעבר, אלא מביאה את הדברים שילוו אותנו בכל הדורות. לכן אפשר להתבונן בדברים ולראות איך הכל מתגשם אל מול עינינו גם היום.

הפסוקים בבמדבר לג' (נא' - נו') מתארים את הדברים בדקדוק. אנו מצווים להוריש את כל יושבי הארץ. ותחילה צריך להבין שהארץ שייכת לקדוש ברוך הוא והוא נתן אותה לנו כך שהיא שייכת לנו. ולכן הפסוק אומר "כי לכם נתתי את הארץ". שלא יהיו אי הבנות ושאף אחד לא יחשוב שאולי יש בה חלק גם לגויים או שאנו יושבים על שטח כבוש וכדומה. הכל שייך להשם והוא נתן את הארץ במתנה לנו.

לאחר מכן השם יתברך מזהיר שאם מסיבה כלשהי לא נוריש את יושבי הארץ, הם יהיו "לשיכים בעיניכם ולצנינים בצדכם וצררו אתכם על הארץ אשר אתם יושבים בה". על זה מפרש אור החיים הקדוש שלא רק שלא נזכה בחלק שהם יושבים בו ולא אנחנו, אלא שהם ירצו גם את החלק שכן זכינו לשבת בו.

והיום אפשר לראות את הדברים ברורים יותר מתמיד. ישנו עם שיושב בתוכנו, שאותו אנחנו מפרנסים, נותנים לו שירותים שונים, העברת סחורות, מים, חשמל, תקציבים ועוד שלל דברים נוספים. והם בתמורה נלחמים, עושים פיגועים, משגרים

טילים ומנסים לחסל אותנו בכל דרך אפשרית. הם מקיימים היטב את הפסוק "וצררו אתכם על הארץ".

אנחנו יכולים לחפש פתרונות בלי סוף. יכולים לחלום על השלום הנכסף. יכולים לנסות להתחבב על כל העולם ולהתחנף לכולם כדי שיאהבו אותנו. אבל כל זה לא יעזור. יושבי הארץ הגויים שונאים אותנו, ולא בגלל סיבה מיוחדת, אלא בגלל שכך נגזר מאת השם יתברך.

לכן מובן שכל ניסיון לשלום יעלה בתוהו. הם רק מחפשים איך להתחמש ולתכנן את הפיגועים הבאים חס ושלום. צריך לזכור שכל העולם שונא אותנו בין כה וכה. זה לא משנה כמה ננסה להיות נחמדים ו"הומניטריים", בסופו של דבר כולם תמיד שנאו אותנו ותמיד ימשיכו לשנא אותנו. ישנו רוב ערבי בעולם, וגם לגבי הנוצרים הלכה היא שעשו שונא ליעקב. מאומות העולם בוודאי לא תגיע הישועה. בכל דור ודור קמים עלינו לכלותינו, ורק השם יתברך הוא שמציל אותנו מידם.

פרשת מסעי מביאה לנו פתרון אחד ויחיד. הקדוש ברוך הוא מצווה אותנו להוריש את כל יושבי הארץ. אסור להשאיר פה אף אחד. ארץ ישראל שייכת אך ורק לעם ישראל ורק יהודים יכולים לחיות בארץ הקודש. על אחת כמה וכמה שאין מקום לחברי כנסת שאינם יהודים או שאר תפקידי מפתח.

ואמנם יש מקום גם לגויים שרוצים להיות בינינו, שאינם משבעת העמים שהתורה אסרה. שיש גר תושב שאפילו שלא התגייר ונשאר גוי לכל דבר, אבל מכל מקום הוא מקבל על עצמו לקיים שבע מצוות בני נוח, חי על פי החוקים שלנו ובוודאי שאינו פועל בשום אופן נגד היהודים או התורה.

אבל כל זה דווקא למי שמקבל על עצמו ממש, ובוודאי שאין הכוונה לתת לגויים להימצא בינינו בזמן שהם שונאים אותנו, עובדים עבודה זרה, רוצחים ומפגעים וכו'.

הקדוש ברוך הוא שברא את כל העולם ואת הארץ הזו בפרט נתן לנו אותה במתנה ואת זה כל אומות העולם יודעים היטב. אף אחד לא מתווכח עם התורה

הקדושה, אפילו לא הגויים. הארץ שייכת להשם יתברך ומי שרוצה חלק בה, צריך לחיות בה על פי החוקים שלו בלבד.

אפשר להתווכח עם זה כמה שרוצים. אפשר לחלום על השלום. אבל זה לא משנה גם אם נשמיד את הארגונים האויבים היום, כי תמיד יהיו ארגונים חדשים שיקומו להם רק כדי להצר לנו. כי זה מה שהקדוש ברוך הוא כתב לנו בתורתו הקדושה. אנו מצווים להוריש את יושבי הארץ, ואין שום אפשרות אחרת לחיות כאן בשקט.

יושבי הארץ שבתוכנו

קעת לאחר שנגענו בנקודה הזו העוסקת בעניין הארץ בכללותה, נוכל אולי לנסות להיכנס לתוכנו, לעמקי הפנימיות שלנו, ולגלות שאותה נקודה ממש נמצאת בתוכנו. שבתוך כל אחד מאיתנו מצויה מלחמה גדולה, והכל עובד בצורה דומה.

שכל אחד הוא כמו ארץ, שבתוכה יש פרטים רבים. יש יצרים שמושכים לכיוון אחד, ויצרים אחרים שמושכים לכיוון ההפוך, וכך מנסים לנתב את הדרך הנכונה. והאדם צריך לגייר את היצר שלו, כך שיעבוד לטובתו ויהפוך לטוב.

אלא שלא תמיד אפשר לעשות זאת, ולכן ישנה עצה, להפוך את היצר הרע לגר תושב. שאמנם הוא עדיין יהיה בבחינת יצר הרע, אבל מכל מקום הוא יהיה כפוף אלינו. יחיה על פי הכללים שלנו ולא יעז לצאת נגדנו.

אלא שלפעמים ישנו יצר עיקש, שמנצל כל הזדמנות שיש לו כדי למרוד. נותנים לו דברים טובים כדי להשקיט אותו, והוא מנצל את זה כדי להתחמש ולחזק את הלחימה. שאם היום הוא קיבל תאווה קטנה, אז מחר הוא ירצה תאווה גדולה יותר.

אותו יצר לא רוצה להיות גר, הוא לא מוכן לקבל את מרותנו, הוא גם לא רוצה לעשות שלום, הוא רק רוצה להצר לנו. הוא גם אף פעם לא מראה לנו שהוא במלחמה איתנו, שתמיד הוא מציג עצמו בתור איש שלום הומניטרי. הוא מציג

עצמו כמסכן, כחלש, אבל מצד שני יוצא בטפטופים ועושה פיגועים רצחניים.

מחבל אחד פה, אחר שם, ואין לו מה להפסיד, הוא יוצא במטרה להתאבד. הוא מוסר נפש ממש ומוכן למות רק כדי להחטיא אותנו. המשימה שלו היא לעשות רע, אפילו שהוא יעשה רע גם לעצמו, אבל העיקר שיצליח להרע לנו. כך היצר הרע פועל בלי רחמים והולך על כל הקופה.

ואז אנחנו חושבים שניתן לו משהו מועט, נוותר לו, נאפשר לו לקבל איזו תאוה קטנה, וכך אולי נצליח להשקיט אותו. אבל זה עובד הפוך. שכל שנותנים לו, כך הוא רוצה יותר. ככל שהוא מקבל מאיתנו, הוא תופס גובה ומתחזק, ואז מנצל את הכוח שהבאנו לו כדי להילחם בנו. אנחנו אלו שנותנים לו את הנשק, הממון ושאר הכלים כדי לצאת נגדנו למלחמה.

אז אדם אומר לעצמו שרק פעם אחת יעשה עבירה כלשהי, רק לרגע הוא יאפשר לעצמו תאוה מסוימת, רק ינסה להשיג מעט כבוד, כסף או הנאה כלשהי. הוא חושב שייתן ליצר קצת תאוה ואז היצר יעזוב אותו וייתן לו לעשות כרצונו. אבל הוא לא מבין שהוא מחזק את היצר שלו, נותן לו נשק ביד, כאילו שהוא נלחם נגד עצמו. היצר לא יעזוב אלא יתחזק יותר. וכעת הוא לא יסתפק במשהו מועט, אלא ידרוש הרבה יותר.

לכן התורה מזהירה אותנו להוריש את יושבי הארץ ולא להותיר אף אחד מהם. ויש לדקדק שהתורה מדברת דווקא על יושבי הארץ ולא על כל הגויים. כי יושבי הארץ יושבים בה ממש, הם מרגישים בעלות עליה, עושים כרצונם ומחטיאים את האדם בלי חשבון, שהרי הם מרגישים בשליטה. לכן הם לא מוכנים להיות כפופים לחוקים שלנו.

היצר הרע בתוכנו מרגיש על הגובה. הוא שולח מחבלים מתאבדים בלי טיפת רחמים. אבל מציג עצמו כמסכן ורודף שלום, שכאילו כבשו את השטח שלו. הוא נלחם בלי הפסקה, אבל מאשים אותנו כאילו שאנחנו לא בסדר. הוא עושה עצמו חבר שלנו כך שבכלל לא נוכל להילחם. הוא מציג עצמו כחלק מאיתנו ממש, כאילו הוא אנחנו, שהרי כולנו חיים באותה ארץ, אבל באמת הוא לא קשור אלינו

כלל.

עליו התורה אומרת שצריך לחסל אותו לחלוטין. אסור להשאיר ממנו זכר. כי אם נתחכם ונחליט להיות רחמנים, מה שנשאיר ממנו יהיה לשיכים, לצנינים ויצררו אותנו ממש. אנחנו חושבים שיגידו לנו תודה ויוקירו לנו טובה, שכעת יעריכו וישבחו אותנו, אבל הם ינצלו את הטובה שעשינו להם כדי לדרוך עלינו.

היצר בא בכל הכוח ואין אתו פשרות. הוא בא להרוג או להיהרג. הולך על הכל ואין לו מה להפסיד. לכן המלחמה מולו מוכרחה להיות בחומרה, בלי פשרות, בלי הסכמי שלום ובלי רחמים. לא להשאיר ממנו זכר.

השם יתברך יסייע לנו ויצליח את דרכנו, יפיל את כל האויבים פגרים מתים לפנינו, בין את האויבים הגשמיים ובין את האויבים הרוחניים, יראה לנו נסים גדולים ויביא לנו את הגאולה השלמה במהרה בימנו אמן.

מסעות החיים

לאחר ארבעים שנה במדבר ורגע לפני הכניסה לארץ, התורה מונה את כל המסעות שעברו בני ישראל. וצריך להבין מה הסיפור הגדול מאותם מסעות? בשביל מה בכלל היו צריכים לעבור את כל המסעות האלו ולמה צריך לפרט לנו את כולם?

כשחושבים על הדברים, אפשר לראות שכל אדם עובר מסעות שונים בחייו. וכל אותם מסעות הם אלו שבונים אותנו. כל החיים שלנו הם מסע גדול שמוביל אותנו אל התכלית, שדרכו אנו יכולים להתעלות ולצמוח למקומות גבוהים יותר.

לפעמים אנשים מסתכלים על העבר שלהם ונעצבים. הם כל כך מתחרטים על דברים שהתרחשו, על בחירות שבחרו ועל כל מה שהיו רוצים לשנות. הם היו מוכנים לעשות הכל כדי לחזור ולשנות את הדברים. הרי אף אחד לא מושלם ולכל אחד ישנם זיכרונות לא טובים וכישלונות שהיה רוצה למחוק.

אלא שצריך להבין שלמרות שאמנם חשוב להתחרט על עבירות וחטאים, וחשוב למאוס בדברים שהרחיקו אותנו מהשם יתברך, עם כל זה העבר שלנו הוא זה שעזר לנו להגיע למקום בו אנו נמצאים היום. אילולא היינו באותם מקומות לא טובים ואילולא היינו עושים דברים לא טובים, אז היינו היום במקום אחר שאנו לא צריכים להיות בו.

אנשים חושבים לעצמם שאם הדברים היו שונים, אז היום הם היו יכולים להיות במקום טוב יותר. אבל צריך להבין שהקדוש ברוך הוא כיוון אותנו לאותם מקומות כדי שנגיע בדיוק למצב בו אנו נמצאים היום. אין מקריות בעולם, אלא שהכול מתוכנן במיוחד בשבילנו כדי להגיע למקום המיוחד שלנו.

דווקא החוויות הלא טובות עוזרות לנו לפעמים לפתח רגישות באותו עניין, ודווקא מתוך אותה רגישות אנו מגיעים למקום המיוחד שלנו. לפעמים דווקא מתוך מצוקה כלשהי אדם מוצא את הקדוש ברוך הוא. דווקא מתוך חוסר שביעות רצון מהמצב הנוכחי אנשים פועלים לשינוי. דווקא מתוך הדברים הרעים אנשים מעריכים את הטוב.

כל אותם מסעות שעברנו הם חלק בלתי נפרד מאיתנו. אסור לזלזל בהם ולשכוח אותם. עלינו לשים את אותם מסעות נגד עינינו. ללמוד מהטעויות כדי לא לחזור עליהן. לזכור את העבירות כדי להתחרט ולעשות תשובה. להרגיש את החוויות הלא טובות כדי להעריך את החוויות הטובות. לדעת איפה היינו כדי להצליח לנווט את המציאות שלנו כעת למקומות טובים יותר. אסור להתעלם ולשכוח את המסעות, עלינו לנצל אותם כדי להתעלות בעבודת השם המיוחדת שלנו.

כל החיים שלנו בנויים ממסעות. אנו מתקדמים רק מעט בכל פעם, אבל כך בצורה עקבית אנו עוברים עוד מסע ועוד מסע, עד שאנו מסתכלים לאחור ומגלים שעברנו דרך ארוכה ומשמעותית. אדם לא יכול להגיע למקום רחוק ברגע, אלא שהוא מחלק את המסלול למסעות וכך הוא יכול להתמודד עם הדברים. לבסוף הוא מונה את המסעות שעשה ומבין את המסלול המופלא שעשה.

כך בני ישראל שהיו במדבר, עברו מסעות רבים וחוויות שונות. דברים טובים ודברים פחות טובים. דברים שצריך להתפאר בהם ודברים שצריך להתחרט עליהם. דברים שהביאו אותם למרומים ודברים שהורידו אותם לתחתית. יותר מכל הם ראו השגחה פרטית בכל מקום ובכל עניין.

בזמן המסעות עצמם קשה לראות את הדברים, כיוון שאי אפשר לראות כמה דרך עברנו או לאן הדרך מובילה. אבל בסוף הארבעים שנה, אפשר להסתכל לאחור ולהבין פתאום איך כל הדברים מסתדרים. איך מסע אחד הוביל לשני, חוויה רדפה חוויה עד שהגענו לאותו המקום. פתאום אפשר לראות מדוע התרחשו כל אותם דברים שנראו לנו לא נעימים ואז גם אפשר ללמוד מהם ולנצל אותם לתועלת להמשך הדרך.

ולכאורה היינו יכולים לחשוב שאולי הדבר הכי חשוב זה להגיע לקו הסיום, ואז לכאורה היינו יכולים לדלג על כל אותם מסעות ולהגיע ישירות אל המטרה. אבל הדבר דומה לילד קטן שנכניס לו בצורה מרוכזת את כל המידע שהוא צריך לרכוש במשך כל שנות הלימוד, וכל זה ברגע אחד. אם ניקח את אותו הילד ונשווה אותו לנערים בוגרים שזה עתה סיימו את לימודיהם, נגלה הבדלים משמעותיים ביותר. אותו ילד אולי יודע את המידע הטכני שהכנסנו לו, אבל אין לו חוויות רגשיות, הוא לא יודע כיצד להתנהג או להתמודד עם מצבים או ילדים אחרים ויש לו מחסור רציני בניסיון מעשי.

צריך לדעת שכאשר ילד מתקוטט עם ילד אחר, אז מצד אחד אנו רואים את זה כדבר שלילי, אבל מצד שני רק כך אותו ילד לומד מה זו קטטה ומדוע צריך להתרחק ממנה. לפעמים ילד לא מקבל את מה שהוא רוצה ואנו נשברים בתוכנו, אבל דווקא כך הוא לומד להתמודד עם החיים.

רק ילד שגנבו לו צעצוע יכול להרגיש מדוע גנבה זה דבר לא טוב. רק ילד שחווה כאב יודע להתרחק מדברים כאלו בעתיד ויודע להעריך את הדברים הטובים. אנו מייחלים שאותם הדברים לא יקרו ומצטערים שהתרחשו בעבר, אבל אותם הדברים היו טובים לנו והם אלו שעזרו לנו להתפתח ולהגיע למקום שלנו היום.

החיים שלנו הם לא עניין טכני ותאורטי בלבד. הניסיון המעשי הוא העיקר. הדברים שאנו עוברים והרגשות שאנו מקבלים הם אלו שמעצבים אותנו. כל אותן חוויות שעברנו הביאו אותנו למקום המיוחד שלנו כעת.

לפעמים אדם מרגיש שהוא רוצה לחזור אחורה ולשנות פרט קטן בחייו. שהכול יישאר אותו דבר ורק פרט אחד קטן יהיה שונה. אבל עלינו להבין שהחיים הם מסע. אילו היינו מבצעים אפילו פנייה אחת שונה, אז כל המסלול היה משתנה בהתאם.

אילו היינו חוזרים בזמן ומשנים אפילו פרט אחד קטן, כל החיים שלנו היו נראים אחרת והיום היינו במקום שונה לגמרי מבחינת האישיות שלנו. כל המציאות שלנו הייתה שונה. כל החוויות שעברנו מבוססות על אותו פרט שאנו כביכול רוצים לשנות, כי הוא חלק מאיתנו ממש, הוא בנה אותנו ויש לו חלק נכבד בכל המסעות שעברנו מאז. אם הוא עצמו יתבטל, אז גם כל ההשגות שלנו וכל שאר המסעות יתבטלו.

אלא שהשם יתברך רצה שנגיע בדיוק למקום הזה שבו אנו נמצאים ועל כן עברנו את כל המסעות המיוחדים שלנו. מתוך הדברים עלינו לאסוף את השברים, לתקן מה שאפשר, להתחרט על העוונות ולראות כיצד אנו צומחים ומתעלים מאותם דברים למקום הטוב ביותר עבורנו. לא להתעצב על הדברים שהתרחשו בעבר, כי הם אלו שעצבו אותנו. אלא ללמוד כיצד לתקן את הדברים מתוך המקום שבו אנו כבר נמצאים לצורך המשך הדרך.

לראות כיצד לנצל את מסעות העבר לצורך העתיד. איזו צידה לקחת איתנו ואיזו לשחרר. מה ללמוד ובמה להשתפר. כך נוכל לנווט את חיינו למקום הראוי והטוב ביותר, עם השגחה פרטית ושמחה גדולה שכל המסעות שעברנו היו בוודאי לטובה.

השם יתברך ידריך אותנו ויוביל אותנו אל המקום הטוב ביותר עבורנו, במסע מופלא לגילוי הנשמה העצומה שבתוכנו.

התבודדות בעיר מקלט

רוצח בשגגה צריך לעזוב את ביתו ולגור בעיר מקלט. אם הוא בוחר לצאת מעיר המקלט, לגואל הדם שהוא אדם קרוב לנרצח יש רשות להרוג אותו. כך הוא צריך לחיות בגלות עד שימות הכהן הגדול ואז יוכל לחזור לאחוזתו. וצריך להבין מה עניין המעבר הזה לעיר מקלט? מדוע לא להעניש אותו במקומו? ומה הקשר למות הכהן הגדול?

גם אם אדם חטא בשוגג, זה עדיין נחשב לחטא. אפשר ללמוד זאת מקרבן החטאת שמביאים על חטא בשגגה. למרות שלא הייתה כוונה רעה ולמרות שכלל לא רצינו במעשה שעשינו, סוף סוף החטא נעשה על ידינו ועל זה אנו צריכים כפרה. אדם שנוהר היטב בכל צעד שהוא עושה, לא יבוא בקלות לחטוא אפילו בשוגג. אנשים רבים מתעלמים מזה וחושבים שאם לא התכוונו לחטוא, אז זה בסדר ואין בכך כלום. אבל גם חטא בשגגה הוא חמור מאוד, כי על האדם להיזהר במעשיו.

חז"ל מלמדים אותנו שכאשר באים ייסורים על האדם, עליו לפשפש במעשיו. כי כל הדברים שמגיעים לחיינו מושפעים מהמקום הרוחני בו אנו נמצאים בהתאם למעשים שלנו. אם בחרנו לעשות מעשים טובים ולקיים מצוות, נזכה למקום רוחני טוב יותר ונזמן דברים טובים לחיינו. כפי שחז"ל מכנים זאת "שכר מצווה מצווה", כלומר השכר של המצווה שקיימנו יהיה שנוכה לקיים מצוות נוספות שיתכן ולא היינו זוכים להן בלעדי המצווה שקיימנו כעת. כך נתעלה מחיל אל חיל. אך אם בחרנו במעשים לא טובים, אז "שכר עבירה עבירה" ואז חס ושלום אנו עלולים לעשות חטאים ומעשים לא טובים נוספים.

אנו צריכים להבין שהכול מכוון מלמעלה ואין שום מקריות בעולם. אז אם באה עבירה כלשהי לידי האדם בצורה לא מתוכננת ומקרית, זה אומר שיש משהו עמוק יותר שמקשר אותו לאותה עבירה. ברוב המקרים לא נצליח לזהות את הקשר כל כך בקלות וכך יהיה לנו קשה מאוד לדעת מה הביא אותנו למקום שהגענו אליו

"בטעות" כביכול. לכן חז"ל מלמדים אותנו לפשפש במעשים כך שנתאמץ למצוא את הקשר ולהבין מה מתוך המעשים שלנו גרם לאותו דבר לא טוב שהגיע אלינו.

למשל אם אדם הדליק את מתג החשמל ואחרי רגע נזכר שהיום יום שבת, אז יוצא שהוא עשה עבירה בשוגג. כמובן שזו לא אשמתו בצורה ישירה וגם לא צריך להעניש אותו או לתת לו מוסר על מה שעשה, כי הרי הוא כלל לא התכוון לזה. אך יחד עם כל זה, זה לא דבר של מה בכך ומחובתו של אותו אדם לתת על כך את הדעת ולא להתעלם.

אותו אדם לעצמו צריך לפשפש במעשים ולעשות תשובה, שהרי בוודאי שאם היה נקי לגמרי מבפנים לא היה מגיע לזה. אותו אדם צריך לחשוב כיצד הוא מתחזק כעת מתוך המקרה הזה. אולי אפשר להניח פתקים על המתגים שכתוב עליהם "שבת", אולי אפשר להחליט שבכל השבוע בכל פעם לפני שלוחצים על המתג חושבים לרגע איזה יום היום, או שאפשר למצוא הרבה דברים יצירתיים אחרים כדי לנסות ולמנוע מקרה נוסף כזה.

אך מעבר לכך, אותו אדם צריך להיכנס לתוך הפנימיות שלו ולנסות להבין ברובד יותר עמוק מדוע קרה מה שקרה. אולי בפנימיות שלו הוא לא מחובר מספיק ליום השבת? אולי יש הלכות אחרות בשבת שנראות לו כמיותרות ולכן מזלזל בהן? אולי הוא ראה חילול שבת מול עיניו ובלבו השלים עם זה שזה בסדר שיש אנשים שמחללים שבת?

יכולים להיות עוד מיליארדי עניינים אחרים שרק כל אחד לעצמו בצורה אישית יכול לפשפש בהם עד שימצא. כל ההתמודדויות שלנו עם העולם החיצוני מתחילות מתוך העולם הפנימי שלנו. כל המצבים במציאות נוצרים בתוכנו ורק לאחר מכן מקבלים את הצורה שלהם בחוץ. לכל דבר יש קשר אלינו וחשוב שנמצא מהו.

הגמרא במסכת שבת יב: מספרת על רבי ישמעאל שאמר שהאיסור לקרוא לאור הנר בשבת (מדובר כאשר אין אור חשמל והנר הוא מקור האור היחיד) הוא רק משום חשש שמא יטה את הנר ויעשה איסור תורה, ולכן הוא יכול לקרוא

ולהיזהר שלא יטה ולא יעשה איסור תורה. אלא שכשעשה כך שכח מזה ובאמת בא להטות את הנר ובמוצאי שבת כתב בפנקסו שכשייבנה בית המקדש בע"ה יצטרך להביא חטאת. יתכן שבאמת רבי ישמעאל לא היה מגיע לאותו איסור בשוגג, אלא שבגלל הדברים שאמר לפני כן שהוא יעבור על דברי חז"ל ובכל זאת לא יטה, אז מהשמיים סובבו שהוא יגיע לאותו איסור תורה בשוגג. יוצא שאין שום דבר שבא סתם, אם חס ושלום הגענו לאיסור כלשהו אפילו בשוגג, זה אומר שמשמיים גלגלו את זה ויש לזה סיבה.

לכן אדם שרצח בשוגג הוא אמנם לא אדם רע מטבעו, הוא בטח לא "רוצח אכזרי", אלא בסך הכל אדם פשוט שנהג ברשלנות ובחוסר שימת לב עשה טעות שעלתה בחיי אדם. כנראה שהוא גם שבור לגמרי מאותו מקרה מצער שקרה והיה עושה הכל כדי להחזיר את הזמן לאחור ולמנוע את האירוע. הוא מתחרט על כך ומצטער ממש מעמקי לבו. הוא בוודאי לא רצה בזה.

אך עם כל זה, משהו בחייו משך אותו והביא אותו לסיטואציה הלא נעימה של רצח. אם נאמר לאותו אדם שהוא זכאי בדין, או שאולי הוא צריך לשלם סכום מסוים או לקבל על עצמו עונש מסוים, אז קרוב לוודאי שהוא יעשה את מה שצריך לעשות ולאחר מכן ימשיך בחייו בלי התבוננות מספיקה על הדברים. אפילו עונש חמור לא יגרום לו להתבונן פנימה לעומק הדברים.

לכן התורה הקדושה אומרת לו לגלות לעיר מקלט. כעת הוא משנה את כל חייו, עוזב את ביתו ועובר לגור במקום חדש שהוא לא מכיר, שם יהיה לו הרבה זמן עם עצמו כדי לחשוב היטב ולפשפש במעשים. כעת הוא יכול להתבודד ולנסות להבין עם עצמו מה גרם לו בפנימיות להגיע למה שהגיע, מה רוצים ממנו משמיים, מדוע הכל התגלגל בצורה כזו ובעיקר מה הוא יכול ללמוד ולשנות כעת כדי להתקרב אל הטוב.

אבל כל זה מתבצע רק עד מות הכהן הגדול. כי אמנם אותו רוצח היה מחובר למשהו פנימי בתוכו שגרם לו לרצוח (אפילו שזה בלי כוונה), אבל מעבר לאשמה של אותו רוצח ישנה גם טענה על הכהן הגדול. שהרי מעבר לכך שכל יהודי אחראי לקחת את עצמו בדיים כפרט, ישנה אחריות כללית על הכהן הגדול

לשמור על כלל ישראל.

הכהן הגדול מתפלל עבור כלל ישראל ויכול להפוך את לבם לטובה. בעזרת תפילת הכהן הגדול אפשר לתקן את כלל ישראל. הוא נכנס ביום הכיפורים להיכל ומתפלל על כלל ישראל תפילה עצומה שמסוגלת מאוד. לכן ישנה גם טענה על הכהן הגדול, שהרי היה ביכולתו לתקן את אותו אדם ולמנוע תקלות ורציחות בשוגג. אם אותו רוצח הגיע למצב של רצח בשוגג, זה אומר שישנה גם בעיה כללית מעבר לבעיה הפרטית של אותו רוצח. לכן הגלות של הרוצח בעיר המקלט ממשיכה עד שאותו כהן גדול שלא הצליח להגן עליו בתקופת הרצח ימות.

מכל זה נוכל להבין על עצמנו, כמה חשוב לפשפש במעשים ולחפור לתוך עמקי הנשמה כך שנוכל לתקן את עצמנו. כמה חשוב לקחת זמן שקט לעצמנו מבלי הטרדות של כל העולם כך שנוכל להשקיע בפנימיות. כמה חשובה התפילה שמסוגלת להועיל לכלל ישראל. כמה צריך להשתדל ולדקדק במצוות ומתוך כך נוכל לזכות ששכר מצווה מצווה. כמה צריך לשים לב לדברים קטנים שנראים לנו כלא חשובים כמו איזושהי כוונה קטנה בתפילת הכהן הגדול או איזושהי עבירה קטנטנה ולא מורגשת שעשינו, שאלו גורמות לשינוי של דברים גדולים מאוד במציאות חיינו.

אנשים לוקחים את הדברים כמובנים מאליהם ולא עוצרים כדי להתבונן ולהתייחס אליהם. אדם הולך ונתקל במראה מסוים, לאחר מכן נפגש במכר ומשוחח אתו, לאחר מכן חווה חוויה מסוימת, וכך עובר מדבר לדבר, ובכל רגע שעובר הוא שוכח את מה שהיה לפני כן. הוא מתייחס לכל החוויות בצורה שטחית, רק מבחוץ ובלי להתבונן.

אבל בכל פרט יש עולם שלם. מוכרחים לקחת פסק זמן ולהתבונן על הדברים שחולפים לידנו. על ה"מקרים" שמזדמנים לנו משמיים. אפשר ללמוד כל כך הרבה, לראות מה צריך לחזק, כיצד להשתפר, לאיזה כיוון להמשיך, איך להועיל יותר, איך להזיק פחות, מה מנסים לומר לנו משמיים וכו'.

אם לוקחים אירוע כזה של רציחה בשוגג, אז מגלים שכל כך הרבה דברים גרמו לו לבוא, וכל כך הרבה דברים יכלו למנוע אותו. שאילו האדם היה נזהר יותר, אילו הכהן הגדול היה מעט מדקדק יותר בתפילתו, אילו האדם היה מתאמץ להתקרב יותר וכו'. כל אלו יכולים היו למנוע את אותו אירוע מצער.

ואמנם רצח הוא דבר מזעזע שאינו שכיח כל כך בסביבתנו. אבל לכל אדם יש אירועים שונים שפוקדים אותו שתלויים בכל הדברים האלו ממש. שאדם נתקל במצבים מסוימים, מקבל ניסיונות שונים, חווה ייסורים וכו'. והכל תלוי בדברים דקים ביותר, שאם ינסה להתבונן יותר על המתרחש, להיות לבדו ולנסות לנתח את הדברים, אז יוכל להביא עצמו למקום טוב יותר.

וזהו עניין ההתבודדות בעיר מקלט. שכעת אותו רוצח בשגגה יכול להסתכל יותר לעומק על הדברים. יש לו כעת זמן לחשוב עם עצמו, לנתח את המקרה לעומקו, לנסות להבין מדוע זה קרה, לראות כיצד הוא יכול למנוע דברים שכאלו בעתיד וכו'.

אם נקפיד על הדברים הקטנים, נוכל למנוע מעצמנו צער רב ועגמת נפש שהיו עלולים לבוא לחיינו. בזכות המצוות שאנו מקיימים מתוך מאמץ ודבקות, נזכה לעוד מצוות רבות ודברים טובים שיבואו אלינו כאילו במקרה. בזכות ההשתדלות שלנו, השם יתברך יזכה אותנו לגאולה השלמה במהרה בימינו אמן.